Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Andolsun Asr'a.

Şüphesiz bütün insanlar hüsrandadır.

Ancak iman edip salih amel işleyenler, birbirlerine
hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna.

﴾**Asr Suresi**﴿

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

İMAM ALİ ANSİKLOPEDİSİ

Muhammed Reyşehrî

CİLT: 8

Çeviri
Mikâil Gürel

Tashih & Tatbik
Serdar Aytekin

ASR

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

ASR Yayınları: 0083

Kitabın Orijinal Adı
Mevsuatu'l-İmam Ali b. Ebi Talib (a.s)
Fi'l-Kitab ve's-Sunneh ve't-Tarih

Yazar
Muhammed Reyşehrî

Çeviri:
Mikâil Gürel

Tashih & Tatbik
Serdar Aytekin

Kapak
ASR

İlk Baskı / Ocak 2017

İsteme Adresi
ASR Sesli ve Görsel Basın Yayın Ltd. Şti.
Merkez Mah. Zeynebiye Cad No:4 Kat:2
Halkalı-İstanbul
Tel: (0212) 693 75 51
www.asryayincilik.com

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

İKİNCİ FASIL

PEYGAMBER'İN DİLİNDEN İMAM ALİ (A.S)

"Ya Ali, seni Allah'tan ve benden başka kimse hakkıyla tanımamıştır."

Bu fasılda Resulullah'tan (s.a.a), Ali (a.s) hakkında sadır olan yüce sözlere, yüksek manevi zirvelere ve eşsiz övgülere yer verilmiştir. Başlangıçta İmam Ali'nin (a.s) şahsiyetinin çeşitli boyutları, bu yüce İmam'ın Peygamberin (s.a.a) görüşüne göre kazandığı mevki ve bizzat din öğretileri esasına dayalı konumuna ilişkin birkaç noktayı zikretmeyi zaruri görüyoruz.

1-Peygamber'in (s.a.a) Ali (a.s) Hakkındaki Sözlerinin Çokluğu

Bu kitabın çeşitli bölümlerinde Ali'nin (a.s) tasviri ve o yüce insanın şahsiyetinin boyutlarını açıklayan sözlerin en önemli kısmını Resulullah'ın (s.a.a) aydınlatıcı hadisleri oluşturmuştur. Öyle ki kitabın nerdeyse tüm sayfalarında Peygamber'in (s.a.a) sözleri güzel yüzüyle boy göstermiştir. Şimdi bu bölümde kısaca o yüce insanın diğer fasıllarda zikredilmemiş veya buradaki kadar detaylı şekilde aktarılmamış daha belirgin ve can alıcı noktalara temas eden sözlerinden bazılarını getiriyoruz.

2-Ali (a.s) Gizli Bir Sırdır

Emirülmüminin'in (a.s) geniş çapta bilinmeyen yönleri vardır. Bu yüzden tarih boyunca birçok kimse İslam tarihinde benzeri bulunmayan bu şahsiyetin saklı yönlerine ulaşmaktan aciz kaldığını itiraf et-

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

miştir. Bu gerçek en üstün ve kâmil yönüyle Peygamberin (s.a.a) sözünde tecelli etmiştir.

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: **"Ya Ali, seni Allah'tan ve benden başka kimse hakkıyla tanımamıştır."**

Fakat Peygamber (s.a.a) bu marifetin ne kadarını açığa vurdu? Toplum bu hakikatlerden ne kadarına dayanabilirdi? Ümmet, Resulullah'ın (s.a.a) beyan edip açığa vurduğu gerçeklere karşı nasıl davrandı?!

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: **'Ümmetimden aşırı gidenlerin, Nasara'nın Meryem oğlu İsa hakkında söylediklerini senin hakkında söylemelerinden korkmasaydım senin hakkında öyle bir söz söylerdim ki insanlar şifa bulmak için senin ayaklarının altındaki toprağı alırlardı.'**[1]

Evet, ümmet senin şahsiyetinin hakikatinin parıltısına dayanamaz; faziletlerin ve menkıbelerinin tam olarak açığa çıkmasına tahammül edemez; kulakların bunları duymaya gücü olmadığı gibi canların da bu hakikatlerden kanasıya içmek için yeterli kapasitesi yoktur.

Tüm bunlara rağmen yine de Peygamberin (s.a.a) sözlerinde Emirülmüminin'in (a.s) şahsiyeti hakkında en güzel ve üstün profili, en açıklayıcı ve zengin özellikleri görmekteyiz.

Peki, nebevi hadislerin yer aldığı yazılı eserlerde İmam Ali (a.s) hakkında söylenenler hakikatlerin tümü müdür? Yoksa bu gerçeklerin birçoğu sonuçlarına dair korkudan dolayı sinelerde saklı kalmış, sonra da onları taşıyanlarla birlikte mi defnedilmiştir?

Bu mukaddimede cefa dolu tarih sahnesi üzerindeki perdeyi kaldırmak peşinde değiliz. Ancak şunu da vurgulayarak ifade ediyoruz ki bu hakikatlerden geriye kalanlar, bir selden geriye kalmış birikintilerdir. Bize ulaşanlar, sadece tarihin sinesinde kalmış gerçeklerden numunelerdir; birçok söylenmemiş sözden azıcık söylenmiş olanlarıdır ve izin verilmeyen uzun sohbetlerden bazı kısa hadislerdir.

1-Bkz.: *İmam Ali Ansiklopedisi,* c.8, h.3586.

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

Gerçekten şaşılacak şeydir ki güneşin ışınlarına tahammül edemeyen bu insanlar, bu azıcık hakikatin ortaya çıkmasına bile razı olmadılar, onu kaldıramadılar. Hemen içlerindeki inadın etkisiyle hakka sırt çevirerek ve fazilete düşmanlık ederek bu azıcık hakikate "uydurma" yaftasını vurdular. "Uydurma" mührünü hep ellerinde tutarak bu azıcık hakikatleri bile kültür ve düşünce sahasından uzaklaştırmak, insanların zihin sayfalarından tamamen silmek için kesintisiz şekilde çalıştılar.

Bu faziletlerden bazıları o kadar kuvvetli ve parlaktı ki onlara "uydurma" etiketini vurmak zordu. Dolayısıyla bu gibi yerlerde manada tahrif yapmaya başladılar; mantıksız izahlar ve kısır çabalara tevessül ettiler. Böylece hak nurlarının ışığından biraz olsun azaltabilmenin ve onun daha geniş bir alana yayılmasını önleyebilmenin mücadelesine girdiler.

Burada esefle şunu kaydetmeliyiz ki; bu kültürel saldırılar sebebiyle ihmal ve yok edilen bir sürü kitap olmuştur!

3-Peygamberin (s.a.a) Sözü Ali (a.s) Marifetine Açılan Penceredir

Ali (a.s), varlığın bilinmeyen sırrıdır. Peki, bu sırrı ortaya çıkarabilmek için varlık âleminin en âlimi ve bilgininden yardım almaktan başka yol var mıdır? Varlık âleminin sırrını en iyi bilen kişi olan Resulullah (s.a.a), İmam'ın öğretmeni ve eğitmeniydi; İmam da onun öğrencisi, yandaşı ve yoldaşıydı.

Resulullah (s.a.a), Ali (a.s) daha küçükken onu kucağına aldı, vahiy sedasını onun canına ve etrafına saldı; Ali'nin vücudunun derinliklerini ilahi öğretilerin ıtrı ile süsledi. Bu yüzden Ali (a.s) Peygamberin (s.a.a) önünde tüm vücuduyla şeffaf bir ayna gibi duruyordu. Peygamber (s.a.a), ondan söz ettiğinde böyle bir bakış açısıyla konuşurdu. Ali'nin (a.s), kendisiyle Peygamber (s.a.a) arasındaki ilişkiyi beyan ettiği şu açık ifadelerine bakınız:

> **"Çocukluğumda beni bağrına basar, yatağına alır, vücudunu bana iliştirir, güzel kokusunu bana koklatırdı. Lokmayı çiğnedikten sonra bana verirdi. Ne söylediğimde bir yalan,**

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

ne yaptığımda bir kötülük bulmuştur. Allah, sütten kesildiği andan itibaren meleklerin büyüklerinden birini ona (s.a.a) arkadaş etmişti. O melek, ona gece gündüz yüceliklerin yolunu, âlemin güzel ahlâkını öğretirdi. Ben de, yavru annesinin arkasından nasıl giderse onu öylece takip ederdim. Her gün huylarından birini öğretir, ona uymamı isterdi. Her yıl Hira dağına çekilirdi, onu ben görürdüm, benden başkası da görmezdi. O gün İslam Resulullah ve Hatice'nin evinden başka hiç bir evde yoktu; ben de onların üçüncüsüydüm. Vahiy ve risaletin nurunu görür, nübüvvetin kokusunu duyardım.

Gerçekten de ona (s.a.a) vahiy geldiği zaman, şeytanın inlemesini duydum da "Ya Resulullah! Bu inleme nedir?" dedim. Resulullah (s.a.a), "Bu kendisine kulluk edilmesinden ümidini kesen şeytandır. Benim duyduğumu duyuyor, gördüğümü görüyorsun. Ancak sen nebi değilsin, vezirsin ve hayır üzeresin" dedi."[1]

Resulullah (s.a.a) vahiy ve ilham kaynağına bağlıdır. Bu yüzden de söylediği sözler, Rabbani tecellilerin yansımasıdır ve yüce Allah'ın vahyi olan hakikatleri yansıtır. Dolayısıyla Peygamber (s.a.a) Ali'den söz ettiğinde sanki yüce Allah ondan söz etmekte, perdeyi aralayıp sırları açığa çıkarmakta ve o insaniyet İmam'ının üstün şahsiyeti üzerindeki hicapları kaldırmaktadır. Öte yandan Ali (a.s), Resulullah'ın (s.a.a) benzeri, dengi ve onun mislidir.

Bunu şu ayete dayanarak söylüyoruz: "*Gelin... kendimizi ve kendinizi çağıralım.*"[2]

Ali (a.s), Resulullah'ın (s.a.a) canıdır; yüce Peygamberin (s.a.a) nübüvvet hariç sahip olduğu tüm zahiri ve batınî makamlarına o da sahiptir. Dolayısıyla Resulullah (s.a.a), Emirülmüminin'den (a.s) söz ettiğinde ve onun liyakatlerini dile getirdiğinde aslında kendi vücudunun uzantısını insanlara sergilemekte; İslam ümmetinin yüksek siyasi ve sosyal hedefleri için kendi dengini sunmakta ve onu tanıtmaktadır.

1-Bkz: *a.g.e,* Yakın Akraba, c.8, h.3589.
2-Âl-i İmran, 61.

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

Tüm insanlara da parlak ilahi nurlar gölgesinde yetişmiş en faziletli ve en üstün şahsiyeti takdim etmektedir.

4-Peygamberin (s.a.a) Ali (a.s) Hakkındaki Hadislerinin Tasnifi

Yüce Peygamberin (s.a.a) İmam Ali b. Ebu Talib (a.s) hakkındaki sözlerinin tasnifine geçmeden önce genel ve hızlı bir bakış açısı oluşturacak birtakım başlıklar seçtik. Şunu itiraf etmek gerekir ki Peygamberin (s.a.a) Ali (a.s) hakkındaki sözleri hususunda dakik bir derlemede bulunup eksiksiz bir tasnif yapmak oldukça zor bir iştir ve bunun (hiç şüphesiz) bu faslın mukaddimesinde sahip olduğumuz alandan daha geniş bir mecale ihtiyacı vardır. Bununla birlikte biz bu fasılda ve diğer fasıllarda gelmiş olan rivayetlerden faydalanarak (yeterli olamasa da) maksada doğru bir yol açmış olacağız.

Bu hususta şu başlıklar öne çıkmaktadır:

a) Yaratılış Açısından Ali (a.s)

Resulullah'ın (s.a.a) sözlerinden bir bölümü İmam Ali'nin (a.s) varlık cevheri ve yaratılış niteliğiyle ilgilidir. Peygamberin (s.a.a) bakış açısında Ali (a.s) ve Resulullah (s.a.a) bir nurun yansımasıdır; her ikisi de yüce Allah'ın nurunun tecellisidir. Ali'nin (a.s) eti Peygamberin (s.a.a) eti, kanı onun kanı, canı onun canı ve batını onun batınıdır. İkisinin tıyneti birdir; ikisi bir ağaçtan diğer insanlar da çeşitli ağaçlardan ve muhtelif tıynetlerdendirler.

Her iki fırkanın kaynaklarında bu yüce hakikate işaret eden çok sayıda rivayet vardır. Bunlardan bir kısmı bu faslın başlangıcında gelmiş, tek ve net olan bir gerçeği çeşitli ibarelerle beyan etmiştir.

b) Aile Açısından Ali (a.s)

Ali (a.s), Peygamberin (s.a.a) amcası oğlu, damadı ve güzel kokulu iki çiçeğinin (Hasan ile Hüseyin'in) babasıdır. Tüm bunların ötesinde Ali (a.s), önemli makama ermiş Ehlibeyt arasında yüce bir şahsiyettir; "Ashab-ı Kisa"nın bir ferdi ve haklarında Tathir ayeti inip kendilerine üstün fazilet kaydeden "beş temiz insandan" biridir. Dahası, Peygamber (s.a.a) kendi neslinin devamını Ali'nin (a.s) temiz sülbünde gör-

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Türkiye Caferileri Sitesi

mekteydi ve şöyle buyuruyordu: **"Yüce Allah her peygamberin neslini kendi sülbünde karar kıldı. Fakat Yüce Allah benim soyumu Ali b. Ebu Talib'in sülbünde karar kıldı."**[1]

Resulullah (s.a.a), kesin olan ilahî bir hüküm gereği soyunun Ali'nin evlatlarında ebedileşmesini ifade buyurmakla İmam'a en yüce özelliği ve en üstün fazileti kaydetmiştir.

c) İlim Yönünden Ali (a.s)

Resulullah'ın (s.a.a) görüşünde ümmetin en bilgini ve en basiretlisi Ali'dir. Peygamber (s.a.a) Ali'yi kendi ilminin koruyucusu ve emini; onun mirasçısı, sırlarının hafızı ve tüm ilminin madeni olarak takdim etmiştir; onun, tüm insanlığa verilmiş ilmin onda dokuzuna sahip biri olduğundan söz etmiştir.

Sonra şu gerçeğe vurgu yapmıştır ki nebevi ilim ufkuna ve Muhammedi maarife ulaşmanın tek yolu Ali'nin yanındadır. Ali, tüm semavi kitaplara, onların içerdiği hüküm ve öğretilere vakıf olduğu gibi Kurân'ın öğretileri ve hükümlerini de en iyi şekilde bilmektedir. Ali (a.s), Kurân'ın hakikatlerini en iyi bilen ve onun inceliklerini herkesten daha iyi algılayan kişidir. Öyle ki tarih boyunca onun dışında hiç kimse **"Beni kaybetmeden önce sorun bana!"**[2] dememiştir.

İbn-i Abbas, kendisinin ilmini Ali'nin ilmine benzeten birine kızmış ve şöyle demiştir: Benim ilmim Ali'nin ilmi yanında; (hatta) Muhammed'in ashabının hepsinin ilmi Ali'nin ilmi yanında yedi denizde bir damla gibidir.[3]

d) İnanç Yönünden Ali (a.s)

Küçüklüğünden itibaren Peygamberin (s.a.a) kucağında ve onun eğitimi altında yetişen, hayatının tüm anları peygamberin hayatının anları ile karışmış ve Rabbani vahyin sedasını duyan biri, hatta bir an bile küfre bulaşmamaya, Resulullah (s.a.a) yanında da böyle büyük bir makamda bulunmaya elbette layıktır.

1-Bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* c.8, h.3196.
2-Bkz: *a.g.e,* İmam Ali'nin İlimleri, c.11.
3-Bkz: *a.g.e,*

https://t.me/caferilikcom
www.caferilik.com

Ali (a.s), erkekler arasından Resulullah'a (s.a.a) imanını ilk dile getiren kişidir. Emirülmüminin (a.s), imanda kalbi müşahedenin zirvesindeydi. Peygamber (s.a.a), ışık saçan bu kendi münevver canına hitaben şöyle buyuruyordu: **"Doğrusu benim duyduğumu sen de duymakta, gördüğümü sen de görmektesin."**[1]

Onun istikametine ve kökleşmiş imanındaki sebatına Peygamber'in şu sözü şahittir: **"İman, nasıl benim etime ve kanıma karışmışsa aynı şekilde senin de etine ve kanına karışmıştır."**[2]

Binaenaleyh Peygamber (s.a.a), bu tertemiz mümini yakinin en yüksek zirvesine bırakmıştır.

e) Ahlak Yönünden Ali (a.s)

Peygamber (s.a.a), gönderiliş felsefesi ve risaletinin hedefini "ahlakî erdemleri tamamlamak" olarak duyurmuştur. Bu çıkış noktasını esas alan Resulullah (s.a.a), yeni bir proje sunmuş, yeni bir insan terbiye etmek, kendi mektebine inananlardan insani gidişat yolunda somut örnekler ve ahlaki erdemler için üstün numuneler yaratmak için çalışmıştır.

Tam da burada Peygamber'in (s.a.a), Ali (a.s) hakkındaki hükmü ön plana çıkmaktadır ki onu tahammülde, sabır ve istikamette, tevazu, züht ve diğer ahlaki erdemlerde zirvede bulunan en güzel ahlakın sahibi saymıştır. Tüm bunlarla birlikte İmam (a.s), hak hükmü icra etmede en sert kişiydi; ilahî emirlere amel etmede en sağlam ve sarsılmaz biriydi. Adalet ve insafı uygulamada asla esneklik ve yumuşama göstermezdi. Öyle ki adalet ve insafın gerçek manada canlı bir örneği olduğundan ona, "adalet kelimesi" denilmiştir.

f) Amel Meydanında Ali (a.s)

İddia ehli çoktur. Haktan dem vuran ve hak sloganları atanlar az değildirler. Ancak iş amel etmeye gelince, hakkı uygulamak için çaba ve gayret lazım olduğunda, bedel ödemek ve sebat göstermek gerektiğinde hakkın taraftarları azalır ve kaçanların sayısı artar! Fakat Ali

---

1-Bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* c.8, h.3323.
2-Bkz: *a.g.e,* Etine ve İmanına Kanı Karışmış, c.9, h.4147

https://t.me/caferilikcom

(a.s) amel meydanında da eşsiz bir numunedir. Onun hakka yakınlığı, hakka tabi oluşu, Kurân yanındaki sebatı; Kurân ile birlikteliği, hakla birlikteliği, Kurân ve haktan asla ayrılmadığı Resulullah'ın (s.a.a) defalarca kaydettiği bir gerçektir.

O, Resulullah'la (s.a.a) beraber namaz kılan ilk kişidir; savaş sahalarında ve cihad meydanlarında herkesten daha çok hazır bulunmuştur; asla düşmana sırtını dönmemiştir. Göğsünde **"Zülfikar gibi kılıç ve Ali gibi yiğit yoktur"** madalyasını taşımaktadır. Peygamber (s.a.a), onun Hendek savaşındaki bir kılıç darbesini tüm ümmetin ve sakaleynin (cinler ve insanların) kıyamet gününe kadar yapacakları ibadetten üstün saymıştır. Bu Alevi sebatın güzel cilvelerinden bazılarını bu mecmuanın sayfalarında görmek mümkündür.

g) Siyaset Yönünden Ali (a.s)

Peygamberin (s.a.a), Ali (a.s) hakkındaki sözleri dikkate alınarak incelendiğinde, onların söyleniş tarzları üzerinde düşünüldüğünde, bu gerçeklerin açığa çıkarıldığı atmosferler araştırıldığında; Ali'nin faziletleri ve menkıbelerini içeren nebevi hadislerin duyurulduğu zemin irdelendiğinde şu konuda hiçbir kuşku kalmıyor: Resulullah (s.a.a) İslam ümmetinin gelecekteki yönetimi konusundaki üstün mevkiyi açıklamak, bu makama geçecek en üstün kişiyi; hatta bu ilahi ünvana layık tek kişiyi açıklamak istiyordu. Böylece Resulullah (s.a.a) geleceğin siyaset ve yönetim yolunu resmetmiştir. Dolayısıyla bu perspektiften bakıldığında onun buyurduğu sözlerin tümü başka şekilde görünür. Ama burada bu hakikatle daha sağlam şekilde ilintili olan sözler üzerinde yoğunlaşacağız.

Resulullah (s.a.a), Ali'yle (a.s) ümmet arasındaki ilişkide ona "babalık" konumunu öngörmüş ve şöyle buyurmuştur: **"Ali b. Ebu Talib'in bu ümmet üzerindeki hakkı, bir babanın evladı üzerindeki hakkı gibidir."**[1]

Yine Peygamberin (s.a.a), Ali'ye "Seyyidu'l-Arab/Arabın Efendisi", "Seyyidu'l-Müslimin/ Müslümanların Efendisi", "Seyyidu'd-Dunya ve'l-Ahire/ Dünya ve Ahiretin Efendisi" gibi lakapları vermesi "Siya-

1-Bkz: *a.g.e*, c.8, h.3259.

https://t.me/caferilikcom

det/ Efendilik" kelimesinin çağrıştırdığı mana mülahaza edildiğinde oldukça önemlidir. "Hüccetullah/ Allah'ın Hücceti", "Sahibu's-Sır/ Sırrın sahibi", "Vezir", "Vasi" ve "Halife" ifadeleri de Peygamberin (s.a.a) Ali'yi onure ettiği lakaplardandır. Fakat **"Onun hizbi Allah'ın hizbidir"** ve **"Ali bendendir ben de ondanım"** şeklindeki tabirleri ise şu anda üzerinde konuştuğumuz konudan çok daha fazla mana ifade etmektedir. Özellikle **"Ali bendendir ben de ondanım"** ve **"Eti etimden, kanı kanımdandır"** şeklindeki sözler, o asra hâkim olan kültür ve anlayış mülahaza edildiğinde gerçekten çok manidardır.

Sonra Peygamberin (s.a.a), **"Ali hak iledir, hak da Ali ile!"** ve **"Ali Kurân iledir, Kurân da Ali ile!"** sözü çok açık şekilde şu gerçeğe delalet ediyor: Ali'ye itaat Allah ve Resulüne itaattir, hakka ve Kurân'a uymaktır.

Aynı şekilde rehberlik ve siyasette de Ali mihverdir. Zira Peygamber (s.a.a) şöyle buyuruyor: **"Ali'nin bu ümmet içindeki konumu Kâbe'nin konumu gibidir."**

Ümmet azgın hareketlerin dalgalarıyla kuşatıldığında Ali "kurtuluş gemisidir". Çünkü Peygamber (s.a.a) buyuruyor: **"Ya Ali, senin ümmetim içindeki meselin Nuh'un gemisinin meseli gibidir; ona binen kurtuldu ve ondan yüz çeviren boğuldu."**

Ali'nin (a.s) sevgisinin lüzumuna vurgu yapan ve mütevatir olan Nebevi hadislerde onun sevgisi "Allah sevgisi" ve "Resulullah sevgisi" sayılmış; Emirülmüminin'in muhabbeti "fariza" ve "ibadet" olarak görülmüş, hatta bir nebevi hadisin manası tüm bunları da aşmış, Ali'nin sevgisinin Allah'ın dinine samimiyetle bağlılık olduğunu kaydetmiştir. Zira Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: **"Onu ancak mümin sever ve ona ancak münafık buğz eder, onu sevmek iman ve ona buğz etmek küfürdür."**

Yine şöyle buyurmuştur: **"Ali'yi seven hidayete ermiştir."**

Buna karşılık Ali'ye buğz etmek küfürle ilintilendirilmiştir. Zira Peygamber ona buğz edenleri ümmetin münafıkları saymış, onun düşmanları ve muhaliflerini de Allah ve Resulünün düşmanları olarak görmüştür.

Tüm bunlar tarihle aynı genişlikte bir cephe açmak ve bu cephede Ali'yi merkez kılmak; onu hak ehline, muhaliflerini ise zalimlere ve batıl ehline bağlamak içindir. Böylece gelecekteki siyasi hareket için, yani yarının Peygamberden (s.a.a) sonraki yönetimi için sağlam bir yol açılmış olacaktı.

Peygamber (s.a.a) bu haklı ileri görüşlülüğünü "Gadir-i Hum" hadisesinde zirveye çıkardı ve binlerce insanın tanık olduğu, hafızalardan asla silinmeyecek bir sahneye Ali'yi çıkarıp hiçbir gizlilik bırakmaksızın açık şekilde onu geleceğin rehberi olarak tanıttı ki bu konudaki ayrıntılar bu mecmuanın sayfalarında detaylı olarak gelecektir.

Peygamberin (s.a.a) dilinden Ali (a.s) hakkında çıkan **"Allah'ın sağlam ipi"**, **"Dinin direği"**, **"Müminlerin şefi"**, **"Hidayet sancağı"**, **"Hidayet şehri"**, **"Sıddık-ı Ekber"**, **"Faruk-u Azam"** ve **"Her müminin benden sonraki velisi"** gibi vasıfların her biri İmam için yüce bir mevki ve üstün bir konum tasvir etmek içindir.

Peygamber'den (s.a.a) gelen **"Sana tabi olan kurtuluşa ermiştir, sana sırtını dönen de yoldan sapmıştır; müminler için beni tanımaya senden daha sağlam bir yol yoktur; sen olmasaydın hiçbir mümin beni tanımazdı"** manasındaki ifadeler şunu göstermektedir ki Resulullah (s.a.a), bu öğretilerle kalbini meşgul eden en önemli konu (ümmetin hidayeti ve hak yola yönelmesi) üzerinde düşünüyordu. Ümmetin hidayet bulması, cennet yoluna varması ve yakıcı ateşten kurtulması için gerekli çare ve tek yolun da resmini çizmiştir.

Bu hakikatleri aşikâr etmek ve bu kurtarıcı öğretileri yaymak çabası Peygamberin (s.a.a) tüm hayatında görülmektedir. Resulullah (s.a.a) bir an bile bu ileri görüşlülüğünden, güvenilir ve sağlam bir geleceğe yönlendirme işinden gaflet etmemiştir. Bu ansiklopedi de bu hakikatin sağlam bir kanıtıdır. Bu konuya en açık şekilde temas eden bölüm ise kitabın üçüncü bölümüdür.

h) Manevi Makamlar Yönünden Ali (a.s)

Ali (a.s), bu dünyanın ötesindeki âlemi, aynen bu dünyayı gördüğü gibi görmektedir. Yüce hakikatler ve melekût âlemi, sanki önündey-

mişçesine onun yanında açık ve nettir. İşte bu yüzden şöyle buyurmaktadır: **"Perdeler kalksa da yakinimde artış olmaz."**

Ali'nin uzayıp giden şahsiyet ikliminin derin boyutlarının her biri üzerinde düşünmek, onun manevi merkezdeki yerini ve maneviyat zirvelerinde kazanmış olduğu üstün makamı ortaya koymaktadır. Tüm bunlarla birlikte Ali'nin şahsiyetinin bu yönünü göstermek için sadece Peygamber'in (s.a.a) **"Ali en iyi insandır"** *ve* **"Kendimden sonra bıraktığım en iyi kişidir"** sözü, onu en üstün konuma yerleştirmek ve maneviyatta doruk noktasına koymaya yetmektedir.

Bu kıymetli nebevi sözler, Ali'nin Resulullah'tan (s.a.a) sonra en üstün ve kâmil kişi olduğunu göstermektedir; hiçbir benzeri bulunmayan yüce bir şahsiyettir. Aslında bu, İmam'ın faziletlerinin esası ve hepsinin başıdır.

Ali, iffet abidesi olan Zehra'nın eşidir; eğer olmasaydı, ona denk biri bulunmazdı. Tathir ayeti, Ali'nin temizliğine ve kurtuluşuna şahitlik etmektedir. Ancak Ali (a.s) için [Allah'ın mukarreb melekleri ve değerli kâtiplerinin iftihar ettikleri; Allah'ın mutlak rızasını ve ilahi vahyin emini Resulünün hoşnutluğunu kazandıkları] temizlik ve masumiyetin üstünde bir fazilet vardır. O da Ali'nin Allah'a sülûku ve ona yakınlaşma aşamalarındaki konumu, en yüce insani maksada ulaşmış olması ve insani kemalden en üstün nasibi almış olmasıdır. Hatta bu hususta en üst zirvededir. Öyle ki onu zikretmek ve ona bakmak, yüce Allah'a ibadet sayılmıştır.

ı) Ali'nin Uhrevi Menzileti

Peygamber (s.a.a) seçilip ilahi mesajı duyurmakla görevlendirildiğinde ümmetin hidayeti için gönderildi. Onun yüce ellerini sıkan ilk el, Ali'nin eliydi. Kıyamet gününde de durum böyledir; orada da Peygamberin (s.a.a) elini tutacak ilk el Ali'nin eli olacaktır.

Ali'nin eli, Resulullah'ın (s.a.a) sancağı olan "*Livau'l-Hamd*"ı kıyamet sahnesinde taşıyacak eldir.

Ali, "Kevser" havuzuna girecek ilk kişidir ve o, bu havuzun başında Peygamberin halifesidir.

Ahirette Ali'ye "**Seyyidü'ş-Şüheda**/ *Şehitlerin Efendisi*" ve "**Ebu'ş-Şuheda**/ *Şehitlerin Babası*" lakabı verilecek. Ali'nin imzası olmadan hiç kimse "*Sırat*"tan geçmeyecektir. Bunda hiçbir abartı yoktur; zira o, **"Cehennemle cennetin bölüştürücüsüdür."**

Ali, kıyamette Peygamberin dostu, arkadaşı ve yakınıdır; kıyamet sahnelerinde pek büyük makamı vardır. Öyle ki herkesin ortasında bir güneş gibi parlar.

j) Ali'nin (a.s) Mazlumiyeti

Ali'nin şahsiyeti üzerinde bu kadar yoğunlaşmak niye? Bunca değer verip üstün tutmak niye? Ali büyüktür ve onun şanı hiçbir kuşun zirvesine ulaşamayacağı kadar yücedir. O, tanıtılması gereken bir şahsiyettir. Fakat Ali'nin sevgisi ve dostluğunun lüzumuna bunca tekit niye? Ona karşı gelmek, muhalefet etmek ve saygınlığını çiğnemekten bunca sakındırmak niye?

Üzüntü verici bu söz ne de ilginçtir! Peygamber (s.a.a) tüm olacakları zaman aynasında görüyor; namert davranacaklarını, saygınlığını çiğneyeceklerini, Ali'yi yüz üstü bırakacaklarını, O'na zulmedeceklerini vs. biliyordu. Evet, tüm bunları gördüğü için Emirülmüminin'e hitaben şöyle buyuruyordu: **"Bu ümmet, benden sonra sana hıyanet edecek."**

Peygamber (s.a.a), Ali'yi kucaklıyor, bağrına basıyor ve gözyaşı döküyor; Ali'ye yarın düşeceği mazlumiyetten söz ediyordu. Emirülmüminin (a.s), o sahneyi şu şekilde anlatıyor:

"Peygamber (s.a.a), beni kucakladı ve ağlamaya başladı. 'Neden ağlıyorsun?' diye sordum, buyurdu ki: Şu kavmin ancak benden sonra sana karşı açığa vuracakları kinlere [ağlıyorum]."

Ne de şaşılacak şeydir bu! Resulullah (s.a.a), herkesin arasından Ali'yi kendisi için kardeş olarak seçiyor. Ali'nin kapısı dışında mescide açılan tüm kapıların kapanmasını emreden semavi emir geliyor. Peygamber (s.a.a) defalarca Ali'nin makamını açıklıyor; ümmetin görüp işiteceği sahnelerde ondan övgüyle söz ediyor; konumunu sağlamlaştırıyor ve apaçık şekilde **"Ali'ye eziyet eden bana eziyet etmiştir; Ali'ye sebbeden Allah'a ve Resulüne sebbetmiştir"** diyor. Ancak

bununla birlikte keder dolu bir kalple İmam'ın uğrayacağı mazlumiyeti dile getiriyor; sonunda tarihin o eşsiz simasının kanayan yarasından söz ediyor, kendisine, ona hemdert olduğunu ifade eden şu sözleriyle hitap ediyor: **"Babam, yalnız kalan şehide feda olsun!"**

Yine O'na hitaben buyuruyor: **Sen öldürüleceksin; bu (sakalın) onunla** (başının kanıyla) **boyanacak.**

Evet, insanî yönlerinin tümünde hiç kimse Ali'ye ulaşamayacağı gibi mazlumiyetinde de hiç kimse ona ulaşamaz!

Şimdi zikredilen bu noktaların ışığında Peygamberin (s.a.a) Ali (a.s) hakkındaki sözlerinden bir kısmını zikredeceğiz:

1/2
الخلقَةُ
1-1/2
أنَا وعَلِيٌّ مِن نور واحِد

3159 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : خُلِقتُ أنَا وعَلِيٌّ مِن نور واحِد[1] .

3160 . **عنه**(صلى الله عليه وآله)ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام)ـ : خُلِقتُ أنَا وأنتَ مِن نورِ الله تَعالى[2] .

3161 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : أنَا وعَلِيٌّ مِن نور واحِد ، وأنَا وإيّاهُ شَيءٌ واحِدٌ ، وإنَّهُ مِنّي وأنَا مِنهُ ، لَحمُهُ لَحمي ، ودَمُهُ دَمي ، يُريبُني ما أرابَهُ ، ويُريبُهُ ما أرابَني[3] .

3162 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : خُلِقتُ أنَا وعَلِيُّ بنُ أبي طالِب مِن نور واحِد ، نُسَبِّحُ اللهَ يَمنَةَ العَرشِ قَبلَ أن يُخلَقَ آدَمُ بِألفَي عام[4] .

---

١ . الخصال : ص31 ح108 ، الأمالي للصدوق : ص307 ح351 كلاهما عن عبد الله الرازي ، عيون أخبار الرضا : ج2 ص58 ح219 عن الحسن بن عبد الله الرازي وكلّها عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام عليّ(عليهم السلام) ، الفضائل لابن شاذان : ص82 و ص108 عن سلمان والمقداد وعمّار وأبي ذرّ وحذيفة بن اليمان وأبي الهيثم بن التيّهان وخزيمة بن ثابت وعامر بن واثلة ، شرح الأخبار : ج1 ص220 ح200 ; الفردوس : ج2 ص191 ح2952 كلاهما عن سلمان ، تذكرة الخواصّ : ص46 .

٢ . فرائد السمطين : ج1 ص40 ح4 عن ابن عبّاس .

٣ . عوالي اللآلي : ج4 ص124 ح211 .

٤ . علل الشرائع : ص134 ح1 ، معاني الأخبار : ص56 ح4 ، بشارة المصطفى : ص235 كلّها عن أبي ذرّ ، روضة الواعظين : ص144 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج1 ص27 .

2/1

YARATILIŞ

2/1-1

Ben ve Ali Bir Nurdanız

3159-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali bir nurdan yaratıldık.[1]

3160-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]**:** Ben ve sen yüce Allah'ın nurundan yaratıldık.[2]

3161-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali bir nurdanız; ben ve o tek şeyiz. O bendendir ben de ondanım; eti etim, kanı kanımdır; onu rahatsız eden şey beni rahatsız eder, beni rahatsız eden şey onu rahatsız eder.[3]

3162-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali b. Ebu Talib bir nurdan yaratılmışız; Âdem'in yaratılışından iki bin yıl önce arşın sağında Allah'ı tesbih ediyorduk.[4]

1-*el- Hisal*, s.31, h.108; Saduk, *el-Emali*, s.307, h.351, her ikisi de Abdullah Razi'den; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.58, h.219, Hasan b. Abdullah Razi'den, hepsi de İmam Rıza'dan, babalarından ve İmam Ali'den (hepsine selam olsun); İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.82 ve s.108, Selman, Mikdat, Ammar, Ebuzer, Huzeyfe b. Yeman, Ebu'l-Heysem b. Teyyihan, Huzeyme b. Sabit ve Amir b. Vasile'den; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.220, h.200; *el-Firdevs*, c.2, s.191, h.2952, her ikisi de Selman'dan; *Tezkiretu'l-Havas*, s.46.

2-*Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.40, h.4, İbn-i Abbas'tan.

3-*Avaliu'l-Leali*, c.4, s.124, h.211.

4-*İlelu'ş-Şerayi*, s.134, h.1; *Maani'l-Ahbar*, s.56, h.4; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.235, hepsi de Ebuzer'den; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.144; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.1, s.27.

3163 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : كُنتُ أنَا وعَلِيٌّ نوراً بَينَ يَدَى اللهِ عَزَّ وجَلَّ قَبلَ أن يَخلُقَ آدَمَ بِأربَعَةَ عَشَرَ ألفَ عام ، فَلَمّا خَلَقَ اللهُ آدَمَ قَسَّمَ ذلِکَ النّورَ جُزأينِ ; فَجُزءٌ أنَا ، وجُزءٌ عَلِيٌّ(عليه السلام)[1] .

3164 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : كُنتُ أنَا وعَلِيٌّ نوراً بَينَ يَدَى اللهِ عَزَّ وجَلَّ ، يُسَبِّحُ اللهَ ذلِکَ النّورُ ويُقَدِّسُهُ قَبلَ أن يَخلُقَ اللهُ آدَمَ بِألفِ عام ، فَلَمّا خَلَقَ اللهُ آدَمَ رَكَّبَ ذلِکَ النّورَ فى صُلبِهِ ، فَلَم يَزَل فى شَىءٍ واحِدٍ حَتّى افتَرَقنا فى صُلبِ عَبدِ المُطَّلِبِ ، فَفِىَّ النُّبُوَّةُ ، وفى عَلِىٍّ الخِلافَةُ[2] .

3165 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أنزَلَ قِطعَةً مِن نور فَأسكَنَها فى صُلبِ آدَمَ ، فَساقَها حَتّى قَسَّمَها جُزأينِ ، جُزءاً فى صُلبِ عَبدِ اللهِ ، وجُزءاً فى صُلبِ أبى طالِب ، فَأخرَجَنى نَبِيّاً ، وأخرَجَ عَلِيّاً وَصِيّاً[3] .

---

١ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص662 ح1130 ، تذكرة الخواصّ : ص46 وفيه «بأربعة آلاف عام» بدل «بأربعة عشر ألف عام» ; مختصر بصائر الدرجات : ص116 ، الخرائج والجرائح : ج2 ص838 ح53 ، المسترشد : ص629 ح295 كلّها عن سلمان والثلاثة الأخيرة نحوه ، اليقين : ص425 ح158 عن ابن عبّاس وزاد فيه «مطيعين» بعد «يدى الله» .

٢ . المناقب لابن المغازلى : ص88 ح130 عن سلمان و ح131 عن أبى ذرّ وفيه «عن يمين العرش» بدل «بين يدى الله» ، تاريخ دمشق : ج42 ص67 ح8415 ، المناقب للخوارزمى : ص145 ح169 وزاد فيه «مطبقاً» بعد «يدى الله» وفى الثلاثة الأخيرة «بأربعة عشر ألف عام» ، الفردوس : ج3 ص283 ح4851 وزاد فيه «معلّقاً» بعد «بين يدى الله» وفيها إلى «عبد المطّلب» و ج2 ص191 ح2952 وفيهما «بأربعة آلاف عام» بدل «بألف عام» ; شرح الأخبار : ج1 ص220 ح200 وليس فيه «ففىَّ النبوّة . . .» وكلّها عن سلمان نحوه وراجع علل الشرائع : ص134 ح1 .

٣ . المناقب لابن المغازلى : ص89 ح132 ، العمدة : ص90 ح109 كلاهما عن جابر بن عبد الله .

3163-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali Âdem'in yaratılışından on dört bin yıl önce yüce Allah'ın önünde bir nur idik. Allah, Âdem'i yaratınca bu nuru iki bölüme ayırdı; onun bir bölümü ben ve bir bölümü de Ali oldu.[1]

3164-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali yüce Allah'ın önünde bir nur idik; bu nur, Âdem'in yaratılışından bin yıl önce Allah'ı tesbih ve takdis etmekteydi. Allah Âdem'i yaratınca bu nuru onun sülbüne yerleştirdi. Biz Abdulmüttalib'in sülbünden ayrılıncaya kadar sürekli birlikteydik; nübüvvet bende, hilafet de Ali'de karar kılındı.[2]

3165-Resulullah (s.a.a): Yüce Allah nurdan bir parça indirdi ve onu Âdem'in sülbüne yerleştirdi; sonra onu çekip iki kısma ayırdı; bir parçasını Abdullah'ın sülbüne, bir parçasını da Ebu Talib'in sülbüne bıraktı. Sonra (yeryüzüne) beni peygamber, Ali'yi de vasi olarak çıkardı.[3]

1-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.662, h.1130; *Tezkiretu'l-Havas*, s.46, bu kaynakta "on dört bin yıl" yerine "dört bin yıl" ifadesi yer almıştır; *Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.116; *el-Haraic ve'l-Ceraih*, c.2, s.838, h.53; *el-Musterşed*, s.629, h.295, hepsi de Selman'dan; *el-Yakin*, s.425, h.158, İbn-i Abbas'tan, "Allah'ın önünde" kelimesinden sonra "itaat eden" kelimesini eklemiş.

2-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.88, h.130, Selman'dan ve h.131, Ebuzer'den, bu kaynakta "Allah'ın önünde" yerine "arşın sağında" şeklinde gelmiştir; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.67, h.8415; Harezmî, *el-Menakıb,* s.145, h.169, son üç kaynakta "on dört bin yıl" şeklinde; *el-Firdevs*, c.3, s.283, h.4851, bu kaynakta "Abdulmüttalib'in sülbünde ayrıldık" cümlesine kadar gelmiştir ve c.2, s.191, h.2952, her iki kaynakta da "bin yıl" yerine dört bin yıl" şeklinde geçmiştir; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.220, h.200, bu kaynakta "nübüvvet bende…" bölümü yer almamış, hepsi de Selman'dan rivayet etmiştir. Ayrıca bkz. *İlelu'ş-Şerayi*, s.134, h.1.

3-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.89, h.132; *el-Umde*, s.90, h.109, her ikisi de Cabir b. Abdullah'tan.

3166 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : قالَ لِیَ النَّبیُّ(صلی الله علیه وآله) : یا عَلِیُّ ، خَلَقَنِیَ اللهُ تَعالی وأنتَ مِن نورِ اللهِ حینَ خَلَقَ آدَمَ ، وأفرَغَ ذلکَ النّورَ فی صُلبِه ، فَأفضی بِهِ إلی عَبدِ المُطَّلِبِ ، ثُمَّ افترَقا مِن عَبدِ المُطَّلِبِ ; أنَا فی عَبدِ اللهِ وأنتَ فی أبی طالِب ، لا تَصلُحُ النُّبُوَّةُ إلاّ لی ، ولا تَصلُحُ الوَصِیَّةُ إلاّ لَکَ ، فَمَن جَحَدَ وَصِیَّتَکَ جَحَدَ نُبُوَّتی ، ومَن جَحَدَ نُبُوَّتی أکَبَّهُ اللهُ عَلی مَنخِرَیهِ فِی النّارِ[1] .

3167 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : کُنتُ أنَا وعَلِیٌّ نوراً بَینَ یَدَی اللهِ جَلَّ جَلالُهُ قَبلَ أن یَخلُقَ آدَمَ بِأربَعَةِ آلافِ عام ، فَلَمّا خَلَقَ اللهُ تَعالی آدَمَ سَلَکَ ذلکَ النّورَ فی صُلبِه ، فَلَم یَزَلِ اللهُ عَزَّ وجَلَّ یَنقُلُهُ مِن صُلب إلی صُلب حَتّی أقَرَّهُ فی صُلبِ عَبدِ المُطَّلِبِ ، ثُمَّ أخرَجَهُ مِن صُلبِ عَبدِ المُطَّلِبِ فَقَسَّمَهُ قِسمَین ; فَصُیِّرَ قِسمٌ فی صُلبِ عَبدِ اللهِ ، وقِسمٌ فی صُلبِ أبی طالِب ، فَعَلِیٌّ مِنّی ، وأنَا مِن عَلِیٍّ ، لَحمُهُ مِن لَحمی ، ودَمُهُ مِن دَمی ، فَمَن أحَبَّنی فَبِحُبّی أحَبَّهُ ، ومَن أبغَضَهُ فَبِبُغضی أبغَضَهُ[2] .

3168 . **عنه**(ص) : کُنتُ أنَا وعَلِیٌّ نوراً فی جَبهَةِ آدَمَ (ع) ، فَانتَقَلنا مِنَ الأصلابِ الطّاهِرَةِ إلَی الأرحامِ المُطَهَّرَةِ الزّاکِیَةِ حَتّی صِرنا فی صُلبِ عَبدِ المُطَّلِبِ ، فَانقَسَمَ النّورُ قِسمَین ، فَصارَ قِسمٌ فی عَبدِ اللهِ وقِسمٌ فی أبی طالِب ، فَخَرَجتُ مِن عَبدِ اللهِ ، وخَرَجَ عَلِیٌّ مِن أبی طالِب ، وهُوَ قَولُ اللهِ جَلَّ وعَزَّ : ﴿الَّذی خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَ صِهْرًا وَ کَانَ رَبُّکَ قَدیرًا﴾[3] /[4] .

---

۱ . الأمالی للطوسی : ص295 ح577 ، بشارة المصطفی : ص185 کلاهما عن عیسی بن أحمد عن الإمام الهادی عن آبائه(علیهم السلام) ، إرشاد القلوب : ص258 .

۲ . الخصال : ص640 ح16 عن محمّد بن عبد الله عن أبیه عن آبائه ; المناقب للخوارزمی : ص145 ح170 ، مقتل الحسین للخوارزمی : ج1 ص50 ، فرائد السمطین : ج1 ص43 ح7.

۳ . الفرقان : 54 .

۴ . إثبات الوصیّة : ص141 وراجع روضة الواعظین : ص88 .

3166-İmam Ali (a.s): Peygamber (s.a.a) bana şöyle buyurdu: Ya Ali! Yüce Allah Âdem'i yarattığında beni ve seni Allah'ın nurundan yarattı ve bu nuru onun sülbüne bıraktı; onu Abdulmüttalib'e kadar ulaştırdı. Sonra Abdulmüttalib'den ayrıldı; ben Abdullah'ta, sen de Ebu Talib'te kaldın. Nübüvvet ancak bana layıktır, vasilik de ancak sana layıktır. Senin vasiliğini inkâr eden benim nübüvvetimi inkâr etmiş olur; her kim de benim nübüvvetimi inkâr ederse Allah onu burnunun delikleri (yüzüstü) üzerine ateşe atar.[1]

3167-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali, Âdem'in yaratılışından dört bin yıl önce yüce Allah'ın önünde bir nur idik. Yüce Allah, Âdem'i yaratınca bu nuru onun sülbüne bıraktı. Sonra Yüce Allah onu sülbden sülbe intikal ettirdi ve Abdulmüttalib'in sülbünde yerleştirdi. Daha sonra onu Abdulmüttalib'in sülbünden çıkarıp iki kısma böldü; bir kısmını Abdullah'ın sülbüne, bir kısmını da Ebu Talib'in sülbüne bıraktı. Onun için Ali bendendir ve ben Ali'denim; eti, etimdem ve kanı, kanımdandır. Her kim onu severse beni sevdiği için onu sevmiştir ve her kim ona buğz ederse bana buğz ettiği için ona buğz etmiştir.[2]

3168-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali, Âdem'in alnında bir nur idik; temiz sülblerden tertemiz rahimlere intikal ettik ve sonunda Abdulmüttalib'in sülbüne yerleştik. Sonra o nur iki kısma bölündü; bir kısmı Abdullah'a, bir kısmı da Ebutalib'e geçti. Ben Abdullah'tan dünyaya geldim, Ali de Ebutalib'den. İşte bu, Yüce Allah'ı şu sözüdür: "*O, sudan bir insan yaratıp ondan soy sop ve hısımlık meydana getirendir. Rabbin, her şeye hakkıyla gücü yetendir*."[3]/ [4]

1-Tusi, *el-Emali*, s.295, h.577; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.185, her ikisi de İsa b. Ahmed'den, İmam Hadi'den (a.s), babalarından (a.s) rivayet etmişlerdir; *İrşadu'l-Kulub*, s.258.

2-*el-Hisal*, s.640, h.16, Muhammed b. Abdullah'tan, babasından, babalarından rivayet etmiştir; Harezmî, *el-Menakıb,* s.145, h.170; Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyin*, c.1, s.50; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.43, h.7, hepsi de Ziyad b. Munzir vasıtasıyla İmam Bakır'dan, babalarından ve Resulullah'tan (hepsine selam olsun), bu kaynakta "dört bin yıl" yerine "on dört bin yıl" şeklinde.

3-Furkan, 54.

4-*İsbatu'l-Vasiyye*, s.141. Ayrıca bkz: *Ravzatu'l-Vaizin*, s.88.

3169 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : دَخَلتُ عَلَی النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله) وهُوَ فی بَعضِ حُجُراته ، فَاستَأذَنتُ عَلَیه فَأذِنَ لی ، فَلَمّا دَخَلتُ قالَ لی : . . . یا عَلِیُّ ، الثّابِتُ عَلَیکَ کَالمُقیمُ مَعی ، ومُفارِقُکَ مُفارِقی . یا عَلِیُّ ، کَذَبَ مَن زَعَمَ أنَّهُ یُحِبُّنی ویُبغِضُکَ ; لاِنَّ اللهَ تَعالی خَلَقَنی وإیّاکَ مِن نور واحِد[1] .

2 ـ 1 / 2

أنَا وعَلِیٌّ مِن شَجَرَة واحِدَة

3170 . **رسول الله**(ص) : النّاسُ مِن شَجَر شَتّی ، وأنَا وعَلِیٌّ مِن شَجَرَة واحِدَة[2] .

3171 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : أنَا وعَلِیٌّ مِن شَجَرَة واحِدَة ، وَالنّاسُ مِن أشجار شَتّی[3] .

3172 . **المستدرک علی الصحیحین عن جابر بن عبد الله** : سَمِعتُ رَسولَ الله(ص) یَقولُ لِعَلِیٍّ : یا عَلِیُّ ، النّاسُ مِن شَجَر شَتّی ، وأنَا وأنتَ مِن شَجَرَة واحِدَة ، ثُمَّ قَرَأَ رَسولُ الله(ص) : ﴿**وَ جَنَّاتٌ مِّنْ أَعْنَاب وَ زَرْعٌ وَ نَخِيلٌ صِنْوَانٌ وَ غَيْرُ صِنْوَان يُسْقَى بِمَآء وَاحِد**﴾[4] /[5] .

---

۱ . کنز الفوائد : ج2 ص56 ، مائة منقبة : ص84 ح33 کلاهما عن زید بن علیّ عن أبیه عن جدّه(علیهم السلام) .

۲ . المعجم الأوسط : ج4 ص263 ح4150 ، موضح أوهام الجمع والتفریق : ج1 ص41 ، فرائد السمطین : ج1 ص52 ح17 کلّها عن جابر ، الفردوس : ج4 ص303 ح6888 عن ابن عمر .

۳ . المناقب لابن المغازلی : ص400 ح453 ، الفردوس : ج1 ص44 ح109 کلاهما عن ابن عبّاس ، المناقب للخوارزمی : ص143 ح165 عن جابر .

۴ . الرعد : 4 .

۵ . المستدرک علی الصحیحین : ج2 ص263 ح2949 ، تاریخ دمشق : ج42 ص64 ، شواهد التنزیل : ج1 ص375 ح395 ; مجمع البیان : ج6 ص424 ، کشف الغمّة : ج1 ص316 ، المناقب

3169-İmam Ali (a.s): Peygamber (s.a.a), evlerinden birinde iken yanına girmek için kendisinden izin istedim, bana izin verdi. İçeri girdiğimde bana şöyle buyurdu: Ya Ali! Senin üzerinde sebat gösteren kişi benimle birlikte olan kimse gibidir, senden ayrılansa benden ayrılmıştır. Ya Ali! Sana buğz ettiği halde beni sevdiğini zanneden kişi yalan söylemiştir; zira yüce Allah, beni ve seni bir nurdan yaratmıştır.[1]

2/1-2

Ben ve Ali Bir Ağaçtanız

3170-Resulullah (s.a.a): İnsanlar ayrı ayrı ağaçtandırlar; ben ve Ali ise bir ağaçtanız.[2]

3171-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali bir ağaçtanız; insanlar ayrı-ayrı ağaçlardan.[3]

3172-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Cabir b. Abdullah'tan]: Resulullah'ın (s.a.a) Ali'ye (a.s) hitaben şöyle buyurduğunu duydum: **'Ya Ali! İnsanlar ayrı ayrı ağaçtan, ben ve sen ise bir ağaçtanız.'** Resulullah (s.a.a) sonra şu ayeti okudu: *"Üzüm bağları, ekinler, bir kökten yetişmiş hurma ağaçlarıyla ayrı ayrı köklerden yetişmiş hurmalıklar var ki hepsi de bir suyla sulanmaktadır."*[4]/ [5]

للكوفى : ج1 ص476 ح381 عن عبد الله بن محمّد بن عقيل وفيه صدره .

1-*Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.56; *Mie Menkıbe*, s.84, h.33, her ikisi de Zeyd b. Ali'den, babasından ve dedesinden rivayet etmiştir (hepsine selam olsun).

2-*el-Mucemu'l-Evsat*, c.4, s.263, h.4150; *Muzih-u Evhamu'l-Cem-i ve't-Tefrik*, c.1, s.41; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.52, h.17, hepsi de Cabir'den; *el-Firdevs*, c.4, s.303, h.6888, İbn-i Ömer'den.

3-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.400, h.453; *el-Firdevs*, c.1, s.44, h.109, her ikisi de İbn-i Abbas'tan; Harezmî, *el-Menakıb,* s.143, h.165, Cabir'den.

4-Râd, 4.

5-*el-Müstedrek ala's-Sahiheyn*, c.2, s.263, h.2949; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.64; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.375, h.395; *Mecmau'l-Beyan*, c.6, s.424; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.316; Kufî, *Menakıb*, c.1, s.476, h.381, Abdullah b. Muhammed b. Akil'den, bu

3173 . رسول الله(ص) : خُلِقَ النّاسُ مِن أشجار شَتّى ، وخُلِقتُ أنَا وعَلِيٌّ مِن شَجَرَةٍ واحِدَةٍ ; فَأنَا أصلُها ، وعَلِيٌّ فَرعُها ، فَطوبى لِمَن استَمسَکَ بِأصلِها ، وأکَلَ مِن فَرعِها[1] .

3174 . کنز الفوائد عن ابن عبّاس : رَأَيتُ أبا ذَرٍّ الغِفارِيَّ مُتَعَلِّقاً بِحَلَقَةِ بَيتِ اللهِ الحَرامِ ، وهُوَ يَقولُ : . . . إنّي رَأَيتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فِي العامِ الماضي وهُوَ آخِذٌ بِهذِهِ الحَلَقَةِ ، وهُوَ يَقولُ :

أيُّهَا النّاسُ ! لَو صُمتُم حَتّى تَكونوا كَالأوتادِ ، وصَلَّيتُم حَتّى تَكونوا كَالحَنايا ، ودَعَوتُم حَتّى تَقَطَّعوا إرباً إرباً ، ثُمَّ بَغَضتُم عَلِيَّ بنَ أبي طالِبٍ ، أكَبَّكُمُ اللهُ فِي النّارِ . قُم يا أبَا الحَسَنِ ، فَضَعَ خَمسَکَ فِي خَمسي ـ يَعني كَفَّکَ في كَفّي ـ فَإنَّ اللهَ اختارَني وإيّاکَ مِن شَجَرَةٍ ; أنَا أصلُها ، وأنتَ فَرعُها ، فَمَن قَطَعَ فَرعَها أكَبَّهُ اللهُ عَلى وَجهِهِ فِي النّارِ[2] .

3175 . تاريخ دمشق عن جابر بن عبد الله : كانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِعَرَفاتٍ وعَلِيٌّ تُجاهَهُ ، فَأومَأَ إلَيَّ وإلى عَلِيٍّ فَأتَينَا النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) وهُوَ يَقولُ : اُدنُ يا عَلِيُّ ، فَدَنا مِنهُ عَلِيٌّ ، فَقالَ : ضَعخَمسَکَ فِي خَمسي ـ يَعني كَفَّکَ في كَفّي ـ يا عَلِيُّ ، خُلِقتُ أنَا وأنتَ مِن شَجَرَةٍ ; أنَا أصلُها ، وأنتَ فَرعُها ، وَالحَسَنُ وَالحُسَينُ أغصانُها ، فَمَن تَعَلَّقَ بِغُصنٍ مِنها دَخَلَ الجَنَّةَ[3] .

---

kaynakta sadece rivayetin başı zikredilmiş.

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص65 ح8411 ، شواهد التنزيل : ج1 ص377 ح396 كلاهما عن أبي سعيد الخدري ; الأمالي للطوسي : ص610 ح1261 عن بكر ابن الملک الأعتق البصري عن الإمام زين العابدين عن آبائه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله)نحوه .

٢ . كنز الفوائد : ج2 ص180 عن أبي ذرّ ، بحار الأنوار : ج32 ص310 ح275 .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص66 ح8413 و ص64 نحوه ، كفاية الطالب : ص318 ، المناقب لابن المغازلي : ص297 ح340 و ص90 ح133 ، الفردوس : ج5 ص331 ح8345 ، مقتل الحسين للخوارزمي : ج1 ص108 ، شواهد التنزيل : ج1 ص379 ح397 ; الأمالي للطوسي : ص611 ح1263 والخمسة الأخيرة نحوه .

3173-Resulullah (s.a.a): İnsanlar ayrı ayrı ağaçlardan yaratılmışlardır; ben ve Ali ise bir ağaçtan yaratılmışız; ben onun kökü, Ali de dalıdır. Ne mutlu bu ağacın köküne tutunup dalından yiyen kişiye![1]

3174-*Kenzu'l-Fevaid* [İbn-i Abbas'tan]: Ebuzer'in Beytullahi'l-Haram'ın [Kâbe'nin] kapısının halkasından tutunmuş bir halde şöyle söylediğini duydum: …Ben geçen yıl Resulullah'ı (s.a.a) şu halkadan tutunmuş halde gördüm, şöyle diyordu: Ey insanlar! Eğer çiviler gibi oluncaya (incelinceye) kadar oruç tutsanız, yaylar gibi oluncaya kadar namaz kılsanız ve uzuvlarınız birbirinden ayrılıncaya kadar dua etmiş olsanız, sonra da Ali b. Ebutalib'e buğz etmiş olsanız Allah sizi yüzüstü ateşe atar. Kalk ey Ebu'l-Hasan! Elini elime bırak. Zira Allah beni ve seni bir ağaçtan seçti; ben bu ağacın kökü, sen de dalısın: Her kim onun dalını kesecek olursa Allah onu yüzüstü ateşe atacaktır.[2]

3175-*Tarih-i Dımeşk* [Cabir b. Abdullah'tan]: Resulullah (s.a.a) Arafat'ta idi ve Ali de karşısındaydı. Bana ve Ali'ye işaret etti, biz de Peygamberin (s.a.a) yanına gittik. O, "Yaklaş ya Ali!"diye buyurdu. Ali ona yaklaşınca şöyle buyurdu: Elini elime bırak. Ya Ali! Ben ve sen bir ağaçtan yaratılmışız; ben onun kökü sen de gövdesisin, Hasan ve Hüseyin ise onun dallarıdır. Her kim bu ağacın bir dalına tutunursa cennete girecektir.[3]

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.65, h.8411; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.377, h.396, her ikisi de Ebu Said Hudri'den; Tusi, *el-Emali*, s.610, h.1261, Bekr b. Melik A'tek Basri'den, o da İmam Zeynelabidin'den (a.s), o da (a.s) babalarından (a.s), onlarda (a.s) Resulullah'tan (s.a.a).

2-*Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.180, Ebuzer'den; *Biharu'l-Envar*, c.32, s.310, h.275.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.66, h.8413 ve s.64; *Kifayetu't-Talib*, s.318; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.297, h.340 ve s.90, h.133; *el-Firdevs*, c.5, s.331, h.8345; Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyn*, c.1, s.108; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.379, h.397; Tusi, *el-Emali*, s.611, h.1263.

3176 . **تاريخ دمشق عن أبى أُمامة الباهلى** : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): خُلِقَ الأنبياءُ مِن أشجار شَتّى ، وخَلَقَنى وعَلِيّاً مِن شَجَرَةٍ واحِدَةٍ ; فَأَنا أصلُها ، وعَلِيٌّ فَرعُها ، وفاطِمَةُ لِقاحُها ، وَالحَسَنُ وَالحُسَينُ ثَمَرُها ، فَمَن تَعَلَّقَ بِغُصن مِن أغصانِها نَجا ، ومَن زاغَ هَوى .

ولَو أنَّ عَبداً عَبَدَ اللهَ بَينَ الصَّفا وَالمَروَةِ ألفَ عام ، ثُمَّ ألفَ عام ، ثُمَّ ألفَ عام ، ثُمَّ لَم يُدرِک مَحَبَّتَنا إلاّ أكَبَّهُ اللهُ عَلى مَنخِرَيهِ فِى النّارِ ، ثُمَّ تَلا : ﴿**قُل لاَّ أَسْـَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِى الْقُرْبَى**﴾[1] / [2] .

3177 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : خُلِقتَ يا عَلِيُّ مِن شَجَرَةٍ خُلِقتُ مِنها ، أَنَا أصلُها ، وأنتَ فَرعُها ، وَالحُسَينُ وَالحَسَنُ أغصانُها ، ومُحِبّونا وَرَقُها ، فَمَن تَعَلَّقَ بِشَىء مِنها أدخَلَهُ اللهُ عَزَّ وجَلَّ الجَنَّةَ[3] .

3178 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : النّاسُ مِن أشجار شَتّى ، وأَنَا وعَلِيٌّ مِن شَجَرَةٍ واحِدَةٍ ; أَنَا أصلُها ، وعَلِيٌّ فَرعُها ، وَالحَسَنُ وَالحُسَينُ أثمارُها ، وفى قَلبِ كُلِّ مُؤمِن

---

١ . الشورى : 23 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص65 ح8412 و ص66 ، شواهد التنزيل : ج1 ص554 ح588 ، كفاية الطالب : ص317 ; مجمع البيان : ج9 ص43 وزاد فيه «حتى يصير كالشنّ البالى» بعد «ثمّ ألف عام» وكلّها نحوه .

٣ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص60 ح233 عن الحسن بن عبد الله الرازى و ص73 ح340 عن دارم بن قبيصة نحوه وكلاهما عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) وراجع بشارة المصطفى : ص41 والفضائل لابن شاذان : ص113 .

غُصنٌ مِن أغصانِها[1] .

3176-*Tarih-i Dımeşk* [Ebu Ümame Bahili'den]: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: Peygamberler ayrı-ayrı ağaçlardan yaratıldığı halde (Allah), beni ve Ali'yi bir ağaçtan yarattı; ben onun kökü, Ali dalı, Fatıma aşısı, Hasan ve Hüseyin ise meyvesidir. Her kim onun bir dalına tutunursa kurtuluşa erer, kim de ondan saparsa helak olur.

Eğer bir kul bin yıl, sonra bin yıl ve yine bin yıl Safa ile Merve arasında ibadet eder, sonra bizim sevgimize ulaşmazsa Allah onu burnunun delikleri üzerine ateşe atar. Sonra şu ayeti okudu:

"*De ki: Sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim, ancak yakınlarıma sevgidir.*"[2]-[3]

3177-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen, benim yaratıldığım ağaçtan yaratıldın; ben onun kökü, sen de gövdesisin; Hüseyin ve Hasan onun dallarıdır. Dostlarımız ise onun yapraklarıdır. Her kim ondan bir şeye tutunursa Yüce Allah onu cennete sokacaktır.[4]

3178-Resulullah (s.a.a): İnsanlar ayrı-ayrı ağaçlardandırlar,

---

١ . المناقب للكوفى : ج1 ص460 ح362 و ج2 ص230 ح694 كلاهماعن عباد بن صهيب عن الإمام الصادق عن أبيه(عليهما السلام) .

2-Şura, 23.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.65, h.8412 ve s.66; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.554, h.588; *Kifayetu't-Talib*, s.317; *Mecmau'l-Beyan*, c.9, s.43.

4-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.60, h.233, Hasan b. Abdullah Razi'den ve s.73, h.340, Darem b. Kubeyse'den, her ikisi de İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s). Ayrıca bkz. *Bişaretu'l-Mustafa*, s.41; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.113.

ben ve Ali ise bir ağaçtanız; ben onun kökü, Ali dalıdır; Hasan ve Hüseyin ise onun meyveleridir. Her müminin kalbinde ondan bir dal vardır.[1]

3 ـ 1 / 2

لَحمُهُ لَحمی ودَمُهُ دَمی

3180 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : هذا عَلِیُّ بنُ أبی طالِب ، لَحمُهُ لَحمی ، ودَمُهُ دَمی ، هُوَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی ، إلاّ أنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی[۲] .

3181 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : هذا عَلِیٌّ سِیطَ لَحمُهُ بِلَحمی ، ودَمُهُ بِدَمی ، وهُوَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی ، إلاّ أنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی[۳] .

3182 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِیٌّ مِنّی ، وأنَا مِن عَلِیٍّ ، لَحمُهُ مِن لَحمی ، ودَمُهُ مِن دَمی[۴] .

3183 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فی عَلِیٍّ(عليه السلام) ـ : لَحمُهُ مِن لَحمی ، ودَمُهُ مِن دَمی ،

1-Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.460, h.362 ve c.2, s.230, h.694, her ikisi de Ubbad b. Suhayb vasıtası ile İmam Sadık'tan(a.s), o da babasından (a.s).

۲ . المعجم الكبير : ج12 ص15 ح12341 ، تاريخ دمشق : ج42 ص42 ح8372 وفيه «إنّ» بدل «هذا» ، المناقب للخوارزمی : ص142 ح163 ، كفاية الطالب : ص168 ; علل الشرائع : ص66 ح3 وفی الأربعة الأخيرة «لحمه من لحمی ودمه من دمی» ، بشارة المصطفی : ص167 وفيه «دمه من دمی» وكلّها عن ابن عبّاس .

۳ . المحاسن والمساوئ : ص44 ; شرح الأخبار : ج2 ص201 ح531 ، المناقب للكوفی : ج1 ص355 ح281 وفيه «نيط» بدل «سيط» وكلّها عن ابن عبّاس ، كتاب سليم بن قيس : ج2 ص854 ح44 عن سلمان وأبی ذرّ والمقداد وكلاهما نحوه .

۴ . الخصال : ص640 ح16 عن محمّد بن عبد الله عن أبيه عن آبائه ، الأمالی للطوسی : ص50 ح65 عن ابن عبّاس ; المناقب للخوارزمی : ص145 ح170 عن زياد بن المنذر عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله)وفيهما «لحمه لحمی ودمه دمی» .

وهُوَ عَيبَةُ عِلمی[١] .

3179-Resulullah (s.a.a): Ben, Harun b. İmran, Yahya b. Zekeriya ve Ali b. Ebutalib bir tıynetten yaratıldık.[2]

2/1-3

Eti Etim, Kanı Kanımdır

3180-Resulullah (s.a.a): Bu Ali b. Ebutalib'dir; eti etim ve kanı kanımdır; o, benim için Harun'un Musa'ya nispetle bulunduğu konumdadır. Ancak benden sonra peygamber yoktur.[3]

3181-Resulullah (s.a.a): Bu Ali'dir, eti etime karışmış, kanı kanıma; o, benim için Harun'un Musa'ya nispetle bulunduğu konumdadır. Ancak benden sonra peygamber yoktur.[4]

3182-Resulullah (s.a.a): Ali benden, ben de Ali'denim; eti etimden ve kanı kanımdandır.[5]

---

١ . المناقب للخوارزمی: ص87 ح77 ، فرائد السمطین : ج1 ص332 ح257 ، تاریخ دمشق : ج42 ص471 ح9042 وفیه «بیتی» بدل «علمی» وکلّها عن عبد الله ; الأمالی للطوسی : ص118 ح185 عن جابر الجعفی عن الإمام الباقر(علیه السلام)عن جابر بن عبد الله الأنصاری .

2-*Tarih-i Bağdat,* c.6, s.59, h.3088; *Kifayetu't-Talib*, s.319, her ikisi de Musa b. İbrahim Mirvezi vasıtası ile İmam Kazım'dan (a.s), babasından (a.s) ve dedesinden (a.s); *Tezkiretu'l-Havas*, s.46.

3-*Mucemu'l-Kebir*, c.12, s.15, h.12341; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.42, h.8372; Harezmî, *el-Menakıb,* s.142, h.163; *Kifayetu't-Talib*, s.168; *İlelu'ş-Şerayi*, s.66, h.3, son dördünde "eti etimden ve kanı kanımdandır" şeklinde geçmiştir; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.167, bu kaynakta "kanı kanımdandır" şeklinde geçmiştir, hepsi de İbn-i Abbas'tan.

4-*el-Mehasin ve'l-Mesavi*, s.44; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.201, h.531; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.355, h.281, hepsi de İbn-i Abbas'tan; *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.854, h.44, Selman, Ebuzer ve Mikdat'tan.

5-*el-Hisal*, s.640, h.16, Muhammed b. Abdullah'tan, babasından ve babalarından; Tusi, *el-Emali*, s.50, h.65, İbn-i Abbas'tan; Harezmî, *el-Menakıb,* s.145, h.170, Ziyad b. Munzir vasıtasıyla İmam Bakır'dan, babalarından ve Resulullah'tan (hepsine selam olsun), bu iki kaynakta "eti etimdir ve kanı kanımdır" şeklinde geçmiştir.

3183-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Eti etimden ve kanı kanımdandır; o, ilmimin koruyucusudur.[1]

3184 . عنه(ص) : مَعاشِرَ النّاسِ ، أحِبّوا عَلِيّاً ; فَإِنَّ لَحمَهُ لَحمی ، ودَمَهُ دَمی[۲] .

3185 . عنه(صلی الله علیه وآله) ـ لعَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : كَذَبَ مَن زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنی ويُبغِضُکَ ; لانَّکَ مِنّی وأَنَا مِنکَ ، لَحمُکَ مِن لَحمی ، ودَمُکَ مِن دَمی ، وروحُکَ مِن روحی ، وسَرِيرَتُکَ مِن سَرِيرَتی ، وعَلانِيَتُکَ مِن عَلانِيَتی[۳] .

3186 . عنه(صلی الله علیه وآله) : ألا وإنَّ الأَرضَ لا تَخلو مِنّی مادامَ عَلِیٌّ حَيّاً فِی الدُّنيا بَقِيَّةً مِن بَعدی ، عَلِیٌّ فِی الدُّنيا عِوَضٌ مِنّی مِن بَعدی ، عَلِیٌّ كَجِلدی ، عَلِیٌّ كَلَحمی ، عَلِیٌّ عَظمی ، عَلِیٌّ كَدَمی ، عَلِیٌّ عُروقی[۴] .

2 / 2

الأُسرَةُ

1 ـ 2 / 2

أبو رَيحانَتَیَّ

3187 . **فضائل الصحابة عن حماد بن عيسى عن الإمام الصادق عن أبيه**(عليهما السلام) **عن جابر** : قالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) لِعَلِیِّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام) : سَلامٌ عَلَيکَ

1-Harezmî, *el-Menakıb*, s.87, h.77; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.332, h.257; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.471, h.9042, bu kaynakta "ilmimin" yerine "evimin" şeklinde geçmiştir, hepsi de Abdullah'tan; Tusi, *el-Emali*, s.118, h.185, Cabir Cufî'den, İmam Bakır'dan (a.s) ve Cabir b. Abdullah Ensari'den.

۲ . الأمالی للمفيد : ص294 ح4 ، بشارة المصطفی : ص90 نحوه وكلاهما عن أبی سعيد الخدری .

۳ . كمال الدين : ص241 ح65 ، الأمالی للصدوق : ص342 ح408 ، بشارة المصطفی : ص32 وليس فيه «ودمک من دمی» ، مائة منقبة : ص65 ح18 ، جامع الأخبار : ص53 ح59 .

۴ . تفسير فرات : ص154 ح192 عن ابن عبّاس وراجع مائة منقبة : ص126 ح72 .

أَبَا الرَّيحانَتَينِ مِنَ الدُّنيا ، فَعَن قَليل يَذهَبُ رُكناکَ وَاللهُ خَليفَتی عَلَيکَ . فَلَمّا قُبِضَ النَّبیُّ(صلی الله عليه وآله) قالَ عَلِیٌّ : هذا أَحَدُ الرُّكنَينِ الَّذی قالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله عليه وآله) ، فَلَمّا ماتَت فاطِمَةُ(عليها السلام)قالَ : هُوَ الرُّكنُ الآخَرُ الَّذی قالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله عليه وآله)[1] .

3184-Resulullah (s.a.a): Ey ahali! Ali'yi sevin; zira eti etim ve kanı kanımdır.[2]

3185-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sana buğz ettiği halde beni sevdiğini zanneden kimse yalan söylemiştir. Zira sen benden, ben de sendenim; etin etimden, kanın kanımdan, ruhun ruhumdan, gizlin gizlimden ve aşikârın aşikârımdandır.[3]

3186-Resulullah (s.a.a): Şunu iyi bilin ki Ali benden sonra dünyada yaşadığı sürece yeryüzü benden geriye kalandır. Ali dünyada benden sonra benim bedelimdir; Ali derim gibidir, Ali etim gibidir, Ali kemiğimdir, Ali kanım gibidir, Ali damarlarımdır.[4]

2/2

AİLE

2/2-1

İki Gülümün Babası

3187-*Fazailu's-Sahabe* [Hemmad b. İsa'dan, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), Cabir'den]: Resulullah (s.a.a), Ali b. Ebutalib'e hita-

---

١ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص624 ح1067 ، ذخائر العقبی : ص108 .

2-Müfid, *el-Emali*, s.294, h.4; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.90, her ikisi de Ebu Said Hudri'den.

3-*Kemalu'd-Din*, s.241, h.65; Saduk, *el-Emali*, s.342, h.408; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.32, bu kaynakta "kanın kanımdandır" ifadesi yer almamış; *Mie Menkıbe*, s.65, h.18; *Camiu'l-Ahbar*, s.53, h.59; *Feraidu's-Simtayn*, c.2, s.243, h.517, hepsi de İbn-i Abbas'tan. Ayrıca bkz: *et-Tevhid*, s.310, h.2.

4-*Tefsir-i Furat*, s.154, h.192, İbn-i Abbas'tan. Ayrıca bkz: *Mie Menkıbe*, s.126, h.72.

ben şöyle buyurdu: *Selam olsun dünyadan iki gülün babasına! Az bir zaman sonra senin iki dayanağın gidecek; yerime Allah senin üzerinde olacak*. Peygamber (s.a.a) vefat edince Ali (a.s), "*Bu, Resulullah'ın (s.a.a) sözünü ettiği iki dayanaktan biriydi*" dedi. Fatıma vefat ettiğinde de şöyle buyurdu: *Bu, Resulullah'ın (s.a.a) sözünü ettiği diğer dayanaktı*.[1]

1-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe* , c.2, s.624, h.1067; *Zehairu'l-Ukba*, s.108.

3188 . معانى الأخبار عن حماد بن عيسى عن الإمام الصادق عن أبيه(عليهما السلام) عن جابر : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ لِعَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) قَبلَ مَوتِه بِثَلاث : سَلامُ اللهِ عَلَيکَ يا أَبَا الرَّيحانَتَينِ ، اُوصيکَ بِرَيحانَتَیَّ مِنَ الدُّنيا ، فَعَن قَليل يَنهَدُّ رُكناکَ ، وَاللهُ خَليفَتى عَلَيکَ . فَلَمّا قُبِضَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ عَلِيٌّ : هذا أَحَدُ رُكنَیَّ الَّذى قالَ لى رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) . فَلَمّا ماتَت فاطِمَةُ سَلامُ اللهِ عَلَيها قالَ عَلِيٌّ(عليه السلام) : هذَا الرُّكنُ الثّانِى الَّذى قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)[1] .

2 / 2 ـ 2

أعَزُّ عَلَيَّ مِن فاطِمَةَ

3189 . الإمام علىّ(عليه السلام) : خَطَبتُ إلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فاطِمَةَ(عليها السلام) ، فَزَوَّجَنى ، فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، أَنَا أَحَبُّ إلَيکَ أم هِیَ ؟ قالَ : هِیَ أَحَبُّ إلَیَّ مِنکَ ، وأنتَ أعَزُّ عَلَیَّ مِنها[2] .

---

١ . معانى الأخبار : ص403 ح69 ، الأمالى للصدوق : ص198 ح210 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص361 ، روضة الواعظين : ص169 كلاهما عن جابر من دون إسناد إلى المعصوم ; تاريخ دمشق : ج14 ص166 ح3503 و ح3504 ، حلية الأولياء : ج3 ص201 ، المناقب للخوارزمى : ص141 ح160 والأربعة الأخيرة عن حمّاد بن عيسى عن الإمام الصادق عنه(عليهما السلام) ، كنز العمّال : ج13 ص664 ح37688 .

٢ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص260 ح145 عن ابن أبى نجيح عمّن سمع عليّاً(عليه

3188-*Maani'l-Ahbar* [Hemmad b. İsa'dan, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), Cabir'den]: Resulullah'ın (s.a.a), vefatından önce Ali b. Ebutalib'e üç defa şöyle söylediğini duydum: **Selam olsun sana ey iki gülün babası! Sana dünyadan iki gülümü vasiyet ediyorum. Az bir zaman sonra iki dayanağın yıkılacak. Allah benim yerime senin üzerinde olacaktır.**

Resulullah (s.a.a) vefat edince Ali (a.s) dedi ki: **Bu, Resulullah'ın (s.a.a) bana buyurduğu iki dayanaktan biriydi.**

Fatıma (s.a) ölünce Ali (a.s) dedi ki: **Bu, Resulullah'ın (s.a.a) sözünü ettiği ikinci dayanaktı.**[1]

2/2-2

Bana Fatıma'dan Daha Azizdir

3189-İmam Ali (a.s): Fatıma'yı (s.a) Resulullah'tan (s.a.a) istedim; onu benimle evlendirdi. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ben mi sana sevimliyim o mu?' Buyurdu ki: O, bana senden daha sevimlidir ve sen bana ondan daha azizsin.[2]

السلام) .

1-*Maani'l-Ahbar*, s.403, h.69; Saduk, *el-Emali*, s.198, h.210; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.3, s.361; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.169, her ikisi de Cabir'den hiçbir Masuma isnat etmeden; *Tarih-i Dımeşk*, c.14, s.166, h.3503 ve h.3504; *Hilyetu'l-Evliya*, c.3, s.201; Harezmî, *el-Menakıb,* s.141, h.160, son dördü Hemmad b. İsa'dan, İmam Sadık'tan (a.s); *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.664, h.37688.

2-Nesai, *Hasais-u Emirülmüminin*, s.260, h.145, İbn-i Ebu Nuceyh,

3190 . فضائل الصحابة عن أبی نجیح : أخبَرَنی مَن سَمِعَ عَلیّاً عَلی مِنبَرِ الکوفَةِ یَقولُ : لَمّا أرَدتُ أن أخطُبَ إلی رَسولِ اللهِ(ص) فَذَکَرتُ أن لا شَیءَ لی ، ثُمَّ ذَکَرتُ عائدَتَهُ وصِلَتَهُ فَخَطَبتُها ، فَقالَ : وهَل عِندَکَ شَیءٌ ؟ قُلتُ : لا ، قالَ : فَأینَ دِرعُکَ الحُطَمِیَّةُ[1] الَّتی کُنتُ أعطَیتُکَ یَومَ کَذا وکَذا ؟ قُلتُ : هِیَ عِندی ، قالَ : فَأتِ بِها ، قالَ : فَأتَیتُهُ بِها ، فَأنکَحَنیها . فَلَمّا أن دَخَلَت عَلَیَّ قالَ : لا تُحدِثَنَّ شَیئاً حَتّی آتیَکُما ، فَاستَأذَنَ رَسولُ اللهِ(ص) وعَلَینا کِساءٌ أو قَطیفَةٌ فَتَحَشحَشنا فَقالَ : مَکانَکُما عَلی حالِکُما . فَدَخَلَ عَلَینا رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) فَجَلَسَ عِندَ رُؤوسِنا ، فَدَعا بِإناءٍ فیهِ ماءٌ فَأُتِیَ بِهِ ، فَدَعا فیهِ بِالبَرَکَةِ ثُمَّ رَشَّهُ عَلَینا ، فَقُلتُ : یا رَسولَ اللهِ ، أنَا أحَبُّ إلَیکَ أم هِیَ ؟ قالَ : هِیَ أحَبُّ إلَیَّ مِنکَ ، وأنتَ أعَزُّ عَلَیَّ مِنها[2] .

3191 . المعجم الأوسط عن أبی هریرة : قالَ عَلِیُّ بنُ أبی طالِب : یا رَسولَ اللهِ ، أیُّما أحَبُّ إلَیکَ : أنَا أم فاطِمَةُ ؟ قالَ : فاطِمَةُ أحَبُّ إلَیَّ مِنکَ ، وأنتَ أعَزُّ عَلَیَّ مِنها[3] .

Ali'den (a.s) duyanlardan nakletmiş.

١ . الحطمیّة : هی التی تحطم السیوف ; أی تکسرها ، وقیل : هی العریضة الثقیلة ، وقیل : هی منسوبة إلی بطن من عبد القیس یقال لهم : حُطَمَة بن محارب ، کانوا یعملون الدروع (النهایة : ج1 ص402) .

٢ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص631 ح1076 ، مسند الحمیدی : ج1 ص22 ح38 ، تاریخ دمشق : ج42 ص124 ح8491 و 8492 ، البدایة والنهایة : ج7 ص342 ، کنز العمّال : ج13 ص117 ح36379 ; المناقب للکوفی : ج2 ص212 ح681 کلّها نحوه وراجع ذخائر العقبی : ص69 .

٣ . المعجم الأوسط : ج7 ص343 ح7675 ، أُسد الغابة : ج7 ص219 ح7183 ; المناقب للکوفی : ج2 ص541 ح1047 کلاهما عن أبی نجیح عمّن سمع علیّاً(علیه السلام) و ص187 ح659 عن سهل بن سقیر عن الإمام الصادق عن آبائه عن الإمام علیّ(علیهم السلام) وفیه «أکرم» بدل «أعزّ» ، کشف الغمّة : ج1

3190-*Fazailu's-Sahabe* [Ebu Nuceyh'ten]: Biri bana, Küfe minberinde Ali'nin şöyle söylediğini haber verdi: Resulullah'a (s.a.a) elçilik için gitmek istediğimde hiç bir şeyim olmadığını hatırladım. Sonra onun ihsanı ve sılasını hatırladım, gidip kızını istedim. "Yanında bir şey var mı?" diye sordu. "Yok" dedim. "Sana falan gün verdiğim Hutem[1] zırhın nerede?" diye sorunca yanımda olduğunu söyledim. 'Getir onu' dedi. Ben de getirdim; sonra kızını benimle evlendirdi. Fatıma (s.a) bana gelince Resulullah (s.a.a) "Ben gelinceye kadar bir şey yapmayın" dedi. Sonra Resulullah (s.a.a) [yanımıza giriş için] izin istedi. Üzerimizde bir aba veya örtü vardı. Kalkmak istedik. "Olduğunuz gibi yerinizde kalın" dedi. Resulullah (s.a.a) içeri girdi ve başımızın üzerinde oturdu. Bir kapta su getirilmesini istedi. Kendisine su getirilince, ona bereket için dua okudu. Sonra ondan üzerimize serpti. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ben mi sana sevimliyim o mu?' Buyurdu ki: O, bana senden daha sevimlidir ve sen bana ondan daha azizsin.[2]

3191-*el-Mucemu'l-Avsat* [Ebu Hureyre'den]: Ali b. Ebu Talib dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Hangimiz sana daha sevimliyiz? Ben mi Fatıma mı?' Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Fatıma bana senden daha sevimlidir ve sen bana ondan daha azizsin.'[3]

ص325 ، تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص249 ح4 كلاهما عن أبى هريرة ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص331 عن عائشة نحوه ، إعلام الورى : ج1 ص295 .

1-Hutem, kılıçları kıran anlamına gelir. Geniş ve ağır anlamına geldiği de söylenmiştir. Abdulkays kabilesinden zırh yapan "Huteme b. Muhariboğulları" boyuna isnad edildiği için bu ismi aldığı da söylenmiştir. (*en-Nihaye*, c.1, s.402).

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.631, h.1076; *Müsned-i Hamidi*, c.1, s.22, h.38; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.124, h.8491 ve 8492; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.342; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.117, h.36379; Kufi,*el-Menakıb*, c.2, s.212, h.681. Ayrıca bkz. *Zehairu'l-Ukba*, s.69.

3-*el-Mucemu'l-Avsat*, c.7, s.343, h.7675; *Usdu'l-Gabe*, c.7, s.219, h.7183; *Kufi, el-Menakıb,* c.2, s.541, h.1047, her ikisi de Ebu Nuceyh vasıtasıyla Ali'den (a.s) duymuş birinden ve s.187, h.659; Suheyl b. Sukayr'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s) ve İmam Ali'den (a.s), bu kaynakta "daha azizsin" yerine "daha değer-

3192 . **المعجم الكبير عن ابن عبّاس** : دَخَلَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَلى عَلِيٍّ وفاطِمَةَ وهُما يَضحَكانِ ، فَلَمّا رَأَيا النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) سَكَتا ، فَقالَ لَهُمَا النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) : ما لَكُما كُنتُما تَضحَكانِ ، فَلَمّا رَأَيتُمانى سَكَتتُما ؟ فَبادَرَت فاطِمَةُ فَقالَت : بِأَبى أنتَ يا رَسولَ اللهِ ، قالَ هذا : أنَا أحَبُّ إلى رَسولِ اللهِ مِنكَ ، فَقُلتُ : بَل أنَا أحَبُّ إلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مِنكَ . فَتَبَسَّمَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)وقالَ : يا بُنَيَّةُ ، لَكِ رِقَّةُ الوَلَدِ ، وعَلِيٌّ أعَزُّ عَلَيَّ مِنكِ[1] .

3 ـ 2 / 2

خَيرٌ مِنَ الحَسَنِ وَالحُسَينِ

3193 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : الحَسَنُ وَالحُسَينُ سَيِّدا شَبابِ أهلِ الجَنَّةِ ، وأبوهُما خَيرٌ مِنهُما[2] .

---

lisin" şeklinde; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.325; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.1, s.249, h.4, her ikisi de Ebu Hureyre'den; *İbn-i Şehrâşub, el-Menakıb,* c.3, s.331, Ayşe'den; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.295.

١ . المعجم الكبير : ج11 ص55 ح11063 .

٢ . سنن ابن ماجة : ج1 ص44 ح118 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص182 ح4780 كلاهما عن ابن عمر و ح4779 عن عبد الله ، المعجم الكبير : ج3 ص39 ح2617 عن قرّة ، تاريخ بغداد : ج1 ص140 ح2 عن أبان بن تغلب عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، تاريخ دمشق : ج14 ص134 ح3432 عن مالک بن الحويرث و ص133 ح3429 و ح3430 كلاهما عن ابن عمر ، البداية والنهاية : ج8 ص35 عن الإمام عليّ(عليه السلام) وأبى سعيد وبريدة ; عيون أخبار الرضا : ج2 ص33 ح56 عن عامر بن سليمان وأحمد بن عبد الله وداود بن سليمان عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، الخصال : ص551 ح30 عن أبى سعيد الورّاق عن أبيه عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) ، صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص158 ح103 ، الاحتجاج : ج1 ص310 ح53 عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه عن الإمام

3192-*el-Mucemu'l-Kebir* [İbn-i Abbas'tan]: Resulullah (s.a.a), Ali (a.s) ile Fatıma'nın (s.a) yanına girdiğinde onlar gülüyorlardı; Peygamberi (s.a.a) görünce sükût ettiler. Peygamber (s.a.a), onlara "Neye gülüyordunuz ve beni gördüğünüzde niçin sustunuz?" diye sorduğunda Fatıma hızlı davranarak şu cevabı verdi: 'Ey Allah'ın Resulü! Bu (Ali) diyor ki: Ben Resulullah'a senden daha sevimliyim. Ben de diyorum ki: Hayır, ben Resulullah'a senden daha sevimliyim.' Resulullah (s.a.a) tebessüm etti ve şöyle buyurdu: Kızım, senin evlat (olarak) sevimliliğin var ve Ali bana senden daha azizdir.[1]

2/2-3

Hasan ve Hüseyinden Daha Üstün

3193-Resulullah (s.a.a): Hasan ile Hüseyin cennet gençlerinin efendileridir ve babaları, onlardan daha üstündür.[2]

علیّ(علیهم السلام) ، قرب الإسناد : ص111 ح386 عن الإمام الصادق عن أبیه(علیهما السلام)عنه(صلی الله علیه وآله) ، مائة منقبة : ص42 ح2 عن ابن عبّاس .

1-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.11, s.55, h.11093.

2-*Sünen-i İbn-i Mace*, c.1, s.44, h.118; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.182, h.4780, her ikisi de İbn-i Ömer'den ve h.4779, Abdullah'tan; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.39, h.2617, Kurre'den; *Tarih-i Bağdat*, c.1, s.140, h.2, Eban b. Teğlib'den, İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *Tarih-i Dımeşk*, c.14, s.134, h.3432, Malik b. Huveyris'ten ve s.133, h.3429 ve h.3430, her ikisi de İbn-i Ömer'den; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.8, s.35, İmam Ali'den (s.a), Ebu Said ve Bureyde'den; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.33, h.56, Amir b. Süleyman, Ahmed b. Abdullah, Davud b. Süleyman, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *el-Hisal*, s.551, h.30, Ebu Said Verrak'tan, babasından, İmam Sadık'tan (a.s), dedesinden (a.s) ve Resulullah'tan (s.a.a); *Sahifetu'l-İmam Rıza*, s.158, h.103; *el-İhticac*, c.1, s.310, h.53, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), İmam Ali'den

3194 . **المعجم الكبير عن سلمان الفارسی** : كُنّا حَولَ النَّبیِّ(ص) ، فَجاءَت اُمُّ أيمَنَ ، فَقالَت : يا رَسولَ الله ، لَقَد ضَلَّ الحَسَنُ وَالحُسَينُ . . . فَقالَ رَسولُ الله(ص) : قوموا فَاطلُبُوا ابنَیَّ . . . ثُمَّ أتاهُما فَأفرَق بَينَهُما ومَسَحَ وَجهَهُما وقالَ : بِأبی واُمّی أنتُما ، ما أكرَمَكُما عَلَی الله ! ثُمَّ حَمَلَ أحَدَهُما عَلی عاتقه الأيمَنِ ، وَالآخَرَ عَلی عاتقه الأيسَرِ ، فَقُلتُ : طوباكُما نِعمَ المَطِيَّةُ مَطِيَّتُكُما . فَقالَ رَسولُ الله(ص) : ونِعمَ الرّاكِبانِ هُما ، وأبوهُما خَيرٌ مِنهُما[1] .

3195 . **المعجم الكبير عن حذيفة** : رَأينا فی وَجه رَسول الله(ص) السُّرورَ يَوماً مِنَ الأيّامِ ، فَقُلنا : يا رَسولَ الله ، لَقَد رَأينا فی وَجهِكَ تَباشيرَ السُّرورِ ، قالَ : وكَيفَ لا اُسَرُّ وقَد أتانی جَبرَئيلُ(ع) فَبَشَّرَنی أنَّ حَسَناً وحُسَيناً سَيِّدا شَبابِ أهلِ الجَنَّةِ ، وأبوهُما أفضَلُ مِنهُما[2] .

4 ـ 2 / 2

فی صُلبِه ذُرِّيَّتی

3196 . **رسول الله**(صلی الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِیٍّ فی صُلبِه ، وإنَّ اللهَ تَعالی جَعَلَ ذُرِّيَّتی فی صُلبِ عَلِیِّ بنِ أبی طالِب[3] .

(a.s); *Kurbu'l-İsnad*, s.111, h.386, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *Mie Menkıbe*, s.42, h.2, İbn-i Abbas'tan.

١ . المعجم الكبير : ج3 ص65 ح2677 وراجع ذخائر العقبی : ص226 والمناقب للخوارزمی : ص287 و ص288 ح279 والأمالی للصدوق : ص522 ح709 وبشارة المصطفی : ص115 و ص172 والخرائج والجرائح : ج1 ص240 ح5 والمناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص388 .

٢ . المعجم الكبير : ج3 ص38 ح2608 ، تاريخ بغداد : ج10 ص231 ح5360 ، تاريخ دمشق : ج34 ص447 ح7056 وفيه «خير» بدل «أفضل» ، ذخائر العقبی : ص224 ، كفاية الطالب : ص342 .

٣ . المعجم الكبير : ج3 ص44 ح2630 عن يحيی بن العلاء الرازی عن الإمام الصادق عن أبيه(ع) ، الفردوس : ج1 ص172 ح643 ; الأمالی للشجری : ج1 ص152 عن يحيی بن العلاء الرازی عن الإمام الصادق عن أبيه(ع)وكلّها عن جابر ، الفضائل لابن شاذان : ص130 عن الإمام الباقر عن آبائه(ع)

3194-*el-Mucemu'l-Kebir* [Selman Farsi'den]: Peygamberin (s.a.a) etrafında bulunduğumuz sırada Ümmü Eymen geldi ve dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Hasan ve Hüseyin kaybolmuş…' Resulul-lah (s.a.a) buyurdu ki: 'Kalkın ve oğullarımı arayın…' Sonra o ikisinin yanına geldi, onları birbirinden ayırdı ve yüzlerini okşayarak şöyle buyurdu: 'Babam ve anam size feda olsun! Siz ikiniz Allah katında ne kadar da değerlisiniz!' Sonra onlardan birini sağ omzuna, diğerini de sol omzuna aldı. Dedim ki: 'Ne mutlu size, bineğiniz ne güzel binektir!' Resulullah (s.a.a) buyurdu: 'Bu ikisi de ne güzel binicidirler ve babaları bunlardan daha üstündür.'[1]

3195-*el-Mucemu'l-Kebir* [Huzeyfe'den]: Günlerden birinde Resulullah'ı (s.a.a) neşeli gördük. "Ey Allah'ın Resulü! Yüzünüzde iyi haberler olduğunun neşesini görüyoruz!" dedik. Buyurdu ki: 'Nasıl neşeli olmayayım, Cebrail bana şu müjdeyi getirdi; Hasan ve Hüseyin'in cennet gençlerinin efendileridir; babaları ise o ikisinden daha üstündür.'[2]

2/2-4

Soyum Onun Sülbündedir

3196-Resulullah (s.a.a): Yüce Allah her peygamberin neslini kendi sülbünde karar kıldı. Fakat yüce Allah benim soyumu Ali b. Ebu Talib'in sülbünde karar kıldı.[3]

عنه(ص)وراجع الاحتجاج : ج1 ص149 ح32 وروضة الواعظين : ص107 .

1-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.65, h.2677. Ayrıca bkz: *Zehairu'l-Ukba*, s.226; Harezmî, *el-Menakıb*, s.287 ve s.288, h.279; Saduk, *el-Emali*, s.522, h.709; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.115 ve s.172; *el-Haraic ve'l-Ceraih*, c.1, s.240, h.5; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.3, s.388.

2-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.38, h.2608; *Tarih-i Bağdat*, c.10, s.231, h.5360; *Tarih-i Dımeşk*, c.34, s.447, h.7056; *Zehairu'l-Ukba*, s.224; *Kifayetu't-Talib*, s.342.

3-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.44, h.2630, Yahya b. Ala b. Razi'den, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s); *el-Firdevs*, c.1, s.172, h.643; Şeceri, *el-Emali*, c.1, s.152, Yahya b. Ala Razi'den, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), hepsi de Cabir'den; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.130, İmam Bakır'dan, babalarından ve Resulullah

3197 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ تَعالى جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ فى صُلبِهِ ، وجَعَلَ ذُرِّيَّتى فى صُلبِ هذا[1] .

3198 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، ما بَعَثَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ نَبِيّاً إلاّ وجَعَلَ ذُرِّيَّتَهُ من صُلبِهِ ، وجَعَلَ ذُرِّيَّتى مِن صُلبِكَ ، ولَولاكَ ما كانَت لى ذُرِّيَّةٌ[2] .

3 / 2

المَنزِلَةُ عِندَ النَّبِيِّ

1 ـ 3 / 2

مَنزِلَتُهُ مِنّى كَمَنزِلَتى عِندَاللهِ

3199 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ مِنّى بِمَنزِلَتى مِن رَبّى[3] .

3200 . **الأمالى للطوسى عن عبد الله بن مسعود** : رَأَيتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وكَفُّهُ فى كَفِّ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) وهُوَ يُقَلِّبُهُ . فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، ما

'tan (hepsine selam olsun). Ayrıca bkz: *el-İhticac*, c.1, s.149, h.32 ve *Ravzatu'l-Vaizin*, s.107.

١ . تاريخ بغداد : ج1 ص317 ح206 ، تاريخ دمشق : ج42 ص259 ح8789 ، المناقب للخوارزمى : ص328 ح339 ، ذخائر العقبى : ص125 كلّها عن ابن عبّاس ; كشف الغمّة : ج1 ص94 .

٢ . كتاب من لا يحضره الفقيه : ج4 ص365 ح5762 عن حمّاد بن عمرو وأنس بن محمّد عن أبيه جميعاً عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، الأمالى للصدوق : ص450 ح609 ، بشارة المصطفى : ص58 كلاهما عن ابن عبّاس وليس فيهما ذيله ، تفسير القمّى : ج2 ص338 نحوه .

٣ . ذخائر العقبى : ص120 ، الرياض النضرة : ج3 ص119 كلاهما عن أبى بكر .

مَنزِلَةُ عَلِیٍّ مِنکَ ؟ فَقالَ صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِ : کَمَنزِلَتی مِنَ اللهِ[1] .

3197-Resulullah (s.a.a): Yüce Allah her peygamberin soyunu kendi sülbünde karar kıldı ve benim soyumu bunun (Ali'nin) sülbünde karar kıldı.[2]

3198-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Yüce Allah gönderdiği her peygamberin soyunu kendi sülbünde karar kılmıştır; ancak benim soyumu senin sülbünde karar kıldı. Eğer sen olmasaydın benim soyum olmazdı.[3]

2/3

PEYGAMBER YANINDAKİ KONUMU

2/3-1

Bana Olan Konumu Benim Allah Katındaki Konumum Gibidir

3199-Resulullah (s.a.a): Ali'nin bana olan konumu, benim Rabbim katındaki konumum gibidir.[4]

3200-*el-Emali, Tusi* [Abdullah b. Mesud'dan]: Resulullah'ı (s.a.a) gördüm; eli, Ali b. Ebutalib'in elindeydi ve onu evirip çeviriyordu. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ali'nin senin yanındaki

---

١ . الأمالی للطوسی : ص226 ح394 ، المسترشد : ص293 ح108 وفیه «یقبّله» بدل «یقلّبه» .

2-*Tarih-i Bağdat*, c.1, s.317, h.206; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.259, h.8789; Harezmî, *el-Menakıb*, s.328, h.339; *Zehairu'l-Ukba*, s.125, hepsi de İbn-i Abbas'tan; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.94.

3-*Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.4, s.365, h.5762, Hemmad b. Amr'dan, Enes b. Muhammed babasından, hepsi de İmam Sadık'tan (a.s), o da babalarından (a.s); Saduk, *el-Emali*, s.450, h.609; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.58, her ikisi de İbn-i Abbas'tan, bu iki kaynakta hadisin son cümlesi zikredilmemiş; *Tefsir-i Kummi*, c.2, s.338.

4-*Zehairu'l-Ukba*, s.120; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.119, her ikisi de Ebubekir'den.

konumu nedir?' Buyurdu ki: 'Benim Allah'a olan konumum gibidir.'[1]

3201 . **بشارة المصطفى عن ابن مسعود** : نَظَرَ إلَيَّ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وهُوَ واضِعٌ كَفَّهُ فى كَفِّ عَلِيٍّ(عليه السلام)مُبتَسِماً فى وَجهِهِ ، فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، ما مَنزِلَةُ عَلِيٍّ مِنکَ ؟ قالَ : كَمَنزِلَتى عِندَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ[٢] .

3202 . **تاريخ دمشق عن جابر بن عبد الله** : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) نَزَلَ بِخُمٍّ ، فَتَنَحَّى النّاسُ عَنهُ ، ونَزَلَ مَعَهُ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب ، فَشَقَّ عَلَى النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) تَأَخُّرُ النّاسِ عَنهُ ، فَأَمَرَ عَلِيّاً لِيَجمَعَهُم ، فَلَمَّا اجتَمَعوا قامَ فيهِم وهُوَ مُتَوَسِّدٌ عَلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ، فَحَمِدَ اللهَ ، وأثنى عَلَيهِ ، ثُمَّ قالَ :

أيُّهَا النّاسُ ! إنّى قَد كَرِهتُ تَخَلُّفَكُم وتَنَحِّيَكُم عَنّى حَتّى خُيِّلَ إلَيَّ أنَّهُ لَيسَ مِن شَجَرَةٍ أبغَضَ إلَيكُم مِن شَجَرَةٍ تَلينى .

ثُمَّ قالَ : لكِنَّ عَلِيَّ بنَ أبى طالِب أنزَلَهُ]اللهُ[مِنّى بِمَنزِلَتى عِندَهُ ، فَرَضِيَ اللهُ عَنهُ كَما أنَا راض عَنهُ ، فَإنَّهُ لا يَختارُ عَلى قُربى ومَحَبَّتى شَيئاً .

ثُمَّ رَفَعَ يَدَيهِ فَقالَ : اللّهُمَّ مَن كُنتُ مَولاهُ فَعَلِيٌّ مَولاهُ ، اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ[٣] .

1-Tusi, *el-Emali*, s.226, h.394; *el-Musterşed*, s.293, h.108, bu kaynakta "evirip çeviriyordu" yerine "öpüyordu" şeklinde yer almıştır.

٢ . بشارة المصطفى : ص274 .

٣ . تاريخ دمشق: ج42 ص227 و ص226 ح8726، المناقب لابن

راجع :ج 2 ص 39 (أحاديث المنزلة) .

3201-*Bişaretu'l-Mustafa* [İbn-i Mesud'dan]: Resulullah (s.a.a), elini Ali'nin (a.s) eline bırakmış ve yüzüne karşı gülümsüyordu. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ali'nin senin yanındaki konumu nedir?' Buyurdu ki: 'Benim Yüce Allah katındaki konumum gibidir.'[1]

3202-*Tarih-i Dımeşk* [Cabir b. Abdullah'tan]: Resulullah (s.a.a), Hum'a vardığında insanlar ondan uzaklaşmışlardı. Ali b. Ebutalib ise (a.s) onunla birlikte inmişti. Halkın kendisinden uzaklaşması Peygambere (s.a.a) ağır geldi. Ali'ye onları toplamasını emretti. Toplandıklarında onların arasında ayağa kalktı. Ali b. Ebutalib'e yaslanmış olduğu halde Allah'a hamd-ü senada bulundu ve sonra şöyle buyurdu:

'Ey insanlar! Geride kalmanızdan ve benden uzaklaşmanızdan rahatsız oldum. Hatta sizin için benim yanımda bulunan ağaçtan daha nefret edilen bir ağaç bulunmadığını zannettim.'

Sonra şöyle buyurdu: 'Fakat Allah, Ali b. Ebutalib'i benim yanımda, beni kendi katında getirdiği konuma getirmiştir; Allah ondan razı olsun, nasıl ki ben ondan razıyım! Zira o, benim yakınlığım ve muhabbetim üzerine hiçbir şeyi seçmiyor.'

Sonra iki elini kaldırarak şöyle dedi: 'Allahım, ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Allahım, ona dost olana dost ol ve ona düşman olana düşman ol!'[2]

المغازلی : ص25 ح37 ; العمدة : ص107 ح143 وفيها «أبغض إليكم» بدل «أبغض إلیّ» .

1-*Bişaretu'l-Mustafa,* s.274.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.227 ve s.226, h.8726; İbn-i Magazilî, *el-*

Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*,
Menzilet Hadisleri, c.2, s.39.

2 / 3 ـ 2

بِمَنزِلَةِ رَأسی مِن بَدَنی

3203 . رسول الله(صلی الله علیه وآله) : عَلِیٌّ مِنّی بِمَنزِلَةِ رَأسی مِن بَدَنی[1] .

3204 . عنه(صلی الله علیه وآله) : عَلِیٌّ مِنّی مِثلُ رَأسی مِن بَدَنی[2] .

3205 . عنه(صلی الله علیه وآله) : عَلِیٌّ مِنّی کَرَأسی مِن بَدَنی[3] .

2 / 3 ـ 3

هُوَ مِنّی وأنَا مِنهُ

3206 . رسول الله(صلی الله علیه وآله) : عَلِیٌّ مِنّی وأنَا مِنهُ[4] .

Menakıb, s.25, h.37; *el-Umde*, s.107, h.143; ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*, Menzilet Hadisleri, c.2, s.65.

١ . تاریخ بغداد : ج7 ص12 ح3475 ، ذخائر العقبی : ص118 وفیه «جسدی» بدل «بدنی» وکلاهما عن البراء ، المناقب للخوارزمی : ص148 ح174 ، ینابیع المودّة : ج2 ص303 ح867 ; الأمالی للطوسی : ص353 ح732 والثلاثة الأخیرة عن ابن عبّاس .

٢ . المناقب لابن المغازلی : ص92 ح135 ، الفردوس : ج3 ص62 ح4174 ، المناقب للخوارزمی : ص144 ح167 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص217 کلّها عن ابن عبّاس .

٣ . المناقب لابن المغازلی : ص93 ح136 عن ابن عبّاس ; تفسیر فرات : ص506 ح664 عن سعد بن أبی وقّاص .

٤ . خصائص أمیر المؤمنین للنسائی : ص137 ح69 ، المناقب لابن المغازلی : ص223 ح268 کلاهما عن حبشی بن جنادة ، تاریخ دمشق : ج42 ص63 ح8407 عن بریدة و ح8408 عن أنس و ص197 ح8662 ، الفردوس : ج3 ص61 ح4171 کلاهما عن عمران بن حصین ، البدایة والنهایة : ج7 ص344 عن بریدة وفیه «إنّه منّی . . .» ; الخصال : ص496 ح5 ، بشارة المصطفی : ص20 کلاهما عن

2/3-2

Bedenimde Başımın Konumundadır

3203-Resulullah (s.a.a): Ali benim için, başımın bedenime olan konumundadır.[1]

3204-Resulullah (s.a.a): Ali benim için, bedenimde başım gibidir.[2]

3205-Resulullah (s.a.a): Ali benim için, bedenimdeki başıma benzer.[3]

2/3-3

O Benden ve Ben Ondanım

3206-Resulullah (s.a.a): Ali bendendir ve ben ondanım.[4]

جابر ، الأمالی للصدوق : ص187 ح195 و ص343 ح410 کلاهما عن ابن عبّاس و ص65 ح30 عن ثابت بن أبی صفیّة عن الإمام زین العابدین عن آبائه(علیهم السلام)عنه(صلی الله علیه وآله)وفیه «هو منّی . . .» ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص212 .

1-*Tarih-i Bağdat*, c.7, s.12, h.3475; *Zehairu'l-Ukba*, s.118, her ikisi de Bera'dan; Harezmî, *el-Menakıb*, s.148, h.174; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.2, s.303, h.867; Tusi, *el-Emali*, s.353, h.732, son üçü İbn-i Abbas'tan.

2-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.92, h.135; *el-Firdevs*, c.3, s.62, h.4174; Harezmî, *el-Menakıb,* s.144, h.167; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.217, hepsi de İbn-i Abbas'tan.

3-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.93, h.136, İbn-i Abbas'tan; *Tefsir-i Furat*, s.506, h.664, Sâd b. Ebu Vakkas'tan.

4-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.137, h.69; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.223, h.268, her ikisi de Habeşi b. Cünade'den; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.63, h.8407, Bureyde'den, h.8408, Enes'ten ve s.197, h.8662; *el-Firdevs*, c.3, s.61, h.4171, her ikisi de İmran b. Husayn'den; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.344, Bureyde'den, bu kaynakta "o, bendendir…" şeklinde yer almıştır; *el-Hisal*, s.496, h.5; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.20, her ikisi de Cabir'den;

3207 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : أنتَ مِنّى وأنَا مِنكَ[1] .

3208 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَعاشِرَ النّاسِ ، إنَّ عَلِيّاً مِنّى ، وأنَا مِن عَلِيٍّ[2] .

3209 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ مِنّى ، وأنَا مِن عَلِيٍّ ، ولا يُؤَدّى عَنّى إلاّ أنَا أو عَلِيٌّ[3] .

Saduk, *el-Emali*, s.187, h.195 ve s.343, h.410 her ikisi de İbn-i Abbas'tan ve s.65, h.30, Sabit b. Ebu Safiyye'den, İmam Zeynulabidin'den (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan, bu kaynakta "o bendendir…" şeklinde yer almıştır; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, , c.3, s.212.

١ . صحيح البخارى : ج2 ص960 ح2552 و ج4 ص1552 ح4005 ، سنن الترمذى : ج5 ص635 ح3716 ، السنن الكبرى : ج8 ص8 ح15768 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص138 ح70 ، المناقب لابن المغازلى : ص228 ح275 كلّها عن البراء ، المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص499 ح27 ، تاريخ بغداد : ج4 ص140 ح1822 ، مسند ابن حنبل : ج1 ص231 ح857 والثلاثة الأخيرة عن هانئ و ص212 ح770 و ص245 ح931 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص130 ح4614 ، تاريخ دمشق : ج42 ص63 ح8405 والأربعة الأخيرة عن هانئ بن هانئ وهبيرة بن يريم وح8406 عن قيس بن أبى حازم والثمانية الأخيرة عن الإمام علىّ(عليه السلام) و ص53 ح8388 عن ابن عبّاس ; الخصال : ص573 ح1 عن مكحول عن الإمام علىّ(عليه السلام) ، عيون أخبار الرضا : ج2 ص59 ح224 عن الحسن بن عبد الله الرازى عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، الأمالى للمفيد : ص213 ح4 عن سليمان بن خالد ، الأمالى للصدوق : ص442 ح588 عن سليمان بن مهران وكلاهما عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، كتاب سليم بن قيس : ج2 ص791 ح26 عن الإمام الحسين(عليه السلام) .

٢ . الأمالى للصدوق : ص188 ح197 عن عبد الله بن الفضل الهاشمى عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) و ص88 ح59 عن سليمان بن مقبل المدينى عن الإمام الكاظم عن آبائه(عليهم السلام) وفيه «أصحابى» بدل «الناس» و ص757 ح1021 .

٣ . سنن الترمذى : ج5 ص636 ح3719 ، سنن ابن ماجة : ج1 ص44 ح119 ، المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص495 ح8 وفيهما «ولايؤدّى عنّى إلاّ علىّ» ، مسند ابن حنبل : ج6 ص162 ح17512

3207-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen bendensin, ben de sendenim.[1]

3208-Resulullah (s.a.a): Ey insanlar topluluğu! Ali bendendir, ben de Ali'denim.[2]

3209-Resulullah (s.a.a): Ali bendendir, ben de Ali'denim; sorumluluğumu ancak ben veya Ali yerine getirir.[3]

و ص163 ح17518 ـ 17520، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص594 ح1010 و ص599 ح1023، خصائص أمير المؤمنين للنسائی : ص143 ح74، تاريخ دمشق : ج42 ص345 ح8922 ـ 8925، المناقب لابن المغازلی : ص222 ح267 وص227 ح272 كلّها عن حبشی بن جنادة .

1-*Sahih-i Buhari*, c.2, s.960, h.2552 ve c.4, s.1552, h.4005; *Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.635, h.3716; *Sünenu'l-Kübra*, c.8, s.8, h.15768; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.138, h.70; İbn-i Magazılî, *el-Menakıb*, s.228, h.275, hepsi de Bera'dan; *İbn-i Ebu Şeybe, el-Musannef* 'den, c.7, s.499, h.27; *Tarih-i Bağdat*, c.4, s.140, h.1822; *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.231, h.857, son üçü Hani'den ve s.212, h.770 ve s.245, h.931; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.130, h.4614; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.63, h.8405, son dördü Hani b. Hani'den ve Hubeyre b. Yerim'den ve h.8406, Kays b. Ebu Hazim'den, son sekizi İmam Ali'den (a.s) ve s.53, h.8388, İbn-i Abbas'tan; *el-Hisal*, s.573, h.1, Mekhul'dan, İmam Ali'den (a.s); *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.59, h.224, Hasan b. Abdullah Razi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); Müfid, *el-Emali*, s.213, h.4, Süleyman b. Halid'den; Saduk, *el-Emali*, s.442, h.588, Süleyman b. Mehran'dan, her ikisi de İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s); Kitab-ı Süleym b. Kays, c.2, s.791, h.26, İmam Hüseyin'den (a.s) ve s.854, h.44, Selman ve Ebuzer'den.

2-Saduk, *el-Emali*, s.188, h.197, Abdullah b. Fazl Haşimi'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s) ve s.88, h.59, Süleyman b. Mukbil Medini'den, İmam Kazım'dan (a.s), babalarından, bu kaynakta "insanlar" yerine "ashabım" şeklinde ve s.757, h.1021, Hasan b. Ali b. Fezzal'dan, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s) ve hepsi de Resulullah'tan (s.a.a).

3-*Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.636, h.3719; *Sünen-i İbn-i Mace*, c.1, s.44, h.119; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.495, h.8, bu iki kaynakta "Sorumluluğumu ancak Ali yerine getirir" şeklinde yer almıştır; *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.6, s.162, h.17512 ve s.163, h.17518-17520; İbn-i Hanbel, *Fa-*

3210 . **سنن الترمذی عن عمران بن حصین** : بَعَثَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) جَیشاً ، وَاستَعمَلَ عَلَیهِم عَلِیَّ بنَ أبی طالِب ، فَمَضی فِی السَّرِیَّةِ فَأَصابَ جارِیَةً فَأَنکَروا عَلَیهِ ، وتَعاقَدَ أربَعَةٌ مِن أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) فَقالوا : إذا لَقینا رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أخبَرناهُ بما صَنَعَ عَلِیٌّ ، وکانَ المُسلِمونَ إذا رَجَعوا مِنَ السَّفَرِ بَدَؤوا بِرَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) فَسَلَّموا عَلَیهِ ، ثُمَّ انصَرَفوا إلی رِحالِهِم ، فَلَمّا قَدِمَتِ السَّرِیَّةُ سَلَّموا عَلَی النَّبِیِّ(صلی الله علیه وآله) .

فَقامَ أحَدُ الأَربَعَةِ فَقالَ : یا رَسولَ اللهِ ، أ لَم تَرَ إلی عَلِیِّ بنِ أبی طالِب صَنَعَ کَذا وکَذا ، فَأَعرَضَ عَنهُ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، ثُمَّ قامَ الثّانی فَقالَ مِثلَ مَقالَتِه ، فَأَعرَضَ عَنهُ ، ثُمَّ قامَ الثّالِثُ فَقالَ مِثلَ مَقالَتِه ، فَأَعرَضَ عَنهُ ، ثُمَّ قامَ الرّابِعُ فَقالَ مِثلَ ما قالوا ، فَأَقبَلَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) وَالغَضَبُ یُعرَفُ فی وَجهِهِ ، فَقالَ : ما تُریدونَ مِن عَلِیٍّ ؟ ما تُریدونَ مِن عَلِیٍّ ؟ ما تُریدونَ مِن عَلِیٍّ ؟ إنَّ عَلِیّاً مِنّی وأَنَا مِنهُ ، وهُوَ وَلِیُّ کُلِّ مُؤمِنٍ بَعدی[1] .

3211 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : أمّا أنتَ یا عَلِیُّ فَختَنی وأبو وُلدی ، وأنَا مِنکَ وأنتَ مِنّی[2] .

---

zailu's-Sahabe, c.2, s.594, h.1010 ve s.599, h.1023; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.143, h.74; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.345, h.8922-8925; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.222, h.267 ve s.227, h.272, Habeşi b. Cunade'den; Müfid, *el-Emali*, s.56, h.2, Sa'd b. Ebu Vakkas'tan.

١ . سنن الترمذی : ج5 ص632 ح3712 ، خصائص أمیر المؤمنین للنسائی : ص164 ح89 ، المصنّف لابن أبی شیبة : ج7 ص504 ح58 کلاهما نحوه .

٢ . مسند ابن حنبل : ج8 ص182 ح21836 ، خصائص أمیر المؤمنین للنسائی : ص 253 ح 138

3210-*Sünen-i Tirmizi* [İmran b. Husayn'den]: Resulullah (s.a.a) bir ordu çıkardı ve Ali b. Ebutalib'i (a.s) onların üzerine atadı. Ali (a.s) savaşı kazandı ve bir cariye seçti. Fakat bundan dolayı onu ayıpladılar. Resulullah'ın (s.a.a) ashabından dört kişi kendi aralarında anlaştılar ve dediler ki: 'Resulullah'ı (s.a.a) gördüğümüzde Ali'nin yaptığı işi ona haber verelim.' Müslümanlar yolculuktan döndüklerinde ilk olarak Resulullah'ı (s.a.a) mülakat edip ona selam verdikten sonra kendi evlerine dönüyorlardı. Askerler de döndükle-rinde Peygamberi (s.a.a) selamladılar.

O dört kişiden biri ayağa kalktı ve dedi ki: Ey Allah'ın Resulü! Ali b. Ebutalin'in şöyle-şöyle yaptığını görmez misin? Resulullah (s.a.a) ondan yüz çevirdi. Sonra ikincisi kalkıp öncekinin sözlerinin aynısını söyledi. Peygamber (s.a.a) ondan da yüz çevirdi. Sonra üçüncüsü ayağa kalktı ve aynı sözleri tekrarladı. Peygamber (s.a.a) ondan da yüz çevirdi. Dördüncü kişi ayağa kalktı ve onların söylediklerinin aynını söyledi.

Yüzünde kızgınlığı müşahede edilen Resulullah (s.a.a) dönüp şöyle buyurdu: Ali'den ne istiyorsunuz? Ali'den ne istiyorsunuz? Ali'den ne istiyorsunuz? Ali bendendir, ben de ondanım; o, benden sonra her müminin velisidir.[1]

3211-Resulullah (s.a.a): Ya Ali, sen damadımsın ve ev-

وفيه «فخنتنى» ، المناقب لابن المغازلى : ص224 ح269 كلّها عن أُسامة بن زيد ; المناقب للكوفى : ج1 ص351 ح278 عن أبى الصباح الكنانى عن الإمام الصادق عن أبيه(عليهما السلام)عنه(صلى الله عليه وآله)نحوه وليس فيه «فَخَتَنى» .

1-*Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.632, h.3712; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.164, h.89; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.504, h.58.

latlarımın babasısın; ben sendenim ve sen bendensin.[1]

3212 . الإمام علیّ(علیه السلام) : أُهدیَ إلَی النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله) قِنوُ مَوز ، فَجَعَلَ یُقَشِّرُ المَوزَ ویَجعَلُها فی فَمی ، فَقالَ لَهُ قائِلٌ : یا رَسولَ الله ، إنَّکَ تُحِبُّ عَلِیّاً ؟ قالَ : أوَما عَلِمتَ أنَّ عَلِیّاً مِنّی وأنَا مِنهُ ؟ ![2]

4 ـ 3 / 2

أُحِبُّ لَهُ ما أُحِبُّ لِنَفسی

3213 . رسول الله(صلی الله علیه وآله) : یا عَلِیُّ ، أُحِبُّ لَکَ ما أُحِبُّ لِنَفسی ، وأکرَهُ لَکَ ما أکرَهُ لِنَفسی[3] .

3214 . عنه(صلی الله علیه وآله) ـ لِعَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : إنّی أُحِبُّ لَکَ ما أُحِبُّ لِنَفسی ، وأکرَهُ لَکَ ما أکرَهُ لِنَفسی[4] .

1-*Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.8, s.182, h.21836; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.253, h.138; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.224, h.269, hepsi de Üsame b. Zeyd'den; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.351, h.278, Ebu Sabbah Kenani'den, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

٢ . المناقب للخوارزمی : ص64 ح33 ، فرائد السمطین : ج1 ص59 ح26 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص220 کلّها عن عبد خیر ; الصراط المستقیم : ج1 ص253 عن أبی العلاء القطّان نحوه .

٣ . سنن الترمذی : ج2 ص72 ح282 ، السنن الکبری : ج3 ص301 ح5790 کلاهما عن الحارث عن الإمام علیّ(علیه السلام) .

٤ . مسند ابن حنبل : ج1 ص308 ح1243 ، المصنّف لعبد الرزّاق : ج2 ص144 ح2836 ، مسند الطیالسی : ص26 ح182 ، فرائد السمطین : ج1 ص216 ح168 کلّها عن الحارث ، کنز العمّال : ج15 ص474 ح41877 نقلاً عن عبد الصمد الهاشمی فی أمالیه و ج16 ص77 ح44002 ولیس فیه «لک ما أکره» نقلاً عن عبد الجبّار فی أمالیه وکلّها عن الإمام علیّ(علیه السلام) ; کتاب من لا یحضره الفقیه : ج1

3212-İmam Ali (a.s): Peygambere (s.a.a) bir salkım muz hediye edildi; muzu soyup benim ağzıma bırakmaya başladı. Biri ona "Ey Allah'ın Resulü! Ali'yi seviyor musun?" diye sorunca buyurdu: Bilmiyor musun ki Ali bendendir ve ben de ondanım?![1]

2/3-4

Kendim İçin Sevdiğimi Onun İçin de Severim

3213-Resulullah (s.a.a): Ya Ali, kendim için sevdiğimi senin için de severim ve kendim için hoşlanmadığım şeyden senin için de hoşlanmam.[2]

3214-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Doğrusu ben kendim için sevdiğimi senin için de severim ve kendim için hoşlanmadığım şeyden senin için de hoşlanmam.[3]

ص253 ح775 ، علل الشرائع : ص349 ح3 كلاهما عن أبى الجارود عن الإمام الباقر(عليه السلام) ، عيون أخبار الرضا : ج2 ص68 ح311 عن عبد الله التميمى عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) وفيه «لها» بدل «لنفسى» الثانية ، المناقب للكوفى : ج1 ص351 ح278 عن أبى الصباح الكنانى عن الإمام الصادق عن أبيه(عليهما السلام) وكلّها عنه(صلى الله عليه وآله) .

1-Harezmî, *el-Menakıb*, s.64, h.33; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.59, h.26; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.2, s.220, hepsi de Abdu Hayr'den; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.253, Ebu'l-Ala Kattan'dan. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*, Müşriklerden Beri Olma İlanını Okuma Görevi, c.1, s.419

2-*Sünen-i Tirmizi*, c.2, s.72, h.282; *es-Sünenu'l-Kübra*, c.3, s.301, h.5790, her ikisi de Haris'ten, İmam Ali'den (a.s).

3-*Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.308, h.1243; Abdurrezzak, *el-Musannef*, c.2, s.144, h.2836; *Müsned-i Tayalisi*, s.26, h.182; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.216, h.168, hepsi de Haris'ten; *Kenzu'l-Ummal*, c.15, s.474, h.41877, el-Emali kitabında Abdussamed Haşimi'den ve c.16, s.77, h.44002, el-Emali kitabında Abdulcebbar'dan, hepsi de İmam Ali'den

5 ـ 3 / 2

نَفسی

3215 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) ـ فی وَصف عَلیٍّ(عليه السلام) ـ : ذاکَ نَفسی[1] .

3216 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلیٌّ منّی کَنَفسی ، طاعَتُهُ طاعَتی ، ومَعصیَتُهُ مَعصیَتی[2] .

3217 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلیٌّ کَنَفسی ، لا فَرقَ بَینی وبَینَهُ إلاَّ النُّبُوَّةَ[3] .

3218 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : فَأمّا عَلیٌّ فَأنَا هُوَ ، وهُوَ أنَا[4] .

3219 . **نثر الدرّ** : سُئِلَ]رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله)[عَن أصحابِهِ فَذَکَرَهُم ، ثُمَّ سُئِلَ عَن عَلیٍّ(عليه السلام)فَقالَ(صلى الله عليه وآله) : وهَل یُسأَلُ الرَّجُلُ عَن نَفسِه[5] .

3220 . **المستدرک على الصحيحين عن عبد الرحمن بن عوف** : افتَتَحَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله)مَکَّةَ ، ثُمَّ انصَرَفَ إلَى الطّائِفِ فَحاصَرَهُم ثَمانیةً أو سَبعَةً ، ثُمَّ أوغَلَ غُدوَةً أو رَوحَةً ، ثُمَّ نَزَلَ ، ثُمَّ هَجَرَ ، ثُمَّ قالَ : أیُّهَا النّاسُ ! إنّی لَکُم فَرَطٌ، وإنّی اُوصیکُم

(a.s); *Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.1, s.253, h.775; *İlelu'ş-Şerayi*, s.349, h.3, her ikisi de Ebu Carud'dan, İmam Bakır'dan (a.s); *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.68, h.311, Abdullah Temimi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.351, h.278, Ebu Sabbah Kenani'den, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s) ve hepsi de Resulul-lah'tan (s.a.a).

١ . الاختصاص : ص223 عن محمّد بن مسلم عن الإمام الباقر(عليه السلام) عن جابر بن عبد الله .

٢ . الخصال : ص496 ح5 ، الأمالی للصدوق : ص149 ح146 ، بشارة المصطفى : ص20 ، جامع الأخبار : ص51 ح56 كلّها عن جابر بن عبد الله الأنصاری وراجع الأمالی للصدوق : ص155 ح149 .

٣ . الصراط المستقيم : ج1 ص252 .

٤ . الكافی : ج8 ص319 ح502 عن الحسين أبی العلاء الخفّاف عن الإمام الصادق(عليه السلام) .

٥ . نثر الدرّ : ج1 ص267 وراجع مجمع البيان : ج2 ص764 وكفاية الطالب : ص288 .

بعترَتی خَیراً ، مَوعِدُکُمُ الحَوضُ . وَالَّذی نَفسی بِیَدِه! لَتُقیمُنَّ الصَّلاةَ ولَتُؤتُنَّ الزَّکاةَ أو لاَبعَثَنَّ عَلَیکُم رَجُلا مِنّی أو کَنَفسی فَلَیَضرِبَنَّ أعناقَ مُقاتلیهِم ولَیَسبِیَنَّ ذَراریَّهُم . قالَ : فَرَأَی النّاسُ أنَّهُ یَعنی أبا بَکر أو عُمَرَ ، فَأَخَذَ بِیَدِ عَلِیٍّ فَقالَ : هذا[1] .

2/3-5

Canım

3215-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) vasfında]: O, benim canımdır.[2]

3216-Resulullah (s.a.a): Ali benim için canım gibidir; ona itaat bana itaattir ve ona karşı gelmek, bana karşı gelmektir.[3]

3217-Resulullah (s.a.a): Ali canım gibidir; benimle onun arasında nübüvvet dışında hiçbir fark yoktur.[4]

3218-Resulullah (s.a.a): Ali'ye gelince; ben oyum ve o bendir.[5]

3219-*Nesru'd-Dür*: [Resulullah'a (s.a.a)] ashabını sorduklarında onlardan söz etti. Fakat ona, Ali (a.s) hakkında sorduklarında şöyle buyurdu: Acaba kişiye kendisi sorulur mu?[6]

3220-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Abdurrahman b. Avf'tan]: Resulullah (s.a.a) Mekke'yi fethetti. Ardından Taif'e geçti, sekiz veya yedi gün orayı muhasara altında tuttu. Sonra da bir sabah veya ikindi vakti oraya nüfuz etti. Sonra indi ve ayrılacağı sırada şöyle buyurdu: 'Ey insanlar! Ben sizin önünüze geçeceğim. Sizlere ailem hakkında iyiliği vasiyet ediyorum; size vaat edilen buluşma yeri havuzdur. Ca-

---

١ . المستدرک علی الصحیحین : ج2 ص131 ح2559 ، المصنّف لابن أبی شیبة : ج7 ص498 ح23.

2-*el-İhtisas*, s.223, Muhammed b. Müslim'den, İmam Bakır'dan (a.s), Cabir b. Abdullah'tan.

3-*el-Hisal*, s.496, h.5; Saduk, *el-Emali*, s.149, h.146; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.20; *Camiu'l-Ahbar*, s.51, h.56, hepsi Cabir b. Abdullah Ensari'den. Ayrıca bkz: Saduk, *el-Emali*, s.155, h.149.

4-*es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.252.

5-*el-Kâfi*, c.8, s.319, h.502, Hüseyin Ebu Ala Haffaf'tan, İmam Sadık'tan (a.s).

6-*Nesru'd-Dür*, c.1, s.267; bkz: *Mecmau'l-Beyan*, c.2, s.764 ve *Kifayetu't-Talib*, s.288.

nımı elinde bulundurana yemin olsun ki ya namazı dosdoğru kılacaksınız ve zekâtı vereceksiniz veya üzerinize kendimden birini veya kendim gibi birini göndereceğim ki savaşçılarınızın boyunlarını vuracak ve çocuklarınızı esir edecek.' Abdurrahman diyor ki: Halk, onun Ebubekir veya Ömer'i kastettiğini düşündü. Fakat o Ali'nin elinden tutarak "Budur" diye buyurdu.[1]

3221 . فضائل الصحابة عن المطّلب بن عبد الله بن حنطب : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لِوَفدِ ثَقيف حينَ جاؤوهُ : وَاللهِ لَتُسلِمُنَّ أو لاَبعَثَنَّ إلَيكُم رَجُلا مِنّى ـ أو قالَ : مِثلَ نَفسى ـ فَلَيَضرِبَنَّ أعناقَكُم ، وَلَيَسبِيَنَّ ذَراريَّكُم ، وَلَيَأخُذَنَّ أموالَكُم .

قالَ عُمَرُ : فَوَاللهِ مَا اشتَهَيتُ الإمارَةَ إلاّ يَومَئذ ; جَعَلتُ أنصِبُ صَدرى لَهُ رَجاءَ أن يَقولَ : هذا ، فَالتَفَتَ إلى عَلِيٍّ فَأخَذَ بِيَدِه ثُمَّ قالَ : هُوَ هذا ، هُوَهذا . مَرَّتَينِ[٢] .

3222 . المصنّف عن عبد الله بن شدّاد : قَدِمَ عَلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وَفدُ أبى سَرح مِنَ اليَمَنِ فَقالَ لَهُم رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : لَتُقيمُنَّ الصَّلاةَ ، وَلَتُؤتُنَّ الزَّكاةَ ، وَلَتَسمَعُنَّ وَلَتُطيعُنَّ أو لاَبعَثَنَّ إلَيكُم رَجُلا لِنَفسى ، يُقاتِلُ مُقاتِلَتَكُم ، وَيَسبى ذَراريَّكُم ، اللّهُمَّ أنَا أو كَنَفسى . ثُمَّ أخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ[٣] .

3223 . المعجم الأوسط عن جابر بن عبد الله الأنصارى : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله

1-*el-Müstedrek ala's-Sahiheyn*, c.2, s.131, h.2559; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.498, h.23; *Müsned-i Ebu Yelâ,* c.1, s.393, h.856; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.126; Tusi, *el-Emali*, s.504, h.1104. Ayrıca bkz: h.1106 ve s.579, h.1196; *el-İhtisas*, s.200.

٢ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص593 ح1008 ، أنساب الأشراف : ج2 ص364 ، المناقب للخوارزمى : ص136 ح153 ، ذخائر العقبى : ص120 ، المناقب لابن المغازلى : ص428 ح4 نحوه .

٣ . المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص499 ح30 ، المناقب للكوفى : ج1 ص468 ح370 وفيه «آل تنوخ» بدل «أبى سرح» و «كنفسى» بدل «لنفسى» .

عليه وآله) : لَيَنتَهِيَنَّ بَنو وَلِيعَةَ[1] أو لاَبعَثَنَّ إلَيهِم رَجُلا عِندی كَنَفسی ، يَقتُلُ مُقاتِلَتَهُم ويَسبی ذَرارِيَّهُم ، وهُوَ ذا . ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِهِ عَلی كَتِفِ عَلِيِّ بنِ أبی طالِب[2] .

3221-*Fazailu's-Sahabe* [Abdulmuttalib b. Abdullah b. Hanteb'-den]: Resulullah (s.a.a), huzuruna gelmiş olan Sakif heyetine şöyle buyurdu: Allah'a yemin olsun ki ya teslim olursunuz ya da size kendimden [ya da şöyle buyurdu: kendim gibi] öyle bir kişiyi göndereceğim ki boyunlarınızı vuracak, çocuklarınızı esir edecek ve mallarınızı alacak.

Ömer dedi ki: Vallahi o gün dışında komutan olmayı istemedim. Kalbimde "Budur" demesini ümit etmeye başlamıştım ki Ali'ye döndü ve onun elinden tuttuktan sonra iki defa "O, işte budur!" buyurdu.[3]

3222-*el-Musannef* [Abdullah b. Şeddad'dan]: Yemen'den Ebu Serh heyeti Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna vardı. Resulullah (s.a.a), onlara hitaben şöyle buyurdu: 'Ya namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir, işitir ve itaat edersiniz ya da size kendimden olan bir kişiyi göndereceğim; o, savaşçılarınızı öldürecek ve çocuklarınızı esir edecektir. Allahım! Ben ya da kendim gibi!' Sonra da Ali'nin (a.s) elinden tuttu.[4]

3223-*el-Mucemu'l-Evsat* [Cabir b. Abdullah Ensari'den]: Resulul-

---

١ . هم ملوک حضرموت : حَمْدة ومخوس ومِشرح وأبضعة (الطبقات الكبری : ج1 ص349) .

٢ . المعجم الأوسط : ج4 ص133 ح3797 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص571 ح966 عن زيد بن يثيع ، المصنّف لابن أبی شيبة : ج7 ص506 ح74 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائی : ص140 ح72 ; المناقب للكوفی : ج1 ص461 ح363 كلّها عن أبی ذرّ نحوه وراجع عيون أخبار الرضا : ج1 ص232 ح1 والأمالی للصدوق : ص618 ح843 وبشارة المصطفی : ص230 وتحف العقول : ص429 .

3-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe* , c.2, s.593, h.1008; *Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.364; Harezmî, *el-Menakıb*, s.136, h.153; *Zehairu'l-Ukba*, s.120; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.428, h.4; *el-Adedu'l-Kaviyye*, s.250, h.62.

4- İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.499, h.30; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.468, h.370, bu kaynakta "Ebu Serh" yerine "Al-u Tenuh" şeklinde yer almıştır.

lah (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Velia oğulları[1] ya [direnmekten] vaz geçecekler ya da onlara yanımda kendim gibi olan bir kişi göndereceğim; o da onların savaşçılarını öldürecek ve çocuklarını esir edecek. O, işte budur.'

Sonra eliyle Ali b. Ebutalib'in (a.s) omzuna vurdu.[2]

3224 . **الخصال عن عامر بن واثلة** : كُنتُ فِى البَيتِ يَومَ الشّورى ، فَسَمِعتُ عَلِيّاً(عليه السلام) وهُوَ يَقولُ : . . . نَشَدتُكُم بِاللهِ ، هَل فيكُم أحَدٌ قالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : لَيَنتَهِيَنَّ بَنو وَلِيعَةَ أو لاَبعَثَنَّ إلَيهِم رَجُلا كَنَفسى ، طاعَتُهُ كَطاعَتى ، ومَعصِيَتُهُ كَمَعصِيَتى ، يَغشاهُم بِالسَّيفِ غَيرى ؟ قالوا : اللّهُمَّ لا[٣] .

6 ـ 3 / 2

حَبيبى

3225 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيّاً حَبيبى[٤] .

3226 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِىَّ بنَ أبى طالِب . . . حَبيبُ اللهِ وحَبيبى[٥] .

1-Velia oğulları, Hazremut krallarıdır. Onlar, Hamde, Mahus, Mişreh ve Ebzae'dir. (*et-Tabakatu'l-Kubra*, c.1, s.349).

2-*el-Mucemu'l-Evsat*, c.4, s.133, h.3797; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.571, h.966, Zeyd b. Yesi'den; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.506, h.74; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.140, h.72; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.461, h.363, hepsi Ebuzer'den. Ayrıca bkz. *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.232, h.1; Saduk, *el-Emali*, s.618, h.843; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.230; *Tuhefu'l-Ukul*, s.429.

٣ . الخصال : ص554 ح31 ، بحار الأنوار : ج21 ص180 ح17 .

٤ . مائة منقبة : ص42 ح2 عن ابن عبّاس .

٥ . الأمالى للصدوق : ص271 ح299 ، كنز الفوائد : ج2 ص13 ، مائة منقبة : ص58 ح14 كلّها

3227 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لِعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : أنتَ أخى وحَبيبى ، فَمَن أرادَکَ أرادَنى[١] .

3228 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيَّ بنَ أبى طالِب خاصَّةُ أهلى ، وحَبيبى إلى قَلبى[٢] .

3224-*el-Hisal* [Amir b. Vasile'den]: Şura gününde ben de o evdeydim. Ali'nin (a.s) şöyle dediğini duydum: …Sizi Allah'a yemin veriyorum! Acaba içinizde benim dışımda hakkında Resulullah'ın şöyle buyurduğu biri var mıdır: **"Velia oğulları ya [direnmekten] vazgeçecekler ya da onlara kendim gibi birini göndereceğim; ona itaat bana itaattir, ona karşı gelmek de bana karşı gelmektir ve onları kılıçla kuşatacaktır."**

'Vallahi, hayır!' diye cevap verdiler.[3]

2/3-6

Habibim

3225-Resulullah (s.a.a): Ali habibimdir.[4]

3226-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib… Allah'ın habibi

عن محمّد بن الفرات ، الصراط المستقيم : ج2 ص34 كلّها عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) .

١ . المناقب للكوفى : ج1 ص310 ح229 عن اُمّ سلمة .

٢ . الأمالى للمفيد : ص57 ح2 عن الحارث بن ثعلبة وراجع الأمالى للصدوق : ص383 ح489 وبشارة المصطفى : ص54 .

3-*el-Hisal*, s.554, h.31; *Biharu'l-Envar*, c.21, s.180, h.17; ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* Peygamberin Kendisi, c.7, s.663.

4-*Mie Menkıbe*, s.42, h.2, İbn-i Abbas'tan.

ve benim habibimdir.[1]

3227-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen benim kardeşim ve habibimsin; seni murad eden beni murad etmiştir.[2]

3228-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib ailemin hassıdır ve kalbimdeki habibimdir.[3]

3229 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): إنَّ اللهَ اتَّخَذَنی خَليلاً كَمَا اتَّخَذَ إبراهيمَ خَليلاً، وإنَّ قَصری فِی الجَنَّةِ وقَصرَ إبراهيمَ فِی الجَنَّةِ مُتَقابِلانِ، وقَصرَ عَلِیِّ بنِ أبی طالِب بَينَ قَصری وقَصرِ إبراهيمَ، فَيا لَهُ مِن حَبيب بَينَ خَليلَينِ![4]

3230 . **تاريخ دمشق عن علقمة الأسود عن عائشة قالت**: قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ـ وهُوَ فی بَيتِها لَمّا حَضَرَهُ المَوتُ ـ: اُدعوا لی حَبيبی، فَدَعوتُ لَهُ أبا بَكر، فَنَظَرَ إلَيه ثُمَّ وَضَعَ رَأسَهُ. ثُمَّ قالَ: اُدعوا لی حَبيبی، فَدَعَوا لَهُ عُمَرَ، فَلَمّا نَظَرَ إلَيه وَضَعَ رَأسَهُ. ثُمَّ قالَ: اُدعوا لی حَبيبی، فَقُلتُ: وَيلَكُم! اُدعوا لَهُ عَلِیَّ بنَ أبی طالب، فَوَاللهِ ما يُريدُ غَيرَهُ، فَلَمّا رَآهُ أفرَدَ الثَّوبَ الَّذی كانَ عَلَيهِ ثُمَّ أدخَلَهُ فيه، فَلَم يَزَل يَحتَضِنُهُ حَتّی قُبِضَ ويَدُهُ عَليه[5].

1-Saduk, *el-Emali*, s.271, h.299; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.13; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, hepsi Muhammed b. Furat'tan; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.34, hepsi İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s).

2-Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.310, h.229, Ümmü Seleme'den.

3-Müfid, *el-Emali*, s.57, h.2; Haris b. Salebe'den. Ayrıca bkz: Saduk, *el-Emali*, s.383, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54.

۴ . الرياض النضرة: ج3 ص185، كنز العمّال: ج11 ص616 ح32988 نقلاً عن الحاكم فی تاريخه والبيهقی فی فضائل الصحابة وابن الجوزی فی الواهيات وكلاهما عن حذيفة.

۵ . تاريخ دمشق: ج42 ص393، المناقب للخوارزمی: ص68 ح41، مقتل الحسين للخوارزمی: ج1 ص38، الرياض النضرة: ج3 ص141; الأمالی للطوسی: ص332 ح665، المناقب لابن شهر آشوب: ج1 ص236، الصراط المستقيم: ج2 ص48 كلّها نحوه وراجع الخصال: ص646 ح32

7 ـ 3 / 2

خَليلى

3231 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : إنَّ خَليلى ، ووَزيرى ، وخَليفَتى فى أهلى ، وخَيرَ مَن أترُكُ بَعدى ، ويُنجِزُ مَوعِدى ، ويَقضى دَينى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[1] .

3229-Resulullah (s.a.a): Allah, İbrahim'i dost edindiği gibi beni de dost edindi. Benim cennetteki sarayım İbrahim'in cennetteki sarayı ile karşı karşıyadır. Ali b. Ebutalib'in sarayı ise benim sarayımla İbrahim'in sarayının arasındadır. Ne mutlu iki dost arasındaki o habibe![2]

3230-*Tarih-i Dımeşk* [Alkame b. Esved'den, o da Ayşe'den]: Resulullah (s.a.a) evimde ölüm anında iken şöyle buyurdu: 'Bana habibimi çağırın!' Ben onun için Ebubekir'i çağırdım. Ona baktı ve başını indirdi. Sonra buyurdu: 'Bana habibimi çağırın!' Ömer'i çağırdılar. Peygamber ona baktı ve başını indirdi. Sonra yine buyurdu: 'Bana habibimi çağırın!' Ben dedim ki: 'Yazıklar olsun size! Ona Ali b. Ebutalib'i çağırın! Vallahi ondan başkasını istemiyor.' Ali'yi görünce kendi üzerindeki örtüyü açtı, onu da örtünün altına aldı, bağrına bastı ve vefat edinceye kadar böyle kaldı; vefat ettiğinde eli onun üzerindeydi.[3]

وبصائر الدرجات : ص314 ح2 .

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص57 ح8396 و ح8395 نحوه ; كشف الغمّة : ج1 ص157 وليس فيهما «فى أهلى» ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص57 ، الصراط المستقيم : ج1 ص326 كلّها عن أنس ، المناقب للكوفى : ج1 ص387 ح306 ، المسترشد : ص262 نحوه وكلاهما عن سلمان .

2-*er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.185; *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.616, h.32988, Hâkim'in *Tarih* adlı eserinden nakletmiştir; Beyhaki, *Fazailu's-Sahabe 'de* ve el-Cavzi, *el-Vahiyat'ta*, her ikisi de Huzeyfe'den nakletmişlerdir.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.393; Harezmî, *el-Menakıb*, s.68, h.41; Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyn*, c.1, s.38; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.141; Tusi, *el-Emali*, s.332, h.665;

2/3-7

Dostum

3231-Resulullah (s.a.a): Benim dostum, vezirim, ailem arasındaki halifem, kendimden sonra bıraktığım en üstün kişi; vaadimi yerine getirecek ve borcumu ödeyecek kişi Ali b. Ebutalib'dir.[1]

3232 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيَّ بنَ أبی طالِب . . . خَليلُ اللهِ وخَليلی[٢] .

3233 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : ألا إنَّ أخی ، وخَليلی ، ووَزيری ، وصَفِيّی ، وخَليفَتی مِن بَعدی . . . عَلِیُّ بنُ أبی طالِب[٣] .

3234 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : لِكُلِّ نَبِیٍّ خَليلٌ ، وإنَّ خَليلی وأخی عَلِیٌّ[٤] .

8 ـ 3 / 2

قاضی دَينی

3235 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِیٌّ يَقضی دَينی[١] .

İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.1, s.236; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.48. Ayrıca bkz: *el-Hisal*, s.646, h.32; *Basairu'd-Derecat*, s.314, h.2.

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.57, h.8396 ve h.8395; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.157, bu iki kaynakta "ailem arasındaki" kelimesi zikredilmemiş; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.3, s.57; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.326, hepsi Enes'ten; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.387, h.306; *el-Musterşed*, s.262, ikisi de Selman'dan.

٢ . الأمالی للصدوق : ص271 ح299 ، كنز الفوائد : ج2 ص13 ، مائة منقبة : ص58 ح14 كلّها عن محمّد بن فرات ، الصراط المستقيم : ج2 ص34 كلّها عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) .

٣ . كتاب سليم بن قيس : ج2 ص734 ح21 عن الإمام علیّ(عليه السلام) وسلمان وأبی ذرّ والمقداد .

٤ . كنز العمّال : ج11 ص634 ح33089 نقلا عن الرافعی عن أبی ذرّ .

3236 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : لا يَقضى عَنّى دَينى إلاّ أنَا أو عَلِىٌّ[٢] .

3232-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib… Allah'ın dostu ve benim dostumdur.[3]

3233-Resulullah (s.a.a): Şunu bilin ki kardeşim, dostum, vezirim, vasim ve kendimden sonraki halifem… Ali b. Ebutalib'dir.[4]

3234-Resulullah (s.a.a): Her peygamberin bir dostu vardır; benim dostum ve kardeşim Ali'dir.[5]

2/3-8

Borcumu Ödeyen

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص56 ح8392 عن عبّاد بن عبد الله الأسدى عن الإمام علىّ(عليه السلام) و ص57 ح8394 عن أنس ، الجامع الصغير : ج2 ص178 ح5601 ; تحف العقول : ص459 ، الاحتجاج : ج2 ص489 ح328 كلاهما عن الإمام الهادى(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، المناقب للكوفى : ج1 ص335 ح262 عن سلمان و ج2 ص47 ح537 عن عبّاد ابن عبد الله الأسدى عن الإمام علىّ(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) .

٢ . مسند ابن حنبل: ج6 ص162 ح17513 عن ابن أبى بكير ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص594 ح1010، المعجم الكبير : ج4 ص16 ح3512 وفيه «غيرى» بدل «إلاّ أنا» ، المناقب للخوارزمى : ص134 ح149 ; شرح الأخبار : ج1 ص113 ح36 ، المناقب للكوفى : ج1 ص497 ح408 و ح409 كلّها عن حبشى .

3-Saduk, *el-Emali*, s.271, h.299; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.13; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, hepsi Muhammed b. Furat'tan; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.34, hepsi İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s).

4-*Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.734, h.21, İmam Ali'den (a.s), Selman, Ebuzer ve Mikdat'tan.

5-*Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.634, h.33089, Rafii'den, Ebuzer'den.

3235-Resulullah (s.a.a): Ali benim borcumu öder.[1]

3236-Resulullah (s.a.a): Benden taraf borcumu ancak ben veya Ali öder.[2]

3237 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يَقضى دَينى ويُنجِزُ مَوعودى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[٣] .

3238 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِىٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ أخى ، ووَزيرى ، تَقضى دَينى ، وتُنجِزُ مَوعِدى ، وتُبرِئُ ذِمَّتى[٤] .

3239 . **عنه**(صلى الله عليه وآله)ـ لِعَلِىٍّ(عليه السلام)ـ : أنتَ أخى ، وأبو وُلدى ، تُقاتِلُ عَن سُنَّتى ، وتُبرِئُ ذِمَّتى[٥] .

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.56, h.8392, Ubbad b. Abdullah Esedi'den, İmam Ali'den (a.s) ve s.57, h.8394, Enes'ten; *el-Camiu's-Sagir*, c.2, s.178, h.5601; *Tuhefu'l-Ukul*, s.459; *el-İhticac*, c.2, s.489, h.328, her ikisi İmam Ali Naki'den (a.s), Resulullah'tan (a.s); Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.335, h.262, Selman'dan ve c.2, s.47, h.537, Ubbad b. Abdullah el-Esedi'den, İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

2-*Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.6, s.162, h.17513, İbn-i Ebu Bukeyr'-den; *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.594, h.1010; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.4, s.16, h.3512; Harezmî, *el-Menakıb*, s.134, h.149; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.113, h.36; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.497, h.408 ve h.409, hepsi Habe-şi'den.

٣ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص615 ح1052 ، تاريخ دمشق : ج42 ص56 ح8393 و ص57 ح8395 و ح8396 كلّها عن أنس ، المعجم الكبير : ج6 ص221 ح6063 ، الفردوس : ج3 ص61 ح4170 كلاهما عن سلمان ، شرح نهج البلاغة : ج13 ص228 عن أبى ذرّ والثلاثة الأخيرة نحوه ; الأمالى للمفيد : ص 61 ح 6 عن مطر الإسكاف وفيه «بوعدى» بدل «موعودى» .

٤ . المعجم الكبير : ج12 ص321 ح13549 عن ابن عمر .

٥ . مسند أبى يعلى : ج1 ص271 ح524 عن أبى المغيرة عن الإمام علىّ(عليه السلام) وراجع المناقب للخوارزمى : ص129 ح143 ومجمع الزوائد : ج9 ص189 ح14785 .

3240 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ تَغسِلُ جُثَّتی ، وتُؤَدّی ذِمَّتی ، وتُوارینی فی حُفرَتی ، وتَفی بِذِمَّتی[1] .

3241 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : لَمّا نَزَلَت : ﴿وَ أَنذِرْ عَشيرَتَکَ الأَقْرَبينَ﴾[2] . . . فَبَدَرَهُم رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)فَقالَ : أَيُّكُم يَقضی عَن دَينی ؟ قالَ : فَسَكَتُّ وسَكَتَ القَومُ ، فَأَعادَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)المَنطِقَ ، فَقُلتُ : أَنَا يا رَسولَ اللهِ . قالَ : أنتَ يا عَلِيُّ ، أنتَ يا عَلِيُّ[3] .

3237-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib borcumu öder ve verdiğim sözü gerçekleştirir.[4]

3238-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen benim kardeşim ve vezirimsin; borcumu ödersin, sözümü gerçekleştirir ve beni sorumluluğumdan çıkarırsın.[5]

3239-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen kardeşimsin ve çocuklarımın babasısın; sünnetimi korumak için savaşırsın ve sorum-

---

١ . الفردوس : ج5 ص332 ح8346 عن أُبیّ ، كنز العمّال : ج11 ص612 ح32965 عن أبی سعيد وفيه «دَينی» بدل «ذمّتی» وراجع الإرشاد : ج1 ص46 .

٢ . الشعراء : 214 .

٣ . مسند البزّار : ج2 ص105 ح455 عن ابن عبّاس وراجع مجمع البيان : ج7 ص322 وسعد السعود : 106 وشواهد التنزيل : ج1 ص543 ح580 .

4-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.615, h.1052; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.56, h.8393 ve s.57, h.8395 ve h.8396, hepsi Enes'ten; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.221, h.6063; *el-Firdevs*, c.3, s.61, h.4170, her ikisi Selman'dan; *Şerh-i Nehcü'l-Belağa,* c.13, s.228, Ebuzer'den; Müfid, *el-Emali*, s.61, h.6, Metaru'l-İskaf'tan; *Tefsir-i Kummi*, c.2, s.109; *Hasaisu'l-Vahyi'l-Mubin*, s.94, h.65, Ubbad b. Abdullah'tan, İmam Ali'den (a.s); *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.195, h.155; *Tefsir-i Furat*, s.613, h.769; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.445, h.345, son üçü Enes'ten; *Kifayetu'l-Eser*, s.135 ve s.217, Sa'd b. Malik'ten; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.157, Selman'dan; *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.569, h.2.

5-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.12, s.321, h.13549, İbn-i Ömer'den.

luluğumu yerine getirirsin.[1]

3240-Resulullah (s.a.a): Cenazemi sen yıkayacaksın, borcumu sen ödeyeceksin, beni kabrime sen koyacaksın ve sorumluluğumu sen ifa edeceksin.[2]

3241-İmam Ali (a.s): "*En yakın akrabalarını uyar*"[3] ayeti nazil oldu… Resulullah (s.a.a) hemen onların yanına giderek "Hanginiz benim borcumu ödeyecek?" diye sorup sükût etti. Onlar da sükût ettiler. Resulullah (s.a.a) bu sözünü yine tekrarlayınca 'Ben, ey Allah'ın Resulü!' dedim. O da "Sen ya Ali, sen ya Ali!" diye buyurdu.[4]

1-*Müsned-i Ebu Yelâ*, c.1, s.271, h.524, Ebu Muğayre'den, İmam Ali'den (a.s). Ayrıca bkz: Harezmî, *el-Menakıb*, s.129, h.143; *Mecmau'z-Zevaid*, c.9, s.189, h.14785.

2-*el-Firdevs*, c.5, s.332, h.8346, Ubey'den; *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.612, h.32965. Ayrıca bkz: *el-İrşad*, c.1, s.46.

3-Şuara, 214.

4-*Müsned-i Bezzar*, c.2, s.105, h.455, İbn-i Abbas'tan. Ayrıca bkz: *Mecmau'l-Beyan*, c.7, s.322, *Sâdu's-Suud*, s.106; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.543, h.580.

3242 . **عنه**(عليه السلام) : لَمّا نَزَلَت : ﴿وَ أَنذِرْ عَشيرَتَکَ الأَقْرَبينَ﴾ قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، اصنَع لی رِجلَ شاةٍ بِصاعٍ مِن طَعام . . . فَبَدَرَهُم رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بالكَلامِ ، فَقالَ : أَيُّكُم يَقضی دَينی ، ويَكونُ خَليفَتی ووَصِيّی مِن بَعدی ؟ قالَ : فَسَكَتَ العَبّاسُ مَخافَةَ أن يُحيطَ ذلکَ بِماله ، فَأَعادَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) الكلامَ ، فَسَكَتَ القَومُ وسَكَتَ العَبّاسُ مَخافَةَ أن يُحيطَ ذلکَ بِماله ، فَأَعادَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) الكَلامَ الثّالِثَةَ . . . فَقُلتُ : أَنَا يا رَسولَ الله . قالَ : أنتَ يا عَلِيُّ ، أنتَ يا عَلِيُّ[1] .

3243 . **مسند ابن حنبل عن عبّاد بن عبد الله الأسدی عن الإمام علیّ**(عليه السلام) : لَمّا نَزَلَت هذه الآيَةُ : ﴿وَ أَنذِرْ عَشيرَتَکَ الأَقْرَبينَ﴾ قالَ : جَمَعَ النَّبِیُّ(صلى الله عليه وآله) أهلَ بَيتِه ، فَاجتَمَعَ ثَلاثونَ ، فَأَكَلوا وشَرِبوا ، قالَ : فَقالَ لَهُم : مَن يَضمَنُ عَنّی دَينی ومَواعيدی ، ويَكونُ مَعی فِی الجَنَّةِ ، ويَكونُ خَليفَتی فی أهلی ؟ فَقالَ رَجُلٌ ـ لَم يُسَمِّه شَريکٌ[2] ـ : يا رَسول الله ، أنتَ كُنتَ بَحراً ، مَن يَقومُ بِهذا ! قالَ : ثُمَّ قالَ الآخَرَ ، فَعَرَضَ ذلکَ عَلی أهلِ بَيتِه ، فَقالَ عَلِيٌّ : أَنَا[3] .

3244 . **خصائص أمير المؤمنين عن سعد بن أبی وقّاص** : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَومَ الجُحفَةِ[4] ، فَأَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ فَخَطَبَ ، فَحَمِدَ اللهَ وأثنی عَلَيه ، ثُمَّ قالَ : أَيُّهَا النّاسُ ! إنّی وَلِيُّكُم ؟ قالوا : صَدَقتَ يا رَسولَ الله ، أنتَ وَلِيُّنا .

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص47 و48 ح8380 ; المناقب للكوفی : ج1 ص377 ح297 كلاهما عن عبّاد بن عبد الله.

٢ . شريک ، هو ممّن وقع فی سلسلة سند هذا الحديث .

٣ . مسند ابن حنبل : ج1 ص236 ح883 ، تهذيب الآثار (مسند علیّ بن أبی طالب) : ص60 ح5 وفيه «يطيق» بدل «يقوم» وراجع تاريخ دمشق : ج42 ص49 .

۴ . المراد يوم غدير خمّ ، لأنّ موقعه قريب من الجحفة .

3242-İmam Ali (a.s): "*En yakın akrabalarını uyar*" ayeti nazil olunca Resulullah şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Bir koyun budu ile bir batman buğdaydan bir yemek hazırla…' Sonra Resulullah (s.a.a) hemen konuşmaya başladı ve şöyle buyurdu: 'Hanginiz benim borcumu ödeyecek ve benden sonra halifem ve vasim olacak?' Abbas, bu borcu ödemenin onun tüm malını kuşatacağından korktuğu için sükût etti. Resulullah (s.a.a) sözünü tekrar etti. Cemaat sükût etti. Abbas da bunun tüm malını şamil olacağından korktuğu için sükût etti. Resulullah (s.a.a) sözünü üçüncü kez tekrarladı… Dedim ki: 'Ben, ya Resulallah!' O da şöyle buyurdu: Sen ya Ali, sen ya Ali![1]

3243-*Müsned-i İbn-i Hanbel* [Ubbad b. Abdullah Esedi'den, İmam Ali'den (a.s)]: "*En yakın akrabalarını uyar*" ayeti nazil olunca Peygamber (s.a.a) ailesini topladı; otuz kişi bir araya geldi. Yediler, içitiler. Sonra Peygamber (s.a.a) onlara şöyle buyurdu: 'Kim benimle cennette olmak ve ailem arasında halifem olması karşılığında borcuma ve vermiş olduğum sözlere kefil olur?' Orada bulunanlardan biri[2] dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Sen [cömertlikte] bir deryasın, kim senin sorumluluklarını yerine getirebilir ki!' Başka biri de benzer şekilde konuştu. Sonra Peygamber (s.a.a) bunu ailesine sundu. Ali dedi ki: Ben.[3]

3244-*Hasais-i Emirülmüminin* [Sâd b. Ebu Vakkas'tan]: Cuhfe gününde[4] Ali'nin elinden tutmuş olduğu halde konuşma yapan Resulullah'ı duydum. Allah'a hamd-ü senada bulundu. Sonra şöyle buyurdu: 'Ey insanlar! Ben sizin veliniz miyim?' Dediler ki: 'Doğru söyledin ey Allah'ın Resulü, sen bizim velimizsin.'

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.47 ve 48, h.8380; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.377, h.297, ikisi de Ubbad b. Abdullah'tan.

2-Hadisin senedinde bulunan Şerik isimli şahıs bu kişinin kim olduğunu zikretmemiştir.

3-*Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.236, h.883; *Tehzibu'l-Asar* (*Müsned-i Ali b. Ebutalib*), s.60, h.5, "yerine getirebilir" yerine "gücü yetebilir" şeklinde kaydedilmiştir. Ayrıca bkz: *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.49.

4-Cuhfe, Gadir-i Hum olayının gerçekleştiği yerin yakınındaki bölgenin ismi olması hasebiyele burada maksat Gadir-i Hum günüdür.

ثُمَّ أخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ فَرَفَعَها فَقالَ : هذا وَلِيّى ويُؤَدّى عَنّى دَينى ، وأنَا مُوالى مَن والاهُ ومُعادى مَن عاداهُ[1] .

3245 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : أ لا تَرى يا طَلحَةُ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ لى ـ وأنتُم تَسمَعونَ : يا أخى ، إنَّهُ لا يَقضى عَنّى دَينى ، ولا يُبرِئُ ذِمَّتى غَيرُكَ ، أنتَ تُبرِئُ ذِمَّتى ، وتُؤَدّى أمانَتى ؟ ![2]

3246 . **علل الشرائع عن زيد بن علىّ**(عليه السلام) : لَمّا حَضَرَت رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) الوَفاةُ ورَأسُهُ فى حِجرِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ، وَالبَيتُ غاصٌّ بِمَن فيهِ مِنَ المُهاجِرينَ وَالأنصارِ ، وَالعَبّاسُ قاعِدٌ قُدّامَهُ ، قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَبّاسُ ، أ تَقبَلُ وَصِيَّتى ، وتَقضى دَينى ، وتُنجِزُ مَوعِدى ؟ فَقالَ : إنّى امرُؤٌ كَبيرُ السِّنِّ كَثيرُ العِيالِ لا مالَ لى ، فَأعادَها عَلَيهِ ثَلاثاً ، كُلَّ ذلِكَ يَرُدُّها عَلَيهِ .

فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : سَأُعطيها رَجُلاً يَأخُذُها بِحَقِّها لا يَقولُ مِثلَ ما تَقولُ ، ثُمَّ قالَ : يا عَلِيُّ ، أ تَقبَلُ وَصِيَّتى ، وتَقضى دَينى ، وتُنجِزُ مَوعِدى ؟ قالَ : فَخَنَقَتهُ العَبرَةُ ولَم يَستَطِع أن يُجيبَهُ ، ولَقَد رَأى رَأسَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَذهَبُ ويَجيءُ فى حِجرِهِ ، ثُمَّ أعادَ عَلَيهِ ، فَقالَ لَهُ عَلِيٌّ(عليه السلام) : نَعَم بِأبى أنتَ وأُمّى يا رَسولَ اللهِ .

فَقالَ : يا بِلالُ ، ائتِ بِدِرعِ رَسولِ اللهِ ، فَأتى بِها ، ثُمَّ قالَ : يا بِلالُ ، ائتِ بِرايَةِ رَسولِ اللهِ ، فَأتى بِها ، ثُمَّ قالَ : يا بِلالُ ، ائتِ بِبَغلَةِ رَسولِ اللهِ بِسَرجِها ولِجامِها ، فَأتى بِها .

---

١ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص42 ح8 ، البداية والنهاية : ج5 ص212 وفيه «إنّ الله» بدل «أنا» .

٢ . كتاب سليم بن قيس : ج2 ص655 ح11 ، الاحتجاج : ج1 ص355 ح56 وفيه «وتؤدّى دَينى وغراماتى» بدل «تؤدّى أمانتى» وكلاهما عن سليم بن قيس .

Sonra Ali'nin elini tutup kaldırdı ve şöyle buyurdu: Bu benim velimdir, benden taraf borcumu ödeyecektir. Ben, ona dost olanın dostu, ona düşman olanın düşmanıyım.[1]

3245-İmam Ali (a.s): Ey Talha! Sizin de duyduğunuz şekilde Resulullah'ın (s.a.a) bana şöyle buyurduğunu görmedin mi: Ey kardeşim, borcumu senden başkası ödemeyecek ve sorumluluğumu senden başkası yerine getirmeyecek; sen yükümü kaldıracaksın ve emanetimi yerine getireceksin?![2]

3246- ***İlelu'ş-Şerayi*** [Zeyd b. Ali'den (a.s)]: Resulullah'ın (s.a.a) vefat anı gelip çattığında başı Ali'nin (a.s) kucağındaydı. Evi, Muhacirler ve Ensarla doluydu. Abbas, Peygamberin önünde oturmuştu. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Ey Abbas! Vasiyetimi kabul eder misin, borcumu öder misin ve verdiğim sözü yerine getirir misin?' Abbas dedi ki: 'Ben yaşlı bir adamım, nüfusum kalabalıktır ve malım yoktur.' Resulullah (s.a.a) ona bu sözünü üç defa tekrarladı, her defasında o, aynı cevabı verdi.

Resulullah (s.a.a) daha sonra şöyle buyurdu: 'Vasiyetimi öyle birine bırakacağım ki onu hakkıyla yerine getirecektir ve senin söylediğini söylemeyecektir.' Sonra şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Vasiyetimi kabul eder misin, borcumu öder misin ve verdiğim sözü yerine getirir misin?' Ali'nin boğazı düğümlendi ve ona cevap veremedi; zira kucağındaki Resulullah'ın (s.a.a) başının gidip geldiğini görüyordu. Peygamber (s.a.a) sözünü tekrarladı. Ali (a.s) şu cevabı verdi: Evet! Babam ve anam sana feda olsun ey Allah'ın Resulü!

Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Ey Bilal! Resulullah'ın zırhını getir.' O da hemen zırhı getirdi. Sonra buyurdu: 'Ey Bilal! Resulullah'ın sancağını getir.' O da hemen sancağı getirdi. Buyurdu: 'Ey Bilal! Resulullah'ın katırını, ona ait semer ve dizgini getir.' Bilal onları da getirdi.

1-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.42, h.8; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.5, s.212, bu kaynakta son cümledeki "Ben" yerine "Allah" kelimesi yer almış.

2-*Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.655, h.11; *el-İhticac*, c.1, s.355, h.56, bu kaynakta "emanetimi" yerine "borcumu ve garametimi" şeklinde kaydedilmiştir, ikisi de Süleym b. Kays'tan.

ثُمَّ قالَ : يا عَلِيُّ ، قُم فَاقبِض هذا بِشَهادَةِ مَن فِي البَيتِ مِنَ المُهاجِرينَ وَالأَنصارِ ، كَي لا يُنازِعَكَ فيهِ أحَدٌ مِن بَعدي ، قالَ : فَقامَ عَلِيٌّ(عليه السلام)وحَمَلَ ذلِكَ حَتّى استَودَعَ جَميعَ ذلِكَ في مَنزِلِهِ ثُمَّ رَجَعَ[1] .

3247 . **الإمام عليّ**(عليه السلام) : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أمَرَني في وَصِيَّتِهِ بِقَضاءِ دُيونِهِ وعِداتِهِ ، فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، قَد عَلِمتَ أنَّهُ لَيسَ عِندي مالٌ ، فَقالَ : سَيُعينُكَ اللهُ . فَما أرَدتُ أمراً مِن قَضاءِ دُيونِهِ وعِداتِهِ إلاّ يَسَّرَهُ اللهُ لي ، حَتّى قَضَيتُ دُيونَهُ وعِداتِهِ ، وأحصَيتُ ذلِكَ فَبَلَغَ ثَمانينَ ألفاً ، وبَقِيَ بَقِيَّةٌ أوصَيتُ الحَسَنَ أن يَقضِيَها[2] .

3248 . **المناقب لابن شهر آشوب عن قتادة** : بَلَغَنا أنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) نادى ثَلاثَةَ أعوامٍ بِالمَوسِمِ : مَن كانَ لَهُ عَلى رَسولِ اللهِ دَينٌ فَليَأتِنا نَقضِ عَنهُ[3] .

9 ـ 3 / 2

وَلِيّي فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ

3249 . **مسند ابن حنبل عن ابن عبّاس** : قالَ]رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)[لِبَني عَمِّهِ : أيُّكُم يُوالِيني فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ ؟ ـ وعَلِيٌّ مَعَهُ جالِسٌ ـ فَأَبَوا ، فَقالَ عَلِيٌّ : أنَا أُوالِيكَ فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ . قالَ : أنتَ وَلِيّي فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ .

قالَ : فَتَرَكَهُ ثُمَّ أقبَلَ عَلى رَجُلٍ مِنهُم فَقالَ : أيُّكُم يُوالِيني فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ ؟ فَأَبَوا .

---

١ . علل الشرائع : ص168 ح2 و ح3 وراجع ص166 ح1 والكافي : ج1 ص236 ح9 والأمالي للطوسي : ص572 ح1186 .

٢ . الخصال : ص578 ح1 عن مكحول .

٣ . المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص132 ، بحار الأنوار : ج38 ص74 .

Sonra şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Ayağa kalk ve evde bulunan Muhacirler ve Ensarın şahitliği ile bunları al ki benden sonra hiç kimse bu konuda seninle kavgaya girmesin.' Ali (a.s) ayağa kalktı ve onların hepsini götürüp evine bıraktıktan sonra geri döndü.[1]

3247-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a) vasiyetinde bana, kendisinin borçlarını ödememi ve verdiği sözleri yerine getirmemi emretti. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Biliyorsun ki benim malım yoktur.' Buyurdu ki: 'Allah sana yardım edecektir.' Sonra borçlarına ve verdiği sözlerine dair hangi işi yapmak istediysem Allah onu bana kolaylaştırdı. Nitekim onun borçlarını ödedim, sözlerini yerine getirdim; bunu saydım, seksen bin [sikke] oldu. Bir miktar kalmıştı ki onu da ödemesi için Hasan'a vasiyet ettim.[2]

3248-*Menakıb, İbn-i Şehrâşub* [Katade'den]: Üç yıl hac mevsiminde Ali'nin (a.s) şu çağrıda bulunduğunu duyduk: Her kime Resullah'ın (s.a.a) borcu varsa ondan taraf ödememiz için bize gelsin![3]

2/3-9

Dünya ve Ahiretteki Velim

3249-*Müsned-i İbn-i Hanbel* [İbn-i Abbas'tan]: Resulullah (s.a.a) amcası oğullarına hitaben şöyle buyurdu: 'Hanginiz dünya ve ahirette benim velim olur?' [Ali de onun yanında oturmuştu.] Onlar imtina ettiler.

1-*İlelu'ş-Şerayi*, s.168, h.2 ve h.3. Ayrıca bkz: s.166, h.1; *el-Kâfî*, c.1, s.236, h.9; *Tusi, el-Emali*, s.572, h.1186.

2-*el-Hisal*, s.578, h.1, Mekhul'dan.

3-İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.2, s.132; *Biharu'l-Envar*, c.38, s.74.

قالَ : فَقالَ عَلِيٌّ : أَنَا أُواليکَ فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ ، فَقالَ : أنتَ وَلِیّی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ[1] .

3250 . المستدرک علی الصحیحین عن ابن عبّاس : إنَّ النَّبیَّ(صلی الله علیه وآله) قالَ]لِبَنی عَمِّهِ[: أیُّکُم یَتَوَلاّنی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ ؟ فَقالَ لِکُلِّ رَجُل مِنهُم : أ تَتَوَلاّنی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ ؟ فَقالَ : لا ، حَتّی مَرَّ عَلی أکثَرِهِم ، فَقالَ عَلِیٌّ : أَنَا أَتَوَلاّکَ فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ . فَقالَ : أنتَ وَلِیّی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ[2] .

3251 . المعجم الکبیر عن ابن عبّاس : قالَ]رَسولُ الله(صلی الله علیه وآله)[لِبَنی عَمِّهِ : أیُّکُم یَتَوَلاّنی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ ؟ ثَلاثاً حَتّی مَرَّ عَلی آخِرِهِم ، فَقالَ عَلِیٌّ : یا نَبیَّ الله ، أَنَا وَلِیُّکَ فِی الدُّنیا وفِی الآخِرَةِ .

فَقالَ النَّبیُّ(صلی الله علیه وآله) : أنتَ وَلِیّی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ[3] .

2 / 3 ـ 10

حَیاتُهُ ومَوتُهُ مَعی

3252 . . رسول الله(صلی الله علیه وآله) : أبشِر یا عَلِیُّ ، حَیاتُکَ ومَوتُکَ مَعی[4] .

---

۱ . مسند ابن حنبل : ج1 ص709 ح3062 ، تاریخ دمشق : ج42 ص98 ح8439 و ص100 ح8446 و ص101 ح8453 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص684 ح1168 ، ذخائر العقبی : ص157 ، البدایة والنهایة : ج7 ص338 والخمسة الأخیرة نحوه .

۲ . المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص145 ح4655 و ص143 ح4652 نحوه ، المعجم الأوسط : ج3 ص165 ح2815 .

۳ . المعجم الکبیر : ج12 ص77 ح12593 ، الإصابة : ج4 ص467 ح5704 ، السنّة لابن أبی عاصم : ص589 ح1351 کلاهما نحوه وراجع خصائص أمیر المؤمنین للنسائی : ص71 ح23 .

۴ . المعجم الکبیر : ج7 ص308 ح7217 ، أُسد الغابة : ج2 ص618 ح2404 ، الإصابة : ج3 ص263 ح3881 وفیه «فإنّ حیاتک . . .» ، تاریخ دمشق : ج42 ص366 ح8957 .

Bunun üzerine Ali dedi ki: "Ben dünyada ve ahirette senin velin olurum." Peygamber de "Sen dünyada ve ahirette benim velimsin" dedi.

Ravi der ki: Ali'yi bıraktı ve onlardan birine yönelerek şöyle dedi: 'Hanginiz dünyada ve ahirette benim velim olur?' Onlar imtina ettiler ve Ali dedi ki: 'Ben dünyada ve ahirette senin velin olurum.' Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Sen dünyada ve ahirette benim velimsin.'[1]

3250-*el Mustedrek ala's-Sahiheyn* [İbn-i Abbas'tan]: Peygamber (s.a.a) amcası oğullarına "Hanginiz dünyada ve ahirette benim velim olur?" diye sordu. Her birine teker teker "Sen dünya ve ahirette benim velim olur musun?" diye soruyor, onlar da "Hayır" diyordu. Çoğunu bu şekilde geçti. Sonra Ali "Ben dünyada ve ahirette senin velin olurum!" dedi. Peygamber (s.a.a) de "Sen dünyada ve ahrette benim velimsin" dedi.[2]

3251-*el-Mucemu'l-Kebir* [İbn-i Abbas'tan]: Resulullah (s.a.a) amcası oğullarına şöyle buyurdu: 'Hanginiz dünyada ve ahirette benim velim olur?' Bunu üç defa tekrarladı ve onların en sonuncusunu da geçince Ali (a.s) dedi ki: 'Ey Allah'ın Peygamberi! Ben dünyada ve ahirette senin velinim.' Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Sen dünyada ve ahrette benim velimsin.'[3]

2/3-10

Hayatı ve Ölümü Benimledir

3252-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Müjde olsun sana; hayatın ve ölümün benimledir.[4]

1-İbn-i Hanbel, *Müsned,* c.1, s.709, h.3062; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.98, h.8439 ve s.100, h.8446 ve s.101, h.8453; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.684, h.1168; *Zehairu'l-Ukba*, s.157; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.338.

2-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.145, h.4655 ve s.143, h.4652; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.3, s.165, h.2815.

3-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.12, s.77, h.12593; *el-İsabe*, c.4, s.467, h.5704; İbn-i Asim, *es-Sunne*, s.589, h.1351. Ayrıca bkz: Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.71, h.23.

4-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.7, s.308, h.7217; *Usdu'l-Gabe*, c.2, s.618, h.2404; *el-İsabe*, c.3, s.263, h.3881; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.366, h.8957 ve s.367, h.8958, hepsi Şerahil b. Murre'den ve h.8959; *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.615, h.32984, Şerhabil b. Murre'den; *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.569, h.2.

3253 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : حَياتُکَ حَياتی ، ومَوتُکَ مَوتی[1] .

3254 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : ألا وإنّی أخوکَ يا عَلِيُّ ، وأنتَ مَعی فی كُلِّ دارِ كَرامَةٍ فِی الدُّنيا وَالآخِرَةِ[2] .

4 / 2

المَكانَةُ السِّياسِيَّةُ وَالاجتِماعِيَّةُ

1 ـ 4 / 2

أنَا وعَلِيٌّ أبَوا هذه الاُمَّةِ

3255 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : أنا وعَلِيٌّ أبَوا هذه الاُمَّةِ[3] .

3256 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنَا وأنتَ أبَوا هذه الاُمَّةِ[4] .

3257 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : قالَ لی رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) : أنَا وأنتَ يا عَلِيُّ أبَوا هذَا الخَلقِ ، فَمَن عَقَّنا فَعَلَيهِ لَعنَةُ الله ، أمِّن يا عَلِيُّ ، فَقُلتُ : آمينَ يا رَسولَ الله .

فَقالَ : يا عَلِيُّ ، أنَا وأنتَ مَولَيا هذَا الخَلقِ ، فَمَن جَحَدَنا وَلاءَنا وأنكَرَنا حَقَّنا فَعَلَيهِ لَعنَةُ الله ، أمِّن يا عَلِيُّ ، فَقُلتُ : آمينَ يا رَسولَ الله[5] .

---

١ . الفصول المختارة : ص262 عن الحارث الأعور عن الإمام علیّ(عليه السلام) .

٢ . المناقب للخوارزمی ، طبعة مكتبة نينوى الحديثة : ص84 .

٣ . كمال الدين : ص261 ح7 عن الحسين بن خالد عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، الأمالی للصدوق : ص65 ح30 ، بشارة المصطفى : ص160 كلاهما عن ثابت بن أبی صفيّة عن الإمام زين العابدين عن آبائه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) .

٤ . الأمالی للصدوق : ص755 ح1015 عن سليمان بن مهران عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) و ص411 ح533 عن أبی سعيد عقيصا عن الإمام الحسين(عليه السلام) ; ينابيع المودّة : ج1 ص370 ح4.

٥ . كنز الفوائد : ج2 ص154 عن علیّ بن عثمان المعمر الأشجّ .

3253-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Hayatın hayatım ve ölümün ölümümdür.[1]

3254-Resulullah (s.a.a): Şunu bil ki ben senin kardeşinim ya Ali! Sen dünya ve ahirette her keramet yurdunda benimlesin.[2]

2/4

SİYASİ VE TOPLUMSAL KONUM

2/4-1

Ben ve Ali Bu Ümmetin Babalarıyız

3255-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali bu ümmetin babasıyız.[3]

3256-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Ben ve sen bu ümmetin babasıyız.[4]

3257-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a) bana şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Ben ve sen bu halkın babasıyız. Bize isyan edenin üzerine Allah'ın laneti olsun. "Âmin" de ya Ali!' Ben de "Âmin ey Allah'ın Resulü!" dedim.

Sonra şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Ben ve sen bu halkın Mevlasıyız; her kim velayetimizi inkâr eder ve hakkımızı tanımazsa Allah'ın laneti onun üzerine olsun! "Âmin" de ya Ali!' Ben de "Âmin ey Allah'ın Resulü!" dedim.[5]

1-*el-Füsuslu'l-Muhtare*, s.262, Haris Âver'den, İmam Ali'den (a.s).

2-Harezmî, *el-Menakıb*, Yeni Neyneva kütüphanesi baskısı, s.84.

3-*Kemalu'd-Din*, s.261, h.7, Hüseyin b. Halid'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); Saduk, *el-Emali*, s.65, h.30; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.160, ikisi de Sabit b. Ebu Safiyye'den, İmam Zeynelabidin'den (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

4-Saduk, *el-Emali*, s.755, h.1015, Süleyman b. Mehran'dan, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s) ve s.411, h.533, Ebu Said Akisa'dan, İmam Hüseyin'den (a.s); *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.370, h.4, Âmeş'ten, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s), hepsi İmam Ali'den (a.s).

5-*Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.154, Ali b. Osman Muammar Eşec'den.

3258 . **الإمام الرضا**(عليه السلام) : إنَّ شَفَقَةَ النَّبيِّ(صلى الله عليه وآله) عَلى أُمَّته شَفَقَةُ الآباءِ عَلَى الأَولادِ ، وأفضَلُ أُمَّته عَلِيُّ بنُ أبى طالب(عليه السلام) ، ومن بَعده شَفَقَةُ عَلِيٍّ(عليه السلام) عَلَيهم كَشَفَقَته(صلى الله عليه وآله) ; لأنَّهُ وَصِيُّهُ وخَليفَتُهُ وَالإمامُ بَعدَهُ ، فَلذلكَ قالَ(صلى الله عليه وآله) : «أنَا وعَلِيٌّ أَبَوا هذه الأُمَّة»[1] .

2 ـ 4 / 2

حَقُّهُ عَلَى الأُمَّةِ كَحَقِّ الوالدِ عَلى وَلَده

3259 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : حَقُّ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب عَلى هذه الأُمَّةِ كَحَقِّ الوالِدِ عَلى وَلَده[2] .

3260 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : حَقُّ عَلِيٍّ عَلَى المُسلمينَ حَقُّ الوالدِ عَلى وَلَده[3] .

3261 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : حَقُّ عَلِيٍّ عَلَى النّاسِ حَقُّ الوالدِ عَلى وَلَده[4] .

---

١ . معانى الأخبار : ص52 ح3 ، عيون أخبار الرضا : ج2 ص85 ح29 ، علل الشرائع : ص127 ح2 كلّها عن الحسن ابن علىّ بن فضّال .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص307 ح8850 ، المناقب للخوارزمى : ص310 ح306 ، الفردوس : ج2 ص132 ح2674 كلّها عن جابر ، فرائد السمطين : ج1 ص297 ح235 عن أنس بن مالك ; الأمالى للطوسى : ص54 ح72 عن جابر .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص308 ح8851 ، المناقب للخوارزمى : ص321 ح327 ، فرائد السمطين : ج1 ص297 ح234 وفيه «على كلّ مسلم» ، الرياض النضرة : ج3 ص130 كلّها عن عمّار بن ياسر وأبى أيّوب الأنصارى ، المناقب لابن المغازلى : ص48 ح70 ; الأمالى للطوسى : ص334 ح673 ، بشارة المصطفى : ص269 والثلاثة الأخيرة عن عيسى بن عبد الله عن آبائه عن الإمام علىّ(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله)وفيها «كحقّ» بدل «حقّ» .

٤ . الأمالى للطوسى : ص270 ح503 عن إسماعيل بن مرثد عن جدّه عن الإمام علىّ(عليه السلام) ، روضة الواعظين : ص143 وفيه «كحقّ الوالد» بدل «حقّ الوالد» .

3258-İmam Rıza (a.s): Peygamberin (s.a.a) ümmeti üzerine olan şefkati babaların evlatlarına olan şefkati gibidir. Onun ümmetinin en üstünü Ali b. Ebutalib'dir (a.s). Ondan sonra Ali'nin (a.s) ümmet üzerindeki şefkati Peygamberin (s.a.a) şefkati gibidir. Zira o, Peygamberin (s.a.a) vasisi ve halifesidir, ondan sonraki imamdır. Bu yüzden Peygamber şöyle buyurmuştur: Ben ve Ali bu ümmetin babasıyız.[1]

2/4-2

Ümmet Üzerindeki Hakkı Babanın Evladı Üzerindeki Hakkı Gibidir

3259-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib'in bu ümmet üzerindeki hakkı, babanın evladı üzerindeki hakkı gibidir.[2]

3260-Resulullah (s.a.a): Ali'nin Müslümanlar üzerindeki hakkı, babanın evladı üzerindeki hakkıdır.[3]

3261-Resulullah (s.a.a): Ali'nin insanlar üzerindeki hakkı, babanın evladı üzerindeki hakkıdır.[4]

1-*Maani'l-Ahbar*, s.52, h.3; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.85, h.29; *İlelu'ş-Şerayi*, s.127, h.2, hepsi Hasan b. Ali b. Fezzal'dan.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.307, h.8850; Harezmî, *el-Menakıb*, s.310, h.306; *el-Firdevs*, c.2, s.132, h.2674, hepsi Cabir'den; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.297, h.235, Enes b. Malik'ten; Tusi, *el-Emali*, s.54, h.72, Cabir'den.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.308, h.8851; Harezmî, *el-Menakıb*, s.321, h.327; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.297, h.234, bu kaynakta "her Müslüman üzerinde" şeklinde; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.130, hepsi Ammar b. Yasir'den ve Ebu Eyyüb Ensari'den; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.48, h.70; Tusi, *el-Emali*, s.334, h.673; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.269, son üçü İsa b. Abdullah'tan, babalarından, İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a), bu kaynaklarda "hakkıdır" yerine "hakkı gibidir" şeklinde kaydedilmiştir.

4-Tusi, *el-Emali*, s.270, h.503, İsmail b. Mirsed'den, dedesinden, İmam Ali'den (a.s); *Ravzatu'l-Vaizin*, s.143, bu kaynakta "hakkıdır" yerine "hakkı gibidir" şeklinde kaydedilmiştir.

3262 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ فى هذِهِ الاُمَّةِ كَمَثَلِ الوالِدِ[1] .

3 ـ 4 / 2

سَيِّدُ العَرَبِ

3263 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : أَنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وعَلِيٌّ سَيِّدُ العَرَبِ[2] .

3264 . **الإمام الحسن**(عليه السلام) : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا أَنَسُ ، انطَلِق فَادعُ لى سَيِّدَ العَرَبِ ـ يَعنى عَلِيّاً ـ فَقالَت عائِشَةُ : أَ لَستَ سَيِّدَ العَرَبِ ؟ قالَ : أَنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وعَلِيٌّ سَيِّدُ العَرَبِ[3] .

3265 . **الإمام الحسين**(عليه السلام): قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): يا أَنَسُ ، ادعُ لى سَيِّدَ العَرَبِ ، فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، أَ لَستَ سَيِّدَ العَرَبِ ؟ قالَ : أَنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وعَلِيٌّ سَيِّدُ العَرَبِ[4] .

3266 . **المعجم الأوسط عن أنس بن مالك** : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ : مَن

---

١ . المناقب للكوفى : ج1 ص557 ح494 .

٢ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص133 ح4625 عن عائشة ، المعجم الأوسط : ج2 ص127 ح1468 عن أنس بن مالک ; الأمالى للمفيد : ص44 ح4 عن عبد الرحمن بن أبى ليلى عن الإمام الحسين(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) .

٣ . المعجم الكبير : ج3 ص88 ح2749 ، حلية الأولياء : ج1 ص63 كلاهما عن أبى ليلى ، الرياض النضرة : ج3 ص137 وليس فيهما «يا أنس انطلق» ; الأمالى للطوسى : ص365 ح772 عن علىّ بن علىّ بن رزين عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام)نحوه ، تفسير فرات : ص163 ح205 عن الإمام زين العابدين(عليه السلام) وكلاهما عنه(صلى الله عليه وآله) ، المناقب للكوفى : ج2 ص514 ح1016 و ص511 ح1010 كلاهما عن ابن أبى ليلى و ح1012 عن أبى ليلى .

۴ . الأمالى للمفيد : ص44 ح4 ; كفاية الطالب : ص210 نحوه وكلاهما عن عبد الرحمن بن أبى ليلى .

سَيِّدُ العَرَبِ ؟ قالوا : أنتَ يا رَسولَ اللهِ .

3262-Resulullah (s.a.a): Ali bu ümmet içinde baba gibidir.[1]

2/4-3

Arabın Efendisi

3263-Resulullah (s.a.a): Ben Âdem evlatlarının efendisiyim ve Ali Arabın efendisidir.[2]

3264-İmam Hasan (a.s): Resulullah (s.a.a) buyurdu: 'Ey Enes! Git, Arabın efendisini [yani Ali'yi] bana çağır.' Ayşe dedi ki: 'Arabın efendisi sen değil misin?' Buyurdu: 'Ben Âdem evlatlarının efendisiyim ve Ali Arabın efendisidir.'[3]

3265-İmam Hüseyin (a.s): Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Enes! Bana Arabın efendisini çağır.' Enes dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Arabın efendisi sen değil misin?' Buyurdu ki: 'Ben Âdem evlatlarının efendisiyim ve Ali Arabın efendisidir.'[4]

3266-*el-Mucemu'l-Evsat* [Enes b. Malik'ten]: Resulullah (s.a.a)

1-Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.557, h.494.

2-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.133, h.4625, Ayşe'den; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.2, s.127, h.1468, Enes b. Malik'ten; Müfid, *el-Emali*, s.44, h.4, Abdurrahman b. Ebu Leyla'dan, İmam Hüseyin'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

3-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.88, h.2749; *Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.63, ikisi de Ebu Leyla'dan; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.137, bu iki kaynakta "Ya Enes! Git" bölümü zikredilmemiş; Tusi, *el-Emali*, s.365, h.772, Ali b. Ali Ruzeyn'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Tefsir-i Furat*, s.163, h.205, İmam Zeynelabidin'den (a.s), ikisi de Resulullah'tan (s.a.a); Kufi, *el-Menakıb*, c.2, s.514, h.1016 ve s.511, h.1010, ikisi de İbn-i Ebu Leyla'dan ve h.1012, Ebu Leyla'dan.

4-Müfid, *el-Emali*, s.44, h.4; *Kifayetu't-Talib*, s.210, ikisi de Abdurrahman b. Ebu Leyla'dan.

"Arabın efendisi kimdir?" diye sordu. "Sensin ey Allah'ın Resulü!" dediler.

قالَ : أنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وعَلِيٌّ سَيِّدُ العَرَبِ[1] .

3267 . الأمالی للطوسی عن أنس بن مالک : بَينَما أنَا أُوَضِّئُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) إذ دَخَلَ عَلِيٌّ(علیه السلام)فَجَعَلَ يَأخُذُ مِن وَضوئِه فَيَغسِلُ بِه وَجهَهُ ، ثُمَّ قالَ : أنتَ سَيِّدُ العَرَبِ . فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، أنتَ رَسولُ اللهِ وسَيِّدُ العَرَبِ . قالَ : يا عَلِيُّ ، أنَا رَسولُ اللهِ وسَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وأنتَ أميرُ المُؤمِنينَ وسَيِّدُ العَرَبِ[2] .

3268 . المستدرک علی الصحیحین عن عائشة : قالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) : اُدعوا لی سَيِّدَ العَرَبِ ، فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، أ لَستَ سَيِّدَ العَرَبِ ؟ قالَ : أنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وعَلِيٌّ سَيِّدُ العَرَبِ[3] .

3269 . معانی الأخبار عن عائشة : كُنتُ عِندَ النَّبِيِّ(صلی الله علیه وآله) فَأَقبَلَ عَلِيُّ بنُ أبی طالِب(علیه السلام)فَقالَ : هذا سَيِّدُ العَرَبِ . فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، أ لَستَ سَيِّدَ العَرَبِ ؟ قالَ : أنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وعَلِيٌّ

سَيِّدُ العَرَبِ. ومَا السَّيِّدُ؟ قالَ: مَن افتُرِضَت طاعَتُهُ كَمَا افتُرِضَت طاعَتی[4].

---

١ . المعجم الأوسط : ج2 ص127 ح1468 ; الأمالی للطوسی : ص510 ح1113 ، مائة منقبة : ص148 ح94 عن أبی سعید الخدری نحوه .

٢ . الأمالی للطوسی : ص510 ح1114 .

٣ . المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص134 ح4626 وح4627 عن جابر، تاریخ دمشق: ج42 ص304 ح8840 و 8841 ; شرح الأخبار : ج1 ص195 ح156 عن السدی والثلاثة الأخیرة نحوه .

۴ . معانی الأخبار: ص103 ح1 و ح2، التوحید: ص207 نحوه، الأمالی للصدوق: ص93 ح71،

Buyurdu ki: Ben Âdem evlatlarının efendisiyim ve Ali Arabın efendisidir.[1]

3267-*el-Emali, Tusi* [Enes b. Malik'ten]: Ben Resulullah'a (s.a.a) abdest almasında yardım ettiğim sırada Ali (a.s) içeri girdi. Onun abdest suyundan alarak yüzünü yıkamaya başladı. Peygamber (s.a.a): 'Sen Arabın efendisisin.' diye buyurdu. Ali dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Sen Allah'ın elçisi ve Arabın efendisisin.' Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Ali! Ben Allah'ın elçisiyim ve Âdem evlatlarının efendisiyim; sense müminlerin emiri ve Arabın efendisisin.'[2]

3268-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Ayşe'den]: Resulullah (s.a.a), "Bana Arabın efendisini çağırın" diye buyurdu. "Ey Allah'ın Resulü! Arabın efendisi sen değil misin?" dedim. Buyurdu ki: "Ben Âdem evlatlarının efendisiyim ve Ali Arabın efendisidir."[3]

3269-*Maani'l-Ahbar* [Ayşe'den]: Peygamberin (s.a.a) yanında bulunduğum sırada Ali b. Ebutalib (a.s) geldi. Peygamber buyurdu ki: 'Bu, Arabın efendisidir.' Ben 'Arabın efendisi sen değil misin?' diye sorduğumda şöyle buyurdu: 'Ben Âdem evlatlarının efendisiyim, Ali de Arabın efendisidir.' Ben 'Efendi nedir?' diye sordum. Buyurdu ki: Bana itaatin farz olduğu gibi kendisine itaat etmenin farz olduğu kimsedir.[4]

روضة الواعظين: ص115.

1-*el-Mucemu'l-Evsat*, c.2, s.127, h.1468; Tusi, *el-Emali*, s.510, h.1113; *Mie Menkıbe*, s.148, h.94, Ebu Said Hudri'den.

2-Tusi, *el-Emali*, s.510, h.1114.

3-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.134, h.4626 ve h.4627, Cabir'den; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.304, h.8840 ve 8841; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.195, h.156, Suda'dan.

4-*Maani'l-Ahbar*, s.103, h.1 ve h.2; *et-Tevhid*, s.207; Saduk, *el-Emali*,

3270 . **تاريخ بغداد عن سلمة بن كهيل** : مَرَّ عَلِيُّ بنُ أبى طالب(عليه السلام) عَلَى النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) وعِندَهُ عائشَةُ ، فَقالَ لَها : إذا سَرَّكِ أن تَنظُرى إلى سَيِّدِ العَرَبِ فَانظُرى إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ، فَقالَت : يا نَبِيَّ اللهِ ، أ لَستَ سَيِّدَ العَرَبِ ؟ فَقالَ : أنَا إمامُ المُسلِمينَ ، وسَيِّدُ المُتَّقينَ ، إذا سَرَّكِ أن تَنظُرى إلى سَيِّدِ العَرَبِ فَانظُرى إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[1] .

4 ـ 4 / 2

سَيِّدُ المُسلِمينَ

3271 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : أُوحِيَ إلَيَّ فى عَلِيٍّ ثَلاثٌ : أنَّهُ سَيِّدُ المُسلِمينَ ، وإمامُ المُتَّقينَ ، وقائِدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ[2] .

3272 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أوحى إلَيَّ فى عَلِيٍّ ثَلاثَةَ أشياءَ لَيلَةَ أسرى : أنَّهُ سَيِّدُ المُؤمِنينَ ، وإمامُ المُتَّقينَ ، وقائِدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ[3] .

3273 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : انتَهَيتُ لَيلَةَ أُسرِىَ بى إلى سِدرَةِ المُنتَهى ، فَأَوحَى اللهُ إلَيَّ

---

s.93, h.71; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.115.

١ . تاريخ بغداد : ج11 ص89 ح5776 ، المناقب لابن المغازلى : ص213 ح257 ; المناقب للكوفى : ج2 ص514 ح1017 .

٢ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص148 ح4668 ، تاريخ دمشق : ج42 ص303 ح8836 كلاهما عن أسعد ابن زرارة .

٣ . المعجم الصغير : ج2 ص88 ، موضح أوهام الجمع والتفريق : ج1 ص191 ، تاريخ أصبهان : ج2 ص200 ح1454 كلّها عن عبد الله بن عكيم الجهنى ، المناقب لابن المغازلى : ص105 ح147 عن أسعد بن زرارة نحوه وزاد فى آخره «إلى جنّات النعيم» ; الخصال : ص115 ح94 عن عبد الله بن أسعد بن زرارة .

فى عَلِىٍّ ثَلاثاً : إنَّهُ إمامُ المُتَّقينَ ، وسَيِّدُ المُسلِمينَ ، وقائِدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ إلى جَنّاتِ النَّعيمِ[١] .

3270-*Tarih-i Bağdat* [Seleme b. Kuheyl'den]: Ali b. Ebutalib (a.s), Peygamber'in (s.a.a) yanından geçti; Resulullah (s.a.a) yanında bulunan Ayşe'ye 'Arabın efendisine bakmak seni mutlu edecekse Ali b. Ebutalib'e bak' dedi. Ayşe: 'Ey Allah'ın Peygamberi! Arabın efendisi sen değil misin?' diye sorunca 'Ben Müslümanların imamı ve muttakilerin efendisiyim; Arabın efendisine bakmak seni mutlu edecekse Ali b. Ebutalib'e bak' dedi.[2]

2/4-4

Müslümanların Efendisi

3271-Resulullah (s.a.a): Ali hakkında bana üç şey vahyedildi; o, Müslümanların efendisidir, muttakilerin imamıdır ve yüzü ak olanların rehberidir.[3]

3272- Resulullah (s.a.a): Yüce Allah mirac gecesinde Ali hakkında bana üç şeyi vahyetti: O, Müslümanların efendisidir, muttakilerin imamıdır ve yüzü ak olanların rehberidir.[4]

3273-Resulullah (s.a.a): [Mirac gecesinde] Gece yolculuğuna çıkıp da Sidretü'l-Munteha'ya ulaştığımda Allah Ali hakkında bana üç şey vahyetti: O, muttakilerin imamıdır, Müslümanların

---

١ . العمدة : ص357 ح688 ، كشف اليقين : ص319 ح377 ، اليقين : ص481 ح190 كلّها عن أسعد بن زرارة ، تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص628 ح9 .

2-*Tarih-i Bağdat*, c.11, s.89, h.5776; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.213, h.257, Kufi, *el-Menakıb*, c.2, s.514, h.1017.

3-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.148, h.4668; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.303, h.8836, ikisi de Esad b. Zürare'den.

4-*el-Mucemu's-Sagir*, c.2, s.88; *Muzih-u Evhami'l-Cem-i ve't-Tefrik*, c.1, s.191; *Tarih-i İsbehan*, c.2, s.200, h.1454, hepsi Abdullah b. Ukeym Cehni'den; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.105, h.147, Esad b. Zürare'den, bu kaynakta son bölüme "Naim cennetlerine doğru" ifadesini eklemiş; *el-Hisal*, s.115, h.94, Abdullah b. Esad b. Zürare'den.

efendisidir ve yüzü ak olanların naim cennetlerine doğru rehberidir.[1]

3274 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : مَرحَباً بِسَيِّدِ المُسلِمينَ وإمامِ المُتَّقينَ[٢] .

3275 . **تاريخ دمشق عن عائشة** : أقبَلَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب يَوماً ، فَقالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : هذا سَيِّدُ المُسلِمينَ ، فَقُلتُ : أ لَستَ سَيِّدَ المُسلِمينَ يا رَسولَ اللهِ ؟ فَقالَ : أنَا خَاتَمُ النَّبِيّينَ ، ورَسولُ رَبِّ العالَمينَ[٣] .

3276 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ سَيِّدُ المُؤمِنينَ[٤] .

3277 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ سَيِّدُ هذِهِ الاُمَّةِ بَعدى ، وأنتَ إمامُها ،

1-*el-Umde*, s.357, h.688; *Keşfu'l-Yakin*, s.319, h.377; *el-Yakin*, s.481, h.190, hepsi Esad b. Zürare'den; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.628, h.9, İmam Kazım'dan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a) ve c.1, s.275, h.4, İbn-i Abbas'tan; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.105, h.147, Esad b. Zürare'den.

٢ . حلية الأولياء : ج1 ص66 ، تاريخ دمشق : ج42 ص370 كلاهما عن الشعبى ، الرياض النضرة : ج3 ص138 عن الإمام الرضا(عليه السلام) وكلّها عن الإمام علىّ(عليه السلام) وفيه «إنّک سيّد» بدل «مرحباً بسيّد» ، المناقب للخوارزمى : ص295 ح287 عن أحمد بن عامر بن سليمان وفيه «أنت سيّد» بدل «مرحباً بسيّد» ; الأمالى للطوسى : ص345 ح710 عن داود بن سليمان الغازى وكلاهما عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام علىّ(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله)وفيه «إنّک سيّد» بدل «مرحباً بسيّد» .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص305 ح8843 .

٤ . الكافى : ج1 ص294 ح3 عن عبد الحميد بن أبى الديلم ، تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص623 ح4 عن غياث ابن إبراهيم وكلاهما عن الإمام الصادق(عليه السلام) ; تاريخ دمشق : ج42 ص303 ح8837 عن أنس بن مالک وراجع الأمالى للطوسى : ص378 ح810 وتأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص600 ح14 والمناقب لابن المغازلى : ص322 ح369 .

وخَليفَتی عَلَيها ، مَن فارَقَکَ فارَقَنی يَومَ القِيامَةِ ، ومَن كانَ مَعَکَ كانَ مَعی يَومَ القِيامَةِ[1] .

3274-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Müslümanların efendisine ve muttakilerin İmamına merhaba![2]

3275-*Tarih-i Dımeşk* [Ayşe'den]: Bir gün Ali b. Ebutalib geldi. Resulullah (s.a.a) onun hakkında buyurdu ki: 'Bu, Müslümanların efendisidir.' Ben: 'Müslümanların efendisi sen değil misin, ey Allah'ın Resulü?' diye sorduğum da şöyle buyurdu: 'Ben peygamberlerin sonuncusu ve âlemlerin Rabbinin elçisiyim.'[3]

3276-Resulullah (s.a.a): Ali müminlerin efendisidir.[4]

3277-Resulullah (s.a.a): Ya Ali, sen benden sonra bu ümmetin efendisisin; sen bu ümmetin imamı ve benim onlar üzerindeki

---

١ . عيون أخبار الرضا : ج1 ص303 ح63 ، بشارة المصطفى : ص220 كلاهما عن إبراهيم بن أبی محمود و ص125 عن رزين الخزاعی وكلّها عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

2-*Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.66; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.370, ikisi de Şâbi'den; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.138, İmam Rıza'dan (a.s) ve hepsi İmam Ali'den (a.s), bu kaynakta "merhaba" ifadesi yerine "Doğrusu sen Müslümanların efendisi…" şeklinde kaydedilmiştir; Harezmî, *el-Menakıb*, s.295, h.287, Ahmed b. Amir b. Süleyman'dan, bu kaynakta "merhaba" ifadesi yerine "sen Müslümanların efendisi ve…" şeklinde kaydedilmiştir; Tusi, *el-Emali*, s.245, h.710, Davud b. Süleyman Gazi'den, ikisi de İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a), bu kaynakta da "merhaba" yerine "doğrusu sen Müslümanların efendisi ve…" şeklinde kaydedilmiştir.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.305, h.8843.

4-*el-Kâfi*, c.1, s.294, h.3, Abdulhamid b. Ebu Deylem'den; *Tevilu'l-Ayatu'z-Zahire*, c.2, s.623, h.4, Gıyas b. İbrahim'den, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s); *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.303, h.8837, Enes b. Malik'ten. Ayrıca bkz: Tusi, *el-Emali*, s.378, h.810; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.600, h.14; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.322, h.369.

halifemsin. Kim senden ayrılırsa kıyamet günü benden ayrılacaktır ve her kim seninle olursa kıyamet günü benimle olacaktır.[1]

3278 . تاريخ بغداد عن رُشيد مولى المنصور : كُنتُ يَوماً عندَ المَهدِيِّ ـ العَبّاسِيِّ ـ فَذُكِرَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب ، فَقالَ المَهدِيُّ : حَدَّثَنى أبى عَن جَدّى عَن أبيه عَن ابنِ عَبّاس قالَ : كُنتُ عِندَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) وعِندَهُ أصحابُهُ حافّينَ بِه ، إذ دَخَلَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب فَقالَ لَهُ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّکَ عَبقَرِيُّهُم . قالَ المَهدِيُّ : أى سَيِّدُهُم[٢] .

3279 . جامع الأحاديث عن داود بن رشيد الخوارزمى عن أبيه : كُنتُ ذاتَ يَوم عِندَ المَهدِيِّ ، فَذَكَروا عَلِيّاً ، فَقالَ المَهدِيُّ : حَدَّثَنى أبِىَ المَنصورُ ، عَن أبيه ، عَن جَدِّه ، عَن ابنِ عَبّاس قالَ : كانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) جالِساً وأصحابُهُ حافّونَ بِه ، إذ دَخَلَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب(عليه السلام)المَسجِدَ وعِندَهُ وجهَةٌ فيها فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لاَصحابه : أ لا تَقومونَ إلى عَبقَرِيِّكُم ؟ فَقامَ إلَيهِ القَومُ بِأجمَعِهِم قِياماً . قالَ المَهدِيُّ : قالَ لِىَ المَنصورُ : يَعنى إلى سَيِّدِكُم[٣] .

5 ـ 4 / 2

سَيِّدٌ فِى الدُّنيا وَالآخِرَةِ

3280 . تاريخ بغداد عن ابن عبّاس : نَظَرَ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) إلى عَلِيٍّ فَقالَ : أنتَ سَيِّدٌ فِى الدُّنيا ، سَيِّدٌ فِى الآخِرَةِ[٤] .

1-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.303, h.63; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.220, ikisi de İbrahim b. Ebu Mahmud'dan ve s.125, Ruzeyn Hüzai'den, hepsi İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

٢ . تاريخ بغداد : ج8 ص437 ح4543 ، تاريخ دمشق : ج42 ص325 .

٣ . جامع الأحاديث للقمّى : ص260 ح28 .

٤ . تاريخ بغداد : ج4 ص41 ح1647 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص138 ح4640 ، فضائل الصحابة

3278-*Tarih-i Bağdat* [Mensur'un kölesi Ruşeyd'den]: Bir gün [Abbasi halifesi] Mehdi'nin yanında idim. Ali b. Ebutalib'den söz edildi. Mehdi dedi ki: Babam bana dedemden, o da babası Abbas'tan şöyle nakletti: Ben Peygamberin (s.a.a) yanında idim; ashabı onun etrafını sarmıştı. Ansızın Ali b. Ebutalib içeri girdi. Peygamber (s.a.a) ona şöyle buyurdu: 'Ya Ali, sen bu ümmetin Abkeriyyisin.' Mehdi dedi ki: Yani onların efendisisin.[1]

3279-*Camiu'l-Ahadis* [Davud b. Reşid Harezmî babasından]: Bir gün (Abbasi halifesi) Mehdi'nin yanında idim. Ali'den söz ettiler. Mehdi dedi ki: Babam Mensur bana babasından, dedesinden, İbn-i Abbas'tan nakletti ve dedi ki: Resulullah (s.a.a) oturmuştu ve ashabı da etrafını sarmıştı. Derken Ali b. Ebutalib (a.s) mescide girdi ve onlara doğru yöneldi. Resulullah (s.a.a) ashabına şöyle buyurdu: 'Abkeriyyiniz için ayağa kalkmaz mısınız?' Bunun üzerine oradaki topluluk hep birlikte ayağa kalktılar. Mehdi dedi ki: 'Mensur bana dedi ki: Yani efendiniz için.'[2]

2/4-5

Dünya ve Ahirette Efendi

3280-*Tarih-i Bağdat* [İbn-i Abbas'tan]: Peygamber (s.a.a) Ali'ye baktı ve şöyle buyurdu: Sen dünyada efendisin, ahirette de efendisin.[3]

لابن حنبل : ج2 ص642 ح1092 ، المناقب لابن المغازلی : ص103 ح145 و ص382 ح430 ، المناقب للخوارزمی : ص327 ح337 ، الفردوس : ج5 ص324 ح8325 ، الریاض النضرة : ج3 ص138 ; الأمالی للمفید : ص19 ح8 ، الأمالی للطوسی : ص309 ح623 ، بشارة المصطفی : ص146 و ص160 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص13.

1-*Tarih-i Bağdat*, c.8, s.437, h.4543; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.325.

2-Kummi, *Camiu'l-Ahadis*, s.260, h.28.

3-*Tarih-i Bağdat*, c.4, s.41, h.1647; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.138, h.4640; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.642, h.1092; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.103, h.145 ve s.382, h.430; Harezmî, *el-Menakıb*, s.327,

3281 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) ـ لِفاطِمَةَ(عليها السلام) ـ : زَوجُک سَيِّدٌ فِی الدُّنيا وَالآخِرَةِ[1] .

3282 . عنه(صلى الله عليه وآله) ـ لِفاطِمَةَ(عليها السلام) ـ : وَالَّذی بَعَثَنی بِالحَقِّ ، لَقَد زَوَّجتُک سَيِّداً فِی الدُّنيا ، وسَيِّداً فِی الآخِرَةِ ; فَلا يُحِبُّهُ إلاّ مُؤمِنٌ ، ولا يُبغِضُهُ إلاّ مُنافِقٌ[2] .

3283 . عنه(صلى الله عليه وآله) : يا فاطمةُ ، إنّی زَوَّجتُک سَيِّداً فِی الدُّنيا ، وإنَّهُ فِی الآخِرَةِ لَمِنَ الصّالِحينَ[3] .

6 ـ 4 / 2

خِيَرَةُ اللهِ

3284 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : يا فاطِمَةُ ، أما تَرضَينَ أنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ اطَّلَعَ إلى

---

h.337; *el-Firdevs*, c.5, s.324, h.8325; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.138; Müfid, *el-Emali*, s.19, h.8; Tusi, *el-Emali*, s.309, h.623; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.146 ve s.160; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.3, s.13, yine Fahite Ümmü Hani'den ve bu kaynakta "efendisisin" yerine "insanların efendisisin" şeklinde geçmiştir; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.94; *el-Musterşed*, s.285, h.99.

١ . الاستيعاب : ج3 ص203 ح1875 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص134 ح8511 ; بشارة المصطفى : ص70 كلاهما عن عمران بن حصين وراجع تهذيب الكمال : ج20 ص484 ح4089 وسير أعلام النبلاء : ج2 ص126 ح18 .

٣ . تاريخ بغداد : ج4 ص129 ح1805 ، حلية الأولياء : ج5 ص59 ، المناقب للخوارزمی : ص337 ح358 كلّها عن عبد الله بن مسعود ، أنساب الأشراف : ج2 ص362 عن حبشی بن جنادة، تاريخ دمشق: ج42 ص133 ح8510 عن أبی سعيد وفيه «والله لقد أنكحتكيه» بدل «إنّی زوّجتک» ، كفاية الطالب : ص306 عن عبد الله بن عبّاس وفيه «وايم الله لقد» بدل «إنّی» .

أهلِ الأَرضِ ، فَاختارَ رَجُلَينِ : أحَدُهُما أبوكِ ، وَالآخَرُ بَعلُكِ ؟ ![1]

3281-Resulullah (s.a.a) [Fatıma'ya (s.a) hitaben]: Senin eşin, dünya ve ahirette efendidir.[2]

3282-Resulullah (s.a.a) [Fatıma'ya (s.a) hitaben]: Beni hak olarak gönderene yemin olsun ki seni dünyada ve ahrette efendi olanla evlendirdim; onu ancak mümin sever ve ona ancak münafık düşmanlık eder.[3]

3283-Resulullah (s.a.a): Ya Fatıma! Ben seni dünyada efendi olanla evlendirdim ve o ahirette salihlerdendir.[4]

2/4-6

Allah'ın Seçtiği

3284-Resulullah (s.a.a): Ya Fatıma! Şuna razı olmaz mısın ki Yüce Allah yeryüzündekilere baktı ve iki kişiyi seçti:

---

١ . المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص140 ح4645 عن أبی هریرة ، المعجم الکبیر : ج11 ص77 ح11154 و ح11153 ، تاریخ بغداد : ج4 ص196 ح1886 کلاهما نحوه ; المسترشد : ص274 ح84 وفیه «علمت» بدل «ترضین» وکلّها عن ابن عبّاس ، الشافی : ج3 ص100 ولیس فیه «أما ترضین» .

2-*el-İstiâb*, c.3, s.203, h.1875.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.134, h.8511; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.70, ikisi de İmran b. Husayn'dan. Ayrıca bkz: *Tehzibu'l-Kemal*, c.20, s.484, h.4089; *Siyer-u Âlami'n-Nubela*, c.2, s.126, h.18.

4-*Tarih-i Bağdat*, c.4, s.129, h.1805; *Hilyetu'l-Evliya*, c.5, s.59; Harezmî, *el-Menakıb*, s.337, h.358, hepsi Abdullah b. Mesud'dan; *Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.362, Habeşi b. Cünade'den; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.133, h.8510, Ebu Said'den; *Kifayetu't-Talib*, s.306, Abdullah b. Abbas'tan.

Biri baban, diğeri kocandır.[1]

3285 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لفاطِمَةَ(عليها السلام) فى شَكاته الَّتى قُبِضَ فيها ـ : يا حَبيبَتى ، أما عَلِمتِ أنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ اطَّلَعَ إلَى الأَرضِ اطِّلاعَةً فَاختارَ منها أباكِ ، فَبَعَثَ بِرِسالَتِه ، ثُمَّ اطَّلَعَ اطِّلاعَةً فَاختارَ منها بَعلَكِ ، وأوحى إلَيَّ أن اُنكِحَكِ إيّاهُ ؟ ![2]

3286 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ اطَّلَعَ عَلى أهلِ الأَرضِ اطِّلاعَةً فَاختارَنى ، ثُمَّ اطَّلَعَ الثّانِيَةَ فَاختارَكَ بَعدى[3] .

3287 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أشرَفَ عَلَى الدُّنيا فَاختارَنى مِنها عَلى رِجالِ العالَمينَ ، ثُمَّ اطَّلَعَ الثّانِيَةَ فَاختارَكَ عَلى رِجالِ العالَمينَ بَعدى[4] .

3288 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : أنتَ يا عَلِيُّ وولَداىَ خِيَرَةُ اللهِ مِن خَلقِه[5] .

1-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.140, h.4645, Ebu Hureyre'-den; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.11, s.77, h.11154 ve h.11153; *Tarih-i Bağ-dat*, c.4, s.196, h.1886; *el-Musterşed*, s.274, h.84, bu kaynakta "razı olmaz mısın" yerine "bilmez misin" şeklinde geçmiştir, hepsi İbn-i Abbas'tan, eş-Şafi, c.3, s.100, bu kaynakta "razı olmaz mısın" ifadesi yer almamış.

٢ . المعجم الكبير : ج3 ص57 ح2675 ، المعجم الأوسط : ج6 ص327 ح6540 ، أُسد الغابة : ج4 ص120 ح3796 وليس فيه «فبعث برسالته» ، تاريخ دمشق : ج42 ص130 ح8501 ، فرائد السمطين : ج2 ص85 ح403 كلّها عن علىّ الهلالى ، ذخائر العقبى : ص235 عن علىّ بن علىّ الهلالى عن أبيه ; الخصال : ص412 ح16 عن أبى أيّوب الأنصارى ، الفضائل لابن شاذان : ص81 كلاهما نحوه .

٣ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص66 ح299 عن عبد الله التميمى ، بشارة المصطفى : ص163 عن أحمد بن مهدى بن صدقة الرقى وكلاهما عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

٤ . الخصال : ص206 ح25 عن حمّاد بن عمرو ، الأمالى للطوسى : ص642 ح1335 عن أبى بصير وكلاهما عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، تفسير القمّى : ج2 ص336 نحوه .

٥ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص58 ح218 عن الحسن بن عبد الله الرازى التميمى عن الإمام الرضا

3289 . مقاتل الطالبيّين عن سهل بن سعد الساعدى : كانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أخَذَ عَلِيّاً مِن أبيهِ وهُوَ صَغيرٌ فى سَنَةٍ أصابَت قُرَيشاً وقَحط نالَهُم ، وأخَذَ حَمزَةُ جَعفَراً ، وأخَذَ العَبّاسُ طالِباً ، لِيَكفوا أباهُم مُؤنَتَهُم ، ويُخَفِّفوا عَن ثِقلِهِم .

3285-Resulullah (s.a.a) [Vefatı öncesindeki rahatsızlığında Fatıma'ya (s.a.a) hitaben]: Ey Habibem! Yüce Allah'ın yeryüzüne baktığını, oradan babanı seçip risaleti ile gönderdiğini; sonra tekrar bakıp oradan senin kocanı seçtiğini ve bana, seni onunla evlendirmemi vahyettiğini bilmez misin?![1]

3286-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Yüce Allah yer ehline baktı ve beni seçti; sonra ikinci kez baktı benden sonra seni seçti.[2]

3287-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Yüce Allah dünyaya baktı; oradan beni âlemin şahsiyetleri üzerine seçti. Sonra ikinci kez baktı ve seni benden sonra âlemin şahsiyetleri üzerine seçti.[3]

3288-Resulullah (s.a.a): Sen [ya Ali] ve iki evladım Allahın yaratıkları arasından seçtiklerisiniz.[4]

عن آبائه(عليهم السلام) ، تفسير فرات : ص266 عن الإمام علىّ(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) وفيه «وشيعتک القائمون بالقسط» بدل «وولداى» .

1-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.57, h.2675; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.6, s.327, h.6540; *Usdu'l-Gabe*, c.4, s.120, h.3796, bu kaynakta "risaleti ile gönderdiği" bölümü geçmemiş; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.130, h.8501; *Feraidu's-Simtayn*, c.2, s.85, h.403, hepsi Ali Hilali'den; *Zehairu'l-Ukba*, s.235, Ali b. Ali Hilali'den, babasından; *el-Hisal*, s.412, h.16, Ebu Eyyüb Ensari'den; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.81.

2-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.66, h.299, Abdullah Temimi'den; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.163, Ahmed b. Mehdi b. Sadaka Rıkkı'den, ikisi de İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

3-*el-Hisal*, s.206, h.25, Hemmad b. Amr'dan; Tusi, *el-Emali*, s.642, h.1335, Ebu Basir 'den, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s); *Tefsir-i Kummi*, c.2, s.336.

4-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.58, h.218, Hasan b. Abdullah Razi Temimi'den,

3289-*Makatilu't-Talibiyyin* [Sehl b. Sâd Saidi'den]: Kureyş'in kıtlığa düştüğü yıl Resulullah (s.a.a), küçük yaştaki Ali'yi babasından aldı; Hamza, Cafer'i, Abbas da Talib'i aldı. Böylece onların babasına (Ebu Talib'e) yardımcı olmak ve biraz olsun yükünü hafifletmek istediler.

وأخَذَ هُوَ عَقيلاً لِمَيلِه كانَ إلَيه ، فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : اختَرتُ مَن اختارَ اللهُ لى عَلَيكُم عَلِيّاً[1] .

7 ـ 4 / 2

حُجَّةُ الله

3290 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : أنَا وعَلِيٌّ حُجَّةُ الله عَلى عِباده[2] .

3291 . تاريخ دمشق عن أنس : كُنتُ جالِساً مَعَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، إذ أقبَلَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب(رضى الله عنه) ، فَقالَ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) : يا أنَسُ ، أنَا وهذا حُجَّةُ الله عَلى خَلقه[3] .

3292 . تاريخ بغداد عن أنس بن مالک : كُنتُ عِندَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) فَرَأى عَلِيّاً مُقبِلاً ، فَقالَ : أنَا وهذا حُجَّةٌ عَلى اُمَّتى يَومَ القِيامَةِ[4] .

İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Tefsir-i Furat*, s.266, İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a), bu kaynakta "ve iki evladım" yerine "ve adaleti ayakta tutan Şiaların" şeklinde geçmiştir.

١ . مقاتل الطالبيّين : ص41 ، شرح نهج البلاغة : ج1 ص15 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص179 كلاهما نحوه .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص309 ح8856 ; إرشاد القلوب : ص236 ، كشف الغمّة : ج1 ص161 .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص308 ح8853 و ص309 ح8855 نحوه ; كشف الغمّة : ج1 ص161 .

٤ . تاريخ بغداد : ج2 ص88 ح474 ، تاريخ دمشق : ج42 ص309 ح8854 ، المناقب لابن

3293 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ حُجَّةُ اللهِ ، وخَليفَتُهُ عَلى عِبادِهِ[١] .

Ebu Talib ise Akil'e olan meylinden dolayı onu kendisi için sakladı. Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Ben Ali'yi, Allah'ın benim için size seçtiğini seçtim.[2]

2/4-7

Allah'ın Hücceti

3290-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali Allah'ın kulları üzerindeki hüccetiyiz.[3]

3291-*Tarih-i Dımeşk* [Enes'ten]: Peygamberle (s.a.a) birlikte oturmuştum. Tam o sırada Ali b. Ebutalib (a.s) çıkageldi. Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: Ya Enes! Ben ve bu, yaratıkları üzerine Allah'ın hüccetiyiz.[4]

3292-*Tarih-i Bağdat* [Enes b. Malik'ten]: Peygamberin (s.a.a) yanında idim; Ali'nin geldiğini gördü, şöyle buyurdu: Ben ve bu, kıyamet günü ümmetim üzerinde hüccetiz.[5]

المغازلى : ص 45 ح 67 ، الرياض النضرة : ج3 ص159 وفيه «هذا المقبل حجّتى» بدل «أنا وهذا حجّة» ، كنز العمّال : ج11 ص620 ح33013 .

١ . الخصال : ص496 ح5 ، الأمالى للصدوق : ص149 ح146 ، جامع الأخبار : ص51 ح56 كلّها عن جابر بن عبد الله الأنصارى ، الاختصاص : ص224 عن ابن عبّاس وفيه «إنّه لحجّة الله على عباده وخليفته على خلقه» ; ينابيع المودّة: ج1 ص173 ح22 .

2-*Makatilu't-Talibiyyin* , s.41; *Şerh-i Nehcü'l-Belağa*, c.1, s.15; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.2, s.179.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.309, h.8856; *İrşadu'l-Kulub*, s.236; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.161, hepsi Enes'ten.

4-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.308, h.8853 ve s.309, h.8855; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.161.

5-*Tarih-i Bağdat*, c.2, s.88, h.474; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.309, h.8854; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.45, h.67; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.159, bu

3293-Resulullah (s.a.a): Ali, Allah'ın hücceti ve kulları üzerindeki halifesidir.[1]

3294 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ وَصِيّى وخَليفَتى ، وحُجَّةُ اللهِ عَلى أُمَّتى بَعدى ، لَقَد سَعِدَ مَن تَوَلاّکَ ، وشَقِىَ مَن عاداکَ[٢] .

3295 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ وقَد أخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : مَعاشِرَ النّاسِ ، هذا مَولَى المُؤمِنينَ ، وقاتِلُ الكافِرينَ ، وحُجَّةُ اللهِ عَلَى العالَمينَ[٣] .

3296 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : لَيلَةَ اُسرِىَ بى إلَى السَّماءِ كَلَّمَنى ربّى جَلَّ جَلالُهُ فَقالَ : يا مُحَمَّدُ ، فَقُلتُ : لَبَّيکَ ربّى ، فَقالَ : إنَّ عَلِيّاً حُجَّتى بَعدَکَ عَلى خَلقى ، وإمامُ أهلِ طاعَتى ، مَن أطاعَهُ أطاعَنى ، ومَن عَصاهُ عَصانى ، فَانصِبهُ عَلَماً لاُمَّتِکَ يَهتَدونَ بِهِ بَعدَکَ[٤] .

---

kaynakta "Ben ve bu… hüccetiz" yerine "Şu gelen benim hüccetimdir" şeklinde geçmiştir; *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.620, h.33013.

1-*el-Hisal*, s.496, h.5; Saduk, *el-Emali*, s.149; *Camiu'l-Ahbar*, s.51, h.56, hepsi Cabir b. Abdullah Ensari'den; *el-İhtisas*, s.224, İbn-i Abbas'tan, bu kaynakta "O, Allah'ın, kulları üzerinde hücceti ve yaratıkları üzerinde halifesidir" şeklinde geçmiştir; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.173, h.22, Cabir b. Abdullah Ensari'den. Ayrıca bkz: Saduk, *el-Emali*, s.155, h.149.

٢ . الأمالى للصدوق : ص442 ح588 عن سليمان بن مهران عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) وراجع عيون أخبار الرضا : ج2 ص6 ح13 .

٣ . الأمالى للمفيد : ص78 ح2 و ص347 ح2 ، الأمالى للطوسى : ص119 ح185 ، بشارة المصطفى : ص65 و ص111 ، الفضائل لابن شاذان : ص7 كلّها عن جابر الجعفى عن الإمام الباقر(عليه السلام) عن جابر بن عبد الله الأنصارى نحوه .

٤ . الأمالى للصدوق : ص566 ح769 عن عبد الله بن الفضل عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) .

3297 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ حُجَّةَ اللهِ عَلَيكُم بَعدى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[١] .

3298 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِىَّ بنَ أبى طالِب . . . حُجَّةُ اللهِ وحُجَّتى[٢] .

3294-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen benim vasim ve halifemsin; benden sonra ümmetim üzerinde Allah'ın hüccetisin. Seni seven saadete ermiş ve sana düşman olan bedbaht olmuştur.[3]

3295-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) elinden tutmuş olduğu halde]: Ey insanlar! Bu, müminlerin mevlası, kâfirlerin katili ve Allah'ın âlemlere hüccetidir.[4]

3296-Resulullah (s.a.a): Mirac gecesinde gökyüzüne götürüldüğümde Yüce Rabbim benimle konuştu ve buyurdu ki: 'Ya Muhammed!' Ben: "Lebbeyk ey Rabbim!" diye cevap verdim. Buyurdu: Ali, senden sonra yaratıklarım üzerindeki hüccetimdir ve bana itaat edenlerin imamıdır. Kim ona itaat ederse bana itaat etmiştir ve kim ona karşı gelirse bana karşı gelmiştir. Onu ümmetin için bir alamet olarak belirle ki senden sonra onunla doğru yolu bulsunlar.[5]

---

١ . الأمالى للصدوق : ص264 ح282 عن حذيفة بن أسيد الغفارى .

٢ . الأمالى للصدوق : ص271 ح299 ، كنز الفوائد : ج2 ص13 ، مائة منقبة : ص58 ح14 كلّها عن محمّد بن الفرات ، الصراط المستقيم : ج2 ص34 كلّها عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) .

3-Saduk, *el-Emali*, s.442, h.588, Süleyman b. Mehran'dan, İmam Sadık'tan (s.a.a), babalarından (a.s). Ayrıca bkz: *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.6, h.13.

4-Müfid, *el-Emali*, s.78, h.2 ve s.347, h.2; Tusi, *el-Emali*, s.119, h.185; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.65 ve s.111; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.7, hepsi Cabir Cufî'den, İmam Bakır'dan (a.s), Cabir b. Abdullah Ensari'den.

5-Saduk, *el-Emali*, s.566, h.769, Abdullah b. Fazl'dan, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s).

3297-Resulullah (s.a.a): Benden sonra sizin üzerinizde Allah'ın hücceti Ali b. Ebutalib'dir.[1]

3298-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib… Allah'ın hücceti ve benim hüccetimdir.[2]

3299 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ الحُجَّةُ بَعدى عَلَى الخَلقِ أجمَعينَ[٣] .

3300 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَعاشِرَ النّاسِ ، مَن أحَبَّ أن يَعرِفَ الحُجَّةَ بَعدى فَليَعرِف عَلِيَّ بنَ أبى طالِب[٤] .

3301 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فى عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : مَعاشِرَ النّاسِ ، إنَّهُ مِحنَةُ الوَرى ، وَالحُجَّةُ العُظمى ، وَالآيَةُ الكُبرى[٥] .

3302 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَكتوبٌ عَلَى العَرشِ : لا إلهَ إلاَّ اللهُ ، مُحَمَّدٌ نَبِيُّ الرَّحمَةِ ، وعَلِيٌّ مُقيمُ الحُجَّةِ . مَن عَرَفَ حَقَّ عَلِيٍّ زَكا وطَهُرَ ، ومَن أنكَرَ حَقَّهُ لُعِنَ وخابَ[٦] .

1-Saduk, *el-Emali*, s.264, h.282, Huzeyfe b. Useyd Gifari'den.

2-Saduk, *el-Emali*, s.271, h.299; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.13; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, hepsi Muhammed b. Furat'tan; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.34, hepsi İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s).

٣ . مائة منقبة : ص51 ح9 عن سليمان الأعمش عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) .

٤ . مائة منقبة : ص94 ح41 ، إرشاد القلوب : ص293 كلاهما عن ابن عبّاس .

٥ . الأمالى للصدوق : ص83 ح49 ، بشارة المصطفى : ص153 ، روضة الواعظين : ص114 كلّها عن ابن عبّاس .

٦ . مائة منقبة : ص106 ح50 ، إرشاد القلوب : ص257 ، الفضائل لابن شاذان : ص128 نحوه ; المناقب للخوارزمى : ص318 ح320 كلّها عن عبد الله بن مسعود وراجع الخصال : ص583 ح7 والأمالى للصدوق : ص756 ح1019 .

8 ـ 4 / 2

صاحِبُ سِرّی

3303 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : صاحِبُ سِرّی عَلِیُّ بنُ أبی طالِب[1] .

3299-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen benden sonra tüm yaratıklar üzerinde hüccetsin.[2]

3300-Resulullah (s.a.a): Ey insanlar! Her kim benden sonraki hücceti tanımak istiyorsa Ali b. Ebutalib'i tanımalıdır.[3]

3301-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Ey insanlar! O, yaratıkların imtihanı, yüce hüccet ve büyük ayettir.[4]

3302-Resulullah (s.a.a): Arşa şöyle yazılmıştır: Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed rahmet peygamberidir ve Ali, hücceti ayakta tutandır. Her kim Ali'nin hakkını tanırsa arınır ve temizlenir; her kim de onun hakkını inkâr ederse lanetlenir ve ziyan eder.[5]

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص317 ح8872 ، الفردوس : ج2 ص403 ح3793 كلاهما عن سلمان ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص222 عن ابن عبّاس .

2-*Mie Menkıbe*, s.51, h.9, Süleyman b. Âmeş'ten, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s).

3-*Mie Menkıbe*, s.94, h.41; *İrşadu'l-Kulub*, s.293, ikisi de İbn-i Abbas'tan.

4-Saduk, *el-Emali*, s.83, h.49; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.153; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.114, hepsi İbn-i Abbas'tan.

5-*Mie Menkıbe*, s.106, h.50; *İrşadu'l-Kulub*, s.257; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.128; Harezmî, *el-Menakıb*, s.318, h.320, hepsi Abdullah b. Mesud'dan. Ayrıca bkz: *el-Hisal*, s.583, h.7; Saduk, *el-Emali*, s.756, h.1019.

2/4-8

Sırrımın Sahibi

3303-Resulullah (s.a.a): Sırrımın sahibi Ali b. Ebutalib'dir.[1]

3304 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ وَصِيّى ، ومَوضِعَ سِرّى ، وخَيرَ مَن أترُكُ بَعدى ، ويُنجِزُ عِدَتى ، ويَقضى دَينى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[٢] .

3305 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا اُمَّ سَلَمَةَ ، هذا عَلِىٌّ ، سَيِّدٌ مُبَجَّلٌ ، مُؤَمَّلُ المُسلِمينَ ، وأميرُ المُؤمِنينَ ، ومَوضِعُ سِرّى وعِلمى ، وبابِىَ الَّذى آوى إلَيهِ[٣] .

3306 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ جَلَّ جَلالُهُ جَعَلَ عَلِيّاً وَصِيّى ، ومَنارَ الهُدى بَعدى ، ومَوضِعَ سِرّى ، وعَيبَةَ عِلمى ، وخَليفَتى فى أهلى ، إلَى اللهِ أشكو ظالِميهِ مِن اُمَّتى مِن بَعدى[٤] .

3307 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فى عَلِىٍّ(عليه السلام) ـ : قَد عَلَّمتُهُ عِلمى ،

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.317, h.8872; *el-Firdevs*, c.2, s.403, h.3793, ikisi de Selman'dan; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.2, s.222, İbn-i Abbas'tan.

٢ . المعجم الكبير : ج6 ص221 ح6063 ; كشف الغمّة : ج1 ص157 كلاهما عن سلمان .

٣ . المحاسن والمساوئ : ص44 عن ابن عبّاس .

٤ . الأمالى للصدوق : ص359 ح443 ، بشارة المصطفى : ص33 كلاهما عن كثير عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) .

t.me/caferilikcom

https://t.me/caferilikcom

www.caferilik.com

وَاستَودَعتُهُ سِرّی ، وهُوَ أمینی عَلی اُمَّتی[1] .

3308 . الأمالی للصدوق عن أبی اُمامة : کانَ عَلِیٌّ(علیه السلام) إذا قالَ شَیئاً لَم نَشُکَّ فیهِ ، وذلِکَ أنّا سَمِعنا رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : خازِنُ سِرّی بَعدی عَلِیٌّ[2] .

3304-Resulullah (s.a.a): Benim vasim, sırrımın yeri, kendimden sonra bıraktığım en iyi kişi, verdiğim sözü gerçekleştirecek ve borcumu ödeyecek Ali b. Ebutalib'dir.[3]

3305-Resulullah (s.a.a): Ya Ümmü Seleme! Bu Ali, saygın bir efendi, Müslümanların arzusu, müminlerin emiri, sırrımın ve ilmimin yeri, sığınılacak kapımdır.[4]

3306-Resulullah (s.a.a): Yüce Allah Ali'yi vasim, benden sonraki hidayet meşalesi, sırrımın yeri, ilmimin mahzeni ve ailem arasında halifem kıldı. Benden sonra ümmetimden ona zulmedenleri Allah'a şikâyet edeceğim.[5]

3307-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Ona ilmimi öğrettim, sırrımı emanet ettim ve o, ümmetim üzerinde be-

---

١ . تفسیر فرات : ص497 ح651 عن ابن مسعود ، بحار الأنوار : ج36 ص145 ح114 .

٢ . الأمالی للصدوق : ص641 ح868 ، بحار الأنوار : ج40 ص184 ح66 .

3-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.221, h.6063; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.157, ikisi de Selman'dan.

4-*el-Mehasin ve'l-Mesavi*, s.44, İbn-i Abbas'tan.

5-Saduk, *el-Emali*, s.359, h.443; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.33, ikisi de Kesir'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s).

nim eminimdir.[1]

3308-*el-Emali, Saduk* [Ebu Umame'den]: Ali (a.s) bir şey söylediği zaman onda şüphe etmezdik. Çünkü ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duymuştum: Benden sonra ilmimin koruyucusu Ali'dir.[2]

9 ـ 4 / 2

وَزیری[۳]

3309 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : اللّهُمَّ أقولُ کَما قالَ أخی موسی : اللّهُمَّ اجعَل لی وَزیراً مِن أهلی ، عَلِیّاً أخی ، اشدُد بِهِ أزری وأشرِکهُ فی أمری ، کَی نُسَبِّحَکَ کَثیراً ونَذکُرَکَ کَثیراً ، إنَّک کُنتَ بِنا بَصیراً[۴] .

3310 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : أقولُ کَما قالَ أخی موسی : رَبِّ اشرَح لی صَدری ، ویَسِّر

1-*Tefsir-i Furat*, s.497, h.651, İbn-i Mesud'dan; *Biharu'l-Envar*, c.36, s.145, h.114.

2-Saduk, *el-Emali*, s.641, h.868; *Biharu'l-Envar*, c.40, s.184, h.66. ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* Peygamber Medresesindeki Öğrenimi, c.11, böl:1/1 ve İlmi Makamı, böl:1/2

۳ . قال ابن منظور : فی التنزیل العزیز : ﴿وَ اجْعَل لّی وَزِیراً مِّنْ أَهْلی﴾ (طه :29) . الوزیر فی اللغة اشتقاقه من الوَزَر ، والوَزَر : الجبل الذی یعتصم به لیُنجی من الهلاک ، وکذلک وزیر الخلیفة ; معناه : الذی یعتمد علی رأیه فی اُموره ویلتجئ إلیه ، وقیل : قیل لوزیر السلطان «وَزِیر» لأنّه یَزِر عن السلطان أثقال ما اُسند إلیه من تدبیر المملکة ; أی یحمل ذلک (لسان العرب : ج5 ص283) .

۴ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص678 ح1158 ، شواهد التنزیل : ج1 ص479 ح511 ، الریاض النضرة : ج3 ص118 کلّها عن أسماء بنت عمیس .

لی أمری ، وَاجعَل لی وَزیراً مِن أهلی ، عَلیّاً أخی ، أُشدُد بِهِ أزری[1] .

3311 . الإمام الباقر(علیه السلام) : وَقَفَ النَّبیُّ(صلی الله علیه وآله) بِعَرج[2] ثُمَّ قالَ : اللّهُمَّ إنَّ عَبدَکَ موسی دَعاکَ فَاستَجَبتَ لَهُ ، وألقَیتَ عَلَیهِ مَحَبَّةً مِنکَ ، وطَلَبَ مِنکَ أن تَشرَحَ لَهُ صَدرَهُ ، وتُیَسِّرَ لَهُ أمرَهُ ، وتَجعَلَ لَهُ وَزیراً مِن أهلِهِ وتَحُلَّ العُقدَةَ مِن لِسانِهِ ، وأنَا أسألُکَ بِما سَألَکَ عَبدُکَ موسی : أن تَشرَحَ بِهِ صَدری ، وتُیَسِّرَ لی أمری ، وتَجعَلَ لی وَزیراً مِن أهلی عَلیّاً أخی[3] .

2/4-9
Vezirim[4]

3309-Resulullah (s.a.a): Allah'ım! Kardeşim Musa'nın söylediği gibi ben de diyorum ki: Allah'ım, ailemden birini vezir et bana! Kardeşim Ali'yi. Arka olsun bana, onunla kuvvetlendir beni. İşime ortak et onu. Seni çok tesbih edelim diye. Seni çok zikredelim diye. Çünkü sen bizi hakkıyla görmektesin.[5]

3310-Resulullah (s.a.a): Kardeşim Musa'nın söylediği gibi ben de diyorum ki: Rabbim, kalbime genişlik ver, işimi kolaylaştır. Dilimin bağını çöz de sözümü iyice anlasınlar. Ailemden birini vezir et bana! Kardeşim Ali'yi. Arka olsun bana, onunla kuvvetlendir be-

---

١ . تاریخ دمشق : ج42 ص52 ; شرح الأخبار : ج1 ص192 ح151 .

٢ . العَرْج : هی قریة جامعة فی واد من نواحی الطائف (معجم البلدان : ج4 ص98) .

٣ . قرب الإسناد : ص27 ح90 عن عبد الله بن میمون عن الإمام الصادق(علیه السلام) وراجع مجمع البیان : ج3 ص324 والعمدة : ص120 ح158 والمناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص3 .

4-İbn-i Menzur "Ailemden birini vezir et bana" (Taha, 29) ayetindeki vezir kelimesi hakkında diyor ki: Vezir kelimesi "vezer" kelimesinden türetilmiştir. Vezer, helak olmaktan kurtulmak için sığınılan dağa denir. Aynı şekilde halifenin veziri, işlerinde görüşüne dayandığı ve kendisine sığındığı kişidir. Padişahın veziri konusunda da deniliyor ki: Vezir, memleketin tedbir ve yönetimi işlerinde sultanın yükünü taşıyan kişidir. (*Lisanu'l-Arab*, c.5, s.283).

5-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.678, h.1158; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.479, h.511; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.118, hepsi Esma binti Umeys'ten.

ni.[1]

3311-İmam Bakır (a.s): Peygamber (s.a.a) Arc[2] köyünde durdu ve şöyle dedi: Allahım, kulun Musa sana dua etti ve sen ona icabet ettin, katından onun üzerine bir muhabbet bıraktın. Senden sinesini açmanı, ona işini kolaylaştırmanı, kendisine ailesinden bir vezir kılmanı ve dilindeki bağı çözmeni istedi. Ben de kulun Musa'nın senden istediklerini istiyorum; sinemi genişletmeni, işimi kolaylaştırmanı, ailemden birini, (yani) kardeşim Ali'yi bana vezir kılmanı (istiyorum).[3]

3312 . **عنه**(عليه السلام) : لَمّا نَزَلَت ﴿وَ اجْعَل لّی وَزیراً مّنْ أَهْلی * هَارُونَ أَخی * اشْدُدْ به أَزْری﴾[4] کانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَلی جَبَل ، ثُمَّ دَعا رَبَّهُ وقالَ : اللّهُمَّ اشدُد أزری بِأخی عَلیٍّ . فَأجابَهُ إلی ذلکَ[5] .

3313 . **الدرّ المنثور عن أسماء بنت عميس** : رَأَیتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِإزاءِ ثَبیر[6] وهُوَ یَقولُ : أشرِقَ ثَبیرُ أشرِقَ ثَبیرُ ، اللّهُمَّ إنّی أسأَلُکَ بِما سَأَلَکَ أخی موسی : أن تَشرَحَ لی صَدری ، وأن تُیَسِّرَ لی أمری ، وأن تَحُلَّ عُقدَةً مِن لِسانی یَفقَهوا قَولی ، وَاجعَل لی وَزیراً مِن أهلی ، عَلیّاً[7] أخِی اشدُد بِهِ أزری وأشرِکهُ فی أمری ، کَی نُسَبِّحَکَ کَثیراً ونَذکُرَکَ

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.52; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.192, h.151, ikisi de Esma binti Umeys'ten.

2-Arc, Taif taraflarında bir vadide bulunan geniş bir köydür. (*Mucemu'l-Buldan*, c.4, s.98).

3-*Kurbu'l-Esnad*, s.27, h.90, Abdullah b. Meymun, İmam Sadık'tan (a.s). Ayrıca bkz: *Mecmau'l-Beyan*, c.3, s.324; *el-Umde*, s.120, h.158; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.3, s.3.

۴ . طه : 29 ـ 31 ، وراجع الميزان فی تفسير القرآن : ج14 ص147 و ص160 .

۵ . الدرّ المنثور : ج5 ص566 نقلا عن السلفی فی الطيوريّات .

۶ . ثَبير الأثْبِرة ، وثَبير الخضراء : جبال بظاهر مكّة (القاموس المحيط : ج1 ص381) .

۷ . فی المصدر : «هارون» ، والصحيح ما أثبتناه كما فی تاريخ دمشق : ج42 ص52 ، وتفسير الآلوسی .

كَثيراً ، إنَّکَ كُنتَ بِنا بَصيراً[1] .

3314 . **المناقب لابن المغازلی عن ابن عبّاس** : أخَذَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بيَدی ، وأخَذَ بيَدِ عَلِیٍّ ، فَصَلّی أربَعَ رَكَعات ، ثُمَّ رَفَعَ يَدَهُ إلَی السَّماءِ فَقالَ : اللّهُمَّ سَألَکَ موسَی بنُ عِمرانَ ، وإنَّ مُحَمَّداً سَألَکَ : أن تَشرَحَ لی صَدری ، وتُيَسِّرَ لی أمری ، وتَحلُلَ عُقدَةً مِن لِسانی يَفقَهوا قَولی، واَجعَل لی وَزيراً مِن أهلی عَلِيّاً، اُشدُد بِهِ أزری، وأشرِكهُ فی أمری[2].

3312-Resulullah (s.a.a): "*Ailemden birini vezir et bana! Kardeşim Harun'u. Arka olsun bana, onunla kuvvetlendir beni*"[3] ayeti nazil olduğunda Resulullah (s.a.a) bir dağın başındaydı ve Rabbine dua edip şöyle dedi: 'Allahım, kardeşim Ali'yle arkamı güçlendir!' Allah da onun bu duasını kabul etti.[4]

3313-*ed-Dürru'l-Mensur* [Esma binti Umeys'ten]: Resulullah'ı (s.a.a), Sebir[5] karşısında gördüm, şöyle diyordu: Parlasın Sebir, parlasın Sebir! Allahım, kardeşim Musa'nın senden istediğini istiyorum: Sinemi genişletmeni, işimi kolaylaştırmanı, sözümü iyice anlayabilmeleri için dilimin bağını çözmeni (istiyorum). Ailemden birini vezir et bana! Kardeşim Ali'yi.[6] Arka olsun bana, onunla kuvvetlendir beni. İşime ortak et onu. Seni çok

---

١ . الدرّ المنثور : ج5 ص566 ، تفسير الآلوسی : ج16 ص186 ; كنز الفوائد : ج1 ص296 ، تفسير فرات : ص256 ح347 ، تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص310 ح2 ، المناقب للكوفی : ج1 ص348 ح274 و ص352 ح279 و ص 303 ح 222 كلاهما نحوه .

٢ . المناقب لابن المغازلی : ص328 ح375 ، النور المشتعل : ص138 ح37 ; تفسير فرات : ص248 ح336 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص57 كلّها نحوه .

3-Taha, 29-31. Ayrıca bkz: *el-Mizan fi Tefsiri'l-Kurân*, c.14, s.147 ve s.160.

4-*ed-Dürru'l-Mensur*, c.5, s.566, *et-Tuyuriyyat*'tan, Selefi'den.

5-Sebir, Mekke sırtlarındaki sıradağlardır. (*el-Kamusu'l-Muhit*, c.1, s.381).

6-Kaynakta "Kardeşim Harun'u" şeklindedir. Ancak doğrusu bizim kaydettiğimiz gibidir. Ayrıca bkz. *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.52 ve *Tefsir-i Alusi*.

tesbih edelim diye. Seni çok zikredelim diye. Çünkü sen bizi hakkıyla görmektesin.[1]

3314-*Menakıb, İbn-i Şehraşub* [İbn-i Abbas'tan]: Resulullah (s.a.a) benim ve Ali'nin elinden tuttu, dört rekât namaz kıldı. Sonra elini semaya kaldırıp şöyle dedi: Allahım, İmran oğlu Musa senden istedi ve Muhammed de senden istemektedir ki: Sinemi genişletesin, işimi kolaylaşıtrasın ve sözümü iyice anlayabilmeleri için dilimin bağını çözesin. Ailemden birini vezir et bana! Kardeşim Ali'yi. Arka olsun bana, onunla kuvvetlendir beni. İşime ortak et onu.[2]

3315 . **شواهد التنزيل عن حذيفة بن أسيد** : أخَذَ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) بِيَدِ عَلِيِّ بنِ أبی طالِب(عليه السلام)فَقالَ : أبشِر وأبشِر ، إنَّ موسی دَعا رَبَّهُ أن يَجعَلَ لَهُ وَزيراً مِن أهلِهِ هارونَ ، وإنّی أدعو ربّی أن يَجعَلَ لی وَزيراً مِن أهلی عَلِيّاً أخی ، أُشدُد بِهِ ظَهری ، وأشرِكهُ فی أمری[٣] .

3316 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ تَبارَكَ وتَعالَی اصطَفانی وَاختارَنی ، وجَعَلَنی رَسولا ، وأنزَلَ عَلَیَّ سَيِّدَ الكُتُبِ ، فَقُلتُ : إلهی وسَيِّدی ، إنَّكَ أرسَلتَ موسی إلی فِرعَونَ ، فَسَأَلَكَ أن تَجعَلَ مَعَهُ أخاهُ هارونَ وَزيراً ، تَشُدُّ بِهِ عَضُدَهُ ، وتُصَدِّقُ بِهِ قَولَهُ ، وإنّی أسأَلُكَ يا سَيِّدی وإلهی ، أن تَجعَلَ لی مِن أهلی وَزيراً ، تَشُدُّ بِهِ عَضُدی ، فَجَعَلَ اللهُ لی عَلِيّاً وَزيراً وأخاً ، وجَعَلَ الشَّجاعَةَ فی قَلبِهِ ، وألبَسَهُ الهَيبَةَ عَلی عَدُوِّهِ ، وهُوَ أوَّلُ مَن آمَنَ بی وصَدَّقَنی ، وأوَّلُ مَن وَحَّدَ اللهَ مَعی ، وإنّی سَأَلتُ ذلِكَ رَبّی عَزَّ وجَلَّ فَأعطانيهِ ، فَهُوَ سَيِّدُ الأوصِياءِ ;

1-*ed-Dürru'l-Mensur*, c.5, s.566; *Tefsir-i Alusi*, c.16, s.186; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.296; *Tefsir-i Furat*, s.256, h.347; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.1, s.310, h.2; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.348, h.274 ve s.352, h.279 ve s.303, h.222.

2-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.328, h.375; *en-Nuru'l-Muşteil*, s.138, h.37; *Tefsir-i Furat*, s.248, h.336; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, c.3, s.57.

٣ . شواهد التنزيل : ج1 ص478 ح510 .

اللُّحوقُ بِهِ سَعادَةٌ ، وَالمَوتُ فی طاعَتِهِ شَهادَةٌ[1] .

3317 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) ـ لِعَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : أنتَ أخی ووَزیری ، تَقضی دَینی ، وتُنجِزُ مَوعِدی ، وتُبرِئُ ذِمَّتی[2] .

3318 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : إنَّ خَلیلی ووَزیری وخَیرَ مَن أخلُفُ بَعدی ، یَقضی دَینی ، ویُنجِزُ مَوعودی عَلِیُّ بنُ أبی طالِب[3] .

3315-*Şevahidu't-Tenzil* [Huzeyfe b. Useyd'den]: Peygamber (s.a.a), Ali b. Ebutalib'in (a.s) elinden tuttu ve şöyle buyurdu: Müjde, müjde! Musa, Rabbinden kendisi için ailesinden olan Harun'u vezir kılmasını istedi ve ben, Rabbime dua edip ailemden kardeşim Ali'yi bana vezir kılmasını, onunla arkamı güçlendirmesini ve onu işime ortak etmesini istedim.[4]

3316-Resulullah (s.a.a): Şanı yüce Allah beni seçkin sayıp seçti, peygamber kıldı ve bana kitapların efendisini indirdi. Dedim ki: 'Ey Mabudum ve Efendim! Sen Musa'yı Firavun'a gönderdin. O da senden kardeşi Harun'u kendisine vezir kılmanı istedi ki, onunla kendisini destekleyesin ve onun vesilesiyle sözünü tasdik ettiresin. Ey Efendim ve Mabudum! Ben de senden ailemden birini bana vezir kılmanı ve onunla elimi güçlendirmeni istiyorum.' Allah da Ali'yi bana vezir ve kardeş kıldı. Onun kalbine şecaati yerleştirdi ve düşmanına karşı ona heybet elbisesi giydirdi. Bana ilk iman eden

---

١ . الأمالی للصدوق : ص73 ح42 ; ینابیع المودّة : ج1 ص197 ح28 کلاهما عن جابر بن عبد الله الأنصاری .

٢ . المعجم الکبیر : ج12 ص321 ح13549 عن ابن عمر ، شرح نهج البلاغة : ج13 ص228 عن أبی ذرّ ; علل الشرائع : ص157 ح4 ، المناقب للکوفی : ج1 ص320 ح242 کلاهما عن ابن عمر ، الیقین : ص138 ح8 عن أنس وکلّها نحوه وراجع کتاب سلیم بن قیس : ج2 ص569 ح2 .

٣ . تاریخ دمشق : ج42 ص57 ح8395 ; کشف الغمّة : ج1 ص157 کلاهما عن أنس .

4-*Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.478, h.510.

ve beni ilk tasdikleyen odur; benimle birlikte Allah'ı tek sayan ilk kişi odur. Ben bunu Yüce Rabbimden istedim, o da bana verdi. O, vasilerin efendisidir. Ona katılmak saadettir ve ona itaatte ölmek şehadettir.[1]

3317-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen kardeşim ve vezirimsin; borcumu ödersin, verdiğim sözü gerçekleştirirsin ve sorumluluğumu yerine getirirsin.[2]

3318-Resulullah (s.a.a): Dostum, vezirim ve kendimden sonra yerime bıraktığım en üstün kişi [ki borcumu ödeyip sözümü gerçekleştirecektir] Ali b. Ebutalib'dir.[3]

3319 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ أخی ، ووَزیری ، وخَیرَ مَن أخلُفُهُ بَعدی عَلِیُّ بنُ أبی طالِب[۴] .

3320 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِیَّ بنَ أبی طالِب . . . أخی وصاحِبی ووَزیری ووَصِیّی[۵] .

3321 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : یا عَلِیُّ ، إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أشرَفَ عَلی أهلِ الدُّنیا ، فَاختارَنی مِنها عَلی رِجالِ العالَمینَ ، ثُمَّ اطَّلَعَ الثّانِیَةَ فَاختارَکَ عَلی رِجالِ العالَمینَ ،

1-Saduk, *el-Emali*, s.73, h.42; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.197, h.28, ikisi de Cabir b. Abdullah Ensari'den.

2-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.12, s.321, h.13549, İbn-i Ömer'den; *Şerh-i Nehcü'l-Belağa*, c.13, s.228, Ebuzer'den; *İlelu'ş-Şerayi*, s.157, h.4; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.320, h.242, ikisi de İbn-i Ömer'den; *el-Yakin*, s.138, h.8, Enes'ten. Ayrıca bkz: *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.569, h.2.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.57, h.8395; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.157, ikisi de Enes'ten.

۴ . المناقب للخوارزمی : ص112 ح121 ; الأمالی للصدوق : ص427 ح564 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص70 ، کشف الغمّة : ج1 ص153 کلّها عن سلمان .

۵ . الأمالی للصدوق : ص271 ح299 ، مائة منقبة : ص58 ح14 کلاهما عن محمّد بن فرات عن الإمام الباقر عن آبائه(علیهم السلام) ، الاحتجاج : ج1 ص329 ح55 عن جابر الجعفی عن الإمام الباقر(علیه السلام) نحوه .

ثُمَّ اطَّلَعَ الثّالِثَةَ فَاختارَ الأَئِمَّةَ مِن وُلدِکَ عَلی رِجالِ العالَمینَ ، ثُمَّ اطَّلَعَ الرّابِعَةَ فَاختارَ فاطِمَةَ عَلی نِساءِ العالَمینَ .

یا عَلِیُّ ، إنّی رَأَیتُ اسمَکَ مَقروناً بِاسمی فی ثَلاثَةِ مَواطِنَ ، فَآنَستُ بِالنَّظَرِ إلَیهِ : إنّی لَمّا بَلَغتُ بَیتَ المَقدِسِ فی معراجی إلَی السَّماءِ وَجَدتُ عَلی صَخرَتِها : لا إلهَ إلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسولُ اللهِ ، أَیَّدتُهُ بِوَزیرِهِ ، وَنَصَرتُهُ بِوَزیرِهِ . فَقُلتُ لِجَبرَئیلَ(علیه السلام) : مَن وَزیری ؟فَقالَ : عَلِیُّ بنُ أبی طالِب .

فَلَمَّا انتَهَیتُ إلی سِدرَةِ المُنتَهی وَجَدتُ مَکتوباً عَلَیها : إنّی أَنَا اللهُ لا إلهَ إلاّ أَنَا وَحدی ، مُحَمَّدٌ صَفوَتی مِن خَلقی ، أَیَّدتُهُ بِوَزیرِهِ ، وَنَصَرتُهُ بِوَزیرِهِ . فَقُلتُ لِجَبرَئیلَ(علیه السلام) : مَن وَزیری ؟ فَقالَ : عَلِیُّ بنُ أبی طالِب .

3319-Resulullah (s.a.a): Kardeşim, vezirim ve kendimden sonra yerime bıraktığım en üstün kişi Ali b. Ebutalib'dir.[1]

3320-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib… kardeşim, arkadaşım, vezirim ve vasimdir.[2]

3321-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Yüce Allah dünya ehline baktı, oradan beni âlemin şahsiyetleri üzerine seçti. Sonra ikinci kez baktı ve seni âlemin şahsiyetleri üzerine seçti. Sonra üçüncü kez baktı ve senin evlatlarından olan imamları âlemin şahsiyetleri üzerine seçti. Sonra dördüncü kez baktı ve Fatı-

---

1-Harezmî, *el-Menakıb*, s.112, h.121; Saduk, *el-Emali*, s.427, h.564; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.70; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.153, hepsi Selman'dan.

2-Saduk, *el-Emali,* s.271, h.299; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, ikisi de Muhammed b. Furat'tan, İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s); *el-İhticac*, c.1, s.329, h.55, Cabir Cufî'den, İmam Bakır'dan (a.s).

ma'yı âlemin kadınları üzerine seçti.

Ya Ali! Ben senin ismini üç yerde kendi ismime yakın olarak gördüm, yakından ona baktım: Mirac yolculuğumda Beytu'l-Mukaddes'e vardığımda oranın kayası üzerinde şunu gördüm: "La ilahe illallah, Muhammed Resulullah/ Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed onun elçisidir. Onu veziri ile destekledim, ona veziri ile yardım ettim."

Cebrail'e "Vezirim kimdir?" diye sordum, "Ali b. Ebutalib'dir" dedi.

Sidretu'l-Munteha'ya vardığımda orada şöyle yazılmış olduğunu gördüm: 'Ben Allah'ım ve benden başka bir ilah yoktur. Muhammed yaratıklarım arasından seçtiğimdir; onu veziri ile destekledim ve ona veziri ile yardım ettim.' Cebrail'e "Vezirim kimdir?" diye sordum. "Ali b. Ebutalib'dir" dedi.

فَلَمّا جاوَزتُ سِدرَةَ المُنتَهَى انتَهَيتُ إلى عَرشِ رَبِّ العالَمينَ جَلَّ جَلالُهُ ، فَوَجَدتُ مَكتوباً عَلى قَوائِمِهِ : إنّى أنَا اللهُ لا إلهَ إلاّ أنَا وَحدى ، مُحَمَّدٌ حَبيبى ، أيَّدتُهُ بِوَزيرِهِ ، ونَصَرتُهُ بِوَزيرِهِ[1] .

3322 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا اُمَّ سَلَمَةَ ، اِسمَعى وَاشهَدى : هذا عَلِيُّ بنُ أبى طالِب ، وَزيرى فِى الدُّنيا ووَزيرى فِى الآخِرَةِ[2] .

---

١ . كتاب من لا يحضره الفقيه : ج4 ص374 ح5762 عن حمّاد بن عمرو وأنس بن محمّد عن أبيه جميعاً عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه عن الإمام علىّ(عليهم السلام) ، الخصال : ص206 ح25 عن حمّاد بن عمرو عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه عن الإمام علىّ (عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) ، الأمالى للطوسى : ص642 ح1335 عن أبى بصير عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) .

٢ . معانى الأخبار : ص204 ح1 عن المفضّل بن عمر عن الإمام الصادق(عليه السلام) ، الأمالى

3323 . الإمام علیّ(عليه السلام) : ولَقَد سَمِعتُ رَنَّةَ الشَّيطانِ حينَ نَزَلَ الوَحيُ عَلَيه(صلى الله عليه وآله) فَقُلتُ : يا رَسولَ الله ، ما هذِه الرَّنَّةُ ؟ فَقالَ : هذَا الشَّيطانُ قَد أيِسَ مِن عِبادَتِه . إنَّکَ تَسمَعُ ما أسمَعُ ، وتَرى ما أرى ، إلاّ أنَّکَ لَستَ بِنَبِيٍّ ، ولكِنَّکَ لَوَزيرٌ ، وإنَّکَ لَعَلى خَير[1] .

3324 . عنه(عليه السلام) : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) رَضِيَني لِنَفسِه أخاً ، واختَصَّني لَهُ وَزيراً[2] .

Sidretu'l-Munteha'yı geçince âlemlerin Rabbinin arşına vardım. Onun direklerine şöyle yazılmış olduğunu gördüm: Ben Allah'ım ve benden başka tek ilah yoktur. Muhammed habibimdir; onu veziri ile destekledim ve ona veziri ile yardım ettim.[3]

3322-Resulullah (s.a.a): Ey Ümmü Seleme! İşit ve şahit ol: Bu Ali b. Ebutalib, benim dünyada vezirim ve ahirette

---

للصدوق : ص464 ح620 ، الأمالي للطوسي : ص425 ح952 كلاهما عن المفضّل بن عمر عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، الاحتجاج : ج1 ص462 ح106 عن أُمّ سلمة .

١ . نهج البلاغة : الخطبة 192 .

٢ . الإرشاد : ج1 ص276 .

3-*Men La Yahzuruhu'l-Fakih,* c.4, s.374, h.5762, Hemmad b. Amr'dan, Enes b. Muhammed'den, babasından, hepsi İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), İmam Ali'den (a.s); *el-Hisal,* s.206, h.25, Hemmad b. Amr'dan, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); Tusi, *el-Emali,* s.642, h.1335, Ebu Basir 'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s).

vezirimdir.[1]

3323-İmam Ali (a.s): Gerçekten de ona vahiy geldiği zaman, şeytanın inlemesini duydum da "Ya Resulullah! Bu inleme nedir?" dedim. Buyurdu ki: Bu kendisine kulluk edilmesinden ümidini kesen şeytandır. Benim duyduğumu duyuyor, gördüğümü görüyorsun. Ancak sen nebi değilsin, vezirsin ve hayır üzeresin.[2]

3324-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a), kendisine kardeş olmama razı oldu ve beni vezir olarak kendisine has kıldı.[3]

3325 . **عنه**(عليه السلام) : لَمّا نَزَلَت : ﴿وَ أَنذِرْ عَشيرَتَکَ الاْقْرَبينَ﴾ . . . دَعا رسَولُ اللهِ بَنى عَبدِ المُطَّلِبِ ، وهُم إذ ذاکَ أربَعونَ رَجُلاً ـ يَزيدونَ رَجُلاً أو يَنقُصونَ رَجُلاً ـ فَقالَ : أيُّكُم يَكونُ أخى ووَصِيّى ووارِثى ووَزيرى وخَليفَتى فيكُم بَعدى ؟ فَعَرَضَ عَلَيهِم ذلِکَ رَجُلاً رَجُلاً ، كُلُّهُم يَأبى ذلِکَ ، حَتّى أتى عَلَىَّ ، فَقُلتُ : أنَا يا رَسولَ اللهِ ، فَقالَ : يا بَنى عَبدِ المُطَّلِبِ ! هذا أخى ، ووارِثى ، ووَصِيّى ، ووَزيرى ، وخَليفَتى فيكُم بَعدى[۴] .

3326 . **تاريخ دمشق عن أنس بن مالک** : كُنّا إذا أرَدنا أن نَسأَلَ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أمَرنا عَلِىَّ بنَ أبى طالِب أو سَلمانَ الفارِسىَّ أو ثابِتَ بنَ مُعاذ الأنصارِىَّ ، لاِنَّهُم كانوا

1-*Maani'l-Ahbar*, s.204, h.1, Mufazzal b. Ömer'den, İmam Sadık'tan (a.s); Saduk, *el-Emali*, s.464, h.620; Tusi, *el-Emali*, s.425, h.952, ikisi de Mufazzal b. Ömer'den, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *el-İhticac*, c.1, s.462, h.106, Ümmü Seleme'den.

2-*Nehcü'l-Belaga*, 192.hutbe.

3-*el-İrşad*, c.1, s.276.

۴ . علل الشرائع : ص170 ح2 عن عبد الله بن الحارث بن نوفل .

أجراً أصحابه عَلى سُؤاله ، فَلَمّا نَزَلَت : ﴿إِذَا جَآءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ﴾[1] وعَلمنا أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) نُعيَت إلَيه نَفسُهُ ، قُلنا لسَلمانَ : سَل رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مَن نُسندُ إلَيه اُمورَنا ، ويَكونُ مَفزَعَنا ؟ ومَن أحَبُّ النّاسِ إلَيه ؟ . . .]فَسَكَتَ عَنهُ أياماً ثُمَّ قالَ[: إنَّ أخى ووَزيرى وخَليفَتى فى أهلِ بَيتى ، وخَيرَ مَن تَركَتُ بَعدى ، يَقضى دَينى ، ويُنجِزُ مَوعِدى عَلِيُّ بنُ أبى طالِب[2] .

3327 . الأمالى للطوسى عن أبى ذرّ : رَأَيتُ النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) آخِذاً بِيَدِ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام)فَقالَ لَهُ : يا عَلِيُّ ، أنتَ أخى ، وصَفِيّى ، ووَصِيّى ، ووَزيرى ، وأمينى ، مَكانُكَ مِنّى فى حَياتى وبَعدَ مَوتى كَمَكانِ هارونَ مِن موسى ، إلاّ أنَّهُ لا نَبِيَّ مَعى[3] .

3325-İmam Ali (a.s): "*En yakın akrabalarını uyar*" ayeti nazil olunca Resulullah (s.a.a), Abdulmuttalib oğullarını davet etti. O gün sayıları kırk kişiydi [bir kişi az veya fazlaydı]. Sonra şöyle buyurdu: 'Hanginiz kardeşim, vasim, mirasçım, vezirim ve benden sonra içinizdeki halifem olacak?' Bu teklifi onlara teker teker sundu. Ancak hepsi de bunu reddetti. Derken onu bana sundu. Dedim ki: 'Ben, ey Allah'ın Resulü!' Bunun üzerine şöyle buyurdu: Ey Abdulmuttalib oğulları! Bu, benim kardeşim ve mirasçımdır; vasim ve vezirimdir; benden sonra aranızdaki halifemdir.[4]

3326-*Tarih-i Dımeşk* [Enes b. Malik'ten]: Resulullah'tan (s.a.a) bir şey sormak istediğimizde Ali b. Ebutalib'e veya Selman Farisi'ye ya da Sabir b. Meaz Ensari'ye danışırdık. Zira onlar Resulullah'a soru

---

١ . النصر : 1 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص56 ح8393 ، الإصابة : ج1 ص535 ح994 ; شرح الأخبار : ج1 ص211 ح183 ، تفسير فرات : ص613 ح769 ، المناقب للكوفى : ج1 ص341 ح267 كلّها نحوه .

٣ . الأمالى للطوسى : ص545 ح1167 .

4-*İlelu'ş-Şerayi*, s.170, h.2, Abdullah b. Haris b. Nufel'den.

sormada ashabının en cüretli kişileriydi. *"Allah'ın yardımı ve fetih geldiği zaman"*[1] ayeti nazil olduğunda Resulullah'a kendi ölümünün haber verildiğini anladık. Selman'a dedik ki: Resulullah'a (s.a.a) işlerimizde kime dayanıp kime sığınmamız gerektiğini ve onun yanında insanların en sevimlisinin kim olduğunu sor… [Birkaç gün cevap vermedi ve sonra şöyle buyurdu]: Kardeşim, vezirim, ailem arasındaki halifem ve kendimden sonra bıraktığım en üstün kişi [ki borcumu ödeyecek ve verdiğim sözü gerçekleştirecek] Ali b. Ebutalib'dir.[2]

3327-*el-Emali, Tusi* [Ebuzer'den]: Peygamberin (s.a.a) Ali b. Ebutalib'in (a.s) elinden tutmuş bir halde şöyle buyurduğunu gördüm: Ya Ali! Sen kardeşim, seçtiğim, vasim, vezirim ve eminimsin. Hayatımda ve ölümümden sonra senin bana olan konumun Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir. Ancak benimle birlikte bir peygamber yoktur.[3]

10 ـ 4 / 2

وَصِيّى

3328 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ وَصِيّى[۴] .

3329 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ وارِثى ، ووَصِيّى ، تَقضى دَينى ،

1-Nasr, 1.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.56, h.8393; *el-İsabe*, c.1, s.535, h.994; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.211, h.183; *Tefsir-i Furat*, s.613, h.769; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.341, h.267.

3-Tusi, *el-Emali*, s.545, h.1167. ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* Tebliğ Konusunda Peygambere Yardımı, c.1, s.197; Vasilik Hadisleri, c.1, s.569; Veraset Hadisleri, c.2, s.7; Hilafet Hadisleri, c.2, s.17; Menzilet Hadisleri, c.2, s.39.

۴ . الأمالى للصدوق : ص101 ح77 عن مقاتل بن سليمان و ص442 ح588 عن سليمان بن مهران وكلاهما عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، المناقب للكوفى : ج1 ص390 ح312 عن زيد بن علىّ عن أبيه عن جدّه عن الإمام علىّ(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، كفاية الأثر : ص75 عن أنس ، كتاب سليم بن قيس : ج2 ص769 ح25 .

وتُنجزُ عِداتی ، وتَقتُلُ عَلی سُنَّتی[1] .

3330 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) ـ فی وَصف عَلیٍّ(علیه السلام) ـ : هُوَ أخی ، ووَصیّی ، وخَلیفَتی عَلی أُمَّتی فی حَیاتی وبَعدَ مَوتی ، مَن أطاعَهُ أطاعَنی ، ومَن وافَقَهُ وَافَقَنی ، ومَن خالَفَهُ خالَفَنی[2] .

3331 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : أنَا مُحَمَّدٌ رَسولُ اللهِ سَیِّدُ النَّبِیّینَ ، وعَلِیٌّ ابنُ عَمّی سَیِّدُ الوَصِیّینَ[3] .

3332 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : أبشِر یا عَلِیُّ ; فَإِنَّ جَبرَئیلَ أتانی فَقالَ لی : یا مُحَمَّدُ ، إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی نَظَرَ إلی أصحابِکَ ، فَوَجَدَ ابنَ عَمِّکَ وخَتَنَکَ عَلَی ابنَتِکَ فاطِمَةَ ، خَیرَ أصحابِکَ ، فَجَعَلَهُ وَصِیَّکَ وَالمُؤَدِّیَ عَنکَ[4] .

2/4-10

Vasim

3328-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen benim vasimsin.[5]

3329-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen mirasçım ve vasimsin; borcumu ödeyeceksin, sözlerimi gerçekleştireceksin

---

۱ . المناقب لابن المغازلی : ص261 ح309 عن ابن عمر .

۲ . الأمالی للصدوق : ص88 ح59 عن سلیمان بن مقبل المدینی عن الإمام الکاظم عن آبائه(علیهم السلام) ، روضة الواعظین : ص114 وراجع الفضائل لابن شاذان : ص123 .

۳ . المناقب للکوفی : ج1 ص543 ح484 عن أبی سعید الخدری .

۴ . الخصال : ص577 ح1 عن مکحول عن الإمام علیّ(علیه السلام) .

5-Saduk, *el-Emali,* s.101, h.77, Mukatil b. Süleyman'dan ve s.442, h.588, Süleyman b. Mehran'dan, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s); Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.390, h.312, Zeyd b. Ali'den, babasından, dedesinden, İmam Ali'den (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *Kifayetu'l-Eser*, s.75, Enes'ten; *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.769, h.25.

ve sünnetim esasına dayanarak savaşacaksın.[1]

3330-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) vasfında]: O kardeşim ve vasimdir; hayatımda ve ölümümden sonra ümmetim üzerindeki halifemdir. Kim ona itaat ederse bana itaat etmiştir; ona muvafakat eden bana muvafakat etmiştir ve ona karşı gelen bana karşı gelmiştir.[2]

3331-Resulullah (s.a.a): Ben Muhammed'im, Allah'ın Resulü ve peygamberlerin efendisiyim; Ali de amcamın oğlu ve vasilerin efendisidir.[3]

3332-Resulullah (s.a.a): Ya Ali, müjde sana! Cebrail bana geldi ve dedi ki: Ya Muhammed, yüce Allah senin ashabına baktı; amcanın oğlu ve kızının eşini, ashabının en üstünü olarak gördü. Onu sana vasi ve senden taraf ödeyici kıldı.[4]

3333 . الأمالی للمفید عن جابر بن عبد الله بن حرام الأنصاری: أَتَیتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله)فَقُلتُ: یا رَسولَ اللهِ، مَن وَصِیُّکَ؟ قالَ: فَأمسَکَ عَنّی عَشراً لا یُجیبُنی، ثُمَّ قالَ: یا جابِرُ، أ لا اُخبِرُکَ عَمّا سَأَلتَنی؟ فَقُلتُ: بِأَبی وأُمّی أنتَ، أَمَ وَاللهِ لَقَد سَکَتَّ عَنّی حَتّی ظَنَنتُ أَنَّکَ وَجَدتَ عَلَیَّ، فَقالَ: ما وَجَدتُ عَلَیکَ یا جابِرُ، ولکِن کُنتُ أنتَظِرُ ما یَأتینی مِنَ السَّماءِ، فَأتانی جَبرَئیلُ(علیه السلام) فَقالَ: یا مُحَمَّدُ، إنَّ رَبَّکَ یُقرِئُکَ السَّلامَ ویَقولُ لَکَ: إنَّ عَلِیَّ بنَ أبی طالِب وَصِیُّکَ وخَلیفَتُکَ عَلی أهلِکَ وأُمَّتِکَ، وَالذّائِدُ

1-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.261, h.309, İbn-i Ömer'den.

2-Saduk, *el-Emali,* s.88, h.59, Süleyman b. Mukbil Medini'den, İmam Kazımdan (a.s), babalarından (a.s); *Ravzatu'l- Vaizin*, s.114. Ayrıca bkz: İbn-i Şazan, *el-Fazail,* s.123.

3-Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.543, h.474, Ebu Said Hudri'den.

4-*el-Hisal*, s.577, h.1, Mekhul'dan, İmam Ali'den (a.s).

عَن حَوضِکَ ، وهُوَ صاحِبُ لِوائِکَ یَقدُمُکَ إلَی الجَنَّةِ[1] .

11 ـ 4 / 2

خَلیفَتی

3334 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : یا عَلِیُّ ، أنتَ الإمامُ وَالخَلیفَةُ مِن بَعدی[2] .

3335 . **عنه**(ص) : یَابنَ مَسعود ، عَلِیُّ بنُ أبی طالِب إمامُکُم بَعدی ، وخَلیفَتی عَلَیکُم[3] .

3336 . **عنه**(ص) : إنَّ عَلِیَّ بنَ أبی طالِب خَلیفَةُ اللهِ وخَلیفَتی ، وحُجَّةُ اللهِ وحُجَّتی[4] .

3333-*el-Emali, Müfid* [Cabir b. Abdullah b. Heram Ensari'den]: Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna vardım ve dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Senin vasin kimdir?' On gün sükût etti ve bana cevap vermedi. Sonra şöyle buyurdu: 'Ya Cabir! Bana sorduğun soruya cevap vermeyeyim mi?' Dedim ki: 'Babam ve anam sana feda olsun. Vallahi sükût ettiğinde bana kızmış olduğunu zannettim.' Buyurdu ki: Ya Cabir, sana kızmadım, fakat gökten bana gelecek olan emri bekliyordum. Nitekim Cebrail bana gelip dedi ki: Ya Muhammed, Rabbin sana selam söylüyor ve buyuruyor ki: Ali b. Ebutalib senin vasindir, ailen ve ümmetin üzerindeki halifendir, havuzundan

---

١ . الأمالی للمفید : ص168 ح3 ، الأمالی للطوسی : ص 190 ح 321 ، بشارة المصطفی : ص101 کلاهما عن جابر ابن عبد الله بن حزام .

٢ . کفایة الأثر : ص157 عن محمّد ابن الحنفیّة و ص217 عن علقمة بن قیس وکلاهما عن الإمام علیّ(ع)و ص100 عن زید بن أرقم و ص132 عن عمران بن حصین ، بحار الأنوار : ج26 ص349 ح23 .

٣ . کمال الدین : ص261 ح8 عن علیّ بن الحسن السائح عن الإمام العسکری عن آبائه عن الإمام الرضا(علیهم السلام) ، الاحتجاج : ج1 ص169 ح35 .

۴ . الأمالی للصدوق : ص271 ح299 ، بشارة المصطفی : ص31 ، کنز الفوائد : ج2 ص13 ، مائة منقبة : ص58 ح14 کلّها عن محمّد بن فرات عن الإمام الباقر عن آبائه(علیهم السلام) .

[kâfirleri ve münafıkları] uzaklaştırandır. O, sancağının sahibidir ve senin önünde cennete girer.[1]

2/4-11

Halifem

3334-Resulullah (s.a.a): Ya Ali, sen benden sonra imam ve halifesin.[2]

3335-Resulullah (s.a.a): Ey İbn-i Mesud! Ali b. Ebutalib benden sonra İmamınızdır ve üzerinizdeki halifemdir.[3]

3336-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib, Allah'ın halifesi ve benim halifemdir, Allah'ın hücceti ve benim hüccetimdir.[4]

3337 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : خُلقتُ أنَا وعَلِيٌّ مِن نور واحِد قَبلَ أن يَخلُقَ اللهُ آدَمَ بأربَعَةِ آلافِ عام ، فَلَمّا خَلَقَ اللهُ آدَمَ رَكَّبَ ذلكَ النّورَ فى صُلبِه ، فَلَم يَزَل فى شَىء واحِد حَتَّى افتَرَقا فى صُلبِ عَبدِ المُطَّلِب ، فَفِىَّ النُّبُوَّةُ ، وفى عَلِىٍّ الخِلافَةُ[5] .

12 ـ 4 / 2

صَفِيّى

1-Müfid, *el-Emali,* s.168, h.3; Tusi, *el-Emali,* s.190, h.321; *Bişaretu'l-Mustafa,* s.101, ikisi de Cabir'den, İbn-i Abdullah b. Hizam'dan. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* Vasilik Hadisleri, c.1, s.569.

2-*Kifayetu'l- Eser,* s.157, Muhammed b. Hanefiyye'den ve s.217, Alkame b. Kays'tan, ikisi de İmam Ali'den (a.s) ve s.100, Zeyd b. Erkam'dan ve s.132, İmran b. Husayn'den; *Biharu'l-Envar*, c.26, s.349, h.23, Hasan b. Süleyman'ın "el-Muhtazar" kitabından naklen.

3-*Kemalu'd-Din*, 261, h.8, Ali b. Hasan Saih, İmam Askeri'den (a.s), babalarından (a.s), İmam Rıza'dan (a.s); *el-İhticac,* c.1, s.169, h.35.

4-Saduk, *el-Emali,* s.271, h.299; *Bişaretu'l-Mustafa,* s.31; *Kenzu'l-Fevaid,* c.2, s.13; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, hepsi Muhammed b. Furat'tan, İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s).

٥ . الفردوس : ج2 ص191 ح2952 عن سلمان .

3338 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : أمّا أنتَ يا عَلِيُّ فَصَفِيّي وأميني[١] .

3339 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيُّ بنُ أبي طالِب أخي وصَفِيّي[٢] .

3340 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ أخي ، ووَصِيّي ، ونَصيحي ، وصَفِيّي ، وصاحِبي ، وخالِصُ أُمَّتي[٣] .

3341 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام)ـ : أنتَ أخي ، وأنتَ وَصِيّي ، وأنتَ صَفِيّي ، ووَزيري ، ووارِثي ، وَالمُؤَدّي عَنّي[٤] .

3342 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيَّ بنَ أبي طالِب . . . صَفِيُّ اللهِ وصَفِيّي[٥] .

3337-Resulullah (s.a.a): Ben ve Ali, Âdem'in yaratılışından dört bin yıl önce bir nurdan yaratıldık. Allah Âdem'i yarattığında bu nuru onun sülbüne bindirdi ve bu nur hep bir şeydi; ta ki Abdulmuttalib'in sülbünde ikiye ayrılıncaya kadar, sonra nübüvvet bende hilafet Ali'de karar kıldı.[6]

2/4-12

Seçtiğim

---

١ . خصائص أمير المؤمنين للنسائي : ص142 ح73 عن عجيرة ، مسند البزّار : ج3 ص106 ح891 عن عجير وفيه «فصفي» بدل «فصفيّي» ; المناقب للكوفي : ج1 ص497 ح409 .

٢ . كمال الدين : ص669 ح14 عن الأصبغ بن نباتة عن الإمام عليّ(عليه السلام) ، الأمالي للطوسي : ص545 ح1167 عن أبي ذرّ وفيه «يا عليّ ، أنت أخي وصفيّي» ، المسترشد : ص262 نحوه .

٣ . المناقب للكوفي : ج1 ص351 ح278 عن أبي الصباح الكناني عن الإمام الصادق عن أبيه(ع) .

٤ . كتاب سليم بن قيس : ج2 ص569 ح2 عن الإمام عليّ(عليه السلام) .

٥ . الأمالي للصدوق : ص271 ح299 ، كنز الفوائد : ج2 ص13 ، مائة منقبة : ص58 ح14 كلّها عن محمّد بن فرات ، الصراط المستقيم : ج2 ص34 كلّها عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) .

6-*el-Firdevs*, c.2, s.191, h.2952, Selman'dan.

3338-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen, benim seçtiğim ve eminimsin.[1]

3339-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib, kardeşim ve seçtiğimdir.[2]

3340-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen kardeşim ve vasimsin, hayırımı isteyensin; seçtiğimsin ve arkadaşımsın, ümmetimin halisisin.[3]

3341-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen kardeşimsin, sen vasimsin, sen seçtiğimsin; vezirimsin, mirasçımsın ve benden taraf ödeyicisin.[4]

3342-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib… Allah'ın seçtiği ve benim seçtiğimdir.[5]

13 ـ 4 / 2

خَيرُ مَن أترُكُ بَعدى

3343 . رسول الله(صلى الله عليه وآله): خَيرُ مَن أترُكُ بَعدى ، ويُنجِزُ عِدَتى ، ويَقضى دَينى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[۶] .

1-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.142, h.73, Uceyre'den; *Müsned-i Bezzar*, c.3, s.106, h.891, Uceyr'den; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.497, h.409, Nafi b. Uceyre'den, hepsi İmam Ali'den (a.s).

2-*Kemalu'd-Din*, s.669, h.14, Esbağ b. Nebate'den, İmam Ali'den (a.s); Tusi, *el-Emali*, s.545, h.1167, Ebuzer'den, bu kaynakta "Ya Ali, sen benim kardeşim ve seçtiğimsin" şeklinde geçmiştir; *el-Musterşed*, s.262.

3-Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.351, h.278, Ebu Sabbah Kenani, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s).

4-*Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.569, h.2, İmam Ali'den (a.s).

5-Saduk, *el-Emali*, s.271, h.299; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.13; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, hepsi Muhammed b. Furat'tan; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.34, hepsi İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s).

۶ . المعجم الكبير : ج6 ص221 ح6063 عن سلمان ، تاريخ دمشق : ج42 ص56 ح8393

3344 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): خَيرُ مَن أخلُفُ بَعدى ، يَقضى دَينى ، ويُنجِزُ مَوعودى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[١] .

3345 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): خَيرُ مَن أخلُفُ بَعدى ، وخَيرُ أصحابى عَلِىٌّ[٢] .

3346 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): يا عَلِىُّ ، أنتَ خَيرُ النّاسِ بَعدى[٣] .

3347 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): خَيرُ مَن يَمشى عَلى وَجهِ الأَرضِ بَعدى عَلِىُّ بنُ أبى طالِب[٤] .

2/4-13

Kendimden Sonra Bıraktığım En İyi Kişi

3343-Resulullah (s.a.a): Kendimden sonra bırkatığım en iyi kişi [ki verdiğim sözleri gerçekleştirir ve borcumu öder] Ali b. Ebutalib'dir.[5]

و ص57 ح8394 و ح8396 ; تفسير فرات : ص613 ح769 كلّها عن أنس ، الأمالى للمفيد : ص61 ح6 عن مطر الإسكاف ، كشف اليقين : ص281 ح323 ، شرح الأخبار : ج1 ص117 ح40 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص47 ، كشف الغمّة : ج1 ص157 ، المناقب للكوفى : ج1 ص385 ح302 كلّها عن سلمان والأربعة الأخيرة نحوه .

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص57 ح8395 عن أنس ، المناقب للخوارزمى : ص112 ح121 عن سلمان ، فرائد السمطين : ج1 ص60 ح27 عن عباية عن الإمام علىّ(عليه السلام) ; الاحتجاج : ج1 ص298 ح52 ، المناقب للكوفى : ج1 ص225 ح142 .

٢ . كفاية الأثر : ص97 عن زيد بن ثابت ، الشافى : ج3 ص100 وفيه إلى «بعدى» .

٣ . بشارة المصطفى : ص274 عن يعلى بن مرّة .

٤ . كشف الغمّة : ج1 ص157 ، كشف اليقين : ص307 ح357 كلاهما عن حبشى بن جنادة .

5-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.221, h.6063, Selman'dan; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.56, h.8393 ve s.57, h.8394 ve h.8396; *Tefsir-i Furat*, s.613, h.769,

3344-Resulullah (s.a.a): Kendimden sonra geride bıraktığım en iyi kişi [ki borcumu öder ve verdiğim sözü gerçekleştirir] Ali b. Ebutalib'dir.[1]

3345-Resulullah (s.a.a): Kendimden sonra bıraktığım en iyi kişi ve ashabımın en iyisi Ali'dir.[2]

3346-Resulullah (s.a.a): Ya Ali, benden sonra halkın en iyisi sensin.[3]

3347-Resulullah (s.a.a): Benden sonra yeryüzünde yürüyen en iyi kişi Ali b. Ebutalib'dir.[4]

3348 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : خَيرُ رِجالِكُم عَلِيُّ بنُ أبى طالِب[٥] .

3349 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : أحَبُّ أهلِ بَيتى إلَيَّ ، وأفضَلُ مَن أترُكُ بَعدى عَلِيُّ بنُ أبى طالِب[٦] .

---

hepsi Enes'ten; Müfid, *el-Emali,* s.61, h.6, Matar İskaf'tan; *Keşfu'l-Yakin*, s.281, h.323; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.117, h.40; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* , c.3, s.47; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.157; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.385, h.302, hepsi Selman'dan.

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.57, h.8395, Enes'ten; Harezmî, *el-Menakıb,* s.112, h.121, Selman'dan; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.60, h.27, Abaye'den, İmam Ali'den (a.s); *el-İhticac*, c.1, s.298, h.52; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.225, h.142, ikisi de Abdullah b. Hasan'dan, babasından, İmam Ali'den (a.s), Ubey b. Ka'b'dan.

2-*Kifayetu'l- Eser*, s.97, Zeyd b. Sabit'ten; eş-Şafi, c.3, s.100, bu kaynakta "Kendimden sonra bıraktığım en iyi kişi Ali'dir" şeklinde.

3-*Bişaretu'l-Mustafa,* s.274, Yelâ b. Murre'den.

4-*Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.157; *Keşfu'l-Yakin*, s.307, h.357, ikisi de Habeşi b. Cunede'den.

٥ . تاريخ بغداد : ج4 ص392 ح2280 ، تاريخ دمشق : ج14 ص167 ح3505.

٦ . الأمالى للصدوق : ص564 ح761 عن عبد الرحمن بن مسعود عن الإمام علىّ(عليه السلام) .

3350 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : ما أظَلَّتِ الخَضراءُ ، ولا أقَلَّتِ الغَبراءُ بَعدى أفضَلَ مِن عَلِيٍّ[١] .

3351 . **الأمالى للصدوق عن سلمان** : دَخَلتُ عَلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عِندَ المَوتِ ، فَقالَ : عَلِيُّ بنُ أبى طالِب أفضَلُ مَن تَرَكتُ بَعدى[٢] .

3352 . **الأمالى للصدوق عن جابر بن عبد الله الأنصارى** : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كانَ ذاتَ يَوم فى مَنزِلِ اُمِّ إبراهيمَ ، وعِندَه نَفَرٌ مِن أصحابِه ، إذ أقبَلَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب(عليه السلام) ، فَلَمّا بَصُرَ بِهِ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله)قالَ : يا مَعشرَ النّاسِ . أقبَلَ إلَيكُم خَيرُ النّاسِ بَعدى[٣] .

14 ـ 4 / 2

حِزبُهُ حِزبُ اللهِ

3353 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ . . . حِزبُکَ حِزبُ اللهِ[٤] .

3354 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : حِزبُ عَلِيٍّ حِزبُ اللهِ ، وحِزبُ أعدائِه حِزبُ الشَّيطانِ[٥] .

3348-Resulullah (s.a.a): Erkeklerinizin en iyisi Ali b. Ebutalib'dir.[6]

3349-Resulullah (s.a.a): Ehlibeytimden bana en sevimli olanı ve kendimden sonra bıraktığım en üstün kişi Ali b. Ebutalib'dir.[7]

---

١ . مائة منقبة : ص85 ح34 ، كنز الفوائد : ج2 ص56 كلاهما عن ابن عبّاس .

٢ . الأمالى للصدوق : ص564 ح762 ، شرح الأخبار : ج2 ص366 ح729 .

٣ . الأمالى للصدوق : ص434 ح574 .

٤ . الأمالى للصدوق : ص67 ح32 ، بشارة المصطفى : ص162 كلاهما عن ابن عبّاس .

٥ . الخصال : ص496 ح5 ، الأمالى للصدوق : ص150 ح146 ، بشارة المصطفى : ص20 ، جامع الأخبار : ص51 ح56 ; ينابيع المودّة : ج1 ص173 ح22 كلّها عن جابر بن عبد الله الأنصارى .

6-*Tarih-i Bağdat*, c.4, s.392, h.2280; *Tarih-i Dımeşk*, c.14, s.167, h.3505, ikisi de Abdullah'tan.

7-Saduk, *el-Emali*, s.564, h.761, Abdurrahman b. Mesud'dan, İmam Ali'den (a.s).

3350-Resulullah (s.a.a): Benden sonra gökyüzü Ali b. Ebutalib'den daha üstün birine gölge etmemiş ve yeryüzü (ondan daha iyisini) taşımamıştır.[1]

3351-*el-Emali, Saduk* (Selman'dan): Ölümü anında Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna vardım. Şöyle buyurdu: Ali b. Ebutalib, kendimden sonra bıraktığım en üstün kişidir.[2]

3352-*el-Emali, Saduk* [Cabir b. Abdullah Ensari'den]: Resulullah (s.a.a), bir gün Ümmü İbrahim'in evinde idi ve yanında ashabından bir grup vardı. O sırada Ali b. Ebutalib (a.s) içeri girdi. Peygamber (s.a.a) onu görünce şöyle buyurdu: Ey insanlar! Benden sonra halkın en iyisi olan kişi size doğru gelmiştir.[3]

2/4-14

Onun Hizbi Allah'ın Hizbidir

3353-Resulullah (s.a.a): Ya Ali… Senin hizbin Allah'ın hizbidir.[4]

3354-Resulullah (s.a.a): Ali'nin hizbi Allah'ın hizbi, düşmanlarının hizbi ise şeytanın hizbidir.[5]

3355 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أُشهِدُ اللهَ تَعالى ومَن حَضَرَ مِن أُمَّتى أنَّ حِزبَکَ حِزبى ، وحِزبى حِزبُ الله ، وأنَّ حِزبَ أعدائِکَ حِزبُ الشَّيطانِ[۶] .

1-*Mie Menkıbe*, s.85, h.34; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.56, ikisi de İbn-i Abbas'tan.

2-Saduk, *el-Emali*, s.564, h.762; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.366, h.729.

3-Saduk, *el-Emali*, s.434, h.574.

4-Saduk, *el-Emali*, s.67, h.32; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.162, ikisi de İbn-i Abbas'tan.

5-*el-Hisal*, s.496, h.5; Saduk, *el-Emali*, s.150, h.146; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.20; *Camiu'l-Ahbar*, s.51, h.56; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.173, h.22, hepsi de Cabir b. Abdullah el-Ensari'den.

۶ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص6 ح13 عن ياسر الخادم عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، تفسير فرات : ص266 ح360 عن الإمام علىّ(عليه السلام) وفيه «حزبک حزبى وحزبى حزب الله» .

3356 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : ولايَةُ عَلِيِّ بنِ أبی طالب ولايَةُ الله ، وحُبُّهُ عبادَةُ الله ، واتِّباعُهُ فَريضَةُ الله ، وأولِياؤُهُ أولِياءُ الله ، وأعداؤُهُ أعداءُ الله ، وحِزبُهُ حِزبُ الله ، وسِلمُهُ سِلمُ الله[1] .

3357 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّکَ لَن تَضِلَّ ولَم تَزِلَّ ، ولَولاکَ لَم يُعرَف حِزبُ الله بَعدی[2] .

3358 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : قالَ لی سَلمانُ : قَلَّما طَلَعتَ عَلی رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) وأنَا مَعَهُ إلاّ ضَرَبَ بَينَ کَتِفَیَّ ، فَقالَ : يا سلمانُ ! هذا وحِزبُهُ المُفلِحونَ[3] .

3359 . **عنه**(عليه السلام) : حَدَّثَنی سَلمانُ الخَيرِ فَقالَ : يا أبَا الحَسَنِ ، قَلَّما أقبَلتَ أنتَ ، وأنَا عِندَ رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله)إلاّ قالَ : يا سَلمانُ ، هذا وحِزبُهُ هُمُ المُفلِحونَ يَومَ القِيامَةِ[4] .

3355-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Yüce Allah'ı ve ümmetimden hazır olanları şahit tutuyorum ki senin hizbin benim hizbimdir ve benim hizbim Allah'ın hizbidir. Senin düşmanlarının hizbi ise şeytanın hizbidir.[5]

---

١ . بشارة المصطفى : ص16 عن ابن عبّاس .

٢ . الأمالی للصدوق : ص450 ح609 عن عبد الله بن عبّاس ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص206 عن أنس وفيه «لولا أنت لم يُعرف حزب الله» وراجع المناقب للكوفی : ج1 ص411 ح326 .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص332 ، النور المشتعل : ص254 ح70 ، شواهد التنزيل : ج1 ص88 ح107 و ص91 ح109 و ح110 كلّها عن عمر بن علیّ(عليه السلام) .

۴ . الأمالی للصدوق : ص579 ح795 ، بشارة المصطفى : ص178 ، بحار الأنوار : ج40 ص7 ح16 ; شواهد التنزيل : ج1 ص89 ح108 كلّها عن عمر بن علیّ(عليه السلام) .

5-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.6, h.13, Yasir Hadim'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Tefsir-i Furat*, s.266, h.360, İmam Ali'den (a.s), bu kaynakta "Senin hizbin benim hizbimdir ve benim hizbim Allah'ın hizbidir" şeklinde.

3356-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib'in velayeti Allah'ın velayetidir, onun sevgisi Allah'a ibadettir ve ona uymak Allah'ın farizasıdır. Onun dostları Allah'ın dostları ve düşmanları Allah'ın düşmanlarıdır. Onun hizbi Allah'ın hizbi ve barışı Allah'ın barışıdır.[1]

3357-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen asla sapmazsın ve sürçmedin. Eğer sen olmasaydın Allah'ın hizbi benden sonra tanınmazdı.[2]

3358-İmam Ali (a.s): Selman bana dedi ki: Resulullah'la (s.a.a) birlikte olduğumda ve sen geldiğinde çok az olmuştur ki o benim iki omzumun arasına vurarak şöyle buyurmamış olsun: Ya Selman! Bu ve hizbi, kurtuluşa erenlerdir.[3]

3359-İmam Ali (a.s): Selman bana hayrı nakletti ve dedi ki: Ey Ebu'l-Hasan! Ben Resulullah'ın (s.a.a) yanında olduğum sırada sen geldiğinde çok az olmuştur ki şöyle buyurmamış olsun: Ya Selman! Bu ve hizbi, kıyamet günü kurtuluşa erenlerdir.[4]

15 ـ 4 / 2

طاعَتُهُ طاعَةُ الله

3360 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : مَن أطاعَنى فَقَد أطاعَ اللهَ ، ومَن عَصانى فَقَد عَصَى

1-*Bişaretu'l-Mustafa*, s.16, İbn-i Abbas'tan.

2-Saduk, *el-Emali*, s.450, h.609, Abdullah b. Abbas'tan; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.206, Enes'ten, bu kaynakta "Eğer sen olmasaydın Allah'ın hizbi tanınmazdı" şeklinde geçmiştir. Ayrıca bkz: Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.411, h.326.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.332; *en-Nuru'l-Muşteil*, s.254, h.70; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.88, h.107 ve s.91, h.109 ve h.110, hepsi Ömer b. Ali'den (a.s).

4-Saduk, *el-Emali*, s.579, h.795; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.178; *Biharu'l-Envar*, c.40, s.7, h.16; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.89, h.108, hepsi de Ömer b. Ali'den (a.s).

اللهَ ، ومَن أطاعَ عَلِيّاً فَقَد أطاعَنى ، ومَن عَصى عَلِيّاً فَقَد عَصانى[1] .

3361 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَن أطاعَ عَلِيّاً فَقَد أطاعَنى ، ومَن عَصى عَلِيّاً فَقَد عَصانى ، ومَن عَصانى فَقَد عَصَى اللهَ ، ومَن أحَبَّ عَلِيّاً فَقَد أحَبَّنى ، ومَن أحَبَّنى فَقَد أحَبَّ اللهَ[2] .

3362 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : مَن أطاعَنى فَقَد أطاعَ اللهَ ، ومَن عَصانى فَقَد عَصَى اللهَ ، ومَن أطاعَکَ فَقَد أطاعَنى ، ومَن عَصاکَ فَقَد عَصانى[3] .

3363 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَمّار ـ : إنَّهُ سَيَكونُ فى اُمَّتى مِن بَعدى هَناتٌ حَتّى يَختَلِفَ السَّيفُ فيما بَينَهُم ، وحَتّى يَقتُلَ بَعضُهُم بَعضاً ، وحَتّى يَبرَأَ بَعضُهُم مِن بَعض ، فَإذا رَأَيتَ ذلکَ فَعَلَيکَ بِهذَا الأَصلَعِ عَن يَمينى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ، وإن سَلَکَ النّاسُ كُلُّهُم واديا وسَلَکَ عَلِيٌّ واديا ، فَاسلُک وادِىَ عَلِيٍّ ، وخَلِّ عَنِ النّاسِ ، إنَّ عَلِيّاً لا يَرُدُّکَ عَن هُدىً ، ولا يَدُلُّکَ عَلى رَدىً . يا عَمّارُ ، طاعَةُ عَلِيٍّ طاعَتى ، وطاعَتى طاعَةُ اللهِ[4] .

2/4-15

Ona İtaat Allah'a İtaattir

3360-Resulullah (s.a.a): Her kim bana itaat ederse Allah'a itaat etmiştir ve her kim bana karşı gelirse Allah'a karşı gelmiştir.

---

١ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص131 ح4617 ، تاريخ دمشق : ج42 ص307 ح8848 كلاهما عن أبى ذرّ ; معانى الأخبار : ص372 ح1 عن ابن عبّاس نحوه .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص270 ح8800 عن يعلى بن مرّة الثقفى .

٣ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص139 ح4641 ، تاريخ دمشق : ج42 ص306 ح8847 و ح8846 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص203 ، المناقب للكوفى : ج2 ص609 ح1108 ، شرح الأخبار : ج1 ص217 ح196 كلّها عن أبى ذرّ ، بشارة المصطفى : ص274 عن يعلى بن مرّة وكلّها نحوه .

۴ . المناقب للخوارزمى : ص193 ح232 ، فرائد السمطين : ج1 ص178 ح141 ; مجمع البيان : ج4 ص821 ، بشارة المصطفى : ص146 كلّها عن أبى أيّوب الأنصارى .

Her kim Ali'ye itaat ederse bana itaat etmiştir ve her kim Ali'ye karşı gelirse bana karşı gelmiştir.[1]

3361-Resulullah (s.a.a): Her kim Ali'ye itaat ederse bana itaat etmiştir ve her kim Ali'ye karşı gelirse bana karşı gelmiştir; bana karşı gelen, Allah'a karşı gelmiştir. Ali'yi seven, beni sevmiştir ve beni seven, Allah'ı sevmiştir.[2]

3362-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Bana itaat eden, Allah'a itaat etmiştir ve bana karşı gelen, Allah'a karşı gelmiştir. Sana itaat eden bana itaat etmiştir ve sana karşı gelen bana karşı gelmiştir.[3]

3363-Resulullah (s.a.a) [Ammar'a hitaben]: Benden sonra ümmetimde fesat çıkacak. Öyle ki aralarında kılıç savrulacak; birbirlerini öldürecekler ve birbirlerinden uzaklaşacaklar. Bu durumu gördüğünde sağımdaki şu saçı dökülmüş adama,[4] Ali b. Ebutalib'e yönel. Eğer bütün insanlar bir vadiye girer, Ali de bir vadiye girerse Ali'nin vadisine gir ve insanları bırak. Çünkü Ali seni hidayetten uzaklaştırmaz ve alçaklığa sevk etmez. Ya Ammar! Ali'ye itaat, bana itaattir ve bana itaat, Allah'a itaattir.[5]

3364 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **فى عَلِىٍّ**(عليه السلام) ـ : مَن أحَبَّهُ أحَبَّنى ، ومَن أطاعَهُ أطاعَنى[٦] .

1-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.131, h.4617; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.307, h.8848, ikisi de Ebuzer'den; *Maani'l-Ahbar*, s.372, h.1, İbn-i Abbas'tan.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.270, h.8800, Yelâ b. Murre Sakafi'den. Ayrıca bkz: *el-İhticac*, c.2, s.27, h.150.

3-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.139, h.4641; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.306, h.8847 ve h.8846; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.203; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.609, h.1108; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.217, h.196, hepsi de Ebuzer'den; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.274, Yelâ b. Murre'den.

4-Muhtemelen Ali'ye düşman olan Emeviler bu ibareyi hadise eklemişlerdir. *Çev.*

5-Harezmî, *el-Menakıb,* s.193, h.232; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.178, h.141; *Mecmau'l-Beyan*, c.4, s.821; Bişaretu'l-Mustafa, s.146, hepsi Ebu Eyyüb Ensari'den.

٦ . معانى الأخبار : ص126 ح1 عن سلام الجعفى عن الإمام الباقر(عليه السلام) عن أبى بردة ،

3365 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فى عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : طاعَتُهُ مِن بَعدى كَطاعَتى عَلى اُمَّتى[١] .

3366 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ أمينُ اُمَّتى ، وحُجَّةُ الله عَلَيها بَعدى ، قَولُکَ قَولى ، وأمرُکَ أمرى ، وطاعَتُکَ طاعَتى ، وزَجرُکَ زَجرى ، ونَهيُکَ نَهيى ، ومَعصِيَتُکَ مَعصِيَتى ، وحِزبُکَ حِزبى ، وحِزبى حِزبُ الله[٢] .

3367 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : جَعَلتُکَ عَلَماً فيما بَينى وبَينَ اُمَّتى ، فَمَن لَم يَتَّبِعکَ فَقَد كَفَرَ[٣] .

16 ـ 4 / 2

مَثَلُهُ مَثَلُ الكَعبَةِ

3368 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : مَثَلُ عَلِيٍّ فى هذهِ الاُمَّةِ كَمَثَلِ الكَعبَةِ[٤] .

3369 . **تاريخ دمشق عن أبى ذرّ** : قالَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) : مَثَلُ عَلِيٍّ فيكُم ـ أو قالَ : فى هذهِ الاُمَّةِ ـ كَمَثَلِ الكَعبَةِ المَستورَةِ ، النَّظَرُ إلَيها عِبادَةٌ ، وَالحَجُّ إلَيها فَريضَةٌ[٥] .

3364-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Onu seven beni sevmiştir ve ona itaat eden bana itaat etmiştir.[6]

الأمالى للصدوق : ص565 ح765 عن سلام الجعفى عن الإمام الباقر(عليه السلام) عن أبى برزة .

١ . المناقب للكوفى : ج1 ص225 ح142 ، الاحتجاج : ج1 ص298 ح52 وليس فيه «من بعدى».

٢ . الأمالى للصدوق : ص411 ح533 ; ينابيع المودّة : ج1 ص371 ح6 كلاهما عن أبى سعيد عقيصا عن الإمام الحسين عن الإمام علىّ(عليهما السلام) .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص388 ح8999 عن حذيفة .

٤ . العمدة : ص285 و ص302 ح506 وراجع خصائص الأئمّة(عليهم السلام) : ص77 .

٥ . تاريخ دمشق : ج42 ص356 ح8948 ، المناقب لابن المغازلى : ص107 ح149 ، كفاية الطالب : ص161 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص202 .

6-*Maani'l-Ahbar*, s.126, h.1, Selam Cufî'den, İmam Bakır'dan (a.s), Ebu Berde'-

3365-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Benden sonra ona itaat, bana itaat gibi ümmetimin borcudur.[1]

3366-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen ümmetimin eminisin ve benden sonra Allah'ın onlar üzerindeki hüccetisin; sözün sözümdür, emrin emrimdir. Sana itaat bana itaattir, senin kovman benim kovmamdır ve senin nehyin benim nehyimdir. Sana karşı gelmek bana karşı gelmektir, senin hizbin benim hizbimdir ve benim hizbim Allah'ın hizbidir.[2]

3367-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Seni kendimle ümmetim arasında (iman için) bir alamet kıldım; sana uymayan kâfir olmuştur.[3]

2/4-16

Onun Durumu Kâbe'nin Durumu Gibidir

3368-Resulullah (s.a.a): Ali'nin bu ümmet içindeki durumu Kâbe'nin durumu gibidir.[4]

3369-*Tarih-i Dımeşk* [Ebuzer'den]: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: Ali'nin sizin aranızdaki [veya bu ümmet içindeki] durumu, örtülü Kâbe'nin durumu gibidir; ona bakmak ibadettir ve ona doğru yola çıkmak farzdır.[5]

3370 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) ـ لعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّما مَثَلُکَ فِی الأُمَّةِ مَثَلُ الکَعبَةِ ، نَصَبَهَا اللهُ عَلَماً ، وإنَّما تُؤتی مِن کُلِّ فَجٍّ عَمیق ، وناد سَحیق ، وإنَّما أنتَ العَلَمُ

---

den; Saduk, *el-Emali,* s.565, h.765, Selam Cufî'den, İmam Bakır'dan (a.s), Ebu Berze'den.

1-Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.225, h.142; *el-İhticac,* c.1, s.298, h.52, bu kaynakta "benden sonra" ifadesi yer almamış, ikisi de Abdullah b. Hasan'dan, babasından, İmam Ali'den (a.s), Ubey b. Ka'b'dan.

2-Saduk, *el-Emali,* s.411, h.533; *Yenabiu'l-Mevedde,* c.1, s.371, h.6, ikisi de Ebu Said Ukeysa'dan, İmam Hüseyin'den (a.s), İmam Ali'den (a.s).

3-*Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.388, h.8999, Huzeyfe'den.

4-*el-Umde*, s.285 ve s.302, h.506. Ayrıca bkz: *Hasaisu'l-Eimme,* s.77.

5-*Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.356, h.8948; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.107, h.149; *Kifayetu't-Talib,* s.161; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.202.

عَلَمُ الهُدى ، ونورُ الدّينِ ، وهُوَ نورُ اللهِ[1] .

3371 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ بِمَنزِلَةِ الكَعبَةِ تُؤتى ولا تَأتى ، فَإِن أتاكَ هؤُلاءِ القَومُ فَسَلِّموها إلَيكَ ـ يَعنِى الخِلافَةَ ـ فَاقبَل مِنهُم ، وإن لَم يَأتوكَ فَلا تَأتِهِم حَتّى يَأتوكَ[2] .

3372 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّما أنتَ بِمَنزِلَةِ الكَعبَةِ تُؤتى ولا تَأتى ، فَإِن أتاكَ هؤُلاءِ القَومُ فَسَلِّموا لَكَ الأَمرَ فَاقبَلهُ مِنهُم ، وإن لَم يَأتوكَ فَلا تَأتِهِم حَتّى يَأتُوا اللهَ[3] .

3373 . **كفايةُ الأثر عن محمود بن لبيد ـ فى حَديث لَهُ مَعَ فاطِمَةَ**(عليها السلام) **بِنتِ رَسولِ اللهِ**(صلى الله عليه وآله)**فى إمامَةِ عَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : قالَ : قُلتُ : يا سَيِّدَتى ، فَما بالُهُ قَد قَعَدَ عَن حَقِّهِ ؟ فَقالَت : يا أبا عُمَرَ ، لَقَد قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : مَثَلُ الإِمامِ مَثَلُ الكَعبَةِ ; إذ تُؤتى ولا يَأتى ـ أو قالَت : مَثَلُ عَلِيٍّ ـ[4] .

3370-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Şüphesiz senin bu ümmetin arasındaki durumun Kâbe'nin durumu gibidir;

---

١ . خصائص الأئمّة(عليهم السلام) : ص73 عن أبى موسى الضرير البجلى عن أبى الحسن عن أبيه عن الإمام علىّ(عليهم السلام) .

٢ . أُسد الغابة : ج4 ص106 ح3789 ; المسترشد : ص387 ح130 كلاهما عن الصنابحى ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص242 عن سلمة بن كهيل وفيهما صدره وكلّها عن الإمام علىّ(عليه السلام) .

٣ . بشارة المصطفى : ص277 عن الصنابحى ; الفردوس : ج5 ص315 ح8300 كلاهما عن الإمام علىّ(عليه السلام)نحوه .

٤ . كفاية الأثر : ص199 ، بحار الأنوار : ج36 ص353 ح224 .

Allah onu bir alamet olarak dikti, her uzak yoldan ve ücra köşeden ona doğru gelirler. Sen hidayet alametisin, dinin nurusun ve o da Allah'ın nurudur.[1]

3371-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hitaben]: Sen Kâbe konumundasın; ona gidilir ve o gelmez. Eğer şu kavim sana gelir ve onu [yani hilafeti] sana teslim ederse onlardan kabul et ve eğer sana gelmezlerse onlara gitme ki sana gelsinler.[2]

3372-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen Kâbe konumundasın; ona gidilir ve o gelmez. Eğer şu kavim sana gelerek hükümeti teslim ederlerse bunu onlardan kabul et. Eğer sana gelmezlerse Allah'ın huzuruna gelecekleri ana kadar onlara gitme.[3]

3373-*Kifayetu'l-Eser* [Mahmud b. Lubeyd'den] Kendisi ile Resulullah'ın (s.a.a) kızı Fatıma (s.a) arasında Ali'nin (a.s) imameti hakkında geçen konuşması: Dedim ki: 'Ey hanımefendim! O neden hakkını almaktan vazgeçti?' Fatıma (s.a) dedi: Ey Ebu Ömer! Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: İmam'ın durumu [ya da dedi ki: Ali'nin durumu] Kâbe'nin durumu gibidir; ona gidilir, o gitmez.[4]

1-*Hasaisu'l-Eimme*, s.73, Ebu Musa Zarir Beceli'den, Ebu'l-Hasan'dan, babasından, İmam Ali'den (a.s).

2-*Usdu'l-Gabe*, c.4, s.106, h.3789; *el-Musterşed*, s.387, h.130, ikisi de Senabihi'den; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.242, Seleme b. Kuheyl'den, iki kaynakta da sadece rivayetin başı zikredilmiş, hepsi de İmam Ali'den (a.s).

3-*Bişaretu'l-Mustafa*, s.277, Senabihi'den; *el-Firdevs*, c.5, s.315, h.8300, ikisi de İmam Ali 'den (a.s).

4-*Kifayetu'l- Eser*, s.199; *Biharu'l-Envar*, c.36, s.353, h.224.

2 / 4 **17** ـ

مَثَلُهُ مَثَلُ سَفينَةِ نوح

3374 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، مَثَلُکَ فی اُمَّتی کَمَثَلِ سَفينَةِ نوح ، مَن رَکِبَها نَجا ومَن تَخَلَّفَ عَنها غَرِقَ[1] .

3375 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : مَثَلُکَ ومَثَلُ الأَئِمَّةِ مِن وُلدِکَ بَعدی مَثَلُ سَفينَةِ نوح ; مَن رَکِبَها نَجا ، ومَن تَخَلَّفَ عَنها غَرِقَ ، ومَثَلُکُم کَمَثَلِ النُّجومِ ; کُلَّما غابَ نَجمٌ طَلَعَ نَجمٌ إلی يَومِ القِيامَةِ[2] .

2 / 4 ـ **18**

کَلِمَةُ عَدل

3376 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيّاً لَيسَ بِظَلاّم ، ولَم يُخلَق لِلظُّلمِ ، لأنَّ الوِلايَةَ لِعَلِيٍّ مِن بَعدی ، وَالحُکمَ حُکمُهُ ، وَالقَولَ قَولُهُ[3] .

---

١ . الخصال : ص573 ح1 عن مكحول عن الإمام علىّ(عليه السلام) ، خصائص الأئمّة(عليهم السلام) : ص77 عن عيسى بن أحمد بن عيسى بن المنصور عن الإمام العسكرى عن آبائه(عليهم السلام) وفيه «يا علىّ ، مثلكم فى الناس مثل سفينة نوح . . .» .

٢ . كمال الدين : ص241 ح65 ، الأمالى للصدوق : ص342 ح408 ، بشارة المصطفى : ص32 ، مائة منقبة : ص65 ح18 ; فرائد السمطين : ج2 ص244 ح517 كلّها عن ابن عبّاس .

٣ . تهذيب الأحكام : ج10 ص229 ح900 ، الكافى : ج7 ص352 ح8 وفيه «إنّ» بدل «لأنّ» وكلاهما عن الإمام الباقر(عليه السلام) ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص33 عن الإمام الصادق(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) .

2/4-17

Onun Durumu Nuh'un Gemisi Gibidir

3374-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Senin ümmetim içindeki durumun, Nuh'un gemisi gibidir; ona binen kurtulmuş ve ondan geri kalan boğulmuştur.[1]

3375-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Benden sonra senin ve evlatlarının durumu, Nuh'un gemisinin durumu gibidir; ona binen kurtulmuş ve ondan geri kalan boğulmuştur. Sizin durumunuz yıldızların durumu gibidir; kıyamete kadar ne zaman ki bir yıldız batsa başka bir yıldız doğacaktır.[2]

2/4-18

Adalet Kelimesi

3376-Resulullah (s.a.a): Ali zalim değildir, zulüm için yaratılmamıştır. Zira benden sonra velayet Ali'ye aittir; hüküm onun hükmü ve söz onun sözüdür.[3]

1-*el-Hisal*, s.573, h.1, Mekhul'dan, İmam Ali'den (a.s); *Hasaisu'l-Eimme*, s.77, İsa b. Ahmed b. İsa b. Mensur'dan, İmam Askeri'den (a.s), babalarından (a.s), bu kaynakta "Ya Ali! Sizin halk arasındaki durumunuz Nuh'un gemisi gibidir…" şeklinde.

2-*Kemalu'd-Din*, s.241, h.65; Saduk, *el-Emali*, s.342, h.408; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.32; *Mie Menkıbe*, s.65, h.18; *Feraidu's-Simtayn*, c.2, s.244, h.517, hepsi İbn-i Abbas'tan. Ayrıca bkz: *Ehlu'l-Beyt fi'l-Kitabi ve's-Sünne*, el-Faslu's-Sani: Mekanetuhum, s.87.

3-*Tehzibu'l-Ahkâm*, c.10, s.229, h.900; *el-Kâfi*, c.7, s.352, h.8, ikisi de İmam Bakır'dan (a.s); İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.33, İmam Sadık'tan (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

3377 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ اللهَ تَعالى جَعَلَنى ميزانَ قِسط ، وجَعَلَ عَلِيّاً كَلِمَةَ عَدل[1] .

2 / 4 ـ 19

حَبلُ اللهِ المَتينُ

3378 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) ـ فى وَصفِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : هُوَ حَبلُ اللهِ المَتينُ ، وعُروَتُهُ الوُثقَى الَّتى لاَ انفِصامَ لَها[2] .

3379 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَن أحَبَّ أن يَركَبَ سَفينَةَ النَّجاةِ ، ويَستَمسِكَ بِالعُروَةِ الوُثقى ، ويَعتَصِمَ بِحَبلِ اللهِ المَتينِ ، فَليُوالِ عَلِيّاً بَعدى ، وَليُعادِ عَدُوَّهُ ، وَليَأتَمَّ بِالأئِمَّةِ الهُداةِ مِن وُلدِهِ[3] .

3380 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : خَلَّفتُ فيكُمُ العَلَمَ الأكبَرَ ، عَلَمَ الدّينِ ونورَ الهُدى وضِياءَهُ ، وهُوَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب ، ألا وهُوَ حَبلُ اللهِ ، فَاعتَصِموا بِحَبلِ اللهِ جَميعاً ولا تَفَرَّقوا[4] .

3381 . **الإمام الحسين**(عليه السلام) : جاءَ رَجُلٌ فى هَيئَةِ أعرابِيٍّ إلَى النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، بِأبى أنتَ وأُمّى ، ما مَعنى : ﴿**وَاعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلاَ**

---

١ . الصراط المستقيم : ج1 ص227 .

٢ . الأمالى للصدوق : ص264 ح282 عن حذيفة بن أسيد الغفارى .

٣ . عيون أخبار الرضا : ج1 ص292 ح43 ، الأمالى للصدوق : ص70 ح37 كلاهما عن الحسين بن خالد ، بشارة المصطفى : ص15 عن داود بن سليمان وكلّها عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، روضة الواعظين : ص174 ; شواهد التنزيل : ج1 ص168 ح177 عن الحسين بن خالد عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) **عنه**(صلى الله عليه وآله) .

٤ . خصائص الأئمّة(عليهم السلام) : ص74 عن أبى موسى الضرير البجلى عن أبى الحسن عن أبيه(عليهما السلام) ، بحار الأنوار : ج22 ص486 ح31 .

تَفَرَّقُوا﴾[1] ?

3377-Resulullah (s.a.a): Yüce Allah beni adalet terazisi kıldı ve Ali'yi adalet kelimesi etti.[2]

2/4-19

Allah'ın Sağlam İpi

3378-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) vasfında]: O, Allah'ın sağlam ipi ve kırılması olmayan muhkem kulpudur.[3]

3379-Resulullah (s.a.a): Her kim kurtuluş gemisine binmek, muhkem kulpa tutunmak ve Allah'ın sağlam ipine sarılmak istiyorsa benden sonra Ali'yi sevmeli, onun düşmanına düşman olmalı ve onun soyundan olan imamlara uymalıdır.[4]

3380-Resulullah (s.a.a): Aranızda büyük alameti, dinin alametini, hidayet nuru ve ışığını bıraktım. O, Ali b. Ebutalib'dir. İyi bilin ki o, Allah'ın sağlam ipidir. O halde hep birlikte Allah'ın sağlam ipine sarılın ve parçalanmayın.[5]

3381-İmam Hüseyin (a.s): Bedevi görünümünde bir adam Peygamberin (s.a.a) huzuruna varıp dedi ki: Ey Allah'ın Resulü!

---

١ . آل عمران : 103 .

2-*es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.227. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*, İmam Ali'nin (a.s) Siyaseti, c.4, s.5.

3-Saduk, *el-Emali*, s.264, h.282, Huzeyfe b. Useyd Gifari'den.

4-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.292, h.43; Saduk, *el-Emali*, s.70, h.37, ikisi de Hüseyin b. Halid'den; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.15, Davud b. Süleyman'dan, hepsi İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Ravzatu'l-Vaizin*, s.174; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.168, h.177, Hüseyin b. Halid'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

5-*Hasaisu'l-Eimme*, s.74, Ebu Musa Zarir Beceli'den, Ebu'l-Hasan'dan (a.s), babasından (s.a); *Biharu'l-Envar*, c.22, s.486, h.31.

Babam ve anam sana feda olsun, "*Hep birlikte Allah'ın sağlam ipine sarılın ve parçalanmayın*"[1] ayetinin anlamı nedir?

فَقالَ لَهُ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) : أَنَا نَبِيُّ الله ، وعَلِيُّ بنُ أبى طالِب حَبلُهُ . فَخَرَجَ الأَعرابِيُّ وهُوَ يَقولُ : آمَنتُ بِالله وبِرَسولِه ، وَاعتَصَمتُ بِحَبلِه[٢] .

3382 . الإمام زين العابدين(عليه السلام) : كانَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) ذاتَ يَوم جالِساً ومَعَهُ أصحابُهُ فى المَسجِد ، فَقالَ : يَطلُعُ عَلَيكُم مِن هذَا البابِ رَجُلٌ مِن أهلِ الجَنَّةِ يَسأَلُ عَمّا يَعنيه ، فَطَلَعَ رَجُلٌ طُوالٌ يُشَبَّهُ بِرِجالِ مُضَرَ ، فَتَقَدَّمَ فَسَلَّمَ عَلى رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله)وجَلَسَ ، فَقالَ : يا رَسولَ الله ، إنّى سَمِعتُ اللهَ عَزَّ وجَلَّ يَقولُ فيما أُنزِلَ : ﴿**وَاعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُواْ**﴾ ، فَما هذَا الحَبلُ الّذى أمَرَنَا اللهُ بالاعتِصامِ بِه ، وأن لا نَتَفَرَّقَ عَنهُ ؟ فَأَطرَقَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) مَلِيّاً ، ثُمَّ رَفَعَ رَأسَهُ وأشارَ بِيَدِه إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام)وقالَ : هذا حَبلُ الله الَّذى مَن تَمَسَّكَ بِه عُصِمَ بِه فى دُنياهُ ، ولَم يَضِلَّ بِه فى آخِرَتِه . فَوَثَبَ الرَّجُلُ إلى عَلِيٍّ(عليه السلام)فَاحتَضَنَهُ مِن وَراءِ ظَهرِه وهُوَ يَقولُ : اعتَصَمتُ بِحَبلِ الله وحَبلِ رَسولِه ، ثُمَّ قامَ فَوَلّى وخَرَجَ.

فَقامَ رَجُلٌ مِنَ النّاسِ فَقالَ : يا رَسولَ الله أَلحَقُهُ فَأَسأَلُهُ أن يَستَغفِرَ لى ؟ فَقالَ رَسولُ الله : إذا تَجِدُهُ مُوَفَّقاً ، فَقالَ : فَلَحِقَهُ الرَّجُلُ فَسَأَلَهُ أن يَستَغفِرَ اللهَ لَهُ ، فَقالَ لَهُ : أَفَهِمتَ ما قالَ لى رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) ، وما قُلتُ لَهُ ؟ قالَ : نَعَم ، قالَ : فَإِن كُنتَ

1-Âl-i İmran, 103.

٢ . تفسير فرات : ص90 ح70 عن أبى الجارود عن الإمام الباقر عن أبيه(عليهما السلام) و ح71 .

مُتَمَسِّكاً بِذلِکَ الحَبلِ يغفِرُ اللهُ لَکَ ، وإلاّ فَلا يَغفِرُ اللهُ لَکَ[1] .

Peygamber (s.a.a) ona şöyle buyurdu: 'Ben Allah'ın peygamberi, Ali b. Ebutalib de O'nun ipidir.' Bedevi Peygamberin yanından çıkarken şöyle diyordu: Allah'a ve Resulüne iman ettim, O'nun ipine sarıldım.[2]

3382-İmam Zeynulabidin (a.s): Resulullah (s.a.a) bir gün ashabı ile birlikte mescitte otururken "Şimdi bu kapıdan cennet ehlinden olan bir kişi girecek ve kendisi için önemli bir konuyu soracak" dedi. Muzar kabilesinin erkeklerine benzeyen uzun boylu bir adam içeri girdi. İleri gelip Resulullah'a (s.a.a) selam verdi ve oturdu. Sonra dedi ki: "Ey Allah'ın Resulü! Ben Yüce Allah'ın, indirdiği ayette *'Hep birlikte Allah'ın sağlam ipine sarılın ve parçalanmayın'* buyurduğunu duydum. Allah'ın bize sarılmamızı ve ondan ayrılmamamızı emrettiği bu ip nedir?" Resulullah (s.a.a) bir süre başını aşağı indirdi, sonra başını kaldırdı ve eliyle Ali b. Ebutalib'i (a.s) işaret ederek: "Bu, Allah'ın sağlam ipidir; ona sarılan dünyasında korunmuş ve ahiretinde sapkınlığa düşmemiş olur" dedi. Adam Ali'ye doğru atıldı ve onu arkasından tutup kucakladı. Şöyle diyordu: 'Allah'ın ipine ve Resulünün ipine sarıldım.' Sonra kalktı, arkasını dönüp çıktı.

Cemaatin arasından bir kişi ayağa kalktı ve dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Peşinden gidip ondan benim için mağfiret dilemesini isteyeyim mi?' Resulullah (s.a.a) buyurdu: 'Eğer onu bulmayı başarırsan.' [İmam Zeynelabidin (a.s) diyor ki:] Adam ona vardı ve kendi-

---

١ . الغيبة للنعمانی : ص42 ح2 عن محمّد بن الحسين عن أبيه عن جدّه ، تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص118 ح32 عن محمّد بن الحسن عن أبيه عن جدّه وراجع شرح الأخبار : ج2 ص207 ح536 و ص265 ح570 وتفسير فرات : ص91 ح74 والمناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص76 وينابيع المودّة : ج1 ص356 ح11 .

2-*Tefsir-i Furat*, s.90, h.70, Ebu Carud'dan, İmam Bakır'dan (a.s), babasından (a.s) ve h.71, İbn-i Abbas'tan.

si hakkında mağfiret dilemesini istedi. O dedi ki: 'Resulullah'ın (s.a.a) bana söylediği ve benim ona dediğim sözü anladın mı?' Dedi ki: 'Evet.' O şöyle dedi: Eğer bu ipe sarıldıysan Allah seni bağışlasın; aksi halde Allah seni bağışlamasın.[1]

20 ـ 4 / 2

عَمودُ الدّينِ

3383 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ عَمودُ الدّينِ[٢] .

3384 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ . . . أنتَ رُكنُ الإيمانِ وعَمودُ الإسلامِ[٣] .

3385 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيُّ بنُ أبى طالب عَمودُ الإيمانِ[٤] .

3386 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ أصلُ الدّينِ ، ومَنارُ الإيمانِ ، وغَايَةُ الهُدى ، وقائِدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ ، أشهَدُ لَكَ بِذلِكَ[٥] .

21 ـ 4 / 2

يَعسوبُ المُؤمِنينَ

1-*el-Gaybet-i Numani*, s.42, h.2, Muhammed b. Hüseyin'den, babasından ve dedesinden; *Tevilu'l-Ayatu'z-Zahire*, c.1, s.118, h.32, Muhammed b. Hasan'dan, babasından, dedesinden. Ayrıca bkz: *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.207, h.536 ve s.265, h.570; *Tefsir-i Furat*, s.91, h.74; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.76; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.356, h.11.

٢ . الكافى : ج1 ص294 ح3 عن عبد الحميد بن أبى الديلم عن الإمام الصادق(عليه السلام) .

٣ . ينابيع المودّة : ج1 ص397 ح17 ; الأمالى للصدوق : ص383 ح489 ، بشارة المصطفى : ص54.

٤ . تفسير فرات : ص574 ح738 عن الإمام الباقر(عليه السلام) .

٥ . التحصين لابن طاووس : ص560 ح18 ، بصائر الدرجات : ص31 ح8 ، تفسير فرات : ص206 ح270 .

3387 . رسول الله (صلى الله عليه وآله) ـ فى وَصف عَلِيٍّ(ع) ـ : هُوَ يَعسوبُ المُؤمنينَ[١] .

3388 . عنه(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ يَعسوبُ المُؤمنينَ ، وَالمالُ يَعسوبُ المُنافقينَ[٢] .

2/4-20

Dinin Direği

3383-Resulullah (s.a.a): Ali dinin direğidir.[3]

3384-Resulullah (s.a.a): Ya Ali… Sen imanın rüknü ve İslam'ın direğisin.[4]

3385-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib imanın direğidir.[5]

3386-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen dinin kökü, imanın feneri, hidayet sancağı ve yüzü ak olanların rehberisin; buna ben şahidim.[6]

2/4-21

Müminlerin Reisi

---

١ . أنساب الأشراف : ج2 ص864 عن أبى ذرّ ، أُسد الغابة : ج6 ص265 ح6214 ، الاستيعاب : ج4 ص307 ح3188 كلاهما عن أبى ليلى الغفارى ; الأمالى للصدوق : ص383 ح489 ، بشارة المصطفى : ص54 كلاهما عن ابن عبّاس ، شرح الأخبار : ج2 ص257 ح559 عن أبى ذرّ .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص304 ح8838 عن عمر بن علىّ بن أبى طالب(عليه السلام) ، الصواعق المحرقة : ص125 كلاهما عن الإمام علىّ(عليه السلام) ، السيرة الحلبيّة : ج1 ص380 عن أبى ليلى الغفارى ; الأمالى للطوسى : ص355 ح735 عن عمر بن علىّ عن أبيه(عليه السلام) .

3-*el-Kâfi*, c.1, s.294, h.3, Abdulhamid b. Ebu Deylem'den, İmam Sadık'tan (a.s).

4-*Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.397, h.17; Saduk, *el-Emali*, s.383, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54, bu iki kaynakta "Ya Ali, sen imanın rüknüsün" şeklinde, hepsi de İbn-i Abbas'tan.

5-*Tefsir-i Furat*, s.574, h.738, İmam Bakır'dan (a.s).

6-*et-Tahsin*, İbn-i Tavus, s.560, h.18; *Basairu'd-Derecat*, s.31, h.8; *Tefsir-i Furat*, s.206, h.270, hepsi Ebu Hamza Sumali'den, İmam Bakır'dan (a.s).

3387-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) vasfında]: O, müminlerin reisidir.[1]

3388-Resulullah (s.a.a): Ali, müminlerin reisidir ve mal, münafıkların reisidir.[2]

3389 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(ع) ـ : أنتَ يَعسوبُ المُؤمِنينَ ، وَالمالُ يَعسوبُ الكُفّارِ[٣] .

3390 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فى وَصفِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّهُ يَعسوبُ المُؤمِنينَ ، وَالمالَ يَعسوبُ الظَّلَمَةِ[٤] .

22 ـ 4 / 2

رايَةُ الهُدى

3391 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ آيَةُ الحَقِّ ، ورايَةُ الهُدى[٥] .

1-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.864, Ebuzer'den; *Usdu'l-Gabe*, c.6, s.265, h.6214; *el-İstiâb*, c.4, s.307, h.3188, ikisi de Ebu Leyla Gifari'den; Saduk, *el-Emali*, s.383, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54, ikisi de İbn-i Abbas'tan; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.257, h.559, Ebuzer'den.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.304, h.8838, Ömer b. Ali b. Ebutalib'den; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.125, ikisi de İmam Ali'den (a.s); *es-Siyret'ul-Halebiyye*, c.1, s.380, Ebu Leyla Gifari'den; Tusi, *el-Emali*, s.355, h.735, Ömer b. Ali'den, babasından (a.s); *Tefsir-i Ayyaşi*, c.1, s.4, h.4; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.85, ikisi de Ebuzer'den ve s.152, Ebu Leyla Gifari'den.

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص42 ح8370 ، فرائد السمطين : ج1 ص140 ح103 وفيه «المسلمين» بدل «المؤمنين» ، شرح نهج البلاغة : ج13 ص228 ; الأمالى للشجرى : ج1 ص144 ، إعلام الورى : ج1 ص360 ، المناقب للكوفى : ج1 ص277 ح191 و ص284 ح200 ، شرح الأخبار : ج2 ص278 ح587 كلّها عن أبى ذرّ .

٢. الارشاد ج1 ص 32 ؛ رجال كشّى: ج1 ص115 ح51 ؛ شرح الأخبار ج2 ص478 ح839 كلها عن ابى ذرّ و ص 267 ح572 .

٥ . الأمالى للطوسى : ص506 ح1107 عن ميمونة بنت الحارث زوج النبىّ(صلى الله عليه وآله) .

3392 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(ع) ـ : إنَّکَ لَسبيلُ الجَنَّةِ ، ورايَةُ الهُدى ، وعَلَمُ الحَقِّ[١] .

3393 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فى عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : يا أبا ذَرٍّ ، هذا رايَةُ الهُدى، وكَلِمَةُ التَّقوى ، وَالعُروَةُ الوُثقى[٢].

3394 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): يا عَلِيُّ . . . أنتَ مِصباحُ الدُّجى ، وأنتَ مَنارُ الهُدى ، وأنتَ العَلَمُ المَرفوعُ لاهلِ الدُّنيا[٣] .

3389-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen, müminlerin reisisin ve mal, kâfirlerin reisidir.[4]

3390-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: O, müminlerin reisidir ve mal, zalimlerin reisidir.[5]

2/4-22

Hidayet Sancağı

---

١ . شرح الأخبار : ج2 ص264 ح567 عن أبى ذرّ .

٢ . تفسير فرات : ص372 ح503 ، تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص872 ح8 كلاهما عن أبى ذرّ .

٣ . الأمالى للصدوق : ص383 ح489 ، بشارة المصطفى : ص54 كلاهما عن ابن عبّاس .

4-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.42, h.8370; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.140, h.103, bu kaynakta "müminlerin" yerine "Müslümanların" şeklinde; *Şerh-i Nehcü'l-Belağa*, c.13, s.228; Şeceri, *el-Emali*, c.1, s.144; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.360; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.277, h.191 ve s.284, h.200; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.278, h.587, hepsi Ebuzer'den.

5-*el-İrşad*, c.1, s.32; *Ricalu'l-Keşşi*, c.1, s.115, h.51; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.478, h.839, hepsi Ebuzer'den ve s.267, h.572; *Maani'l-Ahbar*, s.402, h.64, ikisi de İbn-i Abbas'tan; Tusi, *el-Emali*, s.521, h.1147, İmam Rıza'dan, babalarından, İmam Zeynelabidin'den *(hepsine selam olsun)*, Ümmü Seleme'nin iki oğlu Amr ve Seleme'den; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.267, h.179, Ebuzer ve Selman'dan; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.680, h.6, Cabir b. Yezid'den, İmam Bakır'dan (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.269, h.6184; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41, h.8368, ikisi de Ebuzer'den ve Selman'dan ve s.42, h.8371, İbn-i Abbas'tan. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*, Müminlerin Önderi, c.8, böl: 3/4-6.

3391-Resulullah (s.a.a): Ali hak nişanesi ve hidayet sancağıdır.[1]

3392-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen cennetin yolu, hidayet sancağı ve hakkın nişanesisin.[2]

3393-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Ey Ebuzer! Bu hidayet sancağı, takva kelimesi ve sağlam kulptur.[3]

3394-Resulullah (s.a.a): Ya Ali… Sen karanlığın meşalesisin ve sen hidayet fenerisin; sen dünya ehli için kaldırılmış sancaksın.[4]

23 ـ 4 / 2

الصِّراطُ المُستَقيمُ

3395 . رسول الله (صلى الله عليه وآله) ـ فى قَولِه تَعالى : ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلاَ تَتَّبِعُواْ السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ﴾[٥] ـ : سَأَلتُ اللهَ أن يَجعَلَها لِعَلِيٍّ فَفَعَلَ[٦] .

3396 . عنه(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ . . . أنتَ الطَّريقُ إلَى اللهِ ، وأنتَ النَّبَأُ العَظيمُ ، وأنتَ الصِّراطُ المُستَقيمُ[٧] .

1-Tusi, *el-Emali*, s.506, h.1107, Peygamberin (s.a.a) eşi Haris kızı Meymune'den.

2-*Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.264, h.567, Ebuzer'den.

3-*Tefsir-i Furat*, s.372, h.503; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.872, h.8, ikisi de Ebuzer'den.

4-Saduk, *el-Emali*, s.383, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54, ikisi de İbn-i Abbas'tan. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi,* Velilerin İmamı, c.2, s.103.

٥ . الأنعام : 153 .

٦ . المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص72 عن أبى برزة الأسلمى ، روضة الواعظين : ص119 ، تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص167 ح10 عن أبى بريدة الأسلمى ، بحار الأنوار : ج35 ص364 نقلاً عن إبراهيم الثقفى بإسناده إلى أبى بردة الأسلمى وراجع الكافى : ج1 ص417 ح24 .

٧ . ينابيع المودّة : ج3 ص402 ح4 ; عيون أخبار الرضا : ج2 ص6 ح13 كلاهما عن ياسر الخادم عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

3397 . **عنه**(ص) ـ لِعَلِيٍّ(ع) ـ : أنتَ الطَّريقُ الواضِحُ ، وأنتَ الصِّراطُ المُستَقيمُ[١] .

3398 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **فى** عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّهُ الصِّراطُ المُستَقيمُ ، وإنَّهُ الَّذى يَسأَلُ اللهُ عَن وِلايَتِهِ يَومَ القِيامَةِ[٢] .

3399 . **عنه**(ص) : يا عَلِيُّ . . . الصِّراطُ صِراطُکَ ، وَالميزانُ ميزانُکَ ، وَالمَوقِفُ مَوقِفُکَ[٣] .

2/4-23

Sırat-ı Mustakim/ Doğru Yol

3395-Resulullah (s.a.a) [Yüce Allah'ın "*İşte bu, benim dos-doğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır*"[4] ayeti hakkında]: Allah'tan bunu Ali için kılmasını istedim, O da yaptı.[5]

3396-Resulullah (s.a.a): Ya Ali… Sen Allah'a (giden) yolsun, sensin büyük haber ve sensin doğru yol.[6]

---

١ . الأمالى للصدوق : ص383 ح489 ، بشارة المصطفى : ص54 ; شواهد التنزيل : ج1 ص76 ح88 كلّها عن ابن عبّاس .

٢ . الأمالى للصدوق : ص363 ح447 ، بشارة المصطفى : ص34 ; شواهد التنزيل : ج1 ص76 ح90 كلّها عن عبد الله العلوى عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) .

٣ . مشارق أنوار اليقين:ص180 نقلاً عن البرقى فى كتاب الآيات عن الإمام الصادق(عليه السلام)، كتاب سليم بن قيس: ج2 ص855 ح44 عن سلمان وأبى ذرّ والمقداد ، بحار الأنوار : ج22 ص148 ح141 .

4-Enam, 153.

5-İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.72, Ebu Berze Eslemi'den; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.119; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.1, s.167, h.10, Ebu Bureyde Eslemi'den; *Biharu'l-Envar*, c.35, s.364, İbrahim Sakefi'den Ebu Berde Eslemi'ye isnaden. Ayrıca bkz: *el-Kâfi*, c.1, s.417, h.24.

6-*Yenabiu'l-Mevedde*, c.3, s.402, h.4; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.6,

3397-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen aydınlık yolsun ve sensin doğru yol.[1]

3398-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: O, doğru yoldur ve o, kıyamet günü Allah'ın velayeti hakkında sorgulayacağı kimsedir.[2]

3399-Resululah (s.a.a): Ya Ali… Yol senin yolun, terazi senin terazin ve durak senin durağındır.[3]

3400 . **تفسير فرات عن أبى برزة** : بَينَما نَحنُ عِندَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) إذ قالَ ـ وأشارَ بِيَدِهِ إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) ـ : ﴿وَأَنَّ هَـذَا صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلاَ تَتَّبِعُواْ السُّبُلَ﴾ [۴] .

3401 . **المناقب لابن شهر آشوب عن جابر بن عبد الله** : إنَّ النَّبِىَّ(صلى الله عليه وآله) هَيَّأَ أصحابَهُ عِندَهُ إذ قالَ ـ وأشارَ بِيَدِهِ إلى عَلِيٍّ ـ : هذا صِراطٌ مُستَقيمٌ فَاتَّبِعوهُ. . . [۵] .

3402 . **تفسير العيّاشى عن بريد العجلى عن الإمام الباقر**(عليه السلام) ـ فى قَولِهِ تَعالى : ﴿وَأَنَّ هَـذَا صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلاَ تَتَّبِعُواْ السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ﴾ ـ : أ تَدرى ما يَعنى بِـ ﴿صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا﴾ ؟ قُلتُ : لا . قالَ : وِلايَةَ عَلِيٍّ وَالأَوصِياءِ ، قالَ : وتَدرى ما يَعنى

---

h.13, ikisi de Yasir Hadım'dan, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

1-Saduk, *el-Emali*, s.383, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.76, h.88, hepsi İbn-i Abbas'tan.

2-Saduk, *el-Emali*, s.363, h.447; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.34; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.76, h.90, hepsi Abdullah Alevi'den, İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s).

3-*Meşarik-i Envari'l-Yakin*, s.180, "el-Ayat" kitabında Bergi İmam Sadık'tan (a.s); *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.855, h.44, Selman, Ebuzer ve Mikdat'tan; *Biharu'l-Envar*, c.22, s.148, h.141.

۴ . تفسير فرات : ص137 ح164 عن الإمام الباقر(عليه السلام) ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 .

۵ . المناقب لابن شهرآشوب : ج3 ص74، الصراط المستقيم : ج1 ص284 .

﴿فَاتَّبِعُوهُ﴾ ؟ قالَ : قُلتُ : لا . قالَ : يَعنى عَلِيَّ بنَ أبى طالِب صَلَواتُ الله عَلَيه[1] .

3403 . **الإمام الباقر**(عليه السلام) ـ فِى الآيَةِ الكَريمَةِ ـ : آلُ مُحَمَّد(عليهم السلام) الصِّراطُ الَّذى دَلَّ عَلَيه[2] .

24 ـ 4 / 2

مَدينَةُ الهُدى

3404 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيّاً هُوَ مَدينَةُ هُدىً ; فَمَن دَخَلَها نَجا ، ومَن تَخَلَّفَ عَنها هَلَكَ[3] .

3400-*Tefsir-i Furat* [Ebu Berze'den]: Resulullah'ın (s.a.a) huzurunda bulunduğumuz bir sırada eliyle Ali b. Ebutalib'e işaret ederek şöyle buyurudu: *"İşte bu, benim dosdoğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın."*[4]

3401-*Menakıb, İbn-i Şehrâşub* [Cabir b. Abdullah'tan]: Peygamber (s.a.a), ashabını yanında topladı ve eliyle Ali'ye işaret ederek şöyle buyurdu: "Bu, doğru yoldur. Artık ona uyun…"[5]

3402-*Tefsir-i Ayyaşi* [Yüce Allah'ın "*İşte bu, benim dosdoğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır*" sözü hakkında Bureyd İcli İmam Bakır'dan (a.s)]: 'Acaba "*benim dosdoğru yolum*" sözünden

---

١ . تفسير العيّاشى : ج1 ص383 ح125 .

٢ . تفسير العيّاشى : ج1 ص384 ح126 عن سعد .

٣ . التوحيد : ص307 ح1 ، الأمالى للصدوق : ص425 ح560 ، الاختصاص : ص238 كلّها عن الأصبغ بن نباتة عن الإمام الحسين(عليه السلام) ، بحار الأنوار : ج10 ص121 ح1 .

4-*Tefsir-i Furat*, s.137, h.164, İmam Bakır'dan (a.s); İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.74, Cabir b. Abdullah'tan.

5-İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.74; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.284; *Biharu'l-Envar*, c.35, s.365, h.6.

maksat nedir, bilir misin?' diye sorduğunda dedim ki: 'Hayır.' Buyurdu ki: 'Ali'nin ve vasilerin velayetidir. "*Artık ona uyun*" sözüyle neyi kastediyor, bilir misin?' diye sordu. "Hayır" dedim. Buyurdu ki: Ali b. Ebutalib'i [Allah'ın salât-ü selamları ona olsun] kastetmektedir.[1]

3403-İmam Bakır (a.s) [Söz konusu ayeti kerime hakkında]: Muhammed hanedanı gösterilmiş olan yoldur.[2]

2/4-24

Hidayet Şehri

3404-Resulullah (s.a.a): Ali hidayet şehridir; ona giren kurtuluşa erer ve ondan geri kalan helak olur.[3]

25 ـ 4 / 2

الصِّدّيقُ الأكبَرُ وَالفاروقُ الأعظَمُ

3405 . **رسول الله**(ص) : يا عَلِيُّ ، أنتَ الفاروقُ الأعظَمُ ، وأنتَ الصِّدّيقُ الأكبَرُ[۴] .

3406 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : صِدّيقُ هذِهِ الأُمَّةِ أميرُ المُؤمِنينَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب ، وهُوَ الصِّدّيقُ الأكبَرُ ، وَالفاروقُ الأعظَمُ[۵] .

1-*Tefsir-i Ayyaşi*, c.1, s.383, h.125.

2-*Tefsir-i Ayyaşi*, c.1, s.384, h.126, Sâd'dan. Ayrıca bkz: *Biharu'l-Envar*, c.35, s.363-374.

3-*et-Tevhid*, s.307, h.1; Saduk, *el-Emali*, s.425, h.560; *el-İhtisas*, s.238, hepsi Esbağ b. Nebate'den, İmam Hüseyin'den (a.s); *Biharu'l-Envar*, c.1, s.121, h.1.

۴ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص6 ح13 عن ياسر الخادم عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام الحسين(عليهم السلام)وراجع الرياض النضرة : ج3 ص106 .

۵ . الطرائف : ص94 ح132 عن ابن عبّاس .

3407 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): خُذوا بِحُجزَةِ هذَا الأَنزَعِ ـ يَعنى عَلِيّاً(عليه السلام) ـ فَإِنَّهُ الصِّدّيقُ الأَكبَرُ ، وهُوَ الفاروقُ يَفرُقُ بَينَ الحَقِّ وَالباطِلِ[1] .

3408 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): الصِّدّيقونَ ثَلاثَةٌ : حَبيبٌ النَّجّارُ مُؤمِنُ آلِ ياسينَ ، وحِزبيلُ مُؤمِنُ آلِ فِرعَونَ ، وعَلِيُّ بنُ أبى طالِب ، وهُوَ أفضَلُهُم[2] .

2/4-25

Sıddık-ı Ekber[3] ve Faruk-u Azam[4]

3405-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sensin Faruk-u Azam ve sensin Sıddık-ı Ekber.[5]

3406-Resulullah (s.a.a): Bu ümmetin sıddıkı Emirülmüminin

---

١ . الأمالى للصدوق : ص285 ح316 و ص772 ح1048 ، بشارة المصطفى : ص210 كلّها عن الحكم بن الصلت عن الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) ، بصائر الدرجات : ص53 ح2 عن الحكم بن الصلت عن الإمام الباقر(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، مشارق أنوار اليقين : ص60 نحوه .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص313 ح8863 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص628 ح1072 وفيه «خرتيل» بدل «حزبيل» ، النور المشتعل : ص247 ح67 ، المناقب للخوارزمى : ص310 ح307 ، شواهد التنزيل : ج2 ص304 ح938 وفى الثلاثة الأخيرة «حزبيل» بدل «حزبيل» ، المناقب لابن المغازلى : ص246 ح293 وفيه «خربيل» بدل «حزبيل» ; بشارة المصطفى : ص208 كلّها عن أبى ليلى ، تفسير فرات : ص354 ح481 عن أبى أيّوب الأنصارى وفيهما «حزقيل» بدل «حزبيل» .

3-Sıddık, sözü ile ameli uyum içinde olan, "özü ve sözü doğru kişi" demektir. Ekber "en büyük" anlamına gelir. Sıddık-ı Ekber yani doğrulukta en büyük kişi demektir. *Çev.*

4-Faruk, hak ile batılı çok net şekilde ayırt eden demektir. Azam, en yüce anlamına gelir. Faruk-u Azam yani hak ile batılı ayırt etmede en yüce kişi demektir. *Çev.*

5-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.6, h.13, Yasir Hadım'dan, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), İmam Hüseyin'den (a.s). Ayrıca bkz: *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.106.

Ali b. Ebutalib'dir. Odur Sıddık-ı Ekber ve Faruk-u Azam.[1]

3407-Resulullah (s.a.a): Şu alnının ön kısmı saçsız olan kişinin [yani Ali'nin (a.s)] eteğinden tutun. Zira o Sıddık-ı Ekberdir ve odur hakla batılı ayıran Faruk-u Azam.[2]

3408-Resulullah (s.a.a): Sıddıklar üçtür: Âl-i Yasin'in mümini Habib en-Neccar, Âl-i Firavun'un mümini Hizyil ve Ali b. Ebutalib; nitekim o (Ali b. Ebutalib), onların en üstünüdür.[3]

3409 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : الصِّدّيقونَ ثَلاثَةٌ : حَبيبٌ النَّجّارُ مُؤمِنُ آلِ ياسينَ الَّذى قالَ : ﴿يـقَوْمِ اتَّبِعُواْ الْمُرْسَلِينَ﴾[۴] وحِزقيلُ مُؤمِنُ آلِ فِرعَونَ الَّذى قالَ : ﴿أَتَقْتُلُونَ رَجُلاً أَن يَقُولَ رَبِّىَ اللَّهُ﴾[۵] وعَلِىُّ بنُ أبى طالِبٍ الثّالِثُ ، وهُوَ أفضَلُهُم[۶] .

3410 . **المعجم الكبير عن أبى ذرّ وسلمان** : أخَذَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِيَدِ

1-*et-Taraif*, s.94, h.132, İbn-i Abbas'tan.

2-Saduk, *el-Emali*, s.285, h.316 ve s.772, h.1048; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.210, hepsi Hakem b. Salt'tan, İmam Bakır'dan (a.s), babalarından (a.s); *Basairu'd-Derecat*, s.53, h.2, Hakem b. Salt'tan, İmam Bakır'dan (a.s) Resulullah'tan (s.a.a); *Meşarik-i Envari'l-Yakin*, s.60.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.313, h.8863; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.628, h.1072, bu kaynakta "Hizyil" yerine "Hirtil" şeklinde geçmiştir; *en-Nuru'l-Muşteil*, s.247, h.67; Harezmî, *el-Menakıb*, s.310, h.307; *Şevahidu't-Tenzil*, c.2, s.304, h.938, son üçünde "Hizyil" yerine "Hizbil" şeklinde; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb*, s.246, h.293, bu kaynakta "Hizyil" yerine "Hirbil" şeklinde geçmiştir; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.208, hepsi Ebu Leyla'dan; *Tefsir-i Furat*, s.354, h.481, Ebu Eyyüb Ensari'den, bu iki kaynakta "Hizyil" yerine "Hizkil" şeklinde geçmiştir.

۴ . يس : 20 .

۵ . غافر : 28 .

۶ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص656 ح1117 ، تاريخ دمشق : ج42 ص43 ح8374 ، الصواعق المحرقة : ص125 ، كفاية الطالب : ص124 ، المناقب لابن المغازلى : ص247 ح294 وفيه «خربيل» بدل «حزقيل» ، الدرّ المنثور : ج7 ص53 ; تفسير فرات : ص354 ح480 كلّها عن أبى ليلى .

عَلِيٍّ(عليه السلام) فَقالَ : . . . هذَا الصِّدّيقُ الأكبَرُ ، وهذا فاروقُ هذِهِ الأُمَّةِ يَفرُقُ بَينَ الحَقِّ وَالباطِلِ[١] .

26 ـ 4 / 2

لَولاهُ لَم يُعرَفِ المُؤمِنونَ بَعدی

3411 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، لَولاکَ لَما عُرِفَ المؤُمِنونَ بَعدی[٢] .

3409-Resulullah (s.a.a): Sıddıklar üçtür: "*Ey Kavmim! Peygamberlere uyun*"[3] diyen Âl-i Yasin'in mümini Habib en-Neccar, *"Rabbim Allah'tır" dediği için bir adam mı öldüreceksiniz?*[4] diyen Âl-i Firavun mümini Hizkil ve Ali b. Ebutalib'dir. Onların en üstünü o dur.[5]

---

١ . المعجم الكبير : ج6 ص269 ح6184 ، تاريخ دمشق : ج42 ص41 ح8368 و 8369 و ص42 ص8370 كلاهما عن أبی ذرّ و ح8371 عن ابن عبّاس ، الاستيعاب : ج4 ص307 ح3188 ، أُسد الغابة : ج6 ص265 ح6214 ، الإصابة : ج7 ص294 ح10484 والثلاثة الأخيرة عن أبی ليلی الغفاری ; معانی الأخبار : ص402 ح64 عن ابن عبّاس ، الأمالی للطوسی : ص250 ح444 ، رجال الكشّی : ج1 ص114 ح51 كلاهما عن أبی ذرّ وكلّها نحوه ، المناقب لابن شهرآشوب : ج2 ص6 .

٢ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص48 ح187 عن داود بن سليمان الفرّا وأحمد بن عبد الله الهروی عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، الأمالی للمفيد : ص213 ح4 عن سليمان بن خالد عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) ، شرح الأخبار : ج2 ص382 ح740 عن جابر ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص206 ، صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص246 ح157 .

3-Yasin, 20.

4-Gafir, 28.

5-İbn-i Hanbel, *Fazaili's-Sahabe*, c.2, s.656, h.1117; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41, h.8374; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.125; *Kifayetu't-Talib*, s.124; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.247, h.294, bu kaynakta "Hizkil" yerine "Hirbil" şeklinde geçmiştir; *ed-Dürru'l-Mensur*, c.7, s.53; *Tefsir-i Furat*, s.354, h.480, hepsi Ebu Leyla'dan; Saduk, *el-Emali*, s.563, h.760, Abdurrahman b. Ebu Leyla'dan.

3410-*el-Mucemu'l-Kebir* [Ebuzer ve Selman'dan]: Resulullah (s.a.a), Ali'nin elinden tutup şöyle buyurdu: …Budur Sıddık-ı Ekber ve budur hakla batılı ayıran bu ümmetin faruku![1]

2/4-26

O Olmasaydı Benden Sonra Müminler Tanınmazdı

3411-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Eğer sen olmasaydın benden sonra müminler asla tanınmazdı.[2]

3412 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : لَولا أنتَ لَم يُعرَفِ المُؤمِنونَ بَعدی[۳] .

3413 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : لَولاکَ ما عُرِفَ المُنافِقونَ مِنَ المُؤمِنينَ[۴] .

3414 . **كفاية الأثر عن عمّار بن ياسر** : أَتَيتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَقُلتُ لَهُ : يا

1-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.269, h.6184; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41, h.8368 ve 8369 ve s.42, h.8370, ikisi de Ebuzer'den ve h.8371, İbn-i Abbas'tan; *el-İstiâb*, c.4, s.307, h.3188; *Usdu'l-Gabe*, c.6, s.265, h.6214; *el-İsabe*, c.7, s.294, h.10484, son üçü Ebu Leyla Gifari'den; *Maani'l-Ahbar*, s.402, h.64, İbn-i Abbas'tan; Tusi, *el-Emali*, s.250, h.444; *Ricalu'l-Keşşi*, c.1, s.114, h.51, ikisi de Ebuzer'den; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.6. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*, Sıddık-ı Ekber, c.8, böl:3/4-2; Faruk-u Ekber, c.8, böl:3/4-3 ve Ali Ümmetin Farukudur, c.1, s.217.

2-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza,* c.2, s.48, h.187, Davud b. Süleyman Ferra'dan, Ahmed b. Abdullah Herevi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); Müfid, *el-Emali*, s.213, h.4, Süleyman b. Halid'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.382, h.740, Cabir'den; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.206; *Sahifetu'l-İmam Rıza* (a.s), s.246, h.157; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.70, h.101; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.152, h.36477, son üçü Ahmed b. Amir Tai'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

۳ . الأمالی للصدوق: ص157 ح150، بشارة المصطفی: ص155، کنز الفوائد: ج2 ص179، المناقب للکوفی : ج1 ص251 ح167 و ص494 ح402 ، إعلام الوری : ج1 ص367 ; المناقب لابن المغازلی : ص238 ح285 کلّها عن جابر .

۴ . الخصال : ص580 ح1 عن مکحول عن الإمام علیّ(علیه السلام) .

رَسولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيکَ ، إنَّ عَلِيّاً قَد جاهَدَ فِی اللهِ حَقَّ جِهادِه . فَقالَ : لا□نَّهُ مِنّی وأَنَا مِنهُ ، وارِثُ عِلمی ، وقاضی دَینی ، ومُنجِزُ وَعدی ، وَالخَلیفَةُ بَعدی ، ولَولاهُ لَم یُعرَفِ المُؤمِنُ المَحضُ[1] .

27 ـ 4 / 2

مَن خالَفَ طَریقَتَهُ ضَلَّ

3415 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : یا عَلِیُّ ، أما إنَّکَ المُبتَلی وَالمُبتَلی بِکَ ، أما إنَّکَ الهادی مَنِ اتَّبَعَکَ ، ومَن خالَفَ طَریقَتَکَ فَقَد ضَلَّ إلی یَومِ القِیامَةِ[2] .

3416 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : لَن تَضِلّوا ولَن تَهلِکوا وأَنتُم فی مُوالاةِ عَلِیٍّ ، وإن خالَفتُموهُ فَقَد ضَلَّت بِکُمُ الطُّرُقُ وَالأَهواءُ فِی الغَیِّ ، فَاتَّقُوا اللهَ فی ذِمَّةِ اللهِ فَإِنَّ ذِمَّةَ اللهِ عَلِیُّ بنُ أَبی طالِب[3] .

3412-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Eğer sen olmasaydın benden sonra müminler tanınmazdı.[4]

3413-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Eğer sen olmasaydın münafıklar müminlerden ayırt edilmezdi.[5]

3414-*Kifayetu'l-Eser* [Ammar b. Yasir'den]: Resulullah'ın

---

١ . کفایة الأثر : ص120 ، بحار الأنوار : ج36 ص326 ح183 وفی آخره : «لم یعرف المؤمن المحض بعدی» .

٢ . الأمالی للطوسی : ص499 ح1094 و ص479 ح1047 ، المناقب للکوفی : ج2 ص555 ح1067 کلّها عن زید بن علیّ عن آبائه عن الإمام علیّ(علیهم السلام) .

٣ . ینابیع المودّة : ج2 ص285 ح816 ; إحقاق الحقّ : ج6 ص57 و ج16 ص439 کلّها عن ابن عبّاس .

4-Saduk, *el-Emali*, s.157, h.150; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.155; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.179; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.251, h.167 ve s.494, h.402; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.367; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.238, h.285, hepsi Cabir'den.

5-*el-Hisal*, s.580, h.1, Mekhul'dan, İmam Ali'den (a.s).

(s.a.a) huzuruna varıp ona dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Allah'ın salât-ü selamı senin üzerine olsun! Gerçekten Ali, Allah yolunda hakkıyla cihad etti.' Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: Çünkü o bendendir ve ben ondanım; ilmimin varisi, borcumun ödeyicisidir; sözümün gerçekleştiricisi ve benden sonraki halifedir. Eğer o olmasaydı halis mümin tanınmazdı.[1]

2/4-27

Onun Yoluna Muhalefet Eden Sapmıştır

3415-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen imtihan edilmişsin ve senin vesilenle imtihan verilir. Sen, sana uyanları hidayet edensin ve senin yoluna muhalefet eden kıyamete kadar sapmıştır.[2]

3416-Resulullah (s.a.a): Ali'nin velayetinde bulunduğunuz sürece asla sapmayacak ve helak olmayacaksınız. Ancak ona muhalefet edecek olursanız hatalar ve nefsanî arzular sizi sapkınlığa düşürecektir. Allah'ın zimmeti hakkında korkun. Hiç şüphesiz Allah'ın zimmeti, Ali b. Ebutalib'dir.[3]

3417 . المناقب لابن المغازلی عن زید بن أرقم : کُنّا جُلوساً بَینَ یَدَیِ النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله) فَقالَ : أ لا أدُلُّکُم عَلی مَن إذَا استَرشَدتُموهُ لَن تَضِلّوا ولَن تَهلِکوا ؟ قالوا : بَلی یا رَسولَ الله . قالَ : هُوَ هذا ـ وأشارَ إلی عَلِیِّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام) ـ ثُمَّ قالَ : وآخوهُ ووازِروهُ وَاصدُقوهُ وَانصَحوهُ ; فَإِنَّ جَبرَئیلَ(علیه السلام) أخبَرَنی بِما قُلتُ لَکُم[۴] .

1-*Kifayetu'l- Eser*, s.120; *Biharu'l-Envar*, c.36, s.326, h.183, bu kaynakta "Eğer o olmasaydı benden sonra halis mümin tanınmazdı" şeklinde.

2-Tusi, *el-Emali*, s.499, h.1094 ve s.479, h.1047; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.555, h.1067, hepsi Zeyd b. Ali'den, babalarından, İmam Ali'den (hepsine selam olsun).

3-*Yenabiu'l-Mevedde*, c.2, s.285, h.816; *İhkaku'l-Hak*, c.6, s.57 ve c.16, s.439, hepsi İbn-i Abbas'tan.

۴ . المناقب لابن المغازلی: ص245 ح292 ; بشارة المصطفی: ص208.

28 ـ 4 / 2

بابُ حِطَّة

3418 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ بابُ حِطَّة[1] ، مَن دَخَلَ مِنهُ كانَ مُؤمِناً ، ومَن خَرَجَ مِنهُ كانَ كافِراً[2] .

3419 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : مَثَلُکَ فی اُمَّتی مَثَلُ بابِ حِطَّة فی بَنی إسرائیلَ ; فَمَن دَخَلَ فی وِلایَتِکَ فَقَد دَخَلَ البابَ کَما أمَرَهُ اللهُ عَزَّ وجَلَّ[3] .

3420 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ عَلِيّاً صِدّيقُ هذِهِ الاُمَّة وفاروقُها ومُحَدَّثُها ، إنَّهُ هارونُها ويوشَعُها وآصَفُها وشَمعونُها ، إنَّهُ بابُ حِطَّتِها وسَفينَةُ نَجاتِها[4] .

3417-*el-Menakıb, İbn-i Magazilî* [Zeyd b. Erkam'dan]: Peygamberin (s.a.a) karşısında oturmuştuk. Şöyle buyurdu: 'Size, kendisinden yol göstermesini istediğinizde asla sapmayacağınız ve helak olmayacağınız birini göstermeyim mi?' Dediler ki: 'Evet, ey Allah'ın Resulü!' [Ali b. Ebutalib'e işaret ederek] şöyle buyurdu: 'İşte bu.' Sonra şöyle buyurdu: Onu kardeş edinin, kendisine destek olun, ona karşı dürüst olun ve hayrını isteyin. Size

---

١ . هی فِعْلة من حَطَّ الشیء یَحُطّه إذا أنزله وألقاه . ومنه الحدیث فی ذکر حطّة بنی إسرائیل ، وهو قوله تعالی : ﴿وَقُولُواْ حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ﴾(البقرة : 58) أی قولوا حُطّ عنّا ذنوبنا ، وارتفعت علی معنی : مسألتنا حِطّة ، أو أمرنا حِطّة (النهایة : ج1 ص402) .

٢ . الصواعق المحرقة: ص125، الفردوس: ج3 ص64 ح4179 کلاهما عن ابن عبّاس، کنز العمّال: ج11 ص603 ح32910 نقلاً عن الدارقطنی فی الأفراد .

٣ . الخصال : ص574 ح1 عن مکحول عن الإمام علیّ(علیه السلام) .

٤ . الأمالی للصدوق: ص83 ح49، بشارة المصطفی: ص153، روضة الواعظین: ص113 کلّها عن عبدالله بن عبّاس، عیون أخبار الرضا : ج2 ص13 ح30 .

söylediklerimi Cebrail (a.s) bana bildirdi.[1]

2/4-28

Hıtta (Mağfiret) Kapısı

3418-Resulullah (s.a.a): Ali Hıtta kapısıdır;[2] ondan giren mümin olur ve ondan çıkan kâfir olur.[3]

3419-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Senin ümmetim içindeki durumun, İsrailoğulları arasındaki Hıtta kapısı gibidir. Her kim senin velayetine girerse bu kapıdan Yüce Allah'ın emrettiği gibi girmiş olur.[4]

3420-Resulullah (s.a.a): Ey insanlar! Ali bu ümmettin sıddıkı, onun faruku ve muhaddisidir. O, bu ümmetin Harun'u, Yuşa'sı, Asıf'ı ve Şem'un'udur. O, bu ümmetin Hıttası ve kurtuluş gemisidir.[5]

29 ـ 4 / 2

بابُ الجَنَّةِ

3421 . رسول الله(ص) : أنَا مَدينَةُ الجَنَّةِ وعَلِيٌّ بابُها ; فَمَن أرادَ الجَنَّةَ فَليَأتِها مِن بابِها[٦] .

1-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.245, h.292, Maruf b. Harbuz'dan, İmam Bakır'dan (a.s); *Bişaretu'l-Mustafa*, s.208. Ayrıca bkz: *İmam Ali Ansiklopedisi*, c.2, s.203, Dokuzuncu Fasıl, İsmet (Masumluk) Hadisleri.

2-Hıtta, bir şeyi indirmek, atmak ve dökmek anlamına gelir. Bakara suresinin 58. ayetinde yüce Allah İsrailoğullarına şehrin kapısından girerken "Hıtta" söylemelerini yani "Rabbimiz, günahlarımızı dök" demelerini emretmiş ve bu durumda Allah'ın onların hatalarını bağışlayacağını vaat etmiştir. Hadiste bu manaya gönderme vardır.

3-*Sevaiku'l-Muhrika*, s.125; *el-Firdevs*, c.3, s.64, h.4179, ikisi de İbn-i Abbas'tan; *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.603, h.3291, *el-Efrad*'da ed-Daru'l-Kutni'den naklen.

4-*el-Hisal*, s.574, h.1, Mekhul'dan, İmam Ali'den (a.s).

5-Saduk, *el-Emali*, s.83, h.49; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.153; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.113, hepsi Abdullah b. Abbas'tan; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.13, h.30, Hüseyin b. Halid'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

٦ . المناقب لابن المغازلی : ص86 ح127 ; الأمالی للطوسی : ص577 ح1193 .

3422 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنَا مَدينَةُ الجَنَّةِ وأنتَ بابُها يا عَلِيُّ ، كَذَبَ مَن زَعَمَ أنَّهُ يَدخُلُها مِن غَيرِ بابِها[1] .

3423 . **إرشاد القلوب عن ابن عبّاس** : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : مَعاشِرَ النّاسِ ، اعلَموا أنَّ للهِ تعالى بَاباً مَن دَخَلَها أمِنَ مِنَ النّارِ ومِنَ الفَزَعِ الأكبَرِ . فَقامَ إلَيهِ أبو سَعيد الخُدرِيُّ فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، اهدِنا إلى هذَا البابِ حَتّى نَعرِفَهُ ؟ فَقالَ : هُوَ عَلِيُّ بنُ أبي طالِب ، سَيِّدُ الوَصِيّينَ وأميرُ المُؤمِنينَ ، وأخو رَسولِ رَبِّ العالَمينَ ، وخَليفَتُهُ عَلَى النّاسِ أجمَعينَ[2] .

5 / 2

الكَمالاتُ المَعنَوِيَّةُ

1 ـ 5 / 2

فيه خِصالُ الأنبياء

3424 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : مَن أرادَ أن يَنظُرَ إلى آدَمَ في عِلمِهِ ، وإلى نوح في فَهمِهِ ، وإلى إبراهيمَ في حِلمِهِ ، وإلى يَحيَى بنِ زَكَرِيّا في زُهدِهِ ، وإلى موسَى بنِ عِمرانَ في بَطشِهِ، فَلْيَنظُر إلى عَلِيِّ بنِ أبي طالِب[3] .

2/4-29

Cennet Kapısı

3421-Resulullah (s.a.a): Ben cennet şehriyim, Ali de onun kapısıdır. Her kim cenneti isterse kapısından gelmelidir.[4]

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص378 ح8974 ; الأمالي للطوسي : ص309 ح622 كلاهما عن الأصبغ بن نباتة عن الإمام عليّ(عليه السلام) .

٢ . إرشاد القلوب : ص293 ، مائة منقبة : ص94 ح41 .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص313 ح8862 ، البداية والنهاية : ج7 ص357 ، شواهد التنزيل : ج1 ص103 ح117 وص100 ح116 نحوه ، ذخائر العقبى : ص168 ، المناقب للخوارزمي : ص83 ح70 .

4-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.86, h.127; Tusi, *el-Emali*, s.577, h.1193, ikisi de

3422-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Ben cennet şehriyim ve sen ya Ali, onun kapısısın; oraya, kapısı dışından gireceğini zanneden yalan söylemiştir.[1]

3423-*İrşadu'l-Kulub* [İbn-i Abbas'tan]: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: 'Ey insanlar! Şunu bilin ki Yüce Allah'ın bir kapısı vardır ki ondan giren ateşten ve büyük dehşetten güvende olur.' Ebu Said Hudri Resulullah'ın (s.a.a) karşısında ayağa kalkarak 'Ey Allah'ın Resulü! O kapıyı bize göster de tanıyalım.' dedi. Buyurdu ki: O, Ali b. Ebutalib'dir; vasilerin efendisi, müminlerin emiri, Allah'ın elçisinin kardeşi ve onun tüm insanlar üzerindeki halifesidir.[2]

2/5

MANEVİ KEMALLER

2/5-1

Onda Peygamberlerin Özellikleri Var

3424-Resulullah (s.a.a): Kim ilminde Âdem'e, kavrayışında Nuh'a, hilminde İbrahim'e, zühdünde Zekeriya oğlu Yahya'ya ve gücünde İmran oğlu Musa'ya bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e baksın.[3]

3425 . تاريخ دمشق عن أنس : كانَ النَّبيُّ(صلى الله عليه وآله) إذا أرادَ أن يَشهَرَ عَلِيّاً فى مَوطِن أو مَشهَد عَلا عَلى راحِلَتِه وأمَرَ النّاسَ أن يَنخَفِضوا دونَهُ ، وإنَّ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) شَهَرَ عَلِيّاً يَومَ خَيبَرَ فَقالَ : يا أيُّهَا النّاسُ ! مَن أحَبَّ أن يَنظُرَ إلى آدَمَ فى خَلقِه ، وأنَا فى خُلُقى ، وإلى إبراهيمَ فى خُلَّتِه ، وإلى موسى فى مُناجاتِه ، وإلى يَحيى فى زُهدِه ، وإلى

İbn-i Abbas'tan.

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.378, h.8974; Tusi, *el-Emali*, s.309, h.622, ikisi de Esbağ b. Nebate'den, İmam Ali'den (a.s).

2-*İrşadu'l-Kulub*, s.293; *Mie Menkıbe*, s.94, h.41.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.313, h.8862; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.357; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.103, h.117 ve s.100, h.116; *Zehairu'l-Ukba*, s.168; Harezmî, *el-Menakıb,* s.83, h.70; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.212, h.256, Enes'ten, bu kaynakta "Her kim Âdem'in ilmine ve Nuh'un fıkhına bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e bakmalıdır" şeklinde; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.143; *Şeceri, el-Emali*, c.1, s.133, Musa b. İbrahim Mirzevi'den, İmam Kazım'dan (a.s), babalarından (a.s). Az farkla.

عيسى فى سُنَّتِه ، فَلْيَنظُر إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ، إذا خَطَرَ بَينَ الصَّفَّينِ كَأَنَّما يَتَقَلَّعُ مِن صَخر أو يَتَحَدَّرُ مِن دَهر[1] .

3426 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : من أرادَ أن يَنظُرَ إلى آدَمَ فى عِلمِه ، وإلى نوح فى تَقواهُ ، وإلى إبراهيمَ فى حِلمِه ، وإلى موسى فى هَيبَتِه ، وإلى عيسى فى عِبادَتِه ، فَلْيَنظُر إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[2] .

3427 . **عنه**(ص) : مَن أرادَ أن يَنظُرَ إلى نوح فى عَزمِه ، وإلى آدَمَ فى عِلمِه ، وإلى إبراهيمَ فى حِلمِه ، وإلى موسى فى فِطنَتِه ، وإلى عيسى فى زُهدِه ، فَلْيَنظُر إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[3] .

3428 . **الأمالى للطوسى عن عبد الله بن مسعود** : كانَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) جالِساً فى جَماعَةٍ مِن أصحابِه إذ أقبَلَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب صَلَواتُ الله عَلَيه ، فَقالَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) : مَن أرادَ أن يَنظُرَ إلى آدَمَ فى عِلمِه ، وإلى نوح فى حِكمَتِه ، وإلى إبراهيمَ فى حِلمِه ، فَلْيَنظُر إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[4] .

3425-*Tarih-i Dımeşk* [Enes'ten]: Peygamber (s.a.a) Ali'yi (a.s) herhangi bir yerde veya bir meydanda tanıtmak istediğinde bineğinin üzerine çıkardı ve insanlara ondan daha aşağıda durmalarını emrederdi. Resulullah (s.a.a), Hayber gününde de Ali'yi ön plana çıkardı ve şöyle buyurdu: 'Ey insanlar! Her kim yaratılışında Âdem'e, ahlakımda bana, dostluğunda İbrahim'e, münaca-

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص288 ح8818 .

٢ . مطالب السؤول : ص22 ; بحار الأنوار : ج39 ص39 كلاهما نقلاً عن أحمد بن الحسين البيهقى فى كتابه «فضائل الصحابة» مرفوعاً ، نهج الحقّ : ص236 ، إرشاد القلوب : ص217 .

٣ . شرح نهج البلاغة : ج9 ص168 ، ينابيع المودّة : ج1 ص363 ح1 ; بشارة المصطفى : ص277 .

٤ . الأمالى للطوسى : ص417 ح938 ، الأمالى للمفيد : ص14 ح3 عن أبى إسحاق عن أبيه وفيه «خُلقه» بدل «علمه» ; كفاية الطالب : ص122 ، ذخائر العقبى : ص168.

tında Musa'ya, zühdünde Yahya'ya ve sünnetinde İsa'ya bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e baksın; iki ordu arasında durduğunda sanki bir kaya kopmuş veya bir sel akmıştır.'[1]

3426-Resulullah (s.a.a): Her kim ilminde Âdem'e, takvasında Nuh'a, hilminde İbrahim'e, heybetinde Musa'ya ve ibadetinde İsa'ya bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e baksın.[2]

3427-Resulullah (s.a.a): Her kim kararlılığında Nuh'a, ilminde Âdem'e, hilminde İbrahim'e, zekiliğinde Musa'ya ve zühdünde İsa'ya bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e baksın.[3]

3428-*el-Emali, Tusi* [Abdullah b. Mesud'dan]: Resulullah (s.a.a) ashabından bir cemaatle oturmuştu. O sırada Ali b. Ebutalib geldi. Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Her kim ilminde Âdem'e, hikmetinde Nuh'a ve hilminde İbrahim'e bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e baksın.[4]

3429 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : أعطَى اللهُ عَلِيّاً مِنَ الفَضلِ جُزءاً لَو قُسِّمَ عَلى أهلِ الأَرضِ لَوَسِعَهُم ، وأعطاهُ مِنَ الفَهمِ جُزءاً لَو قُسِّمَ عَلى أهلِ الأَرضِ لَوَسِعَهُم . شَبَّهتُ لينَهُ بلينِ لوط ، وخُلُقَهُ بِخُلُقِ يَحيى ، وزُهدَهُ بِزُهدِ أيّوبَ ، وسَخاءَهُ بِسَخاءِ إبراهيمَ ، وبَهجَتَهُ بِبَهجَةِ

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.288, h.8818.

2-*Metalibi's-Suul*, s.22; *Biharu'l-Envar*, c.39, s.39, Ahmed b. Hüseyin Beyhaki'den Fazailu's-Sahabe kitabında merfu olarak; *Nehcü'l-Hak*, s.236; *İrşadu'l-Kulub*, s.217.

3-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.9, s.128; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.363, h.1, Ebu Hemra'dan, bu kaynakta "zekiliğinde" yerine "heybetinde" şeklinde, ikisi de İbn-i Hanbel ve Beyhaki'den; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.277, İbn-i Abbas'tan, "kararlılığında" yerine "barışında" ve "İsa" yerine "Davud" şeklinde.

4-Tusi, *el-Emali*, s.417, h.938; Müfid, *el-Emali*, s.14, h.3, Ebu İshak'tan, babasından, bu kaynakta "ilminde" yerine "ahlakında" şeklinde; *Kifayetu't-Talib*, s.122; *Zehairu'l-Ukba*, s.168, bu kaynakta "ilminde Âdem'e" yerine "güzelliğinde Yusuf'a" şeklinde, ikisi de İbn-i Abbas'tan.

سُلَيمانَ بنِ داوُدَ ، وقُوَّتَهُ بِقُوَّةِ داوُدَ[1] .

3430 . **الإمام الحسين**(عليه السلام) : نَظَرَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ذاتَ يَوم إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) وقَد أقبَلَ وحَولَهُ جَماعَةٌ مِن أصحابِهِ ، فَقالَ : مَن أرادَ أن يَنظُرَ إلى يوسُفَ فى جَمالِهِ ، وإلى إبراهيمَ فى سَخائِهِ ، وإلى سُلَيمانَ فى بَهجَتِهِ ، وإلى داوُدَ فى قُوَّتِهِ ، فَلْيَنظُر إلى هذا[2] .

2 ـ 5 / 2

أفضَلُكُم

3431 . **الأمالى للمفيد عن أبى أُمامةَ الباهلى** : وَاللهِ لا يَمنَعُنى مَكانُ مُعاوِيَةَ أن أقولَ الحَقَّ فى عَلِيٍّ(عليه السلام) ، سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : عَلِيٌّ أفضَلُكُم ، وفِى الدّينِ أفقَهُكُم ، وبِسُنَّتى أبصَرُكُم ، ولِكِتابِ اللهِ أقرَؤُكُم ، اللّهُمَّ إنّى اُحِبُّ عَلِيّاً فَأَحِبَّهُ ، اللّهُمَّ إنّى اُحِبُّ عَلِيّاً فَأَحِبَّهُ[3] .

3432 . **تفسير فرات عن عبد الله بن مسعود** : غَدَوتُ إلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فى مَرَضِهِ الَّذى قُبِضَ فيهِ ، فَدَخَلتُ المَسجِدَ وَالنّاسُ أحفَلَ ما كانوا كَأَنَّ عَلى رُؤوسِهِمُ الطَّيرَ .

3429-Resulullah (s.a.a): Allah Ali'ye faziletten öyle bir pay verdi ki eğer o, yeryüzündekilerin tümü arasında bölüştürülseydi hepsini kapsardı ve ona zihin açıklığından öyle bir pay vermiştir ki eğer o, tüm yeryüzü ehli arasında taksim edilseydi hepsini kuşatırdı. Yumuşaklığı Lut'un yumuşaklığına, huyu Yahya'nın hu-

---

١ . الأمالى للصدوق : ص57 ح14 عن سلمة بن قيس ، روضة الواعظين : ص124 .

٢ . الأمالى للصدوق : ص757 ح1020 عن ثابت بن دينار الثمالى عن الإمام زين العابدين(عليه السلام) ، روضة الواعظين : ص143 ، بحار الأنوار : ج39 ص35 ح2 .

٣ . الأمالى للمفيد : ص90 ح6 .

yuna, zühdü Eyyüb'ün zühdüne, cömertliği İbrahim'in cömertliğine, görkemi Davud oğlu Süleyman'ın görkemine ve kuvveti Davud'un kuvvetine benzer.[1]

3430-İmam Hüseyin (a.s): Bir gün Resulullah (s.a.a) etrafında ashabından bir cemaat olduğu halde karşıdan gelen Ali b. Ebutalib'e baktı ve şöyle buyurdu: Her kim güzelliğinde Yusuf'a, cömertliğinde İbrahim'e, görkeminde Süleyman'a ve kuvvetinde Davud'a bakmak istiyorsa ona baksın.[2]

2/5-2

En Üstününüz

3431-*el-Emali, Müfid* [Ebu Umame Bahili'den]: Vallahi Muaviye'nin konumu, benim Ali (a.s) hakkında hakkı söylememe engel olamayacaktır. Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ali en üstününüz, dinde en derin bilgiliniz, sünnetime en basiretliniz ve Allah'ın kitabını en iyi okuyanınızdır. Allahım, ben Ali'yi seviyorum, sen de onu sev. Allahım, ben Ali'yi seviyorum, sen de onu sev.[3]

3432-*Tefsir-i Furat* [Abdullah b. Mesud'dan]: Resulullah'ı (s.a.a) ölümü ile sonuçlanan hastalığında sabah erkenden ziyaret ettim. Mescide girdim; insanlar toplanmışlardı, sanki başlarının üzerinde kuş varmış gibi sessiz ve hareketsizlerdi.

إذ أقبَلَ عَلِيُّ بنُ أبی طالب(عليه السلام) حَتّی سَلَّمَ عَلَی النَّبِیِّ(صلی الله عليه وآله) ، فَتَغامَزَ به بَعضُ مَن كانَ عِندَهُ ، فَنَظَرَ إلَيهِمُ النَّبِیُّ(صلی الله عليه وآله)فَقالَ : أ لا تَسألونَ عَن أفضَلِكُم ؟ قالوا : بَلی يا رَسولَ اللهِ ، قالَ : أفضَلُكُم عَلِیُّ بنُ أبی طالِب ; أقدَمُكُم إسلاماً ، وأوفَرُكُم إيماناً ، وأكثَرُكُم

1-Saduk, *el-Emali*, s.57, h.14, Seleme b. Kays'tan; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.124.

2-Saduk, *el-Emali*, s.757, h.1020, Sabit b. Dinar Sumali'den, İmam Zeynelabidin'den (a.s); *Ravzatu'l-Vaizin*, s.143; *Biharu'l-Envar*, c.39, s.35, h.2.

3-Müfid, *el-Emali*, s.90, h.6.

عِلماً ، وأرجَحُكُم حِلماً ، وأشَدُّكُم للهِ غَضَباً ، وأشَدُّكُم نِكايَةً فِي الغَزوِ وَالجِهادِ .

فَقالَ لَهُ بَعضُ مَن حَضَرَ : يا رَسولَ اللهِ ، وإنَّ عَلِيّاً قَد فُضِّلَنا بِالخَيرِ كُلِّهِ !

فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : أجَل ، هُوَ عَبدُ اللهِ وأخو رَسولِ اللهِ ; فَقَد عَلَّمتُهُ عِلمي ، وَاستَودَعتُهُ سِرّي ، وهُوَ أميني عَلى أُمَّتي[1] .

3 ـ 5 / 2

خَيرُ البَشَرِ

3433 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ خَيرُ البَشَرِ ، مَن أبى فَقَد كَفَرَ[2] .

3434 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : مَن لَم يَقُل : عَلِيٌّ خَيرُ النّاسِ ، فَقَد كَفَرَ[3] .

3435 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ خَيرُ البَشَرِ ، فَمَنِ امتَرى فَقَد كَفَرَ[4] .

Derken Ali b. Ebutalib (a.s) geldi ve Peygamber'e selam verdi. Orda bulunanlardan bazıları elleri ve gözleri ile birbirlerine işaret ettiler. Peygamber (s.a.a) onlara baktı ve şöyle buyurdu: 'Sizin en üstününüzün kim olduğunu sormayacak mısınız?' Dediler ki: 'Evet, (buyurun) ey Allah'ın Resulü!' Buyurdu ki: 'En üstününüz Ali b.

---

١ . تفسير فرات : ص496 ح651 ، بحار الأنوار : ج36 ص144 ح114 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص372 ح8970 و ح8971 ، كنز العمّال : ج11 ص625 ح33045 ; الأمالى للصدوق : ص135 ح132 ، بشارة المصطفى : ص246 ، شرح الأخبار : ج1 ص144 ح81 ، جامع الأحاديث للقمّى : ص315 ، المناقب للكوفى : ج2 ص523 ح1026 ، كشف الغمّة : ج1 ص156 كلّها عن حذيفة ، المسترشد : ص272 ح83 عن أبى حذيفة .

٣ . تاريخ بغداد : ج3 ص192 ح1234 ، تهذيب التهذيب : ج5 ص250 ح7379 ، تاريخ دمشق : ج42 ص372 ح8969 كلّها عن عبد الله عن الإمام علىّ(عليه السلام) ، كنز العمّال : ج11 ص625 ح33046 .

٤ . تاريخ بغداد : ج7 ص421 ح3984 ، تاريخ دمشق : ج42 ص373 ح8972 كلاهما عن جابر .

Ebutalib'dir; o, İslam'da en eskiniz, en imanlınız, ilmi ve hilmi en çok olanınız, Allah için gazapta en şiddetliniz, savaşta ve cihatta en sağlamınızdır.

Oradakilerden bazıları Peygamber'e (s.a.a) dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ali tüm hayırlarda bizden üstün kılınmış!'

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: Evet, o Allahın kulu ve Resulullah'ın kardeşidir; ona ilmimi öğrettim ve sırrımı emanet ettim. O, ümmetim üzerindeki eminimdir.[1]

2/5-3

İnsanların En İyisi

3433-Resulullah (s.a.a): Ali insanların en iyisidir; kabul etmeyen kâfir olmuştur.[2]

3434-Resulullah (s.a.a): Her kim "Ali insanların en iyisidir" demezse kâfir olmuştur.[3]

3435-Resulullah (s.a.a): Ali insanların en iyisidir; şüphe eden kâfir olmuştur.[4]

3436 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ خَيرُ البَشَرِ ، مَن شَكَّ فيه فَقَد كَفَرَ[٥] .

3437 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ أنتَ خَيرُ البَشَرِ ، لا يَشُكُّ فيكَ إلاّ كافِرٌ[١] .

1-*Tefsir-i Furat*, s.496, h.651; *Biharu'l-Envar*, c.36, s.144, h.114.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.372, h.8970 ve h.8971; *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.625, h.33045; Saduk, *el-Emali*, s.135, h.132; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.246; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.144, h.81; Kummi, *Camiu'l-Ahadis*, s.315; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.523, h.1026; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.156, hepsi de Huzeyfe'den; *el-Musterşed*, s.272, h.83, Ebu Huzeyfe'den.

3-*Tarih-i Bağdat*, c.3, s.192, h.1234; *Tehzibu't-Tehzib*, c.5, s.250, h.7379; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.272, h.8969, hepsi Abdullah'tan, İmam Ali'den (a.s); *Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.625, h.33046.

4-*Tarih-i Bağdat*, c.7, s.421, h.3984; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.373, h.8972, ikisi de Cabir'den.

٥ . الفردوس : ج3 ص62 ح4175 عن جابر بن عبد الله .

3438 . اليقين عن جابر بن عبد الله الأنصارى : سَمِعتُهُ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِأُذُنَيَّ هاتَينِ يَقولُ ـ وإلاّ فَصَمَّتا ـ : عَلِيٌّ بَعدى خَيرُ البَشَرِ ، مَن أبى فَقَد كَفَرَ[٢] .

3439 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) : إنَّ ابنَتى سَيِّدَةُ نِساءِ العالَمينَ ، وإنَّ بَعلَها لا يُقاسُ بِأحَدٍ مِنَ النّاسِ[٣] .

3440 . عنه(صلى الله عليه وآله) : يا فاطِمَةُ ، أبشِرى بِطيبِ النَّسلِ ، فَإِنَّ اللهَ فَضَّلَ بَعلَكِ عَلى سائِرِ خَلقِهِ[٤] .

3441 . الإمام الباقر عن آبائه(عليهم السلام) : سُئِلَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَن خيرِ النّاسِ ، فَقالَ : خَيرُها وأتقاها وأفضَلُها وأقرَبُها إلَى الجَنَّةِ أقرَبُها مِنّى ، ولا فيكُم أتقى ولا أقرَبُ إلَيَّ مِن عَلِيِّ بنِ أبى طالِبٍ[٥] .

3436-Resulullah (s.a.a): Ali insanların en iyisidir; her kim bunda şüphe ederse kâfir olmuştur.[6]

3437-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen insanların en iyisisin;

---

١ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص59 ح225 عن الحسن بن عبد الله الرازى ، الأمالى للصدوق : ص136 ح134 عن عبد الله بن محمّد بن علىّ التميمى وكلاهما عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، مائة منقبة : ص121 ح66 عن علىّ الدعبلى عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام الحسين(عليهم السلام) .

٢ . اليقين : ص270 ح94 ، الفضائل لابن شاذان : ص136 وفيه «شكّ» بدل «أبى» وراجع جامع الأحاديث للقمّى : ص295 ـ 324 .

٣ . الفضائل لابن شاذان : ص143 عن عائشة ، إحقاق الحقّ : ج17 ص31 نحوه وراجع تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص618 ح5 .

٤ . الإقبال : ج3 ص94 ، الطرائف : ص111 ح162 ، كشف الغمّة : ج1 ص286.

٥ . ينابيع المودّة : ج2 ص274 ح786 .

6-*el-Firdevs*, c.3, s.62, h.4175, Cabir b. Abdullah'tan.

senin hakkında ancak kâfir şüpheye düşer.[1]

3438-*el-Yakin* [Cabir b. Abdullah Ensari'den]: Şu kulaklarımla [eğer yalan söylüyorsam sağır olsunlar] Resulullah'tan (s.a.a) duydum şöyle buyuruyordu: Ali benden sonra insanların en iyisidir; kabul etmeyen kâfir olmuştur.[2]

3439-Resulullah (s.a.a): Benim kızım âlemdeki kadınların hanımefendisidir ve onun kocası insanlardan hiçbiriyle mukayese edilmez.[3]

3440-Resulullah (s.a.a): Ya Fatıma! Sana tertemiz bir soyun olacağını müjdeliyorum. Allah senin kocanı tüm yaratıkları üzerine üstün kılmıştır.[4]

3441-İmam Bakır (a.s) [Babalarından (a.s)]: Resulullah'tan (s.a.a) insanların en iyisi hakkında sorduklarında buyurdu ki: İnsanların en iyisi, en takvalısı, en üstünü ve cennete en yakını, bana en yakın olanıdır. İçinizde Ali b. Ebutalib'den daha takvalısı ve bana daha yakını yoktur.[5]

3442 . المناقب لابن المغازلی عن مسروق : قالَت عائشَةُ : یا مَسروقُ ، إنَّکَ مِن وُلدی ، وإنَّکَ مِن أحَبِّهِم إلَیَّ ، فَهَل عِندَکَ عِلمٌ مِنَ المُخدَجِ[۶] ؟ قالَ : قُلتُ : نَعَم ، قَتَلَهُ عَلِیٌّ

1-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.59, h.225, Hasan b. Abdullah Razi'den; Saduk, *el-Emali*, s.136, h.134, Abdulah b. Muhammed b. Ali Temimi'den, ikisi de İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Mie Menkıbe*, s.121, h.66, Ali Di'beli'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), İmam Hüseyin'den (a.s).

2-*el-Yakin*, s.270, h.94; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.136, bu kaynakta "kabul etmeyen" yerine "şüphe eden" şeklinde. Ayrıca bkz: Kummi, *Camiu'l-Ahadis*, s.295-324.

3-İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.143, Ayşe'den; *İhkaku'l-Hak*, c.17, s.31. Ayrıca bkz. *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.618, h.5.

4-*el-İkbal*, c.3, s.94; *et-Taraif*, s.111, h.162; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.286, hepsi Esma binti Ümeys'ten, Fatıma'dan (a.s).

5-*Yenabiu'l-Mevedde*, c.2, s.274, h.786.

۶ . هو ذو الثُدَیَّة . ومُخدَج الید : أی ناقصها (تاج العروس : ج3 ص338) .

بنُ أبی طالب عَلی نَهر یُقالُ لاعلاهُ : تامَرّا ، ولاسفَله : النَّهرَوانُ ، بَینَ حَقایقَ وطَرفاءَ . قالَت : أبغنی عَلی ذلکَ بَیِّنَةً .

فَأتَیتُها بخَمسینَ رَجُلاً من کُلِّ خَمس بعَشَرَة ـ وکانَ النّاسُ إذ ذاکَ أخماساً ـ یَشهَدونَ أنَّ عَلیّاً(علیه السلام) قَتَلَهُ عَلی نَهر یُقالُ لاعلاهُ : تامَرّا ، ولاسفَله : النَّهرَوانُ ، بَینَ حَقایقَ وطَرفاءَ ، فَقُلتُ : یا اُمَّه ، أسألُک باللهِ وبحَقِّ رَسول الله(صلی الله علیه وآله) وبحَقّی ـ فَإنّی من وُلدک ـ أیَّ شَیء سَمعتَ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله)یَقولُ فیه ؟

قالَت : سَمعتُ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : هُم شَرُّ الخَلقِ وَالخَلیقَةِ ، یَقتُلُهُم خَیرُ الخَلقِ وَالخَلیقَةِ ، وأقرَبُهُم عندَ الله وَسیلَةً[1] .

4 ـ 5 / 2

سَیِّدُ الشُّهَداء

3443 . رسول الله(صلی الله علیه وآله) : عَلیٌّ سَیِّدُ الشُّهَداء ، وأبُو الشُّهَداء الغُرَباء[2] .

3444 . الأمالی للصدوق عن أنس بن مالک : سَمعتُ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : یَدخُلُ عَلَیکُم من هذَا البابِ خَیرُ الأوصیاء ، وسَیِّدُ الشُّهَداء ، وأدنَی النّاسِ مَنزِلَةً منَ الأنبیاء . فَدَخَلَ عَلیُّ بنُ أبی طالب(علیه السلام) .

3442-*el-Menakıb, İbn-i Magazilî* [Mesruk'tan]: Ayşe dedi ki: 'Ya Mesruk! Sen benim evlatlarımdansın ve bana onların en sevimli olanı-

---

١ . المناقب لابن المغازلی: ص56 ح 79، شرح نهج البلاغة : ج2 ص267 نقلاً عن مسند ابن حنبل; شرح الأخبار: ج1 ص141 ح74 ، کشف الغمّة : ج1 ص159 کلّها نحوه ، المسترشد : ص281 ح92 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج 3 ص 70 ، الصراط المستقیم : ج2 ص70 وفی الثلاثة الأخیرة قول النبیّ(ص) .

٢ . الأمالی للشجری : ج1 ص154 .

sın. Acaba Muhdec[1] hakkında bilgin var mı?' [Mesruk diyor ki:] Dedim ki: 'Evet, Ali b. Ebutalib onu, yukarısına Tamerra, aşağısına Nehrevan denilen Hakaik ile Tarfa arasındaki nehrin başında öldürdü.' Ayşe dedi ki: 'Bunun için şahit getir.' Ben elli kişi getirdim. Onlardan her on kişi elli kişilik bir gruptan seçilmişti. [Çünkü o zaman ordu beş bölümden oluşmaktaydı]. Hepsi de Ali'nin onu yukarısına Tamerra, aşağısına Nehrevan denilen Hakaik ile Tarfa arasındaki nehrin başında öldürdüğüne şahitlik ettiler. Dedim ki: 'Ey anne! Senden Allah'ın hakkı, Resulullah'ın hakkı ve benim hakkım için [ki senin evlatlarındanım] istiyorum, Resulullah'tan (s.a.a) onun hakkında ne duydun?'

Dedi ki: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Onlar yaratılmışların ve insanların en kötüsüdürler. Onları, yaratılmışların ve insanların en iyisi, vesile yönünden Allah'a en yakın olanı öldürecektir.[2]

2/5-4

Şehitlerin Efendisi

3443-Resulullah (s.a.a): Ali şehitlerin efendisi ve garip şehitlerin babasıdır.[3]

3444-*el-Emali, Saduk* [Enes b. Malik'ten]: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: 'Şu kapıdan vasilerin en üstünü, şehitlerin efendisi ve makam yönünden peygamberlere insanların en yakını girecektir.' Sonra da Ali b. Ebutalip (a.s) içeri girdi.

فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): وما لى لا أقولُ هذا يا أَبَا الحَسَنِ ; وأنتَ صاحِبُ

1-Muhdec, Zu's-Sudeyye diye meşhur olan Hurkus b. Züheyr'dir. Haricilerin başkanlarındandı. Eli nakıs olduğu için ona, bu anlamı ifade eden "Muhdec" ismi verilmiştir. Nehrevan savaşında öldürüldü. *Çev.*

2-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.56, h.79; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.2, s.267, Müsned-i İbn-i Hanbel'den naklen; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.141, h.74; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.159; *el-Musterşed*, s.281, h.92; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.70; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.70, son üçünde sadece Peygamberin (s.a.a) sözü.

3-Şeceri, *el-Emali*, c.1, s.154, Musa b. İbrahim Mirvezi Aver'den, İmam Kazım'dan (a.s), babalarından (a.s), İmam Ali'den (a.s).

حَوضی ، وَالموفی بِذِمَّتی ، وَالمُؤَدّی عَنّی دَینی ![1]

5 ـ 5 / 2

اللهُ انتَجاهُ

3445 . سنن الترمذی عن جابر : دَعا رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) عَلیّاً یَومَ الطّائفِ فَانتَجاهُ ، فَقالَ النّاسُ : لَقَد طالَ نَجواهُ مَعَ ابنِ عَمِّهِ ! فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) : مَا انتَجَیتُهُ ، ولکِنَّ اللهَ انتَجاهُ[2] .

3446 . المعجم الکبیر عن جابر : لَمّا کانَ یَومُ غَزوَةِ الطّائفِ قامَ النَّبیُّ(صلی الله علیه وآله) مَعَ عَلیٍّ(علیه السلام)مَلیّاً مِنَ النَّهارِ ، فَقالَ لَهُ أبو بَکر : یا رَسولَ الله ، لَقَد طالَت مُناجاتُکَ عَلیّاً مُنذُ الیَومِ ! فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) : ما أنَا انتَجَیتُهُ ، ولکِنَّ اللهَ انتَجاهُ[3] .

3447 . الإرشاد عن جابر بن عبدالله الأنصاری : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) لَمّا خَلا بِعَلیِّ بنِ أبی طالب(علیه السلام) یَومَ الطّائفِ ، أتاهُ عُمَرُ بنُ الخَطّابِ ، فَقالَ : أ تُناجیهِ دونَنا وتَخلو بِهِ دونَنا ؟ ! فَقالَ : یا عُمَرُ ، ما أنَا انتَجَیتُهُ بَلِ اللهُ انتَجاهُ[4] .

Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Neden bunu söylemeyeyim ey

---

۱ . الأمالی للصدوق : ص278 ح309 ، المناقب للکوفی : ج1 ص388 ح310 ، شرح الأخبار : ج2 ص476 ح836 وفیه إلی «فقال» وکلاهما نحوه .

۲ . سنن الترمذی : ج5 ص639 ح3726 ، البدایة والنهایة : ج7 ص357 ، المناقب للخوارزمی : ص138 ح155 ، مسند أبی یعلی : ج2 ص434 ح2160 ، أُسد الغابة : ج4 ص101 ح3789 ، تاریخ دمشق : ج42 ص315 ح8867 و ص316 ح8869 و 8870 ، المناقب لابن المغازلی : ص125 ح163 و 164.

۳ . المعجم الکبیر : ج2 ص186 ح1756 ، تاریخ بغداد : ج7 ص402 ح3945 ، المناقب لابن المغازلی : ص124 ح162 و ص126 ح166 کلّها نحوه .

۴ . الإرشاد : ج1 ص153 ، إعلام الوری : ج1 ص235 ، المناقب للکوفی : ج1 ص205 ح125 .

Ebu'l-Hasan! Sen, havuzumun sahibi, sorumluluğumu ifa eden ve benden taraf borcumu ödeyensin![1]

2/5-5

Allah'ın Onunla Necvası (Gizli Konuşması)

3445-*Sünen-i Tirmizi* [Cabir'den]: Taif savaşında Resulullah (s.a.a) Ali'yi çağırdı ve onunla gizli konuşup kulağına fısıldadı. İnsanlar, "Amcası oğluyla gizli konuşması uzadı!" dediler. Bunun üzerine Resulullah şöyle buyurdu: Ben onunla gizli konuşmadım; fakat Allah onunla gizli konuştu.[2]

3446-*el-Mucemu'l-Kebir* [Cabir'den]: Taif gazvesi vuku bulunca Peygamber (s.a.a) günün bir bölümünü Ali'yle özel görüşerek geçirdi. Ebubekir ona dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Bugün Ali'yle gizli konuşman bayağı uzadı!' Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ben onunla gizli konuşmadım; lakin Allah ounla gizli konuştu.'[3]

3447-*el-İrşad* [Cabir b. Abdullah Ensari'den]: Resulullah (s.a.a) Taif savaşı sırasında Ali b. Ebutalib'le yalnız kalınca Ömer b. Hattab onun yanına geldi ve dedi ki: 'Bizimle değil de onunla gizli konuşuyorsun; bizimle değil de onunla yalnız kalıyorsun, öyle mi?!' Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Ömer! Ben onunla gizli konuşmadım, Allah onunla gizli konuştu.'[4]

1-Saduk, *el-Emali,* s.278, h.309; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.388, h.310; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.476, h.836, bu kaynakta "Resulullah (s.a.a) buyurdu…" bölümü zikredilmemiş.

2-*Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.639, h.3726; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.357; Harezmî, *el-Menakıb,* s.138, h.155; *Müsned-i Ebu Yelâ*, c.2, s.434, h.2160; *Usdu'l-Gabe*, c.4, s.101, h.3789; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.315, h.8867 ve s.316, h.8869 ve 8870; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.125, h.163 ve 164; *Tefsir-i Furat*, s.471, h.617; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.292.

3-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.2, s.186, h.1756; *Tarih-i Bağdat*, c.7, s.402, h.3945; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.124, h.162 ve s.126, h.166.

4-*el-İrşad*, c.1, s.153; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.235; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.205, h.125, Mücahid'den.

3448 . **تاريخ دمشق عن جابر** : لَمّا كانَ يَومُ الطّائف ناجى رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) عَلِيّاً طَويلاً ، فَلَحِقَ أبا بَكر وعُمَرَ فَقالا : طالَت مُناجاتُكَ عَلِيّاً يا رَسولَ الله ! قالَ : ما أنَا أُناجيه ، ولكِنَّ اللهَ انتَجاهُ[1] .

3449 . **الأمالى للطوسى عن جابر** : ناجى رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) عَلِيَّ بنَ أبى طالب(عليه السلام) يَومَ الطّائف فَأطالَ مُناجاتَهُ ، فَرَأى الكَراهَةَ فى وُجوه رِجال فَقالوا : قَد أطالَ مُناجاتَهُ مُنذُ اليَومِ ! فَقالَ : ما أنَا انتَجَيتُهُ ، ولكِنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ انتَجاهُ[2] .

3450 . **الإمام الصادق**(عليه السلام) : إنَّ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) انتَجى عَلِيّاً(عليه السلام) يَومَ الطّائف ، فَقالَ أصحابُهُ : يا رَسولَ الله ، انتَجَيتَ عَلِيّاً مِن بَينِنا وهُوَ أحدَثُنا سِنّاً ! فَقالَ : ما أنَا أُناجيه ، بَلِ اللهُ يُناجيه[3] .

6 ـ 5 / 2

اللهُ ورَسولُهُ وجَبرَئيلُ عَنهُ راضونَ

3451 . **المعجم الكبير عن أبى رافع** : إنَّ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) بَعَثَ عَلِيّاً مَبعَثاً ، فَلَمّا قَدِمَ قالَ لَهُ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) : اللهُ ورَسولُهُ وجِبريلُ(عليهم السلام) عَنكَ راضونَ[4] .

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص315 ح8866 و ص316 ح8871 ; الاختصاص : ص200 ، بصائر الدرجات : ص411 ح4 و ح8 كلّها نحوه وراجع المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص222 .

٢ . الأمالى للطوسى : ص260 ح472 و ص331 ح662 ، بشارة المصطفى : ص236 وفيهما «إنّ رسول الله(صلى الله عليه وآله)دعا عليّاً(عليه السلام)وهو محاصر الطائف ، فكان القوم استشرفوا لذلك وقالوا . . .» ; تاريخ دمشق : ج42 ص316 ح8868 وراجع الاختصاص : ص327 و 328 وبصائر الدرجات : ص410 ح2 و ص411 ح5 وشرح نهج البلاغة : ج9 ص173 .

٣ . الاختصاص : ص200 ، بصائر الدرجات : ص412 ح9 كلاهما عن منصور بن حازم .

٤ . المعجم الكبير : ج1 ص319 ح946 .

3448-*Tarih-i Dımeşk* [Cabir'den]: Taif savaşı gerçekleştiğinde Resulullah (s.a.a) Ali ile uzun süre gizli konuştu. Sonra Ebubekir'le Ömer'in yanına geldi. Onlar dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ali'yle gizli konuşman uzadı!' Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Onunla gizli konuşan ben değildim, fakat Allah onunla gizli konuştu.'[1]

3449-*el-Emali, Tusi* [Cabir'den]: Resulullah (s.a.a), Taif savaşında Ali b. Ebutalib'le gizli konuştu ve bu konuşmasını uzattı. Sonra bazı kişilerin yüz ifadelerinde bundan rahatsız olduklarını gördü. Onlar, "Bugün onunla gizli konuşmayı uzattı!" diyorlardı. Bunun üzerine şöyle buyurdu: 'Onunla gizli konuşan ben değildim, fakat Yüce Allah onunla gizli konuştu.'[2]

3450-İmam Sadık (a.s): Resulullah (s.a.a), Taif gününde Ali ile gizli konuştu. Bunun üzerine ashabı "Ey Allah'ın Resulü! Aramızdan yaş bakımından en gencimizle gizli konuştun!" dediler. Buyurdu ki: 'Onunla gizli konuşan ben değilim, ancak Allah onunla gizli konuşuyor.'[3]

2/5-6

Allah, Resulü ve Cebrail Ondan Razıdır

3451-*el-Mucemu'l-Kebir* [Ebu Rafi'den]: Resulullah (s.a.a) Ali'yi bir göreve gönderdi. Geri geldiğinde Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: Allah, Resulü ve Cebrail senden razıdır.[4]

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.315, h.8866 ve s.316, h.8871; *el-İhtisas*, s.200; *Basairu'd-Derecat*, s.411, h.4 ve h.8. Ayrıca bkz. İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.222.

2-Tusi, *el-Emali*, s.260, h.472 ve s.331, h.662; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.236, bu iki kaynakta "Resulullah (s.a.a) Taif'i kuşattığı sırada Ali'yi (a.s) çağırdı. İnsanlar bakışlarını ona çevirdiler ve dediler…" şeklinde; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.316, h.8868. Ayrıca bkz. *el-İhtisas*, s.327 ve 328; *Basairu'd-Derecat*, s.410, h.2 ve s.411, h.5; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.9, s.173.

3-*el-İhtisas*, s.200; *Basairu'd-Derecat*, s.412, h.9, ikisi de Mensur b. Hazim'den.

4-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.1, s.319, h.946.

3452 . **شرح الأخبار عن جابر بن عبد الله** : لَمّا أن قَدِمَ أميرُ المُؤمنينَ عَلِيُّ بنُ أبی طالب(عليه السلام)عَلی رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِفَتحِ خَيبَرَ ، قالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنّی اُخبِرتُ خَبَرَکَ واُوتيتُ مُنایَ فيکَ ، وإنّی عَنکَ راض .

قالَ : فَدَمَعَت عَينا عَلِيٍّ(عليه السلام) ، فَقالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : لا تَبک ، فَإِنَّ اللهَ ومَلائِکَتَهُ ورُسُلَهُ وجَبرائيلَ وميکائيلَ وإسرافيلَ عَنکَ راضونَ ، ولَولا أن تَقولَ اُمَّتی فيکَ ما قالَت النَّصاری فِی المَسيحِ لَقُلتُ اليَومَ فيکَ مَقالاً لا تَمُرُّ عَلی مَلاَ مِنَ النّاسِ ـ قَلّوا أو کَثُروا ـ إلاّ أخَذُوا التُّرابَ مِن تَحتِ قَدَمَيکَ ، وفَضلَ طَهورِکَ ، يَلتَمِسونَ بِهِ البَرَکَةَ ويَستَشفونَ بِهِ[1] .

3453 . **المحاسن والمساوئ عن عطاء** : كانَ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) مَوقِفٌ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَومَ الجُمُعَةِ ; إذا خَرَجَ أخَذَ بِيَدِهِ ، فَلا يَخطو خُطوَةً إلاّ قالَ : اللّهُمَّ هذا عَلِيٌّ اتَّبَعَ مَرضاتِکَ فَارضَ عَنهُ . حَتّی يَصعَدَ المِنبَرَ[2] .

2 / 5 ـ 7

ما كُتِبَ عَلَيهِ ذَنبٌ

3454 . **رسول الله**(ص) : إنَّ حافِظَی عَلِيٍّ بنِ أبی طالِب لَيَفتَخِرانِ عَلی جَميعِ الحَفَظَةِ بِكَينونَتِهِما مَعَ عَلِيٍّ ; وذلِکَ أنَّهُما لَم يَصعَدا إلَی اللهِ تَعالی بِشَیءٍ مِنهُ يُسخِطُ اللهَ تَعالی[3] .

---

١ . شرح الأخبار : ج2 ص412 ح758 و ح757 عن عبد الله بن عبّاس ، الاختصاص : ص150 ، تفسير فرات : ص406 ح543 عن عمير و ح544 عن القاسم وكلّها نحوه .

٢ . المحاسن والمساوئ : ص42 .

٣ . تاريخ بغداد : ج14 ص50 ح7391 و ص49 ، المناقب لابن المغازلی : ص128 ح168 كلّها عن عمّار بن ياسر ، المناقب للخوارزمی : ص316 ح315 عن ثابت ، مقتل الحسين للخوارزمی : ج1 ص37 عن حمّاد بن ثابت ; علل الشرائع : ص8 ح5 ، كنز الفوائد : ج1 ص348 كلاهما عن عمّار بن ياسر ، تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص718 ح12 عن عمّار بن ثابت .

3452-*Şerhi'l-Ahbar* [Cabir b. Abdullah'tan]: Emirülmüminin Ali b. Ebutalib (a.s) Hayber'in fethiyle Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna geldiğinde Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Senin haberin bana bildirildi, senin hakkındaki arzum bana verildi ve ben senden razıyım.'

Bunun üzerine Ali'nin (a.s) gözlerinden yaşlar süzüldü. Resulullah (s.a.a) ona buyurdu: 'Ağlama; zira Allah, melekleri, peygamberleri, Cebrail, Mikail ve İsrafil senden razıdırlar. Eğer ümmetimin, Nasara'nın Mesih hakkında söylediklerini senin hakkında söylemeleri [korkusu] olmasaydı bugün senin hakkında öyle bir söz söylerdim ki [kalabalık veya az] hangi topluluğun yanından geçseydin ayaklarının altındaki topraktan ve abdest suyunun fazlasından alıp onunla bereket ve şifa ararlardı.'[1]

3453-*el-Mehasin ve'l-Mesavi* [Ata'dan]: Ali'nin (a.s), Cuma günü Resulullah (s.a.a) nezdinde bir konumu vardı. Öyle ki [namaz için] çıktığında onun elinden tutardı ve attığı her adımda şöyle derdi: 'Allahım! Bu Ali'dir, senin rızana uymuştur. Sen de ondan razı ol.' Minbere çıkıncaya kadar bunu yapardı.[2]

2/5-7

Ona Hiçbir Günah Yazılmamış

3454-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib'in üzerinde bekçi olan iki melek, Ali ile birlikte oldukları için bütün bekçi meleklere karşı övünmektedirler. Zira ondan Yüce Allah'a, Allah'ı gazaplandıracak hiçbir şey götürmemişlerdir.[3]

1-*Şerhi'l-Ahbar*, c.2, s.412, h.758 ve h.757, Abdullah b. Abbas'tan; *el-İhtisas*, s.150; *Tefsir-i Furat*, s.406, h.543, Umeyr'den ve h.544, Kasım'dan.

2-*el-Mehasin ve'l-Mesavi*, s.42.

3-*Tarih-i Bağdat*, c.14, s.50, h.7391 ve s.49; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.128, h.168, hepsi Ammar b. Yasir'den; Harezmî, *el-Menakıb,* s.316, h.315, Sabit'ten; Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyin*, c.1, s.37, Hemmad b. Sabit'ten; *İlelu'ş-Şerayi*, s.8, h.5; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.348, ikisi de Ammar b. Yasir'den; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.718, h.12, Ammar b. Sabit'ten.

3455 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ مَلَكَى عَلِيٍّ بنِ أبى طالِب لَيَفتَخِرانِ عَلى سائِرِ الأَملاكِ بِكَونِهِما مَعَ عَلِيٍّ ; لانَّهُما لَم يَصعَدا إلَى اللهِ مِنهُ قَطُّ بِشَىءٍ يُسخِطُهُ[1] .

3456 . **الإمام الصادق**(عليه السلام) : أقبَلَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَوماً واضِعاً يَدَهُ عَلى كَتفِ العَبّاسِ فَاستَقبَلَهُ أميرُ المُؤمِنينَ(عليه السلام) ، فَعانَقَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وقَبَّلَ ما بَينَ عَينَيهِ ، ثُمَّ سَلَّمَ العَبّاسُ عَلى عَلِيٍّ فَرَدَّ عَلَيهِ رَدّاً خَفيفاً ، فَغَضِبَ العَبّاسُ فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، لا يَدَعُ عَلِيٌّ زَهوَهُ!

فَقالَ رَسولُ اللهِ(ص) : يا عَبّاسُ ، لا تَقُل ذلِكَ فى عَلِيٍّ ، فَإِنّى لَقيتُ جَبرَئيلَ آنِفاً فَقالَ لى : لَقِيَنِى المَلَكانِ المُوَكَّلانِ بِعَلِيٍّ السّاعَةَ فَقالا : ما كَتَبنا عَلَيهِ ذَنباً مُنذُ وُلِدَ إلى هذَا اليَومِ[2] .

2 / 5 ـ 8

ذِكرُهُ عِبادَةٌ

3457 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : ذِكرُ عَلِيٍّ عِبادَةٌ[3] .

3458 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : النَّظَرُ إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب عِبادَةٌ ، وذِكرُهُ عِبادَةٌ[4] .

---

١ . المناقب لابن المغازلى : ص127 ح167 عن جابر .

٢ . تفسير القمّى : ج1 ص364 عن ابن أبى يسار .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص356 ح8949 ، الفردوس: ج2 ص244 ح3151، المناقب لابن المغازلى: ص206 ح243، المناقب للخوارزمى : ص362 ح376 ; مائة منقبة : ص123 ح68 كلّها عن عائشة ، الاختصاص : ص224 عن ابن عبّاس .

۴ . الأمالى للصدوق : ص201 ح216 عن محمّد بن عمارة ، مائة منقبة : ص155 ح100 عن محمّد بن زكريّا ، جامع الأخبار : ص55 ح70 عن محمّد بن عمارة عن أبيه وكلّها عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص202 عن عمّار ومعاذ وعائشة ، روضة الواعظين : ص129 ; المناقب للخوارزمى : ص32 ح2 عن محمّد بن عماد ، كفاية الطالب : ص252 عن محمّد بن

3455-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib'in iki meleği, Ali'yle birliktelikleri sebebiyle diğer meleklere karşı övünürler. Zira katiyen ondan Allah'a, onu gazaplandıracak hiçbir şey götürmemişlerdir.[1]

3456-İmam Sadık (a.s): Bir gün Resulullah (s.a.a) elini Abbas'ın omzuna bırakmış olduğu halde geldi. Emirülmüminin (a.s) onu karşıladı. Resulullah (s.a.a), onunla kucaklaştı ve iki gözünün arasından öptü. Daha sonra Abbas, Ali'ye selam verdi; o da selamına hafifçe cevap verdi. Abbas kızdı ve dedi ki: Ey Allah'ın Resulü! Ali kibirlenmesini bırakmıyor!

Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Abbas! Ali hakkında bunu söyleme; zira ben biraz önce Cebrail'le görüştüm ve bana dedi ki: Şimdi Ali üzerine vekil kılınmış olan iki meleği gördüm. Dediler ki: Doğduğu günden şu ana kadar ona hiç bir günah yazmadık.'[2]

2/5-8

Onu Zikretmek İbadettir

3457-Resulullah (s.a.a): Ali'yi zikretmek ibadettir.[3]

3458-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib'e bakmak ibadettir ve onu zikretmek ibadettir.[4]

عمّار .

1-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.127, h.167, Cabir'den.

2-*Tefsir-i Kummi*, c.1, s.364, İbn-i Ebu Yesar'dan.

3-*Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.356, h.8949; *el-Firdevs,* c.2, s.244, h.3151; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.206, h.243; Harezmî, *el-Menakıb,* s.362, h.376; *Mie Menkıbe*, s.123, h.68, hepsi Ayşe'den; *el-İhtisas*, s.224, İbn-i Abbas'tan.

4-Saduk, *el-Emali,* s.201, h.216, Muhammed b. Ümare'den; *Mie Menkıbe*, s.155, h.100, Muhammed b. Zekeriya'dan; *Camiu'l-Ahbar*, s.55, h.70, Muhammed b. Ümare'den, babasından, hepsi İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s); İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.202, Ammar, Meaz ve Ayşe'den; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.129; Harezmî, *el-Menakıb,* s.32, h.2, Muhammed b. İmad'dan; *Kifayetu't-Talib*, s.252, Muhammed b. Ammar'dan, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s), Resulul-

3459 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : ذِكرُ اللهِ عَزَّ وجَلَّ عِبادَةٌ ، وذِكرى عِبادَةٌ ، وذِكرُ عَلِيٍّ عِبادَةٌ ، وذِكرُ الأَئِمَّةِ مِن وُلدِهِ عِبادَةٌ[1] .

3460 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : زَيِّنوا مَجالِسَكُم بِذِكرِ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[2] .

9 ـ 5 / 2

النَّظَرُ إلَيهِ عِبادَةٌ

3461 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : النَّظَرُ إلى عَلِيٍّ عِبادَةٌ[3] .

3462 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : النَّظَرُ إلى وَجهِ عَلِيٍّ عِبادَةٌ[4] .

---

lah'tan (s.a.a).

١ . الاختصاص : ص224 عن ابن عبّاس ، بحار الأنوار : ج36 ص370 ح234 .

٢ . بشارة المصطفى : ص61 عن إبراهيم بن موسى عن أبيه الإمام الكاظم عن آبائه عن الإمام الحسين(عليهم السلام)عن جابر بن عبد الله ، العمدة : ص399 ح724 عن عائشة ، بحار الأنوار : ج38 ص199 ح8 .

٣ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص152 ح4681 ، المعجم الكبير : ج18 ص110 ح207 ، الفردوس : ج4 ص294 ح6866 ، تاريخ دمشق : ج42 ص353 ح8940 و 8941 كلّها عن عمران بن حصين و ص351 ح8936 عن ابن مسعود و ص355 ح8944 عن جابر و ح8946 عن ثوبان و ح8947 ، حلية الأولياء : ج2 ص183 كلاهما عن عائشة ، الصواعق المحرقة : ص123 عن ابن مسعود ; المناقب للكوفى : ج1 ص246 ح160 عن عمران بن حصين و ص248 ح166 عن عائشة .

٤ . المستدرک على الصحيحين: ج3 ص152 ح4682 وص153 ح4683 ، المعجم الكبير: ج10 ص77 ح10006، حلية الأولياء : ج5 ص58 ، المناقب للخوارزمى : ص361 ح373 ، تاريخ دمشق : ج42 ص351 ح8935 و ح8937 و ص352 ح8938 و ح8939 كلّها عن ابن مسعود و ص355 ح8945 عن أنس ، المناقب لابن المغازلى : ص207 ح244 ، الفردوس : ج4 ص294 ح6865 كلاهما عن معاذ بن جبل ; الأمالى للصدوق : ص444 ح591 عن أبى هريرة ، الأمالى للطوسى : ص350 ح722

3459-Resulullah (s.a.a): Allah'ı zikretmek ibadettir, beni zikretmek ibadettir, Ali'yi zikretmek ibadettir ve onun soyundan olan imamları zikretmek ibadettir.[1]

3460-Resulullah (s.a.a): Toplantılarınızı Ali b. Ebutalib'in zikri ile süsleyin.[2]

2/5-9

Ona Bakmak İbadettir

3461-Resulullah (s.a.a): Ali'ye bakmak ibadettir.[3]

3462-Resulullah (s.a.a): Ali'nin yüzüne bakmak ibadettir.[4]

عن عمران بن حصين .

1-*el-İhtisas*, s.224, İbn-i Abbas'tan; *Biharu'l-Envar*, c.36, s.370, h.234.

2-*Bişaretu'l-Mustafa*, s.61, İbrahim b. Musa'dan, babasından, İmam Kazım'dan (a.s), babalarından (a.s), İmam Hüseyin'den (a.s), Cabir b. Abdullah'tan; *el-Umde*, s.399, h.724, Ayşe'den; *Biharu'l-Envar*, c.38, s.199, h.8.

3-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.152, h.4681; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.18, s.110, h.207; *el-Firdevs*, c.4, s.294, h.6866; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.353, h.8940 ve 8941, hepsi İmran b. Husayn'den ve s.351, h.8936, İbn-i Mesud'dan ve s.355, h.8944, Cabir'den ve h.8946, Sevban'dan ve h.8947; *Hilyetu'l-Evliya*, c.2, s.183, ikisi de Ayşe'den; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.123, İbn-i Mesud'dan; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.246, h.160, İmran b. Hasin'den ve s.248, h.166, Ayşe'den.

4-*el- Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.152, h.4682; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.1, s.77, h.10006; *Hilyetu'l-Evliya*, c.5, s.58; Harezmî, *el-Menakıb,* s.361, h.373; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.351, h.8935 ve h.8937 ve s.352, h.8938 ve h.8939, hepsi İbn-i Mesud'dan ve s.355, h.8945, Enes'ten; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.207, h.244; *el-Firdevs*, c.4, s.294, h.6865, ikisi de Meaz b. Cebel'den; Saduk, *el-Emali*, s.444, h.591, Ebu Hureyre'den; Tusi, *el-Emali*, s.350, h.722, İmran b. Husayn'dan.

3463 . **تاريخ بغداد عن أبى هريرة** : رَأَيتُ مَعاذَ بنَ جَبَل يُديمُ النَّظَرَ إلى عَلِيٍّ بنِ أبى طالب(عليه السلام) ، فَقُلتُ : ما لَکَ تُديمُ النَّظَرَ إلى عَلِيٍّ(عليه السلام) كَأَنَّکَ لَم تَرَهُ ؟ فَقالَ : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)يَقولُ : النَّظَرُ إلى وَجهِ عَلِيٍّ عِبادَةٌ[1] .

3464 . **الأمالى للطوسى عن حجر المدرى** : قَدِمتُ مَكَّةَ وبِها أبو ذَرٍّ جُندَبُ بنُ جُنادَةَ ، وقَدِمَ فى ذلکَ العامِ عُمَرُ بنُ الخَطّابِ حاجّاً ، ومَعَهُ طائِفَةٌ مِنَ المُهاجِرينَ وَالأَنصارِ فيهِم عَلِيُّ بنُ أبى طالب(عليه السلام) ، فَبَينا أنَا فى المَسجِدِ الحَرامِ مَعَ أبى ذَرٍّ جالِسٌ إذ مَرَّ بِنا عَلِيٌّ(عليه السلام)ووَقَفَ يُصَلّى بِإِزائِنا ، فَرَماهُ أبو ذَرٍّ بِبَصَرِهِ ، فَقُلتُ : يَرحَمُکَ اللهُ يا أبا ذَرٍّ ، إنَّکَ لَتَنظُرُ إلى عَلِيٍّ فَما تَقلَعُ عَنهُ ! قالَ : إنّى أفعَلُ ذلکَ ، وقَد سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : النَّظَرُ إلى عَلِيٍّ عِبادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إلَى الوالِدَينِ بِرأفَةٍ ورَحمَةٍ عِبادَةٌ ، وَالنَّظَرُ فى الصَّحيفَةِ ـ يَعنى صَحيفَةَ القُرآنِ ـ عِبادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إلَى الكَعبَةِ عِبادَةٌ[2] .

3465 . **الرياض النضرة عن جابر** : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لِعَلِيٍّ(عليه السلام) : عُد عِمرانَ بنَ الحُصَينِ فَإِنَّهُ مَريضٌ ، فَأَتاهُ وعِندَهُ مُعاذٌ وأبو هُرَيرَةَ ، فَأَقبَلَ عِمرانُ يُحِدُّ النَّظَرَ إلى عَلِيٍّ ، فَقالَ : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)يَقولُ : النَّظَرُ إلى عَلِيٍّ عِبادَةٌ[3] .

3466 . **تاريخ دمشق عن عائشة** : قُلتُ لِأَبى : إنّى أراکَ تُطيلُ النَّظَرَ إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ! فَقالَ لى : يا بُنَيَّةُ ، سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(ص) يَقولُ : النَّظَرُ فى وَجهِ عَلِيٍّ عِبادَةٌ[4] .

---

١ . تاريخ بغداد : ج2 ص51 ح448 ، تاريخ دمشق : ج42 ص352 ; المسترشد : ص293 ح109 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص202 .

٢ . الأمالى للطوسى : ص455 ح1016 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص202 نحوه .

٣ . الرياض النضرة : ج3 ص197 ، ذخائر العقبى : ص171.

۴ . تاريخ دمشق : ج42 ص350 ح8933 و ح8932 نحوه ، الرياض النضرة : ج3 ص196 ،

3463-*Tarih-i Bağdat* [Ebu Hureyre'den]: Muaz b. Cebel'in sürekli olarak Ali b. Ebutalib'e baktığını gördüm. "Sana ne oluyor, sürekli Ali'ye bakıyorsun, sanki hiç onu görmemişsin?!" diye sordum. Dedi ki: Resulullah'tan (s.a.a) işittim, şöyle buyuruyordu: Ali'nin yüzüne bakmak ibadettir.[1]

3464-*el-Emali, Tusi* [Hucr Mederi'den]: Mekke'ye geldim. Ebuzer, Cundeb b. Cunade oradaydı. O yıl Ömer b. Hattab hac için gelmişti, beraberinde Muhacirler ve Ensardan bir grup bulunmaktaydı; onların arasında Ali b. Ebutalib'de (a.s) vardı. Ben Mescidu'l-Haram'da Ebuzer'in yanında oturmuştum. Tam o sırada Ali yanımızdan geçti ve karşımızda durup namaz kılmaya başladı. Ebuzer gözünü ona dikti. Dedim ki: 'Allah sana rahmet etsin, ya Ebuzer! Sen Ali'ye bakıyorsun ve gözünü ondan ayırmıyorsun!' Dedi ki: 'Evet, ben bunu yapıyorun; zira Resulullah'tan (s.a.a) duydum, şöyle buyuruyordu: Ali'ye bakmak ibadettir. Anne-babaya şefkat ve merhametle bakmak ibadettir. Sahifeye [yani Kurân sahifesine] bakmak ibadettir ve Kâbe'ye bakmak ibadettir.'[2]

3465-*er-Riyazu'n-Nazra* [Cabir'den]: Resulullah (s.a.a), Ali'ye (a.s) şöyle buyurdu: 'İmran b. Husayn'ı ziyaret et; zira o hastadır.' Ali de (a.s) ona gitti; yanında Muaz ve Ebu Hureyre vardı. İmran keskin bir bakışla Ali'ye bakmaya başladı ve dedi ki: Resulullah'tan (s.a.a) duydum, şöyle buyurduğunu duydum: 'Ali'ye bakmak ibadettir.'[3]

3466-*Tarih-i Dımeşk* [Ayşe'den]: Babama dedim ki: 'Senin Ali b. Ebutalib'e uzun uzun baktığını görüyorum!' Dedi ki: 'Kızım! Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ali'nin yüzüne bakmak ibadettir.'[4]

المناقب لابن المغازلی : ص210 ح252 و 253 .

1-*Tarih-i Bağdat*, c.2, s.51, h.448; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.352; *el-Musterşed*, s.293, h.109; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.202.

2-Tusi, *el-Emali*, s.455, h.1016; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.202.

3-*er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.197; *Zehairu'l-Ukba*, s.171. Ayrıca bkz. Harezmî, *el-Menakıb,* s.361, h.374; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.354, h.8942.

4-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.350, h.8933 ve h.8932; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.196;

3467 . **جامع الأحاديث للقمّی عن عائشة** : دَخَلَ عَلیٌّ بنُ أبی طالب(علیه السلام) عَلی أبی فی مَرَضِه الَّذی قَبَضَهُ اللهُ فیه ، فَجَعَلَ أبی یَنظُرُ إلَیه فَما یُزیغُ بَصَرُهُ عَنهُ . فَلَمّا خَرَجَ عَلیٌّ(علیه السلام)فَقُلتُ : یا أَبَةِ ، رَأَیتُکَ تَنظُرُ إلی عَلیٍّ(علیه السلام) فَما تُزیغُ بَصَرَکَ عَنهُ ! قالَ : یا بُنَیَّةُ ، إن أفعَل هذا فَقَد سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : النَّظَرُ إلی عَلیٍّ عِبادَةٌ[1] .

3468 . **تاریخ دمشق عن یونس مولی الرشید** : کُنتُ واقفاً عَلی رَأسِ المَأمونِ وعِندَهُ یَحیَی بنُ أکثَمَ القاضی ، فَذَکَروا عَلیّاً وفَضلَهُ ، فَقالَ المَأمونُ : سَمِعتُ الرَّشیدَ یَقولُ : سَمِعتُ المَهدِیَّ یَقولُ : سَمِعتُ المَنصورَ یَقولُ : سَمِعتُ أبی یَقولُ : سَمِعتُ جَدّی یَقولُ سَمِعتُ ابنَ عَبّاس یَقولُ : رَجَعَ عُثمانُ إلی عَلیٍّ فَسَأَلَهُ المَصیرَ إلَیه ، فَصار إلَیه ، فَجَعَلَ یَحُدُّ النَّظَرَ إلَیه ، فَقالَ لَهُ عَلیٌّ : ما لَکَ یا عُثمانُ ، ما لَکَ تَحُدُّ النَّظَرَ إلَیَّ ؟ قالَ : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : النَّظَرُ إلی عَلیٍّ عِبادَةٌ[2] .

10 ـ 5 / 2

مَغفورٌ لَهُ

3469 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) ـ لِعَلیٍّ(علیه السلام) ـ : أ لا اُعَلِّمُکَ کَلِماتٍ إذا قُلتَهُنَّ غَفَرَ اللهُ لَکَ وإن کُنتَ مَغفوراً لَکَ ؟ قالَ : قُل : لا إلهَ إلاَّ اللهُ العَلیُّ العَظیمُ ، لا إلهَ إلاَّ اللهُ الحَلیمُ الکَریمُ ، لا إلهَ إلاَّ اللهُ ، سُبحانَ اللهِ رَبِّ العَرشِ العَظیمِ[3] .

İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.210, h.252 ve 253.

١ . جامع الأحادیث للقمّی : ص249 ح12 ، مائة منقبة : ص138 ح84 وفی آخره «إلی وجه علیّ» بدل «إلی علیّ» وراجع المناقب للخوارزمی : ص362 ح375 .

٢ . تاریخ دمشق : ج42 ص350 ح8934 .

٣ . سنن الترمذی : ج5 ص529 ح3504 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص616 ح1053 کلاهما عن الحارث عن الإمام علیّ(علیه السلام)و ص711 ح1216 ، مسند ابن حنبل : ج1 ص333 ح1363 ،

3467-*Camiu'l-Ahadis, Kummi* [Ayşe'den]: Ali b. Ebutalib (a.s), ölümü ile sonuçlanan hastalığında babamın yanına geldi. Babam ona bakmaya başladı: Gözünü ondan çevirmiyordu. Ali (a.s) çıktıktan sonra "Baba! Hep Ali'ye bakıyor, gözünü ondan çevirmiyordun!" dedim. Dedi ki: 'Kızım! Eğer bunu yapıyorsam Resulullah'ın şöyle buyurduğunu duyduğum içindir: Ali'ye bakmak ibadettir.'[1]

3468-*Tarih-i Dımeşk* [Reşid'in azat ettiği kölesi Yunus'tan]: Memun'un başucunda idim. Onun yanında kadı Yahya b. Eksem vardı. Ali ve faziletinden söz ettiler. Memun dedi ki: 'Reşid'den duydum; o, Mehdi'den duymuş, o da Mansur'dan duymuş; o, babasından duymuş, o da dedesinden duymuş, o da İbn-i Abbas'tan şöyle söylediğini duymuş: 'Osman, Ali'nin yanına döndü ve ondan kendi yanına gelmesini istedi. Ali de onun yanına gitti. Osman keskin bir bakışla ona bakmaya başladı. Ali ona "Ey Osman, sana ne oluyor, ne diye bana böyle keskin bakıyorsun?" diye sordu. O dedi ki: 'Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: 'Ali'ye bakmak ibadettir.'[2]

2/5-10

Bağışlanmış

3469- Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: 'Sana, söylediğin takdirde Allah'ın seni bağışlayacağı birtakım kelimeler öğretmeyeyim mi? Gerçi sen bağışlanmışsın.' Sonra buyurdu ki: 'Şöyle de: Üstün ve Yüce Allah'tan başka ilah yoktur; hilim ve kerem sahibi Allah'tan başka ilah yoktur; Allah'tan başka ilah yoktur; yüce arşın Rabbi olan Allah tüm noksanlıklardan münezzehtir.'[3]

المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص149 ح4670 ، خصائص أمیر المؤمنین للنسائی : ص81 ح29.

1-Kummi, *Camiu'l-Ahadis,* s.249, h.12; *Mie Menkıbe,* s.138, h.84, bu kaynakta "Ali'ye" yerine "Ali'nin yüzüne" şeklinde. Ayrıca bkz. Harezmî, *el-Menakıb,* s.362, h.375.

2-*Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.350, h.8934.

3-*Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.529, h.3504; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.616, h.1053, ikisi de Haris'ten, İmam Ali'den (a.s) ve s.711, h.1216; *Müsned-i İbn-i Hanbel,* c.1, s.333, h.1363; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn,* c.3, s.149, h.4670; Nesai, *Hasais-u Emirilmuminin*, s.81, h.29, son dördü Abdurrahman b. Ebu Leyla'dan, İmam

3470 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : أ لا أُعَلِّمُکَ کَلمات إذا قُلتَهُنَّ غُفِرَ لَکَ مَعَ أَنَّهُ مَغفورٌ لَکَ ؟ لا إلهَ إلاَّ اللهُ الحَليمُ الکَريمُ ، لا إلهَ إلاَّ اللهُ العَلِيُّ العَظيمُ ، سُبحانَ اللهِ رَبِّ السَّماواتِ السَّبعِ ورَبِّ العَرشِ العَظيمِ ، الحَمدُ للهِ رَبِّ العالَمينَ[1] .

3471 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أ لا أُعَلِّمُکَ دُعاءً تَدعو بِهِ لَو کانَ عَلَيکَ مِثلُ عَدَدِ الذَّرِّ ذُنوباً لَغُفِرَت لَکَ مَعَ أَنَّهُ مَغفورٌ لَکَ ؟ قُل : اَللهُ لا إلهَ إلاَّ أنتَ الحَکيمُ الکَريمُ ، تَبارَکتَ سُبحانَکَ رَبِّ العَرشِ العَظيمِ[2] .

6 / 2

المَقاماتُ الاُخرَوِيَّةُ

1 ـ 6 / 2

أوَّلُ مَن يُصافِحُني

3472 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ أوَّلُ مَن آمَنَ بي ، وأوَّلُ مَن يُصافِحُني يَومَ القِيامَةِ[3] .

Ali'den (a.s); *el-İstiâb,* c.3, s.204, h.1875.

١ . مسند ابن حنبل : ج1 ص200 ح712 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص76 ح24 و ص78 ح25 كلّها عن عبد الله بن سلمة عن الإمام علىّ(عليه السلام) .

٢ . المعجم الكبير : ج5 ص192 ح5060 عن زيد بن أرقم وعمرو بن ذى مرّ .

٣ . أنساب الأشراف : ج2 ص362 ، تاريخ دمشق : ج42 ص41 ح8369 و ص42 ح8370 وفيه «أنت» بدل «علىّ» ; الإرشاد : ج1 ص31 ، الأمالى للطوسى : ص250 ح444 و ص148 ح242 ، رجال الكشّى : ج1 ص114 ح51 ، الأمالى للصدوق : ص274 ح304 ، تفسير العيّاشى : ج1 ص4 ح4 وفيهما «هذا» بدل «علىّ» ، المناقب للكوفى : ج2 ص535 ح1037 و ج1 ص277 ح191 و ص284 ح200 ، إعلام الورى : ج1 ص360 ، بشارة المصطفى : ص103 وفى الأربعة الأخيرة «أنت» بدل «علىّ» و ص85

3470-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sana, söylediğin takdirde bağışlanacağın birtakım kelimeler öğretmeyeyim mi? Gerçi sen bağışlanmışsın. La ilahe illellahu'l-halimu'l-kerim, Lailahe illellahu'l-aliyu'l-azim, subhanellahi Rabbi's-Semavati's-Seb'i ve Rabbi'l-arşi'l-azim, ve'l-hamdu lillahi rabbi'l-âlemin/ Hilim ve kerem sahibi Allah'tan başka ilah yoktur; üstün ve yüce Allah'tan başka ilah yoktur; yedi göğün ve yüce arşın Rabbi olan Allah tüm noksanlıklardan münezzehtir.[1]

3471-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sana, okuduğunda zerreler sayısı kadar günahların olsa da bağışlanacağın bir dua öğretmeyeyim mi? Gerçi sen bağışlanmışsın. De ki: Allahu la ilahe illa ente'l-hekimu'l-kerim Tebarekte subhaneke Rabbi'l-arşi'l-azim/ Ya Allah! Hikmet ve kerem sahibi senden başka ilah yoktur. Ne yücesin sen! Yüce arşın Rabbisin ve noksanlıklardan münezzehsin.[2]

2/6

MANEVİ MAKAMLAR

2/6-1

Elimi Sıkan İlk Kişi

3472-Resulullah (s.a.a): Ali, bana iman eden ilk kişidir ve kıyamet günü elimi sıkacak ilk kişidir.[3]

كلّها عن أبى ذرّ ، الفضائل لابن شاذان : ص123 عن أبى ذرّ وسلمان وفيه «إنّه» بدل «علىّ» .

1-*Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.200, h.712; Nesai, *Hasais-u Emirilmuminin*, s.76, h.24 ve s.78, h.25, hepsi Abdullah b. Seleme'den, İmam Ali'den (a.s).

2-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.5, s.192, h.5060, Zeyd b. Erkam'dan ve Amr b. Zimurr'dan.

3-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.362; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41, h.8369 ve s.42, h.8370, bu kaynakta "Ali" yerine "Sen" şeklinde; *el-İrşad*, c.1, s.31; Tusi, *el-Emali*, s.250, h.444 ve s.148, h.242; *Ricalu'l-Keşşi*, c.1, s.114, h.51; Saduk, *el-Emali*, s.274, h.304; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.1, s.4, h.4, her iki kaynakta da "Ali" yerine "Bu" şeklinde; Kufi, *el-Menakıb*, c.2, s.535, h.1037 ve c.1, s.277, h.191 ve s.284, h.200; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.360; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.103, son dört kaynakta "Ali" yerine "Sen" şeklinde ve s.85, hepsi de Ebuzer'den; *İbn-i Şazan, el-Fazail*, s.123, Ebuzer'den ve Selman'dan,

3473 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ وهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّ هذا أوَّلُ مَن آمَنَ بى ، وهُوَ أوَّلُ مَن يُصافِحُنى يَومَ القِيامَةِ[1] .

3474 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ وهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : هذا أوَّلُ مَن يُصافِحُنى يَومَ القِيامَةِ[2] .

3475 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : سَتَكونُ مِن بَعدى فِتنَةٌ ، فَإذا كانَ ذلِكَ فَالزَموا عَلِيَّ بنَ أبى طالِب ; فَإنَّهُ أوَّلُ مَن يَرانى ، وأوَّلُ مَن يُصافِحُنى يَومَ القِيامَةِ[3] .

3476 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ أوَّلُ مَن اتَّبَعَنى ، وهُوَ أوَّلُ مَن يُصافِحُنى بَعدَ الحَقِّ[4] .

3477 . **الإصابة عن ليلى الغفاريّة** : كُنتُ أغزو مَعَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) فَأُداوِى الجَرحى وأقومُ عَلَى المَرضى ، فَلَمّا خَرَجَ عَلِيٌّ إلَى البَصرَةِ خَرَجتُ مَعَهُ ، فَلَمّا رَأَيتُ عائِشَةَ أتَيتُها ، فَقُلتُ : هَل سَمِعتِ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَضيلَةً فى عَلِيٍّ ؟ قالَت : نَعَم ، دَخَلَ

---

bu kaynakta "Ali" yerine "O" şeklinde.

١ . المعجم الكبير : ج6 ص269 ح6184 ، تاريخ دمشق : ج42 ص41 ح8368 كلاهما عن سلمان وأبى ذرّ و ص42 ح8371 و ص43 ح 8373 ; معانى الأخبار : ص402 ح64 والثلاثة الأخيرة عن ابن عبّاس ، الأمالى للطوسى : ص210 ح361 ، بشارة المصطفى : ص108 ، المناقب للكوفى : ج1 ص267 ح179 و ص280 ح194 والأربعة الأخيرة عن سلمان وأبى ذرّ .

٢ . تاريخ بغداد : ج9 ص453 ح5085 عن ابن عبّاس ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص6 .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص450 ح9026 ، أُسد الغابة : ج6 ص265 ح6214 ، الاستيعاب : ج4 ص307 ح3188 ، الإصابة : ج7 ص294 ح10484 وفيه «آمن بى» بدل «يرانى» ; بشارة المصطفى : ص152 كلّها عن أبى ليلى .

٤ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص59 ح228 عن الحسن بن عبد الله الرازى التميمى عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

عَلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وهُوَ مَعى ، وعَلَيهِ جَردُ قَطيفَةٍ[١] ، فَجَلَسَ بَينَنا .

3473-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) elinden tutmuş olduğu halde]: Bu, bana ilk iman eden kişidir ve kıyamet günü elimi sıkacak ilk kişi odur.[2]

3474-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) elinden tutmuş olduğu halde]: Bu, kıyamet günü elimi sıkacak ilk kişidir.[3]

3475-Resulullah (s.a.a): Benden sonra fitne çıkacaktır. Böyle olunca Ali b. Ebutalib'in yanında olun. Zira kıyamet günü beni görecek ve elimi sıkacak ilk kişi odur.[4]

3476-Resulullah (s.a.a): Ali, bana tabi olan ilk kişidir ve [kıyamette] Hak Teâlâ'dan sonra benimle müsafahalaşıp elimi sıkacak ilk kişi odur.[5]

3477-*el-İsabe* [Leyla Gifari'den]: Peygamberle birlikte savaşa katılmıştım; yaralıları tedavi ediyordum ve hastalarla ilgileniyordum. Ali, Basra'ya doğru yola çıktığında onunla birlikte çıktım. Ayşe'yi görünce onun yanına gittim ve dedim ki: 'Resulullah'tan

---

١ . القطيفة : كساء له خمل (النهاية : ج4 ص84) .

2-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.269, h.6184; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41, h.8368, ikisi de Selman'dan ve Ebuzer'den ve s.42, h.8371 ve s.43, h.8373; *Maani'l-Ahbar*, s.402, h.64, son üçü İbn-i Abbas'tan; Tusi, *el-Emali*, s.210, h.361; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.108; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.267, h.179 ve s.280, h.194, son dördü Selman'dan ve Ebuzer'den.

3-*Tarih-i Bağdat*, c.9, s.453, h.5085; İbn-i Abbas'tan; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.6.

4-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.450, h.9026; *Usdu'l-Gabe*, c.6, s.265, h.6214; *el-İstiâb*, c.4, s.307, h.3188; *el-İsabe*, c.7, s.294, h.10484, bu kaynakta "beni ilk gören" yerine "bana ilk iman eden" şeklinde; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.152, hepsi Ebu Leyla'dan.

5-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.59, h.228, Hasan b. Abdullah Razi Temimi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

(s.a.a) Ali hakkında bir fazilet duydun mu?' Dedi ki: 'Evet. Resulullah'ın (s.a.a) yanına geldi. Peygamber benimle birlikteydi ve üzerinde bir pelüş vardı. O, ikimizin arasına oturdu.

فَقُلتُ : أما وَجَدتَ مَكاناً هُوَ أوسَعُ لَکَ مِن هذا ؟ ! فَقالَ النَّبیُّ(صلی الله علیه وآله) : یا عائشَةُ دَعی لی أخی ; فَإِنَّهُ أوَّلُ النّاسِ إسلاماً ، وآخِرُ النّاسِ بی عَهداً ، وأوَّلُ النّاسِ لی لُقِیّاً یَومَ القِیامَةِ[1] .

2 ـ 6 / 2

صاحِبُ لِوائی

3478 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : عَلِیٌّ أخی ، وصاحِبُ لِوائی[2] .

3479 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) ـ لِعَلِی(علیه السلام) ـ : أنتَ صاحِبُ لِوائی فِی الآخِرَةِ ، کَما أنتَ صاحِبُ لِوائی فِی الدُّنیا[3] .

3480 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) ـ لِعَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : أنتَ صاحِبُ لِوائی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ[4] .

---

١ . الإصابة : ج8 ص307 ح11731 ، تاریخ دمشق : ج42 ص45 ح8376 ; المناقب للکوفی : ج1 ص287 ح204 نحوه .

٢ . کشف الغمّة : ج1 ص327 عن جابر .

٣ . الأمالی للصدوق : ص411 ح533 ، بشارة المصطفی : ص55 کلاهما عن أبی سعید عقیصا عن الإمام الحسین عن أبیه(علیهما السلام) .

٤ . الخصال : ص429 ح8 عن جابر بن یزید عن الإمام الباقر عن أبیه عن جدّه(علیهم السلام) و ص552 ح30 عن أبی سعید الورّاق عن أبیه عن الإمام الصادق عن أبیه عن جدّه(علیهم السلام) عنه(صلی الله علیه وآله) ، الأمالی للصدوق : ص175 ح178 عن ابن عبّاس ، و ص116 ح101 عن الحسین بن خالد عن الإمام الرضا عن آبائه(علیهم السلام)عنه(صلی الله علیه وآله) ، الأمالی للطوسی : ص550

"Kendin için buradan daha geniş bir yer bulamadın mı?!" dedim. Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Ya Ayşe! Kardeşimi bana bırak! Zira o, halkın İslam'ı ilk kabul edeni, bana en son veda edeni ve kıyamet günü benimle görüşecek ilk kişidir.'[1]

2/6-2

Sancağımın Sahibi

3478-Resulullah (s.a.a): Ali, kardeşim ve sancağımın sahibidir.[2]

3479-Resulullah (s.a.a) [Ali (a.s) hakkında]: Sen nasıl dünyada sancağımın sahibi isen ahirette de sancağımın sahibisin.[3]

3480-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen, dünyada ve ahirette sancağımın sahibisin.[4]

ح1168 عن أبی ذرّ، الاحتجاج : ج1 ص312 ح53 عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله)، المناقب للكوفی : ج1 ص388 ح309 عن زيد بن علیّ عن آبائه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) ; الفردوس : ج5 ص332 ح8346 عن أُبیّ .

1-*el-İsabe*, c.8, s.307, h.11831; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.45, h.8376; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.287, h.204.

2-*Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.327, Cabir'den.

3-Saduk, *el-Emali*, s.411, h.533; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.55, ikisi de Ebu Said Ukeysa'dan, İmam Hüseyin'den (a.s), babasından (a.s).

4-*el-Hisal*, s.429, h.8, Cabir b. Yezid'den, İmam Bakır'dan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s) ve s.552, h.30, Ebu Said Verrak babasından, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), Resulul-lah'tan (s.a.a); Saduk, *el-Emali*, s.175, h.178, İbn-i Abbas'tan ve s.116, h.101, Hüseyin b. Halid'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan

3481 . **تاريخ دمشق عن أنس بن مالک** : سَأَلتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَقُلتُ : بِأبی وأُمّی ، مَن صاحِبُ لِوائِکَ يَومَ القِيامَةِ ؟ قالَ : صاحِبُ لِوائی فِی دارِ الدُّنيا ـ وأومَأَ إلی عَلِیٍّ بنِ أبی طالِب [1] .

3482 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِیُّ بنُ أبی طالِب أمينی غَداً فِی القِيامَةِ ، وصاحِبُ رايَتی فِی القِيامَةِ ، عَلِیٌّ مَفاتيحُ خَزائِنِ رَحمَةِ ربّی [2] .

3483 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لِعَلِیٍّ**(عليه السلام) ـ : سَأَلتُ ربّی عَزَّ وجَلَّ أن يَجعَلَکَ حامِلَ لِوائی ; وهُوَ لِواءُ اللهِ الأکبَرُ ، عَلَيهِ مَکتوبٌ : المُفلِحونَ الفائِزونَ بِالجَنَّةِ ، فَأعطانی [3] .

3484 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِیُّ بنُ أبی طالِب أمامی ، وبِيَدِهِ لِوائی ; وهُوَ لِواءُ الحَمدِ ، مَکتوبٌ عَلَيهِ : لا إلهَ إلاَّ اللهُ ، المُفلِحون هُمُ الفائِزونَ بِاللهِ [4] .

(s.a.a); Tusi, *el-Emali*, s.550, h.1168, Ebuzer'den; *el-İhticac*, c.1, s.312, h.53, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), dedesinden (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.388, h.309, Zeyd b. Ali'den, babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *el-Firdevs*, c.5, s.332, h.8346, Ubey'den.

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص75 ح8420 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص330 ح8892 ، حلية الأولياء : ج1 ص66 ، المناقب للخوارزمی : ص311 ح311 كلّها عن أنس بن مالک ، الفردوس : ج5 ص367 ح8458 عن ابن عبّاس .

٣ . الخصال : ص314 ح94 ، عيون أخبار الرضا : ج1 ص278 ح16 كلاهما عن ياسر الخادم و ج2 ص30 ح35 عن أحمد بن عامر وأحمد بن عبد الله وداود بن سليمان ، صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص48 ح33 ; المناقب للخوارزمی : ص293 ح280 كلاهما عن أحمد بن عامر وكلّها عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، كنز العمّال : ج13 ص152 ح36476 .

۴ . معانی الأخبار : ص116 ح1 ، علل الشرائع : ص165 ح6 ، الأمالی للصدوق : ص178 ح180 ، بصائر الدرجات : ص417 ح11 ، روضة الواعظين : ص127 ، تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص147 ح6 كلّها عن أبی سعيد الخدری .

3485 . المناقب للخوارزمی عن جابر بن عبد الله : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : أوَّلُ مَن يَدخُلُ الجَنَّةَ مِنَ النَّبِيّينَ وَالصِّدّيقينَ عَلِيُّ بنُ أبی طالِب .

3481-*Tarih-i Dımeşk* [Enes b. Malik'ten]: Resulullah'a (s.a.a) "Babam ve annem sana feda olsun, kıyamet günü senin sancağının sahibi kimdir?" diye sordum. Ali b. Ebutalib'e (a.s) işaret ederek şöyle buyurdu: Sancağımın dünya yurdundaki sahibidir.[1]

3482-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib yarın kıyamette benim eminimdir. Kıyamette sancağımın sahibidir. Ali, Rabbimin rahmet hazinelerinin anahtarıdır.[2]

3483-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Yüce Rabbimden seni sancağımın taşıyıcısı kılmasını istedim ve o, Allah'ın büyük sancağıdır, üzerine şöyle yazılmıştır: "Kurtulanlar cennetle murada erenlerdir." O da isteğimi bana verdi.[3]

3484-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib [kıyamet günü] önümdedir, elinde benim sancağım vardır. O, hamd sancağıdır ve üzerine şöyle yazılmıştır: Allah'tan başka ilah yoktur. Kurtulanlar, Allah'la murada erenlerdir.[4]

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.75, h.8420.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.330, h.8892; *Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.66; Harezmî, *el-Menakıb,* s.311, h.311, hepsi Enes b. Malik'ten; *el-Firdevs*, c.5, s.367, h.8458, İbn-i Abbas'tan.

3-*el-Hisal*, s.314, h.94; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.278, h.16, ikisi de Yasir Hadim'den ve c.2, s.30, h.35, Ahmet b. Amir'den, Ahmet b. Abdullah'tan ve Davud b. Süleyman'dan; *Sahifet-u İmam Rıza*, s.48, h.33; Harezmî, *el-Menakıb,* s.293, h.280, ikisi de Ahmet b. Amir'den ve hepsi İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.152, h.36476.

4-*Maani'l-Ahbar*, s.116, h.1; *İlelu'ş-Şerayi* , s.165, h.6; Saduk, *el-Emali*, s.178, h.180; *Basairu'd-Derecat*, s.417, h.11; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.127; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.1, s.147, h.6, hepsi Ebu Said Hudri'den.

3485-*el-Menakıb, Harezmî* [Cabir b. Abdullah'tan]: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: 'Peygamberler ve sıddıklar arasından cennete ilk girecek kişi Ali b. Ebutalib'dir.'

فَقامَ إلَيه أبو دُجانَةَ فَقالَ لَهُ : أ لَم تُخبِرنا عَنِ اللهِ تَعالى أنَّهُ أخبَرَکَ أنَّ الجَنَّةَ مُحَرَّمَةٌ عَلَى فَقامَ إلَيه أبو دُجانَةَ فَقالَ لَهُ : أ لَم تُخبِرنا عَنِ اللهِ تَعالى أنَّهُ أخبَرَکَ أنَّ الجَنَّةَ مُحَرَّمَةٌ عَلَى الأنبياءِ حَتّى تَدخُلَها أنتَ ، وعَلَى الاُمَمِ حَتّى تَدخُلَها اُمَّتُکَ ؟ ! قالَ : بَلى ، ولكن أما عَلِمتَ أنَّ حامِلَ لِواءِ الحَمدِ أمامَهُم ! وعَلِيُّ بنُ أبى طالِب حامِلُ لِواءِ الحَمدِ يَومَ القِيامَةِ بَينَ يَدَيَّ ; يَدخُلُ بِهِ الجَنَّةَ وأنَا عَلى أثَرِه . فَقامَ عَلِيٌّ(عليه السلام) وقَد أشرَقَ وَجهُهُ سُروراً ويَقولُ : الحَمدُ للهِ الَّذى شَرَّفَنا بِکَ يا رَسولَ اللهِ[1] .

3486 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) ـ **لِعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : أنتَ أمامى يَومَ القِيامَةِ ، فَيُدفَعُ إلَيَّ لِواءُ الحَمدِ فَأدفَعُهُ إلَيکَ ، وأنتَ تَذودُ النّاسَ عَن حَوضِه[2] .

3487 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لِعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : أنتَ مَعى ; مَعَکَ لِواءُ الحَمدِ وأنتَ تَحمِلُهُ ، وأعطانى أنَّکَ وَلِيُّ المُؤمِنينَ مِن بَعدى[3] .

3488 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لِعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : أنتَ مَعى ، ومَعَنا لِواءُ الحَمدِ وهُوَ بِيَدِکَ ، تَسيرُ بِهِ أمامى ، تَسبِقُ بِهِ الأوَّلينَ وَالآخِرينَ[4] .

---

١ . المناقب للخوارزمى: ص317 ح319 عن محمّد بن الحسين المعروف بشلقان ; مائة منقبة: ص104 ح49 ،شرح الأخبار: ج2 ص472 ح829 عن ابن عبّاس ، تفسير فرات : ص456 ح597 ، كشف الغمّة : ج1 ص321 .

٢ . تاريخ دمشق: ج35 ص338 ح7209 عن ابن عبّاس، كنز العمّال: ج13 ص145 ح36455 وراجع تفسير فرات : ص494 ح646 .

٣ . تاريخ بغداد : ج4 ص339 ح2167 عن عمر بن علىّ عن أبيه(عليه السلام) ، كنز العمّال : ج11 ص625 ح33047 و ج13 ص129 ح36411 .

٤ . المناقب للخوارزمى : ص359 ح371 عن عمر بن علىّ عن أبيه(عليه السلام) .

3489 . عنه(ص) ـ فی وَصفِ عَلِیٍّ(ع) ـ : إنَّ لِوائی مَعَهُ یَومَ القِیامَةِ ، وتَحتَهُ آدَمُ وما وَلَدَ[1] .

Ebu Dücane ayağa kalktı ve dedi ki: 'Yüce Allah'tan taraf bize haber vermedin mi ki cennetin sen oraya girinceye kadar tüm peygamberlere ve senin ümmetin oraya girinceye kadar da tüm ümmetlere haram olduğunu sana bildirmiş?!' Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Evet, fakat hamd sancağının taşıyıcısının onların önünde olduğunu bilmiyor musun? Ali b. Ebutalib, kıyamet günü hamd sancağını taşıyıcısıdır; benim önümde onunla cennete girer, ben de onun ardından girerim.' Ali b. Ebutalib sevinçten yüzü parlamış bir şekilde ayağa kalktı ve şöyle diyordu: 'Ey Allah'ın Resulü! Bizi seninle şereflendiren Allah'a hamd olsun!'[2]

3486-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen, kıyamet gününde benim önümdesin. Hamd sancağı bana verilir ve ben de onu sana veririm. Sen (kötü) insanları havuzumun etrafından uzaklaştırırsın.[3]

3487-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen benimlesin; hamd sancağı seninledir ve sen onu taşırsın. Bana senin benden sonra müminlerin velisi olman [gibi bir nimet] verildi.[4]

3488-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen benimlesin ve hamd sancağı da bizimledir, senin elindedir; onunla benim önümde yürüyeceksin, onunla öncekiler ve sonrakilerin önüne geçeceksin.[5]

---

١ . تاریخ دمشق : ج42 ص331 ح8894 ، کنز العمّال : ج13 ص154 ح36479 نقلاً عن الواهیات وکلاهما عن الحارث عن الإمام علیّ(علیه السلام) وراجع الخصال : ص415 ح5 .

2-Harezmî, *el-Menakıb,* s.317, h.319, Şelkan olarak tanınan Muhammed b. Hüseyin'den; *Mie Menkıbe*, s.104, h.49, Seylek diye tanınan Muhammed b. Hasan'dan ve her ikisi de İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s); *Şerhu'l-Ahbar,* c.2, s.472, h.829, İbn-i Abbas'tan; *Tefsir-i Furat,* s.456, h.597; *Keşfu'l-Gumme,* c.1, s.321; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.629, h.2; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.229, bu kaynakta "ben de onun ardından girerim" cümlesine kadar.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.35, s.338, h.7209, İbn-i Abbas'tan; *Kenzu'l-Ummal,* c.13, s.145, h.36455. Ayrıca bkz. *Tefsir-i Furat,* s.494, h.646.

4-*Tarih-i Bağdat*, c.4, s.339, h.2167, Ömer b. Ali'den babasından (a.s); *Kenzu'l-Ummal,* c.11, s.625, h.33047 ve c.13, s.129, h.36411.

5-Harezmî, *el-Menakıb,* s.359, h.371, Ömer b. Ali'den babasından (a.s).

3489-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) vasfında]: Âdem ve evlatlarının altında bulunacağı sancağım kıyamet günü onunladır.[1]

3490 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إذا كانَ يَومُ القيامَةِ رُفِعَت لِهذِهِ الاُمَّةِ أعلامٌ ، فَأَوَّلُ الأَعلامِ لِوائِيَ الأَعظَمُ مَعَ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ، وَالنّاسُ أجمَعينَ تَحتَ لِوائِه ، يُنادى مُناد : هذَا الفَضَلُ يَابنَ أبى طالِب[٢] .

3491 . **عنه**(ص) : إذا كانَ يَومُ القيامَةِ أتانى جَبرَئيلُ(ع) وبِيَدِه لِواءُ الحَمدِ ; وهُوَ سَبعونَ شِقَّةً ، الشِّقَّةُ مِنهُ أوسَعُ مِنَ الشَّمسِ وَالقَمَرِ ، فَيَدفَعُهُ إلَيَّ ، فَآخُذُهُ وأدفَعُهُ إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[٣] .

3492 . **فضائل الصحابة عن محدوج بن زيد** : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) آخى بَينَ المُسلِمينَ ثُمَّ قالَ : يا عَلِيُّ ، أنتَ أخى ، وأنتَ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى غَيرَ أنَّهُ لا نَبِيَّ بَعدى ، أما عَلِمتَ يا عَلِيُّ أنَّهُ أوَّلُ مَن يُدعى بِهِ يَومَ القيامَةِ يُدعى بى ، فَأَقومُ عَن يَمينِ العَرشِ فى ظِلِّه فَأُكسى حُلَّةً خَضراءَ مِن حُلَلِ الجَنَّةِ ، ثُمَّ يُدعى بِالنَّبِيّينَ بَعضُهُم عَلى أثَرِ بَعض ، فَيَقومونَ سِماطَينِ عَن يَمينِ العَرشِ ويُكسَونَ حُلَلاً خَضراءَ مِن حُلَلِ الجَنَّةِ ؟

ألا وإنّى اُخبِرُکَ يا عَلِيُّ أنَّ اُمَّتى أوَّلُ الاُمَمِ يُحاسَبونَ يَومَ القيامَةِ ، ثُمَّ أبشِر أوَّلُ مَن يُدعى بِکَ لِقَرابَتِکَ مِنّى ومَنزِلَتِکَ عِندى ، ويُدفَعُ إلَيکَ لِوائى ; وهُوَ لِواءُ الحَمدِ ، فَتَسيرُ بِهِ بَينَ السِّماطينِ ، آدَمُ(عليه السلام) وجَميعُ خَلقِ اللهِ يَستَظِلّونَ بِظِلِّ لِوائى يَومَ القيامَةِ ، وطولُهُ مَسيرَةُ ألفِ سَنَةٍ ، سِنانُهُ ياقوتَةٌ حَمراءُ ، قُضُبُهُ فِضَّةٌ بَيضاءُ ، زُجُّهُ دُرَّةٌ خَضراءُ ، لَهُ ثَلاثُ

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.331, h.8894; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.154, h.36479, el-Vahiyat'tan naklen, her ikisi de Haris'ten İmam Ali'den (a.s). Ayrıca bkz. *el-Hisal*, s.415, h.5; *İlelu'ş-Şerayi*, s.173, h.1; Saduk, *el-Emali*, s.354, h.

٢ . تفسير القمّى : ج1 ص175 عن ابن مسعود .

٣ . الأمالى للصدوق : ص756 ح1019 ، الخصال : ص583 ح7 كلاهما عن ابن عبّاس ، روضة الواعظين : ص123 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص228 كلّها نحوه .

ذَوائِبَ مِن نور ; ذُؤابَةٌ فِی المَشرِقِ ، وذُؤابَةٌ فِی المَغرِبِ ، وَالثّالِثَةُ وَسَطَ الدُّنیا ، مَکتوبٌ عَلَیهِ ثَلاثَةُ أسطُر ; الأوَّلُ : بِسمِ اللهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ ، وَالثّانی : الحَمدُ للهِ رَبِّ العالَمینَ ، وَالثّالِثُ : لا إلهَ إلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسولُ اللهِ ، طولُ کُلِّ سَطر]مَسیرَةُ[ألفِ سَنَة ، وعَرضُهُ مَسیرَةُ ألفِ سَنَة .

3490-Resulullah (s.a.a): Kıyamet günü olduğunda bu ümmet için birtakım bayraklar kaldırılacak. Bayrakların ilki, Ali b. Ebutalib'in yanında olan benim büyük sancağımdır. Bütün insanlar onun sancağının altındadırlar. Bir münadi şöyle seslenir: Fazilet budur ey Ebutalib'in oğlu![1]

3491-Resulullah (s.a.a): Kıyamet günü olunca Cebrail bana gelecek; elinde hamd sancağı vardır; o yetmiş parçadır ve her parçası güneşten ve aydan daha geniştir. Sancağı bana verecek ve ben de onu alıp Ali b. Ebutalib'e vereceğim.[2]

3492-*Fazailu's-Sahabe* [Mehduc b. Zeyd'den]: Resulullah (s.a.a) Müslümanlar arasında kardeşlik tesis ettikten sonra şöyle buyurdu: Ya Ali! Sen benim kardeşimsin ve sen bana Harun'un Musa'ya nisbet sahip olduğu konumdasın, ama benden sonra peygamber yoktur. Ya Ali! Bilmez misin ki kıyamet günü çağrılacak ilk kişi ben olacağım; arşın sağından onun gölgesinde kalkacağım. Üzerime cennetin giysilerinden yeşil bir ipek elbise giydirilecek. Sonra birbirleri ardınca peygamberler çağrılacak ve onlar arşın sağından iki saf halinde kalkacaklar; üzerlerine cennet giysilerinden yeşil ipek elbiseler giydirilecek.

Ya Ali! Şunu bil ki kıyamet günü ümmetler arasından hesaba çekilecek ilk ümmet benim ümmetim olacak. Sonra sana müjde olsun; bana olan yakınlığın ve benim yanımdaki makamından dolayı çağrılacak ilk kişi sensin ve benim sancağım sana verilecek; o, hamd sancağıdır. Onunla iki saf arasında yürüyeceksin. Âdem ve Allah'ın tüm yaratıkları kıyamet gününde benim sancağımın gölgesinde gölgelenirler. Onun boyu bin yıllık yoldur. Onun ucundaki mızrak kırmızı yakuttur; direği beyaz gümüştür ve kabzası yeşil dürdür. Onun nurdan üç saçağı var-

---

1-*Tefsir-i Kummi*, c.1, s.175, İbn-i Mesud'dan.

2-Saduk, *el-Emali,* s.756, h.1019; *el-Hisal*, s.583, h.7, ikisi de İbn-i Abbas'tan; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.123; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.228.

dır; biri doğuda, biri batıda ve üçüncüsü dünyanın ortasındadır. Onun üzerine şu üç satır yazılmıştır: Birincisi: Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. İkincisi: Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Üçüncüsü: Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed Allah'ın elçisidir. Her satırın uzunluğu bin yıllık yoldur, genişliği de bin yıllık yoldur.

فَتَسيرُ باللِّواءِ وَالحَسَنُ عَن يَمينِکَ وَالحُسَينُ عَن يَسارِکَ ، حَتّى تَقِفَ بَينى وبَينَ إبراهيمَ فى ظِلِّ العَرشِ ، ثُمَّ تُكسى حُلَّةً خَضراءَ مِنَ الجَنَّةِ ، ثُمَّ يُنادى مُناد مِن تَحتِ العَرشِ : نِعمَ الأَبُ أبوکَ إبراهيمُ ، ونِعمَ الأَخُ أخوکَ عَلِىٌّ .

أبشِر يا عَلِىُّ ! إنَّکَ تُكسى إذا كُسيتُ ، وتُدعى إذا دُعيتُ ، وتُحَيّى إذا حُيِّيتُ [1] .

3 ـ 6 / 2

صاحِبُ حَوضى

3493 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِىُّ بنُ أبى طالِب صاحِبُ حَوضى يَومَ القِيامَةِ [2] .

3494 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِىُّ . . . أنتَ صاحِبُ حَوضى [3] .

3495 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِىُّ بنُ أبى طالِب . . . صاحِبُ حَوضى وشَفاعَتى [4] .

---

١ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص663 ح1131 ، تاريخ دمشق : ج42 ص53 ح8389 نحوه ، المناقب لابن المغازلى : ص42 ح65 عن أبى زيد الباهلى ، المناقب للخوارزمى : ص140 ح159 ; الأمالى للصدوق : ص402 ح520 عن مخدوج بن زيد الذهلى ، المناقب للكوفى : ج3 ص301 ح221 كلاهما نحوه وراجع شرح نهج البلاغة : ج9 ص169 .

٢ . المعجم الأوسط : ج1 ص67 ح188 ، المناقب للخوارزمى : ص310 ح308 كلاهما عن أبى هريرة وجابر .

٣ . عيون أخبار الرضا : ج1 ص294 ح47 ، الأمالى للصدوق : ص116 ح101 كلاهما عن الحسين بن خالد عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) و ص278 ح309 عن أنس و ص383 ح489 ، بشارة المصطفى : ص54 ، الصراط المستقيم : ج1 ص285 والثلاثة الأخيرة عن ابن عبّاس ، مشارق أنوار اليقين : ص52 عن جابر بن عبد الله عن الإمام الصادق(عليه السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) .

٤ . الأمالى للصدوق : ص175 ح178 ، بشارة المصطفى : ص198 كلاهما عن ابن عبّاس .

3496 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيُّ بنُ أبی طالِب مَعی غَداً فِی القِیامَةِ عَلی حَوضی ، وصاحِبُ لِوائی ، ومَعی غَداً عَلی مَفاتیحِ خَزائِنِ جَنَّةِ رَبّی[1] .

Sen sancakla yürüdüğünde Hasan sağında, Hüseyin de solundadır. Sonra arşın gölgesinde benimle İbrahim'in arasında duracaksın. Sonra sana cennetten yeşil ipekten bir elbise giydirilecek. Sonra da arşın altından bir münadi şöyle seslenecek: Baban İbrahim ne güzel babadır ve kardeşin Ali ne güzel kardeştir.

Müjde sana ya Ali! Ben giydirildiğimde sen de giydirilirsin, ben çağrıldığımda sen de çağrılırsın ve ben selamlandığımda sen de selamlanırsın.[2]

2/6-3

Havuzumun Sahibi

3493-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib, kıyamet günü havuzumun sahibidir.[3]

3494-Resulullah (s.a.a): Ya Ali!.. Sen havuzumun sahibisin.[4]

3495-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib… havuzumun ve şefaatimin sahibidir.[5]

---

١ . تاریخ بغداد : ج14 ص99 ح7441 عن أنس .

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.663, h.1131; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.53, h.8389; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.42, h.65, Ebu Zeyd Bahili'den; Harezmî, *el-Menakıb,* s.140, h.159; Saduk, *el-Emali,* s.402, h.520, Mehduc b. Zeyd Zeheli'den; Kufi, *el-Menakıb,* c.3, s.301, h.221. Ayrıca bkz. *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.9, s.169.

3-*el-Mucemu'l-Evsat*, c.1, s.67, h.188; Harezmî, *el-Menakıb,* s.310, h.308, ikisi de Ebu Hureyre'den ve Cabir'den.

4-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.294, h.47; Saduk, *el-Emali,* s.116, h.101, ikisi de Hüseyin b. Halid'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s) ve s.278, h.309, Enes'ten ve s.383, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.285, son üçü İbn-i Abbas'tan; *Meşarik-i Envari'l-Yakin*, s.52, Cabir b. Abdullah'tan, İmam Sadık'tan (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

5-Saduk, *el-Emali,* s.175, h.178; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.198, ikisi de İbn-i Abbas'tan.

3496-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib, yarın kıyamet günü havuzumun başında benimle birliktedir. Sancağımın sahibidir ve yarın benimle birlikte Rabbimin cennet hazinelerinin anahtarlarından sorumludur.[1]

3497 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ صاحِبى عَلَى الحَوضِ غَداً ، وأنتَ صاحِبى فِى المَقامِ المَحمودِ[٢] .

3498 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيُّ بنُ أبى طالِب أمينى فِى القِيامَةِ عَلى حَوضى ، وصاحِبُ لِوائى ، ومُعينى غَداً فِى القِيامَةِ عَلى مَفاتيحِ خَزائِنِ جَنَّةِ رَبّى[٣] .

3499 . **عنه**(ص) : يا فاطِمَةُ ، إنّى غَداً مُقيمٌ عَلِيّاً عَلى حَوضى ، يَسقى مَن عَرَفَ مِن اُمَّتى[٤] .

3500 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : اُعطيتُ فى عَلِيٍّ خَمساً هُنَّ أحَبُّ إلَيَّ مِنَ الدُّنيا وما فيها . . . وأمَّا الثّالِثَةُ : فَواقِفٌ عَلى عُقرِ حَوضى ، يَسقى مَن عَرَفَ مِن اُمَّتى[٥] .

3501 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنّى سَأَلتُ رَبّى فيكَ خَمسَ خِصال فَأعطانى . . . وأمَّا الرّابِعَةُ : فَسَأَلتُ رَبّى أن تَسقِىَ اُمَّتى مِن حَوضى فَأعطانى[٦] .

3502 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّكَ غَداً عَلَى الحَوضِ خَليفَتى ،

1-*Tarih-i Bağdat*, c.14, s.99, h.7441, Enes'ten.

٢ . الأمالى للصدوق : ص411 ح533 ، بشارة المصطفى : ص55 كلاهما عن أبى سعيد عقيصا عن الإمام الحسين عن أبيه(عليهما السلام) .

٣ . بشارة المصطفى : ص200 .

٤ . المناقب لابن المغازلى : ص151 ح188 ; الفضائل لابن شاذان : ص102 .

٥ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص661 ح1127 ، ذخائر العقبى : ص155 .

٦ . المناقب للخوارزمى : ص293 ح280 ، فرائد السمطين : ج1 ص106 ح75 ، كنز العمّال : ج13 ص152 ح36476 نقلاً عن شاذان فى كتاب «ردّ الشمس» وكلّها عن أحمد بن عامر عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

وإنَّکَ أوَّلُ مَن یَرِدُ عَلَیَّ الحَوضَ[1] .

3497-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen yarın havuzun başında yoldaşımsın ve sen övülmüş makamda benim yoldaşımsın.[2]

3498-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib, kıyamette havuzum üzerinde benim eminimdir, sancağımın sahibidir ve yarın kıyamette Rabbimin cennet hazinelerinin anahtarları konusunda benim yardımcımdır.[3]

3499-Resulullah (s.a.a): Ya Fatıma! Ben yarın Ali'yi havuzumun başına dikeceğim, ümmetimden tanıdığına su verecektir.[4]

3500-Resulullah (s.a.a): Ali hakkında bana beş şey verildi ki bunlar benim için dünyadan ve onda bulunan nimetlerden daha sevimlidir… Üçüncüsü: O, havuzumun ucunda duracak ve ümmetimden tanıdığına su verecektir.[5]

3501-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Senin hakkında Rabbimden beş haslet istedim, bana verdi… Dördüncüsü: Rabbimden istedim ki havuzumdan ümmetime su veresin, o da icabet etti.[6]

---

١ . الأمالی للصدوق : ص156 ح150 ، بشارة المصطفی : ص155 ، کنز الفوائد : ج2 ص179 ، شرح الأخبار : ج2 ص381 ح740 و ص412 ح758 ، إعلام الوری : ج1 ص366 ، المناقب للکوفی : ج1 ص250 ح167 ; المناقب لابن المغازلی : ص238 ح285 کلّها عن جابر بن عبد الله الأنصاری .

2-Saduk, *el-Emali*, s.411, h.533; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.55, ikisi de Ebu Said Ukeysa'dan, İmam Hüseyin'den (a.s) babasından (a.s).

3-*Bişaretu'l-Mustafa*, s.200.

4-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.151, h.188; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.102, ikisi de İbn-i Abbas'tan, bu kaynakta "tanıdığına" yerine "yanına gelene" şeklinde.

5-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.661, h.1127; *Zehairu'l-Ukba*, s.155, ikisi de Ebu Said Hudri'den.

6-Harezmî, *el-Menakıb,* s.293, h.280; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.106, h.75; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.152, h.36476 "Reddu'ş-Şems" kitabında Şazan'dan naklen ve hepsi Ahmed b. Amir'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

3502-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen yarın havuzun başında benim halifemsin ve sen havuzun başında bana gelecek ilk kişisin.[1]

3503 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ أوَّلُ مَن يَرِدُ حَوضی ، تَسقی مِنهُ أولِياءَکَ ، وتَذودُ عَنهُ أعداءَکَ[٢] .

3504 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ غَداً عَلَی الحَوضِ خَليفَتی تَذودُ عَنهُ المُنافِقينَ ، وأنتَ أوَّلُ مَن يَرِدُ عَلَيَّ الحَوضَ[٣] .

3505 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، مَعَکَ يَومَ القِيامَةِ عَصاً مِن عِصِيِّ الجَنَّةِ ، تَذودُ بِهَا المُنافِقينَ عَن حَوضی[٤] .

3506 . **عنه**(ص) : وَالَّذی نَفسی بِيَدِه ، إنَّکَ لَذَوّادٌ عَن حَوضی يَومَ القِيامَةِ ; تَذودُ کَما يُذادُ البَعيرُ الضّالُّ عَنِ الماءِ بِعَصاً مَعَکَ مِن عَوسَج ، کَأنّی أنظُرُ إلی مُقامِکَ مِن حَوضی[٥] .

1-*Saduk, el-Emali*, s.156, h.150; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.155; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.179; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.381, h.740 ve s.412, h.758; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.366; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.250, h.167; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.238, h.285, hepsi Cabir b. Abdullah Ensari'den.

٢ . عيون أخبار الرضا : ج1 ص304 ح63 ، بشارة المصطفى : ص221 كلاهما عن إبراهيم بن أبی محمود عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام الحسين(عليهم السلام) وراجع تفسير فرات : ص172 ح219 .

٣ . المناقب للخوارزمی : ص129 ح143 عن زيد بن علیّ عن أبيه عن جدّه عن الإمام علیّ(عليهم السلام) ، الصراط المستقيم : ج1 ص200 وفيه إلی «خليفتی» .

٤ . المعجم الصغير : ج2 ص89 ، ذخائر العقبی : ص163 ، الصواعق المحرقة : ص174 .

٥ . تاريخ دمشق : ج42 ص140 ح8525 و ص139 ح8524 ، المناقب للخوارزمی : ص109 ح116 كلّها عن جابر بن عبد الله الأنصاری ، الفائق : ج2 ص270 ، النهاية فی غريب الحديث : ج3 ص65 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص162 وليس فی الثلاثة الأخيرة ذيله ، إعلام الوری : ج1 ص369 عن جابر بن عبد الله وفی الأربعة الأخيرة «الصاد» بدل «الضالّ» وهو داء يصيب الإبل فی رؤوسها .

3507 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): يا عَلِيُّ، أنتَ وشيعَتُکَ عَلَى الحَوضِ تَسقونَ مَن أحبَبتُم وتَمنَعونَ مَن كَرِهتُم[1] .

3503-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen havuzuma girecek ilk kişisin, ondan dostlarına su vereceksin ve düşmanlarını da ondan uzaklaştıracaksın.[2]

3504-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen yarın havuzun başında benim halifemsin, münafıkları ondan uzaklaştıracaksın ve sen havuzun başında bana gelecek ilk kişisin.[3]

3505-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Kıyamet günü senin yanında cennet asalarından bir asa bulunacak, onunla münafıkları benim havuzumdan uzaklaştıracaksın.[4]

3506-Resulullah (s.a.a): Canımı elinde bulundurana yemin olsun ki yolunu kaybetmiş develeri nasıl sudan uzaklaştırıyorlarsa sen de kıyamet günü yanındaki dikenli asa ile [münafıkları] benim havuzumdan uzaklaştıransın. Sanki havuzumun yanında durduğun yeri görür gibiyim.[5]

---

١ . الأمالى للصدوق : ص657 ح891 ، بشارة المصطفى : ص181 كلاهما عن الحسن بن راشد عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، فضائل الشيعة : ص56 ح17 عن أبى بصير عن الإمام الصادق(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) .

2-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.304, h.63; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.221, ikisi de İbrahim b. Ebu Mahmud'dan, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), İmam Hüseyin'den (a.s). Ayrıca bkz. *Tefsir-i Furat*, s.172, h.219.

3-Harezmî, *el-Menakıb,* s.129, h.143, Zeyd b. Ali'den, babasından, dedesinden İmam Ali'den (hepsine selam olsun); *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.200, bu kaynakta "halifemsin"e kadar olan bölüm.

4-*el-Mucemu's-Sagir*, c.2, s.89; *Zehairu'l-Ukba*, s.163, ikisi de Ebu Said'den; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.174.

5-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.140, h.8525 ve s.139, h.8524; Harezmî, *el-Menakıb,* s.109, h.116, hepsi Cabir b. Abdullah Ensari'den; *el-Faik*, c.2, s.270; *en-Nihaye fi Garibi'l-Hadis*, c.3, s.65; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.162, son üç kaynakta

Türkiye Caferileri Sitesi

www.caferilik.com

3507-Resulullah (s.a.a):Ya Ali! Sen ve Şiaların havuzun başında olacaksınız, sevdiklerinize su vereceksiniz ve hoşlanmadıklarınızı da engelleyeceksiniz.[1]

3508 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : أنَا واردُكُم عَلَى الحَوضِ ، وأنتَ يا عَلِيُّ السّاقى[٢] .

3509 . **الإمام الحسن**(عليه السلام) ـ لِمُعاوِيَةَ بنِ حُدَيج ـ : أنتَ السَّبّابُ عَلِيّاً عندَ ابنِ آكِلَةِ الأكباد ؟ ! أما لَئِن وَرَدتَ عَلَيهِ الحَوضَ ـ وما أراكَ تَرِدُهُ ـ لَتَجِدَنَّهُ مُشَمِّراً حاسِراً ذِراعَيهِ ، يَذودُ الكُفّارَ وَالمُنافِقينَ عَن حَوضِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كَما تُذادُ غَريبَةُ الإبِلِ عَن صاحِبِها ، قَولُ الصّادِقِ المَصدوقِ أبِى القاسِمِ(صلى الله عليه وآله)[٣] .

3510 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : لاَذودَنَّ بِيَدَىَّ هاتَينِ القَصيرَتَينِعَن حَوضِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) راياتِ الكُفّارِ وَالمُنافِقينَ كَما تُذادُ غَريبَةُ الإبِلِ عَن حِياضِها[٤] .

4 ـ 6 / 2

مَعَهُ جَوازُ الصِّراطِ

---

son cümle yer almamış; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.369; Cabir b. Abdullah'tan, son dört kaynakta "yolunu kaybetmiş develer" yerine "hasta develer" ifadesi yer almıştır.

1-Saduk, *el-Emali*, s.657, h.891; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.181, ikisi de Hasan b. Raşid'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s); *Fazailu'ş-Şia*, s.56, h.17, Ebu Basir 'den, İmam Sadık'tan (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

٢ . مقتل الحسين للخوارزمى : ج1 ص94 عن الحارث وسعيد بن بشير ، فرائد السمطين : ج2 ص321 ح572 عن سعيد بن بشر وكلاهما عن الإمام علىّ(ع) ; العدد القويّة : ص88 ح153 ، مائة منقبة : ص45 ح5 كلاهما عن الحارث وسعيد بن قيس والأخير عن الإمام علىّ(ع) ، المناقب لابن شهر آشوب : ج1 ص292 عن.

٣ . المعجم الكبير : ج3 ص82 ح2727 عن أبى كبير و ص92 ح2758 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص148 ح4669 كلاهما عن علىّ بن أبى طلحة نحوه .

٤ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص677 ح1157 عن أبى حرب بن أبى الأسود الدؤلى ، المعجم الأوسط : ج5 ص225 ح5153 عن عبد الله بن أجارة بن قيس نحوه .

3511 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : لا يَجوزُ أحَدٌ الصِّراطَ إلاّ مَن كَتَبَ لَهُ عَلِيٌّ الجَوازَ[١] .

3512 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلَى الصِّراطِ لَعَقَبَةً لا يَجوزُها أحَدٌ إلاّ بِجَواز مِن عَلِيِّ بنِ أبى طالِب[٢] .

3508-Resulullah (s.a.a): Ben havuzun başında size (ümmetime) geleceğim ve sen [ya Ali] saki olacaksın.[3]

3509-İmam Hasan (a.s) [Muaviye b. Hudeyc'e hitaben]: Sen misin ciğer yiyen kadının oğlunun yanında Ali'ye sebbeden? Şunu bil ki eğer havuzun yanında ona varırsan -ki senin ona varacağını sanmıyorum- onu, yabancı develeri uzaklaştırdıkları gibi eteğini beline bağlamış ve kollarını sıvamış olarak kâfirleri ve münafıkları Resulullah'ın (s.a.a) havuzundan uzaklaştırırken göreceksin. Bu, özü doğru ve sözü tasdik edilmiş Ebu'l-Kasım'ın (s.a.a) sözüdür.[4]

3510-İmam Ali (a.s): Yabancı develeri suyun etrafından uzaklaştırdıkları gibi ben de şu iki kısa elimle kâfirler ve münafıkların sancaklarını Resulullah'ın (s.a.a) havuzundan uzaklaştıracağım.[5]

---

١ . الصواعق المحرقة : ص126 ، ذخائر العقبى : ص131 كلاهما عن أبى بكر .

٢ . تاريخ بغداد : ج10 ص357 ح5511 عن أبى بكر .

3-Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyin*, c.1, s.94, Haris'ten ve Said b. Beşir'den; *Feraidu's-Simtayn*, c.2, s.321, h.572, Said b. Bişr'den, ikisi de İmam Ali'den (a.s); *el-Adedu'l-Kaviyye*, s.88, h.153; *Mie Menkıbe*, s.45, h.5, ikisi de Haris'ten ve Said b. Kays'tan, sonuncusu İmam Ali'den (a.s); İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.1, s.292, Haris b. Said'den İmam Ali'den (a.s) ve Cabir Ensari'den.

4-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.82, h.2727, Ebu Kebir'den ve s.92, h.2758; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.148, h.4669, ikisi de Ali b. Ebu Talha'dan.

5-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.677, h.1157, Ebu Harb b. Ebu'l-Esved Dueli; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.5, s.225, h.5153, Abdullah b. Ecare b. Kays'tan.

2/6-4

Sırattan Geçiş İzni Onunladır

3511-Resulullah (s.a.a): Ali'nin kendisine geçiş izni yazdığından başkası sırattan geçmeyecektir.[1]

3512-Resulullah (s.a.a): Sırat üzerinde bir patika vardır ki Ali b. Ebutalib'den geçiş izni olmadan kimse oradan geçemez.[2]

1-*Sevaiku'l-Muhrika*, s.126; *Zehairu'l-Ukba*, s.131, ikisi de Ebubekir'den.

2-*Tarih-i Bağdat*, c.10, s.357, h.5511, Ebubekir'den.

3513 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إذا كانَ يَومُ القيامَةِ ونُصِبَ الصِّراطُ عَلى ظَهرانَى جَهَنَّمَ ، لا يَجوزُها ولا يَقطَعُها إلاّ مَن كانَ مَعَهُ جَوازٌ بِولايَةِ عَلِيِّ بنِ أبى طالب[1] .

3514 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إذا كانَ يَومُ القيامَةِ ، أقامَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ جبرَئيلَ ومُحَمَّداً عَلَى الصِّراطِ ، فَلا يَجوزُهُ أحَدٌ إلاّ مَن كانَ مَعَهُ بَراءَةٌ من عَلِيِّ بنِ أبى طالب[2] .

3515 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ يَومَ القِيامَةِ عَلَى الحَوضِ ، لا يَدخُلُ الجَنَّةَ إلاّ مَن جاءَ بِجَواز مِن عَلِيِّ بنِ أبى طالب[3] .

3516 . **المناقب لابن شهر آشوب** : سَأَلَ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) جَبرَئيلَ : كَيفَ تَجوزُ أُمَّتِى الصِّراطَ ؟ فَمَضى ودَعا وقالَ : إنَّ اللهَ تَعالى يُقرِئُکَ السَّلامَ ويَقولُ : إنَّکَ تَجوزُ الصِّراطَ بنورى ، وعَلِيُّ بنُ أبى طالب يَجوزُ الصِّراطَ بنورِکَ ، وأُمَّتُکَ تَجوزُ الصِّراطَ بنورِ عَلِيٍّ ; فَنورُ أُمَّتِکَ مِن نورِ عَلِيٍّ ، ونورُ عَلِيٍّ مِن نورِکَ ، ونورُکَ مِن نورِ اللهِ[4] .

2 / 6 ـ 5

هُوَ فِى الجَنَّةِ

3517 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ فِى الجَنَّةِ[5] .

---

١ . تاريخ أصبهان : ج1 ص400 ح755 ; بشارة المصطفى : ص200 كلاهما عن مالک بن أنس عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام) .

٢ . المناقب للخوارزمى : ص320 ح324 عن ابن عبّاس .

٣ . المناقب لابن المغازلى : ص119 ح156 عن ابن عبّاس ; العمدة : ص285 ح35 .

۴ . المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص156 ، تفسير فرات : ص287 ح387 عن أبى هريرة نحوه .

۵ . سنن أبى داود : ج4 ص212 ح4649 ، مسند ابن حنبل : ج1 ص397 ح1629 ، المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص505 ح67 كلّها عن سعيد بن زيد ; شرح الأخبار : ج2 ص466 ح818 عن سعد بن زيد وراجع بشارة المصطفى : ص153 .

3513-Resulullah (s.a.a): Kıyamet günü olduğunda cehennemin ortasına "sırat [köprüsü]" kurulacak; ondan, ancak Ali b. Ebutalib'in velayetiyle geçiş izni olan kimse geçecektir.[1]

3514-Resulullah (s.a.a): Kıyamet günü olunca yüce Allah, Cebrail ve Muhammed'i sıratın başına dikecek. Oradan Ali b. Ebutalib'den beratı olandan başkası geçemeyecektir.[2]

3515-Resulullah (s.a.a): Ali kıyamet günü havuzun başındadır. Ali b. Ebutalib'den taraf geçiş izni olandan başkası cennete girmeyecektir.[3]

3516- *el-Menakıb, İbn-i Şehraşub*: Peygamber (s.a.a), Cebrail'e sordu: 'Ümetim sırattan nasıl geçecek?' Cebrail geçti ve sonra seslenip dedi ki: Yüce Allah sana selam söylüyor ve diyor ki: Sen sırattan benim nurumla geçeceksin, Ali b. Ebutalib sırattan senin nurunla geçecek ve ümmetin sırattan Ali'nin nuru ile geçecek. Ümmetinin nuru Ali'nin nurundandır, Ali'nin nuru senin nurundandır ve senin nurun Allah'ın nurundandır.[4]

2/6-5

O Cennettedir

3517-Resulullah (s.a.a): Ali cennettedir.[5]

1-*Tarih-i İsbehan*, c.1, s.400, h.755; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.200, ikisi de Malik b. Enes'ten, İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), ceddinden (a.s).

2-Harezmî, *el-Menakıb,* s.320, h.324, İbn-i Abbas'tan.

3-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.119, h.156, İbn-i Abbas'tan; *el-Umde*, s.285, h.35.

4-İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.156; *Tefsir-i Furat*, s.287, h.387, Ebu Hureyre'den.

5-*Sünen-i Ebu Davud*, c.4, s.212, h.4649; *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.397, h.1629; *İbn-i Ebu Şeybe, el-Musannef*, c.7, s.505, h.67, hepsi Said b. Zeyd'den; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.466, h.818, Sâd b. Zeyd'den. Ayrıca bkz. *Bişaretu'l-Mustafa,* s.153.

3518 . الإمام علیّ(عليه السلام) : كُنتُ أمشى مَعَ النَّبىِّ(صلى الله عليه وآله) فى بَعضِ طُرُقِ المَدينَةِ فَأَتَينا عَلى حَديقَةٍ ، فَقُلتُ : يا رَسولَ الله ، ما أحسَنَ هذه الحَديقَةَ ! فَقالَ : ماأحسَنَها ، ولَكَ فى الجَنَّةِ أحسَنُ منها . ثُمَّ أتَينا عَلى حَديقَةٍ اُخرى ، فَقُلتُ :يا رَسولَ الله ، ما أحسَنَها مِن حَديقَةٍ ! فَقالَ : لَكَ فى الجَنَّةِ أحسَنُ منها . حَتّى أتَينا عَلى سَبعِ حَدائِقَ أقولُ : يا رَسولَ الله ما أحسَنَها ، ويَقولُ : لَكَ فى الجَنَّةِ أحسَنُ منها[1] .

3519 . فضائل الصحابة عن جابر بن عبد الله الأنصارى : كُنّا مَعَ النَّبىِّ(صلى الله عليه وآله) عِندَ امرَأَةٍ مِنَ الأَنصارِ صَنَعَت لَهُ طَعاماً ، فَقالَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) ـ وذَكَرَ الحَديثَ وقالَ فى آخِرِه ـ : يَدخُلُ عَلَيكُم رَجُلٌ مِن أهلِ الجَنَّةِ . فَرَأَيتُ النَّبىَّ(صلى الله عليه وآله) يُدخِلُ رَأسَهُ تَحتَ الوَدِىِّ ويَقولُ : اللّهُمَّ إن شِئتَ جَعَلتَهُ عَلِيّاً . فَدَخَلَ عَلِىٌّ(عليه السلام) فَهَنَّيناهُ[2] .

6 ـ 6 / 2

رَفيقى فى الجَنَّةِ

3520 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِىٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ رَفيقى فى الجَنَّةِ[3] .

---

١ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص652 ح1109 ، مسند أبى يعلى : ج1 ص285 ح561 ، مسند البزّار : ج2 ص293 ح716، المستدرک على الصحيحين: ج3 ص150 ح4672 وفيه صدره، تاريخ بغداد: ج12 ص398 ح6859 كلاهما نحوه ، تاريخ دمشق : ج42 ص322 ح8879 و ص323 ح8881 كلّها عن أبى عثمان النهديو ح8882 عن أنس نحوه . راجع : ج 5 ص 476 (المظلوميّة بعد النبىّ) .

٢ . فضائل الصحابة لابن حنبل: ج2 ص608 ح1038 وج1 ص209 ح233، مسند ابن حنبل: ج5 ص85 ح14556 و ص196 ح15164 .

٣ . صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص275 ح14 عن أحمد بن عامر الطائى عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، المناقب للكوفى : ج1 ص338 ح264 و ص369 ح293 كلاهما عن ابن عبّاس وفيهما «إنّه أخى فى الدنيا ورفيقى فى الجنّة» .

3518-İmam Ali (a.s): Peygamberle birlikte Medine'nin sokaklarından birinde yürüyorduk. Sonra bir bahçeye vardık, dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Bu bahçe ne kadar da güzelmiş!' Buyurdu ki: 'Ne kadar güzel ve senin için cennette daha güzeli vardır.' Sonra başka bir bahçeye vardık. "Ey Allah'ın Resulü! Bu bağ ne kadar da güzeldir!" dedim. Buyurdu ki: 'Senin için cennette daha güzeli vardır.' Bu şekilde yedi tane bahçeye uğradık, hep "Ey Allah'ın Resulü! Bu ne kadar da güzeldir!" diyordum ve o, "Senin için cennette daha güzeli vardır" diye buyuruyordu.[1]

3519-*Fazailu's-Sahabe* [Cabir b. Abdullah Ensari'den]: Peygamber ile (s.a.a) birlikte Ensardan bir kadının yanında idik ve o, Peygamber (s.a.a) için yemek yapmıştı. [Cabir, hadisi zikretti ve son bölümünde dedi ki:] Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Şimdi cennet ehlinden olan bir kişi yanınıza gelecektir.' Daha sonra Peygamberin (s.a.a) başını küçük hurma ağaçlarının altına sokup şöyle dediğini gördüm: 'Allah'ım! İstesen onu Ali karar kılarsın.' Sonra da Ali (a.s) içeri girdi ve biz onu kutladık.[2]

2/6-6

Cennette Dostum

3520-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen benim cennette dostumsun.[3]

1-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.652, h.1109; *Müsned-i Ebu Yelâ*, c.1, s.285, h.561; *Müsned-i Bezzar*, c.2, s.293, h.716; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.150, h.4672, bu kaynakta rivayetin başı zikredilmiş; *Tarih-i Bağdat*, c.12, s.398, h.6859; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.322, h.8879 ve s.323, h.8881, hepsi Ebu Osman Nehdi'den ve h.8882, Enes'ten.

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.608, h.1038 ve c.1, s.209, h.233; *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.5, s.85, h.14556 ve s.196, h.15164.

3-*Sahifetu'l-İmam Rıza*, s.275, h.14, Ahmed b. Amir Tai'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.338, h.264 ve s.369, h.293, ikisi de İbn-i Abbas'tan ve bu iki kaynakta "O, benim dünyada kardeşim ve cennette arkadaşımdır" şeklinde.

3521 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ أخى وصاحِبى ورَفيقى فِى الجَنَّةِ[1] .

3522 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : قالَ أخى رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ صاحِبى ورَفيقى فِى الجَنَّةِ[2] .

3523 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ مَعى فِى الجَنَّةِ[3] .

3524 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنّى سَأَلتُ اللهَ أن يَجعَلَکَ مَعى فِى الجَنَّةِ[4] .

3525 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ أقرَبُ النّاسِ مِنّى مَوقِفاً يَومَ القِيامَةِ ، ومَنزِلى ومَنزِلُکَ فِى الجَنَّةِ مُتَواجِهانِ كَمَنزِلِ الأَخَوَينِ[5] .

3526 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، يَدُکَ فى يَدى يَومَ القِيامَةِ ، تَدخُلُ مَعى حَيثُ أدخُلُ[6] .

3527 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : تُؤتى يَومَ القِيامَةِ بِناقَةٍ مِن نوقِ الجَنَّةِ فَتَركَبُها ، ورُكبَتُکَ مَعَ رُكبَتى ، وفَخِذُکَ مَعَ فَخِذى ; حَتّى تَدخُلَ الجَنَّةَ[7] .

---

١ . تاريخ بغداد : ج12 ص268 ح6712 عن عثمان بن عبد الرحمن عن الإمام الباقر عن أبيه عن الإمام علىّ(عليهم السلام) .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص61 ح8401 عن عثمان بن عبد الرحمن عن الإمام الباقر عن أبيه(عليهما السلام) .

٣ . شرح الأخبار : ج2 ص477 ح838 عن أنس بن مالک ; ذخائر العقبى : ص162 عن عبد الله وفيه «أما ترضى أنّک معى فى الجنّة» .

۴ . تفسير فرات : ص411 ح551 عن سليمان الديلمى عن الإمام الصادق(عليه السلام) .

۵ . الأمالى للصدوق : ص136 ح135 عن زيد بن علىّ عن آبائه عن الإمام علىّ(عليهم السلام) .

۶ . تاريخ دمشق : ج42 ص328 ح8889 ، كفاية الطالب : ص182 كلاهما عن ابن عمر ، الرياض النضرة : ج3 ص182 عن عمر ; شرح الأخبار : ج2 ص477 ح838 عن أنس نحوه .

٧ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص612 ح1047 ، تاريخ دمشق : ج42 ص328 ح8890 ، كفاية الطالب : ص181 كلّها عن أنس ، كنز العمّال : ج13 ص131 ح36416 .

3521-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen benim cennette kardeşim, yoldaşım ve dostumsun.[1]

3522-İmam Ali (a.s): Kardeşim Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: Ya Ali! Sen benim cennette yoldaşım ve dostumsun.[2]

3523-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen, cennette benimlesin.[3]

3524-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Ben Allah'tan istedim ki seni cennette benimle birlikte kılsın.[4]

3525-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen kıyamet gününde makam olarak bana en yakın kişi olacaksın. Benimle senin cennetteki evimiz iki kardeşin evi gibi karşı karşıyadır.[5]

3526-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Kıyamet günü elin elimdedir, benimle birlikte benim girdiğim yerden cennete gireceksin.[6]

3527-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Kıyamet günü sana cennet develerinden bir deve getirilecek, sen ona bineceksin; ben de dizin dizime ve baldırın baldırıma değecek şekilde seninle bineceğim. Böylece cennete gireceksin.[7]

1-*Tarih-i Bağdat*, c.12, s.268, h.6712, Osman b. Abdurrahman'dan, İmam Bakır'dan (a.s), babasından (a.s), İmam Ali'den (a.s).

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.61, h.8401, Osman b. Abdurrahman'dan, İmam Bakır'dan (a.s), babasından (a.s).

3-*Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.477, h.838, Enes b. Malik'ten; *Zehairu'l-Ukba*, s.162, Abdullah'tan, bu kaynakta "Cennette benimle olmaya razı olmaz mısın?" şeklinde.

4-*Tefsir-i Furat*, s.411, h.551, Süleyman Deylemi'den, İmam Sadık'tan (a.s).

5-Saduk, *el-Emali*, s.136, h.135, Zeyd b. Ali'den, babalarından İmam Ali'den (hepsine selam olsun).

6-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.328, h.8889; *Kifayetu't-Talib*, s.182, ikisi de İbn-i Ömer'den; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.182, Ömer'den; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.477, h.838, Enes'ten.

7-*İbn-i Hanbel*, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.612, h.1047; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.328, h.8890; *Kifayetu't-Talib*, s.181, hepsi Enes'ten; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.131, h.36416, Hasan b. Bedr'den, İmam Ali'den (a.s).

3528 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ فى وَصف عَلِيٍّ(ع) ـ : يا أُمَّ سَلَمَةَ ، إنَّهُ يُبعَثُ يَومَ القيامَةِ عَلى ناقَةٍ مِن نوقِ الجَنَّةِ يُقالُ لَها : «مَحبوبَةٌ» ، تَصُكُّ رُكبَتُهُ مَعَ رُكبَتى وفَخِذُهُ مَعَ فَخِذى[1] .

3529 . **تاريخ دمشق عن جابر** : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : أنَا وهذا ـ يَعنى عَلِيّاً ـ نَجيءُ يَومَ القِيامَةِ كَهاتَينِ ـ وجَمَعَ بَينَ إصبَعَيهِ السَّبّابَتَينِ ـ[2] .

3530 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : دَخَلَ عَلَىَّ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وأنَا نائمٌ عَلَى المَنامَةِ ، فَاستَسقَى الحَسَنُ أوِ الحُسَينُ ، قالَ : فَقامَ النَّبِىُّ(صلى الله عليه وآله) إلى شاةٍ لَنا بَكىء فَحَلَبَها فَدَرَّت ، فَجاءَهُ الحَسَنُ فَنَحّاهُ النَّبِىُّ(صلى الله عليه وآله) ، فَقالَت فاطِمَةُ(عليها السلام) : يا رَسولَ اللهِ ، كَأنَّهُ أحَبُّهُما إلَيكَ ؟ قالَ : لا ، ولكِنَّهُ استَسقى قَبلَهُ . ثُمَّ قالَ : إنّى وإيّاكِ وهذَينِ وهذَا الرّاقِدَ فى مَكانٍ واحِدٍ يَومَ القِيامَةِ[3] .

3531 . **كشف الغمّة** : قالَ عَلِيٌّ(عليه السلام) : يا رَسولَ اللهِ ، هَل نَقدِرُ أن نَزورَكَ فى الجَنَّةِ كُلَّما أرَدنا ؟ قالَ : يا عَلِيُّ ، إنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَفيقاً أوَّلُ مَن أسلَمَ مِن أُمَّتِه . فَنَزَلَت هذه الآيَةُ : ﴿**أُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ**

---

١ . المناقب للكوفى : ج1 ص369 ح293 عن ابن عبّاس .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص367 ح8960 ; عيون أخبار الرضا : ج2 ص58 ح215 عن الحسن بن عبد الله التميمى عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) نحوه .

٣ . مسند ابن حنبل: ج1 ص217 ح792، فضائل الصحابة لابن حنبل: ج2 ص692 ح1183 وليس فيه «وهذين» وكلاهما عن عبد الرحمن الأزرق ، المعجم الكبير : ج3 ص41 ح2622 ، مسند البزّار : ج3 ص29 ح779 كلاهما عن أبى فاختة نحوه وراجع المستدرک على الصحيحين : ج3 ص147 ح4664 ومسند أبى يعلى : ج1 ص266 ح506 ومسند الطيالسى : ص26 ح190 والأمالى للطوسى : ص593 ح1228 .

وَحَسُنَ أُوْلَائِکَ رَفِيقًا﴾[1] .

---

١ . النساء : 69 .

3528-Resulullah (s.a.a) [Ali'nin (a.s) vasfında]: Ya Ümmü Seleme! O, kıyamet günü cennet develerinden "Mahbube" isminde bir deve üzerinde haşredilecek; dizi dizime ve baldırı baldırıma değecektir.[1]

3529-Tarih-i Dımeşk [Cabir'den]: Resulullah (s.a.a) iki işaret parmağını yan yana getirdi ve şöyle buyurdu: Ben ve bu [yani Ali (a.s)] kıyamet günü şu ikisi gibi geleceğiz.[2]

3530-İmam Ali (a.s): Ben yatağımda yattığım sırada Resulullah (s.a.a) geldi. Sonra Hasan veya Hüseyin su istedi. Peygamber (s.a.a) kalktı. Sütü az olan bir koyunumuz vardı, gidip onu sağdı ve sütü çoğaldı. Hasan [içmek için] ona geldi. Fakat Peygamber (s.a.a) onu uzaklaştırdı. Fatıma dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Sanki ötekini [yani Hüseyin'i] daha çok seviyorsun?' Buyurdu ki: 'Hayır, fakat o daha önce su istemişti.' Sonra şöyle buyurdu: 'Kıyamet günü ben, sen, bu ikisi ve şu uyuyan bir yerde olacağız.'[3]

3531-*Keşfu'l-Gumme*: Ali (a.s), "Ey Allah'ın Resulü! Acaba istediğimiz zaman seni cennette ziyaret edebilir miyiz?" diye sordu. Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Her peygamberin bir arkadaşı vardır ki o, ümmetinden ilk iman edendir.' Sonra şu ayet nazil oldu: *"Onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve iyi kimselerle birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır."*[4]

1-Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.369, h.293, İbn-i Abbas'tan.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.367, h.8960; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.58, h.215, Hasan b. Abdullah Temimi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a).

3-*Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.217, h.792; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.692, h.1183, bu kaynakta "bu ikisi" yer almamış ve ikisi de Abdurrahman Ezrak'tan; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.3, s.41, h.2622; *Müsned-i Bezzar*, c.3, s.29, h.779, ikisi de Ebu Fahite'den. Ayrıca bkz. *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.147, h.4664; *Müsned-i Ebu Yelâ*, c.1, s.266, h.506 ve *Müsned-i Tayalisi*, s.26, h.190; Tusi, *el-Emali*, s.593, h.1228.

4-Nisa, 69.

فَدَعا رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَلِيّاً(عليه السلام) فَقالَ لَهُ : إنَّ اللهَ قَد أنزَلَ بَيانَ ما سَأَلتَ فَجَعَلَکَ رَفيقی لاِنَّکَ أوَّلُ مَن أسلَمَ ، وأنتَ الصِّدّيقُ الأَكبَرُ[1] .

3532 . تاريخ دمشق عن زيد بن أبی أوفی : دَخَلتُ عَلی رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مَسجِدَهُ فَقالَ : أينَ فُلانُ ابنُ فُلان ؟ فَجَعَلَ يَنظُرُ فی وُجوهِ أصحابِهِ ـ فَذَكَرَ الحَديثَ فِی المُؤاخاةِ وفيهِ ـ : فَقالَ عَلِیٌّ : لَقَد ذَهَبَ روحی وَانقَطَعَ ظَهری حينَ رَأَيتُکَ فَعَلتَ بِأَصحابِکَ ما فَعَلتَ غَيری ، فَإِن كانَ هذا مِن سَخَطٍ عَلَیَّ فَلَکَ العُتبی وَالكَرامَةُ .

فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : وَالَّذی بَعَثَنی بِالحَقِّ ، ما أخَّرتُکَ إلاّ لِنَفسی ، وأنتَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی غَيرَ أنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی ، وأنتَ أخی ووارِثی .

قالَ : وما أرِثُ مِنکَ يا رَسولَ اللهِ ؟

قالَ : ما وَرَّثَتِ الأَنبِياءُ مِن قَبلی .

قال : وما وَرَّثَتِ الأَنبِياءُ مِن قَبلِکَ ؟

قالَ : كِتابَ رَبِّهِم وسُنَّةَ نَبِيِّهِم . وأنتَ مَعی فی قَصری فِی الجَنَّةِ مَعَ فاطِمَةَ ابنَتی ، وأنتَ أخی ورَفيقی . ثُمَّ تَلا رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : ﴿**إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ**﴾[2] ; المُتَحابّينَ فِی اللهِ يَنظُرُ بَعضُهُم إلی بَعضٍ[3] .

---

١ . كشف الغمّة : ج1 ص87 نقلاً عن تفسير ابن الحجّام ، شرح الأخبار : ج2 ص349 ح700 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص231 وفيه إلى آخر الآية وكلاهما عن عبد الله بن حكيم بن جبير نحوه .

٢ . الحجر : 47 .

٣ . تاريخ دمشق : ج42 ص53 ح8387 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص638 ح1085

Resulullah (s.a.a), Ali'yi (a.s) çağırdı ve ona şöyle buyurdu: 'Allah, sorduğun sorunun açıklamasını indirdi ve seni bana arkadaş kıldı. Zira sen İslam'ı kabul eden ilk kişisin ve sen Sıddık-ı Ekbersin.'[1]

3532-*Tarih-i Dımeşk* [Zeyd b. Ebu Evfa'dan]: Peygamber mescidinde Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna vardım. "Falan oğlu falan nerededir?" diye sordu. Sonra sahabelerinin yüzlerine bakıyordu. [Zeyd, ashabın kardeşliği hakkındaki hadisi zikretti ve bu hadiste şöyle geçmiş:] Ali dedi ki: 'Benim dışımdaki yarenlerine yaptığını [onları birbiriyle kardeş kıldığını] gördüğümde ruhum [bedenimden] gitti ve belim kırıldı. Eğer bunu bana olan kızgınlığından yaptıysan serzeniş etmek de, ikramda bulunmak da sana aittir.' Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Beni hak olarak gönderene yemin olsun ki seni sadece kendim için sakladım. Senin bana olan konumun, Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir. Ancak benden sonra peygamber yoktur. Sen benim kardeşim ve mirasçımsın.'

"Ey Allah'ın Resulü! Senden neyi miras alacağım?" diye sordu. Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: 'Benden önceki peygamberlerin bıraktıkları mirası.'

"Senden önceki peygamberler neyi miras bıraktılar?" diye sorunca da şöyle buyurdu: 'Rablerinin kitabı ve peygamberlerinin sünnetini [bıraktılar]. Sen, kızım Fatıma'nın yanında cennetteki sarayımda benimle birlikte olacaksın. Sen benim kardeşim ve dostumsun.' Daha sonra Resulullah (s.a.a) şu ayeti okudu: "Onlar sedirler üzerinde, kardeşler olarak karşılıklı otururlar."[2] Yani, Allah yo-

---

نحوه ، فرائد السمطين : ج1 ص115 ح80 ; تفسير فرات : ص226 ح304 عن عبد الله بن أبى أوفى نحوه .

1-*Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.87, İbn-i Heccam'ın tefsirinden naklen; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.349, h.700; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.231, bu kaynakta ayetin sonuna kadar olan bölüm ve her ikisi de Abdullah b. Hekim b. Cubeyr'den.

2-Hicr, 47.

lunda birbirlerini sevenler birbirlerine bakarlar.[1]

7 ـ 6 / 2

ذو قَرنَیِ الجَنَّةِ

3533 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّ لَکَ کَنزاً فِی الجَنَّةِ ، وإنَّکَ ذو قَرنَيها[۲]/ [۳] .

3534 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّ لَکَ کَنزاً فِی الجَنَّةِ ، وأنتَ ذو قَرنَيها[۴] .

3535 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(ع) ـ : إنَّ لَکَ بَيتاً فِی الجَنَّةِ ، وإنَّکَ ذو قَرنَيها[۱] .

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.53, h.8387; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.638, h.1085; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.115, h.80; *Tefsir-i Furat*, s.226, h.304, Abdullah b. Ebu Evfa'dan.

۲ . أی ذو طرفی الجنّة ، ومَلِکُها الأعظم ، أو ذو قرنی الأُمّة فأُضمرت وإن لم يتقدّم ذکرها ، أو ذو جَبَلَيْها للحسن والحسين(عليهما السلام) ، أو ذو شجّتين فی قرنی رأسه : إحداهما من عمرو بن]عبد[ودّ يوم الخندق والثانية من ابن ملجم لعنه الله (تاج العروس : ج18 ص447 وراجع معانی الأخبار : ص206) .

۳ . المستدرک علی الصحيحين : ج3 ص133 ح4623 عن أبی الطفيل عن الإمام علیّ(عليه السلام) ، مسند ابن حنبل : ج1 ص336 ح1373 وفيه «من الجنّة» ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص601 ح1028 و ص648 ح1101 ، المصنّف لابن أبی شيبة : ج7 ص498 ح20 ، المعجم الأوسط : ج1 ص209 ح674 ، مسند البزّار : ج3 ص121 ح907 ، تاريخ دمشق : ج42 ص324 ح8884 و ص325 ح8885 ; المناقب للکوفی : ج2 ص93 ح579 کلّها عن سلمة بن أبی الطفيل عن الإمام علیّ(عليه السلام) .

۴ . معانی الأخبار : ص205 ح1 عن أبی الطفيل عن الإمام علیّ(عليه السلام) ، الأمالی للمفيد : ص213 ح4 عن سليمان بن خالد عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، فضائل الشيعة : ص56 ح17 عن أبی بصير عن الإمام الصادق(عليه السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) ، الأمالی للصدوق : ص656 ح891 ، بشارة المصطفی : ص181 کلاهما عن الحسن بن راشد عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) ، روضة الواعظين : ص324 .

2/6-7

Cennetin Zulkarneyni

3533-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Senin için cennette bir hazine vardır ve şüphesiz sen, cennetin Zulkarneynisin.[2/3]

3534-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Senin için cennette bir hazine vardır ve sen, cennetin Zulkarneynisin.[4]

3535-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Senin için cen-

---

١ . المناقب للخوارزمی : ص355 ح365 عن سلمة بن أبی الطفیل عن الإمام علیّ(علیه السلام) ، غریب الحدیث للهروی : ج3 ص78 ، الفائق : ج3 ص79 ، النهایة فی غریب الحدیث : ج4 ص51 ، لسان العرب : ج13 ص332 .

2-Yani cennetin iki tarafının sahibi veya oranın büyük padişahı [ki tüm yeryüzüne hükmü geçen Zulkarneyn gibi senin de cennetin tümüne hükmün geçecek] ya da ümmetin Zulkarneyni veyahut ümmetin iki yüce dağının yani Hasan (a.s) ve Hüseyin'in (a.s) sahibisin. Ya da başındaki iki darbe izinin sahibisin. [Birini Handek savaşında Amr b. Abduved'den almıştın, ikincisini ise melun İbn-i Mülcem'den…] (*Tacu'l-Arus*, c.18, s.447. Ayrıca bkz. *Maani'l-Ahbar*, s.206).

3-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.133, h.4623, Ebu Tufeyl'den, İmam Ali'den (a.s); *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.336, h.1373, bu kaynakta "cennetten" şeklinde; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.601, h.1028 ve s.648, h.1101; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.498, h.20; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.1, s.209, h.674; *Müsned-i Bezzar*, c.3, s.121, h.907; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.324, h.8884 ve s.325, h.8885; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.93, h.579, hepsi Seleme b. Ebu Tufeyl'den İmam Ali'den (a.s).

4-*Maani'l-Ahbar*, s.205, h.1, Ebu Tufeyl'den İmam Ali'den (a.s); Müfid, *el-Emali*, s.213, h.4, Süleyman b. Halid'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s); *Fazailu'ş-Şia*, s.56, h.17, Ebu Basir 'den, İmam Sadık'tan (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); Saduk, *el-Emali*, s.656, h.891; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.181, ikisi de Hasan b. Raşid'den, İmam Sadık'tan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a); *Ravzatu'l-Vaizin*, s.324.

nette bir ev vardır ve sen cennetin Zulkarneynisin.[1]

3536 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : أنتَ يا عَلِيُّ فِى الجَنَّةِ ، وأنتَ ذو قَرنَيها[٢] .

8 ـ 6 / 2

يَزهَرُ فِى الجَنَّةِ

3537 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ يَزهَرُ فِى الجَنَّةِ كَكَوكَبِ الصُّبحَةِ لاَهلِ الدُّنيا[٣] .

3538 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيَّ بنَ أبى طالِب يُضىءُ لاَهلِ الجَنَّةِ كَما يَزهَرُ كَوكَبُ الصُّبحِ لاَهلِ الدُّنيا[٤] .

9 ـ 6 / 2

قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ

3539 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيّاً قَسيمُ النّارِ[٥] .

3540 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : إنَّکَ قَسيمُ النّارِ ، وإنَّکَ تَقرَعُ بابَ

1-Harezmî, *el-Menakıb,* s.355, h.365, Seleme b. Ebu Tufeyl'den, İmam Ali'den (a.s); Herevi, *Garibu'l-Hadis*, c.3, s.78; *el-Faik*, c.3, s.79; *en-Nihaye fi Garibi'l-Hadis*, c.4, s.51; *Lisanu'l-Arab*, c.13, s.332.

٢ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص67 ح309 عن الحسن بن عبد الله التميمى عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

٣ . الفردوس : ج3 ص63 ح4178 ، المناقب لابن المغازلى : ص140 ح184 ، فرائد السمطين : ج1 ص295 ح233 ، الصواعق المحرقة : ص125 ; شرح الأخبار : ج2 ص476 ح835 كلّها عن أنس وفيها «الصبح» بدل «الصبحة» .

٤ . المناقب لابن المغازلى : ص140 ح185 عن أنس ; بحار الأنوار : ج39 ص230 ح6 نقلاً عن كتاب الفضائل عن أبى الحمراء نحوه .

٥ . الأمالى للصدوق : ص83 ح49 ، روضة الواعظين : ص114 كلاهما عن ابن عبّاس ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص158 عن حذيفة ، تفسير فرات : ص172 ح219 عن الإمام الصادق(عليه السلام) وفيه «أما ترضين أن يكون بعلک قسيم النار» .

الجَنَّةِ وتُدخِلُها بِغَيرِ حِساب[1] .

3536-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen cennettesin ve sen oranın Zulkarneynisin.[2]

2/6-8

Cennette Parlayacak

3537-Resulullah (s.a.a): Ali cennette dünya ehline sabahyıldızı gibi parlar.[3]

3538-Resulullah (s.a.a): Sabahyıldızı dünya ehline parladığı gibi Ali b. Ebutalib de cennet ehline ışık saçar.[4]

2/6-9

Cennet ve Cehennemi Bölüştüren

3539-Resulullah (s.a.a): Ali, cehennemi bölüştürendir.[5]

3540-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen cehennemi bölüştürensin ve sen cennetin kapısını çalacak, [insanları] hesap-

---

١ . المناقب لابن المغازلی : ص67 ح97، المناقب للخوارزمی : ص294 ح281 ; صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص115 ح75 : ج2 ص27 ح9 .

2-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.67, h.309, Hasan b. Abdullah Temimi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

3-*el-Firdevs*, c.3, s.63, h.4178; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.140, h.184; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.295, h.233; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.125; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.476, h.835, hepsi Enes'ten.

4-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.140, h.185, Enes'ten; *Biharu'l-Envar*, c.39, s.230, h.6, *el-Fazail an Ebi Hamra* kitabından naklen.

5-Saduk, *el-Emali*, s.83, h.49; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.114, ikisi de İbn-i Abbas'tan; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.158, Huzeyfe'den, *Tefsir-i Furat*, s.172, İmam Sadık'tan (a.s), bu kaynakta (Fatıma'ya hitaben) "Kocanın cehennemin bölüştürücüsü olmasına razı olmaz mısın?" şeklinde.

sız şekilde oraya sokacaksın.[1]

3541 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ[٢] .

3542 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : أنتَ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ ، فَيَومَ القِيامَةِ تَقولُ النّارُ : هذا لي وهذا لَكَ[٣] .

3543 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يُنادي المُنادي]يَومَ القِيامَةِ[: يا عَلِيُّ ، أدخِل مَن أحَبَّكَ الجَنَّةَ ومَن عاداكَ النّارَ ، فَأنتَ قَسيمُ الجَنَّةِ وأنتَ قَسيمُ النّارِ[٤] .

3544 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ ، لا يَدخُلُ الجَنَّةَ إلاّ مَن

1-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.67, h.97; Harezmî, *el-Menakıb,* s.294, h.281; *Sahifetu'l-İmam Rıza*, s.115, h.75, hepsi Ahmet b. Amir'den; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.27, h.9, Ahmet b. Amir'den, Ahmet b. Abdullah'tan ve Davud b. Süleyman'dan, hepsi İmam Rıza'dan (a.s) ve babalarından (a.s), bu kaynakta "cehennemin" yerine "cennet ve cehennemin" şeklinde.

٢ . الخصال : ص496 ح5 عن جابر بن عبد الله ، بشارة المصطفى : ص102 عن ابن عبّاس و ص164 عن عبد الله بن مسعود ، روضة الواعظين : ص115 وفيها «يا عليّ ، أنت قسيم الجنّة والنار» .

٣ . الصواعق المحرقة : ص126 عن عنترة عن الإمام الرضا(عليه السلام) ; عيون أخبار الرضا : ج2 ص86 ح30 عن أبي الصلت الهروي عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) وفيه «يا علي ، أنت قسيم الجنّة يوم القيامة ، تقول للنار . . .» ، تفسير القمّي : ج 2 ص 389 عن عبّاد بن صهيب ، تفسير فرات : ص511 ح667 كلاهما عن الإمام الصادق عن أبيه(عليهما السلام)عنه(صلى الله عليه وآله) وفيهما «يا عليّ ، أنت قسيم النار ، تقول : هذا لي وهذا لك» .

٤ . الأمالي للصدوق : ص442 ح590 ، بشارة المصطفى : ص56 ، مائة منقبة : ص54 ح11 نحوه وكلّها عن عبد الله بن عمر ، كفاية الأثر : ص151 عن أبي الطفيل عن الإمام عليّ(عليه السلام) نحوه ، روضة الواعظين : ص133 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص230 ; ينابيع المودّة : ج1 ص249 ح1 عن ابن عمر و ص253 ح10 عن عامر بن واثلة عن الإمام عليّ(عليه السلام)نحوه .

عَرَفَکَ وعَرَفَتَهُ ، ولا يَدخُلُ النّارَ إلاّ مَن أنکَرَکَ وأنکَرتَهُ .

يا عَلِيُّ ، أنتَ وَالأئِمَّةُ مِن وُلدِکَ عَلَى الأعرافِ يَومَ القِيامَةِ ، تَعرِفُ المُجرِمينَ بِسيماهُم ، وَالمُؤمِنينَ بِعَلاماتِهِم[1] .

3541-Resulullah (s.a.a): Ali cennet ve cehennemi bölüştürendir.[2]

3542-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Sen cennet ve cehennemi bölüştürensin; kıyamet günü cehennem şöyle diyecek: Bu benimdir, bu da senin.[3]

3543-Resulullah (s.a.a): [Kıyamet günü] bir münadi şöyle seslenecek: Ya Ali! Seni sevenleri cennete ve sana düşmanlık edenleri de cehenneme sok; zira sen, cenneti bölüştürensin ve cehennemi bölüştüren de sensin.[4]

3544-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen cennet ve cehennemi bölüştürensin. Cennete ancak seni tanıyan ve senin tanıdığın girer, cehenneme de ancak seni tanımayan ve senin tanımadığın gi-

---

١ . الأمالی للمفید : ص213 ح4 عن سلیمان بن خالد عن الإمام الصادق عن آبائه(علیهم السلام) .

2-*el-Hisal*, s.396, h.5, Cabir b. Abdullah'tan; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.102, İbn-i Abbas'tan ve s.164, Abdullah b. Mesud'dan; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.115, bu rivayette "Ya Ali! Sen cennet ve cehennemin bölüştürücüsüsün" şeklinde.

3-*Sevaiku'l-Muhrika*, s.126, Antere'den, İmam Rıza'dan (a.s); *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.86, h.30, Ebu Salt Herevi'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s), Resulullah'tan (s.a.a), bu kaynakta "Ya Ali! Sen kıyamet günü cenneti bölüştürensin; cehenneme diyeceksin…" şeklinde; *Tefsir-i Kummi*, c.2, s.389, Ubbad b. Suheyb'den; *Tefsir-i Furat*, s.511, h.667, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s) babasından (a.s) Resulullah'tan (s.a.a), bu iki kaynakta "Ya Ali! Sen cehennemi bölüştürensin. "Bu benimdir, bu da senin!" diyeceksin" şeklinde.

4-Saduk, *el-Emali*, s.442, h.590; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.56; *Mie Menkıbe*, s.54, h.11, hepsi Abdullah b. Ömer'den; *Kifayetu'l- Eser*, s.151, Ebu Tufeyl'den İmam Ali'den (a.s); *Ravzatu'l-Vaizin*, s.133; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.230; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.249, h.1, İbn-i Ömer'den ve s.253, h.10, Amir b. Vasile'den, İmam Ali'den (a.s).

rer.

Ya Ali! Sen ve senin soyundan olan imamlar kıyamet günü Âraf üzerindedir; günahkârları yüzlerinden tanırlar ve müminleri de alametleri ile tanırlar.[1]

3545 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : إذا كانَ يَومُ القيامَةِ . . . يُجمَعُ لَکَ الأوَّلونَ وَالآخِرونَ فی صَعيد واحِد ، فَتَأمُرُ بشيعَتِکَ إلَى الجَنَّةِ وبأعدائِکَ إلَى النّارِ ، فَأنتَ قَسيمُ الجَنَّةِ وأنتَ قَسيمُ النّارِ ، ولَقَد فازَ مَن تَوَلّاکَ وخَسِرَ مَن عاداکَ ، فَأنتَ فی ذلِکَ اليَومِ أمينُ اللهِ وحِجَّةُ اللهِ الواضِحَةُ[2] .

3546 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إذا كانَ يَومُ القِيامَةِ نادى مُناد مِن بُطنانِ العَرشِ : أينَ سَيِّدُ الأنبياءِ ؟ فَأقومُ ، ثُمَّ يُنادى : أينَ سَيِّدُ الأوصياءِ ؟ فَتَقومُ ، ويَأتينى رِضوانُ بِمَفاتيحِ الجَنَّةِ ، ويَأتينى مالِکٌ بِمَقاليدِ النّارِ ، فَيَقولانِ : إنَّ اللهَ جَلَّ جَلالُهُ أمَرَنا أن نَدفَعَها إلَيکَ ونَأمُرَکَ أن تَدفَعَها إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ، فَتَكونُ يا عَلِيُّ قَسيمَ الجَنَّةِ وَالنّارِ[3] .

3547 . **علل الشرائع عن المفضّل بن عمر** : قُلتُ لِأبى عَبدِ اللهِ جَعفَرِ بنِ مُحَمَّد الصّادِق(عليه السلام) : لِمَ صارَ أميرُ المُؤمنينَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب قَسيمَ الجَنَّةِ وَالنّارِ ؟ قالَ : لِأنَّ حُبَّهُ إيمانٌ وبُغضَهُ كُفرٌ ، وإنَّما خُلِقَتِ الجَنَّةُ لِأهلِ الإيمانِ ، وخُلِقَتِ النّارُ لِأهلِ الكُفرِ ، فَهُوَ(عليه السلام)قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ ، لِهذِهِ العِلَّةِ فَالجَنَّةُ لا يَدخُلُها إلاّ أهلُ مَحَبَّتِهِ ، وَالنّارُ

1-Müfid, *el-Emali,* s.213, h.4, Süleyman b. Halid'den, İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s).

٢ . الأمالى للصدوق : ص768 ح1040 عن أبى حمزة ، بشارة المصطفى : ص210 كلاهما عن الإمام الصادق عن آبائه(ع) .

٣ . الخصال : ص580 ح1 عن مكحول عن الإمام علىّ(عليه السلام) وراجع تفسير القمّى : ج2 ص325 و 326 .

لا يَدخُلُها إلاّ أهلُ بُغضِه[1] .

3548 . معانى الأخبار عن الحسن بن علىّ بن فضّال : سَأَلتُ الرِّضا أَبَا الحَسَنِ(عليه السلام) فَقُلتُ لَهُ : لِمَ كُنِّىَ النَّبِىُّ(صلى الله عليه وآله) بِأَبِى القاسِمِ ؟ فَقالَ : لاَنَّهُ كانَ لَهُ ابنٌ يُقالُ لَهُ : قاسِمٌ ، فَكُنِّىَ بِهِ .

فَقُلتُ لَهُ : يَابنَ رَسولِ اللهِ ، فَهَل تَرانى أهلاً لِلزِّيادَةِ ؟

3545-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Kıyamet günü olduğunda… öncekiler ve sonrakiler senin için bir yerde toplatılırlar. Sonra sen Şialarını cennete, düşmanlarını da cehenneme doğru emredersin. Zira sen cenneti bölüştürensin ve sen cehennemi bölüştürensin. Doğrusu seni seven kurtuluşa ermiş ve sana düşmanlık eden ziyana düşmüştür. Sen o gün Allah'ın emini ve açık hücceti olacaksın.[2]

3546-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Kıyamet günü olduğunda arşın bağrından bir münadi, "Peygamberlerin efendisi nerededir?" diye seslenir. Bunun üzerine ben ayağa kalkarım. Sonra "Vasilerin efendisi nerdedir?" diye seslenir, sen ayağa kalkarsın. Rızvan, cennetin anahtarlarını, Malik de cehennemin kilitlerini bana getirir ve şöyle derler: Yüce Allah bunları sana vermemizi ve sana, bunları Ali b. Ebutalib'e vermeni emretmemizi buyurmuştur. Böylece sen [ya Ali] cenneti ve cehennemi bölüştürensin.[3]

3547-Resulullah (s.a.a): Ebu Abdullah Cafer b. Muhammed Sadık'a (a.s), "Neden Emirülmüminin Ali b. Ebutalib cenneti ve cehennemi bölüştüren olmuştur?" diye sordum buyurdu ki: Çünkü onu sevmek iman ve ona buğz etmek küfürdür. Cennet iman ehli için, cehennem ise küfür ehli için yaratılmıştır. İşte bu sebeple o, cennet ve ce-

---

١ . علل الشرائع : ص162 ح1 ، مختصر بصائر الدرجات : ص216 .

2-Saduk, *el-Emali*, s.768, h.1040, Ebu Hamza'dan; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.210, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s).

3-*el-Hisal*, s.580, h.1, Mekhul'dan İmam Ali'den (a.s). Ayrıca bkz. *Tefsir-i Kummi*, c.2, s.325 ve 326.

hennemi bölüştürendir. Cennete ancak onu sevenler, cehenneme de ancak ona buğz edenler girecektir.[1]

3548-*Maani'l-Ahbar* [Hasan b. Ali b. Fezzal'dan]: Ebu'l-Hasan Rıza'ya (a.s): 'Neden Peygambere (s.a.a) Ebu'l-Kasım (Kasım'ın babası) künyesi verilmiş?' diye sorduğumda şöyle buyurdu: 'Zira onun Kasım isminde bir oğlu vardı, bu yüzden Ebu'l-Kasım künyesini almıştır.'

Ona dedim ki: 'Ey Resulullah'ın evladı! Acaba beni daha fazlasını söylemeye layık görüyor musun?'

1-*İlelu'ş-Şerayi*, s.162, h.1; *Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.216.

فَقالَ : نَعَم ، أما عَلِمتَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)قالَ : أنَا وعَلِيٌّ أبَوا هذه الاُمَّةِ ؟ قُلتُ : بَلى . قالَ : أما عَلِمتَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أبٌ لِجَميعِ اُمَّتِه ، وعَلِيٌّ(عليه السلام) فيهِم بِمَنزِلَتِه ؟ قُلتُ : بَلى . قالَ : أما عَلِمتَ أنَّ عَلِيّاً قاسِمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ ؟ قُلتُ : بَلى . قالَ : فَقيلَ لَهُ : أبُو القاسِمِ ; لاِنَّهُ أبو قاسِمِ الجَنَّةِ وَالنّارِ[1] .

3549 . عيون أخبار الرضا عن أبى الصلت الهروى : قالَ المَأمونُ يَوماً لِلرِّضا(عليه السلام) : يا أبَا الحَسَنِ ، أخبِرنى عَن جَدِّكَ أميرِ المُؤمِنينَ بِأىِّ وَجه هُوَ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ وبِأىِّ مَعنىً ، فَقَد كَثُرَ فِكرى فى ذلِكَ ؟ فَقالَ لَهُ الرِّضا(عليه السلام) : يا أميرَ المُؤمِنينَ ، أ لَم تُرَوَّ عَن أبيكَ عَن آبائِه عَن عَبدِ اللهِ بنِ عَبّاس أنَّهُ قالَ : سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : حُبُّ عَلِيٍّ إيمانٌ وبُغضُهُ كُفرٌ ؟ فَقالَ : بَلى . قالَ الرِّضا(عليه السلام) : فَقسمَةُ الجَنَّةِ وَالنّارِ إذا كانَت عَلى حُبِّه وبُغضِه فَهُوَ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ . فَقالَ المَأمونُ : لا أبقانِىَ اللهُ بَعدَكَ يا أبَا الحَسَنِ ، أشهَدُ أنَّكَ وارِثُ عِلمِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) .

قالَ أبُو الصَّلتِ الهَرَوِىُّ : فَلَمَّا انصَرَفَ الرِّضا(عليه السلام) إلى مَنزِلِه أتَيتُهُ فَقُلتُ لَهُ : يَابنَ رَسولِ اللهِ ، ما أحسَنَ ما أجَبتَ بِه أميرَ المُؤمِنينَ ! فَقالَ الرِّضا(عليه السلام) : يا أبَا الصَّلتِ ، إنَّما كَلَّمتُهُ مِن حَيثُ هُوَ ، ولَقَد سَمِعتُ أبى يُحَدِّثُ عَن آبائِه عَن عَلِيٍّ(عليه السلام) أنَّهُ قالَ : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): يا عَلِيُّ، أنتَ قَسيمُ الجَنَّةِ يَومَ القِيامَةِ، تَقولُ لِلنّارِ : هذا لى وهذا لَكِ[2].

3550 . بشارة المصطفى عن عيسى بن فاشى : قَدِمتُ مِنَ المَدائِنِ فى بَعضِ الأوقاتِ إلى بَغدادَ ، فَدَخَلتُ سِكَّةً مِنَ السِّكَكِ الَّتى لَم يَكن لى عَهدٌ بِسُلوكِها ، فَوَجَدتُ جَمعاً كَثيراً

---

١ . معانى الأخبار : ص52 ح3 ، علل الشرائع : ص127 ح2 ، عيون أخبار الرضا : ج2 ص85 ح29 .

٢ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص86 ح30 ، نثر الدرّ : ج1 ص364 نحوه .

مِن أصحابِ الحَديثِ مَعَ المُحَدِّثِ ، فَنَزَلتُ عَن دابَّتی وقَعَدتُ فی آخِرِ النّاسِ .

"Evet, Resulullah'ın (s.a.a) 'Ben ve Ali bu ümmetin babalarıyız' buyurduğunu bilmez misin?" diye sordu. "Evet, (bilirim)." deyince "Resulullah'ın (s.a.a), tüm ümmetinin babası olduğunu, Ali'nin de onlar arasında peygamberin konumunda bulunduğunu bilmez misin?" dedi. "Evet" dedim."Bilmez misin ki Ali cennet ile cehennemi bölüştürendir?" dedi. "Evet" dedim. "Ona Ebu'l-Kasım denilmiştir. Çünkü o, cennet ve cehennemin bölüştürücüsünün babasıdır.' dedi.[1]

3549-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza* [Ebu Salt Herevi'den]: Bir gün Memun, İmam Rıza'ya (a.s) dedi ki: 'Ey Ebu'l-Hasan! Bana deden Emirülmüminin'in hangi manada cennet ve cehennemi bölüştüren olduğunu söyle, zira bu konuda çok düşünceliyim.' İmam Rıza (a.s) ona şöyle buyurdu: Ey müminlerin emiri! Babandan, o da babalarından ve Abdullah b. Abbas'tan şu rivayeti duymadın mı ki diyor: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ali'yi sevmek iman, ona buğz etmek ise küfürdür.' Memun dedi ki: 'Evet.' İmam Rıza (a.s) buyurdu ki: 'Cennet ve cehennemin bölüştürülmesi onun sevgisine ve düşmanlığına dayandığına göre demek ki o, cennet ve cehennemi bölüştürendir.' Memun dedi ki: 'Ey Ebu'l-Hasan! Allah senden sonra beni yaşatmasın! Şahitlik ediyorum ki sen, Resulullah'ın (s.a.a) ilminin vârisisin.'

Ebu Salt Herevi diyor ki: İmam Rıza (a.s) evine geri döndüğünde onun yanına gittim ve dedim ki: 'Ey Resulullah'ın evladı! Müminlerin emirine verdiğiniz cevap ne kadar güzeldi!' İmam Rıza (a.s) buyurdu ki: Ey Eba Salt! Ona gerçeği olduğu gibi söyledim. Zira ben babamdan duymuştum; o da babalarından ve Ali'den (hepsine selam olsun) rivayet ettiler ki şöyle dedi: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Ya Ali! Sen kıyamet günü cenneti bölüştürensin, cehenneme diyeceksin: Bu benimdir, bu da senin.[2]

3550-*Bişaretu'l-Mustafa* [İsa b. Faşi'den]: Zamanın birinde Medain'den Bağdat'a gelmiştim. Daha önce geçmediğim sokaklardan birine gir-

---

1-*Maani'l-Ahbar*, s.52, h.3; *İlelu'ş-Şerayi*, s.127, h.2; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.85, h.29.

2-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.86, h.30; *Nesru'd-Dürr*, c.1, s.364.

diğimde birçok hadisçinin bir muhaddisin başına toplanmış olduklarını gördüm. Bineğimden inip cemaatin sonunda oturdum.

فَلَمّا تَمَّ المَجلِسُ وتَفَرَّقوا تَقَدَّمتُ إلَى المُحَدِّثِ لاَسأَلَهُ عَن أشياءَ ، وكانَ أحمَدَ بنَ حَنبَل ، فَقُلتُ : أنَا ـ أعَزَّکَ اللهُ ـ رَجُلٌ مِنَ السَّوادِ ، ومَذهَبُنا مُوالاةُ أهلِ البَيتِ(عليهم السلام)وتَرِدُ عَلَينا أحاديثُ يَجِبُ أن نَعرِفَ صِحَّتَها ، فَأَسأَلُکَ عَن بَعضِها ؟ فَقالَ : سَل .

فَقُلتُ : الحَديثُ يُروى فى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) : «أنتَ قَسيمُ النّارِ»؟ قالَ : وكانَ عَلى يَمينِهِ أحمَدُ بنُ نَصرِ بنِ مالِک ، فَذَهَبَ أحمَدُ بنُ نَصر يُنكِرُ الحَديثَ ، فَسَكَّتَهُ أحمَدُ وقالَ : إنَّهُ يَسأَلُ ! ثُمَّ قالَ : هذا حَديثٌ فى إسنادِهِ ، ولكِن فِى الحَديثِ الآخَرِ : «اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ» ما يُغنى عَنهُ ، وهُوَ حَديثٌ صَحيحٌ ، ويَجوزُ أن يَكونَ مَن والاهُ فِى الجَنَّةِ ومَن عاداهُ فِى النّارِ ، فَمَعنى هذَا الحَديثِ فى هذَا الحَديثِ[1] .

7 / 2

المَناقِبُ المَعدودَةُ

1 ـ 7 / 2

أُعطيتَ ثَلاثاً

3551 . الإمام علىّ(عليه السلام) : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّکَ أُعطيتَ ثَلاثاً . قُلتُ : فِداکَ أبى وأُمّى، وما أُعطيتُ ؟؟ قالَ : أُعطيتَ صِهراً مِثلى ، وأُعطيتَ مِثلَ زَوجَتِکَ فاطِمَةَ ، وأُعطيتَ مِثلَ وَلَدَيکَ الحَسَنِ وَالحُسَينِ[2] .

---

١ . بشارة المصطفى : ص264 .

٢ . المناقب للخوارزمى : ص294 ح285 ، مقتل الحسين للخوارزمى : ج1 ص109 ; صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص247 ح158 ، روضة الواعظين : ص143 .

3552 . عنه(عليه السلام) : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، إنَّکَ اُعطيتَ ثَلاثاً لَم يُعطَها أحَدٌ مِن قَبلِکَ . قُلتُ : فِداکَ أبی واُمّی ، وما اُعطيتُ ؟

Toplantı tamamlanıp insanlar dağıldığında o muhaddise bazı şeyleri sormak için yanına gittim. O, Ahmet b. Hanbel'di. Dedim ki: 'Allah seni aziz kılsın! Ben Irak halkındanım ve bizim mezhebimiz Ehlibeyt'i (s.a) sevmektir. Bize birtakım rivayetler ulaşmış ve ben onların sıhhatini öğrenmek istiyorum. Acaba sana onlardan birini sorayım mı?' Dedi ki: 'Sor.'

Dedim ki: 'Ali b. Ebutalib hakkında şu hadis rivayet edilmektedir: Sen cenneti bölüştürensin?' Onun yanında Ahmet b. Nasr b. Malik vardı. Ahmet b. Nasr bu hadisi inkâr etmeye başladı. Fakat Ahmet [b. Hanbel] onu susturdu ve dedi ki: 'O, sadece soru soruyor!' Sonra şöyle dedi: Bu hadisin senedinde sıkıntı vardır. Ama başka bir hadiste şöyle gelmiş: "Allah'ım! Onun dostuna dost ol ve düşmanına düşman ol!" Bu hadis sahihtir ve zikrettiğin hadisten müstağni kılmaktadır. Ona dost olanın cennete ve düşman olanın da cehenneme girmesi revadır. Dolayısıyla o hadisin manası bu hadiste mevcuttur.[1]

2/7

RAKAMSAL MENKIBELER

2/7-1

Sana Üç Şey Verilmiş

3551-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Ali! Sana üç şey verilmiştir.' Ben: "Babam-anam sana feda olsun, bana ne verilmiş?" diye sordum. Buyurdu ki: Sana, benim gibi birine damat olmak verilmiş, Fatıma gibi bir eş verilmiş ve Hasan ile Hüseyin gibi iki evlat verilmiş.[2]

1-*Bişaretu'l-Mustafa*, s.264.

2-Harezmî, *el-Menakıb,* s.294, h.285; Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyin*, c.1, s.109; *Sahifetu'l-İmam Rıza* (a.s), s.247, h.158, hepsi Ahmet b. Amir Tai'den, İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s); *Ravzatu'l-Vaizin*, s.143.

3552-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Ali! Sana, senden önce hiç kimseye verilmemiş üç şey verilmiştir.' Ben: "Babam-anam sana feda olsun, bana ne verilmiş?" diye sordum.

قالَ : أُعطيتَ صِهراً مِثلی ، وأُعطيتَ مِثلَ زَوجَتِکَ ، وأُعطيتَ مِثلَ وَلَدَيکَ الحَسَنِ وَالحُسَينِ[1] .

3553 . **عنه**(عليه السلام) : **قالَ رَسولُ الله**(صلى الله عليه وآله) : **يا عَلِيُّ ، إنَّکَ أُعطيتَ ثَلاثَةً ما لَم أُعطَ أنَا** . قُلتُ : يا رَسولَ الله ، ما أُعطيتُ ؟ فَقالَ : أُعطيتَ صِهراً مِثلی ولَم أُعطَ ، وأُعطيتَ زَوجَتَکَ فاطِمَةَ ولَم أُعطَ ، وأُعطيتَ مِثلَ الحَسَنِ وَالحُسَينِ ولَم أُعطَ[2] .

3554 . **الفضائل لابن شاذان عن رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : **أُعطيتُ ثَلاثاً وعَلِيٌّ مُشارِکی فيها** ، وأُعطِيَ عَلِيٌّ ثَلاثَةً ولَم أُشارِکهُ فيها ، فَقيلَ : يا رَسولَ الله ، ومَا الثَّلاثُ الَّتی شارَکَکَ فيها عَلِيٌّ ؟ فَقالَ : لِواءُ الحَمدِ لی وعَلِيٌّ حامِلُهُ ، وَالکَوثَرُ لی وعَلِيٌّ ساقيه ، وَالجَنَّةُ لی وعَلِيٌّ قاسِمُها . وأمَّا الثَّلاثُ الَّتی أُعطِيَت عَلِيّاً ولَم أُشارِکهُ فيها : فَإنَّهُ أُعطِيَ رَسولَ الله صِهراً ولَم أُعطَ مِثلَهُ ، وأُعطِيَ زَوجَتَهُ فاطِمَةَ الزَّهراءَ ولَم أُعطَ مِثلَها ، وأُعطِيَ وَلَدَيه الحَسَنَ وَالحُسَينَ ولَم أُعطَ مِثلَهُما[3] .

2 ـ 7 / 2

سَأَلتُ رَبّی فيکَ خَمسَ خِصال

3555 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : **يا عَلِيُّ ، سَأَلتُ رَبّی فيکَ خَمسَ خِصال فَأعطانی ;**

---

١ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص48 ح188 عن داود بن سليمان الفرّاء وأحمد بن عامر الطائی وأحمد بن عبد الله الهروی عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص262 عن الإمام الرضا(عليه السلام) ; فرائد السمطين : ج1 ص142 ح106 .

٢ . الأمالی للطوسی : ص344 ح708 عن داود بن سليمان عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

٣ . الفضائل لابن شاذان : ص95 ، بحار الأنوار : ج39 ص90 ح3 .

أمّا أوّلُها : فَسَألتُ ربّی أن أكونَ أوّلَ مَن تَنشَقُّ عَنهُ الأَرضُ وأنفُضَ التُّرابَ عَن رَأسی وأنتَ مَعی ، فَأعطانی .

Buyurdu ki: Sana, benim gibi birine damat olmak, eşin gibi bir eş ve Hasan ile Hüseyin gibi iki evlat verilmiştir.[1]

3553-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Ali! Sana, bana verilmeyen üç şey verilmiştir.' "Bana ne verilmiş?" diye sordum. Buyurdu ki: Sana, benim gibi birine damat olmak verilmiş, bana verilmemiş. Sana eşin Fatıma verilmiş, bana verilmemiş ve sana Hasan ile Hüseyin gibi iki evlat verilmiş, bana verilmemiş.[2]

3554-*el-Fazail, İbn-i Şazan* [Resulullah'tan (s.a.a)]: Bana üç şey verilmiştir ki Ali onlarda ortağımdır ve Ali'ye üç şey verilmiştir ki ben onlarda onun ortağı değilim. "Ya Resulullah! Ali'nin ortağı olduğu üç şey nedir?" diye sorduklarında şöyle buyurdu: Hamd sancağı benimdir, onu taşıyan Ali'dir. Kevser benimdir, onun sakisi Ali'dir. Cennet benimdir, onu bölüştüren Ali'dir. Ali'ye verilen ve benim ortağı olmadığım üç şeye gelince; ona Resulullah'ın damadı olma özelliği verilmiş ve bana böyle bir şey verilmemiş. Ona eşi Fatıma Zehra verilmiş ve bana böyle bir eş verilmemiş. Ona Hasan ile Hüseyin gibi iki evlat verilmiş ve bana onlar gibisi verilmemiş.[3]

2/7-2

Rabbimden Senin Hakkında Beş Haslet İstedim

3555-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Rabbimden senin hakkında beş

1-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza,* c.2, s.48, h.188, Davud b. Süleyman Ferra, Ahmet b. Amir Tai ve Ahmet b. Abdullah Herevi'den İmam Rıza'dan (a.s) babalarından (a.s); İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.262, İmam Rıza'dan (a.s); *Feraidu's-Simtayn,* c.1, s.142, h.106, Davud b. Süleyman'dan İmam Rıza'dan (a.s) babalarından (a.s).

2-Tusi, *el-Emali,* s.344, h.708, Davud b. Süleyman'dan İmam Rıza'dan (a.s) babalarından (a.s).

3-İbn-i Şazan, *el-Fazail,* s.95; *Biharu'l-Envar,* c.39, s.90, h.3.

haslet istedim, bana bağışladı (kabul etti). Birincisi; Rabbimden istedim ki yer kendisi için yarılan ilk kişi ben olayım ve başımdaki toprağı temizlediğimde sen benimle olasın; (bu isteğimi) bana verdi.

وأمَّا الثّالثَةُ : فَسَأَلتُ ربّى أن يَجعَلَکَ فى القيامَةِ صاحِبَ لِوائى ، فَأعطانى . وأمَّا الرّابِعَةُ : فَسَأَلتُ ربّى أن يَسقِىَ اُمَّتى مِن حَوضى بِيَدِکَ ، فَأعطانى . وأمَّا الخامِسَةُ : فَسَأَلتُ ربّى أن يَجعَلَکَ قائِدَ اُمَّتى إلَى الجَنَّةِ ، فَأعطانى . فَالحَمدُ للهِ الَّذى مَنَّ عَلَىَّ بِذلِکَ[1] .

3556 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لِعَلِىٍّ**(عليه السلام) ـ : سَأَلتُ اللهَ فيکَ خَمساً فَأعطانى أربَعاً ومَنَعَنى واحِدَةً ; سَأَلتُهُ فَأعطانى فيکَ : أنَّکَ أوَّلُ مَن تَنشَقُّ الأَرضُ عَنهُ يَومَ القِيامَةِ ، وأنتَ مَعى ، مَعَکَ لِواءُ الحَمدِ وأنتَ تَحمِلُهُ ، وأعطانى أنَّکَ وَلِىُّ المُؤمِنينَ مِن بَعدى[2] .

3557 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : سَأَلتُ اللهَ ـ يا عَلِىُّ ـ فيکَ خَمساً ، فَمَنَعَنى واحِدَةً وأعطانى أربَعاً : سَأَلتُ اللهَ أن يَجمَعَ عَلَيکَ اُمَّتى فَأبى عَلَىَّ ، وأعطانى فيکَ : أنَّ أوَّلَ مَن تَنشَقُّ عَنهُ الأَرضُ يَومَ القِيامَةِ أنَا وأنتَ مَعى ، مَعَکَ لِواءُ الحَمدِ ، وأنتَ تَحمِلُهُ بَينَ يَدَىَّ تَسبِقُ بِهِ الأَوَّلينَ وَالآخِرينَ ، وأعطانى فيکَ : أنَّکَ وَلِىُّ المُؤمِنينَ بَعدى[3] .

3 ـ 7 / 2
اُعطيتُ فى عَلِىٍّ خَمساً

3558 . **رسول الله**(ص) : اُعطيتُ فى عَلِىٍّ خَمساً هُنَّ أحَبُّ إلَىَّ مِنَ الدُّنيا وما فيها .

---

١ . الخصال : ص314 ح93 عن أحمد الطائى و ح94 ، عيون أخبار الرضا : ج1 ص278 ح16 كلاهما عن ياسر الخادم ، صحيفة الإمام الرضا(عليه السلام) : ص98 ح34 ; المناقب للخوارزمى : ص293 ح280 ، فرائد السمطين : ج1 ص106 ح75 ، كنز العمّال : ج13 ص152 ح36476 نقلاً عن شاذان فى كتاب «ردّ الشمس» والأربعة الأخيرة عن أحمد بن عامر الطائى وكلّها عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) نحوه .

٢ . تاريخ بغداد : ج4 ص339 ح2167 عن عمر بن علىّ عن أبيه(عليه السلام) وراجع بشارة المصطفى : ص125 .

٣ . كنز العمّال : ج11 ص625 ح33047 نقلاً عن الخطيب والرافعى عن الإمام علىّ(عليه السلام) .

İkincisi; Rabbimden beni amel terazisinin yanında durdurduğunda senin de benimle birlikte olmanı istedim; (bunu da) bana verdi. Üçüncüsü; Rabbimden istedim ki seni kıyamet günü sancağımın sahibi kılsın; (bunu da) bana verdi. Dördüncüsü; Rabbimden istedim ki ümmetime havuzumdan senin elinle su versin; (bu isteğimi de) bana verdi. Beşincisi; Rabbimden istedim ki seni cennete doğru ümmetimin önderi kılsın; (bu isteğimi de) bana verdi. Bana bu özelliklerle lütufta bulunan Allah hamd olsun.[1]

3556-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Allah'tan senin hakkında beş şey istedim; dördünü bana verdi ve birinden mahrum etti. Ondan senin hakkında istediğim ve bana verdiklerine gelince; kıyamet günü senin, kendisi için yer yarılan ilk kişi olmanı; Hamd sancağının seninle ve onu taşıdığın halde benimle olmanı istedim. [Allah] senin benden sonra müminlerin velisi olmanı bana verdi.[2]

3557-Resulullah (s.a.a): [Ya Ali!] Rabbimden senin hakkında beş şey istedim; birini vermedi ve dördünü bana verdi. Allah'tan, ümmetimi senin etrafında toplamasını istedim; bu isteğimi kabul etmedi. Ama senin hakkında bana, kıyamet günü kendisi için yer yarılan ilk kişi olduğumda benimle olmanı, Hamd sancağının seninle olmasını, önümde sancağı taşıdığında onunla öncekiler ve sonrakilerden öne geçmeni verdi. Senin hakkında bana, benden sonra müminlerin velisi olmanı verdi.[3]

2/7-3

Ali Hakkında Bana Beş Şey Verildi

3558-Resulullah (s.a.a): Ali hakkında bana, dünyadan ve onda bulunan her şeyden daha sevimli olan beş şey verilmiştir.

1-*el-Hisal*, s.314, h.93, Ahmet Tai'den ve h.94; *Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.278, h.16, ikisi de Yasir Hadim'den; *Sahifetu'l-İmam Rıza* (a.s), s,98, h.34; Harezmî, *el-Menakıb,* s.293, h.280; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.106, h.75; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.152, h.36476, "Reddu'ş-Şems" kitabında Şazan'dan naklen, Ahmet b. Amir Tai'den, hepsi İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

2-*Tarih-i Bağdat*, c.4, s.339, h.2167, Ömer b. Ali'den babasından (a.s). Ayrıca bkz. *Bişaretu'l-Mustafa*, s.125.

3-*Kenzu'l-Ummal*, c.11, s.625, h.33047, Hatib ve Rafii'den naklen İmam Ali'den (a.s).

أمّا واحِدَةٌ : فَهُوَ تَكاىَ بَينَ يَدَى الله عَزَّ وجَلَّ حَتّى يُفرَغَ مِنَ الحِسابِ . وأمَّا الثّانِيَةُ : فَلِواءُ الحَمدِ بِيَدِه ، آدَمُ(عليه السلام)ومَن وَلَدَ تَحتَهُ . وأمَّا الثّالِثَةُ : فَواقِفٌ عَلى عُقرِ حَوضى يَسقى مَن عَرَفَ مِن اُمَّتى ، وأمَّا الرّابِعَةُ : فَساتِرُ عَورَتى ومُسَلِّمى إلى رَبّى عَزَّ وجَلَّ . وأمَّا الخامِسَةُ : فَلَستُ أخشى عَلَيهِ أن يَرجِعَ زانِياً بَعدَ إحصان ولا كافِراً بَعدَ إيمان[1] .

4 ـ 7 / 2

أعطانِى اللهُ خَمساً وأعطى عَلِيّاً خَمساً

3559 . رسول الله(صلى الله عليه وآله) ـ لابنِ عَبّاس ـ : أعطانِىَ اللهُ خَمساً وأعطى عَلِيّاً خَمساً : أعطانى جَوامِعَ الكَلِمِ وأعطى عَلِيّاً جَوامِعَ العِلمِ ، وجَعَلَنى نَبِيّاً وجَعَلَ عَلِيّاً وَصِيّاً ، أعطانِىَ الكَوثَرَ وأعطى عَلِيّاً السَّلسَبيلَ[2] ، وأعطانِىَ الوَحىَ وأعطى عَلِيّاً الإلهامَ ، وأسرى بى إلَيهِ وفُتِحَت لَهُ أبوابُ السَّماءِ حَتّى رَأى ما رَأَيتُ ونَظَرَ إلى ما نَظَرتُ إلَيهِ .

ـ ثُمَّ قالَ ـ : يَا بنَ عَبّاس ! مَن خالَفَ عَلِيّاً فَلا تَكونَنَّ ظَهيراً لَهُ ولا وَلِيّاً ; فَوالَّذى بَعَثَنى بِالحَقِّ ما يُخالِفُهُ أحَدٌ إلاّ غَيَّرَ اللهُ ما بِهِ مِن نِعمَةٍ ، وشَوَّهَ خَلقَهُ قَبلَ إدخالِهِ النّارَ .

يَا بنَ عَبّاس ! لا تَشُكَّ فى عَلِىٍّ ; فَإنَّ الشَّكَّ فيهِ يُخرِجُ عَنِ الإيمانِ ، ويوجِبُ الخُلودَ فِى النّارِ[3] .

---

١ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص661 ح1127 ، ذخائر العقبى : ص155 كلاهما عن أبى سعيد الخدرى ; المناقب للكوفى : ج2 ص559 ح1073 ، بحار الأنوار : ج40 ص84.

٢ . هو اسم عين فى الجنّة (النهاية : ج2 ص389) .

٣ . الأمالى للطوسى : ص188 ح317 ، الخصال : ص293 ح57 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص261 ، الفضائل لابن شاذان : ص5 كلّها عن ابن عبّاس و ص141 عن ابن عبّاس وعبد الله بن مسعود ، روضة الواعظين : ص123 وفيها إلى «ما نظرت إليه» .

Birincisi; o, yüce Allah'ın huzurunda hesaba çekme işi tamamlanıncaya kadar dayanaktır. İkincisi; Hamd sancağı onun elindedir, Âdem ve evlatları ise o sancağın altındadırlar. Üçüncüsü; o, havuzumun ucunda duracak ve ümmetimden tanıdığına su verecektir. Dördüncüsü; o, bedenimi örten ve beni Rabbime teslim edendir. Beşincisi; onun, iffetin ardından zinaya ve imanın ardından küfre düşeceğinden endişe etmiyorum.[1]

2/7-4

Allah Bana Beş Şey ve Ali'ye Beş Şey Verdi

3559-Resulullah (s.a.a) [İbn-i Abbas'a hitaben]: Allah bana beş şey ve Ali'ye beş şey verdi: Bana kelimelerin özlerini verdi, Ali'ye ilmin özlerini verdi; beni peygamber kıldı, Ali'yi vasi kıldı; bana Kevser'i verdi, Ali'ye Selsebil'i[2] verdi; bana vahyi verdi, Ali'ye ilham verdi; beni geceleyin katına doğru (miraca) yolculuğa çıkardı ve onun için göğün kapıları açıldı; benim gördüğümü gördü ve benim baktığıma baktı.

[Peygamber (s.a.a) daha sonra şöyle buyurdu]: Ey İbn-i Abbas! Ali'ye muhalefet edene sakın destek ve dost olma! Beni hak olarak gönderene yemin olsun ki her kim ona muhalefet ederse Allah, üzerindeki nimetini değiştirecek ve cehenneme sokmadan önce yüzünü çirkinleştirecektir. Ey İbn-i Abbas! Ali'de şüphe etme! Zira onda şüphe etmek imandan çıkarır ve cehennemde ebedi olmaya yol açar.[3]

1-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.661, h.1127; *Zehairu'l-Ukba,* s.155, ikisi de Ebu Said Hudri'den; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.559, h.1073, Sehl b. Sa'd Saidi'den; *Biharu'l-Envar*, c.40, s.84. Ayrıca bkz. *Hilyetu'l-Evliya,* c.10, s.211; *el-Hisal,* s.295, h.61.

2-Selsebil cennetteki bir çeşmenin ismidir. (*en-Nihaye,* c.2, s.389).

3-Tusi, *el-Emali,* s.188, h.317; *el-Hisal*, s.293, h.57; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.261; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.5, hepsi İbn-i Abbas'tan ve s.141, İbn-i Abbas'tan, Abdullah b. Mesud'dan; *Ravzatu'l-Vaizin,* s.123, bu kaynakta "… benim baktığıma baktı" cümlesine kadar.

5 ـ 7 / 2

تَخصِمُ النّاسَ بِسَبع

3560 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أخصِمُکَ بِالنُّبُوَّةِ ولا نُبُوَّةَ بَعدی ، وتَخصِمُ النّاسَ بِسَبع ولا يُحاجُّکَ فيه أحَدٌ مِن قُرَيش : اللّهُمَّ أنتَ أوَّلُهُم إيماناً بِاللهِ ، وأوفاهُم بِعَهدِ اللهِ ، وأقوَمُهُم بِأمرِ اللهِ ، وأقسَمُهُم بِالسَّوِيَّةِ ، وأعدَلُهُم فِی الرَّعِيَّةِ ، وأبصَرُهُم بِالقَضِيَّةِ ، وأعظَمُهُم عِندَ اللهِ مَزِيَّةً[1] .

3561 . **حلية الأولياء عن أبی سعيد الخدری** : قالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ـ وضَرَبَ بَينَ كَتِفَيه ـ : يا عَلِيُّ ، لَکَ سَبعُ خِصال لا يُحاجُّکَ فيهِنَّ أحَدٌ يَومَ القِيامَةِ : أنتَ أوَّلُ المُؤمِنينَ بِاللهِ إيماناً ، وأوفاهُم بِعَهدِ اللهِ ، وأقوَمُهُم بِأمرِ اللهِ ، وأرأفُهُم بِالرَّعِيَّةِ ، وأقسَمُهُم بِالسَّوِيَّةِ ، وأعلَمُهُم بِالقَضِيَّةِ ، وأعظَمُهُم مَزِيَّةً يَومَ القِيامَةِ[2] .

3562 . **كنز العمّال عن عبد الله بن عبّاس** : سَمِعتُ عُمَرَ بنَ الخَطّابِ يَقولُ : كُفّوا عَن ذِكرِ عَلِيِّ بنِ أبی طالِب ; فَقَد رَأَيتُ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فيه خِصالاً لأَن تَكونَ لی واحِدَةٌ مِنهُنَّ فی آلِ الخَطّابِ أحَبُّ إلَیَّ مِمّا طَلَعَت عَلَيهِ الشَّمسُ :

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص58 ، حلية الأولياء : ج1 ص65 ، المناقب للخوارزمی : ص110 ح118 ; الخصال : ص363 ح54 كلّها عن معاذ بن جبل .

٢ . حلية الأولياء : ج1 ص66 ، الفردوس : ج5 ص320 ح8315 وفيه «أرقهم» بدل «أرأفهم» ، المناقب للخوارزمی : ص110 ح118 ، تاريخ دمشق : ج42 ص58 كلاهما عن معاذ بن جبل نحوه ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص6 ، الخصال : ص337 ح39 عن زيد بن موسى عن الإمام الكاظم عن آبائه(عليهم السلام) ، الإرشاد : ج1 ص38 عن ابن عبّاس ، جامع الأحاديث للقمّی : ص234 عن الحارث الهمدانی والثلاثة الأخيرة نحوه وراجع المناقب للخوارزمی : ص111 ح120 والأمالی للطوسی : ص251 ح448 وبشارة المصطفى : ص91 وتفسير فرات : ص585 ح754 .

2/5-7

Yedi Şeyle İnsanları Yenersin

3560-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Ben nübüvvetle seni geçtim ve benden sonra peygamberlik yoktur. Sen yedi şeyle insanları yenersin ve bunlar konusunda Kureyş'ten hiç kimse seninle tartışamaz: Sen, Allah'a iman etmede onların birincisisin, Allah'ın ahdine onların en vefalısısın. Onların Allah'ın emrinde en sağlamı, eşitçe paylaştırmada en iyi bölüştüreni, halka en adaletli davrananı, hakemlikte en basiretli olanı ve Allah katında meziyeti en yüce olanı sensin.[1]

3561-*Hilyetu'l-Evliya* [Ebu Said Hudri'den]: Resulullah (s.a.a) elini Ali'nin iki omzu arasına vurarak şöyle buyurdu: Ya Ali! Senin yedi hasletin vardır ki kıyamet günü hiç kimse bunlar konusunda seninle tartışamaz: Sen Allah'a iman etmede müminlerin birincisi, Allah'ın ahdine en vefalısı, Allah'ın emrinde en sağlamı, halka en şefkatli davrananı, eşitçe paylaştırmada en iyi bölüştüreni, hakemlikte en bilgini ve kıyamet günü meziyeti en üstün olanısın.[2]

3562-*Kenzu'l-Ummal* [Abdullah b. Abbas'tan]: Ömer b. Hattab'ın şöyle söylediğini duydum: Ali b. Ebutalib hakkında [ileri-geri] konuşmaktan vazgeçin. Zira Resulullah'tan (s.a.a) onun hakkında öyle hasletler gördüm ki bunlardan sadece bir tanesi Hattab hanedanında bana ait olsaydı bu, benim için güneşin üzerine doğduğu her şeyden daha sevimli olurdu:

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.58; *Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.65; Harezmî, *el-Menakıb,* s.110, h.118; *el-Hisal*, s.363, h.54, hepsi Meaz b. Cebel'den.

2-*Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.66; *el-Firdevs*, c.5, s.320, h.8315, bu kaynakta "en şefkatli" yerine "en ince" ifadesi geçmiş; Harezmî, *el-Menakıb,* s.110, h.118; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.58, ikisi de Meaz b. Cebel'den; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.6; *el-Hisal*, s.337, h.39, Zeyd b. Musa'dan İmam Kazım'dan (a.s) babalarından (a.s); *el-İrşad*, c.1, s.38, İbn-i Abbas'tan; *Kummi, Camiu'l-Ahadis,* s.234; Haris Hemdani. Ayrıca bkz. Harezmî, *el-Menakıb,* s.111, h.120; Tusi, *el-Emali,* s.251, h.448; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.91, *Tefsir-i Furat*, s.585, h.754.

كُنتُ أنَا وأبو بَكر وأبو عُبَيدَةَ فى نَفَر من أصحاب رَسول الله(صلى الله عليه وآله) ، فَانتَهَيتُ إلى باب اُمِّ سَلَمَةَ وعَلِىٌّ قائمٌ عَلَى الباب ، فَقُلنا : أرَدنا رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) ، فَقالَ : يَخرُجُ إلَيكُم . فَخَرَجَ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله)فَسرنا إلَيه ، فَاتَّكَأ عَلى عَلِىِّ بن أبى طالب ثُمَّ ضَرَبَ بيَده مَنكبَهُ ، ثُمَّ قالَ : إنَّكَ مُخاصَمٌ تُخاصَمُ ; أنتَ أوَّلُ المُؤمنينَ إيماناً ، وأعلَمُهُم بأيّام الله ، وأوفاهُم بعَهده ، وأقسَمُهُم بالسَّويَّة ، وأرأفُهُم بالرَّعيَّة ، وأعظَمُهُم رَزيَّةً ، وأنتَ عاضدى ، وغاسلى ، ودافنى ، وَالمُتَقَدِّمُ إلى كُلِّ شَديدَة وكَريهَة ، ولَن تَرجعَ بَعدى كافراً ، وأنتَ تَتَقَدَّمُنى بلواء الحَمد ، وتَذودُ عَن حَوضى .

ثُمَّ قالَ ابنُ عَبّاس من نَفسه : ولَقَد فازَ عَلِىٌّ بصهر رَسول الله(صلى الله عليه وآله) ، وبَسطَةً فى العَشيرَة ، وبَذلاً للماعون ، وعلماً بالتَّنزيل ، وفقهاً للتَّأويل ، ونَيلاً للأقران[1] .

6 ـ 7 / 2

إنَّ اللهَ أعطانى فيكَ سَبعَ خصال

3563 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِىُّ ، إنَّ اللهَ تَباركَ وتَعالى أعطانى فيكَ سَبعَ خصال : أنتَ أوَّلُ مَن يَنشَقُّ عَنهُ القَبرُ مَعى ، وأنتَ أوَّلُ مَن يَقفُ عَلَى الصِّراط مَعى ، وأنتَ أوَّلُ مَن يُكسى إذا كُسيتُ ويُحَيّى إذا حُيّيتُ ، وأنتَ أوَّلُ مَن يَسكُنُ مَعى فى عِلّيّينَ ، وأنتَ أوَّلُ مَن يَشرَبُ مَعى مِنَ الرَّحيقِ المَختومِ الَّذى خِتامُهُ مِسكٌ[2] .

3564 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا فاطِمَةُ ، إنَّ اللهَ أعطانى فى عَلِىٍّ سَبعَ خِصال : هُوَ أوَّلُ مَن يَنشَقُّ عَنهُ القَبرُ مَعى ، وهُوَ أوَّلُ مَن يَقفُ مَعى عَلَى الصِّراطِ فَيَقولُ للنّارِ :

---

١ . كنز العمّال : ج13 ص117 ح36378 .

٢ . كتاب من لا يحضره الفقيه : ج4 ص374 ح5762 عن حمّاد بن عمرو وأنس بن محمّد عن أبيه ، الخصال : ص342 ح5 عن حمّاد بن عمرو وكلاهما عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) .

Ben, Ebubekir ve Ebu Ubeyde Resulullah'ın (s.a.a) ashabından bir grupla birlikteydik. Ümmü Seleme'nin kapısına vardığımıza Ali kapıda durmuştu. "Resulullah'ı (s.a.a) görmek istiyoruz" dedik. "O yanınıza gelecektir" dedi. Sonra Resulullah (s.a.a) dışarı çıktı ve biz yanına gittik. O, Ali b. Ebutalib'e yaslandı. Sonra eliyle onun omzuna vurarak şöyle buyurdu: Sen davacısın ve dava açacaksın. Sen iman yönünden müminlerin birincisisin; onların, Allah'ın günlerine en bilgini, O'nun ahdine en vefalısı, eşitçe paylaştırmada en iyi bölüştüreni, halka en şefkatlisi ve musibeti en büyük olanı sensin. Sen benim yardımcım, yıkayıcım ve defnedicimsin. Her zorluk ve sıkıntıda öncüsün; asla kâfir olmayacaksın ve sen, Hamd sancağı ile benim önümde yürüyeceksin, havuzumu savunacaksın.

Daha sonra İbn-i Abbas kendisinden şunu ekledi: Ali, Resulullah'ın (s.a.a) damatlığı, kabiledeki üstünlüğü, ihtiyaç duyulan şeyleri bağışlaması, ilm-i tenzil ve tevildeki derin bilgisi ve rakiplerini yenmesiyle (diğerlerine) gerçekten üstün gelmiştir.[1]

2/7-6

Allah Bana Senin Hakkında Yedi Haslet Vermiştir

3563-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Yüce Allah bana senin hakkında yedi haslet vermiştir: Sen benimle birlikte kabri yarılacak ilk kişisin. Benimle birlikte Sırat üzerinde duracak ilk kişi sensin. Ben (cennet elbiseleriyle) giydirildiğimde ilk giydirilecek kişi sensin ve selamlanacağım sırada ilk selamlanacak olansın. Sen İlliyyin'e benimle birlikte yerleşecek ilk kişisin. Sen, sonu misk olan mühürlü saf içecekten benimle birlikte içecek ilk kişisin…[2]

3564-Resulullah (s.a.a): Allah bana Ali hakkında yedi haslet vermiştir: O benimle birlikte kabri yarılacak ilk kişidir. Benimle birlikte Sırat üzerinde duracak ilk kişi odur, ateşe diyecek ki:

1-*Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.117, h.36378.

2-*Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.4, s.374, h.5762, Hemmad b. Amr ve Enes b. Muhammed'den babasından; *el-Hisal*, s.342, h.5, Hemmad b. Amr'dan, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s).

خُذی ذا وذَری ذا ، وأوَّلُ مَن یُکسی إذا کُسیتُ ، وأوَّلُ من یَقفُ مَعی عَلی یَمینِ العَرشِ ، وأوَّلُ مَن یَقرَعُ مَعی بابَ الجَنَّةِ ، وأوَّلُ مَن یَسکُنُ مَعی علِّیّینَ ، وأوَّلُ مَن یَشرَبُ مَعی مِنَ الرَّحیقِ المَختومِ ﴿خِتَامُهُ مِسْکٌ وَ فِی ذَ لِکَ فَلْیَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ﴾[1] . [2]

2 / 7 ـ 7

أُعطیتُ فیکَ تِسعَ خِصال

3565 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : أُعطیتُ فیکَ یا عَلِیُّ تِسعَ خِصال : ثَلاثٌ فِی الدُّنیا ، وثَلاثٌ فِی الآخِرَةِ ، وَاثنَتانِ لَکَ ، وواحِدَةٌ أخافُها عَلَیکَ . فَأمَّا الثَّلاثَةُ الَّتی فِی الدُّنیا : فَإنَّکَ وَصِیّی ، وخَلیفَتی فی أهلی ، وقاضی دَینی . وأمَّا الثَّلاثُ الَّتی فِی الآخِرَةِ : فَإنّی أُعطی لِواءَ الحَمدِ فَأجعَلُهُ فی یَدِکَ وآدَمُ وذُرِّیَّتُهُ تَحتَ لِوائی ، وتُعینُنی عَلی مَفاتیحِ الجَنَّةِ ، وأُحَکِّمُکَ فی شَفاعَتی لِمَن أحبَبتَ . وأمَّا اللَّتانِ لَکَ : فَإنَّکَ لَن تَرجِعَ بَعدی کافِراً ، ولا ضالاًّ . وأمَّا الَّتی أخافُها عَلَیکَ : فَغَدرَةُ قُرَیش بِکَ بَعدی یاعَلِیُّ[3] .

3566 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : أُعطیتُ فی عَلِیٍّ تِسعَ خِصال : ثَلاثاً فِی الدُّنیا ، وثَلاثاً فِی الآخِرَةِ ، وَاثنَتَینِ أرجوهُما لَهُ ، وواحِدَةً أخافُها عَلَیهِ . وأمَّا الثَّلاثَةُ الَّتی فِی الدُّنیا : فَساتِرُ عَورَتی ، وَالقائِمُ بِأمرِ أهلِ بَیتی ، ووَصِیّی فی أهلی . وأمَّا الثَّلاثَةُ الَّتی فِی الآخِرَةِ : فَإنّی أُعطی لِواءَ الحَمدِ فَأُعطیهِ یَحمِلُهُ ، وأتَّکِئُ عَلَیهِ عِندَ قِیامِ الشَّفاعَةِ ، ویُعینُنی عَلی مَفاتیحِ الجَنَّةِ . وأمَّا الاثنَتانِ اللَّتانِ أرجوهُما لَهُ :

---

١ . المطفّفین : 26 .

٢ . تفسیر القمّی : ج2 ص337 ، الأمالی للطوسی : ص643 ح1335 عن أبی بصیر عن الإمام الصادق عن آبائه(علیهم السلام)نحوه وراجع تأویل الآیات الظاهرة : ج2 ص777 ح9 .

٣ . الخصال : ص415 ح5 ، المناقب للکوفی : ج1 ص439 ح339 و ص440 ح341 .

Şunu al ve şunu bırak! Ben (cennet giysileriyle) giydirildiğimde ilk giydirilecek kişi odur. Benimle birlikte Arşın sağında duracak ilk kişi odur. Benimle birlikte cennetin kapısını çalacak ilk kişi odur. Benimle birlikte İlliyyin'e yerleşecek ilk kişi odur. Mühürlü saf içecekten benimle birlikte içecek ilk kişi odur. *"Onun sonu misktir.* (İçtikten sonra misk kokusu bırakır) *Artık imrenenler buna imrensinler."*[1]/[2]

2/7-7

Bana Senin Hakkında Dokuz Haslet Verilmiştir

3565-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Bana senin hakkında dokuz haslet verildi: Üçü dünyada ve üçü ahirettedir; ikisi sana aittir ve biri konusunda senin için korkuyorum. Dünyadaki üçüne gelince; sen benim vasimsin, ailem içindeki halifemsin ve borcumu ödeyensin. Ahiretteki üçüne gelince; Hamd sancağı bana verilecek ve ben onu senin eline vereceğim; Âdem ve zürriyeti benim sancağımın altında olacaktır; cennetin anahtarları konusunda bana yardım edeceksin; şefaatimde seni, sevdiğinin lehine hakem kılacağım. Sana ait iki haslete gelince; sen benden sonra asla kâfir olmayacaksın ve asla sapmayacaksın. Senin için korktuğum haslete gelince; benden sonra Kureyş'in sana vefasızlık etmelerinden (korkarım) ya Ali.[3]

3566-Resulullah (s.a.a): Ali hakkında bana dokuz haslet verilmiştir: Üçü dünyadadır, üçü ahirette, ikisini onun için ümit ediyorum ve biri konusunda onun için korkuyorum. Dünyadaki üçüne gelince; [ölüm anında] avretimi örtendir, Ehlibeyt'imin işini yürütendir ve ailem içindeki vasimdir. Ahiretteki üçüne gelince; bana verilecek olan Hamd sancağını taşıması için ona vereceğim, şefaat gerçekleşeceği anda ona yaslanacağım ve cennetin anahtarları konusunda bana yardım edecektir. Onun için ümit etiğim iki şeye gelince:

1-Mutaffifin, 26.

2-*Tefsir-i Kummi*, c.2, s.337; Tusi, *el-Emali*, s.643, h.1335, Ebu Basir 'den İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s); *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.777, h.9.

3-*el-Hisal*, s.415, h.5; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.439, h.339 ve s.440, h.341, hepsi Zeyd b. Erkam'den.

فَإِنَّهُ لا يَرجِعُ بَعدى كافِراً ، ولا ضالاًّ . وأمَّا الواحِدَةُ الَّتى أخافُها عَلَيهِ : فَغَدرُ قُرَيش بِهِ بَعدى[1] .

8 ـ 7 / 2

الجَوامِعُ

3567 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : عَلِيُّ بنُ أبى طالِب أقدَمُ اُمَّتى سِلماً ، وأكثَرُهُم عِلماً ، وأصَحُّهُم ديناً ، وأفضَلُهُم يَقيناً ، وأحلَمُهُم حِلماً ، وأسمَحُهُم كَفّاً ، وأشجَعُهُم قَلباً ، وهُوَ الإِمامُ وَالخَليفَةُ بَعدى[2] .

3568 . **الفضائل عن سلمان والمقداد وأبى ذرّ** : إنَّ رَجُلا فاخَرَ عَلِيَّ بنَ أبى طالِب(ع) ، فَقالَ لَهُ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) : ياعَلِيُّ ، فاخِر أهلَ الشَّرقِ وَالغَربِ وَالعَجَمِ ; فَأَنتَ أكرَمُهُم وَابنُ عَمِّ رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) ، وأكرَمُهُم أخاً ، وأكرَمُهُم عَمّاً ، وأعظَمُهُم حَزماً وحِلماً وأقدَمُهُم سِلماً ، وأكثَرُهُم عِلماً ، وأعظَمُهُم غِنىً فى نَفسِكَ ومالِكَ ، وأنتَ أقرَؤُهُم لِكتابِ الله عَزَّ وجَلَّ ، وأعلَمُهُم بِسُنَّتى ، وأشجَعُهُم قَلباً فى لِقاءِ الحَربِ ، وأجوَدُهُم كَفّاً ، وأزهَدُهُم فِى الدُّنيا ، وأشَدُّهُم جِهاداً ، وأحسَنُهُم خُلُقاً ، وأصدَقُهُم لِساناً ، وأحَبُّهُم إلَى الله وإلَىَّ ، وسَتَبقى بَعدى ثَلاثينَ سَنَةً تَعبُدُ اللهَ تَعالى وتَصبِرُ عَلى ظُلمِ قُرَيش لَكَ ، ثُمَّ تُجاهِدُ فى سَبيلِ الله إذا وَجَدتَ أعواناً ، فَقاتِل عَلى تَأويلِ القُرآنِ كَما قاتَلتُ عَلى تَنزيلِهِ ، ثُمَّ تُقتَلُ شَهيداً ; فَتُخضَبُ

---

١ . الخصال : ص415 ح6 عن عبد الرحمن المزنى ، الأمالى للطوسى : ص209 ح359 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص262 كلاهما عن عبد الرحمن الأنصارى ; أُسد الغابة : ج3 ص488 ح3392 عن عبد الرحمن المزنى وفيه إلى «أخافها عليه» وراجع الإقبال : ج2 ص40 وتاريخ دمشق : ج42 ص330 ح8893 .

٢ . الأمالى للصدوق : ص57 ح13 ، كنز الفوائد : ج1 ص263 ، مائة منقبة : ص 74 ح 25 وفيهما «أكملهم حلماً» بدل «أحلمهم حلماً» وكلّها عن جابر بن عبد الله الأنصارى وراجع الفضائل لابن شاذان : ص102 .

لِحيَتُکَ مِن دَمِ رَأسِکَ ، وقاتِلُکَ یَعدِلُ عاقِرَ ناقَةِ صالِح فَی البَغضاءِ للهِ وَالبُعدِ مِنَ اللهِ .

Benden sonra kâfir olmayacak ve sapmayacaktır. Onun için korktuğum bir haslet ise, Kureyş'in benden sonra ona vefasızlık etmesidir.[1]

2/7-8

Çeşitli Kapsamlı Menkıbeler

3567-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib, ümmetimin İslam yönünden en önde gelenidir; onlardan ilmi en çok, dini en sahih, yakini en üstün, sabrı en fazla, eli en açık ve kalbi en cesur olandır. O, benden sonra imam ve halifedir.[2]

3568-*el-Fazail* [Selman, Mikdat ve Ebuzer'den]: Bir kişi Ali b. Ebutalib'e karşı övünüyordu. Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: Ya Ali! Doğu, batı ve Acem ahalisine karşı övün. Zira sen onların en yücesi ve Resulullah'ın amcası oğlusun; kardeş ve amca bakımından onların en üstünüsün. Onların uzakgörüşlülük ve sabırda en yücesi, İslam yönünden en önde geleni, ilmi en çok olanı, nefsin ve malındaki zenginlikte en azametlisisin. Onlardan Allah'ın kitabını en iyi okuyan, benim sünnetimi en iyi bilen, çatışmalarda kalbi en cesur olan sensin; onların en cömerdi, dünyada en zahidi, cihatta en çetini, ahlakça en güzeli, dili en doğru olanı, Allah'a ve bana en sevimli olanı sensin. Benden sonra otuz yıl yaşayacaksın ve yüce Allah'a kulluk edeceksin; Kureyş'in sana yapacağı zulme sabredeceksin. Sonra Allah yolunda cihad edeceksin. Ben nasıl tenzili (Kurân'ın zahiri inişi) yolunda savaştıysam, sen de yardımcılar bulduğunda Kurân'ın tevili yolunda savaş. Sonra şehit olarak öldürüleceksin, sakalın başının kanıyla

---

1-*el-Hisal*, s.415, h.6, Abdurrahman b. Muzni'den; Tusi, *el-Emali*, s.209, h.359; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.262, ikisi de Abdurrahman Ensari'den; *Usdu'l-Gabe*, c.3, s.488, h.3392, Abdurrahman b. Muzni'den. Ayrıca bkz. *el-İkbal,* c.2, s.40; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.330, h.8893.

2-Saduk, *el-Emali,* s.57, h.13; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.263; *Mie Menkıbe*, s.74, h.25, bu kaynakta "sabrı en fazla" yerine "sabrı en kâmil" şeklinde, hepsi Cabir b. Abdullah Ensari'den. Ayrıca bkz. İbn-i Şazan, *el-Fazail,* s.102.

boyanacak. Senin katilin Allah'a düşmanlıkta ve Allah'tan uzaklıkta Salih'in devesini öldüren kişi gibidir.

يا عَلِيُّ ، إنَّکَ مِن بَعدی فی کُلِّ أمر مَغلوبٌ مَغصوبٌ ، تَصبرُ عَلَی الأذی فِی اللهِ وفی رَسولِهِ ، مُحتَسِباً أجرَکَ غَیرَ ضائِعٍ عِندَ اللهِ ، فَجَزاکَ اللهُ عَنِ الإسلامِ بَعدی خَیراً[1] .

3569 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : عَلِیٌّ أخی ، ووَزیری ، وأمینی ، وَالقائمُ مِن بَعدی بِأمرِ اللهِ ، وَالموفی بِذِمَّتی ، ومُحیی سُنَّتی ، وهُوَ أوَّلُ النّاسِ إیماناً بی ، وآخِرُهُمبی عَهداً عِندَ المَوتِ ، وأوَّلُهُم لِقاءً إلَیَّ یومَ القِیامَةِ ، فَلیُبَلِّغ شاهِدُکُمغائِبَکُم[2] .

3570 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : یا عَلِیُّ ، أنَا مَدینَةُ الحِکمَةِ وأنتَ بابُها ، ولَن تُؤتَی المَدینَةُ إلاّ مِن قِبَلِ الباب ، فَکَذَبَ مَن زَعَمَ أنَّهُ یُحِبُّنی ویُبغِضُکَ ; لأنَّکَ مِنّی وأنَا مِنکَ ، لَحمُکَ مِن لَحمی ، ودَمُکَ مِن دَمی ، وروحُکَ مِن روحی ، وسَریرَتُکَ مِن سَریرَتی ، وعَلانِیَتُکَ مِن عَلانِیَتی ، وأنتَ إمامُ أُمَّتی وخَلیفَتی عَلَیها بَعدی ، سَعِدَ مَن أطاعَکَ وشَقِیَ مَن عَصاکَ ، ورَبِحَ مَن تَوَلاّکَ وخَسِرَ مَن عاداکَ ، وفازَ مَن لَزِمَکَ وهَلَکَ مَن فارَقَکَ ، مَثَلُکَ ومَثَلُ الأئِمَّةِ مِن وُلدِکَ بَعدی مَثَلُ سَفینَةِ نوح ; مَن رَکِبَها نَجا ومَن تَخَلَّفَ عَنها غَرِقَ ، ومَثَلُکُم کَمَثَلِ النُّجومِ ; کُلَّما غابَ نَجمٌ طَلَعَ نَجمٌ إلی یَومِ القِیامَةِ[3] .

3571 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : یا اُمَّ سَلَمَةَ ، اِسمَعی وَاشهَدی ; هذا عَلِیُّ بنُ أبی طالِب أخی فِی الدُّنیا وأخی فِی الآخِرَةِ .

---

١ . الفضائل لابن شاذان : ص122 ، کتاب سلیم بن قیس : ج2 ص601 ح6 ، الاحتجاج : ج1 ص363 ح60 کلاهما نحوه إلی «والبعد من الله» ، بحار الأنوار : ج29 ص462 ح49 .

٢ . خصائص الأئمّة(علیهم السلام) : ص75 عن أبی موسی الضریر عن أبی الحسن عن أبیه(علیهما السلام) .

٣ . کمال الدین : ص241 ح65 ، الأمالی للصدوق : ص342 ح408 ، مائة منقبة : ص64 ح18 ; فرائد السمطین : ج2 ص243 ح517 کلّها عن ابن عبّاس .

يا اُمَّ سَلَمَةَ ، اِسمَعی وَاشهَدی ; هذا عَلِیٌّ بنُ أبی طالِب وَزیری فِی الدُّنیا ووَزیری فِی الآخِرَةِ .

Ya Ali! Benden sonra her işte mağlup ve gasba uğramış olacaksın. Allah ve Resulünün yolunda eziyetlere sabredeceksin; mükâfatın Allah katında hesab edilecek ve kaybolmayacaktır. Allah, benden sonra İslam'dan yana seni hayırla mükâfatlandırsın.[1]

3569-Resulullah (s.a.a): Ali kardeşim, vezirim ve eminimdir; benden sonra Allah'ın emrini yerine getiren, sorumluluğumu ifa eden ve sünnetimi dirilten kişidir. O, insanlardan bana ilk iman getiren, ölüm anında son veda eden ve kıyamet günü benimle görüşecek ilk kişidir. Burada hazır bulunanınız bulunmayanlarınıza iletsin.[2]

3570-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Ben hikmet şehriyim ve sen onun kapısısın; şehre kapısı dışında bir yönden asla gelinmez. Sana buğz ettiği halde beni sevdiğini zanneden yalan söylemiştir. Zira sen bendensin ve ben sendenim; etin etimdendir, kanın kanımdandır, canın canımdandır, gizlin gizlimdendir ve aleniliğin aleniliğimdendir. Sen ümmetimin imamı ve benden sonra onlar üzerindeki halifemsin. Sana itaat eden saadet bulmuş ve sana karşı gelen bedbaht olmuştur; seni seven kazanmış ve sana düşmanlık eden ziyan etmiştir; seninle olan başarıya ulaşmış ve senden ayrılan helak olmuştur. Benden sonra senin ve soyundan olan imamların durumu, Nuh'un gemisinin durumu gibidir; ona binen kurtulmuş ve ondan geri kalan boğulmuştur. Sizin durumunuz yıldızların durumu gibidir. Kıyamet gününe kadar ne zaman bir yıldız kaybolsa başka bir yıldız doğar.[3]

3571-Resulullah (s.a.a): Ey Ümmü Seleme, işit ve şahit ol! Bu Ali b. Ebutalib, dünyada da benim kardeşimdir, ahirette de benim karde-

---

1-İbn-i Şazan, *el-Fazail,* s.122; *Kitab-ı Süleym b. Kays,* c.2, s.601, h.6; *el-İhticac*, c.1, s.363, h.60, bu kaynakta "… Salih'in devesini öldüren kişi gibidir" cümlesine kadar; *Biharu'l-Envar,* c.29, s.462, h.49.

2-*Hasaisu'l-Eimme,* s.75, Ebu Musa Zureyr'den Ebu'l-Hasan'dan babasından (hepsine selam olsun).

3-*Kemalu'd-Din,* s.241, h.65; Saduk, *el-Emali,* s.342, h.408; *Mie Menkıbe,* s.64, h.18; *Feraidu's-Simtayn,* c.2, s.243, h.517, hepsi İbn-i Abbas'tan.

şimdir.

Ey Ümmü Seleme! İşit ve şahit ol ki bu Ali b. Ebutalib, benim dünyada da vezirimdir, ahirette de vezirimdir.

يا اُمَّ سَلَمَةَ ، اسمَعى وَاشهَدى ; هذا عَلِىُّ بنُ أبى طالِب حامِلُ لِوائى فِى الدُّنيا وحامِلُ لِوائى غَداً فِى القِيامَةِ .

يا اُمَّ سَلَمَةَ ، اسمَعى وَاشهَدى ; هذا عَلِىُّ بنُ أبى طالِب وَصِيّى وخَليفَتى مِن بَعدى ، وقاضى عِداتى ، وَالذّائِدُ عَن حَوضى .

يا اُمَّ سَلَمَةَ ، اسمَعى وَاشهَدى ; هذا عَلِىُّ بنُ أبى طالِب سَيِّدُ المُسلِمينَ ، وإمامُ المُتَّقينَ ، وقائِدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ ، وقاتِلُ النّاكِثينَ وَالقاسِطينَ وَالمارِقينَ[1] .

3572 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِىُّ . . . أنتَ صاحِبى إذا قُمتُ المَقامَ المُحمودَ ، تَشفَعُ لِمُحِبّينا فَتُشَفَّعُ فيهِم[2] .

3573 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : أيُّهَا النّاسُ ! أنَا البَشيرُ وأنَا النَّذيرُ ، وأنَا النَّبِىُّ الاُمِّىُّ ، إنّى مُبَلِّغُكُم عَنِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ فى أمرِ رَجُل لَحمُهُ مِن لَحمى ، ودَمُهُ مِن دَمى ، وهُوَ عَيبَةُ العِلمِ ، وهُوَ الَّذى انتَخَبَهُ اللهُ مِن هذِهِ الاُمَّةِ وَاصطَفاهُ وهَداهُ وتَوَلّاهُ ، وخَلَقَنى وإيّاهُ ، وفَضَّلَنى بالرِّسالَةِ وفَضَّلَهُ بِالتَّبليغِ عَنّى ، وجَعَلَنى مَدينَةَ العِلمِ وجَعَلَهُ البابَ ، وجَعَلَهُ خازِنَ العِلمِ وَالمُقتَبَسَ مِنهُ

---

١ . الأمالى للصدوق : ص464 ح620 ، الأمالى للطوسى : ص425 ح952 كلاهما عن المفضّل بن عمر عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام) ، معانى الأخبار : ص204 ح1 عن المفضّل بن عمر عن الإمام الصادق(عليه السلام) عنه(صلى الله عليه وآله) ، الاحتجاج : ج1 ص462 ح106 عن اُمّ سلمة وليس فيه «أخى فى الدنيا وأخى فى الآخره» .

٢ . عيون أخبار الرضا : ج1 ص304 ح63 ، بشارة المصطفى : ص221 كلاهما عن إبراهيم بن أبى محمود عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام الحسين(عليهم السلام) وفيه «لمحبّيک» بدل «لمحبّينا» .

الأحكامُ ، وخَصَّهُ بالوَصيَّةِ ، وأبانَ أمرَهُ ، وخَوَّفَ مِن عَداوَتِهِ ، وأزلَفَ مَن والاهُ ، وغَفَرَ لِشيعَتِهِ ، وأمَرَ النّاسَ جَميعاً بِطاعَتِهِ .

Ey Ümmü Seleme! İşit ve şahit ol ki bu Ali b. Ebutalib, dünyada da sancağımı taşıyandır, yarın kıyamette de sancağımı taşıyandır.

Ey Ümmü Seleme! İşit ve şahit ol ki bu Ali b. Ebutalib, benden sonra vasim ve halifemdir; vaatlerimi yerine getirendir ve havuzumu savunandır.

Ey Ümmü Seleme! İşit ve şahit ol ki bu Ali b. Ebutalib, Müslümanların efendisi, muttakilerin imamı ve yüzü ak olanların önderidir. Nakısîn (Cemel ashabı), Kasıtîn (Muaviye ve yandaşları) ve Marıkîn (Hariciler) gruplarını öldürendir.[1]

3572-Resulullah (s.a.a): Ya Ali… Makam-ı Mahmud'da (övülmüş makamda) durduğumda sen yanımdasın. Bizi sevenlere şefaat edeceksin ve onlar hakkında şefaatin kabul edilecek.[2]

3573-Resulullah (s.a.a): Ey insanlar! Ben müjdeleyici ve uyarıcıyım, ben ümmi peygamberim. Ben yüce Allah tarafından eti etimden, kanı kanımdan olan bir kişi hakkında size tebliğde bulunmaktayım. O, ilim mahzenidir. Allah onu bu ümmetin içinden seçti, hidayet etti ve sevdi. Beni ve onu yarattı; risaletle beni üstün kıldı ve benden taraf tebliğ etmekle onu üstün kıldı. Beni ilim şehri kıldı ve onu kapı(sı) kıldı. Onu ilmin koruyucusu ve

---

1-Saduk, *el-Emali*, s.464, h.620; Tusi, *el-Emali*, s.425, h.952, ikisi de Mufazzal b. Ömer'den İmam Sadık'tan (s.a) babasından (a.s) dedesinden (a.s); *Maani'l-Ahbar*, s.204, h.1, Mufazzal b. Ömer'den İmam Sadık'tan (a.s) Resulullah'tan (s.a.a); *el-İhticac*, c.1, s.462, h.106, Ümmü Seleme'den, bu kaynakta "dünyada benim kardeşimdir ve ahrette kardeşimdir" bölümü gelmemiş.

2-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.304, h.63; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.221, ikisi de İbrahim b. Ebu Mahmud'dan İmam Rıza'dan (a.s) babalarından (a.s) İmam Hüseyin'den (a.s), bu kaynakta "bizi sevenlere" yerine "seni sevenlere" şeklinde.

kendisinden ahkâm alınan kişi kıldı. Onu vasiliğe has kıldı, işini aşikâr etti. Ona düşmanlıktan korkuttu ve ona dost olanı (kendisine) yaklaştırdı, Şialarını bağışladı ve bütün insanlara itaatini emretti.

وإنَّهُ عَزَّ وجَلَّ يَقولُ : مَن عاداهُ عاداني ، ومَن والاهُ والاني ، ومَن ناصَبَهُ ناصَبَني ، ومَن خالَفَهُ خالَفَني ، ومَن عَصاهُ عَصاني ، ومَن آذاهُ آذاني ، ومَن أبغَضَهُ أبغَضَني ، ومَن أحَبَّهُ أحَبَّني ، ومَن أرداهُ أرداني ، ومَن كادَهُ كادَني ، ومَن نَصَرَهُ نَصَرَني[1] .

3574 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ حُجَّةُ الله ، وأنتَ بابُ الله ، وأنتَ الطَّريقُ إلَى الله ، وأنتَ النَّبَأُ العَظيمُ ، وأنتَ الصِّراطُ المُستَقيمُ ، وأنتَ المَثَلُ الأعلى .

يا عَلِيُّ ، أنتَ إمامُ المُسلمينَ ; وأميرُ المُؤمنينَ ، وخَيرُ الوَصِيّينَ ، وسَيِّدُ الصِّدّيقينَ .

يا عَلِيُّ ، أنتَ الفاروقُ الأعظَمُ ، وأنتَ الصِّدّيقُ الأكبَرُ .

يا عَلِيُّ ، أنتَ خَليفَتي عَلى اُمَّتي ، وأنتَ قاضي دَيني ، وأنتَ مُنجِزُ عِداتي .

يا عَلِيُّ ، أنتَ المَظلومُ بَعدي . يا عَلِيُّ ، أنتَ المُفارَقُ بَعدي . يا عَلِيُّ ، أنتَ المُحجورُ بَعدي . اُشهِدُ اللهَ تَعالى ومَن حَضَرَ مِن اُمَّتي أنَّ حِزبَكَ حِزبي ، وحِزبي حِزبُ الله ، وأنَّ حِزبَ أعدائِكَ حِزبُ الشَّيطانِ[2] .

3575 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : إنَّ عَلِيَّ بنَ أبي طالب خَليفَةُ الله وخَليفَتي ، وحُجَّةُ الله وحُجَّتي ، وبابُ الله وبابي ، وصَفِيُّ الله وصَفِيّي ، وحَبيبُ الله وحَبيبي ، وخَليلُ الله وخَليلي ، وسَيفُ الله وسَيفي ، وهُوَ أخي وصاحِبي ووَزيري ووَصِيّي ، مُحِبُّهُ مُحِبّي ، ومُبغِضُهُ مُبغِضي ، ووَلِيُّهُ وَلِيّي ، وعَدُوُّهُ عَدُوّي ، وحَربُهُ حَربي ، وسِلمُهُ سِلمي ، وقَولُهُ قَولي ، وأمرُهُ أمري ،

---

١ . الأمالي للطوسي : ص118 ح185 ، بشارة المصطفى : ص65 و ص110 ، الفضائل لابن شاذان : ص6 نحوه وكلّها عن جابر الجعفي عن الإمام الباقر(عليه السلام) عن جابر بن عبد الله الأنصاري .

٢ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص6 ح13 عن ياسر الخادم عن الإمام الرضا عن آبائه عن الإمام الحسين(عليهم السلام) .

وزَوجَتُهُ ابنَتی ، وولَدُهُ وَلَدی ، وهُوَ سَیِّدُ الوَصِیّینَ ، وخَیرُ اُمَّتی أجمَعینَ[١] .

Yüce Allah şöyle buyuruyor: Ona düşman olan bana düşman olmuştur ve ona dost olan bana dost olmuştur. Ona savaş açan bana savaş açmıştır, ona muhalefet eden bana muhalefet etmiştir ve ona karşı gelen bana karşı gelmiştir. Onu inciten beni incitmiştir, ona buğz eden bana buğz etmiştir ve onu seven beni sevmiştir. Onu kötü sayan beni kötü saymıştır, ona hile yapan bana hile yapmıştır ve ona yardım eden bana yardım etmiştir.[2]

3574-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen Allah'ın hüccetisin. Sen Allah'ın kapısısın. Sen Allah'a giden yolsun. Sen büyük habersin. Sen sırat-ı mustakimsin (doğru yolsun). Sen yüce örneksin.

Ya Ali! Sen Müslümanların imamı ve müminlerin emirisin; vasilerin en hayırlısı ve sıddıkların efendisisin.

Ya Ali! Sen "Faruk-u Azam"sın ve sen "Sıddık-ı Ekber"sin.

Ya Ali! Sen ümmetim üzerindeki halifemsin, borcumu ödeyensin ve vaadlerimi gerçekleştirensin.

Ya Ali! Sen benden sonra mazlumsun.

Ya Ali! Sen benden sonra yalnız bırakılansın! Ya Ali! Sen benden sonra [hakkından] engellenensin. Yüce Allah'ı ve ümmetimden hazır olanları şahit tutuyorum ki senin hizbin benim hizbimdir ve benim hizbim Allah'ın hizbidir. Senin düşmanlarının hizbi de şeytanın hizbidir.[3]

3575-Resulullah (s.a.a): Ali b. Ebutalib Allah'ın halifesi ve benim halifemdir, Allah'ın hücceti ve benim hüccetimdir, Allah'ın kapısı ve benim kapımdır, Allah'ın seçtiği ve benim seçtiğimdir, Allah'ın habibi ve benim habibimdir, Allah'ın dostu ve benim dostumdur, Allah'ın kılıcı ve benim kılıcımdır. O kardeşim, arkadaşım, vezirim ve vasimdir; onun seveni beni sevendir ve ona buğz eden bana buğzedendir. Onun dostu dostum, düşmanı da düşmanımdır. Onun savaşı benim savaşım, barışı da benim barışımdır. Onun sö-

---

١ . الأمالی للصدوق : ص271 ح299 ، کنز الفوائد : ج2 ص13 ، مائة منقبة : ص58 ح14 نحوه وکلّها عن محمّد بن الفرات ، الصراط المستقیم : ج2 ص34 کلّها عن الإمام الباقر عن آبائه(علیهم السلام) .

2-Tusi, *el-Emali,* s.118, h.185; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.65 ve s.110; İbn-i Şazan, *el-Fazail,* s.6, hepsi Cabir Cufî'den İmam Bakır'dan (a.s) Cabir b. Abdullah Ensari'den.

3-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza,* c.2, s.6, h.13, Yasir Hadim'den İmam Rıza'dan (a.s) babalarından (a.s) İmam Hüseyin'den (a.s).

zü benim sözüm, emri de benim emrimdir. Onun eşi kızımdır, evladı da evladımdır. O vasilerin efendisi ve tüm ümmetimin en üstünüdür.[1]

3576 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): يا عَلِيُّ، مَن قَتَلَکَ فَقَد قَتَلَنی، ومَن أبغَضَکَ فَقَد أبغَضَنی، ومَن سَبَّکَ فَقَد سَبَّنی ; لانَّکَ مِنّی کَنَفسی، روحُکَ مِن روحی، وطینَتُکَ مِن طینَتی. إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی خَلَقَنی وإیّاکَ، واَصطَفانی وإیّاکَ، واَختارَنی لِلنُّبُوَّةِ واَختارَکَ لِلإمامَةِ، فَمَن أنکَرَ إمامَتَکَ فَقَد أنکَرَ نُبُوَّتی.

یا عَلِیُّ، أنتَ وَصِیّی، وأبو وُلدی، وزَوجُ ابنَتی، وخَلیفَتی عَلی اُمَّتی فی حَیاتی وبَعدَ مَوتی، أمرُکَ أمری، ونَهیُکَ نَهیی. اُقسِمُ بِالَّذی بَعَثَنی بِالنُّبُوَّةِ وجَعَلَنی خَیرَ البَریَّةِ إنَّکَ لَحُجَّةُ اللهِ عَلی خَلقِهِ، وأمینُهُ عَلی سِرِّهِ، وخَلیفَتُهُ عَلی عِبادِهِ[2].

3577 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): أمّا عَلِیُّ بنُ أبی طالِب فَإنَّهُ أخی وشَقیقی، وصاحِبُ الأمرِ بَعدی، وصاحِبُ لِوائی فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ، وصاحِبُ حَوضی وشَفاعَتی، وهُوَ مَولی کُلِّ مُسلِم، وإمامُ کُلِّ مُؤمِن، وقائِدُ کُلِّ تَقیٍّ، وهُوَ وَصِیّی وخَلیفَتی عَلی أهلی واُمَّتی فی حَیاتی وبَعدَ مَماتی، مُحِبُّهُ مُحِبّی، ومُبغِضُهُ مُبغِضی، وبِوِلایَتِهِ صارَت اُمَّتی مَرحومَةً، وبِعَداوَتِهِ صارَتِ المُخالِفَةُ لَهُ مِنها مَلعونَةً[3].

3578 . **عنه**(صلى الله عليه وآله): یا عَلِیُّ، أنتَ صاحِبُ حَوضی، وصاحِبُ لِوائی، ومُنجِزُ عِداتی، وحَبیبُ قَلبی، ووارِثُ عِلمی، وأنتَ مُستَودَعُ مَواریثِ الأنبیاءِ، وأنتَ أمینُ اللهِ فی أرضِهِ، وأنتَ حُجَّةُ اللهِ عَلی بَریَّتِهِ، وأنتَ رُکنُ الإیمانِ، وأنتَ مِصباحُ الدُّجی، وأنتَ مَنارُ

1-Saduk, *el-Emali*, s.271, h.299; *Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.13; *Mie Menkıbe*, s.58, h.14, hepsi Muhammed b. Furat'tan; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.34, hepsi İmam Bakır'dan (a.s) babalarından (a.s).

٢ . عیون أخبار الرضا : ج1 ص297 ح53، فضائل الأشهر الثلاثة : ص79 ح61، الأمالی للصدوق : ص155 ح149 کلّها عن الحسن بن علیّ بن فضّال عن الإمام الرضا عن آبائه(علیهم السلام) .

٣ . الأمالی للصدوق : ص175 ح178، بشارة المصطفی : ص198، الفضائل لابن شاذان : ص8 کلّها عن ابن عبّاس .

الهُدى ، وأنتَ العَلَمُ المَرفوعُ لاهلِ الدُّنيا ، مَن تَبِعَکَ نَجا ، ومَن تَخَلَّفَ عَنکَ هَلَکَ ، وأنتَ الطَّريقُ الواضِحُ ، وأنتَ الصِّراطُ المُستَقيمُ ، وأنتَ قائدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ ، وأنتَ يَعسوبُ المُؤمِنينَ ، وأنتَ مَولى مَن أنَا مَولاهُ ، وأنَا مَولى کُلِّ مُؤمِن ومُؤمِنَة .

3576-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Seni öldüren beni öldürmüştür, sana buğz eden bana buğz etmiştir ve sana sebbeden (söven) bana sebbetmiştir (sövmüştür). Zira sen bendensin, canım gibisin; ruhun ruhumdandır, tıynetin tıynetimdendir. Yüce Allah beni ve seni yarattı, beni ve seni seçti; beni nübüvvet için seni de imamet için seçti. O halde senin imametini inkâr eden benim nübüvvetimi inkâr etmiştir.

Ya Ali! Sen benim vasim, evlatlarımın babası ve kızımın eşisin. Hayatımda ve ölümümden sonra ümmetim üzerindeki halifemsin; senin emrin benim emrim ve senin nehyin benim nehyimdir. Beni peygamberliğe seçip yaratılmışların en üstünü kılana yemin ederim ki sen, Allah'ın yaratıkları üzerindeki hücceti, sırrına emini ve kulları üzerindeki halifesisin.[1]

3577-Resulullah (s.a.a): Ama Ali b. Ebutalib'e gelince; o, benim kardeşim ve dengimdir, benden sonra emir sahibidir. Dünyada ve ahirette sancağımın sahibidir, havuzumun ve şefaatimin sahibidir. O, her Müslümanın mevlası, her müminin imamı ve her takvalı insanın önderidir. O, vasimdir; hayatımda ve ölümümden sonra ailem ve ümmetim üzerindeki halifemdir. Onu seven beni sevendir ve ona buğz eden bana buğzedendir. Ümmetim onun velayeti vesilesiyle rahmete mazhar olmuş ve ona düşmanlıktan ötürü ümmetim arasından çıkan muhaliflerine lanet edilmiştir.[2]

3578-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Sen, havuzumun sahibisin. Sancağımın sahibisin ve vaatlerimi gerçekleştirensin. Kalbimin habibisin, ilmimin varisi ve peygamberlerin miraslarının karargâhısın. Sen Allah'ın yeryüzündeki eminisin. Sen Allah'ın yaratıkları üzerindeki hüccetisin. Sen imanın rüknüsün. Sen karanlığın meşalesisin. Sen hidayet

---

1-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.1, s.297, h.53; *Fazailu'l-Eşhuru's-Selase*, s.79, h.61; Saduk, *el-Emali*, s.155, h.149.

2-Saduk, *el-Emali*, s.175, h.178; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.198; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.8, hepsi İbn-i Abbas'tan.

kandilisin. Sen dünya ehli için kaldırılmış bayraksın; sana uyan kurtuluşa ermiş ve senden geri duran helak olmuştur. Sen apaçık yolsun, sen sırat-ı mustakimsin, sen yüzü ak olanların önderisin; müminlerin koruyucusu ve kadın-erkek, inanan herkesin velisisin.

لا يُحبُّکَ إلاّ طاهرُ الولادَة ، ولا يُبغضُکَ إلاّ خَبيثُ الولادَة ، وما عَرَجَ بی ربّی عزَّ وجَلَّ إلَی السَّماء قَطُّ وکَلَّمَنی ربّی إلاّ قالَ لی : یا مُحَمَّدُ ، أقرِئ عَلیّاً منّی السَّلامَ وعَرِّفهُ أنَّهُ إمامُ أولیائی ونورُ أهلِ طاعَتی . فَهَنیئاً لَکَ ـ یا عَلیُّ ـ عَلی هذه الکرامَة[1] .

3579 . عنه(ص) : مَعاشِرَ النّاسِ ! مَن أحسَنُ مِنَ اللهِ قیلاً ، وأصدَقُ مِن اللهِ حَدیثاً ؟

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ ربَّکُم جَلَّ جَلالُهُ أمَرَنی أن أُقیمَ لَکُم عَلیّاً عَلَماً وإماماً ، وخَلیفَةً ووَصیّاً ، وأن أتَّخِذَهُ أخاً ووَزیراً .

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ عَلیّاً بابُ الهُدی بَعدی ، وَالدّاعی إلی ربّی ، وهُوَ صالِحُ المُؤمِنینَ ﴿وَ مَنْ أَحْسَنُ قَوْلاً مِّمَّن دَعَآ إِلَی اللَّهِ وَ عَمِلَ صَالِحًا وَ قَالَ إِنَّنِی مِنَ الْمُسْلِمِینَ﴾[2] .

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ عَلیّاً منّی ، وَلَدُهُ وَلَدی ، وهُوَ زَوجُ حَبیبَتی ، أمرُهُ أمری ، ونَهیُهُ نَهیی .

مَعاشِرَ النّاسِ ! عَلَیکُم بِطاعَتِه وَاجتِنابِ مَعصیَتِه ، فَإنَّ طاعَتَهُ طاعَتی ، ومَعصیَتَهُ مَعصیَتی .

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ عَلیّاً صِدّیقُ هذه الاُمَّة وفاروقُها ومُحَدَّثُها ، إنَّهُ هارونُها ویوشَعُها وآصَفُها وشَمعونُها ، إنَّهُ بابُ حِطَّتِها ، وسَفینَةُ نَجاتِها ، وإنَّهُ طالوتُها وذو قَرنَیها .

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّهُ مِحنَةُ الوَری ، وَالحُجَّةُ العُظمی ، والآیَةُ الکُبری ، وإمامُ أهلِ الدُّنیا ، وَالعُروَةُ الوُثقی .

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ عَلیّاً مَعَ الحَقِّ ، وَالحَقَّ مَعَهُ وعَلی لِسانِه .

---

١ . الأمالی للصدوق : ص382 ح489، بشارة المصطفی : ص54 کلاهما عن ابن عبّاس ، بحار الأنوار : ج38 ص100 ح20 .

٢ . فصّلت : 33 .

مَعاشِرَ النّاسِ ! إنَّ عَلِيّاً قَسيمُ النّارِ ; لا يَدخُلُ النّارَ وَلِيٌّ لَهُ ، ولا يَنجو مِنها عَدُوٌّ لَهُ . إنَّهُ قَسيمُ الجَنَّةِ ; لا يَدخُلُها عَدُوٌّ لَهُ ، ولا يُزَحزَحُ عَنها وَلِيٌّ لَهُ .

Seni, ancak doğumu temiz olan (helalzade) sever ve sana, ancak doğumu kirli olan (haramzade) buğzeder. Yüce Rabbim beni ne zaman gökyüzüne yükselttiyse ve benimle konuştuysa, bana hep şöyle buyurmuştur: 'Ya Muhammed! Benden taraf Ali'ye selam söyle ve onu dostlarımın imamı, bana itaat edenlerin ışığı olarak tanıt.' Ya Ali! Kutlu olsun bu keramet sana.[1]

3579-Resulullah (s.a.a): Ey insanlar! Kim Allah'tan daha güzel sözlü olabilir ve kim Allah'tan daha doğru sözlü olabilir?

Ey insanlar! Yüce Rabbiniz bana, Ali'yi sizin için kılavuz ve önder, halife ve vasi kılmamı, onu kendime kardeş ve vezir edinmemi emretmiştir.

Ey insanlar! Ali benden sonra hidayet kapısıdır. Rabbime çağırandır. O, müminlerin salihidir. "Allah'a çağıran, salih amel işleyen ve "Kuşkusuz ben Müslümanlardanım" diyenden daha güzel sözlü kimdir?"[2]

Ey insanlar! Ali bendendir; çocukları çocuklarımdır ve o, kızımın eşidir; onun emri benim emrimdir ve onun nehyi benim nehyimdir.

Ey insanlar! Ona itaat edin ve kendisine karşı gelmekten sakının. Zira ona itaat, bana itaattir ve ona karşı gelmek, bana karşı gelmektir.

Ey insanlar! Ali bu ümmetin sıddıkı ve faruku ve muhaddisidir.[3] O bu ümmetin "Harun"u, "Yuşa"sı, "Asif"i ve "Şem'un"udur. O, ümmetin Hıtta (mağfiret) kapısı ve kurtuluş gemisidir. O ümmetin "Talut"u ve "Zulkarneyn"idir.

Ey insanlar! O halkın imtihan vesilesidir. Yüce hüccet ve büyük ayettir. Dünya ehlinin imamı ve sağlam kulptur.

1-Saduk, *el-Emali*, s.382, h.489; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.54, ikisi de İbn-i Abbas'tan; *Biharu'l-Envar*, c.38, s.100, h.20.

2-Fussilet, 33.

3-**Muhaddis:** Meleklerle konuşan kimse. *Çev.*

Ey insanlar! Ali hak iledir ve hak onunladır, onun dilindedir.

Ey insanlar! Ali ateşi bölüştürendir; hiçbir dostu ateşe girmez ve hiçbir düşmanı ondan kurtulmaz. O cenneti bölüştürendir; hiçbir düşmanı oraya girmez ve hiçbir dostu ondan uzak kalmaz.

مَعاشِرَ أصحابی ! قَد نَصَحتُ لَکُم ، وبَلَّغتُکُم رِسالَةَ ربّی ، ولکِن لا تُحِبّونَ النّاصِحینَ . أقولُ قَولی هذا وأستَغفِرُ اللهَ لی ولَکُم[1] .

8 / 2

لا یُعرَفُ حَقَّ مَعرِفَتِه

1 ـ 8 / 2

فَضائِلُهُ لا تُحصی

3580 . **رسول الله**(صلی الله علیه وآله) : إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی جَعَلَ لاِخی عَلِیِّ بنِ أبی طالِب فَضائِلَ لا یُحصی عَدَدَها غَیرُهُ[2] .

3581 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : إنَّ اللهَ جَعَلَ لاِخی عَلِیٍّ فَضائِلَ لا تُحصی کَثیرَةً[3] .

3582 . **عنه**(صلی الله علیه وآله) : لَو أنَّ الغِیاضَ أقلامٌ ، وَالبَحرَ مِدادٌ ، وَالجِنَّ حُسّابٌ ،

---

١ . الأمالی للصدوق : ص83 ح49 ، بشارة المصطفی : ص153 ، روضة الواعظین : ص113 کلّها عن ابن عبّاس .

٢ . الأمالی للصدوق : ص201 ح216 عن محمّد بن عمارة ، جامع الأخبار : ص55 ح70 عن عمارة وکلاهما عن الإمام الصادق عن آبائه(علیهم السلام) ، روضة الواعظین : ص128 .

٣ . المناقب للخوارزمی : ص32 ح2 عن محمّد بن عماد ، کفایة الطالب : ص252 ، فرائد السمطین : ج1 ص19 کلاهما عن محمّد بن عمّار ; مائة منقبة : ص154 ح100 عن محمّد بن زکریّا وکلّها عن الإمام الصادق عن آبائه(علیهم السلام) ، إرشاد القلوب : ص209 وفیها «کثرة» بدل «کثیرة» .

وَالإِنسَ كُتّابٌ ، ما أحصَوا فَضائِلَ عَلِيِّ بنِ أبی طالِب[1] .

Ey ashabım! Size nasihat ettim ve Rabbimin mesajını ilettim. Lakin sizler nasihetçileri sevmezsiniz. Bu sözümü söylüyorum, kendim ve sizler için Allah'tan mağfiret diliyorum.[2]

2/8

HAKKIYLA TANINMAZ

2/8-1

Faziletleri Sayısızdır

3580-Resulullah: Yüce Allah, kardeşim Ali b. Ebutalib'e, sayısını kendisinden başka kimsenin sayıp bitiremeyeceği faziletler vermiştir.[3]

3581-Resulullah (s.a.a): Allah, kardeşim Ali'ye sayılamayacak kadar çok sayıda faziletler vermiştir.[4]

3582-Resulullah (s.a.a): Eğer ağaçlar kalem, denizler mürek-

---

١ . المناقب للخوارزمی : ص32 ح1 و ص328 ح341 نحوه ، كفاية الطالب : ص251 ، فرائد السمطين : ج1 ص16 ; كنز الفوائد : ج1 ص280 ، مائة منقبة : ص154 ح99 ، المناقب للكوفی : ج1 ص557 ح496 كلاهما نحوه وكلّها عن ابن عبّاس ، إرشاد القلوب : ص209 .

2-Saduk, *el-Emali,* s.83, h.49; *Bişaretu'l-Mustafa,* s.153; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.113, hepsi İbn-i Abbas'tan.

3-Saduk, *el-Emali,* s.201, h.216, Muhammed b. Ümare'den; *Camiu'l-Ahbar*, s.55, h.70, Ümare'den, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s); *Ravzatu'l-Vaizin,* s.128.

4-Harezmî, *el-Menakıb,* s.32, h.2, Muhammed b. İmad'dan; *Kifayetu't-Talib,* s.252; *Feraidu's-Simtayn,* c.1, s.19, ikisi de Muhammed b. Ammar'dan; *Mie Menkıbe*, s.154, h.100, Muhammed b. Zekeriyya'dan İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s); *İrşadu'l-Kulub,* s.209.

kep, cinler hesaplayıcı ve insanlar kâtip olsaydı Ali b. Ebutalib'in faziletlerini sayamazlardı.[1]

2 ـ 8 / 2

لَولا مَخافَةُ الغُلُوِّ

3583 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : وَالَّذى نفَسى بيَده ، لَولا أن يَقولَ فيکَ طَوائفُ من اُمَّتى ما قالَت النَّصارى فى عيسَى بنِ مَريَمَ ، لَقُلتُ فيکَ اليَومَ مَقالاً لا تَمُرُّ بأحَد منَ المُسلمينَ إلاّ أخَذَ التُّرابَ من أثَرِ قَدَمَيکَ يَطلُبونَ به البَرَکَةَ[2] .

3584 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) ـ **لعَلِيٍّ**(عليه السلام) ـ : لَولا أن يَقولَ فيکَ الغالونَ من اُمَّتى ما قالَت النَّصارى فى عيسَى بنِ مَريَمَ ، لَقُلتُ فيکَ قَولاً لا تَمُرُّ بمَلاَ منَ النّاسِ إلاّ أخَذُوا التُّرابَ من تَحتِ قَدَمَيکَ يَستَشفونَ به[3] .

3585 . **الأمالى للصدوق عن جابر بن عبد الله** : لَمّا قَدِمَ عَلِيٌّ(عليه السلام) عَلى رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) بفَتحِ خَيبَرَ ، قالَ لَهُ رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) : لَولا أن تَقولَ فيکَ طَوائفُ من اُمَّتى ما قالَتِ النَّصارى للمَسيحِ عيسَى بنِ مَريَمَ ، لَقُلتُ فيکَ اليَومَ قَولاً لا تَمُرُّ

1-Harezmî, *el-Menakıb,* s.32, h.1 ve s.328, h.341; *Kifayetu't-Talib*, s.251; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.16; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.280; *Mie Menkıbe*, s.154, h.99; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.557, h.496, hepsi İbn-i Abbas'tan; *İrşadu'l-Kulub*, s.209.

٢ . المعجم الكبير : ج1 ص320 ح951 ، المناقب للخوارزمى : ص311 ح310 كلاهما عن أبى رافع ، مقتل الحسين للخوارزمى : ج1 ص45 عن محمّد بن عبيد الله بن أبى رافع ، شرح نهج البلاغة : ج5 ص4 ; الكافى : ج8 ص57 ح18 عن أبى بصير ، الإرشاد : ج1 ص165 ، تفسير فرات : ص406 ح543 عن عمير و ح544 عن القاسم ، المناقب للكوفى : ج2 ص615 ح1112 .

٣ . الخصال : ص575 ح1 عن مكحول عن الإمام علىّ(عليه السلام) وراجع ص557 ح31 .

بِمَلاَ إلاّ أخَذُوا التُّرابَ مِن تَحتَ رِجلَیکَ ومِن فَضلِ طَهورِکَ یَستَشفُونَ بِه ! ولکن حَسبُکَ أن تَکونَ مِنّی وأنَا منکَ ، تَرِثُنی وأرِثُکَ ، وأنَّکَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی إلاّ أنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی ، وأنَّکَ تُبرِئُ ذِمَّتی ، وتُقاتِلُ عَلی سُنَّتی ، وأنَّکَ غَداً عَلَی الحَوضِ خَلیفَتی ، وأنَّکَ أوَّلُ مَن یَرِدُ عَلَیَّ الحَوضَ ، وأنَّکَ أوَّلُ مَن یُکسی مَعی ، وأنَّکَ أوَّلُ داخِلِ الجَنَّةَ مِن اُمَّتی .

2/8-2

Eğer Guluv Korkusu Olmasaydı

3583-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Canımı elinde bulundurana yemin olsun ki eğer ümmetimden bazı grupların senin hakkında Nasara'nın Meryem oğlu İsa hakkında söylediklerini söylemeleri (kaygısı) olmasaydı bugün senin hakkında öyle söz söylerdim ki Müslümanlardan kimin yanından geçsen ayaklarının bastığı yerin toprağını teberrük olarak alırdı.[1]

3584-Resulullah (s.a.a) [Ali'ye (a.s) hitaben]: Eğer ümmetimden aşırı giden bazı kişilerin senin hakkında Nasara'nın Meryem oğlu İsa hakkında söylediklerini söylemeleri (korkusu) olmasaydı senin hakkında öyle bir söz söylerdim ki insanlardan hangi cemaatin yanından geçseydin senin ayaklarının altındaki toprağı alıp onda şifa ararlardı.[2]

3585-*el-Emali, Saduk* [Cabir b. Abdullah'tan]: Ali (a.s) Hayber'in fethiyle Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna gelince Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: Eğer ümmetimden bazı grupların senin hakkında Nasara'nın Meryem oğlu İsa Mesih hakkında söylediklerini söylemeleri (korkusu) olmasaydı bugün senin hakkında öyle bir söz söylerdim ki hangi topluluğun yanından geçseydin ayaklarının altındaki toprağı ve abdest suyunun fazlasını alıp onda şifa ararlardı! Ancak sana benden

---

1-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.1, s.320, h.651; Harezmî, *el-Menakıb,* s.311, h.310, ikisi de Ebu Rafi'den; Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyin*, c.1, s.45, Muhammed b. Ubeydullah b. Ebu Rafi'den; *Şerh-i Nehcü'l-Belağa*, c.5, s.4; *el-Kâfi*, c.8, s.57, h.18, Ebu Basir 'den; *el-İrşad*, c.1, s.165; *Tefsir-i Furat*, s.406, h.543, Umeyr'den ve h.544, Kasım'dan; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.615, h.1112, Cafer'den, Benî Haşim'den, yaşlı bir adamdan.

2-*el-Hisal*, s.575, h.1, Mekhul'dan İmam Ali'den (a.s).

olman ve benim senden olman yeter; benden miras alırsın ve ben de senden miras alırım. Senin bana olan konumun Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir, ancak benden sonra peygamber yoktur. Sen sorumluluğumu yerine getirirsin, sünnetim için savaşırsın ve yarın havuzun başında halifemsin. Sen havuzun başında yanıma gelecek ilk kişisin, benimle birlikte giydirilecek ilk kişisin ve ümmetimden cennete girecek ilk kişisin.

وأنَّ شيعَتَکَ عَلى مَنابِرَ مِن نور مُبيَضَّةً وُجوهُهُم حَولى ، أشفَعُ لَهُم ، يَكونونَ غَداً فِى الجَنَّةِ جيرانى ، وأنَّ حَربَکَ حَربى وسِلمَکَ سِلمى ، وأنَّ سِرَّکَ سِرّى وعَلانيَتَکَ عَلانيَتى ، وأنَّ سريرَةَ صَدرِکَ كَسَريرَتى ، وأنَّ وُلدَکَ وُلدى ، وأنَّکَ تُنجِزُ عِداتى ، وأنَّ الحَقَّ مَعَکَ ، وأنَّ الحَقَّ عَلى لِسانِکَ وقَلبِکَ وبَينَ عَينَيکَ ، الإيمانُ مُخالِطٌ لَحمَکَ ودَمَکَ كَما خالَطَ لَحمى ودَمى ، وأنَّهُ لَن يَرِدَ عَلَىَّ الحَوضَ مُبغِضٌ لَکَ ، ولَن يَغيبَ عَنهُ مُحِبٌّ لَکَ حَتّى يَرِدَ الحَوضَ مَعَکَ .

قالَ : فَخَرَّ عَلِىٌّ(عليه السلام) ساجِداً ، ثُمَّ قالَ : الحَمدُ للهِ الَّذى أنعَمَ عَلَىَّ بالإسلامِ ، وعَلَّمَنى القُرآنَ ، وحَبَّبَنى إلى خَيرِ البَرِيَّةِ خاتَمِ النَّبِيّينَ وَسَيِّدِ المُرسَلينَ ، إحساناً مِنهُ وفَضلاً مِنهُ عَلَىَّ .

قالَ : فَقالَ النَّبِىُّ(صلى الله عليه وآله) : لَولا أنتَ لَم يُعرَفِ المُؤمنونَ بَعدى[1] .

3 ـ 8 / 2

ما عَرَفَهُ إلاَّ اللهُ وأنَا

3586 . **رسول الله**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِىُّ ، ما عَرَفَ اللهَ إلاّ أنَا وأنتَ ، وما عَرَفَنى إلاَّ

---

١ . الأمالى للصدوق : ص156 ح150 ، بشارة المصطفى : ص155 ، المسترشد : ص633 ح298 ، شرح الأخبار : ج2 ص381 ح740 ، إعلام الورى : ج1 ص366 ، المناقب للكوفى : ج1 ص494 ح402 نحوه و ص459 ح360 وفيه إلى «لا نبىّ بعدى» ; المناقب لابن المغازلى : ص237 ح285 ، كفاية الطالب : ص264 ، المناقب للخوارزمى : ص129 ح143 و ص158 ح188 والأربعة الأخيرة نحوه .

اللهُ وأنتَ ، وما عَرَفَکَ إلاَّ اللهُ وأنَا[1] .

3587 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، ما عَرَفَ اللهَ حَقَّ مَعرِفَتِه غَيرى وغَيرُکَ ، وما عَرَفَکَ حَقَّ مَعرِفَتِکَ غَيرُ اللهِ وغَيرى[2] .

Senin Şiilerin, yüzleri bembeyaz olduğu halde nurdan minberler üzerinde benim etrafımdadırlar. Onlara şefaat edeceğim, yarın onlar cennette benim komşularım olacaklar. Senin savaşın benim savaşımdır, senin barışın benim barışımdır. Sırrın sırrımdır, aşikârın aşikârımdır. Senin sinendeki içyüzün, benim içyüzüm gibidir. Senin evlatların benim evlatlarımdır. Sen benim vaatlerimi gerçekleştireceksin. Hak seninledir. Hak senin dilinde ve kalbinde, iki gözünün arasındadır. İman, nasıl benim etime ve kanıma karışmışsa senin de etine ve kanına karışmıştır. Sana buğzeden hiçbir kimse havuzun yanında yanıma gelemeyecek ve seni seven hiç kimse ondan uzak kalmayacak, seninle birlikte havuza girecektir. Bunun üzerine Ali secdeye kapandı ve sonra şöyle dedi: 'İslam'la beni nimetlendiren, bana Kurân'ı öğreten, halkın en hayırlısını, peygamberlerin hatemini ve resullerin efendisini bana sevdiren Allah'a hamd olsun. Bu, onun katından bir ihsan ve lütüftur bana.'

Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: Eğer sen olmasaydın, benden sonra müminler tanınmazdı.[3]

2/8-3

---

١ . مختصر بصائر الدرجات : ص125 ، تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص139 ح18 و ص221 ح15 ، مشارق أنوار اليقين : ص112 .

٢ . المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص267 .

3-Saduk, *el-Emali*, s.156, h.150; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.155; *el-Musterşed*, s.633, h.298; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.381, h.740; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.366; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.494, h.402 ve s.459, h.360, bu kaynakta "ancak benden sonra peygamber yoktur" cümlesine kadar; İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.237, h.285; *Kifayetu't-Talib*, s.264; Harezmî, *el-Menakıb,* s.129, h.143, ikisi de Zeyd b. Ali'den (a.s) babalarından (a.s) Resulullah'tan (s.a.a) ve s.158, h.188.

Onu Allah'tan ve Benden Başkası Tanımadı

3586-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Allah'ı, benden ve senden başkası tanımadı. Beni, Allah'tan ve senden başkası tanımadı ve seni, Allah'tan ve benden başkası tanımadı.[1]

3587-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Benden ve senden başkası Allah'ı hakkıyla tanımamıştır. Seni de Allah'tan ve benden başkası hakkıyla tanımamıştır.[2]

1-*Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat,* s.125; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire,* c.1, s.139, h.18 ve s.221, h.15; *Meşarik-i Envari'l-Yakin,* s.112.

2-İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.267.

3588 . **عنه**(صلى الله عليه وآله) : ما عَرَفَکَ یا عَلِیُّ حَقَّ مَعرِفَتِکَ إلاَّ اللهُ وأَنَا[1] .

---

١ . إرشاد القلوب : ص209 .

3588-Resulullah (s.a.a): Ya Ali! Seni Allah'tan ve benden başkası hakkıyla tanımamıştır.[1]

1-*İrşadu'l-Kulub*, s.209.

ÜÇÜNCÜ FASIL

ALİ'NİN DİLİNDEN ALİ

İmam'ın Kendisini Övmesi Hakkında Bir Araştırma

İmam Emirülmüminin Ali b. Ebu Talib'in (a.s) hutbeleri ve mektuplarında yer alan uyarıcı nitelikteki çok değerli eğitici bölümlerden biri, onun eşsiz şahsiyetinin çeşitli boyutlarını yansıtan sözleridir. Bu fasılda bu kıymetli sözlerden bazı pasajlar sunacağız. Kitabın diğer bölümlerinde de bu konudaki diğer örnekler zikredilecektir.

Bu sözlere yüzeysel bakışla yaklaşıldığında İmam'ın kendisini övdüğü görülür. Bu durumda okuyucu, bu sözlerin yüce Allah'ın "*Kendinizi temize çıkarmayın çünkü o, sakınanı daha iyi bilir*"[1] sözü ile çeliştiğini düşünebilir. Fakat İmam (a.s) buna kendisi işaret ederek şöyle buyurmuştur: **"Eğer Allah, kişinin nefsini övmesini men etmeseydi, söyleyen, kendisinin pek çok üstünlülüğünü sayardı."[2]**

Bu söz, "kişinin kendisini övmesinin" niteliğine, mubah veya yasaklığına dair bir delil olabilir. Kuşkusuz İmam Ali (a.s), kaçınılmaz olan kendi şer'i sorumluluğunu yerine getiriyordu. Kişinin nefsini övüp temize çıkarması, yalan olması halinde haram-

---

1-Necm, 32.
2-*Nehcü'l-Belaga*, 28.mektup; *el-İhticac*, c.1, s.419, h.90.

dır. Doğru olduğunda ise eğer kendisini övmede lüzumlu bir maslahat yoksa kınanmıştır. Fakat nefsini övmenin önemli bir maslahatı varsa, hiç şüphesiz bu beğenilmiştir.

Kısacası, birtakım önemli maslahatlar, nefsi övmeyi gerektiriyorsa; bunda hakkı gerçekleştirmek, hukuku savunmak varsa bu durumda nefsi övmenin vacip olduğunda şüphe yoktur. Eğer insan "nefsi övmek kınamıştır ve haramdır" diyerek bundan kaçınırsa, hakikatlerin, değerlerin vb. yok olmasına zemin hazırlamış olur.

İmam'ın (a.s), kendisini öven sözlerine baktığımızda burada zulme maruz kalmış bir şahsiyetin savunulduğunu görüyoruz ki zayi edilip gizletilmiş bir hakkın üzerindeki perdeyi kaldırmanın gerekliliği onu buna mecbur etmiştir. O, fitnelerin hızla yayılmasının kimseye gerçeği söyleme olanağını bırakmadığı, aksine hakkın yüzünü çirkinleştirmek için uydurma ve iftiraya sarıldıkları bir ortamda bu gerçekleri dile getirmiştir. İşte burada İmam (a.s) toplumsal düşünce hayatının semasındaki siyah bulutları kaldırmak ve gerçeği olduğu gibi göstermek, hakkın başına getirilen musibetleri açıklamak için konuşmuştur. Yoksa onun dosdoğru yaşamı ve yüce şahsiyeti kendisinden söz etmesine ya da nefsini sevmesine müsaade etmeyecek kadar üstündür. Şimdi İmam'ın kendisini övmesi, üstünlüklerini ve azamet nişanelerini açıkladığı sözleri konusunda akla gelebilecek bazı soruları analiz edip izahta bulunmak uygun olacaktır.

1-Yüce Allah'ın Nimetlerini Zikretmek Hususundaki Emrine Uymak

İmam Emirülmüminin (a.s) ilahi nimetleri zikrediyor ve yüce Allah'ın kendisine verdiği üstünlükten söz ediyordu. O, bu beliğ sözleriyle şükretmekte, nimete ve onu verene karşı kadirşinaslık görevini yerine getirmekteydi. Onun bu husustaki sözlerinden biri şudur:

"Ben, rakiplerini öldüren ve kahramanları yere vuran kişiyim. Ben, şirkin gözünü çıkaran ve onun arşını titreten kişiyim. Cihadımla Allah'a minnet koymam ve itaatime güvenerek ona karşı rahatlamam. Fakat Rabbimin nimetlerinden söz ediyorum."[1]/[2]

2-Tarihî Gerçeklerin Beyanı

Tarihin çarkları arasında vuku bulan her olay zamanla sonrakilere nakledilir. Fakat nasıl nakledilir? Acaba olaylarda kimler etkin rollere sahip olmuştur ve olaylar nasıl ortaya çıkmıştır?.. İslam dini Arap yarımadasında ilginç bir olay şeklinde ortaya çıktı ve birçok yankıları oldu. Sayısız dar ve engebeli, zorlu geçitlerde adımlar atarak yolunu açtı. Hiç kuşkusuz bu yolda en büyük rol Ali'ye aitti.

Acaba o gün geçmişteki nesiller hakkında söylenenler gerçek miydi?! Peygamberin (s.a.a) vefatından sonra yönetimde ortaya çıkan değişimi birçok değişim takip etti. Bu değişimler sürecinde birçok büyük şahsiyet aşağılandı, birçok küçük şahsiyet yüceltildi. Birçok şahsiyet uydurulduğu gibi birçoğu da büyütüldü. İmam (a.s), ağızların mühürlenmiş, dillerin kesilmiş ve kalemlerin kırılmış olduğu bir zamanda hakikat sancağını kaldırdı, tarihin gerçeklerini olduğu gibi açıkladı. Bu tarih hakkında birinci rolü ve en büyük etkiyi Ali'den (a.s) başka kim ifa etmiştir ki?!

3-Hakkı ve Mazlumu Savunmak

Daha önce ifade ettiğimiz gibi siyasi değişimler birçok toplumsal ve kültürel değişimlere yol açmıştır. Bu değişimlerin sonucunda en fazla zulüm gören, hiç şüphesiz İmam Ali (a.s) olmuştur. O, İslam'ın maslahatı için mazlum ve mağdur olduğu

---

1-Duha suresinin 11.ayetine işarettir.
2-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga,* c.20, s.296.

halde sabretmiştir. Bununla birlikte bu mazlumiyeti dile getirmek için çaba sarf etmiş, elinden geldiği ölçüde tarihin tahrif edilmesine engel olmaya çalışmıştır.

Tehditler doruğa ulaştığında bazıları korktukları için sükût ettiler. Son derece aldatıcı bir duruma gelmiş olan dünya hayatına düşkünlüklerinden dolayı da bazılarının ağızlarına gem vuruldu adeta. Böyle bir durumda kim Ali'den (a.s) söz edebilirdi? Kim hilafet hakkını ve hak hilafeti açıklayabilirdi? Tüm bunlar gösteriyor ki "Tulaka Hizbi" (Emeviler) ümmetin mukadderatına musallat olmuştu ve Ali (a.s) aleyhinde istediklerini yapmaktan geri kalmıyorlardı. Ali'nin (a.s) faziletlerinden azıcık da olsa azaltabilmek için bazı sahabeler hakkında aslı olmayan menkıbeler uyduruyorlardı. Böyle bir durumda İmam'ın (a.s) kendisini ümmete tanıtmasından, kendi fazilet ve menkıbelerini açıklamasından başka bir yol var mıdır? İmam, kendisini öven sözleriyle bir mazlumu savunma pozisyonundadır. Zira kendisi hep mazlumu savunmanın ve zalime karşı savaşmanın zaruretini haykırıyordu.

4-Halkın Hakkını Savunmak

Toplumda sahte bir hava oluşturulduğunda, zehirli ve muhalif propagandalarla haksız yere bazıları dışlandığında ve bazıları zulme maruz kaldığında, ehil olmayan kişiler hükümetin başına kurulup toplumu yönetme gücünü ele geçirdiklerinde, bu işe layık olanlar ise inzivaya itilip hayat sahnesinden uzaklaştırıldıklarında, bunun günahı topluma aittir. Zira zulüm yolunu açık bırakmış ve bu tür insanlara yaslanarak kendi haklarını zayi etmişlerdir.

Bu sahte havaya karşı mücadele etmek ve hakkı yerine döndürmek, halkın hakkını savunmak anlamına gelmektedir. Ali'nin (a.s) yeterliliği ve liyakati konusunda kim şüphe edebilir ki? Ömer b. Hattab, "O, sizi hak yola hidayet etmede sizin en liyakatlınızdır" dememiş midir? Halk onların huzurunda ne yapma-

lıydı?! Aslında İmam kendisini tanıtıp, uygunluğu ve liyakatinden söz ettiğinde sadece halkın sabit olan hakkını savunuyordu. Yani halkın en layık olanı tanıması ve en uygun olanı hükümete getirmesi gerektiğini belirtiyordu.

Bu ve benzeri hususlar Ali'nin (a.s) kendisinden söz etmesinin sırrıdır. Başka bir ifadeyle Ali b. Ebutalib, İmam Ali'yi (a.s) anlatmakta, yani işlerin idaresini yürütebilecek en liyakatlı kişiden söz etmektedir.

5-Şiddetli Propagandaların Hücumu Karşısında Kendisini Savunması

İmam'ın (a.s) kendi faziletlerinden söz etmesinin sebebi olarak belirtilen faktörlerin hepsi önemli olmakla birlikte en önemlisi onun bu açıklamaları yaptığı ortamdır.

İmam'ın hayatı gerçekten de hayret verici olup yaşadığı dönem derslerle doludur ve onun tarihi, birçok ibretleri içermektedir. O, son derece parlak ve yüksek düzeyde ışık saçan bir şahsiyetti. Sağlam ve azametli bir derinliğe sahipti; imanı onu, yıldızların bile ulaşamayacağı bir üstünlük ve yüceliğe ulaştırmıştı…

Onun gibi bir şahsiyet tüm bu yüceliklerin merkezindedir. Ancak batıl ve kirli propagandaların kuşattığı bir ortamda, hükümet kudretinden bir çeyrek asırdır uzaklaştırılmış olmasının ardından yönetimi eline almış. Peki, onun kendisine bakan yeni neslin gözündeki konumu nasıldır acaba? Onların zihinlerinde ve tasavvurlarında gerçek konumunu nasıl kazanmalıydı? İşte asıl soru budur.

Ali'nin (a.s) baştanbaşa nur, hareket ve gayret dolu hayatı araştırıldığında bu yüce şahsiyetin Resulullah (s.a.a) döneminde onca parlak günleri, büyük başarıları ve göz alıcı hizmetleri bulunmasına rağmen kendisinden söz ettiği görülmemiştir. Ancak Peygamberin (s.a.a) Yüce Hakk'a kavuşmasının ardından daha

ilk günlerde [hâkimiyetin değiştirildiği ve siyasi hayatın asli mecrasından saptırıldığını görünce] kendisinin İslam dinindeki parlak geçmişinden söz etmeye başladı. Her yerde kendi hakkını haykırdı. Bu vesileyle hakkı gerçekleştirmek, hakikati ortaya çıkarmak ve imamet mevkiini savunmak istiyordu. Fakat ne yazık ki İmam'ın çabaları [birtakım istisnalar ve nadir kurumlar hariç] sonuç vermedi ve hilafet için başka bir yol çizildi! İmam Emirülmüminin (a.s) ömrünün uzun yıllarını korkunç bir suskunlukla geçirdi. Kendi hakkından geri çekildi. Bu durumu elem dolu şu sözleri ile ifade etmiştir:

"Gözümde diken ve boğazımda kemik olduğu halde sabrettim."

"Tulaka Hizbi" (Emeviler) İslamî hayatın idaresine sızdıklarında, üçüncü halife zamanında da ayakları iyice yer aldığında yalan ve iftiraların hacmi daha da genişledi; her tarafta özellikle de Şam'da yayılmaya başladı. Böylece kirli bir ortam oluşturuldu. Hakikatler tahrif ediliyordu, hak taraftarları özellikle de Emirülmüminin kuşatmaya alınmıştı âdeta. İmam, kaynağını dolandırıcılık ve hileye dalmış Muaviye sarayından alan tüm bu sahtekârlık, iftira, gerçekleri değiştirme ve hakikatleri gizleme sellerinin karşısında duruyordu. Tüm bunlar cahili taassubun ürünü olup zihinleri bozmak ve akılları ahmakça uydurmalarla kirletmek içindi. Muaviye çok iyi biliyordu ki Ali (a.s) karşı propagandaların karanlık bulutları arasından başını çıkarıp siyasi ve içtimai hayata yön verebilecek yeteneğe sahipti. Bu yüzden tüm gücünü, irade ve kararını İmam'ın (a.s) şahsiyetini karalamak için kullandı. Elinden geldiği ölçüde Ali'yi (a.s) kötülüyordu ve gerçekleri tahrif ettiği bu kin dolu savaşta her türlü vesileye başvuruyordu. Öyle ki hatta namazlarda Ali'ye lanet okutmayı farz edecek kadar ileri gitti!

Ali (a.s) böylesine yalan, iftira ve saptırıcı propagandalarla dolu bir ortamla karşı karşıyaydı. Düşmanın propaganda ağları

her tarafı sarmalamıştı. Bu durumda İmam'ın kendi faziletlerini açığa vurmaktan, "Tulaka Hizbinin" de kötülük ve rezillikleri ortaya çıkarmaktan başka seçeneği yoktu.

İmam'ın (a.s) kendi faziletlerini anlattığı konuşmalarının büyük bölümü, bu zehirli ve ateşli ortamla karşılaştığında gerçekleşmiştir. Bunun kaçınılması imkânsız, zaruri bir durum olmakla birlikte çok mühim, zor ve yorucu bir iş olduğunda hiç şüphe yoktur.

Ali (a.s) haktan başka bir şey tanımazdı ve hedefi sadece hakkın yücelmesiydi. Bu yüzden çok zor ve acı olsa da konuşması, gerçeklerden söz etmesi şarttı. İşte bu, tam da İmam'ımızın *(Allah'ın selamı üzerine olsun)* yapmış olduğu iştir.

1 / 3

المَكانَةُ عِندَ رَسولِ اللهِ

1 ـ 1 / 3

القَرابَةُ القَريبَةُ

3589 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) ـ فى بَيانِ قُربِه مِنَ النَّبىِّ(صلى الله عليه وآله) ـ : وقَد عَلِمتُم مَوضِعى مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)بالقَرابَةِ القَريبَةِ ، وَالمَنزِلَةِ الخَصيصَةِ ; وَضَعَنى فى حِجرِه وأنَا وَلَدٌ ، يَضُمُّنى إلى صَدرِه ، ويَكنُفُنى فى فِراشِه ، ويُمِسُّنى جَسَدَهُ ، ويُشِمُّنى عَرفَهُ . وكانَ يَمضَغُ الشَّىءَ ثُمَّ يُلقِمُنيه . وما وَجَدَ لى كَذبَةً فى قَول ، ولا خَطلَةً فى فِعل .

ولَقَد قَرَنَ اللهُ بِه(صلى الله عليه وآله) ـ مِن لَدُن أن كانَ فَطيماً ـ أعظَمَ مَلَك مِن مَلائِكَتِه ، يَسلُكُ بِه طَريقَ المَكارِمِ ، ومَحاسِنَ أخلاقِ العالَمِ ، لَيلَهُ ونَهارَهُ .

ولَقَد كُنتُ أتَّبِعُهُ اتِّباعَ الفَصيلِ أثَرَ اُمِّه ، يَرفَعُ لى فى كُلِّ يَوم مِن أخلاقِه عَلَماً ، ويَأمُرُنى بالاقتداءِ بِه . ولَقَد كانَ يُجاوِرُ فى كُلِّ سَنَةٍ بِحراءَ فَأراهُ ، ولا يَراهُ غَيرى . ولَم يَجمَعِ بَيتٌ واحِدٌ يَومَئِذ فى الإسلامِ غَيرَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وخَديجَةَ وأنَا ثالِثُهُما . أرى نورَ الوَحىِ وَالرِّسالَةِ ، وأشُمُّ ريحَ النُّبُوَّةِ .

ولَقَد سَمِعتُ رَنَّةَ الشَّيطانِ حينَ نَزَلَ الوَحىُ عَلَيه(صلى الله عليه وآله) فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، ما هذِهِ الرَّنَّةُ ؟ فَقالَ : هذَا الشَّيطانُ قَد أيِسَ مِن عِبادَتِه ، إنَّكَ تَسمَعُ ما أسمَعُ ، وتَرى ما أرى ، إلاّ أنَّكَ لَستَ بِنَبِىٍّ ، ولكِنَّكَ لَوَزيرٌ ، وإنَّكَ لَعَلى خَير[1] .

---

١ . نهج البلاغة : الخطبة 192 ، بحار الأنوار : ج63 ص264 ح147 .

3/1
RESULULLAH (S.A.A) YANINDAKİ YERİ

3/1-1

Yakın Akraba

3589-İmam Ali (a.s) [Peygambere (s.a.a) olan yakınlığını açıklarken]: Resulullah'a (s.a.a) ne kadar yakın olduğumu, yanında nasıl özel bir makama ulaştığımı bilirsiniz. Çocukluğumda beni bağrına basar, yatağına alır, vücudunu bana iliştirir, güzel kokusunu bana koklatırdı. Lokmayı çiğnedikten sonra bana verirdi. Ne söylediğimde bir yalan, ne yaptığımda bir kötülük bulmuştur. Allah, sütten kesildiği andan itibaren meleklerin büyüklerinden birini ona (s.a.a) arkadaş etmişti. O melek, ona gece gündüz yüceliklerin yolunu, âlemin güzel ahlakını öğretirdi. Ben de bir yavru annesinin arkasından nasıl giderse, onu öylece takip ederdim. Her gün huylarından birini öğretir, ona uymamı isterdi. Her yıl Hira dağına çekilirdi, onu ben görürdüm, benden başkası da görmezdi.

O gün İslam Resulullah ve Hatice'nin evinden başka hiç bir evde yoktu; ben de onların üçüncüsüydüm. Vahyin ve risaletin nurunu görür, nübüvvetinin kokusunu duyardım.

Gerçekten de O'na (s.a.a) vahiy geldiği zaman, şeytanın inlemesini duydum da "Ya Resulullah! Bu inleme nedir?" dedim. "Bu kendisine kulluk edilmesinden ümidini kesen şeytandır. Benim duyduğumu duyuyor, gördüğümü görüyorsun. Ancak sen nebi değilsin, vezirsin ve hayır üzeresin" dedi.[1]

1-*Nehcü'l-Belaga*, 192.hutbe; *Biharu'l-Envar*, c.63, s.264, h.147.

3590 . **عنه**(عليه السلام) : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) استَوهَبَنى عَن أبى فى صَبائى ، وكُنتُ أكيلَهُ وشَريبَهُ ، ومؤنِسَهُ ومُحَدِّثَهُ[1] .

3591 . **الإرشاد** ـ فى ذكرِ أحوالِ الإمامِ عَلِىٍّ(عليه السلام) بَعدَ الهِجرَةِ ـ : أنزَلَهُ النَّبِىُّ(صلى الله عليه وآله) عِندَ وُرودِهِ المَدينَةَ دارَهُ ، وأحَلَّهُ قَرارَهُ ، وخَلَطَهُ بِحُرَمِهِ وأولادِهِ ، ولَم يُمَيِّزهُ مِن خاصَّةِ نَفسِهِ ، ولاَ احتَشَمَهُ فى باطِنِ أمرِهِ وسِرِّهِ[2] .

3 / 1 ـ 2

كُنتُ كَجُزء منهُ

3592 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : كُنتُ فى أيّامِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كَجُزء مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، يَنظُرُ إلَىَّ النّاسُ كَما يُنظَرُ إلَى الكَواكِبِ فى اُفُقِ السَّماءِ ، ثُمَّ غَضَّ الدَّهرُ مِنّى ، فَقُرِنَ بى فُلانٌ وفُلانٌ ، ثُمَّ قُرِنتُ بِخَمسَةِ أمثَلُهُم عُثمانُ ، فَقُلتُ : وا ذَفَراه ! ثُمَّ لَم يَرضَ الدَّهرُ لى بِذلِكَ حَتّى أرذَلَنى ، فَجَعَلَنى نَظيراً لابنِ هِند وَابنِ النّابِغَةِ ، لَقَد استَنَّتِ الفِصالُ حَتَّى القَرعى[3] .

3 / 1 ـ 3

كَالعَضُدِ مِنَ المَنكِبِ

3593 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : أنَا مِن رَسَولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كَالعَضُدِ مِنَ المَنكِبِ ، وكَالذِّراعِ مِنَ العَضُدِ ، وكَالكَفِّ مِنَ الذِّراعِ ، ربّانى صَغيراً ، وآخانى كَبيراً[4] .

---

١ . الخصال : ص572 ح1 عن مكحول .

٢ . الإرشاد : ج1 ص54 .

٣ . شرح نهج البلاغة : ج20 ص326 ح733 .

۴ . شرح نهج البلاغة : ج20 ص315 ح625 .

3590-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a), çocukluğumda beni babamdan istedi ve ben onunla yiyip, onunla içerdim; dostu ve sohbet arkadaşıydım.[1]

3591-*el-İrşad* [İmam Ali'nin (a.s) hicretten sonraki ahvalinden söz ederken]: Medine'ye vardığında Peygamber (s.a.a) onu kendi evine misafir etti; kendi yerine yerleştirdi. Onu kendi ailesi ve çocuklarının arasına karıştırdı. Kendisine has olan şeyden onu ayırmadı; batınî işinde ve sırrında ondan çekinmedi.[2]

3/1-2

Ondan Bir Parça Gibiydim

3592-İmam Ali (a.s): Resulullah'ın (s.a.a) zamanında, Allah Resulü'nden (s.a.a) bir parça gibiydim. İnsanlar bana gökyüzü ufkunda bulunan yıldızlara baktıkları gibi bakıyorlardı. Sonra zamane beni aşağı düşürdü; Falan ve Filan bana yakın seviyede sayıldılar. Sonra da en üstünleri Osman olan beş kişinin yanına koyuldum. Dedim ki: Ah şu iğrençlikten! Zamane benim için bu kadarına da razı olmadı; beni aşağıya indirdi ve Hind'in oğlu (Muaviye) ile Nabiğa'nın oğluna (Amr b. As) denk konumuna düşürdü.[3]

3/1-3

Omuzdaki Pazu Gibi

3593-İmam Ali (a.s): Benim Resulullah'a (s.a.a) olan konumum, pazunun omuza, kolun pazuya ve elin kola olan konumu gibidir. Küçüklüğümde beni terbiye etti ve büyüklüğümde beni kendisine kardeş kıldı.[4]

1-*el-Hisal*, s.527, h.1, Mekhul'dan.
2-*el-İrşad*, c.1, s.54.
3-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.20, s.326, h.733.
4-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.20, s.315, h.625.

4 ـ 1 / 3

كَالضَّوءِ مِن الضَّوءِ

3594 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : أنا مِن رَسولِ اللهِ كَالضَّوءِ مِنَ الضَّوءِ[1] ، وَالذِّراعِ مِنَ العَضُدِ[2] .

3595 . **عنه**(عليه السلام) : أنا مِن أحمَدَ كَالضَّوءِ مِنَ الضَّوءِ[3] .

3596 . **الإمام الصادق**(عليه السلام) ـ لِمُحَمَّدِ بنِ حَربٍ الهِلالِىِّ ـ : إنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) بِرَسولِ اللهِ شُرِّفَ ، وبِهِ ارتَفَعَ . . . أما عَلِمتَ أنَّ المِصباحَ هُوَ الَّذى يُهتدى بِهِ فِى الظُّلمَةِ ، وَانبِعاثُ فَرعِهِ مِن أصلِهِ ، وقَد قالَ عَلِىٌّ(عليه السلام) : «أنَا مِن أحمَدَ كَالضَّوءِ مِنَ الضَّوءِ» ! أ ما عَلِمتَ أنَّ مُحَمَّداً وعَلِيّاً صَلَواتُ اللهِ عَلَيهِما كانا نوراً بَينَ يَدَى اللهِ جَلَّ جَلالُهُ قَبلَ خَلقِ الخَلقِ بِألفَى عامٍ ، وأنَّ المَلائِكَةَ لَمّا رَأَت ذلِكَ النُّورَ رَأَت لَهُ أصلاً قَدِ انشَعَبَ فيهِ شُعاعٌ لامِعٌ ، فَقالَت : إلهَنا وسَيِّدَنا ، ما هذَا النّورُ ؟

فَأَوحَى اللهُ عَزَّ وجَلَّ إلَيهِم : هذا نورٌ مِن نورى ، أصلُهُ نُبُوَّةٌ ، وفَرعُهُ إمامَةٌ ، أمَّا النُّبُوَّةُ

---

١ . الضوء هو النور ، وعليه يكون معنى الحديث قريباً من معنى الحديث النبوى المشهور : «أنا وعلىّ من نور واحد» .

لكن ورد الحديث فى بعض النسخ هكذا : «كالصِّنو من الصِّنو» والصِّنْو : أن تطلع نخلتان من عِرق واحد (النهاية: ج3 ص57)، وعليه فيكون المعنى مقارباً لما ورد فى النبوى المشهور : «أنا وعلىّ من شجرة واحدة».

٢ . نهج البلاغة : الكتاب 45 .

٣ . الأمالى للصدوق : ص604 ح840 عن يونس بن ظبيان عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام) ، بشارة المصطفى : ص191 ، روضة الواعظين : ص142 .

فَلِمُحَمَّد عَبدی ورَسولی ، وأمَّا الإِمامَةُ فَلِعَلِیٍّ حُجَّتی ووَلِیّی[١] .

3/1-4

Işıktan Bir Işık Gibi

3594-İmam Ali (a.s): Ben Resulullah'ın (s.a.a) ışığından bir ışık[2] ve pazusunun dirseği konumundayım.[3]

3595-İmam Ali (a.s): Benim Ahmed'e olan konumum, ışıktan ışık gibidir.[4]

3596-İmam Sadık (a.s) [Muhammed b. Harb Hilali'ye hitaben]: Ali, Resulullah'la şereflendi ve onun vesilesiyle yüceldi… Karanlıkta ancak meşale yardımıyla yol bulunduğunu ve dalın kökünden beslendiğini bilmez misin? Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Benim Ahmed'e olan konumum, ışıktan ışık gibidir!" Bilmez misin ki Muhammed ve Ali (her ikisine Allah'ın salât-ü selamları olsun) yaratıklar yaratılmadan iki bin yıl önce yüce Allah'ın önünde bir nur idi. Melekler bu nura baktıklarında onun bir kaynağı olduğunu gördüler ki ondan parlak bir ışık yansıyordu. Dediler ki: 'Ey ilahımız ve efendimiz! Bu nur nedir?' Yüce Allah da onlara şöyle vahyetti: Bu, benim nurumdan bir nurdur; aslı (kökü) nübüvvettir ve fer'i (dalı) imamettir. Nübüvvet kulum ve Re-

---

١ . معانی الأخبار : ص351 ح1 ، علل الشرائع : ص174 ح1 کلاهما عن محمّد بن حرب الهلالی .

2-Burada geçen ışık sözcüğü nur anlamına gelmektedir. Hadisin manası meşhur "Ben ve Ali bir nurdanız" hadisine yakın bir manadır.

Fakat bazı nüshalarda hadiste geçen ve ışık anlamına gelen "dav'" kelimesi yerine bir kökten çıkan iki hurma fidesi anlamına gelen "sanv" sözcüğü geçmiştir (*en-Nihaye*, c.3, s.57). Bu durumda hadis, "Ben ve Ali bir ağaçtanız" hadisine yakın bir anlam ifade eder.

3-*Nehcü'l-Belaga*, 45.mektup.

4-Saduk, *el-Emali*, s.604, h.840, Yunus b. Zabyan'dan İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s); *Bişaretu'l-Mustafa*, s.191; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.142.

sulüm Muhammed'e ait, imamet ise hüccetim ve velim Ali'ye aittir.[1]

5 ـ 1 / 3

صنوُ رَسول الله

3597 . **الإمام علیّ**(عليه السلام): أَنَا صِنوُ رَسولِ اللهِ ، وَالسّابِقُ إلَى الإِسلامِ ، وكاسِرُ الأَصنامِ ، ومُجاهِدُ الكُفّارِ ، وقامِعُ الأَضدادِ[٢] .

3598 . **عنه**(عليه السلام): أَنَا صِنوُهُ ، ووَصِيُّهُ ، ووَلِيُّهُ ، وصاحِبُ نَجواهُ وسِرِّهِ[٣] .

6 ـ 1 / 3

دينى دينُهُ وحَسَبى حَسَبُهُ

3599 . **الإمام علیّ**(عليه السلام): دينى دينُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وحَسَبى حَسَبُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، فَمَن تَناوَلَ دينى وحَسَبى فَقَد تَناوَلَ دينَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وحَسَبَهُ[٤] .

3600 . **عنه**(عليه السلام): حَسَبى حَسَبُ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، ودينى دينُ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، ومَن نالَ مِنّى شَيئاً فَإِنَّما يَنالُهُ مِنَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله)[٥] .

1-*Maani'l-Ahbar*, s.351, h.1; *İlelu'ş-Şerayi*, s.174, h.1, ikisi de Muhammed b. Harb el-Hilali'den.

٢ . غرر الحكم : ح3761 .

٣ . الأمالى للمفيد : ص6 ح3 ، الأمالى للطوسى : ص626 ح1292 ، بشارة المصطفى : ص4 ، كشف الغمّة : ج2 ص38 كلّها عن الأصبغ بن نباتة .

٤ . الأمالى للمفيد : ص88 ح3 ، الأمالى للصدوق : ص499 ح685 كلاهما عن أبى صادق ، روضة الواعظين : ص300 كلاهما نحوه .

٥ . تاريخ دمشق : ج42 ص519 عن أبى صادق ، شرح نهج البلاغة : ج4 ص105 عن كهمس ;

3601 . **عنه**(عليه السلام): إنَّ حَسَبی حَسَبُ النَّبیِّ(صلى الله عليه وآله)، وعِرضی عِرضُهُ، ودَمی دَمُهُ، فَمَن أصابَ مِنّی شَیئاً فَإنَّما أصابَهُ عَن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)[١].

3/1-5
Resulullah'ın İkizi

3597-İmam Ali (a.s): Ben Allah Resulünün ikiz kardeşiyim. İslam'a herkesten önce iman getirdim, putları kırdım, kâfirlerle savaştım, düşmanlara engel olan da benim.[2]

3598-İmam Ali (a.s): Ben onun ikiziyim, vasisi ve velisiyim; gizli konuşması ve sırrının yoldaşıyım.[3]

3/1-6
Borcum Borcu ve Nesebim Nesebidir

3599-İmam Ali (a.s): Benim borcum Resulullah'ın (s.a.a) borcu ve benim nesebim Resulullah'ın (s.a.a) nesebidir. Her kim benim borcuma ve nesebime saldırırsa Resulullah'ın (s.a.a) borcuna ve nesebine saldırmıştır.[4]

3600-İmam Ali (a.s): Benim nesebim Peygamberin (s.a.a) nesebidir ve benim borcum Peygamberin (s.a.a) borcudur. Benim tarafımdan bir şeye ulaşan kimse hiç kuşkusuz onu Peygamberden (s.a.a) elde etmiştir.[5]

تفسير فرات : ص61 ح24 عن أبی كهمس وليس فيهما ذيله .

١ . شرح الأخبار : ج1 ص209 ح176 عن كميل .

2-*Gureru'l-Hikem*, h.3761.

3-Müfid, *el-Emali*, s.6, h.3; Tusi, *el-Emali*, s.626, h.1292; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.4; *Keşfu'l-Gumme*, c.2, s.38, hepsi Esbağ b. Nebate'den.

4-Müfid, *el-Emali*, s.88, h.3; Saduk, *el-Emali*, s.499, h.685, ikisi de Ebu Sadık'tan; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.300.

5-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.519, Ebu Sadık'tan; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.4, s.105, Kehmes'ten; *Tefsir-i Furat*, s.61, h.24, Ebu Kehmes'ten ve bu iki kay-

3601-İmam Ali (a.s): Benim nesebim Peygamberin (s.a.a) nesebidir; namusum onun namusu ve kanım onun kanıdır. Benden bir şeye ulaşan kimse hiç şüphesiz onu Resulullah'tan (s.a.a) elde etmiş olur.[1]

7 ـ 1 / 3

كُنتُ آخِرَ النّاسِ عَهداً بِهِ

3602 . **الإمام علیّ**(عليه السلام): إنّی كُنتُ آخِرَ النّاسِ عَهداً بِرَسولِ اللهِ ، ودَلَّيتُهُ فی حُفرَتِه[٢] .

3603 . **عنه**(عليه السلام): لَقَد قُبِضَ النَّبِیُّ(صلى الله عليه وآله) وإنَّ رَأسَهُ لَفی حِجری ، ولَقَد ولّيتُ غُسلَهُ بِيَدی ، تَقلِبُهُ المَلائِكَةُ المُقَرَّبونَ مَعی[٣] .

3604 . **عنه**(عليه السلام): إنَّ النَّبِیَّ(صلى الله عليه وآله) كانَ واضِعاً رَأسَهُ فی حِجری ، فَلَم يَزَل يَقولُ : الصَّلاةَ الصَّلاةَ ، حَتّی قُبِضَ[٤] .

3605 . **عنه**(عليه السلام): لَقَد قُبِضَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وإنَّ رَأسَهُ لَعَلی صَدری ، ولَقَد سالَت نَفسُهُ فی كَفّی ، فَأمرَرتُها عَلی وَجهی . ولَقَد وَلِيتُ غُسلَهُ(صلى الله عليه وآله) وَالمَلائِكَةُ أعوانی ، فَضَجَّتِ الدّارُ وَالأفنِيَةُ ; مَلاٌ يَهبِطُ ، ومَلاٌ يَعرُجُ ، وما فارَقَت سَمعی هَينَمَةٌ مِنهُم ، يُصَلّونَ عَلَيهِ حَتّی وارَيناهُ فی ضَريحِهِ .

---

nakta hadisin son cümlesi yer almamış.

1-*Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.209, h.176, Kumeyl'den.

٢ . الخصال : ص572 ح1 عن مكحول .

٣ . الأمالی للمفيد : ص235 ح5 ، الأمالی للطوسی : ص11 ح13 ، كشف الغمّة : ج2 ص5 كلّها عن الأصبغ بن نباتة ، وقعة صفّين : ص224 عن أبی سنان الأسلمی .

٤ . خصائص الأئمّة(عليهم السلام) : ص51 وراجع المناقب للكوفی : ج1 ص382 ح300 .

فَمَن ذا أحَقُّ بِهِ مِنّی حَیّاً ومَیِّتاً ؟ ! فَانفُذوا عَلی بَصائِرِکُم ، وَلَتَصدُق نِیّاتُکُم فی جِهادِ عَدُوِّکُم ، فَوَالَّذی لا إلهَ إلاّ هُوَ إنّی لَعَلی جادَّةِ الحَقِّ ، وإنَّهُم لَعَلی مَزَلَّةِ الباطِلِ .

أقولُ ما تَسمَعونَ وأستَغفِرُ اللهَ لی ولَکُم[١] .

3/1-7

Ona En Son Veda Eden Bendim

3602-İmam Ali (a.s): Ben halktan Resulullah'a veda eden son kişiydim ve onu kabrine ben indirdim.[2]

3603-İmam Ali (a.s): Peygamberin (s.a.a) başı kucağımda olduğu halde vefat etti. Onu kendi elimle yıkadım (gusül verdim); melekler de yanımda bedenini çeviriyorlardı.[3]

3604-İmam Ali (a.s): Peygamber (s.a.a) başını kucağıma koymuştu ve sürekli "namaz, namaz…" diyordu ki vefat etti.[4]

3605-İmam Ali (a.s): Resulullah (s.a.a), başı göğsümde, bedeni ellerimde olduğu halde can verdi ve böylece gözlerimin önünden geçti gitti. Onu (s.a.a) yıkamayı üstlendim, melekler de bana yardım ediyordu. Adeta evin altı üstü feryat ediyordu. Bir grup melek iniyor, bir grup da göğe çıkıyordu. Onu yatacağı yere koyuncaya kadar, meleklerin selam ve dua sesleri, feryat ve figanları kulağımdan gitmemişti. Ölüyken de diriyken de ona benden daha layık kim var? Basiretinizi çalıştırın, düşmanınızla sa-

---

١ . نهج البلاغة : الخطبة 197 ، غرر الحکم : ح10145 وفیه إلی «حیّاً ومیّتاً» .

2-*el-Hisal*, s.572, h.1, Mekhul'dan.

3-Müfid, *el-Emali*, s.235, h.5; *Tusi, el-Emali*, s.11, h.13; *Keşfu'l-Gumme*, c.2, s.5, hepsi Esbağ b. Nebate'den; *Vakat-u Sıffîn,* s.224, Ebu Sinan Eslemi'den.

4-*Hasaisu'l-Eimme*, s.51. Ayrıca bkz. Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.382, h.300.

vaşma niyetinizde sadık olun. Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a andolsun ki, ben dosdoğru hak yoldayım; onlar ise ayakları kaydıran batıl yoldalar.

Duyduklarınızı söylüyorum, Allah'tan kendim ve sizin için de bağışlanma diliyorum.[1]

8 ـ 1 / 3

أنَا أولى بِهِ حَيّاً ومَيِّتاً

3606 . **الإمام علىّ**(عليه السلام): أنَا أولى بِرَسولِ اللهِ حَيّاً ومَيِّتاً ، وأنَا وَصِيُّهُ ، ووَزيرُهُ ، ومُستَودَعُ سِرِّهِ وعِلمِهِ[٢] .

3607 . **عنه**(عليه السلام): نَحنُ أولى بِرَسولِ اللهِ حَيّاً ومَيِّتاً[٣] .

3608 . **عنه**(عليه السلام): وَاللهِ ، إنّى لاَخوهُ ، ووَلِيُّهُ ، ووارِثُهُ ، وَابنُ عَمِّهِ ، فَمَن أحَقُّ بِهِ مِنّى ؟ ![٤]

2 / 3

مُنتَهَى الخُضوعِ لِلنَّبِىِّ

1 ـ 2 / 3

1-*Nehcü'l-Belaga*, 197. hutbe; *Gureru'l-Hikem*, h.10145, bu kaynakta "Ölüyken de diriyken de ona benden daha layık kim var?" cümlesine kadar.

٢ . الاحتجاج : ج1 ص182 ح36 عن أبى المفضّل محمّد بن عبد الله الشيبانى بإسناده عن رجاله .

٣ . الإمامة والسياسة : ج1 ص29 .

٤ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص130 ح65 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص653 ح1110 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص136 ح4635 ، المعجم الكبير : ج1 ص107 ح176 ، تفسير ابن أبى حاتم : ج2 ص581 ح1553 ; الأمالى للطوسى : ص502 ح1099 ، الاحتجاج : ج1 ص466 ح110 وليس فيهما «ووليّه» ، المناقب للكوفى : ج1 ص339 ح265 كلّها عن ابن عبّاس .

أنَا عَبدٌ مِن عَبيدِ مُحَمَّد

3609 . **الإمام الصادق**(عليه السلام): جاءَ حبرٌ مِنَ الأَحبارِ إلى أميرِ المُؤمنينَ(عليه السلام)، فَقالَ: يا أميرَ المُؤمنينَ، مَتى كانَ ربُّکَ؟ فَقالَ لَهُ: ثَكِلَتکَ اُمُّکَ! ومَتى لَم يَكُن حَتّى يُقالَ: مَتى كانَ؟! كانَ ربّى قَبلَ القَبلِ بِلا قَبل، وبَعدَ البَعدِ بِلا بَعد، ولا غايَةَ ولا مُنتَهى لِغايَتِه، انقَطَعَتِ الغاياتُ عِندَهُ، فَهُوَ مُنتَهى كُلِّ غايَة.

3/1-8

Diriyken ve Ölüyken Ona En Öncelikli Benim

3606-İmam Ali (a.s): Ben, Resulullah'a diriyken ve ölüyken en öncelikli olan kişiyim. Ben onun vasisi ve veziriyim; sırrı ve ilminin tevdi edildiği kişiyim.[1]

3607-İmam Ali (a.s): Biz, Resulullah'a ölüyken de diriyken de en öncelikli kimseleriz.[2]

3608-İmam Ali (a.s): Allah'a yemin olsun ki ben onun kardeşiyim, velisi ve varisiyim, amcasının oğluyum. Öyleyse ona, benden daha öncelikli kimdir?![3]

3/2

PEYGAMBER'E KARŞI NİHAİ DERECEDE EĞİLİŞİ

3/2-1

1-*el-İhticac*, c.1, s.182, h.36, Ebu'l-Mufazzal Muhammed b. Abdullah eş-Şeybani'den.

2-*el-İmamet ve's-Siyaset*, c.1, s.29.

3-*Nesai, Hasais-i Emirülmüminin,* s.130, h.65; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.653, h.1110; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.136, h.4635; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.1, s.107, h.176; *Tefsir-i İbn-i Ebu Hatem*, c.2, s.581, h.1553; Tusi, *el-Emali*, s.502, h.1099; *el-İhticac*, c.1, s.466, h.110, bu iki kaynakta "velisi" kelimesi geçmemiş; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.339, h.265, hepsi İbn-i Abbas'tan.

Ben Muhammed'in Kullarından Bir Kulum

3609-İmam Sadık (a.s): Yahudi bilginlerinden biri Emirülmüminin'in (a.s) yanına geldi ve dedi ki: 'Ey Emirülmüminin! Rabbin ne zaman var oldu?' Dedi ki: Anan sensiz kalasıca! Ne zaman olmadı ki, ne zaman varoldu? diye sorulsun? Benim Rabbim, önceden önce, öncesiz vardı, sonradan sonra, sonrasız vardır. Sonluğunun sonu, sınırı yoktur. Sonlar O'nda son bulur. O, her şeyin sonudur.

فَقالَ : يا أميرَ المُؤمِنينَ ، أ فَنَبِيٌّ أنتَ ؟ فَقالَ : وَيلَکَ ! إنَّما أنَا عَبدٌ مِن عَبيدِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله)[1] .

2 ـ 2 / 3

لَم اُخالِف رَسولَ اللهِ قَطُّ

3610 . **الإمام علي**(عليه السلام) : إنّي وَاللهِ لَم اُخالِف رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قَطُّ ، ولَم أعصِه فِي أمر قَطُّ ، أقيه بِنَفسي فِي المَواطِنِ الَّتي تَنكُصُ فيهَا الأَبطالُ وتُرعَدُ مِنهَا الفَرائِصُ ، بِقُوَّةٍ أكرَمَنِي اللهُ بِها ، فَلَهُ الحَمدُ[2] .

3611 . **عنه**(عليه السلام) : ما رَدَدتُ عَلَى اللهِ كَلِمَةً قَطُّ ، ولا خالَفتُ النَّبِيَّ فِي شَيء ، أفديهِ فِي المَواطِنِ كُلِّها بِنَفسي ، ولَقَد جَلَّيتُ الكَربَ العَظيمَ عَن وَجهِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه

---

١ . الكافي : ج1 ص89 ح5 و ص90 ح8 نحوه ، التوحيد : ص174 ح3 كلّها عن أبي الحسن الموصلي ، الاحتجاج : ج1 ص496 ح126 .

٢ . الأمالي للمفيد : ص235 ح5 ، الأمالي للطوسي : ص111 ح13 ، كشف الغمّة : ج2 ص5 كلّها عن الأصبغ بن نباتة ، وقعة صفّين : ص224 عن أبي سنان الأسلمي ; شرح نهج البلاغة : ج5 ص181 عن أبي سنان عن أبيه .

وآله) ، نَجدَةً أعطانيها ربّی[1] .

3612 . **عنه**(عليه السلام) : لَقَد عَلِمَ المُستَحفَظونَ من أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) أنّی لَم أرُدَّ عَلَی اللهِ ولا عَلی رَسولِهِ ساعَةً قَطُّ ، ولَقَد واسَيتُهُ بِنَفسی فِی المَواطِنِ الَّتی تَنكُصُ فيهَا الأَبطالُ وتَتَأَخَّرُ فيهَا الأَقدامُ ، نَجدَةً أكرَمَنِی اللهُ بِها[2] .

Yahudi dedi ki: Ey Emirülmüminin! Yoksa sen peygamber misin?

Dedi ki: Yazıklar olsun sana! Ben, ancak Muhammed'in (s.a.a) kullarından bir kulum.[3]

3/2-2

Resulullah'a Asla Muhalefet Etmedim

3610-İmam Ali (a.s): Allah'a yemin olsun ki ben, Resulullah'a (s.a.a) asla muhalefet etmedim ve hiçbir konuda ona karşı gelmedim. Allah'ın bana ikram ettiği kuvvetle kahramanların caydıkları ve korkudan tir tir titredikleri meydanlarda kendimi ona siper ediyordum. Allah'a hamd olsun.[4]

3611-İmam Ali (a.s): Allah'ın hiçbir sözünü asla reddetmedim ve hiçbir konuda Peygambere karşı gelmedim. Tüm meydanlarda kendimi ona feda ediyordum ve Rabbimin bana vermiş

---

١ . المناقب للكوفی : ج2 ص556 ح1069 عن ابن عبّاس .

٢ . نهج البلاغة : الخطبة 197 ، غرر الحكم : ح10145 .

3-*el-Kâfî*, c.1,s.89, h.5 ve s.90, h.8; *et-Tevhid*, s.174, h.3, hepsi Ebu'l-Hasan Musili'den; *el-İhticac*, c.1, s.496, h.126.

4- Müfid, *el-Emali*, s.235, h.5; *Tusi*, *el-Emali*, s.111, h.13; *Keşfu'l-Gumme*, c.2, s.5, hepsi Esbağ b. Nebate'den; Vakat-u Sıffın, s.224, Ebu Sinan Eslemi'den; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.5, s.181, Ebu Sinan'dan babasından.

olduğu cesaretle Resulullah'ın (s.a.a) yüzünden çok büyük sıkıntıları uzaklaştırdım.[1]

3612-İmam Ali (a.s): Muhammed'in (s.a.a) ashabından olup O'nu ve dinini koruyanlar, benim bir an bile Allah'ın ve Resulünün emrini reddetmediğimi bilirler. Cesur yiğitlerin dayanamayıp geriledikleri tehlikeli anlarda bile, Allah'ın bana ihsan ettiği cesaretle canımı yoluna koydum.[2]

3 / 3

التَّقَدُّمُ عَلَى الأَقرانِ

1 ـ 3 / 3

لا يَتَقَدَّمُنى أحَدٌ إلاّ أحمَدُ

3613 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : لا يَتَقَدَّمُنى أحَدٌ إلاّ أحمَدُ(صلى الله عليه وآله) ، وإنّى وإيّاهُ لَعَلى سَبيل واحِد ، إلاّ أنَّهُ هُوَ المَدعُوُّ باسمه[٣] .

3614 . **عنه**(عليه السلام) : اللّهُمَّ إنَّکَ تَعلَمُ أنّى أوَّلُ مَن أنابَ ، وسَمِعَ فَأجابَ ، لَم يَسبِقنى إلاّ رَسولُکَ[٤] .

3615 . **عنه**(عليه السلام) : اللّهُمَّ إنّى أوَّلُ مَن أنابَ ، وسَمِعَ وأجابَ ، لَم يَسبِقنى إلاّ

1-Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.556, h.1069, İbn-i Abbas'tan.

2-*Nehcü'l-Belaga*, 197.hutbe; *Gureru'l-Hikem*, h.10145.

٣ . الكافى : ج1 ص198 ح3 ، مختصر بصائر الدرجات : ص41 ، بصائر الدرجات : ص199 ح1 كلّها عن أبى الصامت الحلوانى عن الإمام الباقر(عليه السلام) .

٤ . تذكرة الخواصّ : ص120 عن عبد الله بن صالح العجلى ; بحار الأنوار : ج77 ص295 ح3 .

رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)بِالصَّلاةِ[١] .

3616 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا الصِّدّيقُ الأَكبَرُ ، وأَنَا الفاروقُ الأَوَّلُ ، أَسلَمتُ قَبلَ إسلامِ النّاسِ ، وصَلَّيتُ قَبلَ صَلاتِهِم[٢] .

3617 . **عنه**(عليه السلام) : وَاللهِ لاَنَا أَوَّلُ مَن صَدَّقَهُ[٣] .

3/3

RAKİPLERİNDEN ÖNDE OLUŞU

3/3-1

Ahmed'den Başka Kimse Beni Geçmez

3613-İmam Ali (a.s): Ahmed'den (s.a.a) başka kimse beni geçmez; ben ve o bir yol üzereyiz. Sadece o ismiyle çağrılmıştır [peygamber olarak atanmıştır].[4]

3614-İmam Ali (a.s): Allah'ım! Sen de biliyorsun ki ben ilk yönelen, işitip icabet eden kişiyim. Resulünden başkası benden öne geçmemiştir.[5]

3615-İmam Ali (a.s): Allah'ım, ilk olarak mabuduna yö-

---

١ . نهج البلاغة : الخطبة 131 .

٢ . شرح نهج البلاغة : ج1 ص30 .

٣ . نهج البلاغة : الخطبة 37 ، خصائص الأئمّة(عليهم السلام) : ص99 .

4-*el-Kâfî*, c.1, s.198, h.3; *Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.41, *Basairu'd-Derecat*, s.199, h.1, hepsi Ebu Samit Helvani'den İmam Bakır'dan (a.s).

5-*Tezkiretu'l-Havas*, s.120, Abdullah b. Salih İcli'den; *Biharu'l-Envar*, c.77, s.295, h.3.

nelen, işitip icabet edenlerdenim. Resulullah'tan (s.a.a) başka benden önce namaz kılan olmadı.[1]

3616-İmam Ali (a.s): Sıddık-ı Ekber benim ve Faruk-u Azam benim. Halktan önce İslamı kabul ettim ve onlardan önce namaz kıldım.[2]

3617-İmam Ali (a.s): Allah'a yemin olsun ki ben onu tasdik eden ilk kimseydim.[3]

2 ـ 3 / 3

لَن يُسرِعَ أحَدٌ قَبلی إلی دَعوَةِ حَقٍّ

3618 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) ـ فی قَضیَّةِ الشّوری ـ : لَن يُسرِعَ أحَدٌ قَبلی إلی دَعوَةِ حَقٍّ ، وصِلَةِ رَحِم ، وعائِدَةِ كَرَم ، فَاسمَعوا قَولی ، وعوا مَنطِقی[۴] .

3619 . **عنه**(علیه السلام) ـ فی قَضیَّةِ الشّوری ـ : لَن يُسرِعَ أحَدٌ قَبلی إلی دَعوَةِ حَقٍّ ، وصِلَةِ رَحِم ، ولا حَولَ ولا قُوَّةَ إلاّ بِاللهِ ، اِسمَعوا كَلامی ، وعوا مَنطِقی[۵] .

3 ـ 3 / 3

كُنتُ أخفَضَهُم صَوتاً وأعلاهُم فَوتاً

3620 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) ـ فی خُطبَةٍ لَهُ بَعدَ وَقعَةِ النَّهرَوانِ ـ : فَقُمتُ بِالأمرِ حينَ فَشِلوا ، وتَطَلَّعتُ حينَ تَقَبَّعوا ، ونَطَقتُ حينَ تَعتَعوا ، ومَضَيتُ بِنورِ اللهِ حينَ وَقَفوا .

1-*Nehcü'l-Belaga*, 131.hutbe.

2-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.1, s.30.

3-*Nehcü'l-Belaga*, 37. Hutbe; *Hasaisu'l-Eimme*, s.99.

۴ . نهج البلاغة : الخطبة 139 .

۵ . تاريخ الطبری : ج4 ص236 ، الكامل فی التاريخ : ج2 ص225 .

وكُنتُ أخفَضَهُم صَوتاً ، وأعلاهُم فَوتاً ، فَطِرتُ بِعنانِها ، وَاستَبدَدتُ بِرِهانِها ، كَالجَبَلِ لا تُحَرِّكُهُ القَواصِفُ ، ولا تُزيلُهُ العَواصِفُ ، لَم يَكُن لاِحَدٍ فِيَّ مَهمَزٌ ، ولا لِقائِلٍ فِيَّ مَغمَزٌ[1] .

4 ـ 3 / 3

أنَا خَيرٌ مِنکَ ومِنهُما

3621 . شرح نهج البلاغة : قالَ لَهُ]لِعَلِيٍّ(عليه السلام)[عُثمانُ ـ فى كَلام تَلاحَيا فيهِ حَتّى جَرى ذِكرُ أبى بَكر وعُمَرَ ـ : أبو بَكر وعُمَرُ خَيرٌ مِنکَ .

3/3-2

Hakka Davette Asla Benden Öne Geçen Olmamıştır

3618-İmam Ali (a.s) [Şura meselesinde]: Hiç kimse, benden önce hakkın davetine, akrabalığın gereğini yapmaya ve keremiyle yardıma koşmadı. Artık sözümü dinleyin ve dediklerimi aklınızda tutun.[2]

3619-İmam Ali (a.s) [Şura meselesinde]: Hiç kimse, benden önce hakkın davetine ve akrabalığın gereğini yapmaya koşmadı. Allah'tan başka hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Sözümü dinleyin ve dediklerimi aklınızda tutun.[3]

3/3-3

Herkesten Sessizdim, Ama Öne Geçmede Herkesten Üstündüm

3620-İmam Ali (a.s) [Nehrevan savaşından sonra okuduğu hutbesinden]: Gevşedikleri sırada ben işe koyuldum. Onlar başlarını yakalarının içine sokmuşlarken (gizlenmişlerken), ben kendimi açık bir şekilde ortaya attım. Onlar dilsizlerken, ben konuştum. Onlar durmuşken, ben Allah'ın nuruyla geçip gittim. Herkesten daha sessiz, ama öne

---

١ . نهج البلاغة : الخطبة 37 وراجع كمال الدين : ص388 والأمالى للصدوق : ص312 ح363 .

2-*Nehcü'l-Belaga*, 139.hutbe.

3-*Tarih-i Taberi*, c.4, s.236; *el-Kamil fi't-Tarih*, c.2, s.225.

geçmede herkesten daha üstündüm. Faziletlerin dizginini tutarak uçtum ve o faziletlerin ödülünü ben aldım. Şiddetli rüzgârların yerinden kıpırdatamadığı, kasırgaların söküp atamadığı bir dağ gibiydim. Hiç kimse yüzüme karşı veya ardımdan bir ayıbımı-kusurumu söyleyemez, beni kınayamazdı.[1]

3/3-4

Ben Senden ve O İkisinden Daha Üstünüm

3621-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga* [Osman ile İmam Ali (a.s) arasında geçen bir konuşmada söz Ebubekir ve Ömer'e varınca] Osman ona [Ali'ye (a.s)] dedi ki: Ebubekir ve Ömer senden üstündürler.

فَقالَ : أنَا خَيرٌ منکَ ومنهُما ، عَبَدتُ اللهَ قَبلَهُما ، وعَبَدتُهُ بَعدهُما[٢] .

3622 . **الإحتجاج** : رُوِیَ أنَّ یَوماً مِنَ الأیّامِ قالَ عُثمانُ بنُ عَفّانَ لِعَلِیِّ بنِ أبی طالب(علیه السلام) : إن تَرَبَّصتَ بی فَقَد تَرَبَّصتَ بِمَن هُوَ خَیرٌ مِنّی ومنکَ . قالَ عَلِیٌّ(علیه السلام) : ومَن هُوَ خَیرٌ مِنّی ؟ ! قالَ : أبو بَکر وعُمَرُ . فَقالَ عَلِیٌّ(علیه السلام) : کَذَبتَ ، أنَا خَیرٌ منکَ ومنهُما ; عَبَدتُ اللهَ قَبلَکُم ، وعَبَدتُهُ بعدَکُم[٣] .

5 ـ 3 / 3

فَیا عَجَباً لِلدَّهرِ !

3623 . **الإمام علی**(علیه السلام) ـ فی کتابه إلی مُعاویَةَ ـ : فَیا عَجَباً لِلدَّهرِ ; إذ صِرتُ یُقرَنُ بی مَن لَم یَسعَ بِقَدَمی ، ولَم تَکُن لَهُ کَسابِقَتِیَ الَّتی لا یُدلی أحَدٌ بِمثلِها ، إلاّ أن یَدَّعِیَ مُدَّعٍ

1-*Nehcü'l-Belaga*, 37.hutbe. Ayrıca bkz. *Kemalu'd-Din*, s.388; Saduk, *el-Emali*, s.312, h.363.

٢ . شرح نهج البلاغة : ج20 ص262 ح66 و ص25 ; الفصول المختارة : ص168 و ص279 ، الإيضاح : ص519 ، كنز الفوائد : ج1 ص265 ، المسترشد : ص227 ح65 كلّها نحوه .

٣ . الاحتجاج : ج1 ص362 ح59 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص5 .

ما لا أعرِفُهُ ، ولا أظُنُّ اللهَ يَعرِفُهُ . وَالحَمدُ للهِ عَلى كُلِّ حال[1] .

3624 . عنه(عليه السلام) ـ فى خُطبَةٍ لَهُ تَشتَمِلُ عَلَى الشَّكوى مِن أمرِ الخِلافَةِ ـ : أما وَاللهِ لَقَد تَقَمَّصَها فُلانٌ ، وإنَّهُ لَيَعلَمُ أنَّ مَحَلّى مِنها مَحَلُّ القُطبِ مِنَ الرَّحا ، يَنحَدِرُ عَنّى السَّيلُ ، ولا يَرقى إلَيَّ الطَّيرُ . . .

حَتّى مَضَى الأوَّلُ لِسَبيلِه ، فَأدلى بِها إلى فُلان بَعدَهُ . . . حَتّى إذا مَضى لِسَبيلِه جَعَلَها فى جَماعَةٍ زَعَمَ أنّى أحَدُهُم ، فَيا لَلّهِ وِللشّورى ! مَتَى اعتَرَضَ الرَّيبُ فِيَّ مَعَ الأوَّلِ مِنهُم حَتّى صِرتُ أُقرَنُ إلى هذِهِ النَّظائِرِ ![2]

Dedi ki: Ben senden ve o ikisinden daha üstünüm. Allah'a o ikisinden önce kulluk ettim ve onlardan sonra da O'na kulluk ettim.[3]

3622-*el-İhticac*: Rivayet edildiğine göre birgün Osman b. Affan, Ali b. Ebutalib'e (a.s) dedi ki: 'Eğer şimdi benim [ölümüm ve hilafetimin sona ermesi] için pusuda bekliyorsan daha önce de benden ve senden daha üstün olan kimseleri beklemiştin.' Ali (a.s) dedi ki: 'Benden daha üstün olan kimdir?!' Dedi ki: 'Ebubekir ve Ömer.' Bunun üzerine Ali (a.s) şöyle buyurdu: Yalan söyledin. Ben, senden ve o ikisinden daha üstünüm. Allah'a sizden önce kulluk ettim ve sizden sonra da O'na kulluk ettim.[4]

3/3-5

Şu Çağa Şaşıyorum!

3623-İmam Ali (a.s) [Muaviye'ye yazdığı mektubunda]: Şu yaşadığım çağa ne kadar da şaşıyorum! Allah'ın dinini savunmayan ve benim gibi bir geçmişi olmayan birisi (Muaviye) benimle aynı seviyede tutuluyor! Oysa değil o, hiç kimse bu seviyeye ulaşmamıştır. O seviyede oldu-

---

١ . نهج البلاغة : الكتاب 9 .

٢ . نهج البلاغة:الخطبة3، معانى الأخبار:ص361ص1، الإرشاد:ج1ص287، علل الشرائع:ص150ح12، الجمل: ص126، الاحتجاج: ج1 ص452 ح105 كلّها عن ابن عبّاس، الأمالى للطوسى: ص372 ح803 .

3-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.20, s.262, h.66 ve s.25; *el-Fusulu'l-Muhtare*, s.168 ve s.279; *el-İzah*, s.519; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.265; *el-Musterşed*, s.227, h.65.

4-*el-İhticac*, c.1, s.362, h.59; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.5.

ğunu iddia eden birisini ben tanımıyorum ve Allah'ın da tanıdığını zannetmiyorum. Her halükarda hamd Allah'a mahsustur.[1]

3624-İmam Ali (a.s) [Hilafet hakkındaki şikâyetini içeren hutbesinde]: "Allah'a andolsun ki falan kimse, hilafete göre yerimin, değirmen taşının mili gibi olduğunu bildiği halde hilafeti bir gömlek gibi giyindi. Oysa sel benden akar ve hiç bir kuş benim uçtuğum yerlere uçamazdı…

Ta ki birincisi yolunu tamamlayıp, onu kendinden sonraki falana verdi, gitti… Derken o da yolunu kat etti ve hilafeti bir topluluğa bıraktı ki benim de o topluluktan biri olduğumu sanıyordu. Allah'ım sana sığınırım, ne şuraydı bu! Benim hakkımda birincisiyle ne zaman şüphe hâsıl oldu ki bu tür kimselere denk tutuldum ben![2]

4 / 3

الفَضائِلُ الباهِرَةُ

1 ـ 4 / 3

الآيَةُ الكُبرى

3625 . **الإمام علي**(عليه السلام) : أنَا الحُجَّةُ العُظمى ، وَالآيَةُ الكُبرى ، وَالمَثَلُ الأعلى[٣] .

3626 . **عنه**(عليه السلام) : ما للهِ نَبَأٌ أعظَمُ مِنّي ، وما للهِ آيَةٌ أكبَرُ مِنّي[٤] .

3627 . **الإمام الباقر**(عليه السلام) : كانَ أميرُ المُؤمِنينَ ـ صَلَواتُ اللهِ عَلَيهِ ـ يَقولُ : ما

1-*Nehcü'l-Belaga*, 9.mektup.

2-*Nehcü'l-Belaga*, 3.hutbe; *Maani'l-Ahbar*, s.361, h.1; *el-İrşad*, c.1, s.287; *İlelu'ş-Şerayi*, s.150, h.12; *el-Cemel*, s.126; *el-İhticac*, c.1, s.452, h.105, hepsi İbn-i Abbas'tan; Tusi, *el-Emali*, s.372, h.803, Zurare'den İmam Bakır'dan (a.s) İbn-i Abbas'tan İmam Bakır'dan (a.s) babasından (a.s) dedesinden (a.s); *Nesru'd-Dür*, c.1, s.274.

٣ . الأمالي للصدوق : ص92 ح67 عن الأصبغ بن نباتة .

٤ . تفسير القمّي : ج2 ص401 عن الحسين بن خالد عن الإمام الرضا(عليه السلام) ، تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص758 ح2 عن محمّد بن الفضيل عن الإمام الصادق(عليه السلام) وفيه صدره .

للهِ عَزّ وجَلَّ آيَةٌ هِيَ أكبَرُ مِنّى ، ولا للهِ مِن نَبَأ أعظَمُ مِنّى[١] .

2 ـ 4 / 3

الصِّدّيقُ الأكبَرُ

3628 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) : أنَا الصِّدّيقُ الأكبَرُ[٢] .

3/4

GÖZ ALICI FAZİLETLER

3/4-1

Ayete'l-Kübra (En Büyük Ayet)

3625-İmam Ali (a.s): Ben en yüce hüccet, en büyük ayet ve en üstün örneğim.[3]

3626-İmam Ali (a.s): Allah'ın, benden daha yüce bir haberi yoktur ve Allah'ın benden daha büyük bir ayeti yoktur.[4]

---

١ . الكافى : ج1 ص207 ح3 ، بصائر الدرجات : ص77 ح3 ، تفسير فرات : ص533 ح685 نحوه وفيه «أعظم» بدل «أكبر» وكلّها عن أبى حمزة .

٢ . سنن ابن ماجة: ج1 ص44 ح120، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص121 ح4584، خصائص أميرالمؤمنين للنسائى : ص38 ح6 كلّها عن عبّاد بن عبد الله ، أنساب الأشراف : ج2 ص379 ، المعارف لابن قتيبة : ص169 ، تاريخ دمشق : ج42 ص33 ; الإرشاد : ج1 ص31 والأربعة الأخيرة عن معاذة العدويّة ، الخصال : ص402 ح110 ، المناقب للكوفى : ج1 ص260 ح172 كلاهما عن عبّاد بن عبد الله .

3-Saduk, *el-Emali,* s.92, h.67, Esbağ b. Nebate'den.

4-*Tefsir-i Kummi*, c.2, s.401, Hüseyin b. Halid'den İmam Rıza'dan (a.s); *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.758, h.2, Muhammed b. Fuzeyl'den İmam Sadıktan (a.s) ve bu kaynakta sadece hadisin başı var.

3627-İmam Bakır (a.s): Emirülmüminin [Alah'ın salât-ü selamları ona olsun] diyordu ki: Yüce Allah'ın, benden daha büyük bir haberi yoktur ve Allah'ın benden daha yüce bir ayeti yoktur.[1]

3/4-2

Sıddık-ı Ekber

3628-İmam Ali (a.s): Benim Sıddık-ı Ekber.[2]

3629 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا الصِّدّيقُ الأكبَرُ ، وأنَا الفاروقُ بَينَ الحَقِّ وَالباطِلِ[٣] .

3630 . **عنه**(عليه السلام) : ألا وإنّى فيكُم ـ أيُّهَا النّاسُ ـ كَهارونَ فى آلِ فِرعَونَ ، وكَبابِ حِطَّةٍ فى بَنى إسرائيلَ ، وكَسَفينَةِ نوح فى قَومِ نوح ، إنِّى النَّبَأُ العَظيمُ ، وَالصِّدّيقُ الأكبَرُ[٤] .

3 ـ 4 / 3

الفاروقُ الأكبَرُ

1-*el-Kâfi*, c.1, s.207, h.3; *Basairu'd-Derecat*, s.77, h.3; *Tefsir-i Furat*, s.533, h.685, hepsi Ebu Hamza'dan.

2-*Sünen-i İbn-i Mace*, c.1, s.44, h.120; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.121, h.4584; *Nesai*, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.38, h.6, hepsi Ubbad b. Abdullah'tan; *Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.379; *el-Maarif İbn-i Kuteybe*, s.169; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.33; *el-İrşad*, c.1, s.31, son dördü Maaze el-Adevi'den; *el-Hisal*, s.402, h.110; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.260, h.172, ikisi de Ubbad b. Abdullah'tan.

٣ . كنز الفوائد : ج1 ص265 عن معادة بنت عبد الرحمن العدويّة ، كتاب سليم بن قيس : ج2 ص712 ح17 وفيه «والفاروق الذى أفرق . . .» .

٤ . الكافى : ج8 ص30 ح4 عن جابر بن يزيد عن الإمام الباقر(عليه السلام) ; شرح نهج البلاغة : ج4 ص122 وفيه «وقد قال(عليه السلام)غير مرّة : أنا الصدّيق الأكبر والفاروق الأوّل» .

3631 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : أَنَا الفاروقُ الأَكبَرُ[١] .

3632 . **عنه**(علیه السلام) : إنِّی الفاروقُ الأَكبَرُ[٢] .

3633 . **عنه**(علیه السلام) : أَنَا الفاروقُ الأَكبَرُ ، وأَنَا الإِمامُ لِمَن بَعدی ، وَالمُؤدّی عَمَّن كانَ قَبلی[٣] .

3629-İmam Ali (a.s): Benim sıddık-ı ekber ve hakla batıl arasındaki faruk (ayırıcı).[4]

3630-İmam Ali (a.s): [Ey insanlar] iyi bilin ki ben sizin aranızda Firavun hanedanı arasındaki Harun gibiyim. İsrailoğulları içindeki Hıtta (mağfiret) kapısı gibi ve Nuh kavmi arasındaki Nuh'un gemisi gibiyim. Benim büyük haber ve sıddık-ı ekber.[5]

3/4-3

---

١ . الكافی : ج1 ص197 ح2 عن سعید الأعرج و ص196 ح1 ، علل الشرائع : ص164 ح3 كلاهما عن المفضّل بن عمر ، الأمالی للطوسی : ص206 ح352 عن سعید الأعرج ، بحار الأنوار : ج26 ص317 ح85 نقلاً من كتاب القائم للفضل بن شاذان عن صالح بن حمزة عن الحسن بن عبد الله وكلّها عن الإمام الصادق(علیه السلام) ، بصائر الدرجات : ص202 ح5 عن سلمان الفارسی .

٢ . تفسیر فرات : ص178 ح230 عن الإمام الصادق عن أبیه عن جدّه(علیهم السلام) ، بصائر الدرجات : ص200 ح2 عن إبراهیم بن محمّد الثقفی عن بعض رفعه إلی الإمام الصادق عنه(علیهما السلام) .

٣ . الكافی : ج1 ص198 ح3 ، مختصر بصائر الدرجات : ص41 ، بصائر الدرجات : ص199 ح1 كلّها عن أبی الصامت الحلوانی عن الإمام الباقر(علیه السلام) .

4-*Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.265, Meade Bint-i Abdurrahman Adevi'den; *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.712, h.17.

5-*el-Kâfi*, c.8, s.30, h.4, Cabir b. Yezid'den İmam Bakır'dan (a.s); *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.4, s.122 ve bu kaynakta "O (a.s) defalarca şöyle buyurmuştur: Benim sıddık-ı ekber ve faruk-u evvel" şeklinde.

Faruk-u Ekber

3631-İmam Ali (a.s): Benim faruk-u ekber.[1]

3632-İmam Ali (a.s): Kuşkusuz faruk-u ekber benim.[2]

3633-İmam Ali (a.s): Benim faruk-u ekber. Ben kendimden sonrakilerin imamı ve kendimden öncekilerden taraf (emanetlerini) yerine ulaştıranım.[3]

1-*el-Kâfi*, c.1, s.197, h.2, Said Ârec'den ve s.196, h.1; *İlelu'ş-Şerayi*, s.164, h.3, ikisi de Mufazzal b. Ömer'den; Tusi, *el-Emali*, s.206, h.352, Said Ârec'den; *Biharu'l-Envar*, c.26, s.317, h.85, Fazl b. Şazan'ın el-Kaim kitabından naklen, Salih b. Hamza'dan Hasan b. Abdullah'tan ve hepsi İmam Sadık'tan (a.s); *Basairu'd-Derecat*, s.202, h.5, Selman Farsi'den.

2-*Tefsir-i Furat*, s.178, h.230, İmam Sadık'tan (a.s) babasından (a.s) dedesinden (a.s); *Basairu'd-Derecat*, s.200, İbrahim b. Muhammed Sakefi, birinden İmam Sadık'tan (a.s) merfu olarak.

3-*el-Kâfi*, c.1, s.198, h.3; *Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.41; *Basairu'd-Derecat*, s.199, h.1, hepsi Ebu Samit Helvani'den İmam Bakır'dan (a.s).

4 ـ 4 / 3

القُرآنُ النّاطِقُ

3634 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) ـ لَمّا أرادَ أهلُ الشّامِ أن يَجعَلُوا القُرآنَ حَكَماً بِصِفّينَ ـ : أنَا القُرآنُ النّاطِقُ[1] .

3635 . **عنه**(علیه السلام) : أنَا كَلامُ اللهِ النّاطِقُ [2] .

3636 . **عنه**(علیه السلام) : هذا كِتابُ اللهِ الصّامِتُ ، وأنَا المُعَبِّرُ عَنهُ ، فَخُذوا بِكِتابِ اللهِ النّاطِقِ ، وذَرُوا الحُكمَ بِكِتابِ اللهِ الصّامِتِ ; إذ لا مُعَبِّرَ عَنهُ غَيرى[3] .

3637 . **عنه**(علیه السلام) : يَابنَ أبى سُفيانَ ، أنتَ تَدعونى إلَى العَمَلِ بِكِتابِ اللهِ وأنَا كِتابُهُ النّاطِقُ إنَّ هذا لَهُوَ العَجَبُ العَجيبُ وَالأَمرُ الغَريبُ[4] .

5 ـ 4 / 3

أعرَفُ النّاسِ بِالكِتابِ وَالسُّنَّةِ

3638 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : أنَا . . . أعرَفُكُم بِالكِتابِ وَالسُّنَّةِ ، وأفقَهُكُم فِى الدّينِ ، وأعلَمُكُم بِعَواقِبِ الاُمورِ[5] .

---

١ . ينابيع المودّة : ج1 ص214 ح20 .

٢ . بحار الأنوار : ج82 ص199 .

٣ . العمدة : ص330 ح550 .

۴ . إرشاد القلوب : ص249 ، وراجع العمدة : ص330 و وسائل الشيعة : ج27 ص34 ح33147 وفيه «هذا كتاب الله الصامت ، وأنا كتاب الله الناطق».

۵ . الاحتجاج : ج1 ص182 ح36 عن محمّد بن عبد الله الشيبانى بإسناده عن رجاله .

3/4-4

Kurân-ı Natık (Konuşan Kurân)

3634-İmam Ali (a.s) [Şamlılar Sıffın'da Kurân'ı hakem kılmak istediklerinde]: Benim Kurân-ı natık (yani konuşan Kurân).[1]

3635-İmam Ali (a.s): Ben Allah'ın konuşan kelamıyım.[2]

3636-İmam Ali (a.s): Bu, Allah'ın suskun kitabıdır; bense onun konuşturucusuyum. Öyleyse Allah'ın konuşan kitabına sarılın ve Allah'ın suskun kitabını hakem etmeyi bırakın. Zira benim dışımda onu konuşturacak biri yoktur.[3]

3637-İmam Ali (a.s): Ey Ebu Süfyan'ın oğlu! Sen mi beni Allah'ın kitabına amel etmeye çağırıyorsun? Oysa ben, O'nun konuşan kitabıyım. Gerçekten bu, çok şaşılacak ve garipsenecek bir durumdur.[4]

3/4-5

Halkın Kitabı ve Sünneti En İyi Tanıyanı

3638-İmam Ali (a.s): Ben… kitabı ve sünneti en iyi tanıyanınızım; dinde en derin bilgiye sahip olanınız ve işlerin sonuçlarını en iyi bileninizim.[5]

1-*Yenabiu'l-Mevedde*, c.1, s.214, h.20.

2-*Biharu'l-Envar*, c.82, s.199.

3-*el-Umde*, s.330, h.550.

4-*İrşadu'l-Kulub*, s.249. Ayrıca bkz. el-Umde, s.330; *Vesail'uş-Şia*, c.27, s.34, h.33147, bu kaynakta "Bu, Allah'ın suskun kitabıdır ve ben Allah'ın konuşan kitabıyım" şeklinde.

5-*el-İhticac*, c.1, s.182, h.36, Muhammed b. Abdullah Şeybani'den.

6 ـ 4 / 3

يَعسوبُ المُؤمنينَ

3639 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : أنَا يَعسوبُ المُؤمنينَ ، وأنَا أوَّلُ السّابقينَ[1] .

3640 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا يَعسوبُ المُؤمنينَ ، وَالمالُ يَعسوبُ الفُجّارِ[2] .

3641 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا يَعسوبُ المُؤمنينَ ، وَالمالُ يَعسوبُ الظَّلَمَةِ[3] .

3642 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا أميرُ المُؤمنينَ ، ويَعسوبُ المُتَّقينَ[4] .

3643 . **الإمام الباقر**(عليه السلام) : إنَّ عَلِيّاً أميرَ المُؤمنينَ(عليه السلام) كانَ يَقولُ : أنَا يَعسوبُ الدّينِ ، وأميرُ المُؤمنينَ ، وإنَّ كثرَةَ المالِ عَدُوٌّ للمُؤمنينَ ، ويَعسوبُ المُنافقينَ[5] .

3644 . **كنز العمّال عن أبی مسعر** : دَخَلتُ عَلى عَلِيٍّ وبَينَ يَدَيهِ ذَهَبٌ ، فَقالَ : أنَا يَعسوبُ المُؤمنينَ ، وهذا يَعسوبُ المُنافقينَ ، وقالَ : بی يَلوذُ المُؤمنونَ ، وبِهذا يَلوذُ

---

١ . تفسير العيّاشی : ج2 ص18 ح42 عن مسعدة بن صدقة عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام) ، كتاب سليم بن قيس : ج2 ص712 ح17 .

٢ . نهج البلاغة : الحكمة 316 ، غرر الحكم : ح3764 ، المناقب للكوفی : ج2 ص14 ح503 عن عباية وفيه «أنا يعسوب المتّقين ، والمال يعسوب الكفّار» ; ربيع الأبرار : ج4 ص149 .

٣ . كنز العمّال : ج13 ص119 ح36381 نقلاً عن أبی نعيم ; الخصال : ص633 ح10 عن أبی بصير ومحمّد بن مسلم عن الإمام الصادق عن آبائه عنه(عليهم السلام) ، معانی الأخبار : ص314 ، الاختصاص : ص151 ، الجمل : ص286 عن أبی الأسود .

٤ . مختصر بصائر الدرجات : ص34 عن أبی حمزة الثمالی عن الإمام الباقر(عليه السلام) ، المسترشد : ص269 ح80 وفيه «الدين» بدل «المتّقين» .

٥ . التمحيص : ص48 ح78 عن محمّد بن مسلم .

المُنافِقونَ[1] .

3/4-6
Müminlerin Önderi

3639-İmam Ali (a.s): Ben müminlerin önderiyim ve öncülerin birincisiyim.[2]

3640-İmam Ali (a.s): Ben müminlerin önderiyim, mal da günahkârların önderidir.[3]

3641-İmam Ali (a.s): Ben müminlerin önderiyim, mal da zalimlerin önderidir.[4]

3642-İmam Ali (a.s): Ben müminlerin önderiyim ve sakınanların önderiyim.[5]

3643-İmam Bakır (a.s): Emirülmüminin Ali (a.s) şöyle buyuruyordu: Ben dinin önderi ve müminlerin emiriyim; fazla mal da müminlerin düşmanı ve münafıkların önderidir.[6]

3644-*Kenzu'l-Ummal* [Ebu Miser'den]: Ali'nin yanına girdim, önünde altın vardı. Şöyle buyurdu: 'Ben müminlerin önderiyim,

---

١ . كنز العمّال : ج13 ص119 ح36382 نقلاً عن أبى نعيم ; شرح الأخبار : ج1 ص226 ح212 و ج2 ص278 ح588 كلاهما عن أبى معشر نحوه .

2-*Tefsir-i Ayyaşi*, c.2, s.18, h.42, Mes'ede b.Sadaka'dan İmam Sadık'tan (a.s) babasından (a.s) dedesinden (a.s); *Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.712, h.17.

3-*Nehcü'l-Belaga*, 316. Hikmetli söz; *Gureru'l-Hikem*, h.3764; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.14, h.503, İbaye'den ve bu kaynakta "Ben sakınanların önderiyim, mal da kâfirlerin önderidir" şeklinde.

4-*Kenzu'l-Ummal*, c.13,s.119, h.36381, Ebu Naim'den naklen; *el-Hisal*, s.633, h.10, Ebu Basir 'den ve Muhammed b. Müslim'den İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s) İmam Ali'den (a.s); *Maani'l-Ahbar*, s.314; *el-İhtisas*, s.151; *el-Cemel*, s.286, Ebu'l-Esved'den.

5-*Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.34, Ebu Hamza Sumali'den İmam Bakır'dan (a.s); *el-Musterşed*, s.269, h.80, bu kaynakta "sakınanların" yerine "dinin" şeklinde.

6-*et-Temhis*, s.48, h.78, Muhammed b. Müslim'den.

bu da münafıkların önderidir.' Sonra: 'Müminler bana sığınırlar, münafıklar da buna sığınırlar.' diye buyurdu.[1]

7 ـ 4 / 3

أوَّلُ مَن يَجثو للخُصومَةِ يَومَ القِيامَةِ

3645 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : أنَا أوَّلُ مَن يَجثو بَينَ يَدَي الرَّحمنِ للخُصومَةِ يَومَ القِيامَةِ[٢] .

3646 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا أوَّلُ مَن يَجثو بَينَ يَدَي اللهِ عَزَّ وجَلَّ يَومَ القِيامَةِ للخُصومَةِ[٣] .

8 ـ 4 / 3

قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ

3647 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : أنَا قَسيمُ اللهِ بَينَ الجَنَّةِ وَالنّارِ ، لا يَدخُلُها داخِلٌ إلاّ عَلى حَدِّ قَسمي[٤] .

3648 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ ; أُدخِلُ أولِيائِيَ الجَنَّةَ ، وأُدخِلُ أعدائِيَ النّارَ[٥] .

3649 . **عنه**(عليه السلام) : أنَا قَسيمُ النّارِ يَومَ القِيامَةِ ، أقولُ : هذا لي ، وهذا لَكَ[١] .

1-*Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.119, h.36382, Ebu Naim'den naklen; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.226, h.212 ve c.2, s.278, h.588, ikisi de Ebu Miş'ar'den.

٢ . صحيح البخاری : ج4 ص1458 ح3747 و ص1769 ح4467 ، المستدرک علی الصحيحين : ج2 ص419 ح3456 ; تأويل الآيات الظاهرة : ج1 ص334 ح3 كلاهما نحوه وكلّها عن قيس بن عبّاد .

٣ . الأمالی للطوسی : ص85 ح128 ، بشارة المصطفی : ص263 كلاهما عن قيس بن سعد بن عبادة ، المسترشد : ص265 ح77 ; دلائل النبوّة للبيهقی : ج3 ص73 ، تاريخ دمشق : ج42 ص475 كلاهما عن قيس بن عباد ، تفسير الطبری : ج10 الجزء17 ص131 عن قيس بن عبادة .

٤ . الكافی : ج1 ص198 ح3 ، مختصر بصائر الدرجات : ص41 ، بصائر الدرجات : ص415 ح3 كلّها عن أبی الصامت الحلوانی عن الإمام الباقر(عليه السلام)و ص200 ح2 عن إبراهيم بن محمّد الثقفی عن بعض من رفعه إلی الإمام الصادق عنه(عليهما السلام) كلّها نحوه .

٥ . بصائر الدرجات : ص415 ح2 و ص416 ح8 كلاهما عن جابر عن الإمام الباقر(عليه السلام) .

3/4-7

Kıyamet Günü Dava İçin Kalkacak İlk Kişi

3645-İmam Ali (a.s): Ben kıyamet günü Rahman'ın huzurunda dava için kalkacak ilk kişiyim.[2]

3646-İmam Ali (a.s): Ben kıyamet günü yüce Allah'ın huzurunda dava için kalkacak ilk kişiyim.[3]

3/4-8

Cennet ve Cehennemi Bölüştüren

3647-İmam Ali (a.s): Ben, Allah'ın cennet ile cehennem arasındaki bölüştürücüsüyüm. Benim bölüştürmemdeki ölçüye dayanmaksızın hiç kimse onlara girmeyecektir.[4]

3648-İmam Ali (a.s): Ben cenneti ve cehennemin bölüştürücüsüyüm; dostlarımı cennete sokacağım, düşmanlarımı da ateşe sokacağım.[5]

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص298 ، البداية والنهاية : ج7 ص356 ، شرح نهج البلاغة : ج2 ص260 نحوه ; رجال الكشّى : ج2 ص488 ح396 كلّها عن عباية ، إعلام الورى : ج1 ص367 عن عبد الله بن عمر ، المسترشد : ص264 ح76 .

2-*Sahih-i Buhari*, c.4,s.1458, h.3747 ve s.1769, h.4467; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.2, s.419, h.3456; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.1, s.334, h.3, hepsi Kays b. Ubbad'dan.

3-Tusi, *el-Emali*, s.85, h.128; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.263, ikisi de Kays b. Sâd b. Ubade'den; *el-Musterşed*, s.265, h.77; Beyhaki, *Delailu'n-Nübüvve,* c.3, s.73; Tarih-i Dımeşk, c.42, s.475, ikisi de Kays b. İbad'dan; Tefsir-i Taberi, c.10, cüz.17, s.131, Kays b. Ubade'den.

4-*el-Kâfi*, c.1, s.198, h.3; *Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.41; *Basairu'd-Derecat*, s.415, h.3, hepsi Ebu Samit Helevani'den İmam Bakır'dan (a.s) ve s.200, h.2, İbrahim b. Muhammed Sakafi'den birinden İmam Sadık'tan (a.s) merfu olarak.

5-*Basairu'd-Derecat*, s.415, h.2 ve s.416, h.8, ikisi de Cabir'den İmam Bakır'dan (a.s).

3649-İmam Ali (a.s): Ben kıyamet günü ateşi bölüştürenim; diyeceğim ki: Bu benimdir, bu da senin.[1]

3650 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا قَسيمُ النّارِ يَومَ القيامَةِ ، أقولُ : خُذى ذا ، وذَرى ذا[٢] .

3651 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا قَسيمُ النّارِ ، فَمَن تَبِعَنى فَهُوَ مِنّى ، ومَن عَصانى فَهُوَ مِن أهلِ النّارِ[٣].

3652 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا صِراطُ اللهِ الَّذى مَن لَم يَسلُكهُ بِطاعَةِ اللهِ فيهِ هُوِىَ بِهِ إلَى النّارِ ، وأَنَا سَبيلُهُ الَّذى نَصَبَنى لِلاتِّباعِ بَعدَ نَبِيِّهِ(صلى الله عليه وآله) ، أَنَا قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ ، وأَنَا حُجَّةُ اللهِ عَلَى الفُجّارِ ، ونورُ الأَنوارِ[٤] .

3653 . **عنه**(ع) : أَنَا قَسيمُ النّارِ ، وخازِنُ الجِنانِ ، وصاحِبُ الحَوضِ ، وصاحِبُ الأَعرافِ[٥] .

5 / 3

المَناقِبُ المَعدودَةُ

1 ـ 5 / 3

لَقَد أُعطيتُ السِّتَّ

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.298; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.356; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.2, s.260; *Ricalu'l-Keşşi*, c.2, s.488, h.396, hepsi İbaye'den; *İlamu'l-Vera*, c.1, s.367, Abdullah b. Ömer'den; *el-Musterşed*, s.264, h.76.

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص298 عن عباية ; الغدير : ج3 ص299 نقلاً عن ابن ديزيل .

٣ . بصائر الدرجات : ص191 ح3 عن عباية ، بحار الأنوار : ج26 ص126 ح22 .

٤ . مصباح المتهجّد : ص757 ح843 ، مصباح الزائر : ص159 ، الإقبال : ج2 ص259 كلّها عن الفيّاض بن محمّد عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

٥ . مختصر بصائر الدرجات : ص198 عن مسعدة بن صدقة عن الإمام الصادق(عليه السلام) ، غرر الحكم : ح3760 ، تفسير العيّاشى : ج2 ص17 ح42 عن مسعدة بن صدقة عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه عنه(عليهم السلام) وليس فيه «خازن الجنان وصاحب الحوض» ، بحار الأنوار : ج52 ص272 .

3654 . الإمام علیّ(علیه السلام) : لَقَد أُعطیتُ السِّتَّ ; عِلمَ المَنایا وَالبَلایا وَالوَصایا ، وفَصلَ الخِطابِ ، وإنّی لَصاحِبُ الکَرّاتِ ، ودَولَةِ الدُّوَلِ ، وإنّی لَصاحِبُ العَصا وَالمیسَمِ ، وَالدّابَةُ الَّتی تُکَلِّمُ النّاسَ[1] .

3650-İmam Ali (a.s): Ben kıyamet günü ateşi bölüştürenim; diyeceğim ki: Şunu al ve şunu bırak.[2]

3651-İmam Ali (a.s): Ben ateşi bölüştürenim; her kim bana tabi olursa, o bendendir ve her kim de bana karşı gelirse, o ateş ehlindendir.[3]

3652-İmam Ali (a.s): Ben Allah'ın yoluyum. Bu öyle bir yoldur ki Allah'a itaat ederek onu gitmeyen kimse ateşe atılır. Ben, Allah'ın, Peygamberinden sonra uyulması için bıraktığı yoluyum. Ben cennet ve cehennemi bölüştürenim. Ben, Allah'ın günahkârlara karşı hüccetiyim ve nurların nuruyum.[4]

3653-İmam Ali (a.s): Ben cehennemi bölüştürenim, cennetlerin haznedarıyım. Havuzun sahibiyim ve Âraf'ın da sahibiyim.[5]

3/5

SAYISAL FAZİLETLER

3/5-1

---

١ . الکافی : ج1 ص198 ح3، مختصر بصائر الدرجات : ص41 ولیس فیه «والبلایا»، بصائر الدرجات : ص199 ح1 کلّها عن أبی الصامت الحلوانی عن الإمام الباقر(علیه السلام) .

2-Tarih-i Dımeşk, c.42, s.298, İbaye'den; *el-Gadir*, c.3, s.299, İbn-i Dizil'den naklen.

3-*Basairu'd-Derecat*, s.191, h.3, İbaye'den; *Biharu'l-Envar*, c.26, s.126, h.22.

4-*Misbah'ul-Müteheccid*, s.757, h.843; *Misbahu'z-Zair*, s.159; *el-İkbal*, c.2, s.259, hepsi Feyyaz b. Muhammed'den İmam Rıza'dan (a.s) babalarından (a.s).

5-*Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.198, Mes'ede b. Sadaka'dan İmam Sadık'tan (a.s); *Gureru'l-Hikem*, h.3760; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.2, s.17, h.42, Mes'ede b. Sadaka'dan İmam Sadık'tan (a.s) babasından (a.s) dedesinden (a.s), bu kaynakta "cennetlerin haznedarıyım ve havuzun sahibiyim" bölümü zikredilmemiş; *Biharu'l-Envar*, c.52, s.272, h.167, Esbağ b. Nebate'den Surur-u Ehli'l-İman kitabından naklen.

Bana Altı Şey Verilmiştir

3654-İmam Ali (a.s): Bana altı şey verilmiştir: Ölümlerin, belaların, vasiyetlerin bilgisi ve (hakkı batıldan ayıran) son söz. Ben savaşların sahibiyim, devletlerin elden ele geçmesini bilirim. Asa ve kızgın demirin sahibi benim ve halkla konuşan Dabbe benim.[1]

2 ـ 5 / 3

لَقَد أُعطيتُ السَّبعَ

3655 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : لَقَد أُعطيتُ السَّبعَ الَّتی لَم يَسبِقنی إلَيها أحَدٌ ; عُلِّمتُ الأَسماءَ ، وَالحُكومَةَ بَينَ العِبادِ ، وتَفسيرَ الكِتابِ ، وقِسمَةَ الحَقِّ مِنَ المَغانِمِ بَينَ بَنی آدَمَ ، فَما شَذَّ عَنّی مِنَ العِلمِ شَیءٌ إلاّ وقَد عَلَّمَنيهِ المُبارَكُ . ولَقَد أُعطيتُ حَرفاً يَفتَحُ ألفَ حَرف ، ولَقَد أُعطِيَت زَوجَتی مُصحَفاً فيهِ مِنَ العِلمِ ما لَم يَسبِقها إلَيهِ أحَدٌ خاصَّةً مِنَ اللهِ ورَسولِهِ[٢] .

3 ـ 5 / 3

أُعطيتُ تِسعاً

3656 . **الإمام علیّ**(عليه السلام) : أُعطيتُ تِسعاً لَم يُعطَ أحَدٌ قَبلی سِوَی النَّبیِّ(صلى الله عليه وآله) ; لَقَد فُتِحَت لِیَ السُّبُلُ ، وعُلِّمتُ المَنايا ، وَالبَلايا ، وَالأَنسابَ ، وفَصلَ الخِطابِ ، ولَقَد نَظَرتُ فِی المَلَكوتِ بِإِذنِ ربّی فَما غابَ عَنّی ما كانَ قَبلی ولا ما يَأتی بَعدی ، وإنَّ بِوِلايَتی أكمَلَ اللهُ لِهذِهِ الاُمَّةِ دينَهُم ، وأَتَمَّ عَلَيهِمُ النِّعَمَ ، ورَضِیَ لَهُم إسلامَهُم ; إذ يَقولُ يَومَ

1-*el-Kâfî*, c.1, s.198, h.3; *Muhtasar-ı Basairu'd-Derecat*, s.41, bu kaynakta "belaların" kelimesi zikredilmemiş; *Basairu'd-Derecat*, s.199, h.1, hepsi Ebu Samit Helevani'den İmam Bakır'dan (a.s).

٢ . بصائر الدرجات : ص200 ح2 عن إبراهيم بن محمّد الثقفی عن بعض رفعه إلی الإمام الصادق(عليه السلام) .

الوِلايَةِ لِمُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) : يا مُحَمَّدُ ! أخبِرهُم أنّى أكمَلتُ لَهُمُ اليَومَ دينَهُم ، وأتمَمتُ عَلَيهِمُ النِّعَمَ ، ورَضيتُ إسلامَهُم . كُلُّ ذلِکَ مَنَّ اللهُ بِهِ عَلَىَّ ، فَلَهُ الحَمدُ[1] .

3/5-2

Bana Yedi Şey Verilmiştir

3655-İmam Ali (a.s): Bana yedi şey verilmiştir ki bunlar hakkında hiç kimse benden öne geçmemiştir. Bana isimler, kullar arasında hakemlik etmek, kitabın (Kurân'ın) tefsiri ve Âdem-oğulları arasında ganimetleri adilce paylaştırmak öğretilmiştir. İlimden hiçbir şey kalmamıştır ki onu Mübarek (isimli melek) bana öğretmemiş olsun. Bana, bir harf verilmiştir ki bin harfi açar. Eşime Allah ve Resulü tarafından özel bir mushaf verilmiştir ki onda daha önce hiç kimseye verilmemiş bir ilim vardır.[2]

3/5-3

Bana Dokuz Şey Verilmiştir

3656-İmam Ali (a.s): Bana dokuz şey verildi ki benden önce Peygamber (s.a.a) dışında hiç kimseye verilmedi: Yollar bana açıldı; ölümler, belalar, nesepler ve (hakkı batıldan ayıran) son söz bana öğretildi. Rabbimin izni ile melekûta baktım; benden önce olanların ve benden sonra geleceklerin tümünü gördüm. Allah, benim velayetimle bu ümmetin dinini kemale erdirdi, onlara nimetlerini tamamladı ve Müslümanlıklarından razı oldu. Zira velayet gününde Muhammed'e (s.a.a) şöyle diyordu: Ya Mu-

---

١ . الأمالى للطوسى : ص205 ح351 عن المفضّل بن عمر ، الخصال : ص414 ح4 عن يزداد بن إبراهيم ، بصائر الدرجات : ص201 ح4 عن يزدان بن إبراهيم وكلاهما عمّن حدّثه من أصحابه وكلّها عن الإمام الصادق(عليه السلام)نحوه ، بحار الأنوار : ج26 ص141 ح14 .

2-*Basairu'd-Derecat*, s.200, h.2, İbrahim b. Muhammed Sakafi'den birinden İmam Sadık'tan (a.s) merfu olarak.

hammed! Onlara haber ver ki bugün kendileri için dinlerini kemale erdirdim, nimetleri onlara tamamladım ve Müslümanlıklarından razı oldum. Allah, tüm bunlarla bana lütufta bulunduğu için O'na hamdolsun.[1]

3657 . **عنه**(عليه السلام) : أُحاجُّ النّاسَ يَومَ القِيامَةِ بِتسع ; بِإقامِ الصَّلاةِ ، وإيتاءِ الزَّكاةِ ، وَالأمرِ بِالمَعروفِ ، وَالنَّهيِ عَنِ المُنكَرِ ، وَالعَدلِ فِي الرَّعِيَّةِ ، وَالقَسمِ بِالسَّوِيَّةِ ، وَالجِهادِ فِي سَبيلِ اللهِ ، وإقامَةِ الحُدودِ وأشباهِهِ[٢] .

4 ـ 5 / 3

كانَ لي مِن رَسولِ اللهِ عَشرُ خِصال

3658 . **الإمام عليّ**(عليه السلام) : أيُّهَا النّاسُ ! إنَّهُ كانَ لي مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَشرُ خِصال ، هُنَّ أحَبُّ إلَيَّ ممّا طَلَعَت عَلَيهِ الشَّمسُ ; قالَ لي رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : يا عَلِيُّ ، أنتَ أخي فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ ، وأنتَ أقرَبُ الخَلائِقِ إلَيَّ يَومَ القِيامَةِ فِي المَوقِفِ بَينَ يَدَيِ الجَبّارِ ، ومَنزِلُکَ فِي الجَنَّةِ مُواجِهُ مَنزِلي كَما يَتَواجَهُ مَنازِلُ الإخوانِ فِي اللهِ عَزَّ وجَلَّ ، وأنتَ الوارِثُ مِنّي ، وأنتَ الوَصِيُّ مِن بَعدي فِي عِداتي وأمري ، وأنتَ الحافِظُ لي فِي أهلي عِندَ غَيبَتي ، وأنتَ الإمامُ لاُمَّتي ، وَالقائِمُ بِالقِسطِ فِي رَعِيَّتي ، وأنتَ وَلِيّي ، ووَلِيّي وَلِيُّ اللهِ ،

1-Tusi, *el-Emali,* s.205, h.351, Mufazzal b. Ömer'den; *el-Hisal,* s.414, h.4, Yezdad b. İbrahim'den; *Basairu'd-Derecat,* s.201, h.4, Yezdad b. İbrahim'den, ikisi de arkadaşlarından olan ravilerden ve hepsi de İmam Sadık'tan (a.s); *Biharu'l-Envar*, c.26, s.141, h.14.

٢ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج1 ص538 ح898 عن عباية ، كنز العمّال : ج13 ص168 ح36509 ; الخصال : ص363 ح53 عن عباية بن ربعي وفيه «بسبع» بدل «بتسع» وليس فيه «الجهاد في سبيل الله» و«أشباهه» .

وعَدُوُّکَ عَدُوّی ، وعَدُوّی عَدُوُّ اللهِ[1] .

3659 . **عنه**(عليه السلام) : كانَ لی عَشرٌ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) **لَم يُعطَهُنَّ أحَدٌ** قَبلی ، ولا يُعطاهُنَّ أحَدٌ بَعدی ; قالَ لی :

3657- İmam Ali (a.s): Kıyamet günü insanlarla dokuz şeyde tartışacağım (hüccet getireceğim); namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, marufu emretmek, münkeri nehyetmek, halk arasında adaleti sağlamak, eşit bölüştürmek, Allah yolunda cihad etmek, hududu ve benzer hükümleri icra etmek.[2]

3/5-4

Ben Resulullah'tan (s.a.a) On Haslete Sahibim

3658-İmam Ali (a.s): Ey insanlar! Benim Resulullah'tan (s.a.a) on hasletim vardır ki bunlar benim için güneşin üzerine doğduğu şeylerden daha sevimlidir. Resulullah (s.a.a) bana buyurdu ki: Ya Ali, sen benim dünyada da kardeşimsin, ahirette de. Sen kıyâmet gününde Cebbar olan Allah'ın huzurunda yaratıkların içinden bana en yakın duracak kimsesin. Senin cennetteki evin, Allah için kardeş olanların evlerinin birbirleriyle karşılıklı olduğu gibi benim evimin karşısında olacaktır. Sen benden taraf misrasçısın, sen benden sonra vaadlerim ve işlerim konusunda vasîsin; gıyabımda ailem arasındaki koruyucu sensin; ümmeti-

---

١ . الأمالی للمفيد : ص174 ح4 ، الأمالی للطوسی : ص193 ح329 وفيه «أُسرتی» بدل «أمری» وكلاهما عن عمرو بن ميمون ، بشارة المصطفی : ص104 عن عمر بن ميمون وكلّها عن الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه(عليهم السلام) .

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.1, s.538, h.898, İbaye'den; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.168, h.36509; *el-Hisal*, s.363, h.53, İbaye b. Rib'i'den, bu kaynakta "dokuz" yerine "yedi" şeklinde ve "Allah yolunda cihad… icra etmek" bölümü zikredilmemiş.

min imamı sensin; takipçilerim içinde adaleti ayakta tutan sensin. Sen benim velîmsin ve benim velim, Allah'ın velisidir. Senin düşmanın, benim düşmanımdır ve benim düşmanım, Allah'ın düşmanıdır.[1]

3659-İmam Ali (a.s): Resulullah'tan (s.a.a) bana on haslet verilmiştir ki, benden önce kimseye verilmemiş ve benden sonra da kimseye verilmeyecektir: Resulullah bana buyurdu ki:

يا عَلِيُّ، أنتَ أخي فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ، وأنتَ أقرَبُ النّاسِ مِنّي مَوقِفاً يَومَ القِيامَةِ، ومَنزِلي ومَنزِلُکَ فِي الجَنَّةِ مُتَواجِهَينِ كَمَنزِلِ الأَخَوَينِ، وأنتَ الوَصِيُّ، وأنتَ الوَلِيُّ، وأنتَ الوَزيرُ، عَدُوُّکَ عَدُوّي، وعَدُوّي عَدُوُّ اللهِ، ووَلِيُّکَ وَلِيّي، ووَلِيّي وَلِيُّ اللهِ[٢].

3660 . عنه(ع): كانَت لي مِن رَسولِ اللهِ(ص) عَشرُ خِصالٍ، ما يَسُرُّني بِإِحداهُنَّ ما طَلَعَت عَلَيهِ الشَّمسُ، وما غَرَبَت. فَقيلَ لَهُ: بَيِّنها لَنا يا أميرَ المُؤمِنينَ. فَقالَ(عليه السلام): قالَ لي رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): يا عَلِيُّ، أنتَ الأَخُ، وأنتَ الخَليلُ، وأنتَ الوَصِيُّ، وأنتَ الوَزيرُ، وأنتَ الخَليفَةُ فِي الأَهلِ وَالمالِ وفي كُلِّ غَيبَةٍ أغيبُها، ومَنزِلَتُکَ مِنّي كَمَنزِلَتي مِن رَبّي، وأنتَ الخَليفَةُ في أُمَّتي، وَلِيُّکَ وَلِيّي، وعَدُوُّکَ عَدُوّي، وأنتَ أميرُ المُؤمِنينَ وسَيِّدُ المُسلِمينَ مِن بَعدي[٣].

5 ـ 5 / 3

1-Müfid, *el-Emali*, s.174, h.4; Tusi, *el-Emali*, s.193, h.329, ikisi de Amr b. Meymun'dan; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.104, Ömer b. Meymun'dan, hepsi İmam Sadık'tan (a.s) babasından (a.s) dedesinden (a.s).

٢ . الخصال: ص429 ح7، الأمالي للصدوق: ص136 ح135، الأمالي للطوسي: ص137 ح222 كلّها عن زيد بن عليّ عن آبائه(عليهم السلام).

٣ . كتاب سليم بن قيس: ج2 ص830 ح40 وراجع الخصال: ص429 ح6 و ح8 و 9.

قَد وَفَّيتُ سَبعاً وسَبعاً وبَقِيَتِ الاُخرى

3661 . الإمام الباقر(عليه السلام) : أتى رَأسُ اليَهودِ عَلِيَّ بنَ أبى طالب(عليه السلام) عِندَ مُنصَرَفِه عَن وَقعَةِ النَّهرَوانِ وهُوَ جالِسٌ فى مَسجِدِ الكوفَةِ ، فَقالَ : يا أميرَ المُؤمنينَ ، إنى اُريدُ أن أسألَکَ عَن أشياءَ لا يَعلَمُها إلاّ نَبِيٌّ أو وَصِيُّ نَبِيٍّ . قالَ : سَل عَمّا بَدا لَکَ يا أخَا اليَهودِ .

قالَ : إنّا نَجِدُ فى الكِتابِ أنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ إذا بَعَثَ نَبِيّاً أوحى إلَيهِ أن يَتَّخِذَ مِن أهلِ بَيتِه مَن يَقومُ بِأمرِ اُمَّتِه مِن بَعدِه ، وأن يَعهَدَ إلَيهِم فيهِ عَهداً يُحتَذى عَلَيهِ ويُعمَلُ بِه فى اُمَّتِه مِن بَعدِه ، وأنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ يَمتَحِنُ الأَوصِياءَ فى حَياةِ الأَنبِياءِ ، ويَمتَحِنُهُم بَعدَ وَفاتِهِم .

Ya Ali, sen benim dünyada da kardeşimsin, ahirette de. Sen kıyâmet gününde bana en yakın duracak kimsesin. Senin ve benim evim, cennette iki kardeşin evi gibi karşı karşıya olacaktır. Sensin vasî, sensin velî ve sensin vezir. Senin düşmanın, benim düşmanımdır ve benim düşmanım, Allah'ın düşmanıdır; senin dostun, benim dostumdur ve benim dostum, Allah'ın dostudur.[1]

3660-İmam Ali (a.s): Benim Resulullah'tan (s.a.a) on hasletim vardır ki güneşin, üzerine doğduğu ve battığı şeyler, onlardan biri kadar beni mutlu etmez. "Ey Emirülmüminin! Bunları bize açıkla!" dediler.

Dedi ki: Resulullah (s.a.a) bana buyurdu ki: Ya Ali, sensin kardeş ve sensin dost, sensin vasi, sensin vezir. Bulunmadığım her gıyabımda [bana ait] aile ve malda halifesin. Senin bana olan konumun, benim Rabbime olan konumum gibidir. Sen ümmetim içinde halifesin; dostun dostumdur, düşmanın da düşmanımdır. Sen benden sonra müminlerin emiri ve Müslümanların efendisisin.[2]

3/5-5

Yedi Şey

1-*el-Hisal*, s.429, h.7; Saduk, *el-Emali*, s.136, h.135; Tusi, *el-Emali*, s.137, h.222, hepsi Zeyd b. Ali'den babalarından *(hepsine selam olsun)*.

2-*Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.830, h.40. Ayrıca bkz: *el-Hisal*, s.429, h.6, 8 ve 9.

3661-İmam Bakır (a.s): Ali b. Ebutalib (a.s), Nehrevan savaşından döndükten sonra, Yahudilerin lideri konumunda olan bir Yahudi haham, Küfe Mescidinde Hz. Ali'nin huzuruna geldi ve "Ey Müminlerin Emîri, sana bazı sorular sormak istiyorum; ama bunları ancak peygamberler ve peygamberlerin vasileri cevaplayabilirler" dedi. Ali (a.s), "Ey Yahudi kardeş, istediğin her şeyi sorabilirsin" dedi.

Bunun üzerine Yahudi haham şöyle dedi: "Bizim kitaplarda peygamberler ve peygamberlerin vasileri hakkında şöyle yazılmaktadır: "Yüce Allah bir peygamber gönderdiğinde ona, kendisinden sonra ümmeti içinde Allah'ın emirlerini uygulayacak kendi ailesinden bir şahsı seçmesini ve bu vasiden bir ahit almasını vahyeder. Sonra Yüce Allah bu vasileri hem peygamberlerin hayatında, hem de onların vefatından sonra imtihan eder."

فَأخبِرنی کَم یَمتَحِنُ اللهُ الأَوصیاءَ فی حَیاةِ الأَنبیاءِ ؟ وکَم یَمتَحِنُهُم بَعدَ وَفاتِهِم مِن مَرَّةٍ ؟ وإلی ما یَصیرُ آخِرُ أمرِ الأَوصیاءِ إذا رَضِیَ مِحنَتَهُم ؟

فَقالَ لَهُ عَلِیٌّ(علیه السلام) : وَاللهِ الَّذی لا إلهَ غَیرُهُ ، الَّذی فَلَقَ البَحرَ لِبَنی إسرائیلَ ، وأنزَلَ التَّوراةَ عَلی موسی(علیه السلام) ، لَئِن أخبَرتُکَ بِحَقٍّ عَمّا تَسأَلُ عَنهُ لَتُقِرَّنَّ بِهِ ؟ قالَ : نَعَم .

قالَ : وَالَّذی فَلَقَ البَحرَ لِبَنی إسرائیلَ ، وأنزَلَ التَّوراةَ عَلی موسی(علیه السلام) ، لَئِن أجَبتُکَ لَتُسلِمَنَّ ؟ قالَ : نَعَم .

فَقالَ لَهُ عَلِیٌّ(علیه السلام) : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ یَمتَحِنُ الأَوصیاءَ فی حَیاةِ الأَنبیاءِ فی سَبعَةِ مَواطِنَ ; لِیَبتَلِیَ طاعَتَهُم ، فَإذا رَضِیَ طاعَتَهُم ومِحنَتَهُم أمَرَ الأَنبیاءَ أنَ یَتَّخِذوهُم أولیاءَ فی حَیاتِهِم ، وأوصیاءَ بَعدَ وَفاتِهِم ، ویَصیرُ طاعَةُ الأَوصیاءِ فی أعناقِ الأُمَمِ مِمَّن یَقولُ بِطاعَةِ الأَنبیاءِ . ثُمَّ یَمتَحِنُ الأَوصیاءَ بَعدَ وَفاةِ الأَنبیاءِ(علیهم السلام) فی سَبعَةِ مَواطِنَ ; لِیَبلُوَ صَبرَهُم ، فَإذا رَضِیَ مِحنَتَهُم خَتَمَ لَهُم بِالسَّعادَةِ لِیُلحِقَهُم بِالأَنبیاءِ ، وقَد أکمَلَ لَهُمُ السَّعادَةَ .

قالَ لَهُ رَأسُ الیَهودِ : صَدَقتَ یا أمیرَ المُؤمِنینَ . فَأخبِرنی کَم امتَحَنَکَ اللهُ فی حَیاةِ مُحَمَّدٍ

مِن مَرَّةٍ ؟ وكَم امتَحَنَکَ بَعدَ وَفاتِه مِن مَرَّةٍ ؟ وإلى ما يَصيرُ آخِرُ أمرِکَ ؟

فَأَخَذَ عَلِيٌّ(عليه السلام) بِيَدِه ، وقالَ : انهَض بِنا أُنبِئکَ بِذلِکَ . فَقامَ إلَيه جَماعَةٌ مِن أصحابِه فَقالوا : يا أميرَ المُؤمِنينَ ، أنبِئنا بِذلِکَ مَعَهُ ، فَقالَ : إنّي أخافُ أن لا تَحتَمِلَهُ قُلوبُکُم .

قالوا : ولِمَ ذاکَ يا أميرَ المُؤمِنينَ ؟ قالَ : لا□مور بَدَت لي مِن کَثيرٍ مِنکُم . فَقامَ إلَيه الأَشتَرُ فَقالَ : يا أميرَ المُؤمِنينَ ، أنبِئنا بِذلِکَ ، فَوَاللهِ إنّا لَنَعلَمُ أنَّهُ ما عَلى ظَهرِ الأَرضِ وَصِيُّ نَبِيٍّ سِواکَ ، وإنّا لَنَعلَمُ أنَّ اللهَ لا يَبعَثُ بَعدَ نَبِيِّنا(صلى الله عليه وآله) نَبِيّاً سِواهُ ، وأنَّ طاعَتَکَ لَفي أعناقِنا ، مَوصولَةً بِطاعَةِ نَ□بِيِّنا .

Ey Müminlerin Emîri, senden, Allah'ın vasileri, peygamberlerin hayatında ve onların vefatından sonra kaç defa imtihan ettiğini ve vasilerden hoşnut olduğu takdirde onlara verdiği mükafâtı bana açıklamanı istiyorum.

Ali (a.s) şöyle devam etti: "Denizi İsrailoğullarının geçmesi için yaran ve Musa'ya Tevrat'ı indiren Allah'ın hakkı için, sana doğru cevap verirsem Müslüman olacak mısın?" Yahudi: "Evet" dedi. Bunun üzerine Ali (a.s) şöyle buyurdu: Gerçekten de yüce Allah, vasileri yedi defa peygamberlerin hayatında imtihan eder ve itaatkâr olup olmadıklarını ortaya çıkarır. Eğer yüce Allah bu imtihanlarda onlardan razı olursa, peygamberlere, onları kendi hayatlarında veli ve kendilerinden sonra vasi olarak seçmelerini emreder. Böylece vasilerin itaati ümmetin üzerine farz olur. Yüce Allah, vasileri yedi defa da peygamberlerden sonra imtihan eder; böylece onların sabırlarını ölçmüş olur. Eğer bu imtihanlarda da onlardan razı olursa, onların peygamberlerle beraber olmaları için saadete ulaşmalarını takdir eder. Böylece onların saadetini kemale erdirir.

Yahudi haham: "Doğru söyledin, ey Müminlerin Emîri!" diyerek şöyle devam etti: 'Öyleyse bana açıkla; sen Muhammed'in hayatında ve ondan sonra kaç kere imtihan oldun? Bu imtihanlardan sonra mükâfatın ne olacak?'

Bu sözlerin üzerine Ali (a.s) onun elini tutarak: "Kalk bize gidelim, bunların hepsini (evde) sana anlatayım." dedi. Ali'nin (a.s) yarenlerinden bir grup bunu duyunca: "Ey Müminlerin Emîri, burada anlat biz de duyalım" dediler. Ali (a.s): "Anlatacağım şeylere tahammül edememenizden korkuyorum." dedi. Yarenleri, "Neden (tahammül edemeyelim), ey Müminlerim Emîri" diye sordular. Ali (a.s): "Sizin birçoğunuzla aramda geçen olaylarla ilgili olduğundan" diye cevap verdi. Bunun üzerine Malik-i Eşter, ona doğru ayağa kalkıp dedi ki: "Ey Müminlerin Emîri, lütfen bize de anlat! Allah'a andolsun ki biz, yeryüzünde senin dışında tek bir peygamber vasisi olmadığını çok iyi bilmekteyiz ve yine çok iyi biliriz ki Allah bizim Peygamberimizden (s.a.a) başka peygamber göndermeyecektir; sana itaat de peygamberimize itaate bağlı olarak boynumuzun borcudur."

فَجَلَسَ عَلِيٌّ(عليه السلام) وأقبَلَ عَلَى اليَهودِيِّ فَقالَ : يا أخَا اليَهود ، إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ امتَحَنَنى فى حَياةِ نَبِيِّنا مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) فى سَبعَةِ مَواطِنَ ، فَوَجَدَنى فيهِنَّ ـ مِن غَيرِ تَزكِيَةٍ لِنَفسى ـ بِنِعمَةِ اللهِ لَهُ مُطيعاً .

قالَ : وفيمَ وفيمَ يا أميرَ المُؤمنينَ ؟ قالَ : أمّا أوَّلُهُنَّ فَإنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أوحى إلى نَبِيِّنا (صلى الله عليه وآله) وحَمَّلَهُ الرِّسالَةَ ، وأنَا أحدَثُ أهلِ بَيتى سِنّاً ، أخدِمُهُ فى بَيتِهِ ، وأسعى فى قَضاءِ بَينَ يَدَيهِ فى أمرِهِ .

فَدَعا صَغيرَ بَنى عَبدِ المُطَّلِبِ وكَبيرَهُم إلى شَهادَةِ أن لا إلهَ إلاَّ اللهُ وأنَّهُ رَسولُ اللهِ ، فَامتَنَعوا مِن ذلِكَ ، وأنكَروهُ عَلَيهِ ، وهَجَروهُ ، ونابَذوهُ ، واعتَزَلوهُ ، واجتَنَبوهُ ، وسائِرُ النّاسِ مُقصينَ لَهُ ومُخالِفينَ عَلَيهِ ، قَد استَعظَموا ما أوردَهُ عَلَيهِم ممّا لَم تَحتَمِلهُ قُلوبُهُم وتُدرِكهُ عُقولُهُم ، فَأجَبتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وَحدى إلى ما دَعا إلَيهِ مُسرِعاً مُطيعاً موقِناً ، لَم يَتَخالَجنى فى ذلِكَ شَكٌّ ، فَمَكَثنا بِذلِكَ ثَلاثَ حِجَجٍ وما عَلى وَجهِ الأَرضِ خَلقٌ يُصَلّى أو يُشهَدُ لِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِما آتاهُ اللهُ غَيرى وغَيرُ ابنَةِ خُوَيلِد رَحِمَهَا اللهُ ، وقَد فَعَلَ . ثُمَّ أقبَلَ(عليه السلام)عَلى أصحابِهِ فَقالَ : أ لَيسَ كَذلِكَ ؟ قالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمِنينَ .

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا الثّانيَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّ قُرَيشاً لَم تَزَل تَخَيَّلُ الآراءَ وتَعمَلُ الحيَلَ فى قَتلِ النَّبىِّ(صلى الله عليه وآله) حَتّى كانَ آخرُ مَا اجتَمَعَت فى ذلکَ يَومَ الدّارِ ـ دارالنَّدوَةِ ـ وإبليسُ المَلعونُ حاضرٌ فى صورَةِ أعوَرِ ثَقيف .

فَلَم تَزَل تَضرِبُ أمرَها ظَهراً لِبَطن حَتَّى اجتَمَعَت آراؤُها عَلى أن يَنتَدِبَ مِن كُلٍّ فَخذ مِن قُرَيش رَجُلٌ ، ثُمَّ يَأخُذَ كُلُّ رَجُل مِنهُم سَيفَهُ ، ثُمَّ يَأتِىَ النَّبىَّ(صلى الله عليه وآله) وهُوَ نائمٌ عَلى فِراشِه فَيَضرِبونَهُ جَميعاً بِأسيافِهِم ضَربَةَ رَجُل واحِد فَيَقتُلوهُ ، وإذا قَتَلوهُ مَنَعَت قُرَيشٌ رِجالَها ولَم تُسَلِّمها ، فَيَمضى دَمُهُ هَدَراً .

Bunun üzerine Ali (a.s) oturdu ve Yahudi hahama yönelerek: "Ey Yahudi kardeş! dedi, Yüce Allah, beni peygamberimiz hayatta iken yedi kez imtihan etti; kendimi övmekten Allah'a sığınırım; hepsinde de beni itaatkâr buldu."

O adam sabırsızca: "Nerede, nerede ey Müminlerin Emîri?" diye sordu. Ali (a.s) sözüne şöyle devam etti: "O imtihanların ilki, Yüce Allah Peygamberimize (s.a.a) peygamberlik verip ilahî mesajı iletmekle görevlendirdiği zaman gerçekleşmiştir. Ben o zaman Peygamberin evinde bulunan en küçük ferttim, ona evinde hizmet ederdim, işinde koştururdum.

Bir gün Abdulmuttalip oğullarını, küçüğünden büyüğüne dek hepsini çağırıp, Allah'ın birliğine ve kendisinin Allah'ın peygamberi olduğuna şahadet etmelerini istedi. Fakat onlar direndiler; inatlaşıp inkâr ettiler ve başkaları gibi onu yalnız bırakıp gittiler. Çünkü bu onlara çok ağır gelmişti; kalpleri bir türlü buna razı olmuyor ve akıllarına sığdıramıyorlardı. Ama ben tek başıma onun davetini şeksiz şüphesiz hemen kabul ettim. Bu kararımda başıma gelebilecek ölüm dâhil hiçbir şeyden korkmadım. Bu olaydan sonra üç sene boyunca yeryüzünde Resulullah'a (s.a.a) ve onun getirdiklerine iman edip namaz kılan, sadece bendim ve Huveyled'in kızı (Hz. Hatice) idi. Allah ona rahmet etsin.' Sonra yarenlerine dönerek: "Bu

söylediklerim doğru değil mi?" diye sordu. Onlar da, "Doğrudur, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

Ali (a.s) şöyle devam etti: 'İkinci imtihana gelince, Kureyş, Peygamberi (s.a.a) öldürmek için devamlı hilelere başvurup hayaller kurmaktaydı. Sonunda Daru'n-Nedve'de toplandılar, İblis de Âver-i Sakif kılığında onlara karıştı ve elinden geleni ardına koymayıp, onların dağınık görüşlerini birleştirip, ortak bir karar almalarını sağladı. Kureyş, her kabileden bir kişi seçecek, bu kişiler hep birden Peygamberi (s.a.a) evinde uyurken kılıçlarıyla vurup öldüreceklerdi. Onu öldürdüklerinde de Kureyş, adamlarını koruyacak ve onları teslim etmeyecekti, böylece Peygamberin (s.a.a) kanı heder olacaktı.

فَهَبَطَ جَبرَئيلُ(عليه السلام) عَلَى النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، فَأَنبَأَهُ بِذلِکَ وأخبَرَهُ بِاللَّيلَةِ الَّتى يَجتَمِعونَ فيها ، وَالسّاعَةِ الَّتى يَأتونَ فِراشَهُ فيها ، وأمَرَهُ بِالخُروجِ فِى الوَقتِ الَّذى خَرَجَ فيهِ إلَى الغارِ .

فَأَخبَرَنى رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بِالخَبَرِ ، وأمَرَنى أن أضطَجِعَ فى مَضجَعِه ، وأقِيَهُ بِنَفسى ، فَأَسرَعتُ إلى ذلِکَ مُطيعاً لَهُ ، مَسروراً لِنَفسى بِأن اُقتَلَ دونَهُ ، فَمَضى(عليه السلام)لِوَجهِه ، وَاضطَجَعتُ فى مَضجَعِه ، وأقبَلَت رِجّالاتُ قُرَيش موقِنَةً فى أنفُسِها أن تَقتُلَ النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) ، فَلَمَّا استَوى بى وبِهِمُ البَيتُ الَّذى أنَا فيهِ ناهَضتُهُم بِسَيفى ، فَدَفَعتُهُم عَن نَفسى بِما قَد عَلِمَهُ اللهُ وَالنّاسُ .

ثُمَّ أقبَلَ(عليه السلام)عَلى أصحابِهِ . فَقالَ : أ لَيسَ كَذلِکَ ؟

قالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمِنينَ .

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا الثّالِثَةُ يا أخَا اليَهودِ ، فَإِنَّ ابنَى رَبيعَةَ وَابنَ عُتبَةَ ـ كانوا

فُرسانَ قُرَيش ـ دَعَوا إلَى البِرازِ يَومَ بَدر ، فَلَم يَبرُز لَهُم خَلقٌ مِن قُرَيش ، فَأنهَضَنى رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مَعَ صاحِبَيَّ رَضِىَ اللهُ عَنهُما وقَد فَعَلَ وأنَا أحدَثُ أصحابى سِنّاً ، وأقَلُّهُم لِلحَربِ تَجرِبَةً ، فَقَتَلَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ بِيَدى وَليداً وشَيبَةَ سِوى مَن قَتَلتُ مِن جَحاجِحَةِ قُرَيش فى ذلِکَ اليَومِ ، وسِوى مَن أسَرتُ ، وكانَ مِنّى أكثَرُ مِمّا كانَ مِن أصحابى ، وَاستُشهِدَ ابنُ عَمّى فى ذلِکَ رَحمَةُ اللهِ عَلَيهِ .

ثُمَّ التَفَتَ إلى أصحابِهِ فَقالَ : أَلَيسَ كَذلِکَ ؟

قالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمِنينَ .

Fakat vahiy meleği Cebrail nazil olup onların bu planlarını ve planı uygulamak için kararlaştırdıkları geceyi ve saati Peygambere (s.a.a) haber verdi ve o gece şehri terk ederek mağaraya doğru haraket etmesini söyledi. Peygamber (s.a.a) beni bu tertipten haberdar edip, o gece kendisinin yatağında yatmamı ve onu canımla korumamı emretti. Ben de Peygamberin emrine teslim olup bu emri derhal sevinçle kabul ettim ve Peygamberi korumak uğruna ölüm yatağında yatmaya razı oldum. Ve Peygamber (s.a.a) Allah'ın emriyle hicret etti, ben de onun yatağında yattım. Derken Kureyşliler, Peygamberi öldürecekleri inancıyla eve geldiler; evde onlarla baş başa kaldığımda, doğruldum ve kılıcımla onları kendi canımdan defettim ki bunu Allah da bilir insanlar da!' Sonra yarenlerine dönerek: "Söylediklerim doğru değil mi?" dedi. Onlar da: "Doğrudur, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

Sonra sözlerine şöyle devam etti: 'Üçüncü imtihana gelince; Bedir günü Kureyş pehlivanlarından Rabia'nın oğulları Utbe ve Şeybe ve Utbe'nin oğlu Velid meydana çıkıp savaşmak için er istediler. Hiç kimse onlara karşı koymaya cesaret edemeyince, Resulullah (s.a.a) beni, iki arkadaşımla (Allah ikisinden de razı olsun) meydana gönderdi. Oysa ashap, yaşta benden daha büyük, savaşta benden daha tecrübeliydi. O gün Kureyş büyüklerinden bazı kişileri öldürüp birçok esir aldığım gibi Allah, benim elimle Velid ve Şeybe'yi katletti. O gün benim yaptığım iş herkesin yaptığından daha fazlaydı. Amcamın oğlu (Übeyde b. Haris) o gün şehit oldu; Allah ona rahmet etsin.' Sonra yarenlerine dönerek: "Anlattıklarım doğru değil mi?" dedi. Onlar da, "Doğrudur, ey Müminerin Emîri" dediler.

Ali (a.s) şöyle devam etti: 'Dördüncü imtihana gelince; Mekkeliler Bedir yenilgisinden sonra ölülerinin intikamını almak için bütün Arap kabilelerini bize karşı birleştirdiler. Kendileri de en son kişilere kadar bize saldırmak için silâh kuşandılar. Cebrail inerek olup biteni Peygambere (s.a.a) haber verdi. Peygamber (s.a.a), askerî gücünü toparlayıp Medine'nin dışındaki Uhud dağına doğru hareket etti ve Uhud dağının yanında konakladı. Derken, Müşrikler de geldiler ve savaş başladı. Sonunda bize arkadan saldırdılar ve Müslümanlardan birçoğunu öldürdüler. Sağ kalan Muhacirler ve Ensar, yenilgiyi kabul edip kaçtılar. Sadece ben Resulullah'ın (s.a.a) yanında kaldım ve onu savundum. O savaşta yetmişten çok yara aldım, işte bunlar da yerleri [Uhud savaşından aldığı yaraların izlerini gösterdikten sonra sözlerine şöyle devam etti:] O gün İslâm'a hizmet etmeye muvaffak oldum, sevabını da Allah'tan niyaz etmekteyim.'

Sonra yarenlerine dönerek; "Söylediklerim doğru değil mi?" dedi. Onlar da; "Doğrudur, ey Müminlerin Emiri!" dediler.

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا الخامسَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّ قُرَيشاً وَالعَرَبُ تَجَمَّعَت وعَقَدَت بَينَها عَقداً وميثاقاً لا تَرجِعُ مِن وَجهِها حَتّى تَقتُلَ رَسولَ الله وتَقتُلَنا مَعَهُ مَعاشِرَ بَنى عَبدِ المُطَّلِب ، ثُمَّ أقبَلَت بِحَدِّها وحَديدِها حَتّى أناخَت عَلَينا بِالمَدينَةِ واثِقَةً بِأنفُسِها فيما تَوَجَّهَت لَهُ .

فَهَبَطَ جَبرَئيلُ(عليه السلام) عَلَى النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) فَأنبَأَهُ بِذلِکَ ، فَخَندَقَ عَلى نَفسِهِ ومَن مَعَهُ مِنَ المُهاجِرينَ وَالأنصارِ . فَقَدِمَت قُرَيشٌ فَأقامَت عَلَى الخَندَقِ مُحاصِرَةً لَنا ، تَرى فى أنفُسِهَا القُوَّةَ وفينَا الضَّعفَ ، تُرعِدُ وتُبرِقُ ، ورَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) يَدعوها إلَى الله عَزَّ وجَلَّ ويُناشِدُها بِالقَرابَةِ وَالرَّحِمِ فَتَأبى ، ولا يَزيدُها ذلِکَ إلاّ عُتُوّاً ، وفارِسُها وفارِسُ العَرَبِ يَومَئِذ عَمرُو بنُ عَبدِ وَدٍّ يَهدِرُ كَالبَعيرِ المُغتَلِمِ ، يَدعو إلَى البِرازِ ، ويَرتَجِزُ ، ويَخطِرُ بِرُمحِهِ مَرَّةً وبِسَيفِهِ مَرَّةً ، لا يُقدِمُ عَلَيهِ مُقدِمٌ ، ولا يَطمَعُ فيهِ طامِعٌ ، ولا حَمِيَّةٌ تُهَيِّجُهُ ، ولا بَصيرَةٌ تُشَجِّعُهُ .

فَأنهَضَنی إلَیه رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، وعَمَّمَنی بیَده ، وأعطانی سَیفَهُ هذا ـ و ضَرَبَ بیَده إلی ذی الفَقار ـ فَخَرَجتُ إلَیه ونساءُ أهلِ المَدینَةِ بَواک ; إشفاقاً عَلَیَّ من ابنِ عَبدِ وَدٍّ ، فَقَتَلَهُ اللهُ عَزَّ وجَلَّ بیَدی ، وَالعَرَبُ لا تَعُدُّ لَها فارساً غَیرَهُ ، وضَرَبَنی هذه الضَّربَةَ ـ وأومَأَ بیَده إلی هامَته ـ فَهَزَمَ اللهُ قُرَیشاً وَالعَرَبَ بذلکَ ، وبما کان منّی فیهم منَ النِّکایَةِ .

ثُمَّ التَفَتَ(علیه السلام) إلی أصحابه فَقالَ : أ لَیسَ کَذلکَ ؟

قالوا : بَلی یا أمیرَ المُؤمنینَ .

Sonra şöyle buyurdu: Beşinci imtihana gelince; Uhud Savaşı'ndan çok geçmemişti ki Kureyş, Arap kabilelerini tekrar topladı. Onlar, Medine'ye gelerek Peygamberi (s.a.a) ve yakınlarını öldürmeden geri dönmemeye karar verdiler. Medine'ye doğru yola çıktılar. Ama bu sefer daha şiddetli ve kudretli ve daha fazla silâhla geldiler. Zafere ulaşacaklarına emin bir şekilde Medine'ye geldiler.

Cebrail Peygambere (s.a.a) onların geliş haberini vermiş, Peygamber de Muhacirler ve Ensar'la birlikte Medine'nin etrafında çukurlar kazarak savunmaya hazırlanmıştı. Düşmanlar çukurların kenarında konaklayarak bizi kuşattılar. Kibir ve gururla karşımızda gösteriş yapıp bizi tehdit etmekteydiler. Allah Resulü (s.a.a) onları hakka davet edip akrabalık bağını hatırlattı. Ama onlar kabul etmedikleri gibi daha da azgınlaştılar. O gün Arab'ın ve Kureyş'in pehlivanı Amr bin Abduved idi. O, kendini güçlü ve bizi de çok zayıf görüyordu. Kudurmuş deve gibi bağırıyor, dövüşmeye er istiyordu. Recez okuyor, eğilip kalkıyor, kılıcını çekip sallıyordu. Hiç kimse onun karşısına çıkmaya cesaret edemiyor, hiç kimse kendini onunla savaşacak kadar güçlü görmüyordu. Onu savaştan vazgeçirmek mümkün değildi. Çünkü o, basiretsiz ve hiçbir kurala bağlı olmayan bir şahıstı. (Korku ve dehşetin bütün kalpleri sardığı bir zamanda) Allah Resulü beni meydana göndermek için çağırdı. Kendi mübarek eliyle başıma imame koydu, bu kılıcı (Zülfikar'ı) da elime verdi ve ben meydana doğru yola koyuldum.

Medine'nin şehrini korku ve dehşet kaplamıştı. Müslümanlar ümitsiz bir şekilde arkamdan bakıp Amr'ın galip gelmesinden korkuyor, kadınlar arkamdan gözyaşı döküyorlardı. Ama yüce Allah onu benim elimle öldürdü. Oysaki Araplar Amr'ın galip geleceğinden emindiler. Amr o gün başıma kılıcıyla bir yara vurdu ki, izi şimdi de belli, bak!" İmam (a.s) mübarek elleriyle bu gazilik nişanını gösterdi, sonra şöyle devam etti: 'Bundan sonra Arapların ve Kureyş'in ümitleri suya düştü ve yüce Allah onları bozguna uğrattı. Sonra bölük pörçük evlerine geri döndüler.'

Sonra yarenlerine, "Doğru söylemedim mi?" diye sordu. Onlar da, "Doğru söyledin, ey Müminlerin Emiri"! diye cevap verdiler.

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا السّادسَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنّا وَرَدنا مَعَ رَسول الله(صلى الله عليه وآله) مَدينَةَ أصحابِکَ خَيبَرَ عَلى رِجال مِنَ اليَهود وفُرسانِها مِن قُرَيش وغَيرِها ، فَتَلَقَّونا بِأمثالِ الجِبالِ مِنَ الخَيلِ وَالرِّجالِ وَالسِّلاحِ ، وهُمَ فى أمنَعِ دار وأكثَرِ عَدَد ، كُلٌّ يُنادى ويَدعو ويُبادِرُ إلَى القِتالِ ، فَلَم يَبرُز إلَيهِم مِن أصحابى أحَدٌ إلاّ قَتَلوهُ ، حَتّى إذَا احمَرَّتِ الحَدَقُ ، ودُعيتُ إلَى النِّزالِ ، وأهَمَّت كُلَّ امرِى نَفسُهُ .

وَالتَفَتَ بَعضُ أصحابى إلى بَعض وكُلٌّ يَقولُ : يا أبَا الحَسَنِ انهَض .

فَأنهَضَنى رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله)إلى دارِهِم ، فَلَم يَبرُز إلَيَّ مِنهُم أحَدٌ إلاّ قَتَلتُهُ ، ولا يَثبُتُ لى فارِسٌ إلاّ طَحَنتُهُ ، ثُمَّ شَدَدتُ عَلَيهِم شِدَّةَ اللَّيثِ عَلى فَريسَتِه ، حَتّى أدخَلتُهُم جَوفَ مَدينَتِهِم مُسَدَّداً عَلَيهِم ، فَاقتَلَعتُ بابَ حِصنِهِم بِيَدى ، حَتّى دَخَلتُ عَلَيهِم مَدينَتَهُم وَحدى أقتُلُ مَن يَظهَرُ فيها مِن رِجالِها ، وأسبى مَن أجِدُ مِن نِسائِها حَتَّى افتَتَحتُها وَحدى ، ولَم يَكُن لى فيها مُعاوِنٌ إلاَّ اللهُ وَحدَهُ .

ثُمَّ التَفَتَ(عليه السلام) إلى أصحابِهِ فَقالَ : أ لَيسَ كَذلِکَ ؟

قالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمِنينَ .

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا السّابِعَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) لَمّا تَوَجَّهَ لِفَتحِ مَكَّةَ أحَبَّ أن يُعذِرَ إلَيهِم ويَدعُوَهُم إلَى الله عَزَّ وجَلَّ آخِراً كَما دَعاهُم أوَّلاً ، فَكَتَبَ إلَيهِم كِتاباً يُحَذِّرُهُم فيهِ ويُنذِرُهُم عَذابَ الله ، ويَعِدُهُمُ الصَّفحَ ، ويُمَنّيهِم مَغفِرَةَ رَبِّهِم ، ونَسَخَ لَهُم فى آخِرِهِ سورَةَ بَراءَةٌ لِيَقرَأها عَلَيهِم . ثُمَّ عَرَضَ عَلى جَميعِ أصحابِهِ المُضِىَّ بِهِ ، فُكُلُّهُم يَرَى التَّثاقُلَ فيهِ ، فَلَمّا رَأى ذلِکَ نَدَبَ مِنهُم رَجُلاً فَوَجَّهَهُ بِهِ ، فَأتاهُ جَبرَئيلُ فَقالَ : يا مُحَمَّدُ ، لا يُؤَدّى عَنکَ إلاّ أنتَ أو رَجُلٌ مِنکَ .

İmam (a.s) sonra şöyle devam etti: Altıncı imtihana gelince; biz Allah Resulü ile beraber senin dostlarının şehri olan Hayber'e gittik. Orada Yahudi pehlivanlarının yanı sıra Kureyş ve diğer kabilelerden olan süvarilerle karşılaştık. Düşmanlarımızın süvarileri ve piyadeleri mükemmel bir şekilde silâhlarla donanmış, karşımızda dağ gibi durmuşlardı. Onlar daha iyi ve daha sağlam siperlere sahiptiler. Onların her biri meydana gelerek savaşacak rakip istiyordu. Benim dostlarımdan meydana gidenlerin hepsini öldürdüler. O gün gözler (korku ve dehşetten) kızarmıştı, herkesin kendi canının derdine düştüğü bir anda savaşa davet edildim. Dostlarım birbirine bakıyor ve her biri şöyle diyordu: 'Ey Ebu'l-Hasan! Kalk!' Tam böyle bir zamanda Allah Resulü (s.a.a) beni onların evine gönderdi. Karşıma kim çıktıysa öldürdüm. Bana hangi pehlivan direndiyse onu unufak ettim. Korkusuz bir aslanın avına saldırdığı gibi, onların sımsıkı saflarına saldırıp dağıttım. Onları şehirlerinin içine kadar kovaladım ve sonunda karşımda dayanamayıp sağlam kalelerinin içine kaçıp kapıyı üzerlerine kapadılar. O zaman da kalenin kapısını elimle yerinden söktüm ve tek başıma kendi şehirlerinde içlerine daldım; orada önüme çıkan erkeklerini öldürdüm ve bulduğum kadınlarını esir aldım. Kalelerini tek başıma fethettim; orada Yüce Allah'tan başka bana yardım eden hiç kimse yoktu.' Sonra ashabına; "Anlattıklarım doğru değil mi?" diye sordu. Onlar da; "Evet, doğru söyledin, ey Müminlerin Emiri!" dediler.

Hz. Ali (a.s) sonra şöyle devam etti: 'Yedinci imtihana gelince, Allah Resulü (s.a.a) Mekke'yi fethetmek istiyordu. Ama müşrikleri bu fetihten önce son bir kez daha İslâm'a ve tevhide davet etmek için bir mektup yazdı. Bu mektupta onları hem Allah'ın azabından korkutuyor, hem de Müslüman oldukları takdirde affedileceklerine dair söz veriyordu. Mektubun sonuna da Tevbe Sûresi'ni ekledi. Sonra Müslümanlardan bir kişinin gönüllü olarak bu mektubu Mekke'ye götürüp müşriklere okumasını istedi. Müslümanlar bu teklif karşısında ağır davranınca, Müslümanlardan birini (Ebu Bekir) çağırıp onu görevlendirdi ve Mekke'ye gönderdi. Sonra daha o Mekke'ye varmadan Cebrail, Peygambere (s.a.a) inerek şöyle dedi: "Ey Muhammed! Bu mektubu ya sen, ya da (senden olan) senin ailenden biri götürmelidir, başkası olmaz." dedi.

فَأنبَأنی رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) بِذلکَ ، ووَجَّهَنی بِکتابِه ورسالَته إلی أهلِ مَکَّةَ ، فَأتَیتُ مَکَّةَ وأهلُها مَن قَد عَرَفتُم ; لَیسَ منهُم أحَدٌ إلاّ ولَو قَدَرَ أن یَضَعَ عَلی کُلِّ جَبَل منّی إرباً لَفَعَلَ ، ولَو أن یَبذُلَ فی ذلکَ نَفسَهُ وأهلَهُ وولُدَهُ ومالَهُ ، فَبَلَّغتُهُم رِسالَةَ النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله) ، وقَرَأتُ عَلَیهِم کِتابَهُ ، فَکُلُّهُم یَلقانی بِالتَّهَدُّدِ وَالوَعیدِ ، ویُبدی لِیَ البَغضاءَ ، ویُظهِرُ الشَّحناءَ مِن رِجالِهِم ونِسائِهِم ، فَکانَ مِنّی فی ذلکَ ما قَد رَأَیتُم .

ثُمَّ التَفَتَ إلی أصحابِه فَقالَ : أ لَیسَ کَذلکَ ؟

قالوا : بَلی یا أمیرَ المُؤمِنینَ .

فَقالَ(علیه السلام) : یا أخَا الیَهودَ ، هذهِ المَواطِنُ الَّتی امتَحَنَنی فیه رَبّی عَزَّ وجَلَّ مَعَ نَبیِّه(صلی الله علیه وآله) ، فَوَجَدَنی فیها کُلِّها بِمَنِّه مُطیعاً ، لَیسَ لاحَد فیها مِثلُ الَّذی لی ، ولَو شِئتُ لَوَصَفتُ ذلکَ ، ولکِنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ نَهی عَنِ التَّزکِیَةِ .

فَقالوا : یا أمیرَ المُؤمِنینَ ، صَدَقتَ وَاللهِ ، ولَقَد أعطاکَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ الفَضیلَةَ بِالقَرابَةِ مِن نَبِیِّنا(صلی الله علیه وآله) ، وأسعَدَکَ بِأن جَعَلَکَ أخاهُ ، تَنزِلُ منهُ بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی ، وفَضَّلَکَ بِالمَواقِفِ الَّتی باشَرتَها ، وَالأهوالِ الَّتی رَکِبتَها ، وذَخَرَ لَکَ الَّذی ذَکَرتَ وأکثَرَ منهُ ممّا لَم تَذکُرهُ ، وممّا لَیسَ لاحَد مِنَ المُسلِمینَ مِثلُهُ ، یَقولُ ذلکَ مَن شَهِدَکَ مِنّا مَعَ نَبِیِّنا(صلی الله علیه وآله)ومَن شَهِدَکَ بَعدَهُ ، فَأخبِرنا یا أمیرَ المُؤمِنینَ ، مَا امتَحَنَکَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ بِه بَعدَ نَبِیِّنا(صلی الله علیه وآله)فَاحتَمَلتَهُ وصَبَرتَ ؟

فَلَو شِئنا أن نَصِفَ ذلکَ لَوَصَفناهُ ، عِلماً مِنّا بِه ، وظُهوراً مِنّا عَلَیه ، إلاّ أنّا نُحِبُّ أن نَسمَعَ مِنکَ ذلکَ کَما سَمِعنا مِنکَ مَا امتَحَنَکَ اللهُ بِه فی حَیاتِه فَأطَعتَهُ فیه .

Peygamber de beni yanına çağırıp Cebrail'in sözlerini bana bildirdi ve bu görevi bana teslim etti. Siz Mekke halkını iyi tanıyordunuz, onların hepsi benim kanıma susamıştı. Onlardan her biri canı, ailesi, evlatları ve malı pahasına bile olsa, beni parçalara ayırıp her parçamı bir dağın üzerine bırakmaktan kaçınmazdı. Ama ben bunlara rağmen Peygamberin (s.a.a) mesajını onlara ilettim, Tevbe Sûresi'ni onlara okudum. Onlar da erkekleriyle ve kadınlarıyla bana tehdit ve öfkeyle karşılık verdiler.'

İmam sonra yarenlerine dönerek; "Söylediklerim doğru değil mi?" diye sordu. Onlar da; "Evet, doğrudur ey Müminlerin Emiri!" dediler.

Ali (a.s) Yahudi'ye dönerek; "Ey Yahudi kardeş!" dedi; Bunlar, Peygamberin (s.a.a) hayatı döneminde başımdan geçen imtihanlardır. Allah, kendi lütfuyla hepsinde beni itaatkâr buldu. Bu başarılar benden başka hiç kimsede görülmemiştir. İstesem anlatırdım, ancak Allah, kişinin kendisini övmesini yasaklamıştır.

Dediler ki: 'Ey Emirulmüminin! Allah'a andolsun ki, sen yalnızca doğruyu söyledin. Gerçekten de senden daha faziletli birisi yoktur. Yüce Allah, Peygamber (s.a.a) ile akrabalık ve kardeşlik saadetini sana bağışlamıştır. Senin Peygambere olan konumunu Harun'un Musa'ya olan konumu gibi kılmıştır. Harun, Musa'nın kardeşi ve vasisi olduğu gibi, sen de Peygamberimizin (s.a.a) kardeşi ve vasisisin. Biz Allah katında şehadet ediyoruz ve de inanıyoruz ki sen, anlattığın bütün bu olaylarda, bu zor imtihanlarda korkusuz bir şekilde bir an bile tereddüt etmeden Peygamberimizin (s.a.a) emirlerini yerine getirdin. Bu yüzden yüce Allah seni, herkesten üstün kılmış ve hiçbir Müslümana nasip olmayacak sevapları sana yazmıştır. Ey Emirulmüminin! Bize Peygamberimizden (s.a.a) sonra tahammül edip sabır gösterdiğin imtihanları da anlat. Biz o imtihanları biliyoruz ve istersen teker teker sayabiliriz, ama Allah'ın seni Peygamberin (s.a.a) hayatında tabi tuttuğu ve hepsinde itaatkâr bulduğu imtihanları senden duyduğumuz gibi bunları da senden duymak istiyoruz.'

فَقالَ(عليه السلام) : يا أخَا اليَهود ، إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ امتَحَنَنى بَعدَ وَفاةِ نَبيِّه(صلى الله عليه وآله) فى سَبعَةِ مَواطِنَ ، فَوَجَدَنى فيهِنَّ ـ مِن غَيرِ تَزكِيَةٍ لِنَفسى ـ بِمَنِّه ونِعمَتِه صَبوراً .

أمّا أوَّلُهُنَّ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّهُ لَم يَكُن لى خاصَّةً دونَ المُسلِمينَ عامَّةً أحَدٌ آنَسُ بِه أو أعتَمِدُ عَلَيه أو أستَنيمُ إلَيه أو أتَقَرَّبُ بِه غَيرُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، هُوَ ربّانى صَغيراً ، وبَوَّأنى كَبيراً ، وكَفانى العَيلَةَ ، وجَبَرَنى مِنَ اليُتمِ ، وأغنانى عَنِ الطَّلَبِ ، ووَقانى المَكسَبَ ، وعالَ لِىَ النَّفسَ وَالوَلَدَ وَالأهلَ .

هذا فى تَصاريفِ أمرِ الدُّنيا ، مَعَ ما خَصَّنى بِه مِنَ الدَّرَجاتِ الَّتى قادَتنى إلى مَعالِى الحَقِّ عِندَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ ، فَنَزَلَ بى مِن وَفاةِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ما لَم أكُن أظُنُّ الجِبالَ لَو حُمِّلَتهُ عَنوَةً كانَت تَنهَضُ بِه ، فَرَأَيتُ النّاسَ مِن أهلِ بَيتى ما بَينَ جازِعٍ لا يَملِكُ جَزَعَهُ ، ولا يَضبِطُ نَفسَهُ ، ولا يَقوى عَلى حَملِ فادِحٍ ما نَزَلَ بِه ; قَد أذهَبَ الجَزَعُ صَبرَهُ ، وأذهَلَ عَقلَهُ ، وحالَ بَينَهُ وبَينَ الفَهمِ وَالإفهامِ ، وَالقَولِ وَالإسماعِ ، وسائِرُ النّاسِ مِن غَيرِ بَنى عَبدِ المُطَّلِبِ بَينَ مُعَزٍّ يَأمُرُ بِالصَّبرِ ، وبَينَ مُساعِدٍ باكٍ لِبُكائِهِم ، جازِعٍ لِجَزَعِهِم ، وحَمَلتُ نَفسى عَلَى الصَّبرِ عِندَ وَفاتِه بِلُزومِ الصَّمتِ ، وَالاشتِغالِ بِما أمَرَنى بِه مِن تَجهيزِه وتَغسيلِه وتَحنيطِه وتَكفينِه وَالصَّلاةِ عَلَيه ووَضعِه فى حُفرَتِه ، وجَمعِ كِتابِ اللهِ وعَهدِه إلى خَلقِه ، لا يَشغَلُنى عَن ذلِكَ بادِرُ دَمعَةٍ ، ولا هائِجُ زَفرَةٍ ، ولا لاذِعُ حُرقَةٍ ، ولا جَزيلُ مُصيبَةٍ ، حَتّى أدَّيتُ فى ذلِكَ الحَقَّ الواجِبَ للهِ عَزّ وجَلَّ ولِرَسولِه(صلى الله عليه وآله) عَلَىَّ ، وبَلَّغتُ مِنهُ الَّذى أمَرَنى بِه ، وَاحتَمَلتُهُ صابِراً مُحتَسِباً .

ثُمَّ التَفَتَ(عليه السلام) إلى أصحابِهِ فَقالَ : أ لَيسَ كَذلِکَ ؟ قالوا : بلى يا أميرَ المُؤمنينَ .

Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! Yüce Allah, Peygamberin (s.a.a) vefatından sonra da beni yedi kez imtihan etti ve hepsinde de [kendimi övmüş olmayayım] beni, lütfu ve nimetiyle sabırlı buldu.

O imtihanların ilki şudur: Allah Resulü (s.a.a), küçüklüğümde bakımımı üstlenerek beni büyüttü. Hasta olduğumda başucumda otururdu. Bütün ihtiyaçlarımı karşılar, sıkıntımı giderirdi. O, beni kendi eli altında terbiye ederek Allah katındaki yüksek derecelere ulaştırdı. Böylece ben, hiç kimseyle kıyaslanmayacak şekilde Resulullah'a (s.a.a) bağlanmıştım. Ben, ona itaat ederek Allah'a yaklaşırdım. Zorlukta, şiddette onunla huzur bulurdum. Dayanağım o idi. Allah Resulünün vefatıyla öyle bir musibete uğradım ki bu dert ve gama dağlar dayanamaz, çöküp giderdi.

Bu musibetle ailemden biri kendinden geçmiş, diğeri haykırışlarına yenik düşmüştü; ötekinin gücü kuvveti gitmiş, sabrı tükenmişti. Abdulmuttalip oğullarından olmayan diğer insanlardan bazısı bizi sabra çağırırken, bazısı da gözyaşlarıyla bize yardıma gelmişti. İşte böyle bir zamanda kendimi sabretmeye zorladım. Sustum da Allah'ın emrettiği işlere koyuldum; Peygamberin (s.a.a) guslüyle, kefeniyle, namazıyla ve defniyle uğraştım. Allah'ın emanetlerini ve kitabını toplamaya koyuldum. Hiçbir şey beni bu işlerden alıkoymadı; ne soğuk gözyaşları, ne feryat tufanları, ne yüreği yanık dostlar, ne de musibetin büyüklüğü. Sonunda boynumda olan hakkı eda ettim, emredilen işi yerine getirdim. Sabırla bütün belâlara tahammül ettim.'

Sonra yarenlerine dönerek; "Söylediklerim doğru değil

mi?" buyurdu. Onlar da; "Doğrudur, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا الثّانيَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أمَّرَنى فى حَياته عَلى جَميعِ اُمَّته ، وأخَذَ عَلى جَميعِ مَن حَضَرَهُ منهُمُ البَيعَةَ وَالسَّمعَ وَالطّاعَةَ لامرى ، وأمَرَهُم أن يُبَلِّغَ الشّاهدُ الغائبَ ذلکَ ، فَكُنتُ المُؤَدِّىَ إلَيهم عَن رَسول اللهِ(صلى الله عليه وآله)أمرَهُ إذا حَضَرتُهُ ، وَالأَميرَ عَلى مَن حَضَرَنى منهُم إذا فارَقتُهُ ، لا تَختَلِجُ فى نَفسى مُنازَعَةُ أحَد منَ الخَلقِ لى فى شَىء منَ الأَمرِ فى حَياةِ النَّبىِّ(صلى الله عليه وآله) ، ولا بَعدَ وَفاته .

ثُمَّ أمَرَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بتَوجيه الجَيشِ الَّذى وَجَّهَهُ مَعَ اُسامَةَ بن زَيد عندَ الَّذى أحدَثَ اللهُ به منَ المَرَضِ الَّذى تَوَفّاهُ فيه ، فَلَم يَدَعِ النَّبىُّ أحَداً من أفناء العَرَب ولا منَ الأَوسِ وَالخَزرَجِ وغَيرهم من سائرِ النّاسِ ممَّن يَخافُ عَلى نَقضه ومُنازَعَته ، ولا أحَداً ممَّن يَرانى بعَينِ البَغضاء ممَّن قَد وَتَرتُهُ بقَتلِ أبيه أو أخيه أو حَميمه إلاّ وَجَّهَهُ فى ذلکَ الجَيش ، ولا منَ المُهاجرينَ وَالأَنصار ، وَالمُسلمينَ وغَيرهم ، وَالمُؤَلَّفَة قُلوبُهُم ، وَالمُنافقينَ ; لتَصفُوَ قُلوبُ مَن يَبقى مَعى بحَضرَته ، ولئَلاّ يَقولَ قائلٌ شَيئاً ممّا أكرَهُهُ ، ولا يَدفَعَنى دافعٌ منَ الولايَة وَالقيامِ بأمرِ رَعيَّته من بَعده .

ثُمَّ كانَ آخرُ ما تَكَلَّمَ به فى شَىء من أمرِ اُمَّته أن يَمضىَ جَيشُ اُسامَةَ ولا يَتَخَلَّفَ عَنهُ أحَدٌ ممّن أنهَضَ مَعَهُ ، وتَقَدَّمَ فى ذلکَ أشَدَّ التَّقَدُّمِ ، وأوعَزَ فيه أبلَغَ الإيعاز ، وأكَّدَ فيه أكثَرَ التَّأكيد ، فَلَم أشعُر بَعدَ أن قُبضَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) إلاّ برجال من بَعث اُسامَةَ بن زَيد وأهلِ عَسكَره قَد تَركَوا مَراكزَهُم ، وأخَلّوا مَواضعَهُم ، وخالَفوا أمرَ رَسول اللهِ(صلى الله عليه وآله) فيما أنهَضَهُم لَهُ وأمَرَهُم به وتَقَدَّمَ إلَيهم ; من مُلازَمَة أميرهم ، وَالسَّير مَعَهُ تَحتَ لوائه حَتّى يَنفُذَ لوَجهه الَّذى أنفَذَهُ إلَيه ، فَخَلَّفوا أميرَهُم مُقيماً فى عَسكَره ، وأقبَلوا يَتَبادَرونَ عَلَى الخَيلِ

رَكضاً إلى حَلِّ عُقدَةٍ عَقَدَهَا اللهُ عَزَّ وجَلَّ لى ولِرَسولِه(صلى الله عليه وآله) فى أعناقِهِم فَحَلّوها ، وعَهِد عاهَدُوا اللهَ ورَسولَهُ فَنَكَثوهُ ، وعَقَدوا لاِنفُسِهِم عَقداً ضَجَّت بِهِ أصواتُهُم .

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! O imtihanların ikincisi ise şudur: Allah Resulü (s.a.a) kendisi hayatta iken beni ümmetine emîr olarak atadı. Yanında olan herkesten, emrime itaat edeceklerine dair kesin söz ve biat aldı. Ve benim velâyetimi işitip duyan herkesi, bunu diğer Müslümanlara iletmek üzere görevlendirdi.

Ben, Allah Resulünden (s.a.a) sonra ümmetin emîri olduğum gibi, Resulullah (s.a.a) zamanında onun emirlerini ümmete ulaştıran elçisiydim. Ne Peygamberin (s.a.a) hayatında ne de vefatından sonra halktan birinin bu işte benimle çekişmeye gireceğini, bana muhalefet edeceğini düşünmezdim.

Allah Resulü (s.a.a) ölüm yatağında iken, yüce Allah, ona Üsame b. Zeyd'in komutanlığında bir ordu hazırlamasını emretti. Allah Resulü de biatlerini bozmalarından endişe ettiği Arap kabileleri, Evs, Hazrec ve diğerleri yanı sıra hilâfet konusunda benim karşımda durabilecek herkesi bu orduya katılmaya çağırdı. Muhacirlerden, Ensardan, zayıf imanlı Müslümanlardan, düzenbaz münafıklara kadar herkesin Üsame'nin ordusuna katılmasını emretti. Böylece ömrünün son anlarında, onun başı ucunda kendisini üzecek sözlerin söylenmemesini ve vefatından sonra hiçbir kimsenin hilâfet konusunda benimle çekişmemesini sağlamak istiyordu.

Resulullah'ın (s.a.a) ümmetine son sözleri, Üsame ordusunun bir an önce hareket etmesi ve hiç kimsenin hiçbir bahaneyle ordudan ayrılmaması yönündeydi. Peygamber (s.a.a), bu emrini defalarca vurgulamasına rağmen, vefatından hemen sonra bir de baktık ki Üsame ordusundan bir grup, Resulullah'ın (s.a.a) emirlerini ayaklar altına alarak komutanlarının sözlerine aldırmadan

atlarına binmiş, hızla gelmekteler. Allah ve Resulünün kurduğu düzeni yıkmak, boyunlarındaki ahdi bozmak için birbirleriyle yarışırcasına geldiler. Geldiler de çıkardıkları kargaşada Allah'ın ahitlerini bozdular.

وَاختَصَّت بِهِ آراؤُهُم مِن غَيرِ مُناظَرَةِ لاحَد منّا بَنى عَبدِ المُطَّلِب ، أو مُشارَكَةٍ فى رَأى ، أو استِقالَةٍ لِما فى أعناقِهِم مِن بَيعَتى ، فَعَلوا ذلِکَ وأنَا بِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مَشغولٌ ، وبِتَجهيزِهِ عَن سائِرِ الأَشياءِ مَصدودٌ ، فَإِنَّهُ كانَ أهَمَّها ، وأحَقَّ ما بُدِئَ بِهِ مِنها . فَكانَ هذا ـ يا أخَا اليَهودِ ـ أقرَحَ ما وَرَدَ عَلى قَلبى مَعَ الَّذى أنَا فيهِ مِن عَظيمِ الرَّزِيَّةِ وفاجِعِ المُصيبَةِ ، وفَقدِ مَن لا خَلَفَ مِنهُ إلاَّ اللهُ تَبارَکَ وتَعالى.

فَصَبَرتُ عَلَيها إذ أتَت بَعدَ اُختِها عَلى تَقارُبِها وسُرعَةِ اتِّصالِها. ثُمَّ التَفَتَ(عليه السلام)إلى أصحابِهِ فَقالَ: أ لَيسَ كَذلِکَ؟ قالوا: بَلى يا أميرَالمُؤمِنينَ.

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا الثّالِثَةُ يا أخَا اليَهودِ ، فَإِنَّ القائِمَ بَعدَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) كانَ يَلقانى مُعتَذِراً فى كُلِّ أيّامِهِ ، ويَلومُ غَيرَهُ مَا ارتَكَبَهُ مِن أخذِ حَقّى ، ونَقضِ بَيعَتى ، ويَسأَلُنى تَحليلَهُ ، فَكُنتُ أقولُ : تَنقَضى أيّامُهُ ثُمَّ يَرجِعُ إلَيَّ حَقِّيَ الَّذى جَعَلَهُ اللهُ لى عَفواً هَنيئاً مِن غَيرِ أن اُحدِثَ فى الإِسلامِ ـ مَعَ حُدوثِهِ وقُربِ عَهدِهِ بِالجاهِلِيَّةِ ـ حَدَثاً فى طَلَبِ حَقّى بِمُنازَعَةٍ ، لَعَلَّ فُلاناً يَقولُ فيها : نَعَم ، وفُلاناً يَقولُ : لا ، فَيَؤولُ ذلِکَ مِنَ القَولِ إلَى الفِعلِ ، وجَماعَةٌ مِن خَواصِّ أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) أعرِفُهُم بِالنُّصحِ للهِ ولِرَسولِهِ ولِكِتابِهِ ودينِهِ الإِسلامِ يَأتُونِّى عَوداً وبَدءاً وعَلانِيَةً وسِرّاً فَيَدعُونِّى إلى أخذِ حَقّى ، ويَبذُلونَ أنفُسَهُم فى نُصرَتى ، لِيُؤَدّوا إلَيَّ بِذلِکَ بَيعَتى فى أعناقِهِم .

فَأقولُ : رُوَيداً وصَبراً قَليلاً ; لَعَلَّ اللهَ يَأتينى بِذلِکَ عَفواً بِلا مُنازَعَةٍ ، ولا إراقَةِ الدِّماءِ ، فَقَدِ ارتابَ كَثيرٌ مِنَ النّاسِ بَعدَ وَفاةِ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، وطَمِعَ فى الأَمرِ بَعدَهُ مَن لَيسَ لَهُ

بِأهل ، فَقالَ كُلُّ قَوم : مِنّا أميرٌ ، وما طَمِعَ القائِلونَ فى ذلِکَ إلاّ لِتَناوُلِ غَيرِى الأَمرَ .

فَلَمّا دَنَت وَفاةُ القائِمِ وَانقَضَت أيّامُهُ صَيَّرَ الأَمرَ بَعدَهُ لِصاحِبِه ، فَكانَت هذِه أُختَ أُختِها ، ومَحَلُّها مِنّى مِثلُ مَحَلِّها ، وأخَذا مِنّى ما جَعَلَهُ اللهُ لى .

Abdulmuttalip oğullarından hiçbirinin görüşünü almadan, hatta benden boyunlarındaki biatimi kaldırmamı istemeden kendi aralarında kendilerine halife seçtiler. Onlar, çıkardıkları bu kargaşada batıl arzularına kavuşurken, ben Resulullah'ın (s.a.a) guslü, kefeni ve defniyle meşguldüm. Çünkü o anda ümmetin en büyük ve en önemli vazifesi, peygamberlerinin defniyle ilgilenmekti. Ey Yahudi kardeş! İşte böyle bir musibete uğramışken ümmetin böyle davranması yüreğimi parçaladı.

Peş peşe gelen bu musibetler karşısında yine de sabrımı yitirmedim de sabrettim.' Sonra yarenlerine dönerek; "Söylediklerim doğru değil mi?" buyurdu. Onlar da; "Doğrudur, Ey Müminlerin Emîri!" dediler.

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! O imtihanların üçüncüsü ise şudur: Peygamberden (s.a.a) sonra başa geçen kişi hilâfeti süresince hakkımı gasp edip biatimi bozduğu için benden özür diliyor, onu helâl etmemi istiyordu. Ve bu işin günahını başkalarının boynuna atıyordu. Ben de, onun günlerinin çabucak geçip gideceğini ve Allah'ın benim için karar kıldığı hakkın Müslümanlar içinde bir ihtilâf çıkmadan kolaylıkla bana döneceğini zannediyordum. Çünkü İslâm dini ömrünün ilk yıllarını yaşmaktaydı ve cahiliyet döneminden çok fazla bir zaman geçmemişti. Böyle hassas bir zamanda Allah'ın benim için lâyık gördüğü hakka erişmek için bile olsa, kalplere yavaş yavaş yerleşen ve yüzyıllar boyu sürmüş karanlık cahiliyet döneminden arta kalmış lekeleri temizlemeye çalışan bu yeni dine zarar verebilecek hiçbir işe giremezdim. Bu yüzden kendi hakkımı istemedim ve sabrettim.

Bu arada Peygamberin has dostlarından küçük bir grup, bazen gece, bazen gündüz, bazen gizli, bazen aşikâr, bana gelip hakkımı istemem için tavsiyeler ediyor ve bu konuda her türlü fedakârlığa hazır olduklarını bildiriyorlardı. Ama ben onları sabra ve tahammüle davet edip, bu işin kargaşasız bir şekilde bitmesini umduğumu söylüyordum. Çünkü Peygamberden (s.a.a.) sonra halkın birçoğu yolu şaşırıp bunalmıştı. Hilâfete lâyık olmayanlar, ona özenmişti. Herkes, halifenin kendi kabilesinden olması

gerektiğini söylüyordu. Ancak kendi aralarında ihtilâfta oldukları hâlde benim hilâfetime muhalefette birlik içerisindeydiler.

Derken birincinin zamanı doluverdi. Ölümü yaklaşınca hilâfeti dostuna bıraktı. Bu da önceki gibiydi ve bana aynı şekilde davrandı. İkisi de Allah'ın benim için kılmış olduğu hakkımı benden aldılar.

فَاجتَمَعَ إلَيَّ من أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله)ممَّن مَضى وممَّن بَقِيَ ممَّن أخَّرَهُ اللهُ مَن اجتَمَعَ ، فَقالوا لى فيها مثلَ الَّذى قالوا فى أُختِها ، فَلَم يَعدُ قولِىَ الثّانى قولِىَ الأَوَّلَ ، صَبراً وَاحتساباً ويَقيناً وإشفاقاً من أن تَفنى عُصبَةٌ تَألَّفَهُم رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) باللّين مَرَّةً وبالشِّدَّةِ أُخرى ، وبالنُّذرِ مَرَّةً وبالسَّيفِ أُخرى ، حَتّى لَقَد كانَ من تَألُّفه لَهُم أن كانَ النّاسُ فى الكَرِّ وَالفرارِ وَالشَّبَعِ وَالرَّيِّ وَاللِّباسِ وَالوِطاءِ وَالدِّثارِ ، ونَحنُ أهلُ بَيتِ مُحَمَّد(ص) لا سُقوفَ لبُيوتنا ، ولا أبوابَ ولاسُتورَ إلاَّ الجَرائدُ وما أشبَهَها ، ولا وِطاءَ لَنا ، ولا دِثار عَلَينا ، يَتَداوَلُ الثَّوبَ الواحِدَ فى الصَّلاةِ أكثَرُنا ، ونَطوى اللَّيالِىَ وَالأَيّامَ عامَّتُنا ، وربَّما أتانَا الشَّىءُ ممّا أفاءَهُ اللهُ عَلَينا وصَيَّرَهُ لَنا خاصَّةً دونَ غَيرِنا ـ ونَحنُ عَلى ما وَصَفتُ من حالِنا ـ فَيُؤثِرُ بِهِ رَسولُ الله(ص) أربابَ النِّعَمِ وَالأَموالِ تَألُّفاً منهُ لَهُم .

فَكُنتُ أحَقَّ مَن لَم يُفَرِّق هذهِ العُصبَةَ الَّتى ألَّفَها رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله) ، ولَم يَحملها عَلَى الخُطَّةِ الَّتى لا خَلاصَ لَها منها دونَ بُلوغِها ، أو فَناءِ آجالِها ; لانّى لَو نَصَبتُ نَفسى فَدَعَوتُهُم إلى نُصرَتى كانوا منّى وفى أمرى عَلى إحدى مَنزِلَتَين ; إمّا مُتَّبِعٌ مُقاتِلٌ ، وإمّا مَقتولٌ إن لَم يَتَّبِعِ الجَميعَ ، وإمّا خاذِلٌ يَكفُرُ بِخذلانه إن قَصَّرَ فى نُصرَتى أو أمسَكَ عَن طاعَتى ، وقَد عَلِمَ اللهُ أنّى منهُ بِمَنزِلَةِ هارونَ من موسى ، يَحُلُّ بِهِ فى مُخالَفَتى وَالإمساكِ عَن نُصرَتى ما أحَلَّ قَومُ موسى بِأنفُسِهِم فى مُخالَفَةِ هارونَ وتَركِ طاعَته .

ورَأَيتُ تَجَرُّعَ الغُصَصِ ، ورَدَّ أنفاسِ الصُّعَداءِ ، ولُزومَ الصَّبرِ حَتّى يَفتَحَ اللهُ أو يَقضِىَ بِما أحَبَّ أزيَدَ لى فى حَظّى ، وأرفَقَ بِالعِصابَةِ الَّتى وَصَفتُ أمرَهُم ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا

مَّقْدُورًا﴾[1] .

Bu sefer de Peygamberin (s.a.a.) ashabından, [bir kısmı hâlâ hayattadır ve bazıları da vefat etmiştir] bir grup, yanıma gelip tekrar hakkımı almak için beni teşvik ettiler. Ama ben onlara verdiğim cevabı tekrarladım; onları sabretmeye davet ettim. Çünkü Allah Resulünün (s.a.a), bazen yumuşak söz sarf ederek, bazen sert tutum sergileyerek, bazen korkutarak ve bazen kılıçla, binbir zahmetle tesis etmiş olduğu bu dinin kökünden yıkılmasından korkuyordum. Kalpleri İslam'a ısındırılmış olan birtakım insanlar vardı ki onların saldırmaları ve kaçmaları karınlarının tok, sırtlarının pek olmasına bağlıydı. Oysa biz Ehlibeyt çatısız, kapısız ve perdesiz evlerde kalıyorduk; sadece hurma yaprağı ve benzeri şeyleri kapı ve perde olarak kullanırdık; sergimiz, yorganımız yoktu. Namaz kılmak için bir elbise birçoğumuzun arasında elden ele dolaşırdı. Allah Resulü bu dini tesis etmek ve bu insanları bu din altında toplamak için kendisinin ve biz Ehlibeyt'in bütün imkânlarını Müslümanların vahdeti için harcamıştı. Bu yolda biz Ehlibeyt'e ait olan ve ihtiyacımız olan fey'i de insanların gönüllerini İslam'a ısındırmak için vermişti. Bu harcamalar sonucunda biz Ehlibeyt günlük ihtiyaç maddelerine bile muhtaç bir duruma gelmiştik; ama buna karşılık Müslümanların içinde bir birlik oluşmuştu.

Bu durumda ben, Resulullah'ın (s.a.a) oluşturduğu bu cemaati dağıtmamaya ve onları kaçınılmaz bir yolun eşiğine [işi bitirmek veya ömürlerin sona ermesi] götürmemeye herkesten daha çok özen göstermeliydim. Eğer o gün ben de hilâfetimi ilân edip halkı kendi itaatime çağırsaydım, halk iki tehlike arasında kalırdı: Ya bana uyup muhaliflerimle savaşıp öleceklerdi, ya da emrime uymayıp dinden çıkacaklardı. Zira Allah da bilir ki benim Peygambere olan konumum Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir. Bana karşı gelip yardımda bulunmamak, Harun'a karşı gelip onu yalnız bırakmaları sonucu Musa'nın kavminin başına gelen musibeti bu ümmetin de başına getirirdi.

Gördüm ki Allah'ın bana bir zafer ihsan edeceği veya benim için daha sevap olan sevdiği şeyi, sözünü ettiğim cemaat için de daha uygun olanı ger-

---

١ . الأحزاب : 38 .

çekleştireceği ana kadar sıkıntıları yutmaktan, derin ah çekip sabretmekten başka çare yok. *"Allah'ın emri takdir edilmiş ve yerine gelmiştir."*[1]

ولَو لَم أتَّقِ هذِه الحالَةَ ـ يا أخَا اليَهودِ ـ ثُمَّ طَلَبتُ حَقّی لَكُنتُ أولی ممَّن طَلَبَهُ ; لعلمِ مَن مَضی مِن أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ومَن بحَضرَتِکَ منهُ بأنّی كُنتُ أكثَرَ عَدَداً ، وأعَزَّ عَشيرَةً ، وأمنَعَ رِجالاً ، وأطوَعَ أمراً ، وأوضَحَ حُجَّةً ، وأكثَرَ فی هذَا الدّينِ مَناقِبَ وآثاراً ; لسَوابِقی وقَرابَتی ووِراثَتی ، فَضلاً عَن استِحقاقی ذلِکَ بالوَصِيَّةِ الَّتی لا مَخرَجَ للعِبادِ منها ، وَالبَيعَةِ المُتَقَدِّمَةِ فی أعناقِهِم ممَّن تَناوَلَها .

وقَد قُبِضَ مُحَمَّدٌ(صلی الله علیه وآله)وإنَّ ولايَةَ الاُمَّةِ فی يَدِه وفی بَيتِه ، لا فی يَدِ الاُلی تَناوَلوها ولا فی بُيوتِهِم ، ولاَهلُ بَيتِه الَّذينَ أذهَبَ اللهُ عَنهُمُ الرِّجسَ وطَهَّرَهُم تَطهيراً أولی بالأمرِ مِن بَعدِه مِن غَيرِهِم فی جَميعِ الخِصالِ . ثُمَّ التَفَتَ(علیه السلام) إلی أصحابِه فَقالَ : أ لَيسَ كَذلِکَ ؟ قالوا : بَلی يا أميرَ المُؤمنينَ .

فَقالَ(علیه السلام) : وأمَّا الرّابِعَةُ يا أخَا اليَهودِ ، فَإنَّ القائِمَ بَعدَ صاحِبِه كانَ يُشاوِرُنی فی مَوارِدِ الاُمورِ فَيُصدِرُها عَن أمری ، ويُناظِرُنی فی غَوامِضِها فَيُمضيها عَن رَأيی ، لا أعلَمُ أحَداً ولايَعلَمُهُ أصحابی يُناظِرُهُ فی ذلِکَ غَيری ، ولا يَطمَعُ فِی الأمرِ بَعدَهُ سِوایَ .

فَلَمّا أن أتَتهُ مَنيَّتُهُ عَلی فَجأةٍ بِلا مَرَضٍ كان قَبلَهُ ، ولا أمرٍ كانَ أمضاهُ فی صِحَّةٍ مِن بَدَنِه ، لَم أشُکَّ أنّی قَد استَرجَعتُ حَقّی فی عافِيَةٍ بِالمَنزِلَةِ الَّتی كُنتُ أطلُبُها ، وَالعاقِبَةِ الَّتی كُنتُ ألتَمِسُها ، وإنَّ اللهَ سَيَأتی بِذلِکَ عَلی أحسَنِ ما رَجَوتُ ، وأفضَلِ ما أمَّلتُ ، وكانَ مِن فِعلِه أن خَتَمَ أمرَهُ بأن سَمّی قَوماً أنَا سادِسُهُم ، ولَم يَستَوِنی بِواحِدٍ مِنهُم ، ولا ذَكَرَ لی حالاً فی وِراثَةِ الرَّسولِ ، ولا قَرابَةٍ ، ولا صِهرٍ ، ولا نَسَبٍ ، ولا لِواحِدٍ مِنهُم مِثلُ سابِقَةٍ مِن

1-Ahzab, 38.

سَوابِقی ، ولا أثَرٌ مِن آثاری ، وصَیَّرَها شوری بَینَنا ، وصَیَّرَ ابنَهُ فیها حاکِماً عَلَینا ، وأمَرَهُ أن یَضرِبَ أعناقَ النَّفَرِ السِّتَّةِ الَّذینَ صَیَّرَ الأمرَ فیهم إن لَم یُنفِذوا أمرَهُ ، وکَفی بِالصَّبرِ عَلی هذا ـ یا أخَا الیَهودِ ـ صَبراً .

Ey Yahudi kardeş! Ben bu durumdan çekinmeseydim ve hakkımı isteseydim onu istemeye diğerlerinden daha layıktım. Resulullah'ın (s.a.a) vefat etmiş olan ve şu anda senin karşındaki sahabelerinin hepsi de bilirler ki o zaman en çok taraftara sahip bendim. Ben, en aziz ve en şerefli kabiledendim. Adamlarım daha sağlam ve emrime itaatkârdı, delillerim herkesinkinden daha açık ve netti. Bu dindeki faziletlerim ve eserlerim herkesinkinden daha çoktu. Peygamber'e olan yakınlığım, mirasım ve parlak geçmişimden başka, hiç kimsenin inkâr edemeyeceği bir vasiyet vardı arada, Peygamber'in vasiyeti! Ayrıca hilâfette hak iddia edenlerin de boynunda benim biatim vardı.

Peygamber (s.a.a) vefat etmeden önce hilâfet, onun ve Ehlibeyti'nin elindeydi, hükümeti ele geçirenlerin ve ailelerinin elinde değil! Allah'ın kendilerinden her türlü pisliği giderip tertemiz kıldığı Peygamber Ehlibeyti bu özellikleriyle hilâfete başkalarından daha lâyıktırlar.' Sonra ashabına dönerek; "Böyle değil mi?" buyurdu. Onlar da; "Öyledir, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! Onların dördüncüsü ise şudur: Bu yeni gelen halife devamlı işlerinde benimle müşavere eder, bir sorunla karşılaştığında benim görüşlerimi öğrenmek isterdi, ümmetin maslahatını gözeterek beyan ettiğim fikir ve düşüncelerimi harfiyen uygulardı. Onun yanında hiç kimse böyle bir konuma sahip değildi. Herkesin gözünde ondan sonra tek halife adayı ben idim. Derken birden onun ölümü gelip çattı. Ben, yine ümmette bir kargaşa çıkmadan hakkıma ulaşmayı arzu ederken, o ömrünün sonunda hilâfet için altı kişi seçti ve beni onların altıncısı olarak saydı. Oysaki onlar hiçbir yönden; ne İslâm tarihindeki geçmişleri, ne ilim ve fazilet ve ne de Peygambere yakınlık

yönünden benim dengim değillerdi. Ama o, bütün bunların hepsini unuttu da bir şûra kurdu; oğlu Abdullah'ı da bu şûranın başına dikti ve emrine uyulmadığı takdirde bu altı kişinin başının vurulmasını emretti. Ey Yahudi kardeş! Bu acı olay karşısında sabır ve tahammülün ne kadar zor olduğunu bir bilseydin!

فَمَكَثَ القَومُ أيّامَهُم كُلَّها كُلٌّ يَخطُبُ لِنَفسِه ، وأنَا مُمسِكٌ عَن أن سَألونى عَن أمرى ، فَناظَرتُهُم فى أيّامى وأيّامِهِم ، وآثارى وآثارِهِم ، وأوضَحتُ لَهُم ما لَم يَجهَلوهُ مِن وُجوهِ استِحقاقى لَها دونَهُم ، وذَكَّرتُهُم عَهدَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) إلَيهِم ، وتأكيدَ ما أكَّدَهُ مِنَ البَيعَةِ لى فى أعناقِهِم . دَعاهُم حُبُّ الإمارَةِ ، وبَسطُ الأيدى وَالألسُنِ فى الأمرِ وَالنَّهىِ ، وَالرُّكونُ إلَى الدُّنيا ، وَالاقتِداءُ بِالماضينَ قَبلَهُم إلى تَناوُلِ ما لَم يَجعَلِ اللهُ لَهُم .

فَإذا خَلَوتُ بِالواحِدِ ذَكَّرتُهُ أيّامَ اللهِ ، وحَذَّرتُهُ ما هُوَ قادِمٌ عَلَيهِ وصائِرٌ إلَيهِ ، التَمَسَ مِنّى شَرطاً أن اُصَيِّرَها لَهُ بَعدى ، فَلَمّا لَم يَجِدوا عِندى إلاَّ المَحَجَّةَ البَيضاءَ ، وَالحَملَ عَلى كِتابِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ ووَصِيَّةِ الرَّسولِ ، وإعطاءَ كُلِّ امرِئٍ مِنهُم ماجَعَلَهُ اللهُ لَهُ ، ومَنعَهُ ما لَم يَجعَلِ اللهُ لَهُ ، أزالَها عَنّى إلَى ابنِ عَفّانَ ; طَمَعاً فى الشَّحيحِ مَعَهُ فيها ، وَابنُ عَفّانَ رَجُلٌ لَم يَستَوِ بِهِ وبِواحِدٍ مِمَّن حَضَرَهُ حالٌ قَطُّ ، فَضلاً عَمَّن دونَهُم ، لا بِبَدرٍ ـ الَّتى هِىَ سَنامُ فَخرِهِم ـ ولا غَيرِها مِنَ المَآثِرِ الَّتى أكرَمَ اللهُ بِها رَسولَهُ ، ومَنِ اختَصَّهُ مَعَهُ مِن أهلِ بَيتِه(عليهم السلام) .

ثُمَّ لَم أعلَمِ القَومَ أمسَوا مِن يَومِهِم ذلِكَ حَتّى ظَهَرَت نَدامَتُهُم ، ونَكَصوا عَلى أعقابِهِم ، وأحالَ بَعضُهُم عَلى بَعضٍ ، كُلٌّ يَلومُ نَفسَهُ ويَلومُ أصحابَهُ ، ثُمَّ لَم تَطُلِ الأيّامُ بِالمُستَبِدِّ بِالأمرِ ; ابنِ عَفّانَ حَتّى أكفَروهُ وتَبَرَّؤوا مِنهُ ، ومَشى إلى أصحابِهِ خاصَّةً وسائِرَ أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عامَّةً يَستَقيلُهُم مِن بَيعَتِه ، ويَتوبُ إلَى اللهِ مِن فَلتَتِه ، فَكانَت هذِهِ ـ يا أخَا اليَهودِ ـ أكبَرَ مِن اُختِها ، وأفظَعَ وأحرى أن لا يُصبَرَ عَلَيها ، فَنالَنى مِنهَا الَّذى لا يُبلَغُ وَصفُهُ ، ولا يُحَدُّ وَقتُهُ ، ولَم يَكُن عِندى فيها إلاَّ الصَّبرُ عَلى ما أمَضُّ وأبلَغُ مِنها .

ولَقَد أتانِىَ الباقونَ مِنَ السِّتَّةِ مِن يَومِهِم كُلٌّ راجِعٌ عَمّا كانَ رَكِبَ مِنّى يَسألُنى خَلعَ ابنِ عَفّانَ ، وَالوُثوبَ عَلَيهِ ، وأخذَ حَقّى ، ويُؤتينى صَفقَتَهُ وبَيعَتَهُ عَلَى المَوتِ تَحتَ رايَتى ، أو يَرُدَّ اللهُ عَزَّ وجَلَّ عَلَىَّ حَقّى .

Derken, şûra belirtilen müddet içinde bahse koyuldu. Onların her biri kalkıp kendi faziletlerini, özelliklerini anlatırken ben susup beklemekteydim. Sonunda benden de görüş istediler; ben de kalkıp unutulan şeyleri hatırlattım. Önce kendi konumumu, sonra tek tek onların geçmişlerini, Resulullah'ın (s.a.a) benim hakkımdaki vasiyetlerini ve onların boynundaki biatimi onlara hatırlattım. Ama makam, mal ve dünya sevgisi, onları hakikati kabullenmekten alıkoymuş, hakları olmayan bir makama el atmaya yeltenmelerine sebep olmuştu.

Ben, onlardan her biriyle baş başa kalınca, kendisine Allah'ın hesabını ve kıyamet gününü hatırlatıyordum; o da benden yana olmak için bir şart koşuyordu. Hepsinin şartı, kendimden sonra onu halife olarak tanıtmamdı. Sonunda benim Allah ve Resulünün hidayet yolundan ayrılmayacağımı ve bu boş arzularına benim yardımımla ulaşmalarının mümkün olmayacağını anlayınca benden el çektiler. Derken onlardan biri (Abdurrahman b. Avf) hilâfetten kendisine bir pay yetişeceğini ümit ederek Osman'ı öne çıkardı. Ama onun İslâm'da hiçbir fazileti yoktu; hatta Müslümanların büyük başarılarından biri olan Bedir Savaşı'na bile katılmamıştı.

Hep beraber onu bu makama seçtiler; ama seçtikleri gün geceye ulaşmadan yaptıklarına pişman oldular da kendilerini kınadılar. Ve çok geçmeden onların her biri, Osman'ı kâfir ilân edip ilişkilerini kestiler, hayatı ona zindan edip hilâfetten çekilmesini istediler. Ey Yahudi kardeş! Bunlar, başıma gelen önceki olaylardan daha acı ve daha zordu. O zaman çektiğim zorlukları ve üzüntümü anlatmam mümkün değil. Ama yine sabır dedim de sabrettim; çünkü başka çarem yoktu.

O kargaşalı günlerde (Osman'ın son zamanları) şûra ehlinden sağ kalanlar benim yanıma gelip, bana şûrada yaptıkları zulümden dolayı pişman olduklarını, onları affetmemi ve hakkımı almam için kıyam edip Osman'ın işine son vermemi istiyorlardı.

فَوَاللهِ ـ يا أخَا اليَهود ـ ما مَنَعَنى منها إلاَّ الَّذى مَنَعَنى من أُختَيها قَبلَها ، ورَأَيتُ الإبقاءَ عَلى مَن بَقِىَ مِنَ الطّائفَةِ أبهَجَ لى وآنَسَ لِقَلبى من فَنائِها ، وعَلِمتُ أنّى إن حَمَلتُها عَلى دَعوَةِ المَوتِ رَكِبتُهُ .

فَأمّا نَفسى فَقَد عَلِمَ مَن حَضَرَ ممَّن تَرى ومَن غابَ من أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) أنَّ الموتَ عندى بمَنزِلَةِ الشَّربَةِ الباردَةِ فى اليَومِ الشَّديدِ الحَرِّ من ذى العَطَشِ الصَّدى ، ولَقَد كُنتُ عاهَدتُ اللهَ عَزَّ وجَلَّ ورَسولَهُ(صلى الله عليه وآله) أنَا وعَمّى حَمزَةُ وأخى جَعفَرٌ وابنُ عَمّى عُبَيدَةُ عَلى أمر وَفَينا به للهِ عَزّ وجَلَّ ولِرَسولِه ، فَتَقَدَّمَنى أصحابى وتَخَلَّفتُ بَعدَهُم لما أرادَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ ، فَأنزَلَ اللهُ فينا : ﴿مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُواْ مَا عَاهَدُواْ اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَّن قَضَى نَحْبَهُ وَ مِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ وَ مَا بَدَّلُواْ تَبْدِيلاً﴾[1]

حَمزَةُ وجَعفَرٌ وعُبَيدَةُ ، وأنَا وَاللهِ المُنتَظِرُ ـ يا أخَا اليَهود ـ وما بَدَّلتُ تَبديلاً ، وما سَكَّتَنى عَن ابنِ عَفّانَ وحَثَّنى عَلَى الإمساكِ عَنهُ إلاّ أنّى عَرفتُ من أخلاقه فيمَا اختَبَرتُ منهُ بما لَن يَدَعَهُ حَتّى يَستَدعِىَ الأباعِدَ إلى قَتلِه وخَلعِه ، فَضلاً عَن الأقارِبِ ، وأنَا فى عُزلَة ، فَصَبَرتُ حَتّى كانَ ذلكَ ، لَم أنطِق فيه بِحَرف من «لا» ولا «نَعَم» .

ثُمَّ أتانِىَ القَومُ وأنَا ـ عَلِمَ اللهُ ـ كارِهٌ ; لِمَعرِفَتى بما تَطاعَموا به من اعتقالِ الأموالِ ، وَالمَرَحِ فى الأرضِ ، وعِلمِهم بأنَّ تلكَ لَيسَت لَهُم عِندى ، وشَديدٌ عادَةٌ مُنتَزِعَةٌ ، فَلَمّا لَم يَجِدوا عِندى تَعَلَّلُوا الأعاليلَ .

ثُمَّ التَفَتَ(عليه السلام) إلى أصحابِه فَقالَ : أ لَيسَ كَذلكَ ؟

فَقالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمنينَ .

---

١ . الأحزاب : 23 .

Bu yolda benim için canları pahasına her türlü fedakârlığa hazır olduklarını dile getiriyorlardı. Allah'a andolsun, öncekilere karşı neden susup sabrettiysem, Osman'a karşı da onun için kıyam etmedim. Yani beni kıyamdan alıkoyan tek şey, İslâm dinine gelebilecek bir zarardan çekinmemdi. Yoksa benim için ölüm, sıcak bir havada şiddetli ölçüde susamış biri için serin su gibidir. Ben, amcam Hamza, kardeşim Cafer ve amcam oğlu Ubeyde, Allah yolunda şehit olmak için ahdettik; ama onlar benden önce bu ahde ulaştılar. Ben geride kaldım. Yüce Allah bizim hakkımızda şu ayeti nazil etti: "*İnananlardan öyle erler vardır ki, Allah'a verdikleri sözde sadakatle dururlar. Onlardan bazısı ahdini yerine getirdi, bazısı da bekliyor; sözlerini asla değiştirmediler.*"[1] [Ey Yahudi kardeş!] Ahitlerine sadık kalarak şahadete erişenler; Hamza, Cafer ve Ubeyde'dir; ben de şahadeti beklemekteyim ve Allah'a andolsun ki ahdimi değiştirmedim. Osman başa geldiğinde, onun huyunu suyunu bildiğim için, sonunda halkı canından bezdirip kendisine karşı ayaklandıracağını tahmin ettim ve yavaş yavaş kabaran kargaşalara hiç karışmadım. Kendimi kenara çekip, dostlarıma sabrı ve sükûtu tavsiye ettim. Çok geçmeden tahminlerim doğru çıktı, kargaşa her yeri kapladı.

Bu arada ben Osman aleyhinde ya da lehinde bir kelime bile söylemiş değildim. Çünkü onun lehinde davransaydım, ona yardım edenlerden olup onun işlerine ortak sayılacaktım; onun aleyhinde bir söz söyleseydim, bu durumda da onun muhaliflerinden ve katillerinden sayılacaktım. Bu kargaşada ben evinde oturmuş bir muhacirdim. Halkın ona yaptıklarında hiç kimse beni suçlayamaz ve iftira edemez.

Her işlerinde acele etmeye alışan halk, sonunda onu öldürdü ve hemen benim başıma toplanıverdiler. Allah biliyor ki ben bu hilâfetin kabulünde isteksizdim; çünkü başıma toplananlar mal ve dünya tamahıyla gelmişlerdi yanıma. Ben işin başına geçtiğimde tamahları ve arzuları boşa çıkınca, isteklerini yanımda bulamayınca biatimi bozmak için bahane aramaya koyuldular, muhalefet bayrağı açtılar.'

Sonra yarenlerine dönerek; "Böyle değil mi?" buyurdu. Onlar da; "Öyledir, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

1-Ahzab, 23

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا الخامسَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّ المُتابعينَ لى لَمّا لَم يَطمَعوا فى تلكَ منّى وَثَبوا بالمَرأةِ عَلَىَّ وأنَا وَلِىُّ أمرِها ، وَالوَصِىُّ عَلَيها ، فَحَمَلوها عَلَى الجَمَلِ ، وشَدّوها عَلَى الرِّحالِ ، وأقبَلوا بها تَخبِطُ الفَيافِىَ ، وتَقطَعُ البَرارِىَ ، وتَنبَحُ عَلَيها كِلابُ الحَوأبِ ، وتُظهِرُ لَهُم عَلاماتِ النَّدَمِ فى كُلِّ ساعَةٍ وعِندَ كُلِّ حال ، فى عُصبَةٍ قَد بايَعونى ثانِيَةً بَعدَ بَيعَتِهِمُ الأُولى فى حَياةِ النَّبِىِّ(صلى الله عليه وآله)، حَتّى أتَت أهلَ بَلدَةٍ قَصيرَةٍ أيديهِم ، طَويلَةٍ لِحاهُم ، قَليلَةٍ عُقولُهُم ، عازِبَةٍ آراؤُهُم ، وهُم جيرانُ بَدو ، ووُرّادُ بَحر ، فَأخرَجَتهم يَخبِطونَ بِسُيوفِهِم مِن غَيرِ عِلم ، ويَرمونَ بِسِهامِهِم بِغَيرِ فَهم .

فَوَقَفتُ مِن أمرِهِم عَلَى اثنَتَينِ كِلتاهُما فى مَحَلَّةِ المَكروهِ ; مِمَّن إن كَفَفتُ لَم يَرجِع ولَم يَعقِل ، وإن أقَمتُ كُنتُ قَد صِرتُ إلَى الَّتى كَرِهتُ ، فَقَدَّمتُ الحُجَّةَ بِالإعذارِ وَالإنذارِ ، ودَعَوتُ المَرأةَ إلَى الرُّجوعِ إلى بَيتِها ، وَالقَومَ الَّذينَ حَمَلوها عَلَى الوَفاءِ بِبَيعَتِهِم لى ، وَالتَّركِ لِنَقضِهِم عَهدَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ فِىَّ ، وأعطَيتُهُم مِن نَفسى كُلَّ الَّذى قَدَرتُ عَلَيهِ ، وناظَرتُ بَعضَهُم فَرَجَعَ ، وذَكَّرتُ فَذَكَرَ .

ثُمَّ أقبَلتُ عَلَى النّاسِ بِمِثلِ ذلِكَ فَلَم يَزدادوا إلاّ جَهلاً وتَمادِياً وغَيّاً ، فَلَمّا أبَوا إلاّ هِىَ ، رَكِبتُها مِنهُم ، فَكانَت عَلَيهِمُ الدَّبرَةُ ، وبِهِمُ الهَزيمَةُ ، ولَهُمُ الحَسرَةُ ، وفيهِمُ الفَناءُ وَالقَتلُ . وحَمَلتُ نَفسى عَلَى الَّتى لَم أجِد مِنها بُدّاً ، ولَم يَسَعنى إذ فَعَلتُ ذلِكَ وأظهَرتُهُ آخِراً مِثلُ الَّذى وَسَعَنى مِنهُ أوَّلاً ; مِنَ الإغضاءِ وَالإمساكِ ، ورَأَيتُنى إن أمسَكتُ كُنتُ مُعيناً لَهُم عَلَىَّ بِإمساكى عَلى ما صاروا إلَيهِ ، وطَمِعُوا فيهِ مِن تَناوُلِ الأطرافِ ، وسَفكِ الدِّماءِ ، وقَتلِ الرَّعِيَّةِ ، وتَحكيمِ النِّساءِ النَّواقِصِ العُقولِ وَالحُظوظِ عَلى كُلِّ حال ، كَعادَةِ بَنى الأصفَرِ ومَن مَضى مِن مُلوكِ سَبَأَ وَالأُمَمِ الخالِيَةِ ، فَأصيرُ إلى ما كَرِهتُ أوَّلاً وآخِراً .

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! O imtihanların beşincisi ise şudur: Bazıları bana biat ettikten sonra bahane arayıp sorun çıkarmaya koyuldular. Benim yanımda aradıklarını bulamayanlar, o kadını bana karşı kışkırttılar. Oysaki ben, onun emir sahibi ve Resulullah'ın (s.a.a) vasiyeti üzere onun velisiydim. Ama buna rağmen ihtilâf ateşini körükleyenler, onu bir deveye bindirip susuz kuru çöllerde gezdirdiler. Haveb'de köpekler ona havladılar. Onlar, bana karşı başlattıkları bu harekette ilerledikçe pişmanlıkları artıyordu. Çünkü Resulullah'ın (s.a.a) zamanında bozdukları biatimi ikinci kez bozuyorlardı. Ama o kadın bana karşı olan muhalefetinde ayak diretiyor, bir türlü vazgeçmiyordu. Sonunda elleri kısa, sakalları uzun, akılları az ve fikirleri bozuk bir şehir halkını yoldan çıkarttılar. Onlar da sorup bilmeden delicesine kılıç sallayıp ok fırlattılar.

Ben onlarla karşılaştığımda iki sorunla karşı karşıyaydım: Eğer onları kendi başlarına bırakacak olsaydım, ayaklanmaktan vazgeçmeyip çıkardıkları fesadı yayacaklardı. Ve eğer onların önünü almaya kalksaydım, iş istemediğim bir yere (savaşa) varacaktı. Bu yüzden önce onlarla konuşmak istedim. Onların delillerini batıl edip bahanelerini kesip attım. Onları vaatler ve tehditlerle işlerinden alıkoymaya çalıştım. O kadına bizzat haber göndererek evine dönmesini tavsiye ettim. Onu bu çöllere getirenlerle konuşup bana verdikleri söze ve ettikleri biate sadık kalmalarını istedim. Onları bu yoldan alıkoymak için elimden geleni yaptım. Biriyle sohbete oturup ona hakikati hatırlattım; elbette o kabul ederek ordusundan ayrıldı.

Sonra halka doğru yöneldim ve onları ikna etmeye çalıştım. Mümkün olduğunca savaşı ertelemeye çalıştım; ama beyhude! Ben onları sulha davet ederken, onlar daha da cüretkâr oldular, cahilleştiler ve dalaletleri daha da arttı. Savaştan başka hiçbir şeye razı olmuyorlardı. Sonunda onların batıl hayallerine, kudurmuş fikirlerine ve yaydıkları fesada son vermek için savaştan başka yol bulamadım. Savaş bineğine binip, çıplak kılıcımla fesat kafilesine saldırdım. Başlangıçta göz yumabilirdim. Ama gördüm ki, eğer göz yumacak olsaydım, onlara kendi aleyhimde yardım etmiş olacaktım. Ne yapsalar, neye tamah etseler, neye el uzatsalar, ne kadar kan dökseler; katliamlarına, Sebe ve Rum kültüründe olduğu gibi her halükarda faydası olmayan aklı kıt kadınları hükümdar etmelerine ortak olacaktım. Çaresiz, yapmam gerekeni en başta yaptım.

وقَد أهمَلتُ المَرأةَ وجُندَها يَفعَلونَ ما وَصَفتُ بَينَ الفَريقَينِ مِنَ النّاسِ ، ولَم أهجُم عَلَى الأَمرِ إلاّ بعدَما قَدَّمتُ وأخَّرتُ ، وتَأَنَّيتُ وراجَعتُ ، وأرسَلتُ وسافَرتُ ، وأعذَرتُ وأنذَرتُ ، وأعطَيتُ القَومَ كُلَّ شَيء التَمَسوهُ بَعدَ أن عَرَضتُ عَلَيهِم كُلَّ شَيء لَم يَلتَمسوهُ ، فَلَمّا أبَوا إلاّ تلكَ ، أقدَمتُ عَلَيها ، فَبَلَغَ اللهُ بي وبِهِم ما أرادَ ، وكانَ لي عَلَيهِم بِما كانَ مِنّي إلَيهِم شَهيداً . ثُمَّ التَفَتَ(عليه السلام) إلى أصحابِهِ فَقالَ : أ لَيسَ كَذلِكَ ؟ قالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمِنينَ .

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا السّادِسَةُ يا أخَا اليَهودِ ، فَتَحكيمُهُمُ الحَكَمَينِ ومُحارَبَةُ ابنِ آكِلَةِ الأكبادِ وهُوَ طَليقٌ مُعاندٌ للهِ عَزّ وجَلَّ ولِرَسولِهِ وَالمُؤمِنينَ مُنذُ بَعَثَ اللهُ مُحَمَّداً إلى أن فَتَحَ اللهُ عَلَيهِ مَكَّةَ عَنوَةً ، فَأُخِذَت بَيعَتُهُ وبَيعَةُ أبيهِ لي مَعَهُ في ذلِكَ اليَومِ وفي ثَلاثَةِ مَواطِنَ بَعدَهُ ، وأبوهُ بِالأَمسِ أوَّلَ مَن سَلَّمَ عَلَيَّ بِإمرَةِ المؤمِنينَ ، وجَعَلَ يَحُثُّني عَلَى النُّهوضِ في أخذِ حَقّي مِنَ الماضينَ قَبلي ، ويُجَدِّدُ لي بَيعَتَهُ كُلَّما أتاني .

وأعجَبُ العَجَبِ أنَّهُ لَمّا رَأى رَبّي تَبارَكَ وتَعالى قَد رَدَّ إلَيَّ حَقّي وأقَرَّ في مَعدِنِهِ ، وَانقَطَعَ طَمَعُهُ أن يَصيرَ في دينِ اللهِ رابِعاً ، وفي أمانَةِ حُمِّلناها حاكِماً ، كَرَّ عَلَى العاصي بنِ العاصِ فَاستَمالَهُ ، فَمالَ إلَيهِ ، ثُمَّ أقبَلَ بِهِ بَعدَ أن أطمَعَهُ مِصرَ ، وحَرامٌ عَلَيهِ أن يَأخُذَ مِنَ الفَيءِ دونَ قِسمِهِ دِرهَماً ، وحَرامٌ عَلَى الرّاعي إيصالُ دِرهَمٍ إلَيهِ فَوقَ حَقِّهِ ، فَأَقبَلَ يَخبِطُ البِلادَ بِالظُّلمِ ، ويَطَأُها بِالغَشمِ ، فَمَن بايَعَهُ أرضاهُ ، ومَن خالَفَهُ ناواهُ .

ثُمَّ تَوَجَّهَ إلَيَّ ناكِثاً عَلَينا ، مُغيراً في البِلادِ شَرقاً وغَرباً ، ويَميناً وشِمالاً ، وَالأَنباءُ تَأتيني وَالأَخبارُ تَرِدُ عَلَيَّ بِذلِكَ ، فَأَتاني أعوَرُ ثَقيف فَأَشارَ عَلَيَّ أن أُوَلِّيَهُ البِلادَ الَّتي هُوَ بِها ; لا يُداريَهُ بِما أُوَلّيهِ مِنها ، وفي الَّذي أشارَ بِهِ الرَّأيُ في أمرِ الدُّنيا ، لَو وَجَدتُ عِندَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ في تَولِيَتِهِ لي مَخرَجاً ، وأصَبتُ لِنَفسي في ذلِكَ عُذراً ، فَأَعلَمتُ الرَّأيَ في ذلِكَ ، وشاوَرتُ مَن أثِقُ بِنَصيحَتِهِ للهِ عَزّ وجَلَّ ولِرَسولِهِ(صلى الله عليه وآله) ولي وللمُؤمِنينَ .

O kadına ve ordusuna süre tanıdım. Böylece tavsiye ettiğim şeyleri yerine getirmelerini bekledim. Hiçbir şeyi ölçüp biçmeden, düşünüp taşınmadan yapmadım. Mektup yazdım, yanlarına gittim. Mazeret gerektirecek bir durum bırakmadım ve uyardım. İstedikleri ne varsa verdim, istemediklerini dahi önerdim. Savaştan başka bir şey istemeyince de bu yola koyuldum. Yüce Allah, onlarla benim aramda güzel bir şekilde hükmedip işe son verdi. Allah bizim aramızda olup bitene şahitti.' Sonra ashabına dönerek; "Böyle değil mi?" dedi. Onlar da; "Öyledir, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! Altıncı imtihan, hakemlik olayı ve ciğer yiyenin (Hind'in) oğluyla (Muaviye) aramızda çıkan savaştı. Bu lânetlenmiş adam, tâ başından beri Allah'a, Peygamber'e ve iman edenlere karşı düşmanlık güdüyordu. Ama Mekke'nin fethi günü gelince, babasıyla beraber teslim olmak zorunda kaldı. O gün ondan ve babasından, benim için biat yemini alındı ve bu yemin değişik münasebetlerle üç kez tekrarlandı. Onun babası, dün (Ebubekir zamanında) bana Emîrülmüminin hitabıyla selâm verip hakkımı almam için tavsiyelerde bulunuyor ve her zaman bana sadakatini ilân edip biatini yineliyordu.

Ama o (Muaviye), beni Müslümanların halifesi olarak gördüğünde Allah'ın benim hakkımı bana iade ettiğini anladı. Müslümanların dördüncü halifesi olma hayali suya düşünce, Amr b. As'a yönelip geniş Mısır yöresini onun emrine verdi. Oysa onun böyle bir hakkı yoktu. Hiç kimsenin beytülmaldan bir dirhem fazla pay almaya hakkı olmadığı gibi, hükümdarın da hiç kimseye hakkından daha fazla bir şey vermeye hakkı yoktur. Muaviye, onun yardımıyla İslâm şehirlerinde zulüm ve tuğyana başladı.

Bana ettiği biati bozduğu yetmemiş gibi, bir de karşımda saf çekip, İslâm diyarında kargaşa çıkarttı. Bunların haberi art arda bana gelirken, Âver-i Sakif (Muğeyre b. Şûbe) yanıma geldi; nasihat verircesine tavır alıp; "Bu kargaşalık dinene kadar Muaviye'ye dokunma; bırak senin valin olarak Şam'da hükümet etsin." dedi. Elbette bu söz o günün siyasetine göre isabetli bir düşünceydi. Eğer Allah katında böyle bir işin günahından ve Muaviye'nin benim valim adıyla yapacağı zulümlerden bir kaçış yolu bulabilseydim, böyle yapardım. Ama onun görüşünü hemencecik reddetmedim. Bu görüş hakkında Allah Resulünün değerli ashabının görüşlerini aldım; Bedir Savaşı'na katılanlarla, Peygamberin yanında sevgi, saygı ve hürmet sahibi olanlarla müşavere ettim.

فَكانَ رَأيُهُ فى ابنِ آكِلَةِ الأكبادِ كَرَأيى ، يَنهانى عنَ تَوليَته ، ويُحَذِّرُنى أن اُدخِلَ فى أمرِ المُسلمينَ يَدَهُ ، ولَم يَكُنِ اللهُ لِيَرانى أتَّخِذُ المُضِلّينَ عَضُداً .

فَوَجَّهتُ إلَيه أخا بَجيلَةَ مَرَّةً ، وأخَا الأشعَرِيّينَ مَرَّةً ، كِلاهُما رَكَنَ إلَى الدُّنيا ، وتابَعَ هَواهُ فيما أرضاهُ ، فَلَمّا لَم أرَهُ أن يَزدادَ فيمَا انتَهَكَ مِن مَحارِمِ اللهِ إلاّ تَمادياً شاوَرتُ مَن مَعى مِن أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) البَدريّينَ ، وَالَّذينَ ارتَضَى اللهُ عَزَّ وجَلَّ أمرَهُم ورَضِىَ عَنهُم بَعدَ بَيعَتِهِم ، وغَيرِهِم مِن صُلَحاءِ المُسلِمينَ وَالتّابِعينَ ، فَكُلٌّ يُوافِقُ رَأيُهُ رَأيى ; فى غَزوِهِ ومُحارَبَتِهِ ومَنعِهِ ممّا نالَت يَدُهُ .

وإنّى نَهَضتُ إلَيه بأصحابى ، اُنفِذُ إلَيهِ مِن كُلِّ مَوضِعٍ كُتُبى ، واُوَجِّهُ إلَيهِ رُسُلى ، أدعوهُ إلَى الرُّجوعِ عَمّا هُوَ فيهِ ، وَالدُّخولِ فيما فيهِ النّاسُ مَعى ، فَكَتَبَ يَتَحَكَّمُ عَلَىَّ ، ويَتَمَنّى عَلَىَّ الأمانِىَّ ، ويَشتَرِطُ عَلَىَّ شُروطاً لا يَرضاهَا اللهُ عَزَّ وجَلَّ ورَسولُهُ ولاَ المُسلِمونَ ، ويَشتَرِطُ فى بَعضِها أن أدفَعَ إلَيهِ أقواماً مِن أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله)أبراراً ، فيهِم عَمّارُ بنُ ياسِر ، وأينَ مِثلُ عَمّار ؟ ! وَاللهِ لَقَد رَأَيتُنا مَعَ النَّبِىِّ(صلى الله عليه وآله) وما يُعَدُّ مِنّا خَمسَةٌ إلاّ كانَ سادِسَهُم ، ولا أربَعَةٌ إلاّ كانَ خامِسَهُم ، اشتَرَطَ دَفعَهُم إلَيهِ لِيَقتُلَهُم ويُصَلِّبَهُم . وَانتَحَلَ دَمَ عُثمانَ ، ولَعَمرُو اللهِ ما أَلَّبَ عَلى عُثمانَ ولا جَمَعَ النّاسَ عَلى قَتلِهِ إلاّ هُوَ وأشباهُهُ مِن أهلِ بَيتِهِ ، أغصانُ الشَّجَرَةِ المَلعونَةِ فى القُرآنِ .

فَلَمّا لَم اُجِب إلى مَا اشتَرَطَ مِن ذلِكَ كَرَّ مُستَعلِياً فى نَفسِهِ بِطُغيانِهِ وبَغيِهِ ، بِحَمير لا عُقولَ لَهُم ولا بَصائِرَ ، فَمَوَّهَ لَهُم أمراً فَاتَّبَعوهُ ، وأعطاهُم مِنَ الدُّنيا ما أمالَهُم بِهِ إلَيهِ ، فَناجَزناهُم وحاكَمناهُم إلَى اللهِ عَزَّ وجَلَّ بَعدَ الإعذارِ وَالإنذارِ .

Onlar da, Allah'a şükürler olsun, benim görüşümü benimseyip ciğer yiyenin oğlunun Müsümanların başında serbest bırakılmasına Allah katında bir yol bulamayıp bu görüşü reddettiler. Ve beni, Muaviye gibi sapık insanları iş başına getirerek kendi hükümetimi güvenceye almak gibi bir işten sakındırdılar.

Ben, yaptığı zulümlerden vazgeçmesi ve çıkardığı bu kargaşa ateşini söndürmesi için Muaviye'ye elçiler gönderdim. Cerir b. Abdullah Becelî ve Ebu Musa Eş'arî'yi onun yanına gönderdim; ama onların ikisi de heveslerine uyup Muaviye'nin yanlışlarını tasdik ettiler. Muaviye'nin artık haddi aşıp ilâhî kuralları çiğnemekten bir korkusu olmadığını anlayınca, onunla savaşmaya hazırlandım. Ama savaşı ben başlatmadım.

Onu savaş fikrinden vazgeçirmek için mektuplar ve elçiler gönderdim. Ben, onu yaptığı büyük zulümlerden sakındırırken, o bana alaylı mektuplar yazıp Allah'ın, Peygamberin ve hiçbir Müslümanın razı olmayacağı şartlar ileri sürüyordu. Bazı mektuplarında Peygamberin en iyi ashabından olan bazılarını ona teslim etmemi istiyordu. Örneğin, Ammar b. Yasir'i ona vermemi istiyordu. Acaba Ammar gibi birini bulmak mümkün mü?! Allah'a andolsun, o Peygamberin has ve yakın ashabındandı. Ammar, her zaman Resulullah'ın yanındaydı. Eğer biz beş kişi Peygamberin yanında olsaydık, Ammar altıncımızdı ve eğer dört kişi olsaydık, o beşincimizdi. Muaviye, Osman'ın öldürülmesi bahanesiyle böyle bir kişiyi benden alıp darağacında asmak istiyordu. Ama Allah'a yemin ederim ki halkı Osman aleyhine kışkırtan Muaviye idi. Yüce Allah'ın Kurân'da lânetlediği ağacın dalları olan Muaviye ve onun Benî Ümeyye'den olan adamları, halkı Osman'ı öldürmeye tahrik ettiler.

Her neyse; Muaviye, şartlarını kabul etmeyeceğimi anlayınca bana karşı ayaklandı ve batıl hayallere kapılarak bu itaatsizliğiyle böbürlendi. O, akılları ve idrakleri olmayan bir grup aptal ve ahmağı etrafına toplamak için dünya malından gereğince harcadı ve onları toplayıp gerçekleri ters göstererek bizim üzerimize kışkırttı.

فَلَمّا لَم يَزِدهُ ذلکَ إلاّ تَمادياً وبَغياً لَقيناهُ بِعادَةِ اللهِ الَّتى عَوَّدَناهُ مِنَ النَّصرِ عَلى أعدائِه وعَدُوِّنا ، ورايَةُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بأيدينا ، لَم يَزَلِ اللهُ تَبارَکَ وتَعالى يَفُلُّ حِزبَ الشَّيطانِ بِها حَتّى يَقضِىَ المَوتَ عَلَيه ، وهُوَ مُعلِمُ راياتِ أبيهِ الَّتى لَم أزَل اُقاتِلُها مَعَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فى كُلِّ المَواطِنِ ، فَلَم يَجِد مِنَ المَوتِ مَنجى إلاَّ الهَرَبَ ، فَرِكَبَ فَرَسَهُ ، وقَلَبَ رايَتَهُ ، لا يَدرى كَيفَ يَحتالُ .

فَاستَعانَ بِرَأىِ ابنِ العاصِ ، فَأشارَ عَلَيهِ بِإظهارِ المَصاحِفِ ، ورَفعِها عَلَى الأعلامِ وَالدُّعاءِ إلى ما فيها ، وقالَ : إنَّ ابنَ أبى طالِب وحِزبَهُ أهلُ بَصائِرَ ورَحمَةٍ وتُقيا ، وقَد دَعَوکَ إلى كِتابِ اللهِ أوَّلاً وهُم مُجيبوکَ إلَيهِ آخِراً . فَأطاعَهُ فيما أشارَ بِهِ عَلَيهِ ; إذ رَأى أنَّهُ لا مَنجى لَهُ مِنَ القَتلِ أوِ الهَرَبِ غَيرُهُ ، فَرَفَعَ المَصاحِفَ يَدعو إلى ما فيها بِزَعمِهِ .

فَمالَت إلَى المَصاحِفِ قُلوبٌ ، ومَن بَقِىَ من أصحابى بَعدَ فَناءِ أخيارِهِم وجَهدِهِم فى جِهادِ أعداءِ اللهِ وأعدائِهِم عَلى بَصائِرِهِم ، وظَنّوا أنَّ ابنَ آكِلَةِ الأكبادِ لَهُ الوَفاءُ بِما دَعا إلَيهِ ، فَأصغَوا إلى دَعوَتِهِ ، وأقبَلوا بِأجمَعِهِم فى إجابَتِهِ ، فَأعلَمتُهُم أنَّ ذلکَ مِنهُ مَكرٌ ومِن ابنِ العاصِ مَعَهُ ، وأنَّهُما إلَى النَّكثِ أقرَبُ مِنهُما إلَى الوَفاءِ . فَلَم يَقبَلوا قَولى ، ولَم يُطيعوا أمرى ، وأبَوا إلاّ إجابَتَهُ ، كَرِهتُ أم هَوِيتُ ، شِئتُ أو أبَيتُ ، حَتّى أخَذَ بَعضُهُم يَقولُ لِبَعضٍ : إن لَم يَفعَل فَألحِقوهُ بِابنِ عَفّانَ ، أوِ ادفَعوهُ إلَى ابنِ هِندٍ بِرُمَّتِهِ .

فَجَهَدتُ ـ عَلِمَ اللهُ جَهدى ـ ولَم أدَع غُلّةً فى نَفسى إلاّ بَلَّغتُها فى أن يُخَلّونى

ورأيى ، فَلَم يَفعَلوا ، وراوَدتُهُم عَلَى الصَّبرِ عَلى مِقدارِ فُواقِ النّاقَةِ أو رَكضَةِ الفَرَسِ فَلَم يُجيبوا ، ما خَلا هذَا الشَّيخَ ـ وأومَأَ بِيَدِهِ إلَى الأَشتَرِ ـ وعُصبَةً مِن أهلِ بَيتى .

Biz de onların karşısında direnerek kendimizi savunduk ve Allah'ın yardımıyla her zamanki gibi düşmana galip geldik. Bizim elimizde Peygamberin bayrağı vardı. Muaviye ise babasından kalan küfür ve inat bayrağıyla savaşıyordu. Muaviye son anlarını yaşıyordu, ölümle onun arasında fazla bir fasıla kalmamıştı. Savaştan kaçmaktan başka çaresi yoktu.

Bu yüzden atına atlayıp bayrağını yere fırlattı; eli ayağı birbirine karışmışken Amr b. As'tan yardım istedi. O da Kurân sayfalarını mızraklara asmayı ve bizi Kurân'ın hakemliğine çağırmayı teklif etti. İbn-i As, Muaviye'ye; 'Ali ve adamları dindardır ve kan dökmeye meraklı değiller; onlar işin başında seni Kurân hükümlerine davet etmişlerdi. Bugün sen Kurân'ın hakemliğini teklif edecek olsan, bunu kabul edeceklerdir.' dedi. Muaviye de başka çaresi olmadığını görünce bu hileye başvurdu.

Benim ordumda söz sahibi değerli komutanlar şehit olmuş, kalan diğerleri de uzun süren bu savaştan yorulmuş ve Muaviye'nin davet ettiği hükme sadık kalacağını sanmışlardı. Bu yüzden onların birçoğu bu hileye aldanarak Muaviye'nin davetini kabul ettiler.

Bu arada ben, bunun apaçık bir hile olduğunu söyledimse de sözümü dinlemediler, emrime uymadılar. Benim hoşuma gitse de gitmese de, istesem de istemesem de bu daveti kabul edeceklerini söylediler. Hatta bazıları rezillikte haddini aşıp "Ali hakeme gidilmesini kabul etmese, onu Affan'ın oğlunun yanına gönderin ya da olduğu gibi Muaviye'ye teslim edin." dediler.

Allah da şahittir ki ben kendi görüşüme göre hareket edebilmek için elimden geleni yaptım, ama boşunaydı. Fesadın kökünü

kesmek için az bir zaman istedim, (devenin sütünü sağabilecek kadar) ama şu yaşlı adam [Malik Eşter'e işaret etti] ve kendi ailemden olan bir grubun dışında onlar bunu kabul etmediler.

فَوَاللهِ ما مَنَعَنى أن أمضِىَ عَلى بَصيرَتى إلاّ مَخافَةَ أن يُقتَلَ هذانِ ـ وأومَأَ بيَدِه إلَى الحَسَنِ وَالحُسَينِ(عليهما السلام) ـ فَيَنقَطِعَ نَسلُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)وذُرِّيَّتُهُ من أُمَّته ، ومَخافَةَ أن يُقتَلَ هذا وهذا ـ وأومَأَ بيَدِه إلى عَبدِ اللهِ بنِ جَعفَر ومُحَمَّد ابنِ الحَنَفيَّةِ ـ فَإنّى أعلَمُ لَولا مَكانى لَم يَقِفا ذلِكَ المَوقِفَ ، فَلذلِكَ صَبَرتُ عَلى ما أرادَ القَومُ ، مَعَ ما سَبَقَ فيه من عَلمِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ .

فَلَمّا رَفَعنا عَنِ القَومِ سُيوفَنا تَحَكَّموا فى الاُمورِ ، وتَخَيَّروا الأَحكامَ وَالآراءَ ، وتَرَكُوا المَصاحِفَ وما دَعَوا إلَيهِ من حُكمِ القُرآنِ ، وما كُنتُ اُحَكِّمُ فى دينِ اللهِ أحَداً ; إذ كانَ التَّحكيمُ فى ذلِكَ الخَطَأَ الَّذى لا شَكَّ فيه ولاَ امتراءَ ، فَلَمّا أبَوا إلاّ ذلِكَ أرَدتُ أن اُحَكِّمَ رَجُلاً من أهلِ بَيتى أو رَجُلاً ممَّن أرضى رَأيَهُ وعَقلَهُ وأثِقُ بنَصيحَته ومَوَدَّته ودينه ، وأقبَلتُ لا اُسَمّى أحَداً إلاَّ امتَنَعَ منهُ ابنُ هند ، ولا أدعوهُ إلى شَىء منَ الحَقِّ إلاّ أدبَرَ عَنهُ . وأقبَلَ ابنُ هند يَسومُنا عَسفاً ، وما ذاكَ إلاّ باتِّباعِ أصحابى لَهُ عَلى ذلِكَ .

فَلَمّا أبَوا إلاّ غَلَبَتى عَلَى التَّحَكُّمِ تَبَرَّأتُ إلَى اللهِ عَزَّ وجَلَّ منهُم ، وفَوَّضتُ ذلِكَ إلَيهِم ، فَقَلَّدوهُ امرَءاً ، فَخَدَعَهُ ابنُ العاصِ خَديعَةً ظَهَرَت فى شَرقِ الأَرضِ وغَربِها ، وأظهَرَ المَخدوعُ عَلَيها نَدَماً . ثُمَّ أقبَلَ(عليه السلام) عَلى أصحابِه فَقال : أ لَيسَ كَذلِكَ ؟ قالوا : بَلى يا أميرَ المُؤمنينَ .

فَقالَ(عليه السلام) : وأمَّا السّابِعَةُ يا أخَا اليَهود ، فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كانَ عَهِدَ إلَىَّ أن اُقاتِلَ فى آخِرِ الزَّمانِ من أيّامى قَوماً من أصحابى يَصومونَ النَّهارَ ويَقومونَ اللَّيلَ ويَتلونَ الكِتابَ ، يَمرُقونَ ـ بخِلافِهم عَلَىَّ ومُحارَبَتِهم إيّاىَ ـ منَ الدّينِ مُروقَ السَّهمِ منَ الرَّميَّةِ ، فيهِم ذُو الثُدَيَّةِ ، يُختَمُ لى بِقَتلِهم بالسَّعادَةِ .

Benim, kendi görüşüme göre hareket etmekten hiçbir korkum yoktu; fakat baktım ki eğer hakeme gidilmesini kabul etmesem, Peygamberin bu iki oğlu [eliyle İmam Hasan ve İmam Hüseyin'e işaret etti] boş yere öldürülecek ve Peygamberin nesli kesilecekti. Eğer onların isteğini kabul etmeseydim, bunların da (Abdullah b. Cafer ve Muhammed b. Hanefiyye) kanı boş yere dökülecekti. Bundan dolayı istemediğim halde onların isteğini kabul ettim.

Ama biz savaştan el çekip, kılıçlarımızı yere koyunca, Kurân'a davet edenler, Kurân'ı kenara iterek kendi isteklerine göre hüküm verdiler. Eğer benim elimde olsaydı, hakemlik olayını kabul etmezdim; çünkü savaşın bizim lehimize olduğu bir anda hakem seçmek büyük bir yanlıştı. Ama maalesef bunu seçtiler. O gün savaşı durdurup hakem seçmekten başka bir şeye razı olmadılar. Ben, kendi yarenlerimin bilgisizlik ve cehaletiyle kuşatılmış bir vaziyette, hakemlik için akıl ve idrak sahibi imanlı birini önermek istiyordum. Ama ben her kimi önerdiysem, Hind'in oğlu kabul etmedi.

Bütün hak sözlerimi reddetti. Benim aldanmış adamlarım da onu destekliyorlardı ve sonunda öyle birini seçtiler ki As'ın oğlu onu kandırıp rezil etti. Rezaletini doğuda, batıda işitmeyen kalmadı; kendisi de rezil olduktan sonra hakem olduğuna pişman oldu.' Sonra yarenlerine dönerek; "Böyle değil mi?" dedi. Onlar da; "Öyledir, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! Yedincisine gelince; Resulullah (s.a.a) bana ömrümün son yıllarında namaz kılan, oruç tutan, Kurân okuyan, gece namazı kılan ve kendi yarenlerimden olan adamlarla savaşmak zorunda kalacağımı, onların [bana karşı gelip benimle savaştıkları için] yaydan fırlayan ok gibi dinden çıkacaklarını, aralarında "Zu's-Sudeyye" adlı birinin olacağını ve öldürmeleriyle de saadete ulaşacağımdan söz etmişti.

فَلَمَّا انصَرَفتُ إلى مَوضعى هذا ـ يَعنى بَعدَ الحَكَمَين ـ أقبَلَ بَعضُ القَومِ عَلى بَعض باللائمَة فيما صاروا إلَيه من تَحكيمِ الحَكَمَين ، فَلَم يَجدوا لانفُسهم من ذلكَ مَخرَجاً إلاّ أن قالوا : كانَ يَنبَغى لامَيرنا أن لا يُبايعَ مَن أخطَأ ، وأن يَقضىَ بحَقيقَة رَأيه عَلى قَتل نَفسه وقَتل مَن خالَفَهُ منّا ، فَقَد كَفَرَ بمُتابَعَته إيّانا وطاعَته لَنا فى الخَطَأ ، وأحلَّ لَنا بذلكَ قَتلَهُ وسَفكَ دَمه .

فَتَجَمَّعوا عَلى ذلكَ وخَرَجوا راكبينَ رُؤوسَهُم ، يُنادونَ بأعلى أصواتهم : لا حُكمَ إلاّ لله ، ثُمَّ تَفَرَّقوا ; فرقَةٌ بالنُّخَيلَة ، وأُخرى بحَروراءَ ، وأُخرى راكبَةٌ رَأسَها تَخبطُ الأرضَ شَرقاً حَتّى عَبَرَت دجلَةَ ، فَلَم تَمُرَّ بمُسلم إلاَّ امتَحَنَتهُ ; فَمَن تابَعَهَا استَحيَتهُ ، ومَن خالَفَها قَتَلَتهُ .

فَخَرَجتُ إلَى الأُولَيين واحدَةً بَعدَ أُخرى أدعوهُم إلى طاعَة الله عَزَّ وجَلَّ وَالرُّجوع إلَيه ، فَأَبَيا إلاَّ السَّيفَ ، لا يَقنَعُهُما غَيرُ ذلكَ ، فَلَمّا أعيَت الحيلَةُ فيهما حاكَمتُهُما إلَى الله عَزَّ وجَلَّ ، فَقَتَلَ اللهُ هذه وهذه . وكانوا ـ يا أخَا اليَهود ـ لَولا ما فَعَلوا لَكانوا رُكناً قَويّاً وسَدّاً مَنيعاً ، فَأَبَى اللهُ إلاّ ما صاروا إلَيه .

ثُمَّ كَتَبتُ إلَى الفرقَة الثّالثَة ، ووَجَّهتُ رَسُلى تَترى ، وكانوا من جلَّة أصحابى ، وأهل التَّعَبُّد منهُم ، وَالزُّهد فى الدُّنيا ، فَأَبَت إلاَّ اتِّباعَ أُختَيها ، وَالاحتذاءَ عَلى مثالهما ، وأسرَعَت فى قَتل مَن خالَفَها منَ المُسلمينَ ، وتَتابَعَت إلَيَّ الأخبارُ بفعلهم . فَخَرَجتُ حَتّى قَطَعتُ إلَيهم دجلَةَ ، أُوَجِّهُ السُّفَراءَ وَالنُّصَحاءَ ، وأطلُبُ العُتبى بجُهدى بهذا مَرَّةً وبهذا مَرَّةً ـ وأومَأَ بيَده إلَى الأشتَر ، والأحنَف بن قَيس ، وسَعيد بن قَيس الأرحَبىِّ ، وَالأشعَث بن قَيس الكندىِّ ـ فَلَمّا أَبوا إلاّ تلكَ رَكبَتُها منهُم فَقَتَلَهُمُ اللهُ ـ يا أخَا اليَهود ـ عَن آخرهم ، وهُم أربَعَةُ آلاف أو يَزيدونَ ، حَتّى لَم يَفلت منهُم مُخبرٌ ، فَاستَخرَجتُ ذَا الثُّدَيَّة من قَتلاهُم بحَضرَة مَن تَرى ، لَهُ ثَديٌ كَثَدى المَرأَة . ثُمَّ التَفَتَ(عليه السلام) إلى أصحابه فَقالَ : أ لَيسَ كَذلكَ ؟ قالوا : بَلى يا

أميرَ المُؤمِنينَ .

Hakemlik olayından sonra buraya (Kufe) dönünce, hakemlikte ayak diretenler işlerinden pişman oldular ve birbirlerini kınamaya başladılar. Kısa bir süre sonra bu işin günahını benim üstüme yıkmaktan başka çare bulamadılar. Onların; 'Bizim emîrimiz Ali, bu yanlışımıza katılmamalıydı; kendisinin ve yakınlarının ölümüyle de sonuçlansaydı, kendi görüşüne göre hareket etmeliydi. Ama o, görüşümüzün hatalı olduğunu bilmesine rağmen bize uydu ve bu işiyle kâfir oldu. Onun tövbe etmesi lâzım. Eğer tövbe etmezse, onun kanı bize helâldir, onu öldürmek lâzımdır.' dediler.

Bunlar böyle batıl bir görüş üzere toplanıp büyük bir cemaat oluşturdular ve 'Hüküm ancak Allah'ındır.' sloganları attılar. Sonra birkaç gruba ayrıldılar. Bir grup Nuheyle'ye, bir grup Hervera'ya ve diğer bir grup da inatla doğuya doğru hareket ettiler, Dicle'den geçtiler. Bunlar, yolda gördükleri her Müslümandan birkaç soru sorup görüşünü alıyorlardı; eğer görüşleri onlarınkine uyarsa onu sağ bırakıyorlardı, aksi halde onu öldürüyorlardı.

Ben önce onların iki grubuyla görüştüm; onları hakka uymaya, Allah'a itaat edip O'na dönmeye davet ettim. Ama kabul etmediler. Hasta kalpleri savaştan başka bir şeye razı olmuyordu. Sonunda onlarla savaşmak zorunda kaldık ve Yüce Allah onları helâk etti. Ey Yahudi kardeş! Eğer onlar inatlarından ve cehaletlerinden vazgeçip kendilerini ölüme atmasaydılar, şimdi İslâm'ın gelişmesine yardım edecek çok büyük bir güç olurlardı.

Sonra onlardan arta kalan üçüncü gruba mektuplar yazdım ve onların yanına züht ve takva sahibi olarak tanıdıkları elçiler gönderdim. Ama sanki bunları alın yazısı öteki dostlarının kaderleriyle düğümlenmişti. Bunlar da önceki grubun yolunu takip ettiler de önlerine çıkan herkesi kılıçtan geçirmeye başladılar. Onların işlediği cinayetler art arda bana ulaşıyordu. Onları hidayet yoluna eriştirmek için elimden geleni yaptım. Onlara doğru yola çıktım ve Dicle'yi geçtim; bu işlerden vazgeçip tövbe edecek olsalar, kendilerini affedeceğimi, can ve mallarının saygınlığını koruyacağımı yazdım. Bu mesajı defalarca bunlarla (Malik-i Eşter, Hunayf b. Kays, Sâd b. Kays-i Erhebî) gönderdim. Ama hiç fayda vermedi ve sonunda onlarla savaştık. Onlar dört bini aşkın bir orduydu. Allah onların hepsini öldürdü; hatta onlardan haber verecek tek bir kişi dahi kalmadı.

Ben, bu yarenlerimin huzurunda, kadın memesi gibi bir memesi olan "Zu's-Sudeyye"nin cesedini ölülerin arasından çekip çıkardım. Böylece fitnenin gözünü çıkarıp, fitne ateşini söndürdüm. Bu işi benden başka hiç kim-

se yapamazdı.' Sonra yarenlerine dönerek; "Böyle değil mi?" diye sordu. Onlar da; "Öyledir, ey Müminlerin Emîri!" dediler.

فَقالَ(عليه السلام) : قَد وَفَيتُ سَبعاً وسَبعاً يا أخَا اليَهود ، وبَقيَت الاُخرى ، وأوشِک بِها فَكَأن قَد . فَبَكى أصحابُ عَلِيٍّ(عليه السلام) ، وبَكى رَأسُ اليَهود .

وقالوا : يا أميرَ المُؤمنينَ ، أخبِرنا بِالاُخرى ؟

فَقالَ : الاُخرى أن تُخضَبَ هذه ـ وأومَأ بِيَده إلى لحيَته ـ من هذه ـ وأومَأ بِيَده إلى هامَته ـ . قالَ : وَارتَفَعَت أصواتُ النّاس فِى المَسجِد الجامِع بِالضَّجَّة وَالبُكاء ، حَتّى لَم يَبقَ بِالكوفَة دارٌ إلاّ خَرَجَ أهلُها فَزِعاً ، وأسلَمَ رَأسُ اليَهود عَلى يَدَى عَلِيٍّ(عليه السلام) من ساعَته . ولَم يَزَل مُقيماً حَتّى قُتِلَ أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام) ، وأُخِذَ ابنُ مُلجَم لَعَنَهُ اللهُ ، فَأقبَلَ رَأسُ اليَهود حَتّى وَقَفَ عَلَى الحَسَن(عليه السلام) وَالنّاسُ حَولَهُ وَابنُ مُلجَم لَعَنَهُ اللهُ بَينَ يَدَيه ، فَقالَ لَهُ : يا أبَا مُحَمَّد ، اقتُلهُ قَتَلَهُ اللهُ ; فَإنّى رَأَيتُ فِى الكُتُب الَّتى اُنزِلَت عَلى موسى(عليه السلام) أنَّ هذا أعظَمُ عِندَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ جُرماً مِن ابنِ آدَمَ قاتِلِ أخيه ، ومِنَ القُدارِ عاقِرِ ناقَةِ ثَمودَ[1] .

3 / 5 ـ 6

لى سَبعونَ مَنقَبَةً

3662 . الخصال عن مكحول : قالَ أميرُ المُؤمنينَ عَلِيُّ بنُ أبى طالب(عليه السلام) : لَقَد عَلِمَ المُستَحفَظونَ مِن أصحابِ النَّبِيِّ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) أنَّهُ لَيسَ فيهِم رَجُلٌ لَهُ مَنقَبَةٌ إلاّ وقَد شَرِكتُهُ فيها وفَضَلتُهُ ، ولى سَبعونَ مَنقَبَةً لَم يَشرَكنى فيها أحَدٌ مِنهُم .

قُلتُ : يا أميرَ المُؤمنينَ ، فَأخبِرنى بِهِنَّ .

---

١ . الخصال : ص365 ح58 عن جابر الجعفى ، الاختصاص : ص164 عن جابر عن الإمام الباقر(عليه السلام) عن محمّد بن الحنفيّة ، بحار الأنوار : ج38 ص167 ح1 .

Sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu: 'Ey Yahudi kardeş! Bunlar, yedisi ve yedisini verdiğim imtihanlardır. Allah'ın yardımıyla hepsinden başarıyla çıktım. Ama son bir imtihan kaldı, onun da zamanı, çok geçmez, gelip çatar.'

Bunu duyan yarenleri şiddetle ağladılar. Yahudi hahamı da şiddetle ağladı. Hep bir ağızdan dediler ki: Ey Emirülmüminin! Bu son imtihanın ne olduğunu da bize söyler misin?

İmam (a.s) eliyle anlına ve sakalına işaret ederek; "Bu sakalımın, başımın kanıyla boyanmasıdır" buyurdu. Bunu duyan halkın camide yüksek sesle ağlayış ve haykırışı, Kufe şehrine yayıldı. Evlerinde oturan insanlar bu sesi duyup sokağa döküldüler. Bu olay üzerine Ali'nin (a.s) huzurunda Müslüman olan Yahudilerin reisi, İmam Ali'nin (a.s) şahadetine kadar Kufe'den ayrılmadı. İmam Ali (a.s), lânetli İbn-i Mülcem tarafından şehit edilince, İbn-i Mülcem'i yakalayıp İmam Hasan'ın (a.s) huzuruna getirdiklerinde, eskiden Yahudi olan o adam, İmam Hasan'a (a.s.) hitaben; 'Ey Ebu Muhammed! Allah bunu öldürsün, bunu öldür. Ben Hz. Musa'ya (a.s) inen kitapta, bu adamın, kardeşini öldüren Kabil'den ve Hz. Salih'in (a.s) devesini öldüren katilden daha günahkâr ve daha sapık olduğunu gördüm." dedi.[1]

3/5-6

Yetmiş Faziletim Var

3662-*el-Hisal* [Mekhul'den]: Emirülmüminin Ali b. Ebutalib (a.s) şöyle buyurdu: 'Muhammed Peygamberin (s.a.a) ashabından hatırlayanlar şunu çok iyi bilirler: Onların arasında ne kadar fazilet sahibi varsa onun faziletine ortak ve ondan fazlasına da sahip olmuşumdur. Benim yetmiş faziletim vardır ki bunlarda hiç kimse bana ortak olmamıştır.'

Dedim ki: Ey Emirülmüminin! Bunları bana anlat.

1-*el-Hisal*, s.365, h.58, Cabir Cufi'den; *el-İhtisas*, s.164, Cabir'den, İmam Bakır'dan (a.s) Muhammed b. Hanefiyye'den; *Biharu'l-Envar*, c.38, s.167, h.1.

فَقالَ(عليه السلام) : إنَّ أوَّلَ مَنقَبَةٍ لی : أنّی لَم اُشرِک بِاللهِ طَرفَةَ عَین ، ولَم أعبُدِ اللاّتَ وَالعُزّی .

وَالثّانِیَةُ : أنّی لَم أشرَبِ الخَمرَ قَطُّ .

وَالثّالِثَةُ : أنَّ رَسولَ اللهِ استَوهَبَنی عَن أبی فی صَبائی ، وکُنتُ أکیلَهُ وشَرِیبَهُ ومُؤنِسَهُ ومُحَدِّثَهُ .

وَالرّابِعَةُ : أنّی أوَّلُ النّاسِ إیماناً وإسلاماً .

وَالخامِسَةُ : أنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) قال لی : یا عَلِیُّ ، أنتَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی ، إلاّ أنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی .

وَالسّادِسَةُ : أنّی کُنتُ آخِرَ النّاسِ عَهداً بِرَسولِ اللهِ ، ودَلَّیتُهُ فی حُفرَتِهِ .

وَالسّابِعَةُ : أنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أنامَنی عَلی فِراشِهِ حَیثُ ذَهَبَ إلَی الغارِ ، وسَجّانی بِبُردِهِ ، فَلَمّا جاءَ المُشرِکونَ ظَنّونی مُحَمَّداً(صلی الله علیه وآله) فَأیقَظونی ، وقالوا : ما فَعَلَ صاحِبُکَ ؟ فَقُلتُ : ذَهَبَ فی حاجَتِهِ ، فَقالوا : لَو کانَ هَرَبَ لَهَرَبَ هذا مَعَهُ .

وأمَّا الثّامِنَةُ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) عَلَّمَنی ألفَ باب مِنَ العِلمِ ، یَفتَحُ کُلُّ باب ألفَ باب ، ولَم یُعَلِّم ذلِکَ أحَداً غَیری .

وأمَّا التّاسِعَةُ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) قالَ لی : یا عَلِیُّ ، إذا حَشَرَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ الأوَّلینَ وَالآخِرینَ نُصِبَ لی مِنبَرٌ فَوقَ مَنابِرِ النَّبِیّینَ ، ونُصِبَ لَکَ مِنبَرٌ فَوقَ مَنابِرِ الوَصِیّینَ فَترتَقی عَلَیهِ .

وأمَّا العاشِرَةُ فَإنّی سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : یا عَلِیُّ ، لا اُعطی فِی القِیامَةِ إلاّ سَأَلتُ لَکَ مِثلَهُ .

Buyurdu ki: Benim birinci faziletim şu ki: Bir göz kırpma süresi kadar dahi Allah'a şirk koşmadım, Lat ve Uzza'ya ibadet etmedim.

İkincisi: Asla şarap içmedim.

Üçüncüsü: Resulullah (s.a.a), çocukluğumda beni babamdan istedi ve ben onunla yiyip, onunla içerdim; dostu ve sohbet arkadaşıydım.

Dördüncü: Ben imanda ve İslam'da halkın ilkiyim.

Beşincisi: Resulullah (s.a.a) bana buyurdu ki: Ya Ali! Sen bana, Harun'un Musa'ya olan konumundasın. Ancak benden sonra peygamber yoktur.

Altıncısı: Ben Resulullah'a veda eden son kişi idim ve onu kabrine ben indirdim.

Yedincisi: Resulullah mağaraya doğru gittiğinde beni kendi yatağına yatırdı ve beni kendi yorganına sardı. Müşrikler geldiklerinde beni, Muhammed (s.a.a) zannettiler ve uyandırdılar. Sonra "Yoldaşın nerede?" diye sordular. Dedim ki: 'İhtiyacını gidermek için gitti.' Dediler ki: 'Eğer kaçmış olsaydı bu da onunla kaçardı.'

Sekizincisi: Resulullah (s.a.a) bana ilimden bin kapı öğretti ki her kapı, bin kapı açıyor. Bunu benden başka kimseye öğretmemiştir.

Dokuzuncusu: Resulullah (s.a.a) bana buyurdu ki: Ya Ali! Yüce Allah öncekileri ve sonrakileri haşrettiğinde peygamberlerin minberlerinin üstünde benim için bir minber kurulacak, vasilerin minberlerinin üzerinde de senin için bir minber kurulacak ve sen onun üzerine çıkacaksın.

Onuncusu: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ya Ali! Kıyamet günü bana ne verilecekse aynısını senin için de istedim.

وأمَّا الحادِيَةَ عَشرَةَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) يَقولُ : يا عَلِیُّ ، أنتَ أخی وأنَا أخوکَ ، يَدُکَ فی يَدی حَتّی تَدخُلَ الجَنَّةَ .

وأمَّا الثّانِيَةَ عَشرَةَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) يَقولُ : يا عَلِیُّ ، مَثَلُکَ فی أُمَّتی کَمَثَلِ سَفينَةِ نوح ; مَن رَکِبَها نَجا ، ومَن تَخَلَّفَ عَنها غَرِقَ .

وأمَّا الثّالِثَةَ عَشرَةَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) عَمَّمَنی بِعِمامَةِ نَفسِه بِيَدِه ، ودَعا لی بِدَعَواتِ النَّصرِ عَلی أعداءِ اللهِ ، فَهَزَمتُهُم بِإذنِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ .

وأمَّا الرّابِعَةَ عَشرَةَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أمَرَنی أن أمسَحَ يَدی عَلی ضَرعِ شاةٍ قَد يَبِسَ ضَرعُها ، فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، بَلِ امسَح أنتَ . فَقالَ : يا عَلِیُّ ، فِعلُکَ فِعلی . فَمَسَحتُ عَلَيها يَدی ، فَدَرَّ عَلَیَّ مِن لَبَنِها ، فَسَقَيتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) شَربَةً ، ثُمَّ أتَت عَجوزَةٌ فَشَکَت الظَّمَأَ فَسَقَيتُها ، فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) : إنّی سَأَلتُ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أن يُبارِکَ فی يَدِکَ ، فَفَعَلَ .

وأمَّا الخامِسَةَ عَشرَةَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أوصی إلَیَّ وقالَ : يا عَلِیُّ ، لا يَلی غُسلی غَيرُکَ ، ولا يُواری عَورَتی غَيرُکَ ; فَإنَّهُ إن رَأی أحَدٌ عَورَتی غَيرُکَ تَفَقَّأَت عَيناهُ . فَقُلتُ لَهُ : کَيفَ لی بِتَقليبِکَ يا رَسولَ اللهِ ؟ فَقالَ : إنَّکَ سَتُعانُ ، فَوَاللهِ ما أرَدتُ أن أُقَلِّبَ عُضواً مِن أعضائِهِ إلاّ قُلِّبَ لی .

وأمَّا السّادِسَةَ عَشرَةَ : فَإنّی أرَدتُ أن أُجَرِّدَهُ ، فَنوديتُ : يا وَصِیَّ مُحَمَّد ، لا تُجَرِّدهُ فَغَسِّلهُ وَالقَميصُ عَلَيه ، فَلا وَاللهِ الَّذی أکرَمَهُ بِالنُّبُوَّةِ وخَصَّهُ بِالرِّسالَةِ ما رَأَيتُ لَهُ عَورَةً ، خَصَّنِیَ اللهُ بِذلِکَ مِن بَينِ أصحابِهِ .

On Birincisi: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ya Ali! Sen benim kardeşimsin, ben de senin kardeşinim. Elin elimde olduğu halde cennete gireceksin.

On İkincisi: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ya Ali! Senin ümmetim içindeki durumun, Nuh'un gemisinin durumu gibidir; ona binen kurtulmuş ve ondan geri kalan boğulmuştur.

On Üçüncüsü: Resulullah (s.a.a) eliyle kendi imamesini bana giydirdi ve benim için Allah düşmanlarına karşı zafer duaları etti. Ben de Yüce Allah'ın izniyle onları hezimete uğrattım.

On Dördüncüsü: Resulullah (s.a.a) bana, sütü kurumuş bir koyunun memesine elimi sürmemi emretti. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Sen sürsen.' Buyurdu ki: 'Ya Ali! Senin eylemin benim eylemimdir.' Bunun üzerine elimi ona sürdüm, sütü üzerime fışkırmaya başladı; ondan Resulullah'a (s.a.a) içirdim. Sonra susuzluktan şikâyetçi olan yaşlı bir kadın geldi, ona da içirdim. Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Ben, Yüce Allah'tan senin eline bereket vermesini istedim, bunu yaptı.

On Beşincisi: Resulullah (s.a.a) bana vasiyet etti ve şöyle buyurdu: Ya Ali! Benim guslümü (cenazemi yıkamayı) senden başkası üstlenmeyecek ve avretimi senden başkası örtmeyecek. Zira senden başkası avretimi görecek olursa gözleri kör olur. Ona, "Ey Allah'ın Resulü! Seni (cenazeni) nasıl çevireceğim?" diye sordum. Buyurdu ki: "Sana yardım edilecektir." Allaha yemin olsun ki onun uzuvlarından hangisini çevirmek istediysem benim için kendiliğinden çevrildi.

On Altıncısı: Onu soyundurmak istediğimde şöyle bir nida işittim: Ey Muhammed'in vasisi! Onu soyundurma, gömleği üzerinde olduğu halde yıka onu! Onu nübüvvetle yücelten ve risaletle özel kılana yemin olsun ki hiç avretini görmedim. Allah, onun ashabı arasından bu işi bana has kıldı.

وأمَّا السّابعَةَ عَشرَةَ : فَإنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ زَوَّجَنی فاطِمَةَ ، وقَد كانَ خَطَبَها أبو بَكر وعُمَرُ ، فَزَوَّجَنِی اللهُ مِن فَوقِ سَبعِ سَماواتِه ، فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) : هَنيئاً لَکَ يا عَلِیُّ ; فَإنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ زَوَّجَکَ فاطِمَةَ سَيِّدَةَ نساءِ أهلِ الجَنَّةِ ، وهِیَ بَضعَةٌ مِنّی . فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، أوَلَستُ مِنکَ ؟ فَقالَ : بَلی ، يا عَلِیُّ وأنتَ مِنّی وأنَا مِنکَ كَيَمينی مِن شِمالی ، لا أستَغنی عَنکَ فِی الدُّنيا وَالآخِرَةِ .

وأمَّا الثّامِنَةَ عَشرَةَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) قال لی : يا عَلِیُّ ، أنتَ صاحِبُ لِواءِ الحَمدِ فِی الآخِرَةِ ، وأنتَ يَومَ القِيامَةِ أقرَبُ الخَلائِقِ مِنّی مَجلِساً ، يُبسَطُ لی ، ويُبسَطُ لَکَ ، فَأكونُ فی زُمرَةِ النَّبِيّينَ ، وتَكونُ فی زُمرَةِ الوَصِيّينَ ، ويوضَعُ عَلی رَأسِکَ تاجُ النّورِ وإكليلُ الكَرامَةِ ، يَحُفُّ بِکَ سَبعونَ ألفَ مَلَک حَتّی يَفرَغَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ مِن حِسابِ الخَلائِقِ .

وأمَّا التّاسِعَةَ عَشرَةَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) قالَ : سَتُقاتِلُ النّاكِثينَ وَالقاسِطينَ وَالمارِقينَ ، فَمَن قاتَلَکَ مِنهُم فَإنَّ لَکَ بِكُلِّ رَجُل مِنهُم شَفاعَةً فی مِئَةِ ألف مِن شيعَتِکَ . فَقُلتُ : يا رَسولَ اللهِ ، فَمَنِ النّاكِثونَ ؟ قالَ : طَلحَةُ وَالزُّبَيرُ ، سَيُبايِعانِکَ بِالحِجازِ ، ويَنكُثانِکَ بِالعِراقِ ، فَإذا فَعَلا ذلِکَ فَحارِبُهما ; فَإنَّ فی قِتالِهما طَهارَةً لاَهلِ الأرضِ . قُلتُ : فَمَنِ القاسِطونَ ؟ قالَ : مُعاوِيَةُ وأصحابُهُ . قُلتُ : فَمَنِ المارِقونَ ؟ قالَ : أصحابُ ذِی الثُّدَيَّةِ ، وهُم يَمرُقونَ مِنَ الدّينِ كَما يَمرُقُ السَّهمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ ، فَاقتُلهُم ; فَإنَّ فی قَتلِهِم فَرَجاً لاَهلِ الأرضِ ، وعَذاباً مُعَجَّلاً عَلَيهِم ، وذُخراً لَکَ عِندَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ يَومَ القِيامَةِ .

On Yedincisi: Yüce Allah Fatıma'yı bana eş kıldı. Oysaki Ebubekir ve Ömer de onu istemişti. Allah yedinci göğün üstünden onu bana eş kıldı. Resulullah da (s.a.a) buyurdu ki: 'Kutlu olsun sana ey Ali! Yüce Allah cennetlik kadınların hanımefendisi olan Fatıma'yı seninle evlendirdi. O, benden bir parçadır.' Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ben de senden değil miyim?' Buyurdu ki: Evet, ya Ali! Sen bendensin, ben de sendenim; sağ elimin sol elime olan nispeti gibi. Dünyada da ahirette de senden müstağni olmam.

On Sekizincisi: Resulullah (s.a.a) bana buyurdu ki: Ya Ali! Sen ahirette "Hamd Sancağının" sahibisin ve sen kıyamet günü yaratıklar arasından bana en yakın yerde oturacaksın. Benim için sergi serilecek, senin için de sergi serilecek; ben peygamberlerin zümresinde olacağım ve sen vasilerin zümresinde olacaksın. Başına nur ve keramet tacı konulacak. Yüce Allah mahlûkatın hesabını tamamlayıncaya kadar bin melek senin etrafını saracak.

On Dokuzuncusu: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Yakında Nakısîn (ahdi bozanlar), Kasıtîn (zalimler) ve Marıkîn (haktan çıkanlar) gruplarına karşı savaşacaksın. Bunlardan seninle savaşanlardan her birine karşılık Şialarından bin kişiye şefaat edeceksin.'

Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Nakisin kimlerdir?' Buyurdu ki: 'Talha ve Zübeyr'dir. O ikisi Hicaz'da sana biat ettikleri halde Irak'ta sana karşı biatlerini bozacaklar. Bunu yaptıklarında onlarla savaş. Zira o ikisine karşı savaşta yeryüzü ehli için temizlik vardır.' "Kasitin kimlerdir?" diye sordum. Buyurdu ki: 'Muaviye ve yarenleridir.'"Peki, Marikin kimlerdir?" dedim, buyurdu ki: Zu's-Sudeyye'nin yarenleridir; onlar bir yaydan okun fırlayıp çıktığı gibi dinden çıkacaklar. Onları öldür. Zira onların öldürülmelerinde yeryüzü ehli için genişlik, kendileri için ivedi bir azap ve senin için de kıyamet günü yüce Allah katında mükâfat vardır.

وأمَّا العشرونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ لی : مَثَلُکَ فی اُمَّتی مَثَلُ بابِ حِطَّةَ فی بَنی إسرائیلَ ; فَمَن دَخَلَ فی وِلایَتِکَ فَقَد دَخَلَ البابَ کَما أمَرَهُ اللهُ عَزَّ وجَلَّ .

وأمَّا الحادِیَةُ وَالعشرونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : أنَا مَدینَةُ العلمِ وعَلِیٌّ بابُها ، ولَن تُدخَلَ المَدینَةُ إلاّ مِن بابِها . ثُمَّ قالَ : یا عَلِیُّ ، إنَّکَ سَتَرعی ذِمَّتی ، وتُقاتِلُ عَلی سُنَّتی ، وتُخالِفُکَ اُمَّتی .

وأمَّا الثّانِیَةُ وَالعشرونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی خَلَقَ ابنَیَّ الحَسَنَ وَالحُسَینَ مِن نورٍ ألقاهُ إلَیکَ وإلی فاطِمَةَ ، وهُما یَهتَزّانِ کَما یَهتَزُّ القُرطانِ إذا کانا فِی الاُذُنَینِ ، ونورُهُما مُتَضاعِفٌ عَلی نورِ الشُّهَداءِ سَبعینَ ألفَ ضِعفٍ . یا عَلِیُّ ، إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ قَد وَعَدَنی أن یُکرِمَهُما کَرامَةً لا یُکرِمُ بِها أحَداً ما خَلاَ النَّبِیّینَ وَالمُرسَلینَ .

وأمَّا الثّالِثَةُ وَالعشرونُ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أعطانی خاتَمَهُ ـ فی حَیاتِهِ ـ ودِرعَهُ ومِنطَقَتَهُ وقَلَّدَنی سَیفَهُ وأصحابُهُ کُلُّهُم حُضورٌ ، وعَمِّیَ العَبّاسُ حاضِرٌ ، فَخَصَّنِیَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ مِنهُ بِذلِکَ دونَهُم .

وأمَّا الرّابِعَةُ وَالعشرونَ : فَإنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أنزَلَ عَلی رَسولِهِ : ﴿یـاأَیُّهَا الَّذینَ ءامَنُواْ إذَا نَاجَیْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُواْ بَیْنَ یَدَیْ نَجْوَاکُمْ صَدَقَةً﴾[1] ، فَکانَ لی دینارٌ ، فَبِعتُهُ عَشَرَةَ دَراهِمَ ، فَکُنتُ إذا ناجَیتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أصَّدَّقُ قَبلَ ذلِکَ بِدِرهَمٍ ، وَاللهِ ما فَعَلَ هذا أحَدٌ مِن أصحابِهِ قَبلی ولا بَعدی ; فَأنزَلَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ : ﴿ءَأَشْفَقْتُمْ أَن تُقَدِّمُواْ بَیْنَ یَدَیْ نَجْوَاکُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُواْ وَ تَابَ اللَّهُ عَلَیْکُمْ﴾[2] الآیَةَ ، فَهَل تَکونُ التَّوبَةُ إلاّ مِن ذَنبٍ کانَ ! !

---

١ . المجادلة : 12 .

٢ . المجادلة : 13 .

Yirmincisi: Resulullah'tan (s.a.a) duydum, bana şöyle buyuruyordu: Senin ümmetim içindeki durumun, İsrailoğulları arasındaki Hıtta (mağfiret) kapısının durumu gibidir. Her kim senin velayetine girecek olursa yüce Allah'ın emrettiği şekilde bu kapıdan girmiş olur.

Yirmi Birincisi: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: 'Ben ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır. Şehre ancak kapısından girilir.' Sonra şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Sen benim sorumluluğumu riayet edeceksin, sünnetime dayanarak savaşacaksın ve ümmetim sana muhalefet edecektir.'

Yirmi İkincisi: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Yüce Allah benim iki oğlum Hasan ve Hüseyin'i, sana ve Fatıma'ya attığı bir nurdan yarattı. O ikisi kulağa asılı iki küpe gibi hareketlidirler; onların nuru şehitlerin nurundan yetmiş bin kat daha fazladır. Ya Ali! Yüce Allah bana, nebiler ve peygamberler dışında hiç kimseye ikram etmediği bir kerametle o ikisine ikramda bulunacağını vaad etti.

Yirmi Üçüncüsü: Resulullah (s.a.a), [hayatta iken] tüm ashabın ve amcam Abbas'ın huzurunda kendi yüzüğünü, zırhını ve kuşağını bana verdi; kılıcını boynuma astı. Böylece yüce Allah bununla beni özel kıldı, diğerlerini değil.

Yirmi Dördüncüsü: Allah, Resulüne şu ayeti indirdi: "Ey inananlar, Peygamberle gizlice konuşacağınız vakit, konuşmaya başlamadan bir sadaka verin."[1] Benim bir dinarım vardı, onu on dirheme sattım. Sonra da ne zaman Resulullah'la (s.a.a) gizli konuşsam öncesinde bir dirhem sadaka veriyordum. Allah'a yemin olsun ki onun ashabından ne benden önce ne de sonra hiçbiri bunu yapmadı.

Bunun üzerine yüce Allah şu ayeti indirdi: "Gizlice konuşmadan önce sadakalar vermeden korktunuz mu? Mademki yapmadınız, Allah da tövbe nasip etti size ve kabul etti tövbenizi..."[2] Acaba tövbe, günahtan başka bir şey için midir?!

1-Mücadele, 12.
2-Mücadele, 13.

وأمَّا الخامسَةُ وَالعشرونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : الجَنَّةُ مُحَرَّمَةٌ عَلَی الأنبیاءِ حَتّی أدخُلَها أنَا ، وهیَ مُحَرَّمَةٌ عَلَی الأوصیاءِ حَتّی تَدخُلَها أنتَ . یا عَلیُّ ، إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی بَشَّرَنی فیکَ بِبُشریً لَم یُبَشِّر بها نَبیّاً قَبلی ; بَشَّرَنی بِأنَّکَ سَیِّدُ الأوصیاءِ ، وأنَّ ابنَیکَ الحَسَنَ وَالحُسَینَ سَیِّدا شَبابِ أهلِ الجَنَّةِ یَومَ القیامَةِ .

وأمَّا السّادسَةُ وَالعشرونَ : فَإنَّ جَعفراً أخِی الطَّیّارُ فِی الجَنَّةِ مَعَ المَلائکَةِ ، المُزَیَّنُ بالجَناحَینِ مِن دُرٍّ ویاقوت وزَبَرجَد .

وأمَّا السّابعَةُ وَالعشرونَ : فَعَمّی حَمزَةُ سَیِّدُ الشُّهَداءِ فِی الجَنَّةِ .

وأمَّا الثّامنَةُ وَالعشرونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) قالَ : إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی وَعَدَنی فیکَ وَعداً لَن یُخلِفَهُ ، جَعَلَنی نَبیّاً وجَعَلَکَ وَصیّاً ، وسَتَلقی مِن أُمَّتی مِن بَعدی ما لَقیَ موسی مِن فَرعَونَ ، فَاصبِر وَاحتَسِب حَتّی تَلقانی ، فَأُوالِیَ مَن والاکَ ، وأُعادِیَ مَن عاداکَ .

وأمَّا التّاسعَةُ وَالعشرونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : یا عَلیُّ ، أنتَ صاحِبُ الحَوضِ ، لا یَملِکُهُ غَیرُکَ . وسَیَأتیکَ قَومٌ فَیَستَسقونَکَ ، فَتَقولُ : لا ، ولا مِثلُ ذَرَّةٍ ، فَیَنصَرِفونَ مُسوَدَّةً وُجوهُهُم . وسَتَرِدَ عَلَیکَ شیعَتی وشیعَتُکَ ، فَتَقولُ : رَوُّوا رِواءً مَرویّینَ ، فَیَروَونَ مُبیَضَّةً وُجوهُهُم .

وأمَّا الثَّلاثونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : یُحشَرُ أُمَّتی یَومَ القیامَةِ عَلی خَمسِ رایات ... وَالرّابعَةُ مَعَ أبی الأعوَرِ السُّلَمیِّ . وأمَّا الخامسَةُ فَمَعَکَ یا عَلیُّ ، تَحتَهَا المُؤمنونَ ، وأنتَ إمامُهُم . ثُمَّ یَقولُ اللهُ تَبارَکَ وتَعالی لِلأربَعَةِ : ﴿ارْجِعُواْ وَرَآءَكُمْ فَالْتَمِسُواْ نُوراً فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ لَّهُو بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ﴾[1] ، وهُم شیعَتی ومَن والانی ، وقاتَلَ مَعی الفِئَةَ الباغِیَةَ وَالنّاکِبَةَ عَنِ الصِّراطِ وبابِ الرَّحمَةِ وهُم شیعَتی .

---

١ . الحدید : 13 .

Yirmi Beşincisi: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Cennet, ben oraya girene kadar tüm peygamberlere yasaktır ve sen oraya girene kadar tüm vasilere yasaktır. Ya Ali! Yüce Allah senin hakkında bana, benden önce hiçbir peygambere vermediği bir müjdeyi vermiştir. Senin, vasilerin efendisi olduğunu ve iki oğlunun Hasan ve Hüseyin'in de kıyamet gününde cennet gençlerinin efendisi olduklarını bana müjdeledi.

Yirmi Altıncısı: Cafer benim kardeşimdir; o, cennette inci, yakut ve zebercetle süslenmiş iki kanatla meleklerle birlikte uçmaktadır.

Yirmi Yedincisi: Şehitlerin efendisi olan amcam Hamza cennettedir.

Yirmi Sekizincisi: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Yüce Allah, bana senin hakkında asla dönmeyeceği bir vaade bulundu; beni peygamber kıldı, seni de vasi kıldı. Benden sonra Musa'nın Firavun'dan gördüğü şeyleri ümmetimden göreceksin. Öyleyse bana kavuşuncaya kadar sabret ve Allah'ın mükâfatını bekle. Zira ben, sana dost olana dostluk ederim ve sana düşman olana düşman olurum.

Yirmi Dokuzuncusu: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ya Ali! Sen havuzun sahibisin, senden başkası ona malik olmayacak. Bir topluluk gelip senden su isteyecek ve sen diyeceksin ki: 'Hayır, hatta bir zerre bile yok.' Onlar da yüzleri siyah bir halde geri dönecekler. Benim takipçilerim ve senin takipçilerin sana gelecekler ve diyeceksin ki: Kana kana içirin onları! Onların yüzleri ak olduğu halde kana kana içerler.

Otuzuncusu: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ümmetim kıyamet günü beş sancakla toplanacaklar… Dördüncüsü Ebu'l-Aver Sulemi iledir. Ama beşinci sancak seninle olacak ya Ali! Onun altında müminler bulunacak ve sen onların imamısın.

Sonra Yüce Allah dördüne şöyle buyuracak: Onlara *"Arkanıza (dünyaya) dönün de bir ışık arayın" denilecektir. Derken aralarına kapısı olan bir sur çekilir. Bunun iç tarafında rahmet vardır…*[1] Bu (rahmet kapısı) benim takipçilerim ve bana dost olanlardır; azgın güruha, sırattan ve rahmet kapısından düşmüş olan güruha karşı yanımda savaşanlardır. Onlar benim takipçilerimdir.

1-Hadid, 13.

فَيُنادى هؤُلاءِ : ﴿أَلَمْ نَكُن مَّعَكُمْ قَالُواْ بَلَى وَ لَاكِنَّكُمْ فَتَنتُمْ أَنفُسَكُمْ وَ تَرَبَّصْتُمْ وَ ارْتَبْتُمْ وَ غَرَّتْكُمُ الاْمَانِيُّ حَتَّى جَآءَ أَمْرُ اللَّهِ وَ غَرَّكُم بِاللَّهِ الْغَرُورُ * فَالْيَوْمَ لاَ يُؤْخَذُ مِنكُمْ فِدْيَةٌ وَ لاَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُواْ مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ﴾[1] . ثُمَّ تَرِدُ أُمَّتى وشيعَتى فَيَروَونَ مِن حَوضِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) ، وبِيَدى عَصا عَوسَج أطرُدُ بِها أعدائى طَردَ غَريبَةِ الإِبِلِ .

وأمَّا الحادِيَةُ وَالثّلاثَونَ : فَإِنّى سَمِعتُ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : لَولا أن يَقولَ فيکَ الغالونَ مِن أُمَّتى ما قالَتِ النَّصارى فى عيسَى ابنِ مَريَمَ ، لَقُلتُ فيکَ قَولاً لا تَمُرُّ بِمَلأ مِنَ النّاسِ إلاّ أخَذُوا التُّرابَ مِن تَحتِ قَدَمَيکَ ; يَستَشفونَ بِهِ .

وأمّا الثّانِيَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإِنّى سَمِعتُ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : إنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالى نَصَرَنى بِالرُّعبِ ، فَسَأَلتُهُ أن يَنصُرَکَ بِمِثلِهِ ، فَجَعَلَ لَکَ مِن ذلکَ مِثلَ الَّذى جَعَلَ لى .

وأمَّا الثّالِثَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإِنَّ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) التَقَمَ أُذُنى وعَلَّمَنى ما كانَ وما يَكونُ إلى يَومِ القِيامَةِ ، فَساقَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ ذلکَ إلَىَّ عَلى لِسانِ نَبِيِّهِ(صلى الله عليه وآله) .

وأمَّا الرّابِعَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإِنَّ النَّصارَى ادَّعَوا أمراً ، فَأَنزَلَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ فيهِ : ﴿فَمَنْ حَآجَّکَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا جَآءَکَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْاْ نَدْعُ أَبْنَآءَنَا وَأَبْنَآءَکُمْ وَنِسَآءَنَا وَنِسَآءَکُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَکُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْکَاذِبِينَ﴾[2] ، فَكانَت نَفسى نَفسَ رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) ; وَالنِّساءُ فاطِمَةَ(عليها السلام) ; وَالأَبناءُ الحَسَنَ وَالحُسَينَ . ثُمَّ نَدِمَ القَومُ ، فَسَأَلوا رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله)الإِعفاءَ ، فَأَعفاهُم . وَالَّذى أنزَلَ التَّوراةَ عَلى موسى وَالفُرقانَ عَلى

---

١ . الحديد : 14 و 15 .

٢ . آل عمران : 61 .

مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) لَو باهَلونا لَمُسِخوا قِرَدَةً وخَنازِيرَ .

Sonra onlar (cehennemlikler) bağırırlar da derler ki: *'Biz, sizinle berâber değil miydik?' Onlar: 'Evet, derler fakat siz, kendinizi fitnelere saldınız ve iman edenlerin bir felâkete uğramasını beklediniz ve şüphe ettiniz ve olmayacak istekler, sizi aldatıp durdu, sonunda Allah'ın emri gelip çattı ve sizi Şeytan, aldatmıştı. Artık bugün ne sizden, azaptan kurtulmanız için bir şey alınır, ne kâfir olanlardan ve yurdunuz ateştir sizin, odur size lâyık olan ve orası, dönüp gidilecek ne de kötü yerdir.'*[1] Sonra ümmetim ve takipçilerim gelirler, Muhammed'in (s.a.a) havuzundan kanarak içerler. Benim elimde teke dikeninden bir asa olacak; onunla yabancı develerin sürüden uzaklaştırıldığı gibi düşmanlarımı uzaklaştıracağım.

Otuz Birincisi: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ümmetimden aşırı gidenlerin, Nasara'nın Meryem oğlu İsa hakkında söylediklerini senin hakkında söylemelerinden korkmasaydım senin hakkında öyle bir söz söylerdim ki hangi topluluğun yanından geçseydin şifa bulmak için senin ayaklarının altındaki toprağı alırlardı.

Otuz İkincisi: Ben, Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Yüce Allah beni, korku (salmak) ile destekledi; O'ndan seni de aynısıyla desteklemesini istedim. O da bu özellikten benim için karar kıldığının aynısını senin için de karar kıldı.

Otuz Üçüncüsü: Resulullah (s.a.a), ağzını kulağıma dayadı; bana, olanları ve kıyamete kadar olacakları öğretti. Yüce Allah, bu ilimleri peygamberinin (s.a.a) diliyle bana akıttı.

Otuz Dördüncüsü: Nasara, bir iddiada bulununca yüce Allah şu ayeti nazil etti: "Sana bunca ilim geldikten sonra artık kim bu konuda seninle tartışacak olursa, de ki: *"Gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, nefsinizi/ kendinizi ve nefsimizi/ kendimizi çağıralım. Sonra gönülden dua edelim de, Allah'ın lânetini* (aramızdan) *yalan söyleyenlerin üstüne atalım."*[2] Benim nefsim, Resulullah'ın (s.a.a) nefsi idi. Kadınlar, Fatıma (s.a) idi. Oğullar, Hasan ve Hüseyin idi. Sonra o kavim pişman oldu, Resulullah'tan (s.a.a) kendilerini (mübaheleden) muaf tutmasını istediler. Peygamber de onları muaf tuttu. Musa'ya Tevrat'ı ve Muhammed'e (s.a.a) Fur-

1-Hadid, 14 ve 15.
2-Âl-i İmran, 61.

kan'ı indirene yemin olsun ki eğer bizimle mübaheleye (karşılıklı lanetleş-meye) girişselerdi maymunlara ve domuzlara dönüşeceklerdi.

وأمَّا الخامسَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وَجَّهَنی یومَ بَدر فَقالَ : ایتنی بکَفٍّ حَصَیات مَجموعَةً فی مَکان واحد ، فَأَخَذتُها ثُمَّ شَمَمتُها ، فَإذا هیَ طَیِّبَةٌ تَفوحُ منها رائحَةُ المسک ، فَأَتَیتُهُ بها ، فَرَمی بها وُجوهَ المُشرکینَ ، وتلکَ الحَصَیاتُ أربَعٌ منها کُنَّ منَ الفردَوس ، وحَصاةٌ منَ المَشرق ، وحَصاةٌ منَ المَغرب ، وحَصاةٌ من تَحت العَرش ، مَعَ کُلِّ حَصاة مِئَةُ ألف مَلَک مَدَداً لَنا ، لَم یُکرِمِ اللهُ عَزَّ وجَلَّ بهذه الفَضیلَة أحَداً قَبلُ ولا بَعدُ .

وأمَّا السّادسَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) یَقولُ : وَیلٌ لقاتلکَ ; إنَّهُ أشقی من ثَمودَ ، ومن عاقرِ النّاقَة ، وإنَّ عَرشَ الرَّحمنِ لَیَهتَزُّ لقَتلکَ ، فَأبشر یا عَلیُّ فَإنَّکَ فی زُمرَة الصِّدّیقینَ وَالشُّهَداء وَالصّالحینَ .

وأمَّا السّابعَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی قَد خَصَّنی من بَین أصحاب مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله)بعلمِ النّاسخِ وَالمَنسوخ ، وَالمُحکَمِ وَالمُتَشابه ، وَالخاصِّ وَالعامِّ ، وذلکَ ممّا مَنَّ اللهُ به عَلَیَّ وعَلی رَسوله . وقالَ لیَ الرَّسولُ(صلى الله عليه وآله): یا عَلیُّ إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ أمَرَنی أن أُدنیَکَ ولا أُقصیَکَ ، وأُعَلِّمَکَ ولا أجفُوَکَ ، وحَقٌّ عَلَیَّ أن أُطیعَ ربّی ، وحَقٌّ عَلَیکَ أن تَعیَ .

وأمَّا الثّامنَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بَعَثَنی بَعثاً ، ودَعا لی بدَعَوات ، وأطَلَعَنی عَلی ما یَجری بَعدَهُ ، فَحَزنَ لذلکَ بَعضُ أصحابه ، قالَ : لَو قَدَرَ مُحَمَّدٌ أن یَجعَلَ ابنَ عَمِّه نَبیّاً لَجَعَلَهُ ، فَشَرَّفَنی اللهُ عَزَّ وجَلَّ بالاطِّلاعِ عَلی ذلکَ عَلی لسانِ نَبیِّه(صلى الله عليه وآله) .

وأمَّا التّاسعَةُ وَالثَّلاثونَ : فَإنّی سَمعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) یَقولُ : کَذَبَ مَن زَعَمَ أنَّهُ یُحبُّنی ویُبغضُ عَلیّاً ; لا یَجتَمعُ حُبّی وحُبُّهُ إلاّ فی قَلب مُؤمن . إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ جَعَلَ أهلَ حُبّی وحُبِّکَ ـ یا عَلیُّ ـ فی أوَّلِ زُمرَة السّابقینَ إلَی الجَنَّة ، وجَعَلَ أهلَ بُغضی وبُغضکَ

فی أوَّلِ زُمرَةِ الضّالّینَ مِن اُمَّتی إلَی النّارِ .

Otuz Beşincisi: Resulullah (s.a.a), Bedir savaşında beni gönderip şöyle buyurdu: 'Bir yerde toplanmış bulunan bir avuç çakılı bana getir.' Ben onu alıp kokladım, çok hoş kokuyordu, misk kokusu vardı; alıp Peygambere götürdüm. Onu müşriklerin yüzlerine doğru attı. Bu çakıllardan dördü Firdevs cennetindendi, biri doğudan, biri batıdan ve birisi de arşın altındandı. Her bir çakılın yanında bize yardım edecek bin melek vardı. Yüce Allah ne geçmişte ne de gelecekte hiç kimseye böyle bir faziletle ikramda bulunmamıştır.

Otuz Altıncısı: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Senin katilinin vay haline! Zira o Semud'dan ve devenin katilinden daha bedbahttır. Senin öldürülmenden dolayı Rahman'ın arşı titrer. Müjde sana ya Ali! Sen sıddıkların, şehitlerin ve salihlerin zümresindesin.

Otuz Yedincisi: Yüce Allah, Hz. Muhammed'in (s.a.a) ashabı arasından nasih ve mensuh, muhkem ve müteşabih, husus ve umum ilmiyle beni özel kıldı. Bu, Allah'ın bana ve Resulüne lütufta bulunduğu nimetlerdendir. Resulullah (s.a.a) bana buyurdu ki: Ya Ali! Yüce Allah bana seni yaklaştırmamı ve uzaklaştırmamamı, sana öğretmemi ve sana cefa etmememi buyurdu. Rabbime itaat etmem bana haktır, öğrenip kavraman da sana haktır.

Otuz Sekizincisi: Resulullah (s.a.a) beni bir göreve gönderdi ve bana dualar etti. Sonrasında olacak olaylardan da beni haberdar etti. Ashabından biri buna üzüldü ve dedi ki: 'Eğer Muhammed, amcası oğlunu peygamber yapmaya muktedir olsaydı bunu yapardı.' Yüce Allah Peygamberinin (s.a.a) diliyle beni, bunlara vakıf kılarak şereflendirdi.

Otuz Dokuzuncusu: Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ali'ye buğz ettiği halde beni sevdiğini zanneden kimse yalan söylemiştir. Bana ve ona sevgi, ancak müminin kalbinde birleşir. [Ya Ali] Yüce Allah bana ve sana sevgi besleyenleri cennete en önde gireceklerin zümresinin başında kılmıştır. Bana ve sana buğz

edenleri de ümmetimden sapanların zümresinin başında kılmıştır ki ateşe gireceklerdir.

وأمَّا الأَربَعونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وَجَّهَنى فى بَعضِ الغَزَواتِ إلى رَكِىٍّ فَإذا لَيسَ فيهِ ماءٌ ، فَرَجَعتُ إلَيهِ فَأَخبَرتُهُ ، فَقالَ : أفيهِ طينٌ ؟ قُلتُ : نَعَم . فَقالَ ، ائتنى منهُ ، فَأَتَيتُ منهُ بطين ، فَتَكَلَّمَ فيهِ ، ثُمَّ قالَ : ألقه فى الرَّكِىِّ ، فَأَلقَيتُهُ ، فَإذَا الماءُ قَد نَبَعَ حَتَّى امتَلاَ جَوانِبُ الرَّكِىِّ ، فَجِئتُ إلَيهِ فَأَخبَرتُهُ ، فَقالَ لى : وُفِّقتَ يا عَلِىُّ ، وبِبَرَكَتِكَ نَبَعَ الماءُ . فَهذِهِ المَنقَبَةُ خاصَّةٌ بى مِن دونِ أصحابِ النَّبِىِّ(صلى الله عليه وآله) .

وأمَّا الحادِيَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنّى سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : أبشِر يا عَلِىُّ ; فَإِنَّ جَبرَئيلَ أتانى فَقالَ لى : يا مُحَمَّدُ إنَّ اللهَ تَبارَكَ وتَعالى نَظَرَ إلى أصحابِكَ فَوَجَدَ ابنَ عَمِّكَ وخَتَنَكَ عَلَى ابنَتِكَ فاطِمَةَ خَيرَ أصحابِكَ ، فَجَعَلَهُ وَصِيَّكَ وَالمُؤَدِّىَ عَنكَ .

وأمَّا الثّانِيَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنّى سَمِعتُ رَسولَ اللهِ يَقولُ : أبشِر يا عَلِىُّ ; فَإِنَّ مَنزِلَكَ فى الجَنَّةِ مُواجِهُ مَنزِلى ، وأنتَ مَعى فى الرَّفيقِ الأَعلى فى أعلى عِلِّيّينَ . قُلتُ : يا رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وما أعلى عِلِّيّونَ ؟ فَقالَ : قُبَّةٌ مِن دُرَّةٍ بَيضاءَ ، لَها سَبعونَ ألفَ مِصراع ، مَسكَنٌ لى ولَكَ يا عَلِىُّ .

وأمَّا الثّالِثَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ رَسَخَ حُبّى فى قُلوبِ المُؤمِنينَ ، وكَذلِكَ رَسَخَ حُبُّكَ ـ يا عَلِىُّ ـ فى قُلوبِ المُؤمِنينَ ، ورَسَخَ بُغضى وبُغضُكَ فى قُلوبِ المُنافِقينَ ; فَلا يُحِبُّكَ إلاّ مُؤمِنٌ تَقِىٌّ ، ولا يُبغِضُكَ إلاّ

مُنافِقٌ كافِرٌ .

وأمَّا الرّابِعَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنّی سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : لَن يُبغِضَکَ مِنَ العَرَبِ إلاّ دَعِیٌّ ، ولا مِنَ العَجَمِ إلاّ شَقِیٌّ ، ولا مِنَ النِّساءِ إلاّ سَلَقلَقِیَّةٌ .

Kırkıncısı: Resulullah (s.a.a) savaşların birinde beni bir kuyuya doğru gönderdi. Kuyuda su yoktu. Peygamberin yanına geri döndüm ve durumu kendisine haber verdim. "Onda çamur var mı?" diye sordu bana. "Evet, (var)" dedim. Buyurdu: 'Ondan bana getir.' Ben de gidip oradan bir miktar çamur getirdim. Peygamber (s.a.a) ona birtakım kelimeler okudu. Sonra şöyle buyurdu: 'Bunu kuyuya at!' Ben, o çamuru atınca ansızın su kaynamaya başladı ve kuyunun etrafı suyla doluverdi. Peygamberin yanına varıp durumu kendisine ilettim. Bana şöyle buyurdu: 'Ya Ali! Muvaffak oldun ve senin bereketinle su fışkırdı.' İşte bu menkıbe bana özeldir, Peygamberin (s.a.a) ashabına değil.

Kırk Birincisi: Ben, Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Müjde sana ya Ali! Cebrail yanıma geldi ve bana dedi ki: Ya Muhammed! Yüce Allah senin ashabına baktı; amcan oğlu ve kızın Fatıma'nın kocasını senin en üstün yarenin olarak gördü. Bu yüzden onu senin vasin ve senden taraf ödeyici kıldı.

Kırk İkincisi: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: 'Müjde sana ya Ali! Senin cennetteki evin, benim evimin karşısındadır ve sen İlliyyun'un en üstünde Refik-i A'la'da benimle birliktesin.' Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! İlliyyun'un en üstü nedir?' Buyurdu ki: Beyaz inciden bir kubbedir; onun yetmiş bölümü vardır; o, benim ve senin meskenindir ya Ali!

Kırk Üçüncüsü: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: Yüce Allah benim sevgimi müminlerin kalplerinde sağlamlaştırdı ve aynı şekilde senin sevgini de [ya Ali] müminlerin kalplerinde sağlamlaş-

tırdı. Bana ve sana karşı kini de münafıkların kalplerinde sağlamlaştırdı. Öyleyse seni ancak takvalı mümin sever ve sana ancak kâfir münafık kin güder.

Kırk Dördüncüsü: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Arap arasından ancak haramzade, Acem arasından ancak bedbaht ve kadınlar arasından ancak kötü dilli biri sana kin güder.

وأمَّا الخامسَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) دَعانی وأَنَا رَمِدُ العَينِ ، فَتَفَلَ فی عَینی ، وقالَ : اللّهُمَّ اجعَل حَرَّها فی بَردِها ، وبَردَها فی حَرِّها ، فَوَاللهِ ، مَا اشتَکَت عَینی إلی هذِهِ السّاعَةِ .

وأمّا السّادِسَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أَمَرَ أصحابَهُ وعُمومَتَهُ بِسَدِّ الأَبوابِ ، وفَتَحَ بابی بِأَمرِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ . فَلَیسَ لاَحَد مَنقَبَةٌ مِثلُ مَنقَبَتی .

وأمَّا السّابِعَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أَمَرَنی فی وَصِیَّتِه بِقَضاءِ دُیونِه وعِداتِه ، فَقُلتُ : یا رَسولَ اللهِ ، قَد عَلِمتَ أَنَّهُ لَیسَ عِندی مالٌ ! فَقالَ : سَیُعینُکَ اللهُ . فَما أَرَدتُ أمراً مِن قَضاءِ دُیونِه وعِداتِه إلاّ یَسَّرَهُ اللهُ لی ، حَتّی قَضَیتُ دُیونَهُ وعِداتِه ، وأحصَیتُ ذلِکَ فَبَلَغَ ثَمانینَ ألفاً ، وبَقِیَ بَقِیَّةٌ أَوصَیتُ الحَسَنَ أن یَقضِیَها .

وأمَّا الثّامِنَةُ وَالأَربَعونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أتانی فی مَنزِلی ، ولَم یَکُن طَعِمنا مُنذُ ثَلاثَةِ أیّام ، فَقالَ : یا عَلِیُّ ، هَل عِندَکَ مِن شَیءٍ ؟ فَقُلتُ : وَالَّذی أکرَمَکَ بِالکَرامَةِ وَاصطَفاکَ بِالرِّسالَةِ ما طَعِمتُ وزَوجَتی وَابنایَ مُنذُ ثَلاثَةِ أیّام ، فَقالَ النَّبِیُّ(صلى الله عليه وآله) : یا فاطِمَةُ ، ادخُلِی البَیتَ وَانظُری هَل تَجِدینَ شَیئاً ؟

فَقالَت : خَرَجتُ السّاعَةَ ! فَقُلتُ : یا رَسولَ اللهِ ، أدخُلُهُ أنَا ؟ فَقالَ : اُدخُل بِاسمِ اللهِ . فَدَخَلتُ ، فَإِذا أنَا بِطَبَق مَوضوع عَلَیهِ رُطَبٌ مِن تَمر ، وجَفنَةٌ مِن ثَرید ، فَحَمَلتُها إلی

رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَقالَ : يا عَلِيُّ ، رَأَيتَ الرَّسولَ الَّذى حَمَلَ هذَا الطَّعامَ ؟ فَقُلتُ : نَعَم . فَقالَ : صِفهُ لى . فَقُلتُ : مِن بَينِ أحمَرَ وأخضَرَ وأصفَرَ . فَقالَ : تلکَ خُطَطُ جَناحِ جَبرَئيلَ(عليه السلام) مُكَلَّلَةً بِالدُّرِّ وَالياقوتِ . فَأَكَلنا مِنَ الثَّريدِ حَتّى شَبِعنا ، فَما رَأى إلاّ خَدشَ أيدينا وأصابِعِنا . فَخَصَّنِى اللهُ عَزَّ وجَلَّ بِذلِکَ مِن بَينِ أصحابِهِ .

Kırk Beşincisi: Gözümden rahatsız olduğum bir sırada Resulullah (s.a.a) beni çağırdı ve mübarek tükürüğünden gözüme sürüp şöyle dedi: "Allah'ım, onu soğuğunda sıcak ve sıcağında soğuk kıl." Allah'a yemin olsun ki şu ana kadar asla gözümden şikâyetçi olmadım.

Kırk Altıncısı: Resulullah (s.a.a), ashabına ve amcalarına (mescide açılan) kapılarını kapamalarını emretti ve Allah'ın emriyle benim kapımı açtı. Hiç kimsenin benim menkıbem gibi bir menkıbesi yoktur.

Kırk Yedincisi: Resulullah (s.a.a) vasiyetinde bana, onun borçlarını ödememi ve vaatlerini yerine getirmemi emretti. Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Sen de biliyorsun ki benim yanımda hiç mal yoktur!' Buyurdu ki: 'Allah sana yardım edecektir.' Sonra Peygamberin borçlarına ve vaatlerine dair hangi işe karar verdiysem Allah onu bana kolaylaştırdı. Ta ki borçlarını ödedim ve vaatlerini yerine getirdim. Saydığımda bunun seksen bin (sikke) olduğunu gördüm; az bir miktar kalmıştı ki onu da ödemesi için Hasan'a vasiyet ettim.

Kırk Sekizincisi: Bir gün Resulullah (s.a.a), evime geldi ve biz üç gündür yemek yememiştik. "Ya Ali! Yanında (yiyecek) bir şey var mı?' diye sordu. Dedim ki: 'Seni kerametle yücelten ve peygamberliğe seçene yemin olsun ki ben, eşim ve iki oğlum üç gündür hiçbir şey yemedik.' Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu: 'Ey Fatıma! Odaya gir ve bak, bir şey bulacak mısın?' Fatıma dedi ki: 'Daha şimdi oradan çıktım.' Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ben gireyim mi?' Buyurdu ki: 'Allah'ın ismiyle gir içeri.' Ben içeri girdiğimde bir tepsi hurma ve bir tabak tirit yemeği gördüm. Hemen

onu Resulullah'a (s.a.a) getirdim. "Ya Ali! Bu yemeği getiren elçiyi gördün mü?" diye sordu. "Evet" dedim. Buyurdu ki: 'Onu bana anlat.' Dedim ki: 'Kırmızı, yeşil ve sarı arasında bir şeydi. Buyurdu ki: 'Bu, Cebrail'in inci ve yakutla süslenmiş kanadının çizgileridir.' Sonra doyuncaya kadar tirit yemeğinden yediğimiz halde elimiz ve parmaklarımızın değdiği yer hariç hiç azalmamıştı. Yüce Allah, onun ashabı arasından bu ayrıcalığa beni özel kıldı.

وأمَّا التّاسعَةُ وَالأربَعونَ : فَإنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی خَصَّ نَبيَّهُ(صلی الله علیه وآله) بالنُّبُوَّةِ ، وخَصَّنی النَّبیُّ(صلی الله علیه وآله)بالوَصيَّةِ ، فَمَن أحَبَّنی فَهُوَ سَعيدٌ يُحشَرُ فی زُمرَةِ الأنبياءِ(علیهم السلام) .

وأمَّا الخَمسونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) بَعَثَ بِبَراءَةَ مَعَ أبی بَکر ، فَلَمّا مَضی أتی جَبرَئيلُ(علیه السلام) فَقالَ : يا مُحَمَّدُ ، لا يُؤَدّی عَنکَ إلاّ أنتَ أو رَجُلٌ منکَ . فَوَجَّهَنی عَلی ناقَتِهِ العَضباءِ ، فَلَحِقتُهُ بِذِی الحُلَيفَةِ فَأخَذتُها منهُ ، فَخَصَّنی اللهُ عَزَّ وجَلَّ بِذلِکَ .

وأمَّا الحادِيَةُ وَالخَمسونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أقامَنی لِلنّاسِ کافَّةً يَومَ غَديرِ خُمٍّ ، فَقالَ : مَن کُنتُ مَولاهُ فَعَلِیٌّ مَولاهُ ، فَبُعداً وسُحقاً لِلقَومِ الظّالِمينَ .

وأمَّا الثّانِيَةُ وَالخَمسونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) قالَ : يا عَلِیُّ ، أ لا اُعَلِّمُکَ کَلِماتٍ عَلَّمَنيهِنَّ جَبرَئيلُ(علیه السلام)؟ ! فَقُلتُ : بَلی . قالَ : قُل : يا رازِقَ المُقِلّينَ ، ويا راحِمَ المَساکينَ ، ويا أسمَعَ السّامِعينَ ، ويا أبصَرَ النّاظِرينَ ، ويا أرحَمَ الرّاحِمينَ ، ارحَمنی وَارزُقنی .

وأمَّا الثّالثَةُ وَالخَمسونَ : فَإِنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی لَن يَذهَبَ بِالدُّنيا حَتّی يَقومَ مِنَّا القائِمُ ، يَقتُلُ مُبغِضينا ، ولا يَقبَلُ الجِزيَةَ ، ويَكسِرُ الصَّليبَ وَالأَصنامَ ، ويَضَعُ الحَربُ أوزارَها ، ويَدعو إلی أخذِ المالِ فَيَقسِمُهُ بِالسَّوِيَّةِ ، ويَعدِلُ فِی الرَّعِيَّةِ .

وأمَّا الرّابِعَةُ وَالخَمسونَ : فَإِنّی سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله عليه وآله) يَقولُ : يا عَلِیُّ ، سَيَلعَنُکَ بَنو اُمَيَّةَ ، ويَرُدُّ عَلَيهِم مَلَکٌ بِكُلِّ لَعنَةٍ ألفَ لَعنَةٍ ، فَإِذا قامَ القائِمُ لَعَنَهُم أربَعينَ سَنَةً .

Kırk Dokuzuncusu: Yüce Allah, nübüvvetle Peygamberini (s.a.a) özel kıldı ve Peygamber (s.a.a) vesayetle beni özel kıldı. Her kim beni severse saadete ermiştir ve peygamberlerin zümresinde haşr edilecektir.

Ellincisi: Resulullah (s.a.a), Ebubekir'i Beraat suresi ile (Mekke'ye) gönderdi. O, yola çıkıp gidince Cebrail gelip dedi ki: "Ya Muhammed! Ancak sen veya senden olan biri bunu yerine getirir.' Bunun üzerine Peygamber (s.a.a), beni hızlı devesine bindirip (ona doğru) gönderdi. Zulhuleyfe'de ona vardım ve sureyi kendisinden aldım. Yüce Allah bu şerefi bana özel kıldı.

Elli Birincisi: Resulullah (s.a.a), Gadir-i Hum gününde bütün insanların önünde beni ayağa kaldırıp şöyle buyurdu: Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Allah'ın rahmetinden uzak olsun ve kahrolsun zalim topluluk!

Elli İkincisi: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Ya Ali! Cebrail'in bana öğrettiği kelimeleri sana öğretmemi istemez misin?!' Dedim ki: 'Evet.' Buyurdu ki: Şöyle de: Ey yoksulları rızıklandıran! Ey miskinlere merhamet eden! Ey işitenlerin en iyi işiteni! Ey bakanların en iyi göreni! Ey merhamet edenlerin en merhametlisi!

Bana merhamet et ve rızık ver.

Elli Üçüncüsü: Yüce Allah dünyayı sona erdirmeyecek; ta ki bizim "Kaimimiz" kıyam edecek, bize kin güdenleri öldürecek ve cizye kabul etmeyecektir. Haçları ve putları kıracak. Savaş sona erince de insanları malları almaya çağıracak; eşit şekilde paylaştıracak ve halk arasında adaletli davranacak.

Elli Dördüncüsü: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ya Ali! Ümeyye oğulları sana lanet okuyacaklar ve her lanete karşılık bir melek onlara bin lanet okuyacaktır. Kaim kıyam edince de kırk yıl onlara lanet okuyacaktır.

وأمَّا الخامسَةُ وَالخَمسونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قال لی : سَيَفتَتِنُ فيکَ طَوائفُ من اُمَّتی ; فَيَقولونَ : إنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لَم يُخَلِّف شَيئاً ، فَبماذا أوصی عَلِيّاً ؟ أ وَلَيسَ کتابُ ربّی أفضَلَ الأشياءِ بَعدَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ ! ! وَالَّذی بَعَثَنی بالحَقِّ لَئن لَم تَجمَعهُ بإتقان لَم يُجمَع أبَداً . فَخَصَّنیَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ بذلکَ من دونِ الصَّحابَةِ .

وأمَّا السّادسَةُ وَالخَمسونَ : فَإنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی خَصَّنی بما خَصَّ به أولياءَهُ وأهلَ طاعَتهِ ، وجَعَلَنی وارثَ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) ; فَمَن ساءَهُ ساءَهُ ، ومَن سَرَّهُ سَرَّهُ ـ وأومَأَ بيَدِه نَحوَ المَدينَةِ ـ .

وأمَّا السّابعَةُ وَالخَمسونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) کانَ فی بَعضِ الغَزَواتِ ، فَفُقِدَ الماءُ ، فَقالَ لی : يا عَلِیُّ ، قُم إلی هذهِ الصَّخرَةِ ، وقُل : أنَا رَسولُ رَسولِ اللهِ ، انفَجِری لی ماءً .

فَوَاللهِ الَّذی أکرَمَهُ بالنُّبُوَّةِ لَقَد أبلَغتُهَا الرِّسالَةَ ، فَأطلَعَ منها مثلُ ثَدی البَقَرِ ، فَسالَ من کُلِّ ثَدی منها ماءٌ ، فَلَمّا رَأيتُ ذلکَ أسرَعتُ إلَی النَّبیِّ(صلى الله عليه وآله) فَأخبَرتُهُ ، فَقالَ :

انطَلِق ياعَلِيُّ ، فَخُذ مِنَ الماءِ ، وجاءَ القَومُ حَتّى مَلَؤوا قِرَبَهُم وأداواتِهِم ، وسَقَوا دَوابَّهُم ، وشَرِبوا ، وتَوَضَّؤوا . فَخَصَّنِى اللهُ عَزَّ وجَلَّ بِذلِکَ مِن دونِ الصَّحابَةِ .

وأمَّا الثّامِنَةُ وَالخَمسونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أمَرَنى فى بَعضِ غَزَواتِهِ ـ وقَد نَفِدَ الماءُ ـ فَقالَ : يا عَلِيُّ ، ائتنى بِتَور .

فَأَتَيتُهُ بِهِ ، فَوَضَعَ يَدَهُ اليُمنى ويَدى مَعَها فِى التَّورِ ، فَقالَ : اُنبُع ، فَنَبَعَ الماءُ مِن بَينِ أصابِعِنا .

Elli Beşincisi: [Resulullah (s.a.a)]: 'Ümmetim arasından birtakım gruplar senin hakkında imtihan edilecekler ve diyecekler ki: 'Resulullah (s.a.a), bir şey bırakmamıştır. O halde Ali'yi neye vasi kılmış?' Acaba Rabbimin kitabı, yüce Allah'tan sonra en üstün şey değil midir?! Beni hak olarak gönderene yemin olsun ki eğer sen onu sağlam bir şekilde toplamazsan asla toplanmayacaktır.' Böylece yüce Allah, onun ashabı arasından bu şerefi bana özel kıldı.

Elli Altıncısı: Yüce Allah beni, velilerini ve itaat ehlini özel kıldığı ayrıcalıkla özel kıldı; beni Muhammed'in (s.a.a) varisi kıldı. [Eliyle Medine'ye işaret ederek] Kim onu rahatsız ederse onu rahatsız eder ve kim onu sevindirirse onu sevindirir.

Elli Yedincisi: Resulullah (s.a.a), bir savaşta idi ve su bitmişti. Bana buyurdu ki: 'Ya Ali! Kalk, şu kayaya doğru git ve de ki: Ben Resulullah'ın elçisiyim. Benim için su fışkırt!' Onu nübüvvetle yücelten Allah'a yemin olsun ki bu mesajı yerine ilettiğimde kayadan bir ineğin memesinden (süt) çıktığı gibi su fışkırmaya başladı, her memesinden su akıyordu. Bunu gördüğümde hemen Peygamberin (s.a.a) yanına koştum ve durumu kendisine bildirdim. Buyurdu ki: 'Ya Ali! Git, su al.'

İnsanlar gelip kırbalarını ve kaplarını suyla doldurdular, hayvanlarını suvardılar, içtiler ve abdest aldılar. Yüce Allah, bunu bana özel kıldı, sahabeye değil!

Elli Sekizincisi: Resulullah (s.a.a) savaşlardan birinde [ki su bitmişti] bana "Ya Ali! İbrik getir" diye emretti.

Ona götürdüğümde sağ elini benim elim de ibrikte olduğu halde onun üzerine bıraktı.

Sonra şöyle buyurdu: 'Fışkır!' Bunun üzerine parmaklarımızın arasından su fışkırmaya başladı.

وأمَّا التّاسعَةُ وَالخَمسونَ : فَإنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وَجَّهَنى إلى خَيبَرَ ، فَلَمّا أتَيتُهُ وَجَدتُ البابَ مُغلَقاً ، فَزَعزَعتُهُ شَديداً ، فَقَلَعتُهُ ورَمَيتُ بِهِ أربَعينَ خُطوَةً ، فَدَخَلتُ ، فَبَرَزَ إلَيَّ مَرحَبٌ ، فَحَمَلَ عَلَيَّ وحَمَلتُ عَلَيهِ ، وسَقَيتُ الأَرضَ مِن دَمِهِ . وقَد كانَ وَجَّهَ رَجُلَينِ مِن أصحابِهِ فَرَجَعا مُنكَسِفَينِ .

وأمَّا السِّتّونَ : فَإنّى قَتَلتُ عَمرَو بنَ عَبدِ وَدٍّ ، وكانَ يُعَدُّ بِألفِ رَجُل .

وأمَّا الحادِيَةُ وَالسِّتّونَ : فَإنّى سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : يا عَلِيُّ ، مَثَلُکَ فى أُمَّتى مَثَلُ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ; فَمَن أحَبَّکَ بِقَلبِهِ فَكَأنَّما قَرَأَ ثُلُثَ القُرآنِ ، ومَن أحَبَّکَ بِقَلبِهِ وأعانَکَ بِلِسانِهِ فَكَأنَّما قَرَأَ ثُلُثَيِ القُرآنِ ، ومَن أحَبَّکَ بِقَلبِهِ وأعانَکَ بِلِسانِهِ ونَصَرَکَ بِيَدِهِ فَكَأنَّما قَرَأَ القُرآنَ كُلَّهُ .

وأمَّا الثّانِيَةُ وَالسِّتّونَ : فَإنّى كُنتُ مَعَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فى جَميعِ المَواطِنِ وَالحُروبِ ، وكانَت رايَتُهُ مَعى .

وأمَّا الثّالِثَةُ وَالسِّتّونَ : فَإنّى لَم أفِرَّ مِنَ الزَّحفِ قَطُّ ، ولَم يُبارِزنى أحَدٌ إلاّ سَقَيتُ الأَرضَ مِن دَمِهِ .

وأمَّا الرّابعَةُ وَالسِّتّونَ : فَإِنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أُتِىَ بِطَير مَشوىٍّ مِنَ الجَنَّةِ ، فَدَعَا اللهَ عَزَّ وجَلَّ أن يُدخِلَ عَلَيهِ أحَبَّ خَلقِهِ إلَيهِ ، فَوَفَّقَنى اللهُ لِلدُّخولِ عَلَيهِ حَتّى أكَلتُ مَعَهُ مِن ذلِكَ الطَّيرِ .

وأمَّا الخامِسَةُ وَالسِّتّونَ : فَإِنّى كُنتُ أُصَلِّى فِى المَسجِدِ فَجاءَ سائِلٌ ، فَسَأَلَ وأنَا راكِعٌ ، فَناوَلتُهُ خاتَمى مِن إصبَعى ، فَأَنزَلَ اللهُ تَبارَكَ وتَعالى فِىَّ : ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُواْ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَوٰةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ﴾[1] .

Elli Dokuzuncusu: Resulullah (s.a.a) beni Hayber'e gönderdi. Oraya vardığımda kapının kilitli olduğunu gördüm. Şiddetle onu salladım. Onu yerinden söktüm ve kırk adım öteye attım. Sonra da içeri girdim. Merhab karşıma çıkıp üzerime saldırdı, ben de ona hamle ettim ve yeri kanıyla suvardım. Resulullah (s.a.a) (daha önce) iki kişiyi göndermişti de onlar yenik olarak geri dönmüşlerdi.

Altmışıncısı: Ben, bin kişiye rakip sayılan Amr b. Abduved'i öldürdüm.

Altmış Birincisi: Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ya Ali! Senin ümmetim içindeki durumun İhlâs suresi gibidir; seni kalbiyle seven Kurân'ın üçte birini okumuş gibi olur. Seni kalbiyle sevip diliyle yardım eden Kurân'ın üçte ikisini okumuş gibi olur. Seni kalbiyle sevip diliyle ve eliyle yardım eden Kurân'ın tümünü okumuş gibi olur.

Altmış İkincisi: Ben bütün meydanlarda ve savaşlarda Resulullah'la (s.a.a) birlikteydim, onun sancağı benimleydi.

Altmış Üçüncü: Ben asla savaştan kaçmadım ve savaş için karşıma kim çıktıysa kanıyla yeri suvardım.

Altmış Dördüncüsü: Resulullah'a (s.a.a), cennetten kızartılmış

---

١ . المائدة : 55 .

bir kuş getirildi. Allah'a, yaratıklarının ona en sevimli olanını kendisine ulaştırması için dua etti. Bunun üzerine Allah, huzuruna varmaya ve de onunla birlikte bu kuştan yemeye beni muvaffak kıldı.

Altmış Beşincisi: Ben mescitte namaz kıldığım sırada bir dilenci geldi ve yardım istedi. Ben rükûda olduğum halde parmağımdaki yüzüğü ona verdim. Bunun üzerine yüce Allah hakkımda şu ayeti indirdi: "Sizin dostunuz, sahibiniz, ancak Allah'tır ve Peygamberidir ve inananlar, namaz kılanlar ve rükû ederken zekât verenlerdir."[1]

1-Maide, 55.

وأمَّا السّادسَةُ وَالسِّتّونَ : فَإِنَّ اللهَ تَبارَکَ وتَعالی رَدَّ عَلَیَّ الشَّمسَ مَرَّتَینِ ، ولَم یَرُدَّها عَلی أحَد مِن اُمَّةِ مُحَمَّد(صلی الله علیه وآله) غَیری .

وأمَّا السّابِعَةُ وَالسِّتّونَ : فَإِنَّ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله) أمَرَ أن اُدعی بِإِمرَةِ المُؤمِنینَ فی حَیاتِه وبَعدَ مَوتِه ، ولَم یُطلِق ذلکَ لاحَد غَیری .

وأمَّا الثّامِنَةُ وَالسِّتّونَ : فَإِنَّ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله) قالَ : یا عَلِیُّ ، إذا کانَ یَومُ القِیامَةِ نادی مُناد مِن بُطنانِ العَرشِ : أینَ سَیِّدُ الأنبیاءِ ؟ فَأقومُ ، ثُمَّ یُنادی : أینَ سَیِّدُ الأوصیاءِ ؟

فَتَقومُ ، ویَأتینی رِضوانُ بِمَفاتیحِ الجَنَّةِ ، ویَأتینی مالکٌ بِمَقالیدِ النّارِ ، فَیَقولانِ : إنَّ اللهَ جَلَّ جَلالُهُ أمَرَنا أن نَدفَعَها إلَیکَ ، ونَأمُرَکَ أن تَدفَعَها إلی عَلِیِّ بنِ أبی طالِب ، فَتَکونُ ـ یا عَلِیُّ ـ قَسیمَ الجَنَّةِ وَالنّارِ .

وأمَّا التّاسِعَةُ وَالسِّتّونَ : فَإِنّی سَمِعتُ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : لَولاکَ ما عُرِفَ المُنافِقونَ مِنَ المُؤمِنینَ .

وأمَّا السَّبعونَ : فَإِنَّ رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله) نامَ ونَوَّمَنی وزَوجَتی فاطِمَةَ وَابنَیَّ الحَسَنَ وَالحُسَینَ ، وألقی عَلَینا عَباءَةً قَطَوانِیَّةً ، فَأنزَلَ اللهُ تَبارَکَ وتَعالی فینا : ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾[1] ، وقالَ جَبرَئیلُ(علیه السلام) : أنَا مِنکُم یا مُحَمَّدُ ، فَکانَ سادِسُنا جَبرَئیلَ(علیه السلام)[2] .

---

١ . الأحزاب : 33 .

٢ . الخصال : ص572 ح1 .

Altmış Altıncısı: Yüce Allah, benim için güneşi iki defa geri çevirdi ve Muhammed'in (s.a.a) ümmetinden benim haricimde hiç kimse için onu geri çevirmemiştir.

Altmış Yedincisi: Resulullah (s.a.a), hem hayatında hem de ölümünden sonra benim, "Müminlerin Emiri" ünvanı ile çağırılmamı emretti. Bunu benim dışımda kimse için serbest etmedi.

Altmış Sekizincisi: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Ya Ali! Kıyamet günü olduğunda arşın bağrından bir münadi, "Peygamberlerin efendisi nerdedir?" diye seslenir. Bunun üzerine ben ayağa kalkarım. Sonra "Vasilerin efendisi nerdedir?" diye seslenir, sen ayağa kalkarsın. Rızvan, cennetin anahtarlarını, Malik de cehennemin kilitlerini bana getirir ve şöyle derler: 'Yüce Allah bunları sana vermemizi ve seninde bunları Ali b. Ebutalib'e vermeni buyurmuştur.' Böylece sen [ya Ali] cenneti ve cehennemi bölüştürensin.

Altmış Dokuzuncusu: Ben, Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Eğer sen olmasaydın münafıklar müminlerden ayırt edilmezlerdi.

Yetmişincisi: Resulullah (s.a.a) uyudu; beni, eşim Fatıma'yı ve iki oğlum Hasan ile Hüseyin'i de uyuttu. Üzerimize beyaz ve ince bir aba attı. Yüce Allah da bizim hakkımızda şu ayeti indirdi: "Ey Ehlibeyt, Allah sizden her çeşit pisliği, suçu gidermek ve sizi tam bir temizlikle tertemiz bir hale getirmek diler."[1] Cebrail dedi ki: 'Ya Muhammed, ben de sizdenim.' Böylece altıncımız Cebrail (a.s) oldu.[2]

1-Ahzab, 33.
2-*el-Hisal*, s.572, h.1.

6 / 3

المَناقِبُ المَنثورَةُ

3663 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : أنَا ربّانِیُّ هذه الاُمَّةِ[1] .

3664 . **عنه**(علیه السلام) : أنَا داعیکُم إلی طاعَةِ ربِّکُم ، ومُرشِدُکُم إلی فَرائِضِ دینِکُم ، ودَلیلُکُم إلی ما یُنجیکُم[2] .

3665 . **عنه**(علیه السلام) : أنَا أنفُ الهُدی وعَیناهُ ، فَلا تَستَوحِشوا مِن طَریقِ الهُدی ; لِقَلَّةِ مَن یَغشاهُ[3] .

3666 . **عنه**(علیه السلام) : أنَا شاهِدٌ لَکُم ، وحَجیجٌ یَومَ القیامَةِ عَنکُم[4] .

3667 . **عنه**(علیه السلام) : أنَا أولی بِرَسولِ اللهِ حَیّاً ومَیِّتاً ، وأنَا وَصِیُّهُ ووَزیرُهُ ومُستَودَعُ سِرِّهِ وعِلمِهِ ، وأنَا الصِّدّیقُ الأکبَرُ ، وَالفاروقُ الأعظَمُ ، وأوَّلُ مَن آمَنَ بِهِ وصَدَّقَهُ ، وأحسَنُکُم بَلاءً فی جِهادِ المُشرِکینَ ، وأعرَفُکُم بِالکِتابِ وَالسُّنَّةِ ، وأفقَهُکُم فی الدّینِ ، وأعلَمُکُم بِعَواقِبِ الاُمورِ ، وأذرَبُکُم لِساناً ، وأثبَتُکُم جَناناً[5] .

3668 . **عنه**(علیه السلام) : أنَا حَجیجُ المارِقینَ ، وخَصیمُ النّاکِثینَ المُرتابینَ[6] .

---

۱ . مفردات ألفاظ القرآن : ص337 .

۲ . غرر الحکم : ح3769 .

۳ . الإرشاد : ج1 ص276 ، الغیبة للنعمانی : ص27 عن الأصبغ بن نباتة وفیه «من یسلکه» بدل «من یغشاه» ، الغارات : ج2 ص584 عن فرات بن أحنف وفیه «أهله» بدل «من یغشاه» ، المسترشد : ص407 ح138 نحوه .

۴ . نهج البلاغة : الخطبة 176 ، غرر الحکم : ح3768 وفیه «علیکم» بدل «عنکم» .

۵ . الاحتجاج : ج1 ص182 ح36 ، بحار الأنوار : ج28 ص185 ح1 .

۶ . نهج البلاغة : الخطبة 75 .

3/6
Çeşitli Menkıbeler

3663-İmam Ali (a.s): Ben bu ümmetin Rabbanîsiyim.[1]

3664-İmam Ali (a.s): Ben sizleri Rabbinizin itaatine davet, dininizin vaciplerine hidayet ve sizi kurtaracak şeylere doğru önderlik edenim.[2]

3665-İmam Ali (a.s): Ben hidayetin burnu ve iki gözüyüm. O halde yolcusunun azlığından dolayı hidayet yolundan korkmayın.[3]

3666-İmam Ali (a.s): (Eğer bana itaat ederseniz) Kıyamet gününde sizlere şahidim ve (eğer isyan ederseniz) aleyhinize getirilecek delilim.[4]

3667-İmam Ali (a.s): Ben, Allah Resulüne hayatında ve ölümünde en yakın olanım. Ben onun vasisi, veziri, sırrının ve ilminin koruyucusuyum. Benim Sıddık-ı Ekber, Faruk-u Azam ve ona ilk iman edip tasdikleyen. Müşriklerle cihatta en güzel imtihanı vereniniz, kitabı ve sünneti en iyi tanıyanınız, dinde en derin bilgiliniz, işlerin sonucunu en iyi bileniniz, dili en açık ve kalbi en sağlam olanınız benim.[5]

3668-İmam Ali (a.s): Ben ok gibi dinden fırlayıp çıkanlara delil getirmekteyim, dinde şüphe eden vefasızları dava etmekteyim.[6]

1-*Müfredat-ı Elfazi'l-Kurân*, s.337.

2-*Gureru'l-Hikem*, h.3769.

3-*el-İrşad*, c.1, s.276; *el-Gaybet-i Numani*, s.27, Esbağ b. Nebate'den; *el-Gârât,* c.2, s.584, Furat b. Ahnef'ten; *el-Musterşed*, s.407, h.138.

4-*Nehcü'l-Belaga*, 178. hutbe; *Gureru'l Hikem*, 3768. Söz.

5-*el-İhticac*, c.1, s.182, h.36; *Biharu'l-Envar*, c.28, s.185, h.1.

6-*Nehcü'l-Belaga*, 75. Hutbe.

3669 . **عنه**(عليه السلام): أنَا أخو رَسولِ اللهِ ، وابنُ عَمِّهِ ، وسَيفُ نَقِمَتِهِ ، وعِمادُ نُصرَتِهِ وبَأسُهُ وشِدَّتُهُ[1] .

3670 . **عنه**(عليه السلام) ـ فِي الحِكَمِ المَنسوبَةِ إلَيهِ ـ : أنَا قاتِلُ الأقرانِ ، ومُجَدِّلُ الشُّجعانِ ، أنَا الَّذى فَقَأتُ عَينَ الشِّركِ ، وثَلَلتُ عَرشَهُ ، غَيرَ مُمتَنٍّ عَلَى اللهِ بِجِهادى ، ولا مُدِلٍّ إلَيهِ بِطاعَتى ، ولكِن اُحَدِّثُ بِنِعمَةِ ربّى[2] .

3671 . **عنه**(عليه السلام): أنَا خَليفَةُ رَسولِ اللهِ فيكُم ، ومُقيمُكُم عَلى حُدودِ دينِكُم ، وداعيكُم إلى جَنَّةِ المَأوى[3] .

3672 . **عنه**(عليه السلام): أنَا صِراطُ اللهِ الَّذى مَن لا يَسلُكُهُ بِطاعَةِ اللهِ فيهِ هَوى بِهِ إلَى النّارِ ، أنَا سَبيلُهُ الّذى نَصَبَنى لِلاتِّباعِ بَعدَ نَبِيِّهِ(صلى الله عليه وآله) ، أنَا قَسيمُ النّارِ ، أنَا حُجَّةُ اللهِ عَلَى الفُجّارِ ، أنَا نورُ الأنوارِ[4] .

3673 . **عنه**(عليه السلام): أنَا حُجَّةُ اللهِ ، وأنَا خَليفَةُ اللهِ ، وأنَا صِراطُ اللهِ ، وأنَا بابُ اللهِ ، وأنَا خازِنُ عِلمِ اللهِ ، وأنَا المُؤتَمَنُ عَلى سِرِّ اللهِ ، وأنَا إمامُ البَرِيَّةِ بَعدَ خَيرِ الخَليقَةِ مُحَمَّد نَبِيِّ الرَّحمَةِ(صلى الله عليه وآله)[5] .

---

١ . معانى الأخبار : ص58 ح9، بشارة المصطفى : ص12 كلاهما عن جابر الجعفى عن الإمام الباقر(عليه السلام) .

٢ . شرح نهج البلاغة : ج20 ص296 ح384 .

٣ . غرر الحكم : ح3771 .

٤ . مصباح المتهجّد : ص757 ح843 ، مصباح الزائر : ص159 كلاهما عن الفيّاض بن محمّد الطرسوسى ، الإقبال : ج2 ص259 عن الفيّاض بن محمّد بن عمر الطوسى وكلّها عن الإمام الرضا عن آبائه(عليهم السلام) .

٥ . الأمالى للصدوق : ص88 ح58 عن النعمان بن سعد ، روضة الواعظين : ص114 .

3669-İmam Ali (a.s): Ben Resulullah'ın (s.a.a) kardeşi, amcasının oğlu, intikam kılıcı, zaferinin direği, savaşı ve şiddetiyim.[1]

3670-İmam Ali (a.s) [Ona isnad edilen hikmetlerden]: Ben rakiplerini öldüren ve kahramanları yere vuran kişiyim. Ben şirkin gözünü çıkaran ve onun arşını titreten kişiyim, cihadımla Allah'a minnet koymam ve itaatime güvenerek ona karşı rahatlamam. Fakat Rabbimin nimetlerinden söz ediyorum.[2]

3671-İmam Ali (a.s): Ben, Resulullah'ın (s.a.a) aranızdaki halifesi, dininizin sınırlarını ayakta tutan ve sizi Cennetü'l-Me'va'ya davet edeninizim.[3]

3672-İmam Ali (a.s): Ben Allah'ın yoluyum. Kim Allah'a itaat ederek ona yürümezse tepesi üste cehenneme atılır. Ben, O'nun, peygamberinden (s.a.a) sonra uyulması için bıraktığı yoluyum. Ben ateşi bölüştürenim. Ben, Allah'ın günahkârlara karşı deliliyim ve ben nurların nuruyum.[4]

3673-İmam Ali (a.s): Benim Allah'ın hücceti, Allah'ın halifesi, Allah'ın yolu, Allah'ın kapısı, Allah ilminin haznedarı; benim Allah'ın sırrına emin sayılan ve benim yaratılmışların en üstünü rahmet peygamberi Muhammed'den sonra insanların imamı.[5]

1-*Maani'l-Ahbar*, s.58, h.9; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.12, ikisi de Cafer Cufi'den, İmam Bakır'dan (a.s).

2-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.20, s.296, h.384.

3-*Gureru'l-Hikem*, 3771. Söz.

4-*Misbahu'l-Müteheccid*, s.757, h.843; *Misbahu'z-Zair*, s.159, ikisi de Feyyaz b. Muhammed Tarsusui'den; *el-İkbal,* c.2, s.259, Feyyaz b. Muhammed b. Ömer Tusi'den, hepsi de İmam Rıza'dan (a.s), babalarından (a.s).

5-Saduk, *el-Emali*, s.88, h.58, Numan b. Sa'd'dan; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.114.

3674 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا إمامُ البَرِيَّةِ ، ووَصِيُّ خَيرِ الخَليقَةِ ، وزَوجُ سَيِّدَةِ نساءِ الأُمَّةِ ، وأَبُو العترَةِ الطّاهِرَةِ وَالأَئِمَّةِ الهادِيَةِ . أَنَا أخو رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، ووَصِيُّهُ ، ووَلِيُّهُ ، ووَزيرُهُ ، وصاحِبُهُ ، وصَفِيُّهُ ، وحَبيبُهُ ، وخَليلُهُ . أَنَا أميرُ المُؤمنينَ ، وقائدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ ، وسَيِّدُ الوَصِيّينَ . حَربى حَربُ اللهِ ، وسِلمى سِلمُ اللهِ ، وطاعَتى طاعَةُ اللهِ ، وولايَتى وِلايَةُ اللهِ ، وشيعَتى أولياءُ اللهِ ، وأنصارى أنصارُ اللهِ[1] .

3675 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا سَيِّدُ الوَصِيّينَ ، ووَصِيُّ سَيِّدِ النَّبِيّينَ ، أَنَا إمامُ المُسلمينَ ، وقائدُ المُتَّقينَ ، ومَولَى المُؤمنينَ ، وزَوجُ سَيِّدَةِ نساءِ العالَمينَ . أَنَا المُتَخَتِّمُ باليَمينِ ، وَالمُعَفِّرُ للجَبينِ . أَنَا الَّذى هاجَرتُ الهِجرَتَينِ ، وبايَعتُ البَيعَتَينِ . أنا صاحِبُ بَدر وحُنَين ، أَنَا الضّارِبُ بالسَّيفَينِ ، وَالحامِلُ عَلى فَرَسَينِ . أَنَا وارِثُ عِلمِ الأَوَّلينَ ، وحُجَّةُ اللهِ عَلَى العالَمينَ بَعدَ الأَنبياءِ ومُحَمَّدِ بنِ عَبدِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)خاتَمِ النَّبِيّينَ ، أهلُ مَوالاتى مَرحومونَ ، وأهلُ عِداوتى مَلعونونَ . ولَقَد كانَ حَبيبى رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كَثيراً ما يَقولُ لى : يا عَلِيُّ حُبُّكَ تَقوىً وإيمانٌ ، وبُغضُكَ كُفرٌ ونِفاقٌ ، وأَنَا بَيتُ الحِكمَةِ ، وأنتَ مِفتاحُهُ ، وكَذَبَ مَن زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنى ويُبغِضُكَ[2] .

3676 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا خَليفَةُ رَسولِ اللهِ ووَزيرُهُ ووارِثُهُ ، أَنَا أخو رَسولِ اللهِ ووَصِيُّهُ وحَبيبُهُ ، أَنَا صَفِيُّ رَسولِ اللهِ وصاحِبُهُ . أَنَا ابنُ عَمِّ رَسولِ اللهِ ، وزَوجُ ابنَتِهِ ، وأبو وُلدِهِ . أَنَا سَيِّدُ الوَصِيّينَ ، ووَصِيُّ سَيِّدِ النَّبِيّينَ . أَنَا الحُجَّةُ العُظمى ، والآيَةُ الكُبرى ، وَالمَثَلُ الأَعلى ، وبابُ النَّبِيِّ المُصطَفى . أَنَا العُروَةُ الوُثقى ، وكَلِمَةُ التَّقوى ، وأمينُ اللهِ ـ تَعالى ذِكرُهُ ـ عَلى

---

١ . كتاب من لا يحضره الفقيه : ج4 ص419 ح5918 ، بشارة المصطفى : ص191 وفيه «خير» بدل «إمام» وكلاهما عن الأصبغ بن نباتة .

٢ . الأمالى للصدوق : ص77 ح44 ، بشارة المصطفى : ص156 ، روضة الواعظين : ص125 .

أهلِ الدُّنيا[1] .

3674-İmam Ali (a.s): Benim insanların imamı, yaratılmışların en üstününün vasisi, ümmet kadınlarının hanımefendisinin eşi, tertemiz hanedanın ve hidayet önderlerinin babası. Benim Resulullah'ın (s.a.a) kardeşi, vasisi, velisi, veziri, yoldaşı, seçtiği, habibi ve dostu. Benim müminlerin emiri, yüzü ak olanların önderi ve vasilerin efendisi; savaşım Allah'ın savaşı, barışım da Allah'ın barışıdır. Bana itaat, Allah'a itaattir ve benim velayetim, Allah'ın velayetidir. Şialarım, Allah'ın dostlarıdır ve yarenlerim de Allah'ın yarenleridir.[2]

3675-İmam Ali (a.s): Benim vasilerin efendisi ve peygamberlerin efendisinin vasisi. Benim Müslümanların imamı, muttakilerin önderi, müminlerin mevlası ve âlem kadınların hanımefendisinin eşi. Benim sağ eline yüzük takan ve alnını toprağa süren. Benim iki kez hicret eden ve iki defa biatleşen. Benim Bedir ve Huneyn'in sahibi. Benim iki kılıçla dövüşen ve iki atla hamle eden. Benim öncekilerin ilminin varisi ve peygamberlerden, nebilerin sonuncusu Muhammed b. Abdullah'tan (s.a.a) sonra âlemlere Allah'ın hücceti. Beni sevenlere rahmet edilmiş ve bana düşman olanlar lanetlenmişlerdir. Habibim Resulullah (s.a.a), çoğu zaman bana şöyle söylerdi: Ya Ali! Sana sevgi takva ve imandır, sana kin gütmek ise küfür ve nifaktır. Ben hikmet eviyim, sen onun anahtarısın. Sana kin güttüğü halde beni sevdiğini zanneden kimse yalan söylemiştir.[3]

3676-İmam Ali (a.s): Benim Resulullah'ın veziri ve varisi; benim Resulullah'ın vasisi ve habibi; benim Resulullah'ın seçtiği ve yoldaşı. Benim Resulullah'ın amcasının oğlu, kızının eşi ve çocuklarının babası. Benim vasilerin efendisi ve peygamberlerin efendisinin vasisi. Benim en yüce hüccet, en büyük ayet, en üstün örnek

---

١ . الأمالی للصدوق : ص92 ح67 عن الأصبغ بن نباتة .

2-*Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.4, s.419, h.5918; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.191, ikisi de Esbağ b. Nebate'den.

3-Saduk, *el-Emali*, s.77, h.44; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.156; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.125, hepsi Esbağ b. Nebate'den.

ve seçkin peygamberin kapısı. Benim sağlam kulp, takva kelimesi ve [zikri yüce] Allah'ın dünya ehli üzerindeki emini.[1]

3677 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا الهادى ، وأَنَا المُهتَدى . وأَنَا أَبُو اليَتامى وَالمساكين ، وزَوجُ الأَرامِلِ ، وأَنَا مَلجَأُ كُلِّ ضَعيف ، ومَأمَنُ كُلِّ خائف . وأَنَا قائدُ المُؤمنينَ إِلَى الجَنَّة ، وأَنَا حَبلُ اللهِ المَتينُ ، وأَنَا عُروَةُ اللهِ الوُثقى ، وكَلِمَةُ التَّقوى . وأَنَا عَينُ اللهِ ، ولِسانُهُ الصّادِقُ ، ويَدُهُ ، وأَنَا جَنبُ اللهِ الَّذى يَقولُ : ﴿**أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَاحَسْرَتَى عَلَى مَا فَرَّطتُ فِى جَنبِ اللَّهِ**﴾[٢] . وأَنَا يَدُ اللهِ المَبسوطَةُ عَلى عِبادِهِ بِالرَّحمَةِ وَالمَغفِرَةِ ، وأَنَا بابُ حِطَّة .

مَن عَرَفَنى وعَرَفَ حَقّى فَقَد عَرَفَ رَبَّهُ ; لاِنّى وَصِىُّ نَبِيِّهِ فى أَرضِهِ ، وحُجَّتُهُ عَلى خَلقِهِ ، لا يُنكِرُ هذا إلاّ رادٌّ عَلَى اللهِ ورَسولِهِ[٣] .

3678 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا قَلبُ اللهِ الواعى ، ولِسانُهُ النّاطِقُ ، وأَمينُهُ عَلى سِرِّهِ ، وحُجَّتُهُ عَلى خَلقِهِ ، وخَليفَتُهُ عَلى عِبادِهِ ، وعَينُهُ النّاظِرَةُ فى بَرِيَّتِهِ ، ويَدُهُ المَبسوطَةُ بِالرَّأفَةِ وَالرَّحمَةِ ، ودينُهُ الَّذى لا يُصَدِّقُنى إلاّ مَن مَحَضَ الإيمانَ مَحضاً ، ولا يُكَذِّبُنى إلاّ مَن مَحَضَ الكُفرَ مَحضاً[٤] .

3679 . **عنه**(عليه السلام) : أَنَا عَينُ اللهِ ، وأَنَا يَدُ اللهِ ، وأَنَا جَنبُ اللهِ ، وأَنَا بابُ اللهِ[٥] .

3680 . **الإمام الباقر**(عليه السلام) ـ فى قَولِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ : ﴿**يَاحَسْرَتَى عَلَى مَا فَرَّطتُ**

1-Saduk, *el-Emali*, s.92, h.67, Esbağ b. Nebate'den.

٢ . الزمر : 56 .

٣ . التوحيد : ص164 ح2 ، معانى الأخبار : ص17 ح14 ، الاختصاص : ص248 ; ينابيع المودّة : ج3 ص401 ح1 كلّها عن أبى بصير عن الإمام الصادق(عليه السلام) .

٤ . الاختصاص : ص248 عن الحسن بن عبد الله عن الإمام الصادق(عليه السلام) .

٥ . الكافى : ج1 ص145 ح8 عن هاشم بن أبى عمارة ، بصائر الدرجات : ص61 ح2 .

فِی جَنـبِ اللَّهِ﴾ ـ : قالَ عَلِیٌّ(علیه السلام) : أَنَا جَنبُ اللهِ ، وأَنَا حَسرَةُ النّاسِ یَومَ القِیامَةِ[1] .

3677-İmam Ali (a.s): Benim hidayet edici ve benim hidayete ermiş; benim yetimlerin, çaresizlerin babası ve dulların kocası. Benim her zayıfın sığınağı, her korkanın güven yurdu; benim müminlerin cennete doğru önderi ve benim Allah'ın sağlam ipi; benim Allah'ın sağlam kulpu ve takva kelimesi. Benim Allah'ın gözü, doğru konuşan dili ve eli. Benim Allah'ın emri ki buyuruyor: *"Sonra kimse şöyle demesin: Allah'ın emrinde yaptığım ihmalkârlık yüzünden yazıklar olsun bana!"*[2] Benim Allah'ın kullarına açılan rahmet ve mağfiret eli ve benim Hıtta (mağfiret) kapısı.

Her kim beni ve hakkımı tanırsa Rabbini tanımış olur. Zira ben O'nun peygamberinin yeryüzündeki vasisiyim ve yaratıkları üzerindeki hüccetiyim. Bunu da ancak Allah ve Resulünü reddeden biri inkâr eder.[3]

3678-İmam Ali (a.s): Ben Allah'ın kavrayan kalbi, konuşan dili, sırrına emini, yaratıkları üzerine hücceti, kulları üzerinde halifesi, insanlarına bakan gözü, şefkat ve merhametle açılmış eliyim; O'nun diniyim; öyle ki beni ancak halis imana sahip olan tasdik eder ve ancak halis küfre sahip olan beni yalanlar.[4]

3679-İmam Ali (a.s): Benim Allah'ın gözü, benim Allah'ın eli, benim Allah'ın emri ve benim Allah'ın kapısı.[5]

3680-İmam Bakır (a.s) [Yüce Allah'ın *"[Sonra kimse şöyle demesin:] Allah'ın emrinde ihmalkâr davrandığım için yazıklar olsun ba-*

---

١ . تأویل الآیات الظاهرة : ج2 ص520 ح25 عن عطاء الهمدانی .

2-Zümer, 56.

3-*et-Tevhid*, s.164, h.2; *Maani'l-Ahbar*, s.17, h.14; *el-İhtisas*, s.248; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.3, s.401, h.1, hepsi Ebu Basir 'den İmam Sadık'tan (a.s).

4-*el-İhtisas*, s.248, Hasan b. Abdullah'tan İmam Sadık'tan (a.s):

5-*el-Kâfi*, c.1, s.145, h.8, Haşim b. Ebu Umare'den; *Basairu'd-Derecat*, s.61, h.2, Haşim b. Ebu Ammar'dan.

na"[1] sözü hakkında]: Ali (a.s) buyurdu ki: Benim Allah'ın emri ve benim kıyamet günü insanların pişmanlık duymalarının sebebi.[2]

3681 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : أنَا عِلمُ اللهِ ، وأنَا قَلبُ اللهِ الواعی ، ولِسانُ اللهِ النّاطِقُ ، وعَینُ اللهِ ، وجَنبُ اللهِ ، وأنَا یَدُ اللهِ[۳] .

3682 . **الإرشاد عن حکیم بن جبیر عن الإمام علیّ**(علیه السلام) : أنَا عَبدُ اللهِ ، وأخو رَسولِ اللهِ ، ورِثتُ نَبیَّ الرَّحمَةِ ، ونَکَحتُ سَیِّدَةَ نساءِ أهلِ الجَنَّةِ . وأنَا سَیِّدُ الوَصِیّینَ ، وآخِرُ أوصیاءِ النَّبِیّینَ ، لا یَدَّعی ذلِکَ غَیری إلاّ أصابَهُ اللهُ بِسوء .

فَقالَ رَجُلٌ مِن عَبس کانَ جالِساً بَینَ القَومِ : مَن لا یُحسِنُ أن یَقولَ هذا : «أنَا عَبدُ اللهِ ، وأخو رَسولِ اللهِ» ! فَلَم یَبرَح مَکانَهُ حَتّی تَخَبَّطَهُ الشَّیطانُ ، فَجُرَّ بِرِجلِهِ إلی بابِ المَسجِدِ . فَسَأَلنا قَومَهُ عَنهُ ، فَقُلنا : هَل تَعرِفونَ بِهِ عَرَضاً قَبلَ هذا ؟

قالوا : اللّهُمَّ لا[۴] .

3683 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : إنّی مُستَوف رِزقی ، ومُجاهِدٌ نَفسی ، ومُنتَه إلی قِسمی[۵] .

3684 . **عنه**(علیه السلام) : إنّی مُحارِبٌ أمَلی ، ومُنتَظِرٌ أجَلی[۶] .

3685 . **عنه**(علیه السلام) : إنّی لَعَلی إقامَةِ حُجَجِ اللهِ أُقاوِلُ ، وعَلی نُصرَةِ دینِهِ أُجاهِدُ

1-Zümer, 56.

2-*Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.520, h.25, Ata Hemedani'den.

۳ . التوحید : ص164 ح1 عن عبد الرحمن بن کثیر ، بصائر الدرجات : ص64 ح13 عن عبد المزاحم بن کثیر وکلاهما عن الإمام الصادق(علیه السلام) .

۴ . الإرشاد : ج1 ص352 ; شرح نهج البلاغة : ج2 ص287 نحوه .

۵ . غرر الحکم : ح3775 .

۶ . غرر الحکم : ح3774 .

وأُقاتِلُ[1] .

3681-İmam Ali (a.s): Benim Allah'ın ilmi; benim Allah'ın kavrayan kalbi ve konuşan dili; benim Allah'ın gözü, Allah'ın emri ve Allah'ın eli.[2]

3682-*el-İrşad* [Hekim b. Cübeyr'den İmam Ali'den (a.s)]: 'Benim Allah'ın kulu ve Resulullah'ın kardeşi; rahmet peygamberinden miras aldım ve cennet kadınlarının hanımefendisiyle evlendim. Benim vasilerin efendisi ve peygamberlerin en son vasisi. Benden başka kim bu iddiada bulunursa Allah başına bir kötülük getirir.'

Topluluğun arasında oturmuş olan Abes kabilesine mensup bir kişi dedi ki: Kimseye reva değilmiş şunu söylesin: "Ben Allah'ın kulu ve Resulullah'ın kardeşiyim!" Adam yerinden doğrulmamıştı ki felç oldu ve ayağından tutarak onu mescidin kapısına getirdiler. Kavminden "Bundan önce onun böyle bir rahatsızlığı var mıydı?" diye sorduğumuzda "Vallahi hayır!"dediler.[3]

3683-İmam Ali (a.s): Şüphesiz ben rızkımı tamamlayacağım (yani o bitmeden ölüm beni bulmayacak), nefsimle cihad etmekteyim ve nasibime ulaşacağım.[4]

3684-İmam Ali (a.s): Ben arzumla savaşmakta ve ecelimi beklemekteyim.[5]

3685-İmam Ali (a.s): Şüphesiz ben ilahi hüccetleri ikame et-

---

١ . غرر الحكم : ح3777 .

2-*et-Tevhid*, s.164, h.1, Abdurrahman b. Kesir'den; *Basairu'd-Derecat*, s.64, h.13, Abdulmuzahim b. Kesir'den, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s).

3-*el-İrşad*, c.1, s.352; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.2, s.287.

4-*Gureru'l-Hikem*, 3775. söz.

5-*Gureru'l-Hikem*, 3774. söz.

mek için konuşuyorum; dine yardım için cihad ediyor, savaşıyorum.[1]

3686 . **عنه**(عليه السلام) : إنّی لاَ□رفَعُ نَفسی أن تَکونَ حاجَةٌ لا یَسَعُها جودی ، أو جَهلٌ لا یَسَعُهُ حِلمی ، أو ذَنبٌ لا یَسَعُهُ عَفوی ، أو أن یَکونَ زَمانٌ أطوَلَ مِن زَمانی[۲] .

3687 . **عنه**(عليه السلام) : إنّی لاَ□رفَعُ نَفسی أن أنهَی النّاسَ عَمّا لَستُ أنتَهی عَنهُ ، أو آمُرَهُم بِما لا أسبِقُهُم إلَیهِ بِعَمَلی ، أو أرضی مِنهُم بِما لا یُرضی ربّی[۳] .

3688 . **عنه**(عليه السلام) : إنّی وَاللهِ ما أحُثُّکُم عَلی طاعَةٍ إلاّ وأسبِقُکُم إلَیها ، ولا أنهاکُم عَن مَعصِیَةٍ إلاّ وأ تَناهی قَبلَکُم عَنها[۴] .

3689 . **عنه**(عليه السلام) : إنّی لَمِن قَوم لا تَأخُذُهُم فِی اللهِ لَومَةُ لائِم ، سیماهُم سیمَا الصِّدّیقینَ ، وکَلامُهُم کَلامُ الأبرارِ ، عُمّارُ اللَّیلِ ومَنارُ النَّهارِ ، مُتَمَسِّکونَ بِحَبلِ القُرآنِ ، یُحیونَ سُنَنَ اللهِ وسُنَنَ رَسولِهِ ، لا یَستَکبِرونَ ولا یَعلونَ ، ولا یَغُلّونَ ، ولا یُفسِدونَ ، قُلوبُهُم فِی الجِنانِ ، وأجسادُهُم فِی العَمَلِ[۵] .

3690 . **المناقب لابن المغازلی عن ابن عبّاس** : نَظَرَ عَلیُّ بنُ أبی طالب(عليه السلام) فی وُجوهِ النّاسِ فَقالَ : إنّی لاَ□خو رَسولِ اللهِ ووَزیرُهُ ، وقَد عَلِمتُم أنّی أوَّلُکُم إیماناً بِاللهِ ورَسولِهِ ، ثُمَّ دَخَلتُم بَعدی فِی الإسلامِ رَسَلاً . وإنّی لاَبنُ عَمِّ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وأخوهُ ، وشَریکُهُ فی نَسَبِهِ ، وأبو وُلدِهِ ، وزَوجُ ابنَتِهِ سَیِّدَةِ وُلدِهِ وسَیِّدَةِ نِساءِ أهلِ الجَنَّةِ .

1-*Gureru'l-Hikem*, 3777. söz.

۲ . غرر الحکم : ح3778 .

۳ . غرر الحکم : ح3780 .

۴ . نهج البلاغة : الخطبة 175 ، غرر الحکم : ح3781 .

۵ . نهج البلاغة : الخطبة 192 .

وَلَقَد عَرَفتُم أنّا ما خَرَجنا مَعَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مَخرَجاً قَطُّ إلاّ رَجَعنا وأنَا أحَبُّكُم إلَيهِ ، وأوثَقُكُم فى نَفسِهِ ، وأشَدُّكُم نِكايَةً لِلعَدُوِّ ، وأثَراً فِى العَدُوِّ .

3686-İmam Ali (a.s): Ben nefsimi, cömertliğime sığmayan isteğin, hilmime sığmayan cahilliğin, affıma sığmayan günahın veya zamanın, benim zamanımdan daha uzun olmasının üstünde tutarım.[1]

3687-İmam Ali (a.s): Doğrusu ben, kendi sakınmadığım şeyden insanları sakındırmaktan, emrettiğim şeyde onlardan öne geçmemekten veya rabbimin razı olmadığı şeyde onların yapmasına razı olmaktan kendimi üstün tutarım.[2]

3688-İmam Ali (a.s): Andolsun Allah'a ki size itaat etmenizi buyurduğum şeylerde en önde gideninizim; sizi nehyettiğim isyandan da sizden önce kendim çekinmekteyim.[3]

3689-İmam Ali (a.s): Gerçekten de ben, Allah yolunda kınayanın kınayışına aldırış etmeyen; yüzleri sıddıkların yüzleri, sözleri de hayırlı kişilerin sözleri olan bir kavimdenim. Onlar geceyi kullukla geçirip mamur ederler; gündüzü hidayetle geçirip ışık saçarlar. Kurân ipine yapışmışlardır; Allah'ın buyruklarını, Resulünün sünnetlerini diriltirler. Ne ululanırlar, ne yüce görürler kendilerini; hıyanette bulunmazlar, bozgunculuk etmezler. Kalpleri cennetlerdedir, bedenleri kullukta.[4]

3690-*el-Menakıb, İbn-i Magazili* [İbn-i Abbas'tan]: Ali b. Ebutalib halkın yüzüne baktı ve şöyle buyurdu: Ben Resulullah'ın kardeşi ve veziriyim. Sizler de bilirsiniz ki ben, Allah'a ve Resulüne ilk iman edeninizim. Benden sonra sizler bölük bölük İslam'a girdiniz. Ben Resulullah'ın amcası oğlu ve kardeşiyim; soyunda ortağı, çocuklarının babası, evlatlarının hanımefendisi ve cennet kadınlarının hanımefendisi olan kızının eşiyim.

1-*Gureru'l-Hikem*. 3778. söz.
2-*Gureru'l-Hikem*, 3780. söz.
3-*Nehcü'l-Belaga*, 175. hutbe; *Gureru'l-Hikem*, 3781. söz.
4-*Nehcü'l-Belaga*, 192.hutbe.

Sizler de bilirsiniz ki biz ne zaman Resulullah'la (s.a.a) bir yolculuğa çıktıysak döndüğümüzde ona en sevimli olanınız, yanında en sağlamınız, düşmana galebede en şiddetliniz ve düşman üzerinde en etkiliniz bendim.

ولَقَد رَأَيتُم بعثَتَهُ إيّایَ بِبَراءَةٌ . ولَقَد آخی بَینَ المُسلمینَ ، فَمَا اختارَ لِنَفسه أحَداً غَیری . ولَقَد قالَ لی : أنتَ أخی وأنَا أخوکَ فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ . ولَقَد أخرَجَ النّاسَ مِنَ المَسجِدِ وتَرکَنی . ولَقَد قالَ لی : أنتَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی إلاّ أنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی[1] .

3691 . **الإمام علیّ**(علیه السلام) : إنَّما مَثَلی بَینَکُم کَمَثَلِ السِّراجِ فِی الظُّلمَةِ ; یَستَضیءُ بِهِ مَن ولَجَها ، فَاسمَعوا أیُّهَا النّاسُ وعوا ، وأحضِروا آذانَ قُلوبِکُم تَفهَموا[2] .

3692 . **عنه**(علیه السلام) : إنَّما هِیَ نَفسی أروضُها بِالتَّقوی ; لِتَأتِیَ آمِنَةً یَومَ الخَوفِ الأکبَرِ ، وتَثبُتَ عَلی جَوانِبِ المَزلَقِ . . . وَایمُ اللهِ ـ یَمیناً أستَثنی فیها بِمَشیئَةِ اللهِ ـ لاَروضَنَّ نَفسی رِیاضَةً تَهشُّ مَعَها إلَی القُرصِ إذا قَدَرتُ عَلَیهِ مَطعوماً ، وتَقنَعُ بِالمِلحِ مَأدوماً ، ولاَدَعَنَّ مُقلَتی کَعَینِ ماءٍ نَضَبَ مَعینُها ، مُستَفرِغَةً دُموعَها .

أتَمتَلِئُ السّائِمَةُ مِن رِعیِها فَتَبرُکَ ، وتَشبَعُ الرَّبیضَةُ مِن عُشبِها فَتَربِضَ ، ویَأکُلُ عَلِیٌّ مِن زادِهِ فَیَهجَعَ ؟ ! قَرَّت إذاً عَینُهُ إذا اقتَدی بَعدَ السِّنینَ المُتَطاوِلَةِ بِالبَهیمَةِ الهامِلَةِ ، وَالسّائِمَةِ المَرعِیَّةِ[3] .

3693 . **عنه**(علیه السلام) : إنَّ اللهَ تَبارَکَ اسمُهُ امتَحَنَ بی عِبادَهُ ، وقَتَلَ بِیَدی أضدادَهُ ، وأفنی بِسَیفی جُحّادَهُ ، وجَعَلَنی زُلفَةً لِلمُؤمِنینَ ، وحِیاضَ مَوتٍ عَلَی الجَبّارینَ ، وسَیفَهُ عَلَی المُجرِمینَ ،

---

١ . المناقب لابن المغازلی : ص111 ح154 ; کشف الغمّة : ج1 ص80 ، بحار الأنوار : ج38 ص330 ح2 نقلا عن کتاب الأربعین عن یحیی بن العلاء الرازی عن الإمام الصادق عن أبیه(علیهما السلام) عن ابن عبّاس .

٢ . نهج البلاغة : الخطبة 187 ، غرر الحکم : ح3883 وفیه صدره .

٣ . نهج البلاغة : الکتاب 45 .

وشَدَّ بی أزرَ رَسولِه ، وأكرَمَنی بِنَصرِه ، وشَرَّفَنی بِعلمِه ، وحَبانی بِأحكامِه ، وَاختَصَّنی بِوَصِيَّتِه ، وَاصطَفانی بِخلافَتِه فی أُمَّتِه . فَقالَ(صلى الله عليه وآله) ـ وقَد حَشَدَهُ المُهاجِرونَ وَالأَنصارُ وَانغَصَّت بِهِمُ المَحافِلُ ـ : أَيُّهَا النّاسُ ، إنَّ عَلِيّاً مِنّی كَهارونَ مِن موسى ، إلاّ أَنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی .

Sizler onun beni Beraat suresiyle gönderdiğini gördünüz. Müslümanlar arasında kardeşlik tesis ettiğinde kendisi için benden başkasını seçmedi. Bana şöyle buyurdu: 'Sen benim kardeşimsin, ben de senin dünyada ve ahrette kardeşinim.' Halkı mescitten çıkardı ve beni bıraktı, bana şöyle buyurdu: Senin bana olan konumun Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir. Ancak benden sonra peygamber yoktur.[1]

3691-İmam Ali (a.s): Benim sizin aranızdaki durumum karanlıktaki ışık gibidir; karanlığa dalan o ışıkla aydınlanır, yol bulur. Ey insanlar, duyun, dinleyin; can kulaklarınızı açın, anlayın.[2]

3692-İmam Ali (a.s): Benim tüm himmet ve kaygım kendi nefsimi takvaya alıştırmak, böylece büyük korku gününde güvende olmak, kaygan zeminlerde sağlam kalmaktır… Allah izin verirse derde and içerim Allah'a; nefsimi bir kuru ekmek parçası bulunca onu yeter bulup sevinecek, onu yiyip şükredecek, katık olarak da tuza kanaat edecek bir hale getiririm; gözlerimi suyu çekilmiş, nemi kalmamış bir kaynak haline getirinceye dek de gözyaşları dökerim.

Otlayan hayvan, otlayıp karnını doyurur da yan üstü mü yatar? Koyun sürüsü, yayılıp doyar da uyuyacağı yere mi gider? Ali de azığını yer de uykuya mı dalar? Bunca yıldan sonra ovada, otlakta otlayan ve yayılan hayvanlara uyarsa gözleri aydın olsun![3]

3693-İmam Ali (a.s): Yüce Allah, kullarını benimle imtihan etti; düşmanlarını benim elimle öldürdü, inkârcılarını benim kılıcımla yok etti. Beni müminlere yakınlaşma vesilesi, zalimler üzerine ölüm girdabı ve günahkârların üzerindeki kılıcı kıldı. Benimle Resulünün arkasını güç-

---

1-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.111, h.154; *Keşfu'l-Gumme,* c.1, s.80; *Biharu'l-Envar,* c.38, s.330, h.2, Yahya b. Ala Razi'nin "Erbain" kitabından naklen İmam Sadık'tan (a.s) babasından (a.s) İbn-i Abbas'tan.

2-*Nehcü'l-Belaga,* 187. hutbe; *Gureru'l-Hikem*, 3883. söz.

3-*Nehcü'l-Belaga,* 45. mektup.

lendirdi; ona yardımla bana üstünlük verdi, ilmiyle beni şereflendirdi, ahkâmıyla beni yüceltti, vasiyetiyle beni özel kıldı ve ümmeti içindeki halifeliğine beni seçti. Muhacirler ve Ensar onun (s.a.a) etrafını sarmış olduğu bir anda şöyle buyurdu: 'Ey insanlar! Ali'nin bana olan konumu Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir. Ancak benden sonra peygamber yoktur.'

فَعَقَلَ المُؤمِنونَ عَنِ اللهِ نُطقَ الرَّسولِ ، إذ عَرَفونی أنّی لَستُ بِأخیهِ لا□بیهِ وأُمِّهِ کَما کانَ هارونُ أخا موسی لا□بیهِ وأُمِّهِ ، ولا کُنتُ نَبیّاً فَأقتَضِیَ نُبُوَّةً ، ولکن کانَ ذلکَ منهُ استخلافاً لی کَمَا استَخلَفَ موسی هارونَ(علیهما السلام) ، حَیثُ یَقولُ : ﴿اخْلُفْنِی فِی قَوْمِی وَأَصْلِحْ وَلاَ تَتَّبِعْ سَبِیلَ الْمُفْسِدِینَ﴾[1] .

وقَولُهُ(صلی الله علیه وآله) ـ حینَ تَکَلَّمَت طائِفَةً فَقالَت : نَحنُ مَوالی رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، فَخَرَجَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) إلی حَجَّةِ الوِداعِ ثُمَّ صارَ إلی غَدیرِ خُمٍّ ، فَأَمَرَ فَأُصلِحَ لَهُ شِبهُ المِنبَرِ ، ثُمَّ عَلاهُ وأَخَذَ بِعَضُدی حَتّی رُئِیَ بَیاضُ إبطَیهِ ، رافِعاً صَوتَهُ قائِلاً فی مَحفِلِهِ ـ : «مَن کُنتُ مَولاهُ فَعَلِیٌّ مَولاهُ ، اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ وعادِ مَن عاداهُ» ، فَکانَت عَلی وِلایَتی وِلایَةُ اللهِ ، وعَلی عَداوَتی عَداوَةُ اللهِ . وأنزَلَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ فی ذلکَ الیَومِ : ﴿الْیَوْمَ أَکْمَلْتُ لَکُمْ دِینَکُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِی وَرَضِیتُ لَکُمُ الا□سْلَامَ دِینًا﴾[2] ، فَکانَت وِلایَتی کَمالَ الدّینِ ، ورِضَا الرَّبِّ جَلَّ ذِکرُهُ .

وأنزَلَ اللهُ تَبارَکَ وتَعالَی اختِصاصاً لی ، وتَکَرُّماً نَحَلَنیهِ ، وإعظاماً وتَفضیلاً مِن رَسولِ اللهِ (صلی الله علیه وآله)مَنَحَنیهِ ، وهُوَ قَولُهُ تَعالی : ﴿ثُمَّ رُدُّواْ إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلاَ لَهُ الْحُکْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِینَ﴾[3] . فِیَّ مَناقِبُ لَو ذَکَرتُها لَعَظُمَ بِهَا الارتِفاعُ ، فَطالَ لَهَا

---

١ . الأعراف : 142 .

٢ . المائدة : 3 .

٣ . الأنعام : 62 .

الاِستِماعُ[1] .

3694 . كتاب سُليم بن قيس : جاءَ رَجُلٌ إلى عَلِيٍّ بنِ أبى طالِب وأنَا أسمَعُ ، فَقالَ : أخبِرنى يا أميرَ المُؤمِنينَ بِأفضَلِ مَنقَبَةٍ لَکَ ؟ قالَ : ما أنزَلَ اللهُ فِىَّ مِن كِتابِهِ .

Müminler, Resulün Allah'tan olan bu sözünü anladılar. Zira Harun'un Musa'ya baba ve anne yönünden kardeş olduğu şekilde onun kardeşi olmadığımı biliyorlardı. Peygamber de değildim. Çünkü peygamberlik sona ermişti. Ancak onun bu sözü, beni kendi yerine halife tayin etmesi anlamına geliyordu; aynen Musa'nın Harun'u kendi yerine halife bırakıp şöyle dediği gibi: "*Kavmim içinde benim yerime geç, onları ıslah et, bozguncuların yoluna uyma*."[2]

Bir grup insan "*Bizler Resulullah'ın mevalileriyiz (velayetini kabul edenleriz)*" şeklinde konuştular. Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) veda haccına doğru yola çıkıp sonrasında Gadir-i Hum'a vardığında kendisi için minbere benzer bir kürsü kurulmasını emretti. Sonra onun üzerine çıktı, benim kolumu tutup öyle bir kaldırdı ki iki koltuğunun altındaki beyazlık göründü; bulunduğu yerden sesini yükselterek buyurdu: **"Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Allah'ım, ona dost olanın dostu ve ona düşman olanın da düşmanı ol."** Onun bu sözünü de müminler anladılar. Binaenaleyh Allah'ın dostluğu benim dostluğuma, Allah'ın düşmanlığı da benim düşmanlığıma bağlıdır. Yüce Allah o gün şu ayeti indirdi: *"Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, nimetimi üzerinize tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim."*[3] Böylece benim velayetim dinin kemali ve [zikri yüce] Rabbin rızasıdır.

Yüce Allah beni özel kılmak, bana ikramda bulunmak, Resulullah'tan (s.a.a) taraf bana azamet ve fazilet bahşetmek için şu ayeti indirdi: "*Sonra insanlar gerçek Mevlaları olan Allah'a döndürülürler. Bilesiniz ki hüküm yalnız O'nundur ve O hesap görenlerin en çabuğudur*."[4] Benim hakkımda o kadar menkıbeler vardır ki eğer zikredersem uzayıp gider ve onu duy-

---

١ . الكافى : ج8 ص26 ح4 عن جابر بن يزيد عن الإمام الباقر(عليه السلام) .

2-Âraf, 142.
3-Maide, 3.
4-Enam, 62.

ma iştiyakı da bir hayli çok olur.[1]

3694-*Kitab-ı Süleym b. Kays*: Adamın biri Ali b. Ebutalib'in (a.s) yanına geldi, ben onu duyuyordum. Dedi ki: 'Ey Emirülmüminin! Sana ait en üstün menkıbeyi bana söyler misin?' Buyurdu ki: 'Allah'ın, kitabından benim hakkımda indirdiklerini mi?' Dedi ki: 'Allah senin hakkında ne indirmiş ki?'

قالَ : وما أنزَلَ اللهُ فيکَ ؟ قالَ : قَولُهُ :﴿أَفَمَن كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ وَ يَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ﴾ ،[٢] أَنَا الشّاهِدُ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) . وقَولُهُ ﴿وَ مَنْ عِندَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ﴾[٣] إيّایَ عَنى . ولَم يَدَع شَيئاً ممّا ذَكَرَ اللهُ فيهِ إلاّ ذَكَرَهُ .

قالَ : فَأَخبِرنى بِأفضَلِ مَنقَبَةٍ لَکَ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) . قالَ(عليه السلام) : نَصبُهُ إيّایَ بِغَديرِ خُمٍّ ، فَقامَ لى بِالولايَةِ مِنَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ بِأمرِ اللهِ تَبارَکَ وتَعالى . وقَولُهُ : «أنتَ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى»[٤] .

3695 . الأمالى للمفيد عن الأصبغ بن نباتة : دَخَلَ الحارِثُ الهَمدانِىُّ عَلى أميرِ المُؤمِنينَ عَلِىِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) فى نَفَرٍ مِنَ الشّيعَةِ وكُنتُ فيهِم ، فَجَعَلَ الحارِثُ يَتَأَوَّدُ فى مِشيَتِه ، ويَخبِطُ الأَرضَ بِمِحجَنِه ، وكانَ مَريضاً ، فَأَقبَلَ عَلَيهِ أميرُ المُؤمِنينَ(عليه السلام) ـ وكانَت لَهُ مِنهُ مَنزِلَةٌ ـ فَقالَ : كَيفَ تَجِدُکَ يا حارِثُ ؟ فَقالَ : نالَ الدَّهرُ يا أميرَ المُؤمِنينَ مِنّى ، وزادَنى أُواراً وغَليلاً اختِصامُ أصحابِکَ بِبابِکَ . قالَ : وفيمَ خُصومَتُهُم ؟ قالَ : فيکَ وفِى الثَّلاثَةِ مِن قَبلِکَ ، فَمِن مُفرِطٍ مِنهُم غالٍ ، ومُقتَصِدٍ تالٍ ومِن مُتَرَدِّدٍ مُرتابٍ ، لا

1-*el-Kâfî*, c.8, s.4, Cabir b. Yezid'den İmam Bakır'dan (a.s).

٢ . هود : 17 .

٣ . الرعد : 43 .

٤ . كتاب سليم بن قيس : ج2 ص903 ح60 ، الاحتجاج : ج1 ص368 ح65 ، بحار الأنوار : ج37 ص387 ح3 و 4 و ج40 ص1 ح2 .

يَدرى أ يُقدِمُ أم يُحجِمُ . فَقالَ : حَسبُکَ يا أخا هَمدانَ ، ألا إنَّ خَيرَ شيعَتى النَّمَطُ الأوسَطُ ; إلَيهِم يَرجِعُ الغالى ، وبِهِم يَلحَقُ التّالى .

فَقالَ لَهُ الحارِثُ : لَو كَشَفتَ ـ فِداکَ أبى وأُمّى ـ الرَّينَ عَن قُلوبِنا ، وجَعَلتَنا فى ذلکَ عَلى بَصيرَةٍ مِن أمرِنا . قالَ(عليه السلام) : قَدکَ ، فَإنَّکَ امرُؤٌ مَلبوسٌ عَلَيکَ . إنَّ دينَ اللهِ لا يُعرَفُ بِالرِّجالِ ، بَل بِآيَةِ الحَقِّ ، فَاعرِفِ الحَقَّ تَعرِف أهلَهُ .

Dedi ki: 'Allah senin hakkında ne indirmiş ki?' (Buyurdu) 'Yüce Allah'ın şu sözünde *"Rabbi tarafından apaçık bir delili bulunan ve kendisinden sonra bir şahidin takip ettiği…"*[1] ben, Resulullah (s.a.a) tarafından şahidim. *"Yanında kitap ilmi bulunan"*[2] sözüyle de beni kastetmiştir.' [Ravi diyor ki:] Allah'ın, onun hakkında buyurduklarından söylemediği hiçbir şey bırakmadı.

Adam dedi ki: 'Bana, Resulullah'tan (s.a.a) sahip olduğun en üstün menkıbeyi söyle!' Buyurdu ki: Gadir-i Hum'da beni tayin etmesidir ki Yüce Allah'ın emri ile Allah'tan olan velayeti benim için belirleyip şöyle buyurdu: "Senin bana olan konumun Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir."[3]

3695-*el-Emali, Müfid* [Esbağ b. Nebate'den]: Haris Hemdani aralarında benim de bulunduğum bir grup Şia ile birlikte Emirülmüminin'in (a.s) huzuruna geldi. Haris, hasta olduğu için yol yürümekte ağır hareket ediyordu ve asası ile yere vuruyordu. Emirülmüminin (a.s), [yanında saygın bir konumu olan] Haris'e yönelerek "Ey Haris! Kendini nasıl hissediyorsun?" diye sordu. Haris, "Zaman beni ihtiyarlattı, yarenlerinin senin kapında tartışmaya girmesi de ateşimi ve nefretimi artırdı." dedi. "Ne hakkında tartışıyorlar?" diye sorunca "Senin ve senden önceki üçü hakkında, dedi. Onlardan bir kısmı aşırı giderek guluv etmiş, bir kısmı orta yolu benimsemiş, bir kısmı da tereddüt ve şüphe içinde

1-Hud, 17.
2-Râd, 43.
3-*Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.903, h.60; *el-İhticac*, c.1, s.368, h.65; *Biharu'l-Envar*, c.37, s.387, h.3 ve 4 ve c.40, s.1, h.2.

ileri mi yoksa geri mi adım atması gerektiğini bilmiyor!" Bunun üzerine İmam dedi ki: 'Yeter ey Hemdanlı kardeş! Şunu iyi bil ki benim takipçilerimin en üstünü orta yolu benimseyenlerdir; aşırı gidenler onlara dönmeli, geride kalanlar da onlara yetişmelidirler.'

Haris ona dedi ki: 'Babam-anam sana feda olsun! Keşke kalplerimizdeki pası giderseydin ve bu işimizde bize basiret verseydin.' Buyurdu ki: 'Tamam! Sen, meselenin kendisine benzeşmiş olduğu bir kişisin. Allah'ın dini kişilerle tanınmaz, hak nişanesi ile tanınır. Öyleyse hakkı tanı, ona uyanları da tanırsın.

يا حارثُ ، إنَّ الحَقَّ أحسَنُ الحَديث ، وَالصّادعَ بِه مُجاهِدٌ ، وبِالحَقِّ أُخبِرُکَ ، فَأَرعِنی سَمعَکَ ، ثُمَّ خَبِّر بِه مَن کانَ لَهُ حَصافَةٌ مِن أصحابِکَ .

ألا إنّی عَبدُ الله ، وأخو رَسوله ، وصِدّيقُهُ الأَوَّلُ ، صَدَّقتُه وآدَمُ بَينَ الرّوحِ وَالجَسَد ، ثُمَّ إنّی صِدّيقُهُ الأَوَّلُ فی أُمَّتِکُم حَقّاً ، فَنَحنُ الأَوَّلونَ ونَحنُ الآخِرونَ ، ونَحنُ خاصَّتُهُ ـ يا حارثُ ـ وخالِصَتُهُ ، وأَنَا صِنوُهُ ووَصِيُّهُ ووَلِيُّهُ وصاحِبُ نَجواهُ وسِرِّه . أُوتيتُ فَهمَ الكِتاب ، وفَصلَ الخِطاب ، وعِلمَ القُرونِ وَالأَسباب ، وَاستودِعتُ ألفَ مِفتاح ، يَفتَحُ كُلُّ مِفتاح ألفَ باب ، يُفضی كُلُّ باب إلی ألفِ ألفِ عَهد ، وأُيِّدتُ وَاتُّخِذتُ ، وأُمددتُ بِلَيلَةِ القَدرِ نَفلاً ، وإنَّ ذلکَ يَجری لی ولِمَن استُحفِظَ مِن ذُرِّيَّتی ما جَرَی اللَّيلُ وَالنَّهارُ حَتّی يَرِثَ اللهُ الأَرضَ ومَن عَلَيها ، وأُبَشِّرُکَ يا حارثُ لَتَعرِفُنی عِندَ المَماتِ ، وعِندَ الصِّراطِ ، وعِندَ الحَوضِ ، وعِندَ المُقاسَمَةِ .

قالَ الحارثُ : ومَا المُقاسَمَةُ يا مَولایَ ؟ قالَ : مُقاسَمَةُ النّارِ ، أُقاسِمُها قِسمَةً صَحيحَةً ، أقولُ : هذا وَلِيّی فَاترُكيه ، وهذا عَدُوّی فَخُذيه ، ثُمَّ أخَذَ أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام)بِيَدِ الحارثِ فَقالَ :

يا حارثُ ، أخَذتُ بِيَدِکَ كَما أخَذَ رَسولُ الله(ص) بِيَدی فَقالَ لی ـ وقَد شَكَوتُ إلَيه حَسَدَ قُرَيشٍ وَالمُنافِقينَ لی ـ :«إنَّهُ إذا كانَ يَومُ القِيامَةِ أخَذتُ بِحَبلِ الله وبِحُجزَتِه ـ يَعنی

عِصمَتَهُ مِن ذِی العَرشِ تَعالی ـ وأخَذتَ أنتَ یا عَلِیُّ بِحُجزَتی ، وأخَذَ ذُرِّیَّتُکَ بِحُجزَتِکَ ، وأخَذَ شیعَتُکُم بِحُجزَتِکُم » ، فَماذا یَصنَعُ اللهُ بِنَبِیِّهِ ؟ وما یَصنَعُ نَبِیُّهُ بِوَصِیِّهِ ؟ خُذها إلَیکَ یا حارِثُ قَصیرَةً مِن طَویلَةٍ ، نَعَم أنتَ مَعَ]مَن[أحبَبتَ ولَکَ مَا اکتَسَبتَ ـ یَقولُها ثَلاثاً ـ فَقامَ الحارِثُ یَجُرُّ رِداءَهُ وهُوَ یَقولُ : ما اُبالی بَعدَها متَی لَقیتُ المَوتَ أو لَقِیَنی[1] .

Ey Haris! Gerçek, en güzel sözdür ve onu haykıran mücahittir. Sana sadece gerçeği söyleyeceğim. O halde kulağını bana kabart, sonra da bunu, yarenlerinden akl-ı selim olanlara haber ver.

Şunu iyi bil ki ben Allah'ın kulu ve Resulünün kardeşiyim, onu ilk tasdik eden kişiyim. Âdem, ruh ile ceset arasında iken onu tasdik ettim ve sizin ümmetiniz arasında da gerçek anlamda onu ilk tasdik eden bendim. Öncekiler de sonrakiler de biziz. [Ey Haris] Biziz onun özelleri ve halisleri. Benim onun ikizi, vasisi, velisi, gizli konuşması ve sırrının yoldaşı. Bana kitabın ilmi, hakemlik bilgisi, geçmiş kuşakların ve sebeplerin ilmi verilmiştir. Her biri bin kapıyı açan ve her kapının bir milyon söze vardığı bin kapı tevdi edilmiştir bana; buna ek olarak da kadir gecesinde teyit edildim, alındım ve yardım edildim. Bu, benim için ve soyumdan kalanlar için gece ve gündüz cereyan ettiği müddetçe cari olacaktır; ta ki Allah yeryüzü ve üzerindekileri miras alacaktır. Ey Haris! Sana müjde veriyorum ki ölüm anında, sıratın yanında, havuzun kenarında ve bölüştürme anında beni tanıyacaksın.'

Haris dedi ki: 'Ey mevlam! Bölüştürme nedir?' Buyurdu ki: 'Ateşi bölüştürmektir; onu sahih şekilde bölüştüreceğim; **"Bu, benim dostumdur, onu bırak; şu benim düşmanımdır, onu al"** diyeceğim.' Daha sonra Emirülmüminin (a.s) Haris'in elinden tutarak şöyle dedi:

Ey Haris! Senin elini tuttuğum gibi Resulullah da (s.a.a) benim elimi tutmuştu. Ona Kureyş'in ve münafıkların bana olan hasedinden şikâyette bulunduğumda şöyle buyurmuştu: "Kıyamet günü olduğunda ben Allah'ın sağlam ipinden ve eteğinden [yani yüce arştan uzanan

---

١ . الأمالی للمفید : ص3 ح3 ، الأمالی للطوسی : ص625 ح1292 ، بشارة المصطفی : ص4 ، تأویل الآیات الظاهرة : ج2 ص649 ح11 . راجع : ج 5 ص 112 (السیّد الحمیری) .

ismetinden] tutacağım, sen de benim eteğimden tutacaksın ve Şiiler de senin eteğinden tutacaklar." Allah, Peygamberine nasıl muamele edecek ve Peygamber, vasisine ne yapacak? Ey Haris! Bunu deryadan bir katre olarak al. Evet, ey Haris! Sen sevdiğin kimseyle ve kazandığın şeyle birlikte olacaksın. [İmam (a.s) bu sözünü üç defa tekrarladı.]' Derken Haris yerinden kalktı, [aşırı sevincinden] cübbesini yerde sürükleyerek şöyle diyordu: "Bundan sonra ölüme doğru mu gidiyorum, yoksa ölüm mü bana geliyor, bu konuda hiçbir korkum yok artık!"[1]

7 / 3

الإِمامُ يَصِفُ نَفسَهُ نَظماً

3696 . **تاريخ دمشق عن أبى عبيدة** : كَتَبَ مُعاوِيَةُ إلى عَلِيِّ بنِ أبى طالب(عليه السلام) : يا أَبَا الحَسَنِ ، إنَّ لى فَضائِلَ كَثيرَةً ، وكانَ أبى سَيِّداً فِى الجاهِلِيَّةِ ، وصِرتُ مَلِكاً فِى الإِسلامِ ، وأَنَا صِهرُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وخالُ المُؤمِنينَ ، وكاتِبُ الوَحيِ .

فَقالَ عَلِيٌّ(عليه السلام) : أَبِالفَضائِلِ يَفخَرُ عَلَيَّ ابنُ آكِلَةِ الأَكبادِ ؟ ! ثُمَّ قالَ(عليه السلام) : اُكتُب يا غُلامُ :

مُحَمَّدٌ الـنَّبِيُّ أخى وصِهرى ... وحَـمزَةُ سَيِّدُ الشُّهَداءِ عَمّى

وجَعفَرٌ الَّذى يُمسى ويُضحى ... يَـطيرُ مَـعَ المَلائِكَةِ ابنُ اُمّى

وبِنتُ مُحَمَّد سَـكَنى وعِرسى ... مَسوطٌ لَحمُها بِدَمى ولَحمى

وسِـبطا أحمَدَ وَلَـــدايَ مِـنها ... فَأَيُّكُمُ لَهُ سَـهمٌ كَـسَهمى ؟ !

سَـبَقـتُكُمُ إلَى الإِسلامِ طُـرّا ... صَـغيراً ما بَلَغتُ أوانَ حُلمى

1-Müfid, *el-Emali*, s.3, h.3; Tusi, *el-Emali*, s.625, h.1292; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.4; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.649, h.11.

فَـقالَ مُـعاوِيَةُ : أخفوا هذَا الكِتابَ ; لا يَقرَأهُ أهلُ الشّامِ فَيَميلونَ إلَى ابنِ أبى طالِب[1] .

3/7
İMAM KENDİSİNİ ŞİİRLE ANLATIYOR

3696-*Tarih-i Dımeşk* [Ebu Ubeyde'den]: Muaviye, Ali b. Ebutalib'e (a.s) şöyle yazdı: Ey Ebu'l-Hasan! Benim çok sayıda faziletim var; cahiliye döneminde babam reisti ve ben İslam'da padişah oldum; ben, Resulullah'ın (s.a.a) kayınbiraderi ve müminlerin dayısıyım, vahiy kâtibiyim.

Ali (a.s) buyurdu ki: 'Bu faziletlerle mi ciğer yiyenin oğlu bana karşı övünüyor?!' Sonra şöyle buyurdu: Yaz evlât:

Kardeşimdir, eşimin babasıdır Muhammed Nebi

Amcamdır şehitlerin efendisi Hamza

Meleklerle sabah akşam uçan Cafer anamın oğludur

Muhammed'in kızı sükûnetim ve eşimdir benim

Eti kanıma ve etime karışmıştır onun

Ahmed'in çocukları, Fatıma'dan olan evlatlarımdır

Hanginizin bunda benim nasibim kadar nasibi vardır?!

İslam'ı kabulde hepinizin önüne geçtim

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص521 ، أنساب الأشراف : ج5 ص119 ، البداية والنهاية : ج8 ص8 ، الصواعق المحرقة : ص132 ، ينابيع المودّة : ج3 ص143 ; الفصول المختارة : ص280 ، كنز الفوائد : ج1 ص266 ، الديوان المنسوب إلى الإمام علىّ(عليه السلام) : ص562 الرقم428 وفى الخمسة الأخيرة الأبيات فقط ، الاحتجاج : ج1 ص429 ح93 ، روضة الواعظين : ص99 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص170 كلاهما عن أبى الحسن المداينى نحوه .

Küçükken, hem de buluğa bile ermeden

Muaviye dedi ki: Bu mektubu gizleyin; Şam ahalisi onu okumasın ki Ebutalib'in oğluna meyledebilirler.[1]

3697 . تاريخ دمشق عن زيد بن علىّ : اِجتَمَعَت قُرَيشٌ فى حَلقَةٍ فَتَفاخَروا حَتَّى انتَهَوا إلى عَلِىِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) ، فَقالوا لَهُ : يا أَبَا الحَسَنِ قُل ، فَقَد قالَ أصحابُکَ .

قالَ : فَقالَ عَلِىٌّ(عليه السلام) :

اللهُ أكـرَمَنا بِـنَـصرِ نَـبِيِّهِ ... وبِنا أقامَ دَعائِمَ الإِســـلامِ
وبِـنا أعَـزَّ نَـبِيَّهُ وكِـتابَهُ ... وأعَزَّنا بِالنَّصرِ وَالإِقــدامِ
فى كُلِّ مَعرَكَةٍ تُطيرُ سُيوفُنا ... فيهَا الجَماجِمَ عَن قِراعِ الهامِ
يَـنتابُنا جِـبريلُ فى أبياتِنا ... بِفَرائِضِ الإِسلامِ وَالأَحكامِ
فَـيَكونُ أوَّلَ مُستَحِلٍّ حِلَّهُ ... ومُــحَرِّمٍ للهِ كُلَّ حَــرامِ
نَحنُ الخِيارُ مِنَ البَرِيَّةِ كُلِّها ... ونِـظامُها وزِمامُ كُلِّ زِمامِ
الخائِضو غَمَراتِ كُلِّ كَرِيهَةٍ ... وَالضّامِنونَ حَوادِثَ الأَيّامِ
وَالمُبرِمونَ قِوَى الأُمورِ بِعِزِّهِم ... وَالنّاقِـضونَ مَرائِرَ الإِبرامِ
سائِل أبا كَرِبٍ وسائِل تُـبَّعاً ... وأهــــلَ الحَيرِ وَالأَزلامِ

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.521; *Ensabu'l-Eşraf*, c.5, s.119; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.8, s.8; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.132; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.3, s.143; *el-Fusulu'l-Muhtare*, s.280; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.266; İmam Ali'ye (a.s) isnad edilen divan, s.562, no.428, son beş kaynakta sadece şiir zikredilmiş; *el-İhticac*, c.1, s.429, h.93; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.99; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.170, ikisi de Ebu'l-Hasan Medaini'den.

إنّا لَـنَمنَعُ مَـن أرَدنا مَـنعَهُ ونَجودُ بِالمَعروفِ وَالإنعامِ
وتَرُدُّ عادِيَةَ الجُيوشِ سُيوفُنا ونُقيمُ رَأسَ الأصيَدِ القَمقامِ

فَقالوا : يا أبَا الحَسَنِ ، ما تَرَكتَ لَنا شَيئاً ! ![1]

3697-*Tarih-i Dımeşk* [Zeyd b. Ali'den]: Kureyşliler bir halka toplantısı yaptılar ve kendi övünçlerini dile getirdiler. Nihayet Ali b. Ebutalib'e (a.s) vardılar, ona dediler ki: 'Ey Ebu'l-Hasan! Bütün arkadaşların, diyeceklerini dediler. Şimdi sen söyle!' Bunun üzerine Ali (a.s) şöyle buyurdu:

Peygamberine yardımla yüceltti bizi Allah
İslam'ın direklerini bizimle doğrulttu Allah
Peygamberi ve kitabına bizimle izzet verdi Allah
Zaferle ve öncülükle izzet verdi bize Allah
Her savaş meydanında uçururdu kılıçlarımız
Kahramanların kafataslarını
Cebrail sürekli gelirdi evlerimize
İslam'ın farizaları ve ahkâmıyla
Böylece O'nun helalini ilk helal sayan
Allah'ın tüm haramlarını da ilk haram sayan biz olurduk
Biz tüm yaratıkların en üstünleriyiz
Her işin düzeni ve kontrolü bizimledir
Hayatta her zorluğa dalanlar
Zamanın hadiselerinden sorumlu olanlar
İşleri iradeleriyle sağlamlaştıranlar
Çok sağlam olanları da kıranlardır onlar
Ebu Kerb ve Tubbe kabilesinden sor

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص522 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص170 نحوه وفى صدره «وتذاكروا الفخر عند عمر فأنشأ(عليه السلام) الأبيات إلى «كلّ زمام»، الديوان المنسوب إلى الإمام علىّ(عليه السلام) : ص544 الرقم415 وفيه الأبيات فقط .

Kitap ehlinden ve müşriklerden de
Biz engellemek istediğimizi engelleriz
İyi iş ve bahşişte de oldukça cömerdiz
Kılıçlarımız orduların hücumunu çevirir geri
Padişahlık ve yücelik başını doğrulturuz biz

Dediler ki: Ey Ebu'l-Hasan! Bize hiçbir şey bırakmadın!![1]

3698 . **تاريخ دمشق عن جابر بن عبد الله** : سَمعتُ عَلِيّاً(عليه السلام) يُنشدُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ـ وفى حَديثِ أبى مسعود : يُنشِدُ ورَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَسمَعُ ـ :

أنَا أخُو المُصطَفى لا شَكَّ فى نَسَبى ... مَعَهُ رُبيتُ وسِبطاهُ هُما وَلَـدى
جَـدّى وجَـدُّ رَسولِ اللهِ مُـنفَرِدُ ... وفاطِمٌ زَوجى لا قَولَ ذى فَنَدِ
صَـدَّقـتُهُ وجَميعُ النّاسِ فى بُهَمٍ ... مِنَ الضَّلالَةِ وَالإِشراكِ وَالنَّـكَدِ
فَالحَمدُ للهِ شُـكراً لا شَـريكَ لَهُ ... البَرِّ بِالعَبدِ وَالـباقى بِلا أمَـدِ

ـ زَادَ الحَدّادُ ـ : فَتَبَسَّمَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وقالَ : صَدَقتَ يا عَلِيُّ ![2]

3699 . **الإمام علىّ**(عليه السلام) :

يُـهَدِّدُنى بِالـعَظيمِ الـوَلـيدُ ... فَقُلتُ : أنَا ابنُ أبى طالِبِ
أنَا ابنُ المُبَجَّلِ بُالأَبـطَـحَينِ ... وبِالبَيتِ مِن سَلَفى غالِبِ

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.522; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.170, bu kaynağın başlangıcında "Ömer'in yanında övünçlerinden söz ettiler. Bunun üzerine o (a.s) şu beyitleri okudu…" şeklinde; İmam Ali'ye (a.s) isnad edilen Divan, s.544, no.415, bu kaynakta sadece şiir zikredilmiş.

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص521 ح9047 ، تاريخ أصبهان : ج2 ص60 ح1087 ، البداية والنهاية : ج8 ص9 ، المناقب للخوارزمى : ص157 ح186 ; الفصول المختارة : ص171 ، الأمالى للطوسى : ص210 ح364 ، كنز الفوائد : ج1 ص265 ، الديوان المنسوب إلى الإمام علىّ(عليه السلام) : ص232 الرقم151 .

فَلا تَحسَبَنّی أخافُ الـوَلیدَ ولا أنَّـنی عَـنهُ بِالهائـبِ
فَـیَابنَ مُـغیرَةَ إنِّی امــرُؤٌ سَموحُ الأَنامِلِ بِالقاضِبِ
طوَیلُ اللِّسانِ عَلَی الشّانئینَ قَصیرُ اللِّسانِ عَلَی الصّاحِبِ
خَسِرتُم بِتَکذیبِکُم لِلرَّسولِ تَعیبونَ ما لَیسَ بِالعائِبِ
وکَـذَّبتُموهُ بِـوَحیِ السَّماءِ ألا لَعنَةُ اللهِ عَلَی الکاذِبِ [1]

3698-*Tarih-i Dımeşk* [Cabir b. Abdullah'tan]: Ali'nin (a.s) Resulullah (s.a.a) hakkında şiir okuduğunu duydum. [İbn-i Mesud'un rivayetinde ise şöyledir: Ali şiir okuyor, Resulullah da dinliyordu]:

Benim Mustafa'nın kardeşi, nesebimde şüphe yok
Onunla terbiye edildim ve iki torunu benim çocuklarımdır
Benim dedemle Resulullah'ın dedesi birdir
Fatıma da eşimdir, bu yalan söz değildir
Tasdik ettiğimde ben onu
Herkes sapkınlık, şirk ve çileli bir hayatın belirsizlikleri içindeydi
Şeriki olmayan Allah'a hamdolsun
Ki o, kuluna iyi ve ebedi bakidir

[Şiiri rivayet eden Haddad, şunu ekledi:] Resulullah (s.a.a) tebessüm etti ve buyurdu ki: Doğru söyledin ya Ali![2]

3699- İmam Ali (a.s):

Velid ölümle tehdit ediyor beni
Dedim ki: Ebutalib'in oğluyum ben
İki vadinin de (Mekke ve Medine) *saygın oğluyum ben*
Atalarım Allah'ın evinden olmuştur sorumlu

---

١ . الديوان المنسوب إلى الإمام علیّ(علیه السلام) : ص104 الرقم57 .

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.521, h.9047; *Tarih-i İsbehan*, c.2, s.60, h.1087; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.8, s.9; Harezmî, *el-Menakıb,* s.157, h.186; *el-Fusulu'l-Muhtare*, s.171; Tusi, *el-Emali*, s.210, h.364; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.265; İmam Ali'ye (a.s) isnad edilen Divan, s.232, no.151.

Velid'den korktuğumu sanma sakın
Ve ben ondan çekinecek de değilim
Ey İbn-i Muğayre bilesin ki ben
Eli çabucak kılıca giden bir kişiyim
Düşmanlara karşı uzundur dilim
Dosta karşı da kısadır dilim benim
Resulü yalanlamakla ziyan ettiniz siz
Ayıp olmayan şeyi ayıp sayarsınız siz
Onun gökten vahiy almasını yalanladınız siz
Allah'ın laneti yalancıyadır, bilesiniz siz[1]

3700 . **عنه**(عليه السلام) :

لَقَد عَلِمَ الاُناسُ بِأنَّ سَهمی مِنَ الإِسلامِ يَفضُلُ كُلَّ سَـهمِ
وأحمَدٌ النَّبیُّ أخی وصِـهری عَـلَيهِ اللهُ صَـلَّی وَابنُ عَـمّی
وإنّـی قائِـدٌ لِـلنّاسِ طُـرّاً إلَی الإِسلامِ مِن عُرب وعُجمِ
وقاتِلُ كُلِّ صِـنديد رَئيسٍ وجَـبّار مِنَ الإِسلامِ ضَـخمِ
وفِی القُرآنِ ألزَمَهُم وَلائی وأوجَبَ طاعَتی فَرضاً بِـعَزمِ
كَما هارونُ مِن موسی أخوهُ كَـذاکَ أنَا أخوهُ وذاکَ اِسمی
لِـذاکَ أقامَنی لَـهُمُ إماماً وأخـبَرَهُـم بِهِ بِـغَديرِ خُمِّ
فَمَن مِنكُم يُعادِلُنی بِسَهمی وإسـلامی وسابِقَتی ورَحمی
فَـوَيلٌ ثُـمَّ وَيلٌ ثُـمَّ وَيلُ لِمَن يَـلقَی الإِلهَ غَداً بِظُلمی
ووَيلٌ ثُـمَّ وَيلٌ ثُـمَّ وَيلٌ لِجاحِدِ طاعَتی ومُزيدِ هَضمی

1-İmam Ali'ye (a.s) isnat edilen Divan, s.104, no. 57.

ووَيلٌ لِلَّذى يَشقى سَفاهاً يُـريدُ عَداوتى مِن غَيرِ جُرمِ[1]

3701 . شرح نهج البلاغة : كانَ أبو طالِب كَثيراً ما يَخافُ عَلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) البَياتَ إذا عَرَفَ مَضجَعَهُ ، يُقيمُهُ لَيلا مِن مَنامِهِ ، ويُضجِعُ ابنَهُ عَلِيّاً مَكانَهُ ، فَقالَ لَهُ عَلِيٌّ لَيلَةً : يا أَبَتِ ، إنّى مَقتولٌ . فَقالَ لَهُ :

3700- İmam Ali (a.s):

Halk da bilir ki İslam'dan nasibim
Herkesin nasibinden fazladır benim
Ahmed Nebi kardeşim ve kayınbabamdır benim
Allah ona sâlâtını gönderdi, amcam oğludur benim
Arap Acem demeden bütün insanları
İslam'a yönlendiren önderdim ben
Kendini büyük gören nice cesur reisleri
İslam yolunda öldürmüş olanım ben
Kurân'da velayetimi lazım kıldı onlara
Bana uymayı kesin kararla farz kıldı onlara
Harun nasıl kardeşi idiyse Musa'nın
Ben de onun kardeşiyim, bu da ismimdir benim
Bu yüzden imam kıldı beni onlara
Gadir-i Hum'da bunu bildirdi onlara
İslamım, geçmişim ve akrabalığımda
Hanginiz nasibimde denk olabilir bana
Bana zulümle yarın Allah'ın karşısına çıkanın
Vay haline, yine vay haline, yine vay haline

---

١ . الديوان المنسوب إلى الإمام علىّ(عليه السلام) : ص540 الرقم414 ; ينابيع المودّة : ج1 ص212 وفيه «مريد» بدل «مُزيد» .

Bana itaati inkâr edenin ve ziyadesiyle zulmedenin
Vay haline, yine vay haline, yine vay haline
Suçsuz yere bana düşmanlık güdenin
Ahmakça bedbahtlığa sapanın vay haline[1]

3701-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*: Ebutalib, ne zaman Peygamberin (s.a.a) yattığı yer malum olsa çoğunlukla onun hakkında tedirgin oluyordu; Peygamberi yerinden kaldırıyor ve yerine oğlu Ali'yi yatırıyordu. Bir gece Ali ona dedi ki: 'Baba! Ben öldürüleceğim.' Ebutalib dedi ki:

اصبِرَن يا بُنَيَّ فَالصَّبرُ أحجى كُلُّ حَيٍّ مَصيرُهُ لِشَعوبِ
قَدَّرَ اللهُ وَالبَلاءُ شَديدُ لِفِداءِ الحَبيبِ وَابنِ الحَبيبِ
لِفِداءِ الأَغَرِّ ذِى الحَسَبِ الثا قِبِ وَالباعِ وَالكَريمِ النَّجيبِ
إن تُصِبكَ المَنونُ فَالنَّبلُ تُبرى فَمُصيبٌ مِنها وغَيرُ مُصيبِ
كُلُّ حَيٍّ وإن تَمَلّى بِعُمرِ آخِذٌ مِن مَذاقِها بِنَصيبِ

فَأَجابَ عَلِيٌّ (عليه السلام) فَقالَ لَهُ :

أتَأمُرُنى بِالصَّبرِ فى نَصرِ أحمَدِ وَوَاللهِ ما قُلتُ الَّذى قُلتُ جازِعا
ولكِنَّنى أحبَبتُ أن تَرى نُصرَتى وتَعلَمَ أنّى لَم أزَل لَكَ طائِعا
سَأَسعى لِوَجهِ اللهِ فى نَصرِ أحمَدِ نَبِيِّ الهُدَى المَحمودِ طِفلا ويافِعا[٢]

1-İmam Ali'ye (a.s) isnat edilen Divan, s.540, no.414; *Yenabiu'l-Meveddе*, c.1, s.212.

٢ . شرح نهج البلاغة : ج 14 ص 64 ; الفصول المختارة : ص58 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج1 ص65 ، الديوان المنسوب إلى الإمام علىّ(عليه السلام) : ص358 الرقم274 كلّها نحوه ، بحار الأنوار : ج36

Sabırlı ol evladım ki sabır akıllıcadır
Her dirinin yolu ölüme akmaktadır
Takdir Allah'ındır ve imtihan ağırdır
Dosta ve dostun oğluna feda olmak için
Parlak bir soya sahip bir büyüğün yolunda
Cömert ve necip bir müşteri kazanmak için
Eğer ecel sana gelmişse atılan okun hükmü ne
Kâh hedefe ulaşır, kâh isabet etmez
Her diri ne kadar çok ömre sahip olsa da
Ölümün lezzetinden nasibini alacaktır elbet
Ali (a.s) şu beyitlerle ona cevap verdi:
Bana Ahmed'e yardımda sabrı mı emredersin
Vallahi söylediğim söz sabırsızlığımdan değildi
Fakat istedim ki yardımımı göresin sen
Daima senin itaatinde olduğumu bilesin sen
Allah için Ahmed'e yardımda çalışacağım ben
Küçükken de büyükken de övülmüş hidayet peygamberidir o[1]

ص46.

1-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.14, s.64; *el-Fusulu'l-Muhtare*, s.58; *İbn-i Şehrâşub, el-Menakıb,* c.1, s.65; İmam Ali'ye (a.s) isnad edilen Divan, s.358, no.274; *Biharu'l-Envar*, c.36, s.46.

الفصل الرابع

علیّ عن لسان أهل البیت

DÖRDÜNCÜ FASIL

EHLİBEYT'İN DİLİNDEN ALİ (A.S)

فاطِمَةُ بِنتُ رَسولِ اللهِ

3702 . **فاطمة**(عليها السلام) **بنت رسول الله**(صلى الله عليه وآله) ـ من كَلام لَها بَعدَ وَفاةِ أبيها(صلى الله عليه وآله) لَمّا دَخَلَت عَلى أبي بَكر وهُوَ في حَشد مِنَ المُهاجِرينَ وَالأَنصارِ وغَيرِهِم ـ : أيُّهَا النّاسُ اعلَموا : أنّي فاطِمَةُ ، وأبي مُحَمَّدٌ(صلى الله عليه وآله) ، أقولُ عَوداً وبَدءاً ، ولا أقولُ ما أقولُ غَلَطاً ، ولا أفعَلُ ما أفعَلُ شَطَطاً ، ﴿لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾[1] ، فَإِن تَعزوهُ وتَعرِفوهُ تَجِدوهُ أبي دونَ نِسائِكُم ، وأخَا ابنِ عَمّي دونَ رِجالِكُم . . .

فَأَنقَذَكُمُ اللهُ تَبارَكَ وتَعالى بِأَبي مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) بَعدَ اللَّتَيّا وَالَّتي ، وبَعدَ أن مُنِيَ بِبُهَمِ الرِّجالِ وذُؤبانِ العَرَبِ ومَرَدَةِ أهلِ الكِتابِ ، ﴿كُلَّمَآ أَوْقَدُواْ نَاراً لِّلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ﴾[2] ، أو نَجَمَ قَرنُ الشَّيطانِ ، أو فَغَرَت فاغِرَةٌ مِنَ المُشرِكينَ قَذَفَ أخاهُ في لَهَواتِها ، فَلا يَنكَفِئُ حَتّى يَطَأَ صِماخَها بِأَخمَصِهِ ، ويُخمِدَ لَهَبَها بِسَيفِهِ ، مَكدوداً في ذاتِ اللهِ ، مُجتَهِداً في أمرِ اللهِ ، قَريباً مِن رَسولِ اللهِ ، سَيِّداً في أولِياءِ اللهِ ، مُشَمِّراً ، ناصِحاً ، مُجِدّاً ، كادِحاً ، لا تَأخُذُهُ في اللهِ لَومَةُ لائِمٍ[3] .

---

١ . التوبة : 128 .

٢ . المائدة : 64 .

٣ . الاحتجاج : ج1 ص259 ح49 عن عبد الله بن الحسن بإسناده عن آبائه(عليهم السلام) ، شرح الأخبار : ج3 ص34 ح974 نحوه .

4/1

RESULULLAH'IN (S.A.A) KIZI FATIMA (S.A)

3702-Hz. Fatıma (s.a) [Babasının (s.a.a) vefatından sonra Muhacirler, Ensar ve diğer gruplardan kalabalık bir cemaatin arasında bulunan Ebubekir'in yanına geldiğinde yaptığı konuşmasından]: Ey insanlar! Bilmelisiniz ki ben Fatıma'yım, babam Muhammed'dir (s.a.a). İlk ve son sözü ben söylerim; söylediğim sözde hata yoktur ve yaptığım iş haddi aşmamıştır. *"Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir."*[1] Eğer kendinizi ona mensup sayarsanız ve onu tanırsanız görürsünüz ki o, benim babamdır, sizin kadınlarınızın babası değil ve amcam oğlunun kardeşidir, sizin erkeklerinizin kardeşi değil…

Daha sonra babam, yiğit kişiler, Arabın kurtları ve kitap ehlinin isyancılarıyla denenip sınandı (onlarla savaştı). *"Onlar ne zaman savaş ateşini tutuşturdularsa Allah onu söndürdü."*[2] Şeytanın boynuzu göründüğünde (onlar baş kaldırdığında) veya müşriklerden bir ejderha ağzını açtığında kardeşi Ali'yi onun ağzına atıyordu (onun önüne çıkarıyordu), o da onun beliyle kulağını ayakaltına almadan ve onun püskürdüğü ateşi kılıcıyla söndürmeden geri dönmüyordu. Allah'ın rızasını kazanmak için bu zorluklara katlanıyordu, O'nun emirlerini uygulamak için çaba sarf ediyordu, Resulullah'a herkesten daha yakındı, Allah dostlarının efendisi idi. Her zaman (Allah'ın ve Peygamberin emrine) hazır, hayır isteyen, gayretli ve emekçi idi. Allah'ın yolunda, kınayanların kınaması ona mani olmazdı.[3]

1-Tevbe, 128.

2-Maide, 64.

3-*el-İhticac*, c.1, s.259, h.49, Abdullah b. Hasan'dan, kendi isnadıyla babalarından *(hepsine selam olsun)*; *Şerhi'l-Ahbar*, c.3, s.34, h.974.

3703 . **عنها**(عليها السلام) ـ خطاباً لقوم وَقفوا خَلفَ باب بَيتها لاَخذ البَيعَة منَ الإمام عَلىٍّ(عليه السلام) ـ : لا عَهدَ لى بقَوم أسوأَ مَحضَراً منكُم ; تَركتُم رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) جنازَةً بَينَ أيدينا ، وقَطَعتُم أمركُم فيما بَينَكُم ، ولَم تُؤَمِّرونا ، ولَم تَروا لَنا حَقّاً ، كَأَنَّكُم لَم تَعلَموا ما قالَ يَومَ غَديرِ خُمٍّ ! وَالله لَقَد عَقَدَ لَهُ يَومَئذ الوَلاءَ ; لِيَقطَعَ منكُم بذلكَ منهَا الرَّجاءَ ، ولكنَّكُم قَطَعتُمُ الأَسبابَ بَينَكُم وبَينَ نَبيِّكُم ، وَاللهُ حَسيبٌ بَينَنا وبَينَكُم فى الدُّنيا وَالآخرَة[1] .

3704 . **الأمالى للطوسى عن ابن عبّاس** : دَخَلَت نسوَةٌ منَ المُهاجرينَ وَالأَنصارِ عَلى فاطمَةَ بنتِ رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) يَعُدنَها فى علَّتها ، فَقُلنَ لَها : السَّلامُ عَلَيكِ يا بنتَ رَسولِ الله ، كَيفَ أصبَحتِ ؟

فَقالَت : أصبَحتُ وَالله عائفَةً لدُنياكُنَّ ، قالِيَةً لرِجالكُنَّ ، لَفَظتُهُم بَعدَ إذ عَجَمتُهُم ، وسَئمتُهُم بَعدَ إذ سَبَرتُهُم ، فَقُبحاً لاَفُونِ الرَّأى وخَطَلِ القَولِ وخَورِ القَناة ، و﴿**لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَن سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِى الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ**﴾[2] ، ولا جَرَمَ وَالله لَقَد قَلَّدتُهم رِبقَتَها ، وشَنَنتُ عَلَيهِم عارَها ، فَجَدعاً ورَغماً للقَومِ الظّالمينَ .

وَيحَهُم ! أنّى زَحزَحوها عَن أبى الحَسَن ! ما نَقَموا وَالله منهُ إلاّ نَكيرَ سَيفه ، ونَكالَ وَقعه ، وتَنَمُّرَهُ فى ذات الله ، وتَالله لَو تَكافّوا عَلَيه عَن زمام نَبَذَهُ إلَيه رَسولُ الله(صلى الله عليه وآله)لاَعتَلَقَهُ ، ثُمَّ لَسارَ بهم سَيراً سُجُحاً، فَإنَّهُ قَواعدُ الرِّسالَة، ورَواسى النُّبُوَّة ، ومَهبطُ الرّوحِ الأَمينِ ، وَالبَطينُ بأَمرِ الدّينِ فى الدُّنيا وَالآخرَة : ﴿**أَلاَ ذَ لِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ**﴾[3] .

---

١ . الاحتجاج : ج1 ص202 ح37 عن عبد الله بن عبد الرحمن ، بحار الأنوار : ج28 ص205 ح3 .

٢ . المائدة : 80 .

٣ . الزمر : 15 .

3703-Hz. Fatıma (s.a) [İmam Ali'den (a.s) biat almak için evinin kapısı ardında duran cemaate hitaben]: Benim için huzurundan rahatsızlık duyduğum sizden daha kötü bir topluluk yoktur! Resulullah'ın (s.a.a) cenazesini önümüzde bırakıp hükümeti kendi aranızda sonuçlandırdınız ve bizi yönetime getirmediniz; bizim için hiçbir hak tanımadınız. Sanki Peygamberin Gadir-i Hum'da buyurduğu sözü bilmiyorsunuz! Allah'a yemin olsun ki sizin hükümetten ümidinizi kesmek için o gün yönetimi ona bağladı. Fakat sizler, peygamberinizle aranızdaki bağları kopardınız. Allah, bizimle sizin aranızda dünyada ve ahirette hesap soracaktır.[1]

3704-*el-Emali, Tusi* [İbn-i Abbas'tan]: Muhacir ve Ensar kadınları, hastalığı sırasında Allah Resulünün (s.a.a) kızı Fatıma'nın (s.a) ziyaretine geldiler. "Selam olsun sana ey Resulullah'ın kızı! Nasıl sabahladın (nasılsın)?" dediler.

Fatıma (s.a) şöyle buyrudu: "Allah'a yemin ederim ki, dünyanızdan nefret ederek ve kocalarınıza öfke duyarak sabahladım. Onları dişlerimin altında denedikten sonra ağzımdan dışarı attım ve mihenk taşıyla denedikten sonra onları tanıdım ve onlara düşman kesildim. Ne çirkin bir şeydir; gevşek görüşleri, bozuk mantıkları ve keskin kılıçların keskinliklerini yitirmesi. *"Ne de kötüdür nefislerinin onlara hazırlayıp sunduğu şey; Allah'ın gazabına uğrayacaklardır ve azâp içinde ebedî olarak kalacaklardır."*[2] Allah'a yemin olsun ki bunun günahını onların boyunlarına astım ve çirkinliğini yüzlerine serptim. Zalimler [burunları] kesilip toprağa sürülsün!

Yazıklar olsun onlara! Nasıl da onu (hükümeti) Hasan'ın babasından uzaklaştırdılar. Andolsun Allah'a, ondan ancak alıkoyan kılıcı, gazap ve savaş meydanlarındaki cezalandırması ve Allah yolunda teslim alınamaz duruşu yüzünden intikam almak istediler. Eğer Peygamber'in ona bıraktığı hilafetten ellerini çekecek olsalardı onu ele geçirir, ılımlı bir yol izlerdi. Çünkü o risaletin direkleri, nübüvvetin kökleri, Ruhu'l-Emin'in iniş yurdu, dünya ve ahirette dinin en bilgesiydi. *"Bilesiniz ki bu, apaçık bir hüsrandır!"*[3]

1-*el-İhticac*, c.1, s.202, h.37, Abdullah b. Abdurrahman'dan; *Biharu'l-Envar*, c.28, s.205, h.3.

2-Maide, 80.

3-Zümer, 15.

وَاللهِ لا يَكتَلِمُ خِشاشُهُ ، ولا يُتَعتَعُ راكِبُهُ ، ولاَ وَرَدَهُم مَنهَلاً رَوِيّاً فَضفاضاً ، تَطفَحُ ضَفَّتَهُ ، ولاَ صَدَرَهُم بِطاناً قَد خَثَرَ بِهِمُ الرَّيُّ ، غَيرَ مُتَحَلٍّ بِطائِلٍ إلاّ بِغَمرِ النّاهِلِ ورَدعِ سَورَةِ السّاغِبِ ، ولَفُتِحَت عَلَيهِم بَرَكاتٌ مِنَ السَّماءِ وَالأَرضِ ، وسَيَأخُذُهُمُ اللهُ بِما كانوا يَكسِبونَ .

فَهَلُمَّ فَاسمَع ، فَما عِشتَ أراكَ الدَّهرُ العَجَبَ ، وإن تَعجَب بَعدَ الحادِثِ ، فَما بالُهُم بِأيِّ سَنَد استَندوا أم بِأيَّةِ عُروَةٍ تَمَسَّكوا ؟ ﴿لَبِئْسَ الْمَوْلَى وَ لَبِئْسَ الْعَشِيرُ﴾[1] و﴿بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلاً﴾[2] .

استَبدَلُوا الذُّنابى بِالقَوادِمِ ، وَالحَرونَ بِالقاحِمِ ، وَالعَجُزَ بِالكاهِلِ ، فَتَعساً لِقَوم ﴿يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾[3] ﴿أَلاَ إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَ لَـكِن لاَّ يَشْعُرُونَ ﴾[4]﴿أَفَمَن يَهْدِى إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَن يُتَّبَعَ أَمَّن لاَّ يَهِدِّى إِلاَّ أَن يُهْدَى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ﴾[5] .

لَقِحَت فَنَظِرَةٌ رَيثَما تُنتَجُ ، ثُمَّ احتَلَبوا طِلاعَ القَعبِ دَماً عَبيطاً وذُعافاً مُمِضّاً ، هُنالِكَ يَخسَرُ المُبطِلونَ ويَعرِفُ التّالونَ غِبَّ ما أَسَّسَ الأَوَّلونَ ، ثُمَّ طيبوا بَعدَ ذلِكَ عَن أنفُسِكُم لِفِتنَتِها ، ثُمَّ اطمَئِنّوا لِلفِتنَةِ جَأشاً ، وأبشِروا بِسَيفٍ صارِمٍ ، وهَرجٍ دائِمٍ شامِلٍ ، وَاستِبدادٍ مِنَ الظّالِمينَ ، يَدَعُ فَيئَكُم زَهيداً ، وجَمعَكُم حَصيداً ، فَيا حَسرَةً لَهُم وقَد عَمِيَت عَلَيهِمُ الأَنباءُ ﴿أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَ أَنتُمْ لَهَا كَارِهُونَ﴾[6] .[7]

---

١ . الحجّ : 13 .

٢ . الكهف : 50 .

٣ . الكهف : 104 .

٤ . البقرة : 12 .

٥ . يونس : 35 .

٦ . هود : 28 .

٧ . الأمالى للطوسى : ص374 ح804 وراجع معانى الأخبار : ص354 ح1 والاحتجاج : ج1

Allah'a andolsun ki ne bir devenin burnu kanar, ne de binicisi eziyet görürdü. Şüphesiz onları hazmı kolay, tatlı, iki tarafı ağzına kadar dolu ve çamura bulaşmamış bir suya götürür ve suya kanmış olarak geri getirirdi. O zaman üzerlerine hem gökten, hem de yerden bolluklar (bereketler) açılırdı; ancak yaptıklarından dolayı Allah onları muaheze edecektir.

Şimdi gel de dinle! Zaman hayatta ne de şaşılacak şeyler gösterir. Şaşarsan, onların sözleridir şaşırtan. Ah bir bilsem bunların hangi dayanağa dayandıklarını ve hangi kulpa yapıştıklarını! "*Ne de kötü yardımcıdır o, ne de kötü arkadaş!*"[1] "*Zalimler için ne de kötü bir değiştirmedir bu*."[2]

Bunlar halkın önderini ve sıkıntılarındaki sığınağını bir kenara itip aşağılık ve akılsız kimseleri öne geçirdiler. O halde *"Güzel iş yaptık diye zannedenlerin yüzleri"*[3] yere sürtülsün! *"Dikkat edin, aslında onlar bozguncuların kendileridir ama bunun bilincinde değildirler."*[4] *"Acaba başkalarını hakka hidayet eden kimse mi izlenmeye daha layıktır, yoksa başkası tarafından hidayet edilmedikçe hakkı bulamayan kimse mi? Peki ne oluyor size? Nasıl da hüküm veriyorsunuz?"*[5]

Bunların hilafeti yeni gebe olmuştur, o halde biraz mühlet verin de nasıl bir meyve vereceğini bekleyin! Sonra ondan dolu tanesi büyüklüğünde [süt yerine] taze kan ve helak eden zehir sağın. İşte burada batıl yolu tutanlar hüsrana uğrarlar. Gelecektekiler de, öncekilerin kurdukları akıbeti görüp bileceklerdir. [Artık muradınıza erdiniz] Dünyanızdan hoşnut olun ve kalpleriniz gelecek fitnelere hazırlıklı olsun. Keskin kılıçlar ve zorbalığın, zulmün ve azgınlığın en kötüsünü reva gören saldırganların gücü müjdeler olsun size. Kuşatıcı fitneler ve beytülmalda hiç kimsenin rağbet etmeyeceği kadar mal bırakan zalimlerin zulmü müjdeler olsun size! Onlar topluluğunuzu [mahsulünüzü] biçeceklerdir. O halde hasret ve hüzün olsun size! Nerelerdesiniz? Gerçekten [Allah'ın hak ve rahmet yolu] size kaybolmuştur, "*İstemediğiniz halde mi biz sizi Allah'ın rahmetine* (dosdoğru yola) *zorlayalım?!*"[6]/ [7]

ص286 ح50 ونثر الدرّ : ج4 ص13 وشرح نهج البلاغة : ج16 ص233 وبلاغات النساء : ص32 .

1-Hac, 13.
2-Kehf, 50.
3-Kehf, 104.
4-Bakara, 12.
5-Yunus, 35.
6-Hud, 28.
7-Tusi, *el-Emali*, s.374, h.804. Ayrıca bkz. *Maani'l-Ahbar*, s.354, h.1; *el-İhticac*,

2 / 4

الإمامُ الحَسَنُ بنُ عَلِيٍّ المُجتَبى

3705 . **الإمام الحسن**(عليه السلام) : أيُّهَا النّاسُ ! إنَّ عَلِيّاً أميرَ المُؤمنينَ بابُ هُدىً ; فَمَن دَخَلَهُ اهتَدى ، ومَن خالَفَهُ تَرَدّى[1] .

3706 . **عنه**(عليه السلام) : ما قُدِّمَت رايَةٌ قوتِلَ تَحتَها أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام) إلاّ نَكَسَهَا اللهُ تَبارَكَ وتَعالى ، وغُلِبَ أصحابُها ، وَانقَلَبوا صاغِرينَ ، وما ضَرَبَ أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام) بِسَيفِه ذِى الفَقارِ أحَداً فَنَجا ، وكان إذا قاتَلَ قاتَلَ جَبرَئيلُ عَن يَمينِه ، وميكائيلُ عَن يَسارِه ، ومَلَكُ المَوتِ بَينَ يَدَيه[2] .

3707 . **عنه**(عليه السلام) ـ فى خُطبَةٍ لَهُ بَعدَ استِشهادِ أبيه(عليه السلام) ـ : يا أيُّهَا النّاسُ ! لَقَد فارَقَكُم أمسِ رَجُلٌ ما سَبَقَهُ الأوَّلونَ ، ولايُدرِكُهُ الآخِرونَ ، ولَقَد كانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَبعَثُهُ المَبعَثَ فَيُعطيهِ الرّايَةَ ، فَما يَرجِعُ حَتّى يَفتَحَ اللهُ عَلَيهِ ، جِبريلُ عَن يَمينِه ، وميكائيلُ عَن شِمالِه ، ما تَرَكَ بَيضاءَ ولا صَفراءَ إلاّ سَبعَمِئَةِ دِرهَمٍ فَضَلَت مِن عَطائِه ، أرادَ أن يَشتَرِيَ بِها خادِماً[3] .

---

c.1, s.286, h.50; *Nesru'd-Dur*, c.4, s.13; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.16, s.233; *Belagat'un-Nisa*, s.32.

١ . الجمل : ص253 .

٢ . الأمالى للصدوق : ص603 ح838 عن عمرو بن حبشى .

٣ . المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص502 ح42 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص68 ح22 كلاهما عن هبيرة بن يريم ، مسند ابن حنبل : ج1 ص426 ح1720 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص595 ح1013 كلاهما عن عمرو بن حبشى ، مسند أبى يعلى : ج6 ص169 ح6725 عن جابر ; الكافى: ج1 ص457 ح8، الأمالى للطوسى : ص269 ح501 عن أبى الطفيل ، خصائص الأئمّة(عليهم

4/2

İMAM HASAN (A.S)

3705-İmam Hasan (a.s): Ey insanlar! Emirülmüminin Ali, hidayet kapısıdır; ondan giren hidayet bulur ve ona muhalefet eden helak olur.[1]

3706-İmam Hasan (a.s): Emirülmüminin'e karşı savaşmak için hangi sancağın altında toplanılmışsa yüce Allah o sancağı tersine çevirmiştir; etrafındakiler de mağlup olmuş ve küçük düşerek geri dönmüşlerdir. Emirülmüminin'in (a.s), kılıcıyla [Zülfikar'la] vurduğu hiç kimse kurtulmamıştır. O, savaştığında sağında Cebrail, solunda Mikail ve önünde de ölüm meleği (Azrail) savaşırdı.[2]

3707-İmam Hasan (a.s) [Babasının (a.s) şehadetinden sonra okuduğu hutbesinde]: Ey insanlar! Dün sizden öyle bir kişi ayrıldı ki öncekilerden hiç kimse onu geçmemiş ve sonrakiler de ona yetişemeyecektir. Resulullah (s.a.a), sancağı ona verip kendisini bir göreve gönderdiğinde Allah'ın izniyle zafer kazanmadan geri dönmüyordu ve daima Cebrail sağında, Mikail de solunda yer alırdı. Beyazdan ve sarıdan (gümüş ve altın olarak) kendi payından artmış yedi yüz dirhemden başka bir şey bırakmadı ki onunla da bir hizmetçi satın almak istiyordu.[3]

السلام) : ص80 كلّها نحوه .

1-*el-Cemel*, s.253.

2-Saduk, *el-Emali*, s.603, h.838, Amr b. Habeşi'den.

3-İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.502, h.42; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.68, h.22, ikisi de Hubeyre b. Yerim'den; *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.1, s.426, h.1720; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.595, h.1013, ikisi de Amr b. Habeşi'den; *Müsned-i Ebu Yelâ*, c.6, s.169, h.6725, Cabir'den; *el-Kâfi*, c.1, s.457, h.8; Tusi, *el-Emali*, s.269, h.501, Ebu Tufeyl, *Hasaisu'l-*

3708 . **عنه**(عليه السلام) ـ من كلامه(عليه السلام) وهُوَ يَستَنفِرُ أهلَ الكوفَةِ لِنُصرَةِ الإمامِ عَلِيٍّ(عليه السلام) فى قِتالِ النّاكِثينَ ـ : لَقَد عَلِمتُم أنَّ عَلِيّاً صَلّى مَعَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وَحدَهُ ، وإنَّهُ يَومَ صَدَّقَ بِهِ لَفى عاشِرَةٍ مِن سِنِّهِ ، ثُمَّ شَهِدَ مَعَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) جَميعَ مَشاهِدِه .

وكانَ مِن اجتِهادِهِ فى مَرضاةِ اللهِ وطاعَةِ رَسولِهِ ، وآثارِهِ الحَسَنَةِ فى الإسلامِ ما قَد بَلَغَكُم ، ولَم يَزَل رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) راضِياً عَنهُ ، حَتّى غَمَّضَهُ بِيَدِهِ ، وغَسَّلَهُ وَحدَهُ وَالمَلائِكَةُ أعوانُهُ ، وَالفَضلُ ابنُ عَمِّهِ يَنقُلُ إلَيهِ الماءَ ، ثُمَّ أدخَلَهُ حُفرَتَهُ ، وأوصاهُ بِقَضاءِ دَينِهِ وعِداتِهِ ، وغَيرِ ذلِكَ مِن اُمورِهِ ، كُلُّ ذلِكَ مِن مَنِّ اللهِ عَلَيهِ[1] .

3709 . **عنه**(عليه السلام) ـ فى خُطبَتِهِ لَمّا أجمَعَ عَلى صُلحِ مُعاوِيَةَ ـ : كانَ أبى(عليه السلام) أوَّلَ مَن استَجابَ للهِ تَعالى ولِرَسولِهِ(صلى الله عليه وآله) ، وأوَّلَ مَن آمَنَ وصَدَّقَ اللهَ ورَسولَهُ ، وقَد قالَ اللهُ تَعالى فى كِتابِهِ المُنزَلِ عَلى نَبِيِّهِ المُرسَلِ : ﴿**أَفَمَن كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ**﴾[2] فَرَسولُ اللهِ الَّذى عَلى بَيِّنَةٍ مِن رَبِّهِ ، وأبِى الَّذى يَتلوهُ ، وهُوَ شاهِدٌ مِنهُ .

وقَد قالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) حينَ أمَرَهُ أن يَسيرَ إلى مَكَّةَ وَالمَوسِمِ بِبَراءَةٍ : «**سِر بِها يا عَلِيُّ ; فَإنّى اُمِرتُ أن لا يَسيرَ بِها إلاّ أنَا أو رَجُلٌ مِنّى ، وأنتَ هُوَ يا عَلِيُّ**» فَعَلِيٌّ مِن رَسولِ اللهِ ، ورَسولُ اللهِ مِنهُ .

وقالَ لَهُ نَبِيُّ اللهِ(صلى الله عليه وآله) حينَ قَضى بَينَهُ وبَينَ أخيهِ جَعفَرِ بنِ أبى طالِبٍ(عليهما السلام)

Eimme, s.80.

١ . شرح نهج البلاغة : ج 14 ص 12 عن تميم بن حذيم الناجى ; بحار الأنوار : ج32 ص89 .

٢ . هود : 17 .

ومَولاهُ زَيدِ بنِ حارِثَةَ فِی ابنَةِ حَمزَةَ : «أمّا أنتَ یا عَلِیُّ فَمِنّی وأنَا مِنکَ ، وأنتَ وَلِیُّ کُلِّ مُؤمِنٍ بَعدی» .

3708-İmam Hasan (a.s) [Kufe halkını Nakisin (Cemel ashabı) güruhuna karşı savaşta İmam Ali'ye (a.s) destek vermeye çağırdığında yaptığı konuşmasından]: Sizler de bilirsiniz ki Ali, tek başına Resulullah'la (s.a.a) birlikte namaz kıldı. Onu tasdik ettiğinde on yaşında idi. Sonra da tüm savaşlarında Resulullah'ın (s.a.a) yanında yer aldı.

Onun Allah'ın rızası yolunda ve Resulüne itaatteki ciddi çabası ve İslam'daki güzel izlerine dair bilgi size ulaşmıştır. Resulullah (s.a.a), hep ondan razı idi; ta ki kendi eliyle Peygamberin gözlerini kapadı; tek başına onu yıkıyordu, melekler de yardımcılarıydı onun; amcası oğlu Fazl da su taşıyordu ona. Sonra onu kabrine indirdi. Peygamber, kendi borcunu, vaatlerini ve diğer işlerini yerine getirmesini vasiyet etti ona. Tüm bunlar Allah'ın ona lütuflarındandır.[1]

3709-İmam Hasan (a.s) [Muaviye ile sulh etmek için geldiğinde yaptığı konuşmasında]: Babam, Allah ve Resulünün davetine ilk icabet eden kimseydi; ilk iman edip Allah ve Resulünü tasdikleyendi. Yüce Allah, Peygamberine indirilmiş kitabında şöyle buyurmuştur: *"Rabbi tarafından açık bir delile dayanan ve kendisini ondan bir şahidin izlediği..."*[2] Resulullah, Rabbi tarafından açık bir delile dayanan kişidir; babam da onu izleyen ve ondan olan şahittir.

Resulullah (s.a.a), hac mevsiminde Beraat suresiyle ona Mekke'ye doğru yola çıkmasını emredince kendisine şöyle buyurdu: **"Ya Ali! Bunu (Beraat suresini) sen götürmelisin! Zira ben, onu kendim götürmem veya benden olan bir kişinin götürmesiyle emrolundum ki işte o kişi sensin ya Ali!"** Öyleyse Ali Resulullah'tandır ve Resulullah da ondandır.

Allah Resulü (s.a.a), onunla kardeşi Cafer b. Ebutalib ve kölesi Zeyd b. Harise arasında Hamza'nın kızı hakkında hakemlik ettiğinde

---

1-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.14, s.12, Temim b. Huzeym Naci'den; *Biharu'l-Envar*, c.32, s.89.

2-Hud, 17.

şöyle buyurdu: **"Sana gelince ya Ali! Sen bendensin, ben de sendenim ve sen, benden sonra her müminin velisisin."**

فَصَدَّقَ أبی رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) سابِقاً ووَقاهُ بِنَفسِه ، ثُمَّ لَم یَزَل رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) فی کُلِّ مَوطِن یُقَدِّمُهُ ولِکُلِّ شَدیدَة یُرسِلُهُ ، ثِقَةً مِنهُ ، وطُمَأنینَةً إلَیه ، لِعلمِه بِنَصیحَتِه للهِ ورَسولِه(صلی الله علیه وآله) ، وإنَّهُ أقرَبُ المُقَرَّبینَ مِنَ اللهِ ورَسولِه ، وقَد قالَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ : ﴿وَ السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ * أُوْلَائِکَ الْمُقَرَّبُونَ﴾[1] وکانَ أبی سابِقَ السّابِقینَ إلَی اللهِ عَزَّ وجَلَّ وإلی رَسولِه(صلی الله علیه وآله) وأقرَبَ الأَقرَبینَ ، فَقَد قالَ اللهُ تَعالی : ﴿لاَ یَسْتَوِی مِنکُم مَّنْ أَنفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَ قَـتَلَ أُوْلَائِکَ أَعْظَمُ دَرَجَةً﴾[2] .

فَأبی کانَ أوَّلَهُم إسلاماً وإیماناً ، وأوَّلَهُم إلَی اللهِ ورَسولِه هِجرَةً ولُحوقاً ، وأوَّلَهُم عَلی وُجدِه ووُسعِه نَفَقَةً ، قالَ سُبحانَهُ : ﴿وَ الَّذِینَ جَآءُو مِن بَعْدِهِمْ یَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لاِخْوَانِنَا الَّذِینَ سَبَقُونَا بِالاْیمَانِ وَ لاَ تَجْعَلْ فِی قُلُوبِنَا غِلاًّ لِّلَّذِینَ ءَامَنُواْ رَبَّنَآ إِنَّکَ رَءُوفٌ رَّحِیمٌ﴾[3] فَالنّاسُ مِن جَمیعِ الاُمَمِ یَستَغفِرونَ لَهُ بِسَبَقِه إیّاهُمُ الإیمانَ بِنَبِیِّه(صلی الله علیه وآله) ، وذلِکَ أنَّهُ لَم یَسبِقهُ إلَی الإیمانِ أحَدٌ ، وقَد قالَ اللهُ تَعالی : ﴿وَ السَّابِقُونَ الاْوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِینَ وَالاْنصَارِ وَ الَّذِینَ اتَّبَعُوهُم بِإِحْسَانٍ﴾[4] فَهُوَ سابِقُ جَمیعِ السّابِقینَ ، فَکَما أنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ فَضَّلَ السّابِقینَ عَلَی المُتَخَلِّفینَ وَالمُتَأَخِّرینَ ، فَکَذلِکَ فَضَّلَ سابِقَ السّابِقینَ عَلَی السّابِقینَ[5] .

---

١ . الواقعة : 10 و 11 .

٢ . الحدید : 10 .

٣ . الحشر : 10 .

٤ . التوبة : 100 .

٥ . الأمالی للطوسی : ص562 ح1174 عن عبد الرحمن بن کثیر ; ینابیع المودّة : ج3 ص366 ح3 نحوه

Babam önceden Resulullah'ı (s.a.a) tasdik etti ve canıyla onu korudu. Resulullah (s.a.a), her savaşta hep onu öne çıkarırdı, her zorluğa onu gönderirdi; çünkü ona güveniyordu; Allah ve Resulü için hayır istediğini biliyordu. O, Allah ve Resulüne yakın olanların en yakınıydı. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Öne geçenler ise öne geçenlerdir. İşte onlar (Allah'a) yaklaştırılmış kimselerdir."*[1] Babam, Allah ve Resulüne yönelmede öne geçenlerin en önünde ve yakın olanların en yakınıydı. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Sizden, fetihten önce mallarını harcayan ve savaşan, başkalarıyla bir değildir; onlar, derece bakımından pek üstündürler."*[2]

Babam, İslam ve iman bakımından onların birincisiydi; Allah ve Resulüne hicret edip katılmada onların ilkiydi. Sahip olduğunda imkânı ölçüsünde infak etmede yine onların birincisiydi. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Onlardan sonra gelenler ise şöyle derler: "Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin tutturma! Ey Rabbimiz! Şüphesiz sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin."*[3] Dolayısıyla peygamberine (s.a.a) iman etmedeki önceliğinden dolayı bütün ümmetlerden olan insanlar onun için istiğfar etmektedirler. Zira iman konusunda hiç kimse ondan öne geçmemiştir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Öne geçen Muhacirler ve Ensar ile onlara güzellikle uyanlar..."*[4] O, bütün öne geçmişlerin önündedir. Yüce Allah öncüleri, yerinde kalanlardan ve geri duranlardan üstün kıldığı gibi öncülerin öncüsünü de öncülere üstün kılmıştır.[5]

وكلاهما عن الإمام الصادق عن أبيه عن الإمام زين العابدين(عليهم السلام) .

1-Vakıa, 10-11.
2-Hadid, 10.
3-Haşr, 10.
4-Tevbe, 100.
5-Tusi, *el-Emali*, s.562, h.1174, Abdurrahman b. Kesir'den; *Yenabiu'l-Mevedde*, c.3, s.366, h.3, ikisi de İmam Sadık'tan (a.s), babasından (a.s), İmam Zeynelabi-

3 / 4

الإمامُ الحُسَينُ بنُ عَلِيٍّ سَيِّدُالشُّهَداء

3710 . **تاريخ دمشق عن مولى لحذيفة** : كانَ حُسَينُ بنُ عَلِيٍّ آخذاً بذراعى فى أيّامِ المَوسِمِ ، قالَ : ورَجُلٌ خَلفَنا يَقولُ : اللّهُمَّ اغفِر لَهُ ولاُمِّه ، فَأطالَ ذلکَ ، فَترَکَ الحُسَينُ ذراعى وأقبَلَ عَلَيهِ فَقالَ : قَد آذَيتَنا مُنذُ اليَومِ ، تَستَغفِرُ لى ولاُمّى وتَترُکُ أبى ؟ وأبى خَيرٌ مِنّى ومِن اُمّى[1] .

3711 . **أُسد الغابة عن إسماعيل بن رجاء عن أبيه** : كُنتُ فى مَسجِدِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فى حَلقَةٍ فيها أبو سَعيد الخُدرِيُّ وعَبدُ اللهِ بنُ عَمرو ، فَمَرَّ بنا حُسَينُ بنُ عَلِيٍّ ، فَسَلَّمَ ، فَرَدَّ القَومُ السَّلامَ ، فَسَكَتَ عَبدُ اللهِ حَتّى فَرَغوا ، رَفَعَ صَوتَهُ وقالَ : وعَلَيکَ السَّلامُ ورَحمَةُ اللهِ وبَرَكاتُهُ ، ثُمَّ أقبَلَ عَلَى القَومِ ، فَقالَ : أ لا اُخبِرُكُم بِأحَبِّ أهلِ الأَرضِ إلى أهلِ السَّماءِ ؟ قالوا : بَلى . قالَ : هُوَ هذَا الماشى ; ما كَلَّمَنى كَلِمَةً مُنذُ لَيالى صِفّينَ ، ولاَن يَرضى عَنّى أحَبُّ إلَيَّ مِن أن يَكونَ لى حُمرُ النَّعَمِ . قالَ أبو سَعيد : أ لا تَعتَذِرُ إلَيهِ ؟ قالَ : بَلى ، قالَ : فَتَواعَدا أن يَغدُوا إلَيهِ .

قالَ : فَغَدَوتُ مَعَهُما ، فَاستَأذَنَ أبو سَعيد ، فَأذِنَ لَهُ ، فَدَخَلَ ، ثُمَّ استَأذَنَ عَبدُ اللهِ ، فَلَم يَزَل بِهِ حَتّى أذِنَ لَهُ .

فَلَمّا دَخَلَ قالَ أبو سَعيد : يَابنَ رَسولِ اللهِ ، إنَّکَ لَمّا مَرَرتَ بِنا أمسِ ـ فَأخبَرَهُ بِالَّذى كانَ مِن قَولِ عَبدِ اللهِ بنِ عَمرو ـ .

---

din'den (a.s).

١ . تاريخ دمشق : ج14 ص183 و ج42 ص414 .

فَقالَ حُسَينٌ : أعَلِمتَ يا عَبدَ اللهِ أنّی أحَبُّ أهلِ الأَرضِ إلی أهلِ السَّماءِ ؟

4/3

ŞEHİTLER EFENDİSİ İMAM HÜSEYİN (A.S)

3710-*Tarih-i Dımeşk* [Huzeyfe'nin azat ettiği kölesinden]: Hac mevsimi idi ve Hüseyin b. Ali (a.s) kolumdan tutmuş olduğu halde gidiyorduk. Arkamızda bulunan biri "Allahım, ona ve annesine mağfiret eyle!" dedi. Adam bu sözü uzattı [sürekli tekrarladı]. Bunun üzerine Hüseyin (a.s), kolumu bırakıp adama doğru yöneldi ve ona dedi ki: Bugün bize eziyet edip durdun; benim ve annemin hakkında mağfiret diliyorsun da babamı terk mi ediyorsun? Oysaki babam benden de annemden de üstündür.[1]

3711-*Usdu'l-Gabe* [İsmail b. Reca'dan babasından]: Resulullah'ın (s.a.a) mescidinde aralarında Ebu Said Hudri ve Abdullah b. Amr'ın bulunduğu bir cemaatin içindeydim. O sırada Hüseyin b. Ali yanımızdan geçti ve selam verdi. Cemaat selamına cevap verdi. Abdullah, herkes cevabını tamamlayıncaya kadar sükût etti, sonra sesini yükselterek "Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun" dedi. Sonra da cemaate dönerek "Size gök ehline yer ehlinin en sevgilisini haber vermemi ister misiniz?" dedi. Onlar da "Evet" dediler. Dedi ki: "İşte şu yürümekte olan kişi! Sıffın gecelerinden bugüne dek benimle tek kelime dahi konuşmamış. Eğer benden razı olursa bu benim için kırmızı tüylü develerden daha sevimlidir." Ebu Said Hudri dedi ki: 'Ondan özür dilemek istemez misin?' O, "Evet, isterim" dedi. Bunun üzerine ertesi gün onun yanına gitmeyi kararlaştırdılar.

Ertesi gün ben de o ikisiyle birlikte gittim. Ebu Said izin istedi. Ona izin verince içeri girdi. Sonra Abdullah izin istedi ve o kadar ısrar etti ki sonunda ona da izin verdi.

O da içeri girince Ebu Said dedi ki: Ey Resulullah'ın evladı! Dün sen yanımızdan geçtiğinde…[Ona Abdullah b. Amr'ın sözünü anlattı].

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.14, s.183 ve c.42, s.414.

Hüseyin (a.s) dedi ki: Ey Abdullah! Benim gök ehline yer ehlinin en sevgilisi olduğumu biliyor musun?

قالَ : إی ورَبِّ الکَعبَةِ . قالَ : فَما حَمَلَکَ عَلی أن قاتَلتَنی وأبی یَومَ صِفّینَ ؟ فَوَاللهِ لاَبی کانَ خَیراً مِنّی . قالَ : أجَل[1] .

3712 . **کتاب سلیم بن قیس** : حَجَّ الحُسَینُ بنُ عَلیٍّ صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِ وعَبدُ اللهِ بنُ عَبّاس وعَبدُ اللهِ بنُ جَعفَر مَعَهُ ، فَجَمَعَ الحُسَین(علیه السلام) بَنی هاشِم رِجالَهُم ونِساءَهُم ومَوالِیَهُم وشیعَتَهُم مَن حَجَّ مِنهُم ، ومِنَ الأَنصارِ مِمَّن یَعرِفُهُ الحُسَین(علیه السلام) وأهلُ بَیتِه ، ثُمَّ أرسَلَ رُسُلا : لا تَدَعوا أحَداً مِمَّن حَجَّ العامَ مِن أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) المَعروفینَ بالصَّلاحِ وَالنُّسُکِ إلاَّ أجمِعوهُم لی ، فَاجتَمَعَ إلَیهِ بِمِنیً أکثَرُ مِن سَبعِمِئَةِ رَجُل وهُم فی سُرادِقِهِ عامَّتُهُم مِنَ التّابِعینَ ونَحوٌ مِن مِئَتَی رَجُل مِن أصحابِ النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله)وغَیرِهِم .

فَقامَ فیهِمُ الحُسَین(علیه السلام) خَطیباً ، فَحَمِدَ اللهَ وأثنی عَلَیهِ . . . إلی أن قالَ : أنشُدُکُمُ اللهَ ، أ تَعلَمونَ أنَّ عَلیَّ بنَ أبی طالِب کانَ أخا رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) حینَ آخی بَینَ أصحابِهِ ، فَآخی بَینَهُ وبَینَ نَفسِهِ وقالَ : «**أنتَ أخی وأنَا أخوکَ فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ**» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أنشُدُکُمُ اللهَ ، هَل تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) اشتَری مَوضِعَ مَسجِدِهِ ومَنازِلِهِ فَابتَناهُ ، ثُمَّ ابتَنی فیهِ عَشَرَةَ مَنازِلَ ; تِسعَةً لَهُ ، وجَعَلَ عاشِرَها فی وَسَطِها لاَبی ، ثُمَّ سَدَّ کُلَّ باب شارِعٍ إلَی المَسجِدِ غَیرَ بابِهِ ، فَتَکَلَّمَ فی ذلِکَ مَن تَکَلَّمَ ، فَقالَ(صلی الله علیه وآله) : «**ما أنَا سَدَدتُ أبوابَکُم وفَتَحتُ بابَهُ ، ولکِنَّ اللهَ أمَرَنی بِسَدِّ أبوابِکُم وفَتحِ بابِهِ**» . ثُمَّ نَهَی النّاسَ أن یَناموا فِی المَسجِدِ غَیرَهُ ، وکانَ یُجنِبُ فِی المَسجِدِ ومَنزِلُهُ فی مَنزِلِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ،

---

۱ . أُسد الغابة : ج3 ص347 ح3092 ، تاریخ دمشق : ج31 ص275 ، المعجم الأوسط : ج4 ص181 ح3917 نحوه ، کنز العمّال : ج11 ص343 ح31695 .

فَوُلِدَ لِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ولَهُ فيهِ أولادٌ ؟

Dedi ki: 'Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki evet!' Hüseyin (a.s), "O halde ne diye Sıffın'da bana ve babama karşı savaştın? Allah'a yemin olsun ki babam benden daha üstündü" dedi. Abdullah da: "Evet" dedi.[1]

3712-*Kitab-ı Süleym b. Kays*: Hüseyin b. Ali (a.s), hac yaptı; Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Cafer de onunla birlikteydi. Hüseyin (a.s), Haşimoğullarına mensup bütün erkekleri, kadınları, onların azat ettikleri kölelerini ve aralarından hacca gelmiş olan tüm takipçilerini, Ensardan Hüseyin'i (a.s) ve Ehlibeytini tanıyan herkesi topladı. Sonra elçiler gönderip buyurdu ki: 'Resulullah'ın (s.a.a) ashabından bu yıl hacca gelmiş salah ve ibadetle maruf kim varsa hepsini benim için toplayın.' Bunun üzerine Mina'da yediyüzden fazla kişi Hüseyin'in (a.s) çadırında bir araya toplandı. Onların çoğu tabiindendi. Yaklaşık ikiyüz kişi de Peygamberin (s.a.a) ashabından ve diğerlerindendi.

Hüseyin (a.s), onların arasında konuşmak üzere ayağa kalktı. Allah'a hamd-ü senada bulundu… Şöyle buyurdu: Sizleri Allah'a yemin veriyorum; acaba Ali b. Ebutalib'in Resulullah'ın (s.a.a) kardeşi olduğunu, ashabı arasında kardeşlik tesis ettiğinde onunla kendisi arasında kardeşlik tesis edip: **"Dünyada ve ahirette sen benim kardeşim, ben de senin kardeşinim"** buyurduğunu biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet.

Dedi ki: Sizi Allah'a yemin veriyorum; Resulullah (s.a.a) mescidinin ve evlerinin yerini satın alıp yaptığında oraya on ev yaptı; dokuzu kendisine aitti ve onuncusunu, onların ortasında babam için belirledi. Sonra da babamın kapısı hariç [evlerden] mescide açılan tüm kapıları kapadı. Bu konuda bazıları konuşunca da [Peygamber (s.a.a)] şöyle buyurdu: **"Sizin kapılarınızı ben kapamadım ve onun kapısını da ben açmadım. Fakat Allah bana, sizin kapılarınızı kapamayı ve onun kapısını açmayı emretti."** Sonra da onun haricindeki insanların mescitte uyumalarını yasakladı. Mescitte cünüp olurdu; evi, Resulul-

---

1-*Usdu'l-Gabe,* c.3, s.347, h.3092; *Tarih-i Dımeşk,* c.31, s.275; *el-Mucemu'l-Evsat,* c.4, s.181, h.3917; *Kenzu'l-Ummal,* c.11, s.343, h.31695.

lah'ın (s.a.a) evinin içindeydi; orada Resulullah (s.a.a) ve onun çocukları dünyaya geldi. Bunu biliyor musunuz?

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ فَتَعلَمونَ أنَّ عُمَرَ بنَ الخَطّابِ حَرَصَ عَلى كُوَّةٍ قَدرَ عَينِه يَدَعُها مِن مَنزِلِه إلَى المَسجِدِ ، فَأَبى عَلَيه ، ثُمَّ خَطَبَ(صلى الله عليه وآله) قالَ : «**إنَّ اللهَ أمَرَ موسى أن يَبنِيَ مَسجِداً طاهِراً لا يَسكُنُهُ غَيرُهُ وغَيرُ هارونَ وَابنيهِ ، وإنَّ اللهَ أمَرَنى أن أبنِيَ مَسجِداً طاهِراً لا يَسكُنُهُ غَيرى وغَيرُ أخى وَابنَيه**» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قال : أنشُدُكُمُ اللهَ ، أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) نَصَبَهُ يَومَ غَديرِ خُمٍّ فَنادى لَهُ بِالوِلايَةِ وقالَ : «**لِيُبَلِّغِ الشّاهِدُ الغائِبَ**» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أنشُدُكُمُ اللهَ ، أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ لَهُ فى غَزوَةِ تَبوكَ : «**أنتَ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى ، وأنتَ وَلِيُّ كُلِّ مُؤمِنٍ بَعدى**» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أنشُدُكُمُ اللهَ ، أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) حينَ دَعَا النَّصارى مِن أهلِ نَجرانَ إلَى المُباهَلَةِ لَم يَأتِ إلاّ بِهِ وبِصاحِبَتِهِ وَابنَيهِ ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أنشُدُكُمُ اللهَ ، أ تَعلَمونَ أنَّهُ دَفَعَ إلَيهِ اللِّواءَ يَومَ خَيبَرَ ثُمَّ قالَ : «**لاَدفَعُهُ إلى رَجُلٍ يُحِبُّهُ اللهُ ورَسولُهُ ، ويُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، كَرّار غَيرِ فَرّار ، يَفتَحُهَا اللهُ عَلى يَدَيه**» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بَعَثَهُ بِبَراءَةٍ وقالَ : «**لا يُبَلِّغُ عَنّى إلاّ أنَا أو**

رَجُلٌ مِنّی» ؟

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Ömer b. Hattab, evinin duvarından mescide bakabileceği ufak bir deliği açık bırakması için ısrar etmişti. Fakat Peygamber (s.a.a) bunu kabul etmemiş, sonra da şöyle buyurmuştu: "Allah, Musa'ya temiz bir mescit yapmasını, kendisiyle Harun ve onun iki oğlu dışında hiç kimsenin de oraya yerleşmemesini emretti. Allah, bana da temiz bir mescit yapmamı, benimle kardeşim ve onun iki oğlunun dışında hiç kimsenin oraya yerleşmemesini emretti." Bunu da biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Sizi Allah'a yemin veriyorum; Resulullah'ın (s.a.a) Gadir-i Hum gününde onu atadığını ve yüksek sesle velayetini açıklayıp: "Burada olanlar, olmayanlara duyursun" buyurduğunu biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Sizi Allah'a yemin veriyorum; Resulullah'ın (s.a.a) Tebük savaşında ona: "Senin bana olan konumun, Harun'un Musa'ya olan konumu gibidir ve sen benden sonra her müminin velisisin" buyurduğunu biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Sizi Allah'a yemin veriyorum; Resulullah'ın (s.a.a) Necran ehlinden olan Hıristiyanları mübaheleye çağırdığında sadece onu, onun eşini ve onun iki oğlunu getirdiğini biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Sizi Allah'a yemin veriyorum; Hayber gününde sancağı ona verdiğini, sonra da: "Sancağı öyle bir yiğide veriyorum ki Allah ve Resulü onu sever; o da Allah ve Resulünü sever. O, ardı ardına saldıran, asla kaçmayan biridir. Allah, onun elleriyle bu kaleyi fethedecektir" buyurduğunu biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Resulullah'ın (s.a.a) onu Beraat (suresi) ile gönderip "Ben-

den yana ancak ben veya benden olan bir kişi ulaştırır" diye buyurduğunu biliyor musunuz?

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لَم تَنزِل بِهِ شِدَّةٌ قَطُّ إلاّ قَدَّمَهُ لَها ثِقَةً بِهِ ، وإنَّهُ لَم يَدعُهُ بِاسمِهِ قَطُّ إلاّ أن يَقولَ : يا أخى ، وَادعوا لى أخى ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قَضى بَينَهُ وبَينَ جَعفَر وزَيد فَقالَ لَهُ : «يا عَلِيُّ ، أنتَ مِنّى وأنَا مِنكَ ، وأنتَ وَلِيُّ كُلِّ مُؤمِن ومُؤمِنَةٍ بَعدى» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّهُ كانَت لَهُ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) كُلَّ يَوم خَلوَةٌ ، وكُلَّ لَيلَةٍ دَخلَةٌ ، إذا سَأَلَهُ أعطاهُ وإذا سَكَتَ أبدَأَهُ ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَضَّلَهُ عَلى جَعفَر وحَمزَةَ حينَ قالَ لِفاطِمَةَ(عليها السلام) : «زَوَّجتُكِ خَيرَ أهلِ بَيتى ; أقدَمَهُم سِلماً ، وأعظَمَهُم حِلماً ، وأكثَرَهُم عِلماً» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قال : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ : «أنَا سَيِّدُ وُلدِ آدَمَ ، وأخى عَلِيٌّ سَيِّدُ العَرَبِ ، وفاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِساءِ أهلِ الجَنَّةِ ، وَابنايَ الحَسَنُ وَالحُسَينُ سَيِّدا شَبابِ أهلِ الجَنَّةِ» ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) أمَرَهُ بِغُسلِهِ ، وأخبَرَهُ أنَّ جَبرَئيلَ يُعينُهُ عَلَيهِ ؟

قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Resulullah'a (s.a.a) ne zaman bir sıkıntı indiyse hep onu öne çıkardığını; zira kendisine güvendiğini; onu **"Ey kardeşim!' (veya) 'Bana kardeşimi çağırın"** demeden direkt ismiyle çağırdığının asla vaki olmadığını biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Resulullah'ın (s.a.a), onunla Cafer ve Zeyd arasında hakemlik ettiğinde kendisine: **"Ya Ali! Sen bendensin, ben de sendenim. Sen benden sonra her mümin erkeğin ve kadının velisisin"** diye buyurduğunu biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Biliyor musunuz ki onun her gün Resulullah'la (s.a.a) gizli görüşmesi, her akşam özel bir meclisi vardı; babam sorduğunda Resulullah (s.a.a) cevabını verir, sustuğunda ise konuşmaya başlardı?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Resulullah (s.a.a), kızı Fatıma'ya (a.s); **"Ben Ehlibeytimin en hayırlısı, İslam'ı ilk kabul eden, hilim açısından onların en halimi ve ilim açısından onların en âlimi olan biriyle seni evlendirdim"** buyurduğunda bu sözü ile babam Ali'yi Cafer ve Hamza'dan üstün kıldı. Bunu da biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Acaba Resulullah'ın (s.a.a); **"Ben Âdemoğullarının efendisiyim, kardeşim Ali de Arapların efendisidir. Fatıma cennet kadınlarının hanımefendisidir. Bu iki evladım Hasan ve Hüseyin de cennet gençlerinin efendileridir"** buyurduğunu biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

Dedi ki: Acaba Resulullah'ın onu kendisine gusül vermekle görev-

lendirdiğini ve Cebrail'in de ona yardımcı olacağını haber verdiğini biliyor musunuz?

Dediler ki: Vallahi evet!

قالَ : أ تَعلَمونَ أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قالَ فى آخِرِ خُطبَةٍ خَطَبَها : «أيُّهَا النّاسُ ، إنّى تَرَكتُ فيكُمُ الثَّقَلَينِ : كِتابَ اللهِ وأهلَ بَيتى ، فَتَمَسَّكوا بِهِما لَن تَضِلّوا» ؟ قالوا : اللّهُمَّ نَعَم .

فَلَم يَدَع شَيئاً أنزَلَهُ اللهُ فى عَلِىِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) خاصَّةً وفى أهلِ بَيتِهِ مِنَ القُرآنِ ولا عَلى لِسانِ نَبِيِّهِ(صلى الله عليه وآله) إلاّ ناشَدَهُم فيهِ ، فَيَقولُ الصَّحابَةُ : اللّهُمَّ نَعَم ، قَد سَمِعنا ، ويَقولُ التّابِعِىُّ : اللّهُمَّ قَد حَدَّثَنيهِ مَن أثِقُ بِهِ ; فُلانٌ وفُلانٌ .

ثُمَّ ناشَدَهُم أنَّهُم قَد سَمِعوهُ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : «مَن زَعَمَ أنَّهُ يُحِبُّنى ويُبغِضُ عَلِيّاً فَقَد كَذَبَ ، لَيسَ يُحِبُّنى وهُوَ يُبغِضُ عَلِيّاً» فَقالَ لَهُ قائِلٌ : يا رَسولَ اللهِ ، وكَيفَ ذلِكَ ؟ قالَ : «لأنَّهُ مِنّى وأنَا مِنهُ ، مَن أحَبَّهُ فَقَد أحَبَّنى ، ومَن أحَبَّنى فَقَد أحَبَّ اللهَ ، ومَن أبغَضَهُ فَقَد أبغَضَنى ، ومَن أبغَضَنى فَقَد أبغَضَ اللهَ» ؟

فَقالوا : اللّهُمَّ نَعَم ، قَد سَمِعنا ، وتَفَرَّقوا عَلى ذلِكَ[1] .

4 / 4

الإمامُ عَلِىُّ بنُ الحُسَينِ زَينُ العابِدينَ

3713 . **الإمام زين العابدين**(عليه السلام) ـ فى زِيارَةِ الإمامِ عَلِىٍّ(عليه السلام) ـ : السَّلامُ عَلَيكَ يا أمينَ اللهِ فى أرضِهِ ، وحُجَّتَهُ عَلى عِبادِهِ ، السَّلامُ عَلَيكَ يا أميرَ المُؤمِنينَ ، أشهَدُ أنَّكَ جاهَدتَ فى اللهِ حَقَّ جِهادِهِ ، وعَمِلتَ بِكِتابِهِ ، واتَّبَعتَ سُنَنَ نَبِيِّهِ(صلى الله عليه وآله) حَتّى دَعاكَ اللهُ إلى جِوارِهِ ، فَقَبَضَكَ إلَيهِ بِاختِيارِهِ ، وألزَمَ أعداءَكَ الحُجَّةَ مَعَ ما لَكَ مِنَ الحُجَجِ

---

١ . كتاب سليم بن قيس : ج2 ص788 ح26 ، بحار الأنوار : ج33 ص181 ح456 .

البالِغَةِ عَلى جَميعِ خَلقِهِ[1] .

Dedi ki: Resulullah'ın son hutbesinde Müslümanlara hitaben: **"Ben sizin aranızda iki ağır emanet bırakıyorum; onlardan birisi Allah'ın kitabı ve diğeri ise Ehlibeytimdir. Bu iki emanete sımsıkı sarılırsanız asla sapmazsınız"** diye buyurduğunu biliyor musunuz? Dediler ki: Vallahi evet!

Böylece Ali b. Ebutalib ve özellikle onun Ehlibeyti hakkında Kurân'da nazil olan ayetleri ve Peygamberin (s.a.a) dilinden nakledilen faziletleri sayıp döktü. Her defasında da mecliste bulunan sahabelerin şahitlik etmelerini istedi. Onlar da "Evet, vallahi! Biz bunları duyduk." diyorlardı. Tabiinden olanlar ise "Biz de bu faziletleri güvenilir sahabeden duyduk" diyorlardı.

Daha sonra Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydukları hakkında onları yemine verdi: **"Beni sevdiğini söylediği halde Ali'ye düşman olan kimse yalancıdır ve Ali'ye buğzeden kimse beni sevmez." Birisi kalkıp Resulullah'tan (s.a.a) bunun sırrı nedir? diye sorduğunda buyurdu ki: Zira o, bendendir ve ben ondanım; onu seven beni sevmiştir ve beni seven Allah'ı sevmiştir. Ona buğz eden bana buğz etmiştir ve bana buğz eden Allah'a buğz etmiştir."** "Vallahi evet! Biz [bunları] duyduk" dediler ve buna da şahitlik ederek dağıldılar.[2]

4/4

İMAM ALİ B. HÜSEYİN ZEYNELABİDİN (A.S)

3713-İmam Zeynulabidin (a.s) [İmam Ali'nin (a.s) ziyaretinde]: Selam olsun sana ey Allah'ın yeryüzündeki emini ve kulları üzerindeki hücceti! Selam olsun sana ey müminlerin emiri! Şahadet ederim ki sen Allah yolunda hakkıyla cihad ettin; O'nun kitabına amel ettin, Peygamberinin (s.a.a) sünnetlerine uydun. Sonunda Allah seni kendi civa-

---

١ . مصباح المتهجّد : ص738 ح829 ، فرحة الغرى : ص41 كلاهما عن جابر بن يزيد الجعفى ، البلد الأمين : ص295 كلّها عن الإمام الباقر (عليه السلام) .

2-*Kitab-ı Süleym b. Kays*, c.2, s.788, h.26; *Biharu'l-Envar*, c.33, s.181, h.456.

rına çağırdı ve iradesi ile katına aldı seni. Sende bulunan tüm yaratıkları üzerindeki açık delilleriyle birlikte senin düşmanlarına da hücceti tamamladı.[1]

3714 . **عنه**(عليه السلام) ـ من كَلامه فى مَجلس يَزيدَ ـ : أَنَا ابنُ عَلِيٍّ المُرتَضى ، أَنَا ابنُ مَن ضَرَبَ خَراطيمَ الخَلق حَتّى قالوا لا إلهَ إلاَّ اللهُ ، أَنَا ابنُ مَن ضَرَبَ بَينَ يَدَى رَسول الله(صلى الله عليه وآله)بسَيفَين ، وطَعَنَ برُمحَين ، وهاجَرَ الهجرَتَين ، وبايَعَ البَيعَتَين ، وصَلَّى القبلَتَين ، وقاتَلَ ببَدر وحُنَين ، ولَم يَكفُر بالله طَرفَةَ عَين ، أَنَا ابنُ صالح المُؤمنينَ ، ووارث النَّبيّينَ ، وقامع المُلحدينَ ، ويَعسوب المُسلمينَ ، ونور المُجاهدينَ ، وزَين العابدينَ ، وتاج البَكّائينَ ، وأصبَر الصّابرينَ ، وأفضَل القائمينَ من آل ياسينَ ، ورَسول رَبِّ العالَمينَ .

أَنَا ابنُ المُؤَيَّد بجَبرَئيلَ ، المَنصور بميكائيلَ ، أَنَا ابنُ المُحامى عَن حَرَم المُسلمينَ ، وقاتل النّاكثينَ وَالقاسطينَ وَالمارقينَ ، وَالمُجاهد أعداءَهُ النّاصبينَ ، وأفخَر مَن مَشى من قُرَيش أجمَعينَ ، وأوَّل مَن أجابَ وَاستَجابَ لله من المُؤمنينَ ، وأقدَم السّابقينَ ، وقاصم المُعتَدينَ ، ومُبير المُشركينَ ، وسَهم من مَرامى الله عَلَى المُنافقينَ ، ولسان حكمَة العابدينَ ، ناصر دين الله ، ووَلِيِّ أمر الله ، وبُستان حكمَة الله ، وعَيبَة علم الله .

سَمحٌ ، سَخِيٌّ ، بُهلولٌ زَكِيٌّ أبطَحِيٌّ رَضِيٌّ مَرضِيٌّ ، مقدامٌ هَمّامٌ ، صابرٌ صَوّامٌ ، مُهَذَّبٌ قَوّامٌ ، شُجاعٌ قَمقامٌ ، قاطعُ الأَصلاب ، ومُفَرِّقُ الأَحزاب ، أربَطُهُم جَناناً ، وأطبَقُهُم عِناناً ، وأجرَأُهُم لِساناً ، وأمضاهُم عَزيمَةً ، وأشَدُّهُم شَكيمَةً ، أسدٌ باسِلٌ ، وغَيثٌ هاطِلٌ .

1-*Misbahu'l-Müteheccid*, s.738, h.829; *Ferhatu'l-Gariy*, s.41, ikisi de Cabir b. Yezid Cufi'den; *el-Beledu'l-Emin*, s.295, hepsi İmam Bakır'dan (a.s).

يَطحَنُهُم فِى الحُروبِ ـ إذَا ازدَلَفَتِ الأَسِنَّةُ وقَرُبَتِ الأَعِنَّةُ ـ طَحنَ الرَّحى ، ويَذروهُم ذَروَ الرِّيحِ الهَشيمِ ، لَيثُ الحِجازِ ، وصاحِبُ الإعجازِ ، وكَبشُ العِراقِ ، الإمامُ بِالنَّصِّ وَالاستِحقاقِ ، مَكِّيٌّ مَدَنِيٌّ ، أبطَحِيٌّ تِهامِيٌّ ، خَيفِيٌّ عَقَبِيٌّ ، بَدرِيٌّ أُحُدِيٌّ ، شَجَرِيٌّ مُهاجِرِيٌّ ، مِنَ العَرَبِ سَيِّدُها ، ومِنَ الوَغى لَيثُها .

3714-İmam Zeynulabidin (a.s) [Yezid'in meclisinde yaptığı konuşmasında]: Ben, Aliyye'l-Murtaza'nın oğluyum. Ben, insanlar La ilahe illallah diyene dek onların burunlarına kılıç vuranın oğluyum; ben, iki kılıçla Resulullah'ın önünde savaşan, düşmanı iki mızrakla vuran, iki kere hicret eden, iki kere biat eden, iki kıbleye namaz kılan; [kâfirlerle] Bedir ve Huneyn'de savaşan ve bir göz kırpması süresince bile Allah'ı inkâr etmeyenin oğluyum. Ben, müminlerin salihi, peygamberlerin varisi, dinsizleri yok eden, Müslümanların efendisi, mücahitlerin nuru, abidlerin ziyneti, (Allah korkusundan) ağlayanların tacı ve sabırlıların sabırlısı, âlemlerin Rabbinin elçisi olan Âl-i Yasin'in namaz kılanlarının en iyisinin oğluyum. Ben, Cebrail'in onayladığı ve Mikail'in yardım ettiği insanın oğluyum. Ben Müslümanların haremini koruyan, biatten dönenleri, zalimleri ve dinden çıkanları öldüren, kendi düşmanları olan Nasibilerle cihad eden, Kureyş'in hepsinin en iftiharlısı olan, müminlerin içinde Allah'ın davetini ilk kabul eden, imanda herkesten öne geçen, zalimlerin belini kıran, müşrikleri helak eden, Allah'ın münafıklara karşı oklarından bir ok olanın oğluyum. Ben, ibadet edenlerin hikmet dili, Allah dininin yardımcısı, Allah'ın emrinin velisi, Allah'ın hikmet gülistanı ve Allah'ın ilim heybesiyim.

Cömert, bağışlayıcı, güler yüzlü, zeki, düzgün, razı, hoşnut, (savaşlarda) öncü, istekli, sabırlı, çok oruç tutan, nefsini arındırmış olan, (ibadet için) çok kıyam eden, cesur ve mert. [Düşman] nesilleri kesen, (fasık) grupları dağıtan, direnişiyle nefsinin irade dizginini elinde tutan, kalbi herkesten daha güçlü ve daha sabit olan, azmi herkesten güçlü olan, mazlumların hakkını herkesten daha iyi alan, en dayanıklı insan olan, azmi en sabit, savaş meydanlarında kızgın bir aslan gibi olan.

Savaşlarda kendisine yaklaşanları değirmen taşı gibi un ufak ederek mızraklarla yere seren, fırtınanın kumu, tozu, toprağı dağıttığı gibi din düşmanlarını dağıtandır. Hicaz'ın aslanı ve mucize sahibidir o. Irak'ın en kahramanıdır. O, nas ve liyakat esasıyla imamdır. Mekki, Medeni, Ebtahi[1] et-Tihami,[2] Hifi,[3] Akabi'dir.[4] Bedir ve Uhud kahramanıdır, ağacın altında biat eden (Rıdvan biatine katılan) ve Allah için hicret edendir. Arapların efendisi ve savaşların aslanıdır.

1-Ebtah, Müslüman hacıların, veda tavafından önceki gün, Mekke ile Mina (Muhassab) arasında konaklayıp, burada öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kıldıkları, biraz istirahat edip, sabaha karşı veda tavafı için Mekke'ye hareket ettikleri düzlüktür. *Çev.*

2-Tihama, Arabistan'da bir kıyı bölgesinin ismidir. *Çev.*

3-Hif, Mina'da bulunan mescidin ismidir. *Çev.*

4-Akabe biatinin vuku bulduğu Mekke'ye 2 km uzaklıktaki bölge. *Çev.*

وارثُ المَشعَرَين ، وأبُو السِّبطَين الحَسَن وَالحُسَين ، مَظهَرُ العَجائب ، ومُفَرِّقُ الكَتائب ، وَالشِّهابُ الثّاقبُ ، وَالنّورُ العاقبُ ، أسَدُ الله الغالبُ ، مَطلوبُ كُلِّ طالب ، غالبُ كُلِّ غالب ، ذاکَ جَدّی عَلِیُّ بنُ أبی طالب[1] .

5 / 4

الإمامُ مُحَمَّدُ بنُ عَلِیٍّ الباقرُ

3715 . **الإمام الباقر**(علیه السلام) ـ فی وَصف عَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : وإن كانَ صاحِبُكُم لَيَجلِسُ جِلسَةَ العَبد ، ويَأكُلُ إكلَةَ العَبد ، ويُطعِمُ النّاسَ خُبزَ البُرِّ وَاللَّحمَ ، ويَرجِعُ إلىأهله فَيَأكُلُ الخُبزَ وَالزَّيتَ ، وإن كانَ لَيَشتَرِی القَميصَ السُّنبُلانِیَّ ثُمَّ يُخَيِّرُ غُلامَهُ خَيرَهُما ، ثُمَّ يَلبَسُ الباقِیَ ، فَإذا جازَ أصابِعَهُ قَطَعَهُ ، وإذاجازَ كَعبَهُ حَذَفَهُ ، وما وَرَدَ عَلَيه أمرانِ قَطُّ كلاهُما لله رِضیً إلاّ أخَذَ بأشَدِّهما عَلی بَدَنه . ولَقَد وَلِیَ النّاسَ خَمسَ سِنينَ فَما وَضَعَ آجُرَّةً عَلی آجُرَّة ولا لَبِنَةً عَلی لَبِنَة ، ولا أقطَعَ قَطيعَةً ، ولا أورَثَ بَيضاءَ ولا حَمراءَ إلاّ سَبعَمِئَة درهَم فَضَلَت من عَطاياهُ ، أرادَ أن يَبتاعَ لأهله بها خادماً ، وما أطاقَ أحَدٌ عَمَلَهُ ، وإن كانَ عَلِیُّ بنُ الحُسَين(علیهما السلام)لَيَنظُرُ فی كِتاب من كُتُب عَلِیٍّ(علیه السلام) فَيَضرِبُ به الأرضَ ويَقولُ : مَن يُطيقُ هذا[2] .

3716 . **عنه**(علیه السلام) : إنَّ اللهَ عَزَّ وجَلَّ نَصَبَ عَلِيّاً(علیه السلام) عَلَماً بَينَهُ وبَينَ خَلقه ، فَمَن عَرَفَهُ كانَ مُؤمناً ، ومَن أنكَرَهُ كانَ كافِراً ، ومَن جَهِلَهُ كانَ ضالاًّ ، ومَن نَصَبَ مَعَهُ شَيئاً كانَ مُشرِكاً ، ومَن جاءَ بِولايَته دَخَلَ الجَنَّةَ ، ومَن جاءَ بِعَداوَته دَخَلَ النّارَ[3] .

---

١ . مقتل الحسين للخوارزمی : ج2 ص70 .

٢ . الكافی : ج8 ص130 ح100 ، الأمالی للطوسی : ص692 ح1470 كلاهما عن محمّد بن مسلم ، الأمالی للصدوق : ص356 ح437 عن محمّد بن قيس ، روضة الواعظين : ص131 كلاهما نحوه .

٣ . الكافی : ج2 ص388 ح20 و ج1 ص437 ح7 وفيه إلی «دخل الجنّة» وكلاهما عن الفضيل بن

Meş'ar ehlinin varisi, Peygamberin iki torunu Hasan ve Hüseyin'in babasıdır. Olağanüstü işlerin mazharı, orduları dağıtan, parlayan yıldız, sürekli yansıyan bir ışıktır o! Allah'ın galip aslanı, her talibin matlubu ve her galibin galibidir o! İşte bu sıfatların sahibi benim ceddim olan Ali b. Ebi Talip'tir.[1]

4/5

İMAM MUHAMMED BAKIR (A.S)

3715-İmam Muhammed Bakır (a.s) [Ali'nin (a.s) vasfında]: Sizin efendiniz köleler gibi oturuyor ve onlar gibi yemek yiyordu. Halka buğday ekmeği ve et yedirdiği halde kendisi ailesine döndüğünde ekmek ve yağ yerdi. İki gömlek aldığında kölesine onlardan istediğini seçmesini buyururdu. Diğerini de kendisi giyerdi. Eğer elbisesinin kolu ve eteği uzun olsaydı onu kesiyordu. Allah'ın beğendiği iki işle karşılaştığında bedeni için en zor olanı seçiyordu.

Beş yıl halka yöneticilik yaptı; bu müddet içerisinde bir tuğlayı bir tuğla ve bir kerpici bir kerpiç üzerine bırakmadı; her hangi bir araziyi kendisine tahsis etmedi; kendisinden sonra beyaz dirhem ve kızıl dinar miras bırakmadı. Geriye kendi payından artırdığı yediyüz dirhem bırakmıştı ki onunla ailesi için bir hizmetçi almak istiyordu. Hiç kimse onun işini yapamazdı. Ali b. Hüseyin (a.s), Ali'nin yazılarından birine bakıyordu. Sonra da onu yere bırakıp şöyle diyordu: Kim buna güç yetirebilir ki?![2]

3716-İmam Bakır (a.s): Yüce Allah, Ali'yi (a.s) kendisi ile yaratıkları arasında bir nişane kılmıştır; kim onu tanırsa mümin olur ve kim de onu inkâr ederse kâfir olur. Onu tanımayan sapkındır ve onun yanında başka bir şeyi ileri sürense müşriktir. Ona dostlukla gelen cennete girer ve onun düşmanlığı ile gelen de cehenneme girer.[3]

يسار .

1-Harezmi, *Maktelu'l-Hüseyn*, c.2, s.70.

2-*el-Kâfi*, c.8, s.130, h.100; Tusi, *el-Emali*, s.692, h.1470, ikisi de Muhammed b. Müslim'den; Saduk, *el-Emali*, s.356, h.437, Muhammed b. Kays'tan; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.131.

3-*el-Kâfi*, c.2, s.388, h.20 ve c.1, s.437, h.7, bu kaynakta "…cennete girer" cüm-

3717 . **عنه**(عليه السلام) : إنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) بابٌ فَتَحَهُ اللهُ ، فَمَن دَخَلَهُ كان مُؤمناً ، ومَن خَرَجَ منهُ كانَ كافراً ، ومَن لَم يَدخُل فيه ولَم يَخرُج منهُ كانَ فِى الطَّبَقَةِ الَّذينَ قالَ اللهُ تَبارَكَ وتَعالى : لى فيهِمُ المَشيئَةُ[1] .

3718 . **عنه**(عليه السلام) : كانَ عَلِيٌّ يَعمَلُ بِكتابِ اللهِ وسُنَّةِ رَسولِه ، فَإذا وَرَدَ عَلَيه شَىءٌ وَالحادِثُ الَّذى لَيسَ فِى الكِتابِ ولا فِى السُّنَّةِ أَلهَمَهُ اللهُ الحَقَّ فيه إلهاماً ، وذلِكَ وَاللهِ مِن المُعضِلاتِ[2] .

6 / 4

الإمامُ جَعفَرُ بنُ مُحَمَّد الصّادِقُ

3719 . **الإمام الصادق**(عليه السلام) ـ لِيونُسَ بنِ أبى وَهب ـ : اِعلَم أنَّ أميرَ المُؤمنينَ(عليه السلام) أفضَلُ عِندَ اللهِ مِن الأئِمَّةِ كُلِّهِم ، ولَهُ ثَوابُ أعمالِهِم ، وعَلى قَدرِ أعمالِهِم فُضِّلوا[3] .

3720 . **عنه**(عليه السلام) : وِلايَتى لاَميرِ المُؤمِنينَ(عليه السلام) أحَبُّ إلَىَّ مِن وِلادَتى مِنهُ[4] .

3721 . **عنه**(عليه السلام) : وِلايَتى لِعَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) أحَبُّ إلَىَّ مِن وِلادَتى

---

lesine kadar, ikisi de Fuzeyl b. Yesar'dan.

١ . الكافى : ج1 ص437 ح8 و ج2 ص388 ح16 كلاهما عن أبى حمزة ، إرشاد القلوب : ص179 كلاهما إلى «كان كافراً» .

٢ . بصائر الدرجات : ص234 ح1 و 2 و 3 كلاهما نحوه وكلّها عن محمّد بن مسلم .

٣ . الكافى : ج4 ص580 ح3 ، تهذيب الأحكام : ج6 ص20 ح45 كلاهما عن يونس بن أبى وهب القصرى ، كامل الزيارات : ص89 ح90 عن أبى وهب البصرى ، المزار للمفيد : ص20 ح2 ، فرحة الغرى : ص75 كلاهما عن أبى وهب القصرى ، مصباح الزائر : ص74 عن يونس بن وهيب القصرى ، جامع الأخبار : ص74 ح98 نحوه .

٤ . الاعتقادات : ص112 .

مِنهُ ; لاِنَّ وِلاَيَتی لَهُ فَرضٌ ، ووِلادَتی مِنهُ فَضلٌ[1] .

3717-İmam Bakır (a.s): Ali (a.s), Allah'ın açmış olduğu bir kapıdır; kim ondan girerse mümin olur ve kim ondan çıkarsa kâfir olur. Ondan girmeyen ve aynı zamanda çıkmayan biri ise yüce Allah'ın kendileri hakkında **"onlar hususunda meşiyyet** (takdir) **bana aittir"** buyurduğu kimselerin zümresinde olur.[2]

3718-İmam Bakır (a.s): Ali (a.s), Allah'ın kitabına ve Resulullah'ın sünnetine amel ederdi. Kitapta ve sünnette bulunmayan bir olayla karşılaştığında Allah ona, o konuda hakkı ilham ederdi. Allah'a yemin olsun ki bu, muammalardandır.[3]

4/6

İMAM CAFER SADIK (A.S)

3719-İmam Sadık (a.s) [Yunus b. Ebu Vahab'a hitaben]: Şunu bilesin ki Emirülmüminin (a.s), Allah katında bütün imamlardan üstündür ve onların amellerinin sevabına sahiptir. Onlara, amelleri ölçüsünde fazilet verilmiştir.[4]

3720-İmam Sadık (a.s): Emirülmüminin'e olan velayetim (dostluğum) ondan olan viladetimden (doğmuş olmamdan) daha sevimlidir bana.[5]

3721-İmam Sadık (a.s): Emirülmüminin'e olan velayetim (dostluğum), ondan olan viladetimden (doğmuş olmamdan) daha sevimlidir

---

١ . الفضائل لابن شاذان : ص106 ، بحار الأنوار : ج39 ص299 ح105 نقلاً عن كتاب الروضة .

2-*el-Kâfi*, c.1, s.437, h.8 ve c.2, s.388, h.16, ikisi de Ebu Hamza'dan; *İrşadu'l-Kulub*, s.179, iki kaynakta da "…Kâfir olur" cümlesine kadar olan bölüm.

3-*Basairu'd-Derecat*, s.234, h.1, 2 ve 3, hepsi Muhammed b. Müslim'den.

4-*el-Kâfi*, c.4, s.580, h.3; *Tehzibu'l-Ahkâm*, c.6, s.20, h.45, ikisi de Yunus b. Ebu Vahab Kasri'den; *Kamilu'z-Ziyarat*, s.89, h.90, Ebu Vahab Basri'den; Müfid, *el-Mezar*, s.20, h.2; *Ferhatu'l-Gariy*, s.75, ikisi de Ebu Vahab Kasri'den; *Misbahu'z-Zair*, s.74, Yunus b. Vuheyb Kasri'den; *Camiu'l-Ahbar*, s.74, h.98.

5-*el-İtikadat*, s.112.

bana; zira ona velayetim (dost olmam) farzdır ve ondan viladetim (doğmuş olmam) fazilettir.[1]

3722 . **عنه**(عليه السلام) : إنَّ وَلِيَّ عَلِيٍّ(عليه السلام) لا يَأكُلُ إلاَّ الحَلالَ ; لأنَّ صاحِبَهُ كانَ كَذلِكَ . . . أما وَالَّذى ذَهَبَ بِنَفسِه ، ما أكَلَ مِنَ الدُّنيا حَراماً قَليلاً ولا كَثيراً حَتّى فارَقَها ، ولا عَرَضَ لَهُ أمرانِ كِلاهُما للهِ طاعَةٌ إلاّ أخَذَ بِأشَدِّهِما عَلى بَدَنِه ، ولا نَزَلَت بِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)شَديدَةٌ قَطُّ إلاّ وَجَّهَهُ فيها ثِقَةً بِه ، ولا أطاقَ أحَدٌ مِن هذِهِ الاُمَّةِ عَمَلَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)بَعدَهُ غَيرُهُ ، ولَقَد كانَ يَعمَلُ عَمَلَ رَجُلٍ كَأنَّهُ يَنظُرُ إلَى الجَنَّةِ وَالنّارِ .

ولَقَد أعتَقَ ألفَ مَملوكٍ مِن صُلبِ مالِه ، كُلُّ ذلِكَ تَحَفّى فيهِ يَداهُ، وتَعَرَّقَ جَبينُه للهِ، التِماسَ وَجهِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ وَالخَلاصَ مِنَ النّارِ ، وما كانَ قوتُهُ إلاَّ الخَلَّ وَالزَّيتَ ، وحَلواهُ التَّمرُ إذا وَجَدَهُ ، ومَلبوسُهُ الكَرابيسُ ، فَإذا فَضَلَ عَن ثِيابِهِ شَيءٌ دَعا بِالجَلَمِ فَجَزَّهُ[2] .

3723 . **عنه**(عليه السلام) ـ فى وَصفِ الإمامِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : وَالَّذى ذَهَبَ بِنَفسِه ، ما أكَلَ مِنَ الدُّنيا حَراماً قَطُّ حَتّى خَرَجَ مِنها ، وَاللهِ إن كانَ لَيَعرِضُ لَهُ الأمرانِ كِلاهُما لِلّهِ عَزَّ وجَلَّ طاعَةٌ ; فَيَأخُذُ بِأشَدِّهِما عَلى بَدَنِه ، وَاللهِ لَقَد أعتَقَ ألفَ مَملوكٍ لِوَجهِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ دَبِرَت فيهِم يَداهُ ، وَاللهِ ما أطاقَ عَمَلَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مِن بَعدِهِ أحَدٌ غَيرُهُ ، وَاللهِ ما نَزَلَت بِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)نازِلَةٌ قَطُّ إلاّ قَدَّمَهُ فيها ثِقَةً مِنهُ بِه ، وإن كانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) لَيَبعَثُهُ بِرايَتِهِ فَيُقاتِلُ ; جَبرَئيلُ عَن يَمينِهِ وميكائيلُ عَن يَسارِهِ ، ثُمَّ

1-İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.106; *Biharu'l-Envar*, c.39, s.299, h.105, er-Ravza kitabından naklen.

٢ . الكافى : ج8 ص163 ح173 عن الحسن الصيقل ، الإرشاد : ج2 ص141 عن سعيد بن كلثوم ، تنبيه الخواطر : ج2 ص148 كلاهما نحوه .

ما يَرجِعُ حَتّى يَفتَحَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ لَهُ[1] .

3722-İmam Sadık (a.s): Ali'nin (a.s) velayetine sahip olan kimse helal dışında bir şey yemez, zira onun efendisi öyle idi… Onun canını alana yemin olsun ki dünyadan ayrılıncaya kadar ne az ne de çok asla haram yemedi. Her ikisinde de Allah'a itaatin bulunduğu iki işle karşılaştığında bedeni için en zor olanı seçerdi. Resulullah (s.a.a), karşısına çıkan her meşakkat ve sıkıntıda onu gönderiyordu; zira ona güveniyordu. Bu ümmet içinde Resulullah'tan sonra Ali'den başka onun ameline güç yetirecek biri yoktu. O, cenneti ve cehennemi gören biri gibi amel ediyordu.

Kendi malından bin köle azad etti. Tüm bunlar, onun el emeği ve alın terinin ürünüydü. Bu işte Allah'ın rızasını ve cehennemden kurtuluşu arıyordu. Katığı sirke ve yağdan başka bir şey değildi. Tatlısı ise [eğer bulsaydı] hurma idi. Elbisesi bezdendi; giysilerinin fazlalığı olunca makas ister ve onu kısaltırdı.[2]

3723-İmam Sadık (a.s) [İmam Ali'nin (a.s) vasfında]: Onun canını alana yemin olsun ki dünyadan ayrılıncaya kadar asla ondan haram yemedi. Allah'a andolsun ki kendisine her ikisinde de Allah'a itaatin bulunduğu iki iş sunulduğunda bunlardan bedeni için en zor olanı seçerdi. Kendi elleriyle kazandığı maldan Allah rızası için bin köle azad etti.

Vallahi Resulullah'ın (s.a.a) ameline kendisinden sonra onun dışında hiç kimse güç yetiremezdi. Allah'a yemin olsun ki Resulullah (s.a.a) ne zaman bir belayla karşılaşsa onu ileri sürerdi, çünkü ona güvenirdi. Resulullah (s.a.a), sancağı ile onu gönderdiğinde savaşa koyulurdu; Cebrail sağında, Mikail de solunda

---

١ . الكافی : ج8 ص164 ح175 عن معاویة بن وهب .

2-*el-Kâfî*, c.8, s.163, h.173, Hasan Saykel'den; *el-İrşad*, c.2, s.141, Said b. Kulsum'dan; *Tenbihu'l-Havatir*, c.2, s.148.

yer alırdı ve Allah onunla zafer sağlamadıkça da geri dönmezdi.[1]

3724 . **عنه**(عليه السلام) ـ فی زیارَةِ الإمامِ عَلیٍّ(عليه السلام) ـ : السَّلامُ عَلَیکَ یاوَصیَّ الأوصیاءِ ، السَّلامُ عَلَیکَ یا عِمادَ الأتقیاءِ ، السَّلامُ عَلَیکَ یا وَلِیَّ الأولیاءِ ، السَّلامُ عَلَیکَ یا سَیِّدَ الشُّهَداءِ ، السَّلامُ عَلَیکَ یا آیَةَ اللهِ العُظمی[٢] .

3725 . **عنه**(عليه السلام) ـ حینَ زارَ قَبرَ الحُسَینِ(عليه السلام) ـ : اللّهُمَّ صَلِّ عَلی أمیرِ المُؤمنینَ عَبدِکَ وأخی رَسولِکَ ، الَّذی انتَجَبتَهُ بِعِلمِکَ ، وجَعَلتَهُ هادیاً لِمَن شِئتَ مِن خَلقِکَ ، وَالدَّلیلَ عَلی مَن بَعَثتَهُ بِرِسالاتِکَ ، ودَیّانَ الدّینِ بِعَدلِکَ ، وفَصلَ قَضائِکَ بَینَ خَلقِکَ ، وَالمُهَیمِنَ عَلی ذلِکَ کُلِّهِ ، وَالسَّلامُ عَلَیهِ ورَحمَةُ اللهِ وبَرَکاتُهُ[٣] .

3726 . **عنه**(عليه السلام) ـ فی زیارَةِ عَلیٍّ(عليه السلام) ـ : السَّلامُ عَلی میزانِ الأعمالِ ، ومُقَلِّبِ الأحوالِ ، وسَیفِ ذِی الجَلالِ[٤] .

3727 . **عنه**(عليه السلام) ـ لَمّا سُئِلَ عَن فَضیلَةِ لاَمیرِالمُؤمنینَ(عليه السلام) لَم یَشرَکهُ فیها غَیرُهُ ـ : فَضَلَ الأقرَبینَ بِالسَّبقِ ، وفَضَلَ الأبعَدینَ بِالقَرابَةِ[٥] .

3728 . **عنه**(عليه السلام) : عَلیٌّ(عليه السلام) بابُ الهُدی ، مَن خالَفَهُ کان کافِراً ، ومَن أنکَرَهُ

1-*el-Kâfi*, c.8, s.164, h.175, Muaviye b. Vahab'dan.

٢ . المزار للشهيد الأوّل : ص90 ، بحار الأنوار : ج10 ص373 ح9 .

٣ . الكافی : ج4 ص572 ح1 عن يونس الكناسی ، كتاب من لايحضره الفقيه : ج2 ص588 ح3197 ، تهذيب الأحكام : ج6 ص 26 ح 53 عن يونس بن ظبيان وكلاهما نحوه .

٤ . المزار للشهيد الأوّل : ص46 عن صفوان ، بحار الأنوار : ج100 ص330 ح29 نقلاً عن الكتاب العتيق الغروی عن صفوان الجمّال من دون إسناد إلی المعصوم .

٥ . نثر الدرّ : ج1 ص352 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص2 وفيه «سبق» بدل «وفضل» .

دَخَلَ النّارَ[1] .

3724-İmam Sadık (a.s) [İmam Ali'nin (a.s) ziyaretinde]: Selam olsun sana ey vasilerin vasisi! Selam olsun sana ey takvalıların dayanağı! Selam olsun sana ey velilerin velisi (Allah dostlarının dostu)! Selam olsun sana ey şehitlerin efendisi! Selam olsun sana ey Allah'ın büyük ayeti![2]

3725-İmam Sadık (a.s) [Hüseyin'in (a.s) kabrini ziyaret ederken]: Allahım! Kuluna ve Resulünün kardeşine, Emirülmüminin'e salât-ü selam eyle! Ona ki kendisini ilminle seçtin ve yaratıklarından istediğine hidayetçi, peygamberliğine seçtiklerin üzerine de delil kıldın; senin adaletinle hüküm verir. Senin kulların arasında hükmünle hakemlik eder; tüm bunları da gözetip koruyandır. Allah'ın selam, rahmet ve bereketleri onun üzerine olsun.[3]

3726-İmam Sadık (a.s) [İmam Ali'nin (a.s) ziyaretinde]: Selam olsun amellerin terazisine, durumları değiştirene ve celal sahibi Allah'ın kılıcına![4]

3727-İmam Sadık (a.s): [Emirülmüminin'e (a.s) özel ve hiç kimsenin şeriki olmadığı faziletine ilişkin sorulduğunda]: Yakınlara (İslam'da sağladığı) öncelikle üstün oldu; uzaklara ise (Peygambere olan) yakınlıkla üstün oldu.[5]

---

١ . ثواب الأعمال : ص249 ح12 عن محمّد بن جعفر .

2-*el-Mezar*, Şehid-i Evvel, s.90; *Biharu'l-Envar*, c.10, s.373, h.9.

3-*el-Kâfi*, c.4, s.572, h.1, Yunus Kennasi'den; *Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.2, s.588, h.3197; *Tehzibu'l-Ahkâm*, c.6, s.26, h.53, Yunus b. Zebyan'dan.

4-*el-Mezar*, Şehid-i Evvel, s.46, Safvan'dan; *Biharu'l-Envar*, c.100, s.330, h.29, *el-Kitabu'l-Atik el-Garevi*, Saffan'dan herhangi bir masuma isnat etmeksizin.

5-*Nesru'd-Dürr*, c.1, s.352; *İbn-i Şehrâşub, el-Menakıb,* c.2, s.2, bu kaynakta "öncelikle" yerine "faziletle" ifadesi yer almıştır.

3728-İmam Sadık (a.s): Ali, hidayet kapısıdır; ona muhalefet eden kâfir olur ve onu inkâr eden ateşe girer.[1]

3729 . **عنه**(عليه السلام) : كانَ أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام) بابَ الله لا يُؤتى إلاّ منهُ ، وسَبيلَهُ الَّذى مَن تَمَسَّکَ بغَيرِه هَلَکَ ، کَذلکَ جَرى حُکمُ الأئمَّةِ(عليهم السلام) بَعدَهُ واحداً بَعدَ واحِد ، جَعَلَهُمُ اللهُ أرکانَ الأَرضِ ، وهُمُ الحُجَّةُ البالغَةُ عَلى مَن فَوقَ الأَرضِ ومَن تَحتَ الثَّرى .

أما عَلِمتَ أنَّ أميرَ المُؤمنينَ(عليه السلام) کانَ يَقولُ : «أنَا قَسيمُ الله بَينَ الجَنَّةِ وَالنّارِ ، وأنَا الفاروقُ الأکبَرُ ، وأنَا صاحِبُ العَصا وَالميسَمِ ، ولَقَد أقَرَّ لى جَميعُ المَلائکَةِ وَالرّوحُ بمِثلِ ما أقَرّوا لمُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) ، ولَقَد حُمِلتُ مِثلَ حَمولَةِ مُحَمَّد ; وهِىَ حَمولَةُ الرَّبِّ ، وإنَّ مُحَمَّداً(صلى الله عليه وآله) يُدعى فَيُکسى ، ويُستَنطَقُ فَيَنطِقُ ، وأُدعى فَأُکسى ، وأُستَنطَقُ فَأَنطِقُ ، ولَقَد أُعطيتُ خِصالاً لَم يُعطَها أحَدٌ قَبلى ، عُلِّمتُ البَلايا وَالقَضايا وفَصلَ الخِطابِ»[٢] .

3730 . **عنه**(عليه السلام) : عَلِىٌّ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّارِ[٣] .

3731 . **تفسير العيّاشى عن يحيى بن مساور الحلبى عن الإمام الصادق**(عليه السلام) : قُلتُ : حَدِّثنى فى عَلِىٍّ حَديثاً . فَقالَ : أشرَحُهُ لَکَ أم أجمَعُهُ ؟ قُلتُ : بَل اجمَعهُ ، فَقالَ :

عَلِىٌّ بابُ هُدىً ; مَن تَقَدَّمَهُ کانَ کافِراً ، ومَن تَخَلَّفَ عَنهُ کانَ کافِراً . قُلتُ : زِدنى . قالَ : إذا کانَ يَومُ القِيامَةِ نُصِبَ مِنبَرٌ عَن يَمينِ العَرشِ لَهُ أربَعٌ وعِشرونَ مِرقاةً ، فَيَأتى عَلِىٌّ وبِيَدِه اللِّواءُ حَتّى يَرتَقِيَهُ ويَرکَبَهُ ويُعرَضَ الخَلقُ عَلَيه ، فَمَن عَرَفَهُ دَخَلَ الجَنَّةَ ، ومَن أنکَرَهُ دَخَلَ النّارَ .

قُلتُ لَهُ : توجَدُ فيهِ مِن کِتابِ الله ؟ قالَ : نَعَم ، ما يَقولُ فى هذِهِ الآيَةِ ، يَقولُ تَبارَکَ

1-*Sevabu'l-Âmal*, s.249, h.12, Muhammed b. Cafer'den.

٢ . الأمالى للطوسى : ص206 ح352 عن سعيد الأعرج ، الاختصاص : ص21 عن المفضّل بن عمر نحوه إلى «تحت الثرى» ، إرشاد القلوب : ص255 وزاد فيه «والأنساب» بعد «والقضايا» .

٣ . تفسير القمّى : ج2 ص324 ، علل الشرائع : ص162 ح1 عن المفضّل بن عمر .

وتَعالى : ﴿فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَ رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ﴾[1] هُوَ وَاللهِ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب[2] .

3729-İmam Sadık (a.s): Emirülmüminin (a.s), Allah'ın kapısıdır ki ancak ondan (Allah'a doğru) gelinir. Allah'ın o yoludur ki ondan başkasına tutunan helak olur. Bir biri ardından gelen imamların durumu da aynıdır. Allah, onları yeryüzünün dayanakları kıldı. Onlar, yerin üstündekilere ve göğün altındakilere yetkin hüccettirler. Bilmez misin ki Emirülmüminin (a.s) şöyle buyurmuştur: "Benim cennet ve cehennemi bölüştüren; benim Faruk-u Ekber; benim asanın ve kızgın demirin sahibi! Bütün melekler ve Ruh, Muhammed (s.a.a) için ikrar ettikleri şeyin aynısını benim için de ikrar ettiler. Ben, Muhammed'in (s.a.a) yüklendiği yükü taşıdım ve o, Rabbin (emanet) yükü idi. Muhammed (s.a.a) çağrılacak ve (cennet elbisesi) giydirilecek, konuşturulmak istenecek ve konuşacak; ben de çağrılacağım ve giydirileceğim, konuşturulmak isteneceğim ve konuşacağım. Bana, benden önce hiç kimseye verilmemiş hasletler verilmiştir; belalar, olaylar ve hakemlik etmek bana öğretilmiştir.[3]

3730-İmam Sadık (a.s): Ali, cennet ve cehennemi bölüştürendir.[4]

3731-*Tefsir-i Ayyaşi* [Yahya b. Musavir Halebi'den, İmam Sadık'tan (a.s)]: "Bana Ali hakkında bir hadis buyur!" dedim. Şöyle buyurdu: 'Sana açıklama yapayım mı yoksa kapsamlı bir şey mi söyleyeyim?' Dedim ki: 'Kapsamlı olanı buyur!' O da buyurdu ki: 'Ali, hidayet kapısıdır; ondan öne geçen kâfir olur ve ondan geri kalan da kâfir olur.' Dedim ki: 'Bana daha fazlasını söyle!' Buyurdu ki: 'Kıyamet günü olduğunda arşın sağına yirmi dört basamağı olan bir minber kurulacak. Sonra Ali, elinde sancakla gelip o minberin üzerine çıkıp oturacak ve halk ona sunulacak; kimi tanırsa (teyit ederse) o cennete girecek ve kimi tanımazsa (reddederse) o da cehenneme girecek.'

"Buna dair Allah'ın kitabında bir şey var mıdır?" diye sorduğumda

---

١ . التوبة : 105 .

٢ . تفسير العيّاشى : ج2 ص108 ح121 .

3-Tusi, *el-Emali*, s.206, h.352, Said Ârec'den; *el-İhtisas*, s.21, Mufazzal b. Ömer'den, *İrşadu'l-Kulub*, s.255, bu kaynakta "olaylar" ifadesinin ardından "nesepler" kelimesini de eklemiş.

4-*Tefsir-i Kummi*, c.2, s.324; *İlelu'ş-Şerayi*, s.162, h.1, Mufazzal b. Ömer'den.

şöyle buyurdu: 'Evet, şu ayette ne diyor? Diyor ki: "*Yaptıklarınızı Allah da, Resûlü de, müminler de görecekler*."[1] Vallahi o, (müminlerden murad) Ali b. Ebutalib'dir.[2]

1-Tevbe, 105.
2-*Tefsir-i Ayyaşi*, c.2, s.108, h.121.

3732 . **الإمام الصادق**(عليه السلام) ـ فى دُعاءِ يَومِ الغَديرِ ـ : . . . أميرِ المُؤمنينَ عَلِيٍّ بنِ أبى طالِب عبَدِ الله ، وأخى رَسولِه ، وَالصِّدِّيقِ الأكبَرِ ، وَالحُجَّةِ عَلى بَرِيَّتِه ، المُؤَيَّد بِه نَبِيُّهُ ، ودينُهُ الحَقُّ المُبينُ ، عَلَماً لِدينِ الله ، وخازِناً لِعلمِه ، وعَيبَةُ غَيبِ الله ، ومَوضِعُ سِرِّ الله ، وأمينُ الله عَلى خَلقِه ، وشاهِدُهُ فى بَرِيَّتِه[1] .

3733 . **شرح نهج البلاغة عن زرارة** : قيلَ لِجَعفَرِ بنِ مُحَمَّد(عليهما السلام) : إنَّ قَوماً هاهُنا يَنتَقِصونَ عَلِيّاً(ع) . قالَ : بِمَ يَنتَقِصونَهُ لا أبا لَهُم ؟ ! وهَل فيهِ مَوضِعُ نَقيصَة ؟ ! وَالله ما عَرَضَ لِعَلِيٍّ أمرانِ قَطُّ كلاهُما لِلّه طاعَةٌ إلاّ عَمِلَ بِأشَدِّهما وأشَقِّهما عَلَيه ، ولَقَد كانَ يَعمَلُ العَمَلَ كَأنَّهُ قائِمٌ بَينَ الجَنَّةِ وَالنّار ، يَنظُرُ إلى ثَوابِ هؤُلاءِ فَيَعمَلُ لَهُ ، ويَنظُرُ إلى عِقابِ هؤُلاءِ فَيَعمَلُ لَهُ ، وإن كانَ لَيَقومُ إلَى الصَّلاةِ ، فَإذا قالَ : «وَجَّهتُ وَجهِىَ» تَغَيَّرَ لَونُهُ ، حَتّى يُعرَفَ ذلكَ فى وَجهِه . ولَقَد أعتَقَ ألفَ عَبد مِن كَدِّ يَدِه كُلٌّ مِنهُم يَعرَقُ فيهِ جَبينُهُ ، وتَحَفّى فيه كَفُّهُ ، ولَقَد بُشِّرَ بِعَين نَبَعَت فى مالِه مِثلَ عُنُقِ الجَزورِ ، فَقالَ : «بَشِّرِالوارِثَ بَشَرٍّ» ثُمَّ جَعَلَها صَدَقَةً عَلَى الفُقَراءِ وَالمَساكينَ وَابنِ السَّبيلِ إلى أن يَرِثَ اللهُ الأرضَ ومَن عَلَيها ، لِيَصرِفَ اللهُ النّارَ عَن وَجهِه ، ويَصرِفَ وَجهَهُ عَنِ النّار[2] .

7 / 4

الإمامُ موسَى بنُ جَعفَر الكاظِمُ

3734 . **الإمام الكاظم**(عليه السلام) : إنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) بابٌ مِن أبوابِ الهُدى ; فَمَن دَخَلَ مِن بابِ عَلِيٍّ كانَ مُؤمِناً ، ومَن خَرَجَ مِنهُ كانَ كافِراً ، ومَن لَم يَدخُل فيهِ ولَم يَخرُج مِنهُ كانَ

---

١ . الإقبال : ج2 ص278 عن عمارة بن جوين العبدى .

٢ . شرح نهج البلاغة : ج4 ص110 .

فِی الطَّبَقَةِ الَّذینَ لِلّهِ فیهِمُ المَشیئَةُ[1] .

3732-İmam Sadık (a.s) [Gadir gününün duasında]: Emirülmüminin Ali b. Ebutalib, Allah'ın kulu, Resulünün (s.a.a) kardeşi ve "Sıddık-ı Ekber"dir; kulları üzerine hüccettir. Peygamberi onunla desteklenmiştir. O'nun apaçık hak dinidir. Allah dininin nişanesi ve ilminin haznedarıdır: Allah'ın gaybının heybesidir. Allah'ın sırrının yeridir. Allah'ın, kulları üzerindeki emini ve yaratıkları içindeki şahididir.[2]

3733-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga* [Zürare'den]: İmam Sadık'a (a.s) "Burada Ali'yi yeren bir topluluk var!" dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: Onu neyle ayıplıyorlar, babaları ölesiceler?! Onda ayıplanacak bir yer var mı ki?! Vallahi Ali'ye, her ikisinde de Allah'a itaatin olduğu iki iş sunulduğunda kendisi için en zor olanı seçerdi. Öyle amel ederdi ki sanki cennetle cehennemin arasında durmuştu; onların (cennettekilerin) mükâfatlarına bakıyor, bunun için amel ediyordu; öbür taraftakilerin (cehennemdekilerin) azaplarını görüyor ve bunun için amel ediyordu. Namaza durduğunda ve "Yüzümü Allah'a çevirdim" dediğinde rengi değişirdi. Öyle ki bu, yüzünden belli olurdu. Tümünü kendi el emeği ve alın teri ile kazandığı, ellerini nasırlaştıran maldan bin köle azad etti. Arazisinden kurbanlık bir devenin boğazından kan fışkırdığı gibi bir su kaynağı çıktığını ona müjdelediklerinde buyurdu ki: "Varislere kötü müjde ver!" Sonra orayı dünyanın sonuna kadar olmak üzere fakirler, yoksullar ve yolda kalmışlar için sadaka kıldı; ta ki Allah, ateşi yüzünden ve yüzünü de ateşten çevirsin.[3]

4/7

İMAM MUSA B. CAFER KAZIM (A.S)

3734-İmam Kazım (a.s): Ali (a.s), hidayet kapılarından bir kapıdır; kim Ali'nin kapısından girerse mümin olur ve kim ondan çıkarsa kâfir olur. Kim ona girmez ve (aynı zamanda) ondan çıkmazsa hakla-

---

١ . الکافی : ج2 ص388 ح18 عن إبراهیم بن أبی بکر و ص389 ح21 عن موسی بن بکیر نحوه.

2-*el-İkbal,* c.2, s.278, Ümare b. Cuveyn Abdi'den.

3-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga,* c.4, s.110.

rında Allah'ın meşiyyetinin (takdirinin) bulunduğu zümredeki kimselerden olur.[1]

3735 . **عنه**(عليه السلام) ـ فی دُعائه ـ : أسألُکَ أن تُصَلِّیَ عَلی مَولانا وسَیِّدِنا ورَسولِکَ مُحَمَّد حَبیبِکَ . . . وعَلی أخیه ووَصِیِّه وصِهرِه ووارِثِه ، وَالخَلیفَةِ لَکَ مِن بَعدِه فی خَلقِکَ وأرضِکَ ، أمیرِ المُؤمِنینَ عَلیِّ بنِ أبی طالِب[۲] .

3736 . **عنه**(عليه السلام) ـ فی دُعائه ـ : إلهی . . . قُلتَ وقَولُکَ الحَقُّ لا خُلفَ لَهُ ولا تَبدیلَ ﴿یَوْمَ نَدْعُواْ کُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ﴾[۳] ذلکَ یَومُ النُّشور ﴿إِذَا نُفِخَ فِی الصُّورِ﴾[۴] و﴿بُعْثِرَ مَا فِی الْقُبُورِ﴾[۵] ، اللّهُمَّ إنّی أُقِرُّ وأُشهِدُ ، وأعتَرِفُ ولا أجحَدُ ، وأُسِرُّ وأُظهِرُ ، وأُعلِنُ وأُبطِنُ بأنَّکَ أنتَ اللهُ لا إلهَ إلاّ أنتَ ، وَحدَکَ لا شَریکَ لَکَ ، وأنَّ مُحَمَّداً عَبدُکَ ورَسولُکَ ، وأنَّ عَلیّاً أمیرَ المُؤمِنینَ ، وسَیِّدَ الوَصِیّینَ ، ووارِثَ عِلمِ النَّبِیّینَ ، وقاتِلَ المُشرِکینَ ، وإمامَ المُتَّقینَ ، ومُبیرَ المُنافِقینَ ، ومُجاهِدَ النّاکِثینَ وَالقاسِطینَ وَالمارِقینَ ، إمامی ومَحَجَّتی ، ومَن لا أثِقُ بالأعمالِ وإن زَکَت ، ولا أراها مُنجِیَةً لی وإن صَلُحَت إلاّ بِوِلایَتِه وَالایتِمامِ بِهِ وَالإقرارِ بِفَضائِلِه وَالقَبولِ مِن حَمَلَتِها وَالتَّسلیمِ لِرُواتِها[۶] .

3737 . **عنه**(عليه السلام) ـ لَمّا سَأَلَهُ مُحَمَّدُ بنُ الفُضَیلِ عَن قَولِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ : ﴿أَفَمَن یَمْشِی مُکِبًّا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّن یَمْشِی سَوِیًّا عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِیمٍ﴾[۷] ـ : إنَّ اللهَ ضَرَبَ

1-*el-Kâfî*, c.2, s.388, h.18, İbrahim b. Ebubekir'den ve s.389, h.21, Musa b. Bukeyr'den, bu kaynakta "hidayet" yerine "cennet" ifadesi yer almıştır.

۲ . مهج الدعوات : ص288 ، بحار الأنوار : ج95 ص448 ح1 نقلاً عن الكتاب العتيق الغروی .

۳ . الإسراء : 71 .

۴ . الحاقّة : 13 .

۵ . العاديات : 9 .

۶ . مهج الدعوات : ص282 و ص304 نحوه عن يونس بن بكير عن الإمام الرضا(ع) من دون إسناد إليه(ع) .

۷ . الملک : 23 .

مَثَلَ مَن حادَ عَن وِلايَةِ عَلِيٍّ كَمَن يَمشى عَلى وَجهِهِ لا يَهتَدى لامَرِه، وجَعَلَ مَن تَبِعَهُ سَوِيّاً عَلى صِراط مُستَقيم، وَالصِّراطُ المُستَقيمُ أميرُالمُؤمِنينَ(عليه السلام)[1].

3735-İmam Kazım (a.s) [Duasında]: Senden mevlamız ve efendimiz olan Resulün ve habibin Muhammed'e salât-ü selam göndermeni istiyorum… Onun kardeşi, vasisi, damadı, varisi ve kendisinden sonra yeryüzünde kulların arasındaki halifene, Müminlerin Emiri Ali b. Ebutalib'e salât-ü selam gönder.[2]

3736-İmam Kazım (a.s) [Duasında]: İlahi!.. Buyurdun ki [ve senin sözün haktır; onda aykırılık ve değiştirme olmaz]: "*O gün her insan topluluğunu kendi imamları ile birlikte çağıracağız.*"[3] İşte o gün, haşr edilme günüdür. "*Sura üflendiğinde*"[4] "*kabirdekiler diriltilip dışarı atılacak.*"[5] Allahım! İkrar ve şahadet ediyorum; itirafta bulunuyorum ve inkâr etmiyorum; gizliyor ve açığa vuruyorum; ilan ediyor ve içimde taşıyorum ki sen Allah'sın ve senden başka ilah yoktur; teksin, hiçbir ortağın yoktur. [Şahadet ediyorum ki] Muhammed, senin kulun ve Resulündür. [Şahadet ediyorum ki] Ali, Müminlerin Emiri, vasilerin efendisi, peygamberlerin ilminin varisi, müşriklerin katili, muttakilerin imamı, münafıkları yok eden; Nakısîn, Kasıtîn ve Marıkîn gruplarına karşı cihad eden benim imamım ve yolumdur. Amellerim her ne kadar temiz de olsa onlara güvenmem ve her ne kadar salih olsa da onları kurtarıcı görmem. Ancak onun velayeti ve önderliğine uymakla, faziletlerini ikrar etmekle, bunları nakledenlerden kabul etmek ve bu faziletleri rivayet edenlere teslimiyetle birlikte olursa başka.[6]

3737-İmam Kazım (a.s) [Muhammed b. Fuzeyl, kendisine Yüce Allah'ın "*Şimdi, yüzüstü kapanarak düşe kalka yürüyen mi daha doğru gider, yoksa dosdoğru bir yolda dimdik yürüyen mi?*"[7] sözünü sorduğunda]:

---

١ . الكافى : ج1 ص433 ح91 .

2-*Muhecu'd-Daavat*, s.288; *Biharu'l-Envar*, c.95, s.448, h.1, *el-Kitabu'l-Atik*, el-Garevi'den naklen.

3-İsra, 71.

4-Hakka, 13.

5-Adiyat, 9.

6-*Muhecu'd-Daavat*, s.282 ve s.304, Yunus b. Bukeyr'den İmam Rıza'dan (a.s).

7-Mülk, 22.

Allah, Ali'nin velayetinden sapan kimse için yüzüstü yürüyen ve yolunu bulamayan birini misal vurmuştur. Ona tabi olanı da dimdik olarak doğru yolda kılmıştır. Sırat-ı Mustakim (dosdoğru yol), Emirülmüminin'dir (a.s).[1]

8 / 4

الإمامُ عَلِيُّ بنُ موسَى الرِّضا

3738 . الإمام الرضا(ع) ـ لعَبد الله بن أبان الزَّيّات ـ : أما تَقرأُ كتابَ الله عَزَّ وجَلَّ : ﴿وَ قُلِ اعْمَلُواْ فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَ رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ﴾[2] ؟ قالَ : هُوَ وَاللهِ عَلِيُّ بنُ أبى طالب(ع)[3] .

3739 . عنه(عليه السلام) ـ فى كتابه إلَى المَأمون حينَ سَأَلَهُ عَن مَحض الإسلام ـ : إنَّ الدَّليلَ بَعدَهُ]رَسول الله(صلى الله عليه وآله)[وَالحُجَّةَ عَلَى المُؤمنينَ ، وَالقائمَ بأمرِ المُسلمينَ ، وَالنّاطِقَ عَنِ القُرآنِ ، وَالعالِمَ بأحكامه ، أخوهُ وخَليفَتُهُ ووَصيُّهُ ووَلِيُّهُ ، وَالَّذى كانَ منهُ بمَنزلَة هارونَ من موسى، عَلِيُّ بنُ أبى طالب(عليه السلام) أميرُالمُؤمنينَ، وإمامُ المُتَّقينَ، وقائدُ الغُرِّ المُحَجَّلينَ ، وأفضَلُ الوَصيّينَ ، ووارثُ علمِ النَّبيّينَ وَالمُرسَلينَ[4] .

3740 . عنه(عليه السلام) ـ لَمّا سَأَلَهُ الحَسَنُ بنُ عَلِيِّ بن فَضّال عَن أميرِ المُؤمنينَ(عليه السلام) كَيفَ مالَ النّاسُ عَنهُ إلى غَيره وقَد عَرَفوا فَضلَهُ وسابقَتَهُ ومَكانَهُ من رَسول الله(صلى الله عليه وآله) ؟ ـ : إنَّما مالوا عَنهُ إلى غَيره وقَد عَرَفوا فَضلَهُ ، لأنَّهُ قَد كانَ قَتَلَ من آبائهم وأجدادهم وإخوانهم وأعمامهم وأخوالهم وأقربائهمُ المُحادّينَ لله ولرَسوله عَدَداً كَثيراً ، فَكانَ حقدُهُم عَلَيه لذلكَ فى قُلوبهم ، فَلَم يُحبّوا أن يَتَوَلّى عَلَيهم ، ولَم يَكُن فى قُلوبهم عَلى غَيره

1-*el-Kâfî*, c.1, s.433, h.91.

٢ . التوبة : 105 .

٣ . الكافى : ج1 ص220 ح4 عن عبد الله بن أبان الزيّات ، تفسير العيّاشى : ج2 ص109 ح121 .

٤ . عيون أخبار الرضا : ج2 ص122 ح1 عن الفضل بن شاذان ، تحف العقول : ص416 وزاد فيه «ويعسوب المؤمنين» بعد «قائد الغرّ المحجّلين» .

مِثلُ ذلکَ ; لانَّهُ لَم یَکُن لَهُ فِی الجِهادِ بَینَ یَدَی رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله)مِثلُ ما کانَ لَهُ ، فَلِذلِکَ عَدَلوا عَنهُ ومالوا إلی سِواهُ[1] .

4/8

İMAM ALİ BİN MUSA ER-RIZA (A.S)

3738-İmam Rıza (a.s) [Abdullah b. Eban Zeyyat'a hitaben]: Yüce Allah'ın kitabını [şu sözünü] okumaz mısın; "De ki: "*Yapın yapacağınızı! Yaptıklarınızı Allah da, Resulü de müminler de görmektedirler.*"[2] Dedi ki: Vallahi o (müminlerden murad), Ali b. Ebutalib'dir (a.s).[3]

3739-İmam Rıza (a.s) [Memun, kendisinden İslam'ın özünü sorduğunda ona yazdığı cevaptan]: Doğrusu Resulullah'tan (s.a.a) sonra yol gösterici, müminlerin hücceti, Müslümanların rehberi, Kurân-ı Nâtık, Kurân'ın hükümlerinin âlimi, Peygamberin kardeşi, halifesi, vasisi ve velisi Ali b. Ebutalib'tir. O, Peygambere (s.a.a) nispetle Hârun'un Mûsa'ya nispetle sahip olduğu konuma sahiptir. O; müminlerin emiri, muttakilerin imamı, yüzü ak olanların önderi, vasilerin en üstünü, nebi ve resullerin ilminin varisidir.[4]

3740-İmam Rıza (a.s) [Hasan b. Ali b. Fezzal, İmam Rıza'ya (a.s) Emirülmüminin ile (a.s) ilgili şu soruyu sordu: Nasıl oldu da halk Ali'den (a.s) vazgeçip başkasına yöneldi? Oysaki onun faziletini, geçmişini ve Resulullah (s.a.a) yanındaki makamını biliyorlardı.] İmam Rıza (a.s) şöyle buyurdu: Evet, onun faziletini bildikleri halde başkalarına yöneldiler. Çünkü o, onların, Allah ve Resulüne düşmanlık yapan babalarından, dedelerinden, kardeşlerinden, amca ve dayılarından ve akrabalarından çok sayıda kimseyi öldürmüştü. Ona karşı kinleri işte bundan dolayıydı ve onlara önderlik yapmasını da istemiyorlardı.

---

١ . عیون أخبار الرضا : ج2 ص81 ح15 ، علل الشرائع : ص146 ح3 کلاهما عن الحسن بن علیّ بن فضّال .

2-Tevbe, 105.

3-*el-Kâfi*, c.1, s.220, h.4, Abdullah b. Eban Zeyyat'tan; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.2, s.109, h.121, Yahya b. Musavir'den İmam Sadık'tan (a.s).

4-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.122, h.1, Fazl b. Şazan'dan; *Tuhefu'l-Ukul*, s.416, bu kaynakta "yüzü ak olanların önderi" vasfından sonra "müminlerin efendisi" vasfını da eklemiş.

Diğerlerine karşı ise böyle kinleri yoktu; çünkü diğerleri, cihatta Resulullah'ın (s.a.a) yanında onun gibi değillerdi. Dolayısıyla ondan yüz çevirip başkalarına yöneldiler.[1]

3741 . الكافى عن أحمد بن عمر: سَأَلتُ أَبَا الحَسَن(عليه السلام) لِمَ سُمِّىَ أميرَالمُؤمنينَ(عليه السلام)؟ قالَ : لاَنَّهُ يميرُهُمُ العِلمَ ، أ ما سَمِعتَ فى كتابِ اللهِ ﴿وَ نَميرُ أَهْلَنَا﴾[2] [3] .

3742 . الكافى عن أحمد بن عمر الحلاّل : سَأَلتُ أَبَا الحَسَن(عليه السلام) عَن قَولِه تَعالى : ﴿فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌم بَيْنَهُمْ أَن لَّعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾[4]قالَ: المُؤَذِّنُ أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام)[5].

9 / 4

الإِمامُ مُحَمَّدُ بنُ عَلِيٍّ الجَوادُ

3743 . الإمام الجواد(عليه السلام) : عَلَّمَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَلِيّاً(عليه السلام) أَلفَ كَلِمَةٍ ، كُلُّ كَلِمَةٍ يَفتَحُ أَلفَ كَلِمَةٍ[6] .

3744 . الكافى عن علىّ بن إبراهيم عن أبيه : قالَ عَلِيُّ بنُ حَسّانَ لاَبى جَعفَر(عليه السلام) : يا سَيِّدى إنَّ النّاسَ يُنكِرونَ عَلَيكَ حَداثَةَ سِنِّكَ ، فَقالَ : وما يُنكِرونَ مِن ذلِكَ قَولَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ ؟ لَقَد قالَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ لِنَبِيِّه(صلى الله عليه وآله) : لَقَد قالَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ لِنَبِيِّه(صلى الله عليه

1-*Uyun-u Ahbari'r-Rıza*, c.2, s.81, h.15; *İlelu'ş-Şerayi*, s.146, h.3, ikisi de Hasan b. Ali b. Fezzal'dan.

٢ . يوسف : 65 .

٣ . الكافى : ج1 ص412 ح3 ، معانى الأخبار : ص63 ح13 ، تفسير العيّاشى : ج2 ص184 ح46 كلاهما عن جابر بن يزيد عن الإمام الباقر(عليه السلام) ، علل الشرائع : ص161 ح4 عن يعقوب بن سويد عن الإمام الصادق(عليه السلام) .

٤ . الأعراف : 44 .

٥ . الكافى : ج1 ص426 ح70 ، تفسير العيّاشى : ج2 ص17 ح41 ، تفسير القمّى : ج1 ص231 نحوه وكلاهما عن محمّد بن الفضيل .

٦ . الخصال : ص650 ح46 عن عبد الله بن المغيرة .

وآله) : ﴿قُلْ هَـذِهِ سَبِيلِي أَدْعُواْ إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَ مَنِ اتَّبَعَنِي﴾[1] فَوَاللهِ ما تَبِعَهُ إلاّ عَلِيٌّ(عليه السلام) وَلَهُ تِسعُ سِنينَ وأَنَا ابنُ تِسعِ سِنينَ[2] .

3741-*el-Kafi* [Ahmed b. Ömer'den]: İmam Rıza'ya (a.s), "Neden [Ali'ye (a.s)] Emirülmüminin ismi verilmiştir?" diye sordum. Buyurdu ki: Çünkü o, müminlere ilim yemeği hazırlar. Allah'ın kitabındaki şu sözü duymadın mı: "*Nemiru ehlena/ Ailemize yiyecek getiririz.*"[3]-[4]

3742-*el-Kafi* [Ahmed b. Ömer Hellal'dan]: İmam Rıza'ya (a.s) Yüce Allah'ın şu ayetini sordum: "*O zaman aralarında bir duyurucu, "Allah'ın lâneti zalimlere!" diye seslenir.*"[5] Buyurdu ki: Bu duyurucu Emirülmüminin'dir (a.s).[6]

4/9

İMAM MUHAMMED BİN ALİ EL-CEVAD (A.S)

3743-İmam Cevad (a.s): Resulullah (s.a.a), Ali'ye (a.s) bin kelime öğretti ki her biri bin kelimeyi açıyordu.[7]

3744-*el-Kafi* [Ali b. İbrahim'den babasından]: Ali b. Hassan, İmam Cevad'a (a.s) dedi ki: 'Ey efendim! Halk, yaşın küçük olduğu için seni inkâr ediyor.' İmam buyurdu ki: Bu durumda yüce Allah'ın sözünü inkâr etmiş olmuyorlar mı? Allah, Peygamberine

---

١ . يوسف : 108 .

٢ . الكافى : ج1 ص384 ح8 ، تفسير القمّى : ج1 ص358 عن علىّ بن أسباط .

3-Yusuf, 65.

4-*el-Kâfî*, c.1, s.412, h.3; *Maani'l-Ahbar*, s.63, h.13; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.2, s.184, h.46, ikisi de Cabir b. Yezid'den İmam Bakır'dan (a.s); *İlelu'ş-Şerayi*, s.161, h.4, Yakub b. Suveyd'den İmam Sadık'tan (a.s). Ayrıca bkz. Şerh-i Usul-u Kâfi, Mevla Muhammed Salih Mazenderani, c.7, s.49.

5-Âraf, 44.

6-*el-Kâfî*, c.1, s.426, h.70; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.2, s.17, h.41; *Tefsir-i Kummi*, c.1, s.231, ikisi de Muhammed b. Fuzeyl'den.

7-*el-Hisal*, s.650, h.46, Abdullah b. Muğayre'den.

(s.a.a) şöyle buyurmuştur: "*De ki: "İşte bu benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar bilerek Allah'a çağırırız.*"[1] Allah'a yemin olsun ki ona sadece Ali (a.s) uydu ve onun yaşı dokuzdu. İşte ben, o dokuz yaşındakinin oğluyum.[2]

10 / 4

الإِمامُ عَلِيٌّ بنُ مُحَمَّد الهادى

3745 . **الإمام الهادى**(عليه السلام) ـ فى رِسالَتِه إلى أهلِ الأَهواز ـ : اجتَمَعَت الأُمَّةُ قاطِبَةً لاَ اختِلافَ بَينَهُم فى ذلِکَ : أنَّ القُرآنَ حَقٌّ لا رَيبَ فيه عِندَ جَميعِ فِرَقِها ، فَهُم فى حالَةِ الاجتِماعِ عَلَيه مُصيبونَ ، وعَلى تَصديقِ ما أنزَلَ اللهُ مُهتَدونَ ، لِقَولِ النَّبِىِّ(صلى الله عليه وآله) : «**لا تَجتَمِعُ أُمَّتى عَلى ضَلالَةٍ**» فَأَخبَرَ(صلى الله عليه وآله) أنَّ مَا اجتَمَعَت عَلَيهِ الأُمَّةُ ولَم يُخالِف بَعضُها بَعضاً هُوَ الحَقُّ ، فَهذا مَعنَى الحديثِ لا ما تَأَوَّلَهُ الجاهِلونَ ، ولا ما قالَهُ المُعانِدونَ مِن إبطالِ حُكمِ الكِتابِ واتِّباعِ حُكمِ الأَحاديثِ المُزَوَّرَةِ والرِّواياتِ المُزَخرَفَةِ ، واتِّباعِ الأَهواءِ المُردِيَةِ المُهلِكَةِ الَّتى تُخالِفُ نَصَّ الكِتابِ ، وتَحقيقَ الآياتِ الواضِحاتِ النَّيِّراتِ .

نَحنُ نَسأَلُ اللهَ أن يُوَفِّقَنا لِلصَّوابِ ، ويَهدِيَنا إلَى الرَّشادِ .

فَإذا شَهِدَ الكِتابُ بِتَصديقِ خَبَرٍ وتَحقيقِه ، فَأَنكَرَتهُ طائِفَةٌ مِنَ الأُمَّةِ وعارَضَتهُ بِحَديثٍ مِن هذِهِ الأَحاديثِ المُزَوَّرَةِ ، فَصارَت بِإنكارِها ودَفعِها الكِتابَ كُفّاراً ضُلّالا ، وأَصَحُّ خَبَرٍ ما عُرِفَ تَحقيقُهُ مِنَ الكِتابِ مِثلُ الخَبَرِ المُجمَعِ عَلَيهِ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله

1-Yusuf, 108.
2-*el-Kâfi*, c.1, s.384, h.8; *Tefsir-i Kummi*, c.1, s.358, Ali b. Esbat'tan.

عليه وآله) حَيثُ قالَ : «إنّى مُستَخلفٌ فيكُم خَليفَتَين : كتابَ الله وعترَتى ، ما إن تَمَسَّكتُم بهما لَن تَضلّوا بَعدى ، وإنَّهُما لَن يَفتَرِقا حَتّى يَرِدا عَلَىَّ الحَوضَ» وَاللَّفظَةُ الاُخرى عَنهُ فى هذَا المَعنى بِعَينِه ، قَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : «إنّى تارِكٌ فيكُمُ الثَّقَلَين : كِتابَ الله وعِترَتى أهلَ بَيتى ، وإنَّهُما لَم يَفتَرِقا حَتّى يَرِدا عَلَىَّ الحَوضَ ما إن تَمَسَّكتُم بِهِما لَن تَضِلّوا» .

4/10

İMAM ALİ BİN MUHAMMED EL-HADİ (A.S)

3745-İmam Hadi (a.s) [Ahvaz halkına yazdığı mektupta]: Aralarında hiçbir ihtilaf olmaksızın ümmet, topyekûn şu konuda birleşmiştir: Bütün fırkaların yanında Kurân haktır, onda hiçbir şüphe yoktur. Onlar bu ittifakta isabet etmişler, Allah'ın indirdiğini tasdik etmekle hidayete ermişlerdir. Zira Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: **"Ümmetim sapkınlık üzere ittifak etmez."** Bu sözüyle ümmetin üzerinde ittifak ettiği ve hiçbirinin muhalefet etmediği bir konunun hak olduğunu haber vermiştir. Hadisin manası da budur. Cahillerin tevil ettikleri değil! İnatçı muhaliflerin söyledikleri gibi, Kurân'ın hükmünü iptal ederek aslı olmayan uydurma hadislere tabi olunması, Kurân'ın nassına ve apaçık ayetlerinin kesin hükmüne aykırı olan sapkınlığa sürükleyip helak edici arzulara uyulması da değildir. Allah'tan bizi doğruya muvaffak kılmasını ve sağduyuya hidayet etmesini istiyoruz.

Kurân, bir haberin doğru ve gerçek olduğuna şahitlik ettiği halde ümmetten bir grup çıkıp da bu tür uydurma hadislere dayanarak bu habere muhalefet ederse onlar, inkârları ve Allah'ın kitabını reddetmeleriyle kâfir ve sapkın olurlar. Gerçekliği Kurân'dan anlaşılan en sahih hadise, Resulullah'tan (s.a.a) geldiği üzerinde ittifak edilmiş olan şu haber örnek gösterilebilir:

[Peygamber (s.a.a)] şöyle buyurdu: **"Ben aranızda iki halife bırakıyorum: Allah'ın kitabı ve ıtratım** (Ehlibeyt'im)**. Bu ikisine sarıldığınız sürece benden sonra asla sapmazsınız ve onlar havuzun başında bana gelinceye kadar asla birbirinden ayrılmazlar."** Aynı manada farklı lafızla Peygamberin (s.a.a) şu sözü vardır: "Ben aranızda iki ağır emanet bırakıyorum: Allah'ın kitabı ve ıtratım olan Ehlibeytim. Bu ikisi havuzun başında bana kavuşuncaya kadar asla birbirinden ayrılmaz; bu ikisine tutunduğunuz sürece asla sapmazsınız."

فَلَمّا وَجَدنا شَواهِدَ هذَا الحَديث نَصّاً فی کتاب الله تَعالی مثلَ قَوله : ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُواْ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَوٰةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ﴾[1] ثُمَّ اتَّفَقَت رِواياتُ العُلَماءِ فی ذلکَ لامیرِ المُؤمنینَ(علیه السلام) أَنَّهُ تَصَدَّقَ بخاتَمه وهُوَ راکِعٌ ، فَشَکَرَ اللهُ ذلکَ لَهُ ، وأنزَلَ الآیَةَ فیه ، ثُمَّ وَجَدنا رَسولَ الله(صلی الله علیه وآله)قَد أبانَهُ من أصحابه بهذه اللَّفظَةِ : «مَن کُنتُ مَولاهُ فَعَلِیٌّ مَولاهُ ، اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ» وقَوله(صلی الله علیه وآله) : «عَلِیٌّ یَقضی دَینی ویُنجزُ مَوعِدی ، وهُوَ خَلیفَتی عَلَیکُم بَعدی» وقَوله(صلی الله علیه وآله)حَیثُ استَخلَفَهُ عَلَی المَدینَةِ فَقالَ : یا رَسولَ الله ! أ تَخلُفُنی مَعَ النِّساءِ وَالصِّبیانِ ؟

فَقالَ : «أما تَرضی أن تَکونَ منّی بمَنزِلَةِ هارونَ من موسی إلاّ أَنَّهُ لا نَبیَّ بَعدی» فَعَلِمنا أنَّ الکتابَ شَهِدَ بتَصدیقِ هذه الأَخبار ، وتَحقیقِ هذه الشَّواهد ، فَلَزِمَ الأُمَّةَ الإقرارُ بها ; إذ کانَت هذه الأَخبارُ وافَقَت القُرآنَ ، ووافَقَ القُرآنُ هذه الأَخبارَ ، فَلَمّا وَجَدنا ذلکَ مُوافقاً لکتاب الله ، ووَجَدنا کتابَ الله لهذه الأَخبارِ مُوافقاً ، وعَلَیها دَلیلا ، کانَ الاقتداءُ بهذه الأَخبارِ فَرضاً لا یَتَعَدّاهُ إلاّ أهلُ العِنادِ وَالفَساد[2] .

---

١ . المائدة : 55 .

٢ . الاحتجاج : ج2 ص487 ح328 وراجع تحف العقول : ص458 .

3746 . **عنه**(عليه السلام) ـ فی زِیارَةِ صاحِبِ الأمرِ(عليه السلام) ـ : اللّهُمَّ وصَلِّ عَلی وَلِیِّکَ ، ودَیّانِ دینِکَ ، وَالقائِمِ بِالقِسطِ مِن بَعدِ نَبِیِّکَ عَلِیِّ بنِ أبی طالِبٍ أمیرِ المُؤمِنینَ ، وإمامِ المُتَّقینَ ، وسَیِّدِ الوَصِیّینَ ، ویَعسوبِ الدّینِ ، وقائِدِ الغُرِّ المُحَجَّلینَ ، قِبلَةِ العارِفینَ ، وعَلَمِ المُهتَدینَ ، وعُروَتِکَ الوُثقی ، وحَبلِکَ المَتینِ ، وخَلیفَةِ رَسولِکَ عَلَی النّاسِ أجمَعینَ ، ووَصِیِّهِ فِی الدُّنیا وَالدّینِ[1] .

Bu hadisin şahitlerini yüce Allah'ın kitabında nass olarak görmekteyiz. Mesela Yüce Allah'ın "*Sizin dostunuz, sahibiniz, ancak Allah'tır ve Peygamberidir ve inananlar, namaz kılanlar ve rükû ederken zekât verenlerdir*"[2] sözü hususunda âlimlerin rivayetleri rükû halinde yüzüğünü sadaka olarak veren Emirülmüminin (a.s) üzerinde birleşmiştir. Allah, onun bu davranışını övmüş, bu ayeti onun hakkında indirmiştir. Sonra görüyoruz ki Resulullah (s.a.a), onu şu sözüyle diğer ashabından ayırmıştır: **"Ben kimin mevlası isem Ali de onun Mevlasıdır! Allahım, onu seveni sev ve ona düşman olana düşman ol."** Peygamberin (s.a.a) şu sözü de vardır: **"Ali borcumu ödeyecek, vaadimi gerçekleştirecek ve o, benden sonra üzerinizdeki halifemdir."** Peygamber (s.a.a), onu Medine'de kendi yerine bıraktığında **"Ey Allah'ın Resulü! Beni kadınlar ve çocuklarla geride mi bırakıyorsun?!"** demişti.

Bunun üzerine Peygamber (s.a.a), şöyle buyurmuştu: **"Bana nispetle Harun'un Musa'ya olan konumunda olmak istemez misin; ancak benden sonra peygamber yoktur."** [Tüm bunlara baktığımızda] şunu anlıyoruz ki Kurân, bu hadislerin doğruluğuna ve bu karinelerin gerçekliğine şahitlik etmektedir. Öyleyse ümmetin bunlara ikrar etmesi lazımdır. Çünkü bu hadisler Kurân'a muvafıktır, Kurân da bunlarla muvafakat etmiştir. Bunların Kurân'a muvafık olduğunu, Allah'ın kitabının da bunlarla muvafakat etmekle birlikte sıhhatine delil olduğunu gördüğümüzde bu haberlere uymak farz olur. Bu durumda ancak

---

١ . مصباح الزائر : ص477 .

2-Maide, 55.

inat ve fesat ehli kimseler buna aykırı hareket edebilir.[1]

3746-İmam Hadi (a.s) [Hz. Mehdi'nin (a.s) ziyaretinde]: Allahım! Veline, dininin dindarına ve Peygamberinden sonra adaleti ayakta tutan, muttakilerin imamı, vasilerin efendisi, dinin başbuğu, yüzü ak olanların önderi, ariflerin kıblesi, hidayete erenlerin nişanesi, muhkem kulpun ve sağlam ipin, Resulünün tüm insanlar üzerindeki halifesi, onun dünya ve din konusundaki vasisi olan Müminlerin Emiri Ali b. Ebutalib'e salât-ü selam gönder![2]

1-*el-İhticac*, c.2, s.487, h.328. Ayrıca bkz. *Tuhefu'l-Ukul*, s.458.

2-*Misbahu'z-Zair*, s.477.

4 /11
الإمامُ الحَسَنُ بنُ عَلِيٍّ العَسكَرِيُّ

3747 . الإمام العسكری(علیه السلام) ـ فی الصَّلاةِ عَلَی الإمامِ عَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : اللّهُمَّ صَلِّ عَلی أمیرِ المُؤمنینَ عَلِیِّ بنِ أبی طالب ، أخی نَبِیِّکَ ، ووَصِیِّه ، ووَلِیِّه ، وصَفِیِّه ، ووَزیرِه ، ومُستَودَعِ علمِه ، ومَوضِعِ سِرِّه ، وبابِ حِکمَتِه ، وَالنّاطِقِ بِحُجَّتِه ، وَالدّاعی إلی شَریعَتِه ، وخَلیفَتِه فی اُمَّتِه ، ومُفَرِّجِ الکُرَبِ عَن وَجهِه ، قاصِمِ الکَفَرَةِ ، ومُرغِمِ الفَجَرَةِ ، الَّذی جَعَلتَهُ مِن نَبِیِّکَ بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی .

اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ ، وَانصُر مَن نَصَرَهُ ، وَاخذُل مَن خَذَلَهُ ، وَالعَن مَن نَصَبَ لَهُ مِنَ الأوَّلینَ وَالآخرینَ ، وصَلِّ عَلَیهِ أفضَلَ ما صَلَّیتَ عَلی أحَدٍ مِن أوصیاءِ أنبیائِکَ یا رَبَّ العالَمینَ[1] .

12 / 4
الإمامُ الحُجَّةُ بنُ الحَسَنِ المَهدِیُّ

3748 . الإمام المهدی(علیه السلام) ـ فی دُعائِه ـ : اللّهُمَّ . . . وصَلِّ عَلی أمیرِ المُؤمنینَ ، ووارِثِ المُرسَلینَ ، وقائِدِ الغُرِّ المُحَجَّلینَ ، وسَیِّدِ الوَصِیّینَ ، وحُجَّةِ رَبِّ العالَمینَ[2] .

---

١ . مصباح المتهجّد : ص400 ح522 عن عبد الله بن محمّد العابد ، البلد الأمین : ص303 وراجع بحار الأنوار : ج100 ص360 ح6 .

٢ . مصباح المتهجّد : ص406 ح534 ، الغیبة للطوسی : ص278 ح238 ، البلد الأمین : ص79 ،

4/11

İMAM HASAN BİN ALİ EL-ASKERİ (A.S)

3747-İmam Askeri (a.s) [İmam Ali'ye (a.s) selamında]: Allah'ım! Müminlerin Emiri Ali b. Ebutalib'e salât-ü selam gönder; o ki Peygamberinin kardeşi, vasisi, velisi, seçtiği, veziri, ilminin karargâhı, sırrının sandığı, hikmetinin kapısı, onun hüccetiyle konuşan, onun dinine davet eden, ümmeti arasındaki halifesi, yüzünden sıkıntıyı gideren, kâfirlerin belini kıran, günahkârların burnunu yere sürendir. Onu, Peygamberine nispet Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konuma getirdin.

Allah'ım! Onu seveni sev ve ona düşman olana düşman ol; ona yardım edene yardım et ve onu yalnız bırakanı yalnız bırak; ona öncekilerden ve sonrakilerden kin besleyenlere lanet eyle; peygamberlerinin vasilerinden birine göndereceğin en güzel salât-ü selamı gönder ona. Ey âlemlerin Rabbi![1]

4/12

İMAM HÜCCET BİN HASAN EL-MEHDİ (A.S)

3748-İmam Mehdi (a.s) [Duasında]: Allah'ım!.. Peygamberlerin varisi, yüzü ak olanların önderi, vasilerin efendisi ve âlemlerin Rabbinin hücceti olan Emirülmüminin'e salât-ü selam gönder.[2]

دلائل الإمامة : ص549 ح524 وفيه «المؤمنين» بدل «الوصيّين» .

1-*Misbahu'l-Muteheccid*, s.400, h.522, Abdullah b. Muhammed Abid'den; *el-Beledü'l-Emin*, s.303. Ayrıca bkz. *Biharu'l-Envar*, c.100, s.360, h.6.

2-*Misbahu'l-Muteheccid*, s.406, h.534; Tusi, *el-Gaybet*, s.278, h.238; *el-Beledü'l-Emin*, s.79; *Delailu'l-İmame*, s.549, h.524, bu kaynakta "vasilerin"

3749 . **عنه**(عليه السلام) ـ فى كتابه إلى أحمَدَ بن إسحاقَ ـ : بَعَثَ مُحَمَّداً(صلى الله عليه وآله) رَحَمةً للعالَمينَ ، وتَمَّمَ به نعمَتَهُ ، وخَتَمَ به أنبياءَهُ ، وأرسَلَهُ إلَى النّاسِ كافَّةً ، وأظهَرَ من صدقه ما أظهَرَ ، وبَيَّنَ من آياته وعَلاماته ما بَيَّنَ ، ثُمَّ قَبَضَهُ(صلى الله عليه وآله) حَميداً فَقيداً سَعيداً ، وجَعَلَ الأمرَ من بَعده إلى أخيه وَابن عَمِّه ووَصيِّه ووارثه عَلِيِّ بن أبى طالب(عليه السلام) ، ثُمَّ إلَى الأوصياءِ من وُلده واحداً واحداً ، أحيا بهم دينَهُ ، وأتَمَّ بهم نورَهُ[1] .

---

yerine "müminlerin" ifadesi yer almıştır.

١ . الاحتجاج : ج2 ص539 ح343 ، الغيبة للطوسى : ص287 ح246 .

3749-İmam Mehdi (a.s) [Ahmed b. İshak'a yazdığı mektubunda]: Muhammed'i (s.a.a) âlemlere rahmet olarak gönderdi; onunla nimetini tamamladı; onunla peygamberlerini sona erdirdi; onu bütün insanlara gönderdi. Doğruluğunu en iyi şekilde ortaya koydu, delillerini ve nişanelerini en açık şekilde beyan etti. Sonra onun (s.a.a) canını aldı. [Geridekiler için büyük] bir kayıp olmakla birlikte övülmüş ve saadete nail olmuştu. Onun ardından yönetimi kardeşi, amcası oğlu, vasisi ve varisi olan Ali b. Ebutalib'e (a.s) verdi; sonra da onun soyundan bir biri ardından gelen vasilere verdi. Onların vesilesiyle dinini ihya etti ve onlarla nurunu tamamladı.[1]

1-*el-İhticac*, c.2, s.539, h.343; Tusi, *el-Gaybet*, s.287, h.246.

الفصل الخامس

علیّ عن لسان أزواج النبیّ

BEŞİNCİ FASIL

PEYGAMBER'İN EŞLERİNİN DİLİNDEN ALİ

أُمُّ سَلَمَةَ

3750 . المعجم الكبير عن أُمّ سلمة : كانَ عَلِيٌّ عَلَى الحَقِّ ; مَن اتَّبَعَهُ اتَّبَعَ الحَقَّ ، ومَن تَرَكَهُ تَرَكَ الحَقَّ ، عَهداً مَعهوداً قَبلَ يَومِهِ هذا[1] .

3751 . تاريخ دمشق عن أُمّ سلمة : وَاللهِ إنَّ عَلِيّاً عَلَى الحَقِّ قَبلَ اليَومِ وبَعدَ اليَومِ ، عَهداً مَعهوداً وقَضاءً مَقضِيّاً[2] .

3752 . المستدرک علی الصحيحين عن أُمّ سلمة : إنَّ النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) كانَ إذا غَضِبَ لَم يَجتَرِئ أحَدٌ مِنّا]أن[يُكَلِّمَهُ غَيرُ عَلِيِّ بنِ أبي طالِب[3] .

3753 . خصائص أمير المؤمنين عن أُمّ سلمة : إنَّ أقرَبَ النّاسِ عَهداً بِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)عَلِيٌّ(عليه السلام)[4] .

3754 . المستدرک علی الصحيحين عن أبي موسى عن أُمّ سلمة : وَالَّذي أحلِفُ بِهِ ، إن كانَ عَلِيٌّ لاَقرَبَ النّاسِ عَهداً بِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ; عُدنا رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) غَداةً وهُوَ يَقولُ : «جاءَ عَلِيٌّ ؟ جاءَ عَلِيٌّ ؟» مِراراً ، فَقالَت فاطِمَةُ(عليها السلام) : كَأَنَّكَ بَعَثتَهُ في حاجَةٍ .

---

١ . المعجم الكبير : ج23 ص330 ح758 و ص396 ح946 نحوه ; كشف الغمّة : ج1 ص143 و ص146 نحوه .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص449 ; كشف الغمّة : ج1 ص146 وليس فيه «بعد اليوم» .

٣ . المستدرک علی الصحيحين : ج3 ص141 ح4647 ، المعجم الأوسط : ج4 ص318 ح4314 ، أنساب الأشراف : ج2 ص355 .

٤ . خصائص أمير المؤمنين للنسائي : ص283 ح153 ; المناقب للكوفي : ج1 ص456 .

5/1

ÜMMÜ SELEME

3750-*el-Mucemu'l-Kebir* [Ümmü Seleme'den]: Ali, hak üzereydi; kim ona uymuşsa hakka uymuş, kim de onu terk etmişse hakkı terk etmiştir. Bu, onun bugününden önce verilmiş bir ahittir.[1]

3751-*Tarih-i Dımeşk* [Ümmü Seleme'den]: Vallahi Ali, bugünden önce de bugünden sonra da hak üzeredir. Bu, verilmiş bir ahit ve kesin bir hükümdür.[2]

3752-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Ümmü Seleme'den]: Peygamber öfkelendiğinde Ali b. Ebutalib dışında bizden hiç kimse onu konuşturmaya cüret edemezdi.[3]

3753-*Hasais-i Emirülmüminin* [Ümmü Seleme'den]: Resulullah'a (s.a.a) son veda eden kişi Ali (a.s) idi.[4]

3754-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Ebu Musa'dan Ümmü Seleme'den]: Kendisine yemin ettiğime andolsun ki Ali, Resulullah'a (s.a.a) veda eden son kişiydi. Sabah erkenden Resulullah'ı (s.a.a) ziyaret ettiğimizde o sürekli olarak şöyle buyuruyordu: "Ali geldi mi? Ali geldi mi?" Bunun üzerine Fatıma (s.a) dedi ki: Sanki onu bir iş için göndermişsin.

1-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.23, s.330, h.758 ve s.396, h.946; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.143 ve s.146.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.449; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.146, bu kaynakta "bugünden sonra" kısmı zikredilmemiş.

3-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.141, h.4647; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.4, s.318, h.4314; *Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.355.

4-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.283, h.153; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.456.

قالَت : فَجاءَ بَعدُ . قالَت اُمُّ سَلَمَةَ : فَظَنَنتُ أنَّ لَهُ إلَيهِ حاجَةً ، فَخَرَجنا مِنَ البَيتِ فَقَعَدنا عِندَ البابِ ، وكُنتُ مِن أدناهُم إلَى البابِ ، فَأَكَبَّ عَلَيهِ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وجَعَلَ يُسارُّهُ ويُناجيهِ ، ثُمَّ قُبِضَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مِن يَومِهِ ذلِكَ ، فَكانَ عَلِيٌّ أقرَبَ النّاسِ عَهداً[1] .

3755 . **تاريخ دمشق عن زيد بن أرقم** : دَخَلتُ عَلى اُمِّ سَلَمَةَ زَوجِ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) فَقالَت : ممَّن أنتَ ؟ قُلتُ : مِن أهلِ الكوفَةِ . قالَت : مِن الَّذينَ يُسَبُّ فيهِم رَسولُ اللهِ ؟ قُلتُ : لا وَاللهِ يا اُمَّه ، ما سَمِعتُ أحَداً يَسُبُّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) . قالَت : بَلى وَاللهِ ، إنَّهُم يَقولونَ : فَعَلَ اللهُ بِعَلِيٍّ ومَن يُحِبُّهُ ، وقَد كانَ ـ وَاللهِ ـ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يُحِبُّهُ ![2]

3756 . **تاريخ الطبرى عن أبى عمرة** ـ قَبلَ حَربِ الجَمَلِ ـ : قامَت اُمُّ سَلَمَةَ فَقالَت : يا أميرَ المُؤمِنينَ ، لَولا أن أعصِيَ اللهَ عَزَّ وجَلَّ وأنَّكَ لا تَقبَلُهُ مِنّي لَخَرَجتُ مَعَكَ ، وهذَا ابنى عُمَرُ ـ وَاللهِ لَهُوَ أعَزُّ عَلَيَّ مِن نَفسي ـ يَخرُجُ مَعَكَ فَيَشهَدُ مَشاهِدَكَ . فَخَرَجَ فَلَم يَزَل مَعَهُ[3] .

---

١ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص149 ح4671 ، مسند ابن حنبل : ج10 ص190 ح26627 ، المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص494 ح3 ، مسند أبى يعلى : ج6 ص257 ح6898 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص283 ح154 ، تاريخ دمشق : ج42 ص394 ح9008 و ص395 ; المناقب للكوفى : ج1 ص456 كلّها عن اُمّ موسى عن اُمّ سلمة نحوه وراجع المعجم الكبير : ج23 ص375 ح887 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص265 ، المعجم الأوسط: ج1 ص111 ح344 ، المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص503 ح50 عن أبى عبد الله الجدلى وكلاهما نحوه .

٣ . تاريخ الطبرى : ج4 ص451 ، الكامل فى التاريخ : ج2 ص323 وفيه «وهذا ابن عمّى» بدل «وهذا ابنى عمر» وراجع الفتوح : ج2 ص456 .

Ümmü Seleme şöyle devam ediyor: Sonra o (Ali) geldi. Peygamberin (s.a.a) onunla özel bir işi olduğunu anladım. Odadan dışarı çıktık ve kapının yanına oturduk. Kapıya en yakın olan bendim. Resulullah (s.a.a) ona doğru eğildi, kulağına fısıldayıp kendisine gizli bir şeyler söylemeye başladı. Nitekim Resulullah (s.a.a) o gün vefat etti. Bu açıdan Ali, Resulullah'la (s.a.a) veda sırasında en yakın [ona veda eden son] kişi idi.[1]

3755-*Tarih-i Dımeşk* [Zeyd b. Erkam'dan]: Peygamberin (s.a.a) eşi Ümmü Seleme'nin evine gittim. "Kimlerdensin?" diye sordu. Ben de "Kufe halkındanım" dedim. "Aralarında Resulullah'ın (s.a.a) sebbedildiği kimselerdendensin ha?" diye sorunca dedim ki: 'Ey anne! Allah'a yemin olsun ki hayır! Ben, hiç kimsenin Resulullah'a (s.a.a) sebbettiğini duymadım.' Ümmü Seleme dedi ki: Vallahi, evet (sebbedenler var). Onlar diyorlar ki: Allah Ali'ye ve dostlarına şöyle yapsın! (Ona beddua ediyorlar). Oysaki [Allah'a yemin olsun ki] Resulullah onu severdi![2]

3756-*Tarih-i Taberi* [Cemel savaşından önce Ebu Umre'den]: Ümmü Seleme ayağa kalktı ve dedi ki: "Ey Emirülmüminin! Eğer Allah'a karşı gelmek ve benden kabul etmeyeceğin söz konusu olmasaydı muhakkak seninle birlikte çıkardım. Şu, oğlum Ömer'dir [Vallahi bana kendi canımdan daha azizdir]. Seninle birlikte çıkacak ve savaşlarında senin yanında olacak." Ömer yola çıktı ve sürekli onun yanındaydı.[3]

1-*el-Mustedrek al'as-Sahiheyn*, c.3, s.149, h.4671; *Müsned-i İbn-i Hanbel*, c.10, s.190, h.26627; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.494, h.3; *Müsned-i Ebu Yelâ*, c.6, s.257, h.6898; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.283, h.154; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.394, h.9008 ve s.395; Kufi, *el-Menakıb*, c.1, s.456, hepsi Ümmü Musa'dan Ümmü Seleme'den. Ayrıca bkz. *el-Mucemu'l-Kebir*, c.23, s.375, h.887.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.265; *el-Mucemu'l-Evsat*, c.1, s.111, h.344; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.503, h.50, Ebu Abdullah Cedeli.

3-*Tarih-i Taberi*, c.4, s.451; *el-Kamil fi't-Tarih*, c.2, s.323, bu kaynakta "Şu, oğlum Ömer'dir" yerine "Şu, amcamın oğludur" şeklinde. Ayrıca bkz. *el-Fütuh*, c.2, s.456.

2 / 5

عائِشَةُ

3757 . التاريخ الكبير عن عائشة : أعلَمُ النّاسِ بِالسُّنَّةِ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب(عليه السلام)[1] .

3758 . أنساب الأشراف عن عائشة : هُوَ أعلَمُ مَن بَقِيَ بِالسُّنَّةِ[2] .

3759 . شواهد التنزيل عن عائشة : عَلِيٌّ(عليه السلام) أعلَمُ أصحابِ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) بِما أُنزِلَ عَلى مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله)[3] .

3760 . خصائص أمير المؤمنين عن جميع بن عمير : دَخَلتُ مَعَ اُمّى عَلى عائشَةَ ، فَسَمِعتُها تَسأَلُها مِن وَراءِ الحِجابِ عَن عَلِيٍّ(عليه السلام) ، فَقالَت : تَسأَلينى عَن رَجُل ما أعلَمُ أحَداً كانَ أحَبَّ إلى رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) مِنهُ ولا أحَبَّ إلَيهِ مِن امرَأَتِهِ ؟ ![4]

3761 . المصنّف عن جميع بن عمير : دَخَلتُ عَلى عائِشَةَ أنَا واُمّى وخالَتى ، فَسَأَلناها : كَيفَ كانَ عَلِيٌّ عِندَهُ ؟

---

١ . التاريخ الكبير : ج3 ص228 الرقم767 ، تاريخ دمشق : ج42 ص408 ، الاستيعاب : ج3 ص206 الرقم1875 ، المناقب للخوارزمى : ص91 ح 84 كلاهما نحوه .

٢ . أنساب الأشراف : ج2 ص365 ، تاريخ دمشق : ج42 ص408 .

٣ . شواهد التنزيل : ج1 ص47 الرقم40 .

٤ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص211 الرقم112 و 111 ، المناقب للخوارزمى : ص79 الرقم63 كلاهما نحوه وراجع سنن الترمذى : ج5 ص701 الرقم3874 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص171 الرقم4744 ، تاريخ دمشق : ج42 ص260 ـ 264 .

5/2

AYŞE

3757-*et-Tarihu'l-Kebir* [Ayşe'den]: Halkın, sünneti en iyi bileni Ali b. Ebutalib'dir (a.s).[1]

3758-*Ensabu'l-Eşraf* [Ayşe'den]: O, hayatta kalanların sünneti en iyi bilenidir.[2]

3759-*Şevahidu't-Tenzil* [Ayşe'den]: Ali, Muhammed'e (s.a.a) indirilmiş olana Muhammed'in (s.a.a) ashabının en âlimidir.[3]

3760-*Hasais-i Emirülmüminin* [Cumey b. Umeyr'den]: Annemle birlikte Ayşe'nin evine girdim. Annem perde arkasından ona Ali (a.s) hakkında sorunca şöyle dediğini duydum: Bana öyle bir kişiyi soruyorsun ki Resulullah'ın (s.a.a) yanında ondan ve onun kadınından daha sevgili birini tanımıyorum![4]

3761-*el-Musannef* [Cumey b. Umeyr'den]: Annem ve teyzemle birlikte Ayşe'nin evine girdim. Ona Ali hakkındaki görüşünü sorduk.

1-*et-Tarihu'l-Kebir*, c.3, s.228, no.767; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.408; *el-İstiâb*, c.3, s.206, no. 1875; Harezmî, *el-Menakıb,* s.91, h.84.

2-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.365; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.408.

3-*Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.47, no.40.

4- Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.211, no.112 ve 111; Harezmî, *el-Menakıb,* s.79, no.63. Ayrıca bkz. *Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.701, no.3874; *el-Müstedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.171, no.4744; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.260-264.

فَقالَت : تَسألونّى عَن رَجُل وَضَعَ يَدَهُ من رَسول الله(صلى الله عليه وآله) مَوضعاً لَم يَضَعها أحَدٌ ، وسالَت نَفسُهُ فى يَده ومَسَحَ بها وَجهَهُ وماتَ ، فَقيلَ : أينَ يَدفنونَهُ ؟ فَقالَ عَلىٌّ(عليه السلام) : ما فِى الأَرضِ بُقعَةٌ أحَبَّ إلَى الله من بُقعَة قُبضَ فيها نَبيُّهُ ، فَدَفَنّاهُ ؟ ![1]

3762 . **تاريخ دمشق عن صدقة بن سعيد عن جميع بن عمير** : إنَّ أُمَّهُ وخالَتَهُ دَخَلَتا عَلى عائشَةَ ، فَقالَتا : يا أُمَّ المُؤمنينَ ، أخبرينا عَن عَلىٍّ(عليه السلام) .

قالَت : أىَّ شَىء تَسألنَ ؟ ! عَن رَجُل وَضَعَ يَدَهُ من رَسول الله(صلى الله عليه وآله) مَوضعاً فَسالَت نَفسُهُ فى يَده فَمَسَحَ بها وَجهَهُ ، وَاختَلَفوا فى دَفنه ، فَقالَ : إنَّ أحَبَّ البِقاعِ إلَى الله مَكانٌ قُبضَ فيه نَبيُّهُ ؟ !

قالَتا : فَلمَ خَرَجت عَلَيه ؟

قالَت : أمرٌ قُضىَ ; لَوَددتُ أن أفديَهُ بما عَلَى الأَرضِ ![2]

3763 . **تاريخ بغداد عن نُبيط بن شريط الأشجعى** : لَمّا فَرَغَ عَلىُّ بنُ أبى طالب من قتال أهلِ النَّهرَوان قَفَلَ أبو قَتادَةَ الأَنصارىُّ ومَعَهُ ستّونَ أو سَبعونَ منَ الأَنصار . قالَ : فَبَدَأَ بعائشَةَ ، قالَ أبو قَتادَةَ : فَلَمّا دَخَلتُ عَلَيها قالَت : ما وَراوَكَ ؟ فَأَخبَرتُها أنَّهُ لَمّا تَفَرَّقَت المُحَكِّمَةُ من عَسكَر أمير المُؤمنينَ لَحقناهُم فَقَتَلناهُم . . . فَقالَت عائشَةُ : ما يَمنَعُنى ما بَينى وبَينَ عَلىٍّ أن أقولَ الحَقَّ ; سَمعتُ النَّبىَّ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : تَفتَرِقُ أُمَّتى عَلى فِرقَتَين ، تَمرُقُ بَينَهُما فِرقَةٌ مُحَلِّقونَ رُؤوسَهُم ، مُحفونَ شَواربَهُم ، أُزُرُهُم إلى أنصافِ سُوقِهِم ، يَقرَؤونَ القُرآنَ لا يَتَجاوَزُ تَراقيَهُم ، يَقتُلُهُم أحَبُّهُم إلَىَّ وأحَبُّهُم إلَى الله تَعالى .

---

١ . المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص501 ح38 ; الأمالى للطوسى : ص382 ح820 نحوه ، المناقب للكوفى : ج2 ص91 ح577 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص394 ، مسند أبى يعلى : ج4 ص422 ح4845 .

Dedi ki: Bana öyle bir kişiyi soruyorsunuz ki Resulullah'ın (s.a.a) bedeninden hiç kimsenin dokunamadığı bir yere sürdü elini; ruhu onun elleri arasından akıp gitti; elini onun yüzüne çekti ve bu halde Peygamber vefat etti. Onu nereye defnedeceklerini sorduklarında Ali (a.s) dedi ki: Allah katında Peygamberinin canının alındığı yerden daha sevimli bir yer yoktur. Biz de onu [mevcut] yerine defnettik![1]

3762-*Tarih-i Dımeşk* [Sadaka b. Said'den Cumey b. Umeyr'den]: Annesi ile teyzesi Ayşe'nin yanına gidip ona "Ey müminlerin annesi! Bize Ali'den (a.s) haber ver" dediler. Ayşe dedi ki: Bana neyi soruyorsunuz?! Öyle bir kişi ki Resulul-lah'ın (s.a.a) bedeninden bir yere koymuştu elini. Sonra canı onun elinden akıp gitti; elini yüzüne sürdü onun (gözlerini kapadı). Peygamberi nereye defnedecekleri konusunda ihtilaf ettiklerinde o demişti ki: Allah katında yerlerin en sevimlisi Peygamberinin ruhunun alındığı yerdir!

"O halde neden ona (Ali'ye) karşı huruç ettin?" diye sordular.

Dedi ki: Bir işti ki oldu; karşılığında yeryüzündeki her şeyi feda etmek isterdim![2]

3763-*Tarih-i Bağdat* [Nubeyt b. Şureyt Eşcei'den]: Ali b. Ebutalib, Nehrevan savaşını tamamlayınca Ebu Kutade Ensari, Ensardan altmış veya yetmiş kişiyle birlikte geri döndüler. Önce Ayşe'yle görüştüler. Ebu Kutade şöyle anlatıyor: Ayşe'nin yanına vardığımda "Ne haber getirdin?" diye sordu. Ben de hakemlik taliplerinin Emirülmüminin ordusundan ayrılmalarını ve daha sonra da onlarla nasıl karşılaşıp kendilerini öldürdüğümüzü haber verdim ona… Ayşe dedi ki: Benimle Ali arasında geçen şey, hakkı söylememe engel olamayacak; Peygamberin (s.a.a) şöyle söylediğini duydum: Ümmetim iki gruba ayrılacak; bu ikisi arasında başlarını tıraş eden, bıyıklarını kırpan ve etekleri bacaklarının yarısına kadar uzanan bir fırka çıkacak. Okudukları Kurân, gırtlaklarının ötesine geçmez. Onları, ümmetin bana ve yüce Allah'a en sevimli olanı öldürecektir.

1-İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.501, h.38; Tusi, *el-Emali*, s.382, h.820; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.91, h.577.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.394; *Müsned-i Ebu Yelâ*, c.4, s.422, h.4845.

فَقُلتُ : يا اُمَّ المُؤمنينَ ، فَأنت تَعلَمينَ هذا فَلِمَ كانَ الَّذى منک ؟ !

قالَت : يا أبا قَتادَةَ ، وكانَ أمرُ اللهِ قَدَراً مَقدوراً ، وللقَدَرِ أسبابٌ[1] .

3764 . شرح نهج البلاغة عن مسروق : إنَّ عائشَةَ قالَت لَهُ لَمّا عَرَفَت أنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) قَتَلَ ذَا الثُّدَيَّةِ : لَعَنَ اللهُ عَمرَو بنَ العاصِ ! فَإنَّهُ كَتَبَ إلَيَّ يُخبِرُنى أنَّهُ قَتَلَهُ بالإسكَندَرِيَّةِ ، ألا إنَّهُ لَيسَ يَمنَعُنى ما فى نَفسى أن أقولَ ما سَمِعتُهُ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ; يَقولُ : يَقتُلُهُ خَيرُ اُمَّتى مِن بَعدى[2] .

3765 . الاستيعاب عن عائشة ـ لَمّا بَلَغَها قَتلُ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : لِتَصنَعِ العَرَبُ ما شاءَت ! فَلَيسَ أحَدٌ يَنهاها[3] .

3 / 5

مَيمونَةُ

3766 . المصنّف عن أبى إسحاق عن جدّته ميمونة : لَمّا كانَتِ الفُرقَةُ قيلَ لِمَيمونَةَ بِنتِ الحارِثِ : يا اُمَّ المُؤمِنينَ ! فَقالَت : عَلَيكُم بابنِ أبى طالِب ; فَوَاللهِ ما ضَلَّ ولا ضُلَّ بِهِ[4] .

3767 . المستدرک على الصحيحين عن جُرَيّ بن كليب العامرى : لَمّا سارَ عَلِيٌّ(عليه السلام) إلى صِفّينَ كَرِهتُ القِتالَ ، فَأتَيتُ المَدينَةَ ، فَدَخَلتُ عَلى مَيمونَةَ بِنتِ الحارِثِ ، فَقالَت : مِمَّن أنتَ ؟ قُلتُ : مِن أهلِ الكوفَةِ . قالَت : مِن أيِّهِم ؟ قُلتُ : مِن بَنى عامِرٍ .

---

١ . تاريخ بغداد : ج1 ص160 ح10 .

٢ . شرح نهج البلاغة : ج2 ص268 وراجع المناقب لابن المغازلى : ص56 ح79 وكشف الغمّة : ج1 ص147 و شرح الأخبار : ج1 ص142 ح74 .

٣ . الاستيعاب : ج3 ص218 ح1875 ، الرياض النضرة : ج3 ص237 .

٤ . المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص504 ح60 .

Dedim ki: Ey müminlerin annesi! Bunu bildiğin halde senden çıkan iş neyin nesiydi?!

Dedi ki: Ey Ebu Kutade! Allah'ın emri muhakkak yerine gelecek yazılmış bir kaderdir ve kaderin sebepleri vardır.[1]

3764-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga* [Mesruk'tan]: Ayşe, Ali'nin (a.s) Zu's-Sudeyye'yi öldürdüğünü anlayınca ona şöyle dedi: Allah Amr b. As'a lanet etsin! Bana yazdığı bir mektupta onu İskenderiye'de öldürdüğünü haber vermişti. Şunu bil ki içimde taşıdığım duygu, Resulullah'tan (s.a.a) işittiğimi şu sözü söylememe engel olamayacak: **"Onu benden sonra ümmetimin en hayırlısı öldürecektir."**[2]

3765-*el-İstiâb* [Ayşe'den]: Ali'nin (a.s) öldürüldüğü haberini aldığında "Arap, şimdi dilediğini yapsın; zira artık onları engelleyecek hiç kimse yoktur" dedi.[3]

5/3

MEYMUNE

3766-*el-Musannef* (Ebu İshak, ninesi Meymune'den]: Tefrika çıkınca (Peygamberin eşi) Haris kızı Meymune'ye "Ey müminlerin annesi! (Ne yapalım?)" diyerek onun görüşüne başvurdular. O dedi ki: Ali b. Ebutalib'le birlikte olun. Allah'a yemin olsun ki o sapmamış ve saptırmamıştır.[4]

3767-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Curey b. Kuleyb Amiri'den]: Ali (a.s), Sıffın'a doğru yola çıktığında ben savaşmak istemediğim için Medine'ye geldim. Haris kızı Meymune'nin yanına gittiğimde bana "Kimlerdensin?" diye sordu. "Kufe halkındanım" dedim. "Onların hangi taifesinden?" diye sordu. Dedim ki: Benî Amir'den!

1-*Tarih-i Bağdat*, c.1, s.160, no.10.

2-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.2, s.268. Ayrıca bkz. İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.56, h.79; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.147; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.142, h.74.

3-*el-İstiâb*, c.3, s.218, no.1875; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.237.

4-İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.504, h.60.

قالَت : رَحباً علَى رَحب وقُرباً عَلى قُرب تَجيءُ ، ما جاءَ بِکَ ؟ قُلتُ : سارَ عَلِيٌّ(عليه السلام)إلى صِفّينَ وكَرِهتُ القِتالَ ، فَجِئنا إلى هاهُنا . قالَت : أكُنتَ بايَعتَهُ ؟ قُلتُ : نَعَم . قالَت : فَارجِع إلَيهِ فَكُن مَعَهُ ; فَوَاللهِ ما ضَلَّ ولا ضُلَّ بِهِ[1] .

3768 . **المعجم الكبير عن جرىّ بن سمرة** : لَمّا كانَ بَينَ أهلِ البَصرَةِ الَّذى كانَ بَينَهُم وبَينَ عَلِيِّ بنِ أبى طالب(عليه السلام) ، انطَلَقتُ حَتّى أتَيتُ المَدينَةَ ، فَأتَيتُ مَيمونَةَ بِنتَ الحارِثِ ، وهِيَ مِن بَنى هِلال ، فَسَلَّمتُ عَلَيها ، فَقالَت : مِمَّنِ الرَّجُلُ ؟

قُلتُ : مِن أهلِ العِراقِ .

قالَت : مِن أىِّ أهلِ العِراقِ ؟

قُلتُ : مِن أهلِ الكوفَةِ .

قالَت : مِن أىِّ أهلِ الكوفَةِ ؟

قُلتُ : مِن بَنى عامِر .

فَقالَت : مَرحى ! قُرباً عَلى قُرب ورَحباً عَلى رَحب ، فَمَجيءُ ما جاءَ بِکَ ؟

قُلتُ : كانَ بَينَ عَلِيٍّ(عليه السلام) وطَلحَةَ وَالزُّبَيرِ الَّذى كانَ ، فَأقبَلتُ فَبايَعتُ عَلِيّاً .

قالَت : فَالحَق بِهِ ; فَوَاللهِ ما ضَلَّ ولا ضُلَّ بِهِ ـ حَتّى قالَتها ثَلاثاً ـ [2] .

---

١ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص152 ح4680 .

٢ . المعجم الكبير : ج24 ص9 ح12 وراجع الأمالى للطوسى : ص505 ح1107 .

Dedi ki: Hoş gelmişsin, sefa getirmişsin! Ne için gelmişsin?

Dedim ki: Ali (a.s), Sıffın'a gitti ve ben savaşmak istemedim; onun için buraya geldim.

Dedi ki: Ona biat etmiş miydin?

Dedim ki: Evet.

Dedi ki: O halde ona geri dön ve onun yanında ol! Allah'a yemin olsun ki o sapmamış ve saptırmamıştır.[1]

3768-*el-Mucemu'l-Kebir* [Curey b. Semure'den]: Basralılarla Ali b. Ebutalib (a.s) arasında meydana gelen olay gerçekleştiğinde yola çıkıp Medine'ye gittim. Sonra Haris kızı Meymune'nin yanına gittim. O, Benî Hilal kabilesindendi. Kendisine selam verdim. "Kimlerdensin? diye sordu.

Dedim ki: Irak halkından.

Dedi ki: Irak halkının hangisinden?

Dedim ki: Küfe ahalisinden.

Dedi ki: Küfe'nin hangi halkından?

Dedim ki: Benî Amir'den.

Dedi ki: Aferin! Hoş gelmiş, sefa getirmişsin! Seni (buraya) getiren sebep nedir?

Dedim ki: Ali ile (a.s) Talha ve Zübeyr arasında o hadise cereyan ettiğinde ben gidip Ali'ye biat ettim.

Dedi ki: Ona katıl! Allah'a yemin olsun ki o sapmamış ve saptırmamıştır. [Bu sözü üç defa tekrarladı].[2]

1-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn,* c.3, s.152, h.4680.
2-*el-Mucemu'l-Kebir*, c.24, s.9, h.12. Ayrıca bkz. Tusi, *el-Emali,* s.505, h.1107.

الفصل السادس

علیّ عن لسان أصحاب النبیّ

ALTINCI FASIL

PEYGAMBER'İN ASHABININ DİLİNDEN ALİ (A.S)

أبو أيّوبَ الأنصاريُّ

3769 . تاريخ بغداد عن إبراهيم عن علقمة والأسود : أتَينا أبا أيّوبَ الأنصاريَّ عندَ مُنصَرَفِه من صفّينَ ، فَقُلنا لَهُ : يا أبا أيّوبَ ، إنَّ اللهَ أكرَمَکَ بنُزول مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) وبِمَجيء ناقَته تَفَضُّلاً منَ الله وإكراماً لَکَ حَتّى أناخَت ببابکَ دونَ النّاس ، ثُمَّ جئتَ بسَيفکَ عَلى عاتقکَ تَضربُ به أهلَ لا إلهَ إلاَّ اللهُ ؟ ! فَقالَ : يا هذا ، إنَّ الرّائدَ لا يَكذبُ أهلَهُ ، وإنَّ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) أمَرَنا بقتال ثَلاثَة مَعَ عَليٍّ ; بقتال النّاكثينَ ، وَالقاسطينَ ، وَالمارقينَ . فَأمَّا النّاكثونَ فَقَد قَابَلناهُم أهلُ الجَمَلِ طَلحَةُ وَالزُّبَيرُ ، وأمَّا القاسطونَ فَهذا مُنصَرَفُنا من عندهم ـ يَعنى مُعاويَةَ وعَمراً ـ وأمَّا المارقونَ فَهُم أهلُ الطَّرفاوات ، وأهلُ السُّعَيفات ، وأهلُ النُّخَيلات ، وأهلُ النَّهرَوانات ، وَاللهِ ما أدرى أينَ هُم ، ولكن لابُدَّ من قتالهم إن شاءَ اللهُ .

قالَ : وسَمعتُ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) يَقولُ لعَمّار : يا عَمّارُ ، تَقتُلُکَ الفئَةُ الباغيَةُ ، وأنتَ إذ ذاکَ مَعَ الحَقِّ وَالحَقُّ مَعَکَ . يا عَمّارَ بنَ ياسر ، إن رَأيتَ عَليّاً قَد سَلَکَ وادياً وسَلَکَ النّاسُ وادياً غَيرَهُ فَاسلُک مَعَ عَليٍّ ; فَإنَّهُ لَن يُدلّيَکَ فى رَدىً ، ولَن يُخرجَکَ من هُدىً . يا عَمّارُ ، مَن تَقَلَّدَ سَيفاً أعانَ به عَليّاً عَلى عَدُوِّه قَلَّدَهُ اللهُ يومَ القيامَة وشاحَين من دُرٍّ ، ومَن تَقَلَّدَ سَيفاً أعانَ به عَدُوَّ عَليٍّ عَلَيه قَلَّدَهُ اللهُ يومَ القيامَة وشاحَين من نار .

قُلنا : يا هذا ، حَسبُکَ رَحمَکَ اللهُ ! حَسبُکَ رَحمَکَ اللهُ ![1]

---

١ . تاريخ بغداد : ج13 ص186 ح7165 ، تاريخ دمشق : ج 42 ص 472 ، البداية والنهاية : ج 7 ص 307 ، المناقب للخوارزمى : ص193 ح232 ; بشارة المصطفى : ص146 ، كشف الغمّة : ج1 ص261 كلّها نحوه .

6/1

EBU EYYÜB EL-ENSARİ

3769-*Tarih-i Bağdat* [İbrahim, Alkame ve Esved'den]: Ebu Eyyüb el-Ensari Sıffın'dan döndüğünde onun yanına varıp kendisine şöyle dedik: 'Ey Ebu Eyyüb! Allah, Muhammed'in senin evine inmesiyle ve devesinin gelip [diğerlerinin değil] de senin kapında yatması ile seni yüceltti; sana lütuf ve ikramda bulundu. Şimdi ise sen kılıcını boynuna asmışsın ve onunla "la ilahe illallah" diyenleri mi öldürüyorsun?!' Dedi ki: 'Ey adam! Öncü, halkına yalan söylemez. Resulullah (s.a.a), bize Ali'nin yanında yer alarak üç gruba karşı savaşmamızı emretti: Nakisin (Ahdini Bozanlar), Kasitin (Zalimler) ve Marikin (Dinden Çıkan Hariciler) gruplarına karşı savaş. Nakisin grubuna gelince; Talha ile Zübeyr'in adamları ve Cemel ehliydi onlar, kendileriyle savaştık. Kasitin grubuna gelince; işte bu dönüşümüz onların [Muaviye ve Amr'ın] yanındandır. Fakat Marikin grubuna gelince; onlar ırmakların kıyılarında, hurmalıklarda ve hurmalıkların etrafında nehir kenarlarında ikamet etmektedirler. Allah'a yemin olsun ki nerede olduklarını bilmiyorum. Fakat Allah'ın izniyle onlarla savaşmak kaçınılmazdır.'

Ebu Eyyüb, sözlerine şöyle devam etti: Resulullah (s.a.a) Ammar'a şöyle buyuruyordu: Ya Ammar! Seni azgın bir güruh öldürecektir; sen o anda haklasın ve hak da seninledir. Ey Ammar b. Yasir! Eğer Ali'nin bir vadiye, diğer insanların ise başka bir vadiye girdiğini görürsen, Ali'nin girdiği vadiye gir; çünkü o seni sapıklığa sevk etmez ve hidayetten de çıkarmaz. Ya Ammar! Her kim düşmanına karşı Ali'ye yardım etmek için bir kılıç kuşanırsa Allah, kıyamet günü ona inciden iki kuşak bağlayacaktır. Her kim de Ali'ye karşı, düşmanına yardım etmek için bir kılıç kuşanırsa Allah kıyamet günü ona ateşten iki kuşak bağlayacak.

Dedik ki: Yeter be adam, Allah sana rahmet etsin! Yeter, Allah sana rahmet etsin![1]

1-*Tarih-i Bağdat*, c.13, s.186, h.7165; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.472; *el-Bidaye ven'Nihaye*, c.7, s.307; Harezmî, *el-Menakıb,* s.193, h.232; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.146; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.261.

2 / 6

أبُو الهَيثَمِ مالِکُ بنُ التَّيِّهانِ

3770 . الأوائل عن الهيثم بن عدیّ : قامَ أبُو الهَيثَمِ بنُ التَّيِّهانِ خَطيباً بَينَ يَدَی عَلِیِّ بنِ أبی طالِب (عليه السلام) فَقالَ : إنَّ حَسَدَ قُرَيش إيّاکَ عَلی وَجهَينِ : أمّا خِيارُهُم فَتَمَنَّوا أن يَکونوا مِثلَکَ ; مُنافَسَةً فِی المَلاَ وَارتِفاعِ الدَّرَجَةِ ، وأمّا شِرارُهُم فَحَسَدوکَ حَسَداً أثقَلَ القُلوبَ وأحبَطَ الأعمالَ ; وذلکَ أنَّهُم رَأَوا عَلَيکَ نِعمَةً قَدَّمَکَ إلَيها الحَظُّ ، وأخَّرَهُم عَنها الحِرمانُ ، فَلَم يَرضَوا أن يَلحَقوکَ حَتّی طَلَبوا أن يَسبِقوکَ ، فَبَعُدَت عَلَيهِم وَاللهِ الغايَةُ ، وأُسقِطَ المِضمارُ ! فَلَمّا تَقَدَّمَتهُم بِالسَّبقِ وعَجَزوا عَنِ اللِّحاقِ بَلَغوا مِنکَ ما رَأَيتَ .

وکُنتَ وَاللهِ أحَقَّ قُرَيش بِشُکرِ قُرَيش ; نَصَرتَ نَبِيَّهُم حَيّاً ، وقَضَيتَ عَنهُ الحُقوقَ مَيِّتاً . وَاللهِ ما بَغيُهُم إلاّ عَلی أنفُسِهِم ، ولا نَکَثوا إلاّ بَيعَةَ اللهِ ، يَدُ اللهِ فَوقَ أيديهِم !

فَها نَحنُ مَعاشِرَ الأنصارِ أيدينا وألسِنَتُنا لَکَ ; فَأيدينا عَلی مَن شَهِدَ ، وألسِنَتُنا عَلی مَن غابَ[1] .

3 / 6

أبو بَکرِ بنُ أبی قُحافَةَ

3771 . السنن الکبری عن أبی بکر : عَلِیُّ بنُ أبی طالِب عِترَةُ رَسولِ اللهِ(صلی الله عليه وآله)[2] .

---

١ . الأوائل لأبی هلال : ص150 ; الإقبال : ج2 ص253 ، الأمالی للمفيد : ص155 ح6 عن الحسن بن سلمة نحوه .

٢ . السنن الکبری : ج6 ص274 ح11927 ، تاريخ دمشق : ج42 ص411 عن يسار المزنی وفيه «سمعت

6/2

EBU HEYSEM MALİK BİN TEYYİHAN

3770-*el-Evail* [Heysem b. Adiy'den]: Ebu Heysem b. Teyyihan Ali b. Ebutalib'in (a.s) önünde ayağa kalkıp şöyle konuştu: Kureyş'in sana olan hasedi iki kısımdır: Onların iyileri, büyüklükte rekabet etmek için yücelik derecesinde senin gibi olmayı arzu ettiler. Kötüleri ise kalpleri ağırlaştıracak ve amelleri boşa çıkaracak şekilde sana haset ettiler. Zira onlar, nasibin seni öne geçirdiği ve sahip olmadıkları için kendilerini de geride bıraktığı bir nimeti sende gördükleri zaman sana yetişmeye razı olmazlar, seni geçmek isterler. Allah'a yemin olsun ki bu arzu ulaşılamayacak kadar uzaktır ve yarış hazırlığı yapılamamıştır! Yarışta sen onları geçtiğinde ve sana yetişmekten acze düştüklerinde de işte bu gördüklerini sana yapıyorlar.

Allah'a yemin olsun ki sen Kureyş'in minnettar olması gereken en liyakatli kişisin; Peygamberleri hayatta iken ona yardım ettin, öldüğünde de haklarını yerine getirdin. Vallahi onlar ancak kendilerine zulmettiler ve ancak Allah'ın biatini bozdular. Oysaki Allah'ın eli (kudreti), onların ellerinin (güçlerinin) üstündedir!

İşte biz Ensar topluluğunun elleri ve dilleri seninledir; ellerimiz hazır bulunanlar için ve dillerimiz hazır bulunmayanlar içindir.[1]

6/3

EBUBEKİR BİN EBU KUHAFE

3771-*es-Sünenü'l-Kübra* [Ebubekir'den]: Ali b. Ebutalib, Resulullah'ın ıtratıdır.[2]

أبابكر يقول لعلىّ بن أبى طالب: عُقدةُ رسول الله(صلى الله عليه وآله) » .

1-*el-Evail*, Ebu Hilal, s.150; *el-İkbal*, c.2, s.253; *Müfid, el-Emali*, s.155, h.6, Hasan b. Seleme'den.

2-*es-Sünenu'l-Kübra*, c.6, s.274, h.11927; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.411, Yesar Müzni'den, bu kaynakta "Ebubekir'in Ali b. Ebutalib hakkında "Resulullah'ın (s.a.a)

3772 . تاريخ أصبهان عن جابر : كُنتُ عِندَ النَّبيِّ(صلى الله عليه وآله) وعِندَهُ أبو بَكر وعُمَرُ ، فَقالَ النَّبيُّ(صلى الله عليه وآله)لِعَليٍّ : اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ ، وَانصُر مَن نَصَرَهُ وَاخذُل مَن خَذَلَهُ . فَقالَ أبو بَكر لِعُمَرَ : هذِهِ وَاللهِ الفَضيلَةُ ![1]

3773 . تاريخ دمشق عن الشعبى : بَينا أبو بَكر جالِسٌ ، إذ طَلَعَ عَليُّ بنُ أبى طالِب(عليه السلام)مِن بَعيد ، فَلَمّا رَآهُ قالَ أبو بَكر : مَن سَرَّهُ أن يَنظُرَ إلى أعظَمِ النّاسِ مَنزِلَةً ، وأقرَبِهِم قَرابَةً ، وأفضَلِهِم دالَّةً ، وأعظَمِهِم غَناءً عَنِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، فَلْيَنظُر إلى هذَا الطّالِعِ[2] .

3774 . المناقب للخوارزمى عن الشعبى : نَظَرَ أبو بَكر الصِّدّيقُ إلى عَلِيِّ بنِ بى طالِب (ع) مُقبِلاً ، فَقالَ : مَن سَرَّهُ أن يَنظُرَ إلى أقرَبِ النّاسِ قَرابَةً مِن نَبِيِّهِم(صلى الله عليه وآله) ، وأجوَدِهِ مِنهُ مَنزِلَةً، وأعظَمِهِم عِندَ اللهِ غَناءً، وأعظَمِهِم عَلَيهِ، فَلْيَنظُر إلى عَلِيٍّ(ع)[3].

3775 . الفصول المختارة عن الشعبى : مَرَّ عَليُّ بنُ أبى طالِب(عليه السلام) عَلى أبى بَكر ومَعَهُ أصحابُهُ ، فَسَلَّمَ عَلَيهِ ومَضى . فَقالَ أبو بَكر : مَن سَرَّهُ أن يَنظُرَ إلى أوَّلِ النّاسِ فِى الإِسلامِ سَبقاً ، وأقرَبِ النّاسِ بِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قَرابَةً ، فَلْيَنظُر إلى

---

budağıdır" dediğini duydum" şeklinde.

١ . تاريخ أصبهان : ج2 ص338 ح1894 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص411 و ص73 ، الإشراف : ص 46 ح 55 كلاهما نحوه .

٣ . المناقب للخوارزمى : ص161 ح193 ، الرياض النضرة : ج3 ص119 نحوه وفيه «أحظّهم عنده» بدل «أجوده منه» .

عَلِيٍّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام)[1] .

3772-*Tarih-i İsbehan* [Cabir'den]: Ben Peygamberin (s.a.a) yanındaydım; Ebubekir ve Ömer de onun huzurunda idiler. Peygamber (s.a.a), Ali hakkında "Allah'ım! Onu seveni sev ve ona düşman olana düşman ol; ona yardım edene yardım et ve onu yüzüstü bırakanı yüzüstü bırak!" diye dua etti.

Ebubekir Ömer'e dedi ki: Vallahi asıl fazilet budur![2]

3773-*Tarih-i Dımeşk* [Şâbi'den]: Ebubekir oturmuştu ki uzaktan Ali b. Ebutalib (a.s) göründü. Ebubekir onu görünce şöyle dedi: Her kim halkın makamca en yücesine, yakınlıkta en yakınına, vakarda en üstününe ve Resulullah'tan (s.a.a) en büyük nasibi olana bakmak istiyorsa şu gelene baksın.[3]

3774- *el-Menakıb, Harezmi* [Şâbi'den]: Ebubekir Sıddık, karşıdan gelmekte olan Ali b. Ebutalib'i (a.s) görünce dedi ki: Her kim Peygambere (s.a.a) halkın en yakını, ona nispet en güzel konumda olanı, Allah katında en zengini ve en üstün olanına bakmak istiyorsa Ali'ye (a.s) baksın.[4]

3775-*el-Fusulu'l-Muhtare* [Şâbi'den]: Ali b. Ebutalib (a.s), Ebubekir ve yarenlerinin yanından geçti. Ona selam verip gitti. Ebubekir dedi ki: Her kim İslam'da ilk önceliği

---

١ . الفصول المختارة : ص265 .

2-*Tarih-i İsbehan*, c.2, s.338, h.1894.

3-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.411 ve s.73; *el-İşraf*, s.46, h.55.

4-Harezmî, *el-Menakıb,* s.161, h.193; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.119.

olan ve Resulullah'a (s.a.a) yakınlıkta halkın en yakınını görmek istiyorsa Ali b. Ebutalib'e baksın.[1]

4 / 6

أبو ذَرٍّ الغِفارِیُّ

3776 . تاریخ دمشق عن معاویة بن ثعلبة : أتی رَجُلٌ أبا ذَرٍّ وهُوَ جالِسٌ فی مَسجِدِ النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله) ، فَقالَ : یا أبا ذَرٍّ ، أ لا تُخبِرُنی بِأحَبِّ النّاسِ إلَیکَ ؟ فَإنّی أعرِفُ أنَّ أحَبَّهُم إلَیکَ أحَبُّهُم إلی رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) .

قالَ : إی ورَبِّ الکَعبَةِ ! إنَّ أحَبَّهُم إلَیَّ أحَبُّهُم إلی رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ; هُو ذاکَ الشَّیخُ ـ وأشارَ إلی عَلِیٍّ وهُوَ یُصَلّی أمامَهُ ـ [2] .

3777 . الیقین عن معاویة بن ثعلبة اللیثی ـ لابی ذَرّ ـ : قُلتُ : یا أبا ذَرٍّ ، إنّا لَنَعلَمُ أنَّ أحَبَّهُم إلی رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) أحَبُّهُم إلَیکَ . قالَ : أجَل . قُلنا : فَأیُّهُم أحَبُّ إلَیکَ ؟

قالَ : هذَا الشَّیخُ المَظلومُ المُضطَهَدُ حَقُّهُ ـ یَعنی أمیرَ المُؤمِنینَ عَلِیَّ بنَ أبی طالِب(ع) ـ [3] .

3778 . أنساب الأشراف عن أبی سُخیلة : مَرَرتُ أنَا وسَلمانُ ـ بِالرَّبَذَةِ[4] ـ عَلی أبی ذَرٍّ ، فَقالَ : إنَّهُ سَتَکونُ فِتنَةٌ ، فَإن أدرَکتُموها فَعَلَیکُم بِکِتابِ اللهِ وعَلِیِّ بنِ أبی طالِب(علیه

1-*el-Fusulu'l-Muhtare*, s.265.

۲ . تاریخ دمشق : ج42 ص265 و ص264 ، المناقب للخوارزمی : ص69 ح43 ، ذخائر العقبی : ص118 .

۳ . الیقین : ص144 ح12 ، کشف الغمّة : ج1 ص344 .

۴ . الرَّبَذَة : من قری المدینة علی ثلاثة أیّام ، قریبة من ذات عرق ، علی طریق الحجاز إذا رحلت من فید ترید مکّة . وبهذا الموضع قبر أبی ذرّ الغفاری(رضی الله عنه) (معجم البلدان : ج3 ص24) .

السلام) ; فَإِنّی سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : عَلِیٌّ أوَّلُ مَن آمَنَ بی ، وأوَّلُ مَن یُصافِحُنی یَومَ القِیامَةِ ، وهُوَ یَعسوبُ المُؤمِنینَ[1] .

6/4

EBUZER EL-GİFARİ

3776-*Tarih-i Dımeşk* [Muaviye b. Salebe'den]: Bir kişi, Peygamber (s.a.a) mescidinde oturmuş olan Ebuzer'in yanına geldi ve dedi ki: Ya Ebuzer! Halkın sana en sevgili olanını bana söylemez misin? Gerçi ben biliyorum ki onların sana en sevgili olanı, Resulullah'a (s.a.a) en sevgili olanıdır.

Dedi ki: Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki evet! Onların bana en sevgili olanı, Resulullah'a (s.a.a) en sevgili olanıdır ve o, işte bu şeyhtir. [Önünde namaz kılmakta olan Ali'ye işaret etti].[2]

3777-*el-Yakin* [Muaviye b. Salebe Leysi'den]: Ebuzer'e dedim ki: Ey Ebuzer! Biz çok iyi biliriz ki onların Resulullah'a en sevgili olanı sana da en sevgili olanıdır. Dedi ki: 'Evet.' "Peki, onların hangisi sana ev sevgili olan ferttir?" diye sorduk.

Dedi ki: Şu, hakkından mahrum edilmiş mazlum şeyhtir. [Emirülmüminin Ali b. Ebutalib'e (a.s) işaret ediyordu].[3]

3778-*Ensabu'l-Eşraf* [Ebu Suhayle'den]: Ben Selman'la birlikte [Rabeze'de[4] bulunan] Ebuzer'in yanına gittim. Ebuzer dedi ki: Çok yakında fitne çıkacak. Eğer onunla karşılaşırsanız Allah'ın kitabına

---

١ . أنساب الأشراف : ج2 ص361 ، شرح نهج البلاغة : ج13 ص228 ; المسترشد : ص 290 ح106 كلاهما عن أبی رافع و ص214 ح58 عن علیّ بن أبی رافع ، رجال الكشّی : ج1 ص113 ح51 ، الأمالی للطوسی : ص147 ح242 ، تفسير العيّاشی : ج1 ص4 ح4 ، بشارة المصطفی : ص84 كلّها نحوه وراجع المناقب للكوفی : ج1 ص277 ح191 .

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.265 ve s.264; Harezmî, *el-Menakıb,* s.69, h.43; *Zehairu'l-Ukba,* s.118.

3-*el-Yakin*, s.144, h.12; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.344.

4-Rabeze, Medine'ye üç gün uzaklıktaki köylerden biridir. Zat-i Irk'a yakın olup Fid'den Mekke'ye doğru gitmek istediğinde Hicaz yolu üzerindedir. Ebuzer Gifari'nin (Allah ona rahmet etsin) kabri buradadır. (*Mucemu'l-Buldan*, c.3, s.24).

ve Ali b. Ebutalib'e sarılın. Zira ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ali bana iman eden ilk kişidir ve kıyamet günü benimle musafaha edecek (elimi sıkacak) ilk kişi odur; o, müminlerin efendisidir.[1]

3779 . **تاريخ دمشق عن أبى سخيلة** : حَجَجتُ أنَا وسَلمانُ ، فَنَزَلنا بِأبى ذَرٍّ ، فَكُنّا عِندَهُ ما شاءَ اللهُ ، فَلَمّا حانَ مِنّا حُفوفٌ ، قُلتُ : يا أبا ذَرٍّ ، إنّى أرى اُموراً قَد حَدَثتَ ، وإنّى خائِفٌ أن يَكونَ فِى النّاسِ اختِلافٌ ، فَإن كانَ ذلِکَ فَما تَأمُرُنى ؟

قالَ : اِلزَم كِتابَ اللهِ عَزَّ وجَلَّ وعَلِىَّ بنَ أبى طالِب(عليه السلام) ، فَأشهَدُ أنّى سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : عَلِىٌّ أوَّلُ مَن آمَنَ بى ، وأوَّلُ مَن يُصافِحُنى يَومَ القِيامَةِ ، وهُوَ الصِّدّيقُ الأكبَرُ ، وهُوَ الفاروقُ ; يَفرُقُ بَينَ الحَقِّ وَالباطِلِ[2] .

3780 . **كنز الفوائد عن سهل بن سعيد** : بَينا أبو ذَرٍّ قاعِدٌ مَعَ جَماعَةٍ مِن أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ـ وكُنتُ يَومَئِذ فيهِم ـ ، إذ طَلَعَ عَلَينا عَلِىُّ بنُ أبى طالِب(عليه السلام) ، فَرَماه أبو ذَرٍّ بِنَظَرِه ، ثُمَّ أقبَلَ عَلَى القَومِ بِوَجهِه ، فَقالَ : مَن لَكُم بِرَجُل مَحَبَّتُهُ تُساقِطُ الذّنوبَ عَن مُحِبّيهِ كَما تُساقِطُ الرّيحُ العاصِفُ الهَشيمَ مِنَ الوَرَقِ عَنِ الشَّجَرِ ! سَمِعتُ نَبِيَّكُم(صلى الله عليه وآله) يَقولُ ذلِکَ لَهُ .

قالوا : مَن هُوَ يا أبا ذَرٍّ ؟ قالَ : هُوَ الرَّجُلُ المُقبِلُ إلَيكُم ; ابنُ عَمِّ نَبِيِّكُم(صلى الله عليه وآله) ، يَحتاجُ أصحابُ مُحَمَّد(صلى الله عليه وآله) إلَيهِ ، ولا يَحتاجُ إلَيهِم ، سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : عَلِىٌّ بابُ عِلمى ، ومُبَيِّنٌ لاُمَّتى ما اُرسِلتُ بِهِ مِن بَعدى ; حُبُّهُ إيمانٌ ، وبُغضُهُ نِفاقٌ ،

1-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.361; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.13, s.228; *el-Musterşed*, s.290, h.106, ikisi de Ebu Rafi'den ve s.214, h.58, Ali b. Ebu Rafi'den; *Ricalu'l-Keşşi*, c.1, s.113, h.51; Tusi, *el-Emali*, s.147, h.242; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.1, s.4, h.4; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.84. Ayrıca bkz. Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.277, h.191.

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص41 ح8369 ; الأمالى للصدوق : ص274 ح304 ، الإرشاد : ج1 ص31 كلاهما نحوه .

وَالنَّظَرُ إلَيه بِرَأفَةٍ ومَوَدَّةٍ عِبادَةٌ .

وسَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) نَبِيَّكُم يَقولُ : مَثَلُ أهلِ بَيتى فى أُمَّتى مَثَلُ سَفينَةِ نوح ; مَن رَكِبَها نَجا ، ومَن رَغِبَ عَنها هَلَکَ ، ومَثَلُ بابِ حِطَّةٍ فى بَنى إسرائيلَ ; مَن دَخَلَهُ كانَ آمِناً مُؤمِناً ، ومَن تَرَكَهُ كَفَرَ .

3779-*Tarih-i Dımeşk* [Ebu Suhayle'den]: Selman'la birlikte hac yaptım. Sonra da Ebuzer'in yanına gittik ve bir süre onun yanında kaldık. Malımız azalınca dedim ki: 'Ey Ebuzer! Ben ortaya çıkmış birtakım olayları görüyorum ve ben halkın arasına ihtilaf düşmesinden korkuyorum. Böyle bir şey olduğunda ne yapmamı önerirsin?'

Dedi ki: Allah'ın kitabına ve Ali b. Ebutalib'e sarıl. Şahadet ederim ki ben Resulullah'ın şöyle buyurduğunu duydum: Ali, bana iman eden ilk kişidir. Kıyamet günü benimle musafaha edecek ilk kişi de odur ve o, "Sıddık-ı Ekber"dir; o, "Faruk-u Azam"dır, hak ile batılın arasını ayırır.[1]

3780-*Kenzu'l-Fevaid* [Sehl b. Said'den]: Ebuzer, Resulul-lah'ın (s.a.a) ashabından bir cemaat ile birlikte oturmuştu. O gün bende onların arasındaydım. Tam o sırada Ali b. Ebutalip (a.s) göründü. Ebuzer gözünü ona dikti, sonra cemaate dönüp dedi ki: 'Kim bir kişi arıyor ki şiddetli bir rüzgârın ağacın yapraklarını döktüğü gibi sevgisi sevenlerinin günahlarını döksün! Peygamberinizin (s.a.a) onun hakkında bunu söylediğini duydum.'

"O kimdir ey Ebuzer?" diye sordular. Dedi ki: Şu size doğru gelmekte olan kişidir; Peygamberinizin (s.a.a) amcası oğludur. Hz. Muhammed'in (s.a.a) ashabı ona muhtaçtır. Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ali, ilmimin kapısıdır ve benden sonra risaletimi ümmetime açıklayacak kişidir. Onu sevmek iman, ona buğz

---

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41, h.8369; Saduk, *el-Emali*, s.274, h.304; *el-İrşad*, c.1, s.31.

etmek ise nifaktır. Ona şefkat ve muhabbetle bakmak ibadettir.

Peygamberiniz Allah Resulünün (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: Ümmetim içinde Ehlibeytimin durumu, Nuh'un gemisinin durumu gibidir; ona binen kurtulur ve ondan yüz çeviren helak olur. Ve İsrailoğulları arasındaki Hıtta (mağfiret) kapısı gibidir; ondan giren güvene kavuşarak mümin olur ve onu terk eden kâfir olur.

ثُمَّ إنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) جاءَ فَوَقَفَ فَسَلَّمَ ، ثُمَّ قالَ : يا أبا ذَرٍّ ، مَن عَمِلَ لاخِرَتِه كَفاهُ اللهُ أمرَ دُنياهُ وآخِرَتِه ، ومَن أحسَنَ فيما بَينَهُ وبَينَ اللهِ كَفاهُ اللهُ الَّذى بَينَهُ وبَينَ عِبادِه ، ومَن أحسَنَ سَريرَتَهُ أحسَنَ اللهُ عَلانِيَتَهُ .إنَّ لُقمانَ الحَكيمَ قالَ لابنِه وهُوَ يَعِظُهُ : يا بُنَيَّ ، مَنِ الَّذى ابتَغَى اللهَ عَزَّ وجَلَّ فَلَم يَجِدهُ ؟ ! ومَن ذَا الَّذى لَجَأَ إلَى اللهِ فَلَم يُدافِع عَنهُ ؟ ! أم مَن ذَا الَّذى تَوَكَّلَ عَلَى اللهِ فَلَم يَكفِه ؟ !

ثُمَّ مَضى ـ يَعنى عَلِيّاً(عليه السلام) ـ فَقالَ أبو ذَرٍّ : وَالَّذى نَفسُ أبى ذَرٍّ بِيَدِه ، ما مِن أُمَّةٍ ائتَمَّت ـ أو قالَ : اتَّبَعَت ـ رَجُلاً وفيهِم مَن هُوَ أعلَمُ بِاللهِ ودينِه مِنهُ ، إلاّ ذَهَبَ أمرُهُم سَفالاً[1] .

5 / 6

أبو سَعيد الخُدرِىُّ

3781 . شرح نهج البلاغة عن أبى سعيد الخدرى : كُنّا بِنورِ إيماننا نُحِبُّ عَلِىَّ بنَ أبى طالِب(عليه السلام) ، فَمَن أحَبَّهُ عَرَفنا أنَّهُ مِنّا[2] .

3782 . الأمالى للطوسى عن أبى سعيد الخدرى ـ لَمّا ذَكَروا عَلِيّاً (عليه

---

١ . كنز الفوائد : ج2 ص67 .

٢ . شرح نهج البلاغة : ج4 ص110 .

السلام) ـ : إنَّهُ كانَ مِن رَسولِ اللهِ (صلى الله عليه وآله) بِمَنزِلَةِ خاصَّةٍ ، ولَقَد كانَت لَهُ عَلَيهِ دِخلَةٌ لَم تَكُن لاِحَدٍ مِنَ النّاسِ[1] .

Derken Ali (a.s) geldi ve selam verdi, sonra da şöyle buyurdu: Ey Ebuzer! Her kim ahireti için amel ederse, Allah onun dünya ve ahiret işinde kendisine yeter. Her kim kendisiyle Allah'ın arasını düzeltirse Allah da onunla kulları arasındaki durumda onu yeter. Her kim gizlisini (iç dünyasını) düzeltirse Allah onun açığını (zahirini) düzeltir. Lokman Hekim oğluna öğüt verirken şöyle dedi: Ey oğlum! Kim Allah'ı aramış da O'nu bulmamış olsun?! Kim Allah'a sığınmış da Allah onu savunmamış olsun?! Kim Allah'a tevekkül etmiş de Allah ona yetmemiş olsun?!

Daha sonra Ali (a.s) gitti. Ebuzer dedi ki: Ebuzer'in canını elinde bulundurana yemin olsun ki aralarında Allah'ı ve onun dinini daha iyi bilen biri olduğu halde başka birine uyan bir ümmetin işi sefalete düşmekten başka bir yere varmaz.[2]

6/5

EBU SAİD EL-HUDRİ

3781-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga* [Ebu Said el-Hudri'den]: Biz imanımızın nuruyla Ali b. Ebu Talib'i (a.s) seviyorduk. Her kim onu seviyor idiyse onun bizden olduğunu anlardık.[3]

---

١ . الأمالى للطوسى : ص608 ح1255 ; أنساب الأشراف : ج2 ص351 وليس فيه صدره ، تاريخ دمشق : ج42 ص376 نحوه .

2-*Kenzu'l-Fevaid*, c.2, s.67.
3-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.4, s.110.

3782-*el-Emali, Tusi* [Ebu Said el-Hudri'den]: Ali'den (a.s) söz ettiklerinde dedi ki: Onun Resulullah (s.a.a) yanında özel konumu vardı. Peygamberle onun hiç kimsenin sahip olmadığı özel meclisi olurdu.[1]

6 / 6

أَنَسُ بنُ مالِک

3783 . الأمالی للطوسی عن عبد المؤمن الأنصاری عن أبیه عن أنس بن مالک :

سَأَلتُهُ : مَن کانَ آثَرَ النّاسِ عِندَ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) فیما رَأَیتَ ؟ قالَ : ما رَأَیتُ أحَداً بِمَنزِلَةِ عَلِیٍّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام) ; کانَ یَبعَثُنی فی جَوفِ اللَّیلِ إلَیهِ ، فَیَستَخلی بِهِ حَتّی یُصبِحَ ، هذا کانَ لَهُ عِندَهُ حَتّی فارَقَ الدُّنیا[۲] .

3784 . شرح نهج البلاغة : ذَکَرَ جَماعَةٌ مِن شُیوخِنا . . . ناشَدَ عَلِیٌّ(علیه السلام) النّاسَ فی رَحَبَةِ القَصرِ ـ أو قالَ : رَحَبَةِ الجامِعِ بِالکوفَةِ ـ : أیُّکُم سَمِعَ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ : مَن کُنتُ مَولاهُ فَعَلِیٌّ مَولاهُ ؟ فَقامَ اثنا عَشَرَ رَجُلاً فَشَهِدوا بِها ، وأَنَسُ بنُ مالِک فِی القَومِ لَم یَقُم .

فَقالَ لَهُ(علیه السلام) : یا أَنَسُ ، ما یَمنَعُکَ أن تَقومَ فَتَشهَدَ ، ولَقَد حَضَرتَها ؟ !

فَقالَ : یا أمیرَ المُؤمِنینَ ، کَبِرتُ ونَسیتُ .

فَقالَ(علیه السلام) : اللّهُمَّ إن کانَ کاذِباً فَارمِه بِها بَیضاءَ لا تُواریهَا العِمامَةُ !

قالَ طَلحَةُ بنُ عُمَیر : فَوَاللهِ لَقَد رَأَیتُ الوَضَحَ بِهِ بَعدَ ذلِکَ أبیضَ بَینَ عَینَیهِ .

1-Tusi, *el-Emali*, s.608, h.1255; *Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.351; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.376.

۲ . الأمالی للطوسی : ص232 ح411 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص227 .

ورَوى عُثمانُ بنُ مُطَرِّف أنَّ رَجُلاً سَأَلَ أَنسَ بنَ مالک فی آخرِ عُمُرِه عَن عَلیٍّ بنِ أبی طالب(علیه السلام)، فَقالَ : إنّی آلَیتُ ألاّ أکتُمَ حَدیثاً سُئلتُ عَنهُ فی عَلیٍّ(علیه السلام) بَعدَ یَومِ الرَّحَبَةِ ، ذاکَ رَأسُ المُتَّقینَ یَومَ القِیامَةِ ، سَمِعتُهُ وَاللهِ مِن نَبِیِّکُم(صلی الله علیه وآله)[1] .

6/6

ENES BİN MALİK

3783-*el-Emali, Tusi* [Abdulmümin Ensari, babasından, o da Enes b. Malik'den]: Enes'e sordum: 'Resulullah'ın (s.a.a) yanında halkın en tercih edileni olarak kimi gördün?' Dedi ki: Hiç kimsenin Ali b. Ebutalib gibi bir konumda olduğunu görmedim. Peygamber gecenin ortasında beni onun peşinden gönderiyordu. Sonra da sabaha kadar onunla halvet ediyordu. Dünyadan ayrılıncaya kadar onun yanındaki konumu böyleydi.[2]

3784-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*: Üstatlarımızdan bir grup kişinin anlattığına göre… Ali b. Ebutalib (a.s) halkı hükümet sarayının avlusunda veya Küfe mescidinin avlusunda yemin vererek diyordu ki: 'Hanginiz Resulullah'ın (s.a.a) "Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır" buyurduğunu duymuştur?' On iki kişi ayağa kalkarak buna şahitlik ettiler. Cemaatin arasında bulunan Enes ayağa kalkmadı. Ali (a.s) buyurdu ki: Ey Enes! Buna şahit olduğun halde kalkıp şahitlik etmeni engelleyen şey nedir?

Dedi ki: Ey Emirülmüminin! Yaşlandım ve unuttum!

Ali (a.s), "Allah'ım, eğer yalan söylüyorsa onun yüzüne imamenin örtemeyeceği bir beyazlık vur!" diye dua etti.

Talha b. Umeyr diyor ki: Allah'a yemin olsun ki bu olaydan sonra onun abraş hastalığına yakalandığını gördüm, iki gözünün arasında beyazlık vardı.

---

١ . شرح نهج البلاغة : ج4 ص74 .

2-Tusi, *el-Emali,* s.232, h.411; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.227.

Osman b. Mutarrif'in rivayetine göre adamın biri, ömrünün son zamanlarını geçirmekte olan Enes b. Malik'e Ali b. Ebutalib hakkında sordu. Enes dedi ki: Ben rahbe (avlu) gününden sonra Ali (a.s) hakkında bana sorulunca hadis gizlememeye dair yemin ettim. O, kıyamet günü muttakilerin başıdır. Allah'a yemin olsun ki bunu Peygamberinizden (s.a.a) duydum.[1]

7 / 6

ثابِتُ بنُ قَيس الأنصارِيُّ

3785 . **تاريخ اليعقوبى** ـ فى ذكرِ بَيعَةِ النّاسِ لامَيرِ المُؤمنينَ(عليه السلام) ـ : وقامَ قَومٌ مِنَ الأنصارِ فَتَكَلَّموا ، وكانَ أوَّلَ مَن تَكَلَّمَ ثابِتُ بنُ قَيسِ بنِ شَمّاس الأنصارِيُّ ، وكانَ خَطيبَ الأنصارَ ، فَقالَ : وَاللهِ يا أميرَ المُؤمنينَ ، لَئِن كانوا تَقَدَّموكَ فِى الوِلايَةِ فَما تَقَدَّموكَ فِى الدّينِ ، ولَئِن كانوا سَبَقوكَ أمسِ لَقَد لَحِقتَهُمُ اليَومَ !

ولَقَد كانوا وكُنتَ لا يَخفى مَوضِعُكَ ، ولا يُجهَلُ مَكانُكَ ، يَحتاجونَ إلَيكَ فيما لا يَعلَمونَ ، ومَا احتَجتَ إلى أحَد مَعَ عِلمِكَ ![2] .

8 / 6

جابِرُ بنُ عَبدِ اللهِ الأنصارِيُّ

3786 . **الإمام الباقر**(عليه السلام) : سُئِلَ جابِرُ بنُ عَبدِ اللهِ الأنصارِيُّ عَن عَلِيٍّ(عليه السلام) ، فَقالَ : ذاكَ وَاللهِ أميرُ المُؤمِنينَ ، ومِحنَةُ المُنافِقينَ ، وبَوارُ سَيفِهِ عَلَى القاسِطينَ وَالنّاكِثينَ وَالمارِقينَ[3] .

1-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.4, s.74.

٢ . تاريخ اليعقوبى : ج2 ص179 .

٣ . اليقين : ص270 ح94 .

3787 . **عنه**(عليه السلام) : سُئِلَ جابِرُ بنُ عَبدِ اللهِ الأَنصارِیُّ عَن عَلِیِّ بنِ أبی طالِب(عليه السلام) ، قالَ : ذلِکَ وَاللهِ أمیرُ المُؤمِنینَ ، ومُخزِی المُنافِقینَ ، وبَوارُ الکافِرینَ ، وسَیفُ اللهِ عَلَی القاسِطینَ وَالنّاکِثینَ وَالمارِقینَ[1] .

6/7

SABİT BİN KAYS EL-ENSARİ

3785-*Tarih-i Yakubi* [Halkın Emirülmüminin'e biatinden söz ederken]: Ensar'dan bir topluluk ayağa kalkıp konuştular. İlk konuşan kişi Sabit b. Kays b. Şemmas el-Ensari idi. O, Ensar'ın konuşmacısı idi. Şöyle konuştu: Ey Emirülmüminin! Allah'a yemin olsun ki yönetimde senin önüne geçtiklerinde din konusunda senden önde değildiler. Eğer dün senden öne geçtiyseler de bugün sen onlara yetiştin! Senin makamın onlara gizli kalmamıştı ve konumun meçhul değildi; bilmedikleri konularda sana ihtiyaç duyuyorlardı. Oysaki sen sahip olduğun ilminle hiç kimseye ihtiyaç duymadın![2]

6/8

CABİR BİN ABDULLAH EL-ENSARİ

3786-İmam Bakır (a.s): Cabir b. Abdullah el-Ensari'ye Ali (a.s) hakkında sorduklarında şöyle dedi: Allah'a yemin olsun ki o, müminlerin emiri ve münafıkların belası idi. Onun kılıcı, Kasıtîn (zalimler), Nakısîn (biatlerini bozanlar) ve Marıkîn (dinden çıkanlar) üzerine ölüm yağdırırdı.[3]

---

١ . الفضائل لابن شاذان : ص136 .

2-*Tarih-i Yakubi*, c.2, s.179.
3-*el-Yakin*, s.270, h.94.

3787-İmam Bakır (a.s): Cabir b. Abdullah el-Ensari'ye Ali b. Ebutalib (a.s) hakkında sorduklarında dedi ki: Allah'a yemin olsun ki o, müminlerin emiri ve münafıkları rezil edendir. Kâfirlerin felaketi ve Allah'ın Kasitin, Nakisin ve Marikin üzerindeki kılıcıdır.[1]

3788 . **فضائل الصحابة عن أبی الزبیر** : قُلتُ لجابِر : کَیفَ کانَ عَلِیٌّ(علیه السلام) فیکُم ؟ قالَ : ذلِکَ مِن خَیرِ البَشَرِ ; ما کُنّا نَعرِفُ المُنافِقینَ إلاّ بِبُغضِهِم إیّاهُ[۲] .

3789 . **المصنّف عن عطیّة بن سعد** : دَخَلنا عَلی جابِرِ بنِ عَبدِ اللهِ ـ وهُوَ شَیخٌ کَبیرٌ وقَد سَقَطَ حاجِباهُ عَلی عَینَیهِ ـ فَقُلتُ : أخبِرنا عَن هذَا الرَّجُلِ عَلِیِّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام) ؟

فَرَفَعَ حاجِبَیهِ بِیَدَیهِ ، ثُمَّ قالَ : ذاکَ مِن خَیرِ البَشَرِ[۳] .

3790 . **تاریخ دمشق عن جابر بن عبد الله** ـ لَمّا سُئِلَ عَن عَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : ذاکَ خَیرُ البَرِیَّةِ ، لا یُبغِضُهُ إلاّ کافِرٌ[۴] .

3791 . **تاریخ دمشق عن جابر بن عبد الله** : عَلِیٌّ خَیرُ البَشَرِ ، لا یَشُکُّ فیهِ إلاّ مُنافِقٌ[۵] .

1-İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.136.

۲ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص672 ح1146 ، تاریخ دمشق : ج42 ص374 ; رجال الکشّی : ج1 ص209 ح86 نحوه .

۳ . المصنّف لابن أبی شیبة : ج7 ص504 ح57 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص564 ح949 ، تاریخ دمشق : ج42 ص374 ; الأمالی للطوسی : ص335 ح676 ، المناقب للکوفی : ج2 ص522 ح1025 ولیس فیهما «مِن» .

۴ . تاریخ دمشق : ج42 ص373 ; الأمالی للمفید : ص61 ح7 وفیه « لایُبغضه إلاّ منافق ولا یشکّ فیه إلاّ کافر» .

۵ . تاریخ دمشق : ج42 ص373 .

3792 . أنساب الأشراف عن محمّد بن عبد الله بن عطيّة العوفى : قُلتُ لِجابِرِ بنِ عَبدِ اللهِ : أىَّ رَجُل كانَ فيكُم عَلِىٌّ(عليه السلام) ؟ قال : كانَ وَاللهِ خَيرَ البَرِيَّةِ بَعدَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله)[١] .

3788-*Fazailu's-Sahabe* [Ebu Zübeyr'den]: Cabir'e "Ali (a.s) onların (ashabın) arasında nasıldı?" diye sorduğumda şu cevabı verdi: 'O, insanların en üstünüdür. Biz münafıkları ancak ona buğz etmelerinden anlıyorduk.'[2]

3789-*el-Musannef* [Atiyye b. Sâd'dan]: Cabir b. Abdullah'ın evine girdik. [O, iyice yaşlanmıştı ve kaşları gözlerine kadar sarkmıştı.] "Bize şu adamdan, Ali b. Ebutalib'ten haber ver" dedim.

İki eliyle kaşlarını kaldırdı ve şöyle dedi: O, insanların en üstünüdür.[3]

3790-*Tarih-i Dımeşk* [Cabir b. Abdullah'tan]: Ona Ali (a.s) hakkında sorduklarında dedi ki: O, halkın en üstünüdür ve ancak kâfir ona buğz eder.[4]

3791-*Tarih-i Dımeşk* [Cabir b. Abdullah'tan]: Ali, insan-

---

١ . أنساب الأشراف : ج2 ص358 .

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s672, h.1146; *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.374; *Ricalu'l-Keşşi,* c.1, s.209, h.86.

3-İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.504, h.57; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.564, h.949; *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.374; Tusi, *el-Emali,* s.335, h.676; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.522, h.1025.

4-*Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.373; Müfid, *el-Emali,* s.61, h.7 ve bu kaynakta "Ona ancak münafık buğz eder ve ancak kâfir onda şekke düşer." şeklinde.

ların en üstünüdür ve onda ancak münafık şüphe eder.[1]

3792-*Ensabu'l-Eşraf* [Muhammed b. Abdullah b. Atiyye Avfi'den]: Cabir b. Abdullah'a dedim ki: 'Ali (a.s) sizin aranızda nasıl bir adamdı?' Dedi ki: 'Allah'a yemin olsun ki Resulullah'tan (s.a.a) sonra halkın en üstünüydü.'[2]

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.373.
2-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.385.

3793 . تاريخ دمشق عن عبيد بن أبى الجعد : سُئِلَ جابِرُ بنُ عَبدِ الله عَن قِتالِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ، فَقالَ : ما يَشُكُّ فى قِتالِ عَلِيٍّ(عليه السلام) إلاّ كافِرٌ[1] .

3794 . كتاب من لا يحضره الفقيه : كانَ جابِرُ بنُ عَبدِ الله الأنصارِىُّ يَدورُ فى سِكَكِ الأنصارِ بِالمَدينَةِ وهُوَ يَقولُ : عَلِىٌّ خَيرُ البَشَرِ ، فَمَن أبى فَقَد كَفَرَ . يا مَعاشِرَ الأنصارِ ، أدِّبوا أولادَكُم عَلى حُبِّ عَلِىٍّ ، فَمَن أبى فَانظُروا فى شَأنِ أُمِّهِ ![2]

3795 . الخصال عن جابر بن عبد الله : لَقَد سَمِعتُ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) يَقولُ فى عَلِيٍّ(عليه السلام) خِصالاً لَو كانَت واحِدَةٌ مِنها فى جَميعِ النّاسِ لاَكتَفَوا بِها فَضلاً :

قَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : مَن كُنتُ مَولاهُ فَعَلِىٌّ مَولاهُ .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : عَلِىٌّ مِنّى كَهارونَ مِن موسى .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : عَلِىٌّ مِنّى وأنَا مِنهُ .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : عَلِىٌّ مِنّى كَنَفسى ; طاعَتُهُ طاعَتى ومَعصِيَتُهُ مَعصِيَتى .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : حَربُ عَلِىٍّ حَربُ الله ، وسِلمُ عَلِىٍّ سِلمُ الله .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : وَلِىُّ عَلِىٍّ وَلِىُّ الله ، وعَدُوُّ عَلِىٍّ عَدُوُّ الله .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : عَلِىٌّ حُجَّةُ الله . وخَليفَتُهُ عَلى عِبادِهِ .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : حُبُّ عَلِىٍّ إيمانٌ وبُغضُهُ كُفرٌ .

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص444 .

٢ . كتاب من لا يحضره الفقيه : ج3 ص493 ح4744 ، علل الشرائع : ص142 ح4 ، رجال الكشّى : ج1 ص237 ح93 كلاهما عن أبى الزبير .

3793-*Tarih-i Dımeşk* [Ubeyd b. Ebu Câd'den]: Cabir b. Abdullah'a Ali'nin (a.s) savaşı hakkında sorulunca dedi ki: Ali'nin (a.s) savaşında (onun haklılığında) kâfirden başkası şüphe etmez.[1]

3794-*Men La Yehzuruh'ul-Fakih*: Cabir b. Abdullah Ensari, Medine'de Ensarın sokaklarında dolaşıyor ve şöyle diyordu: Ali insanların en üstünüdür, kim kabul etmezse kâfir olur. Ey Ensar cemaati! Evlatlarınızı Ali'nin muhabbeti ile eğitin; kabul etmeyen olursa onun annesinin durumuna dikkat edin![2]

3795-*el-Hisal* [Cabir b. Abdullah'tan]: Resulullah'tan (s.a.a) Ali (a.s) hakkında öyle hasletler duydum ki eğer onlardan sadece bir tanesi bütün insanlarda olsaydı onlara fazilet olarak yeterdi:

Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır.

Ali, bana Harun'un Musa'ya nispetle sahip olduğu konumdadır.

Ali bendendir ve ben de ondanım.

Ali bana kendim gibidir; ona itaat bana itaattir ve ona karşı gelmek bana karşı gelmektir.

Ali'nin savaşı Allah'ın savaşı ve Ali'nin barışı Allah'ın barışıdır.

Ali'nin dostu, Allah'ın dostu ve Ali'nin düşmanı Allah'ın düşmanıdır.

Ali, Allah'ın hücceti ve kulları üzerindeki halifesidir.

Ali'yi sevmek iman, ona buğz etmek ise küfürdür.

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.444.

2-*Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.3, s.493, h.4744; *İlelu'ş-Şerayi*, s.142, h.4; *Ricalu'l-Keşşi*, c.1, s.237, h.93, ikisi de Ebu Zübeyr'den.

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : حزبُ عَلِيٍّ حزبُ الله ، وحزبُ أعدائه حزبُ الشَّيطان .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ مَعَ الحَقِّ وَالحَقُّ مَعَهُ ، لا يَفتَرِقانِ حَتّى يَرِدا عَلَيَّ الحَوضَ .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : عَلِيٌّ قَسيمُ الجَنَّةِ وَالنّار .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : مَن فارَقَ عَلِيّاً فَقَد فارَقَني ، ومَن فارَقَني فَقَد فارَقَ اللهَ عَزَّ وجَلَّ .

وقَولُهُ(صلى الله عليه وآله) : شيعَةُ عَلِيٍّ هُمُ الفائزونَ يومَ القِيامَةِ[1] .

3796 . شرح نهج البلاغة عن حذيفة بن اليمان : كُنّا نَعبُدُ الحِجارَةَ ونَشرَبُ الخَمرَ ، وعَلِيٌّ مِن أبناءِ أربَعَ عَشرَةَ سَنَةً قائمٌ يُصَلّي مَعَ النَّبيِّ(صلى الله عليه وآله) لَيلاً ونَهاراً ، وقُرَيشٌ يَومَئذ تُسافِهُ رَسولَ الله(صلى الله عليه وآله) ، ما يَذُبُّ عَنهُ إلاّ عَلِيٌّ(عليه السلام)[2] .

3797 . الأمالي للصدوق عن حذيفة بن اليمان ـ في وَصفِ الإمامِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : ذاكَ خَيرُ البَشَرِ ، ولا يَشُكُّ فيهِ إلاّ مُنافِقٌ[3] .

3798 . شرح الأخبار عن حذيفة بن اليمان ـ في وَصفِ الإمامِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ـ : ذلكَ خَيرُ هذهِ الأُمَّةِ بَعدَ نَبيِّها(صلى الله عليه وآله) ، لا يَشُكُّ فيهِ إلاّ مُنافِقٌ[4] .

3799 . مروج الذهب : كانَ حُذَيفَةُ عَليلاً بالكوفَةِ في سَنَةِ ستٍّ وثَلاثينَ ، فَبَلَغَهُ قَتلُ عُثمانَ وبَيعَةُ النّاسِ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) ، فَقالَ : أخرِجوني وَادعوا : الصَّلاةَ جامِعَةً ، فَوُضِعَ عَلَى المِنبَرِ ، فَحَمِدَ اللهَ وأثنى عَلَيهِ ، وصَلّى عَلَى النَّبيِّ وعَلى آلِهِ ، ثُمَّ قالَ :

---

١ . الخصال : ص496 ح5 ، الأمالي للصدوق : ص149 ح146 ، بشارة المصطفى : ص19 ، جامع الأخبار : ص51 ح56 .

٢ . شرح نهج البلاغة : ج13 ص234 .

٣ . الأمالي للصدوق : ص135 ح131 .

٤ . شرح الأخبار : ج1 ص144 ح82 ، كشف الغمّة : ج1 ص156 .

Ali'nin hizbi Allah'ın hizbi ve onun düşmanlarının hizbi ise şeytanın hizbidir.

Ali hak iledir ve hak da onunladır; o ikisi havuzun başında bana kavuşuncaya dek birbirinden ayrılmazlar.

Ali, cennet ve cehennemi bölüştürendir.

Her kim Ali'den ayrılırsa benden ayrılmış olur ve benden ayrılmış olan Allah'tan ayrılmış olur.

Ali'nin Şiileri kıyamet günü kurtuluşa erenlerdir.[1]

6/9

HUZEYFE BİN YEMAN

3796-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga* [Huzeyfe b. Yeman'dan]: Biz taşa tapınıp şarap içtiğimizde henüz on dört yaşında olan Ali, Peygamberle birlikte gece-gündüz namaza duruyordu. Kureyş, Resulullah'ı (s.a.a) saçmalamakla itham ettiğinde onu sadece Ali (a.s) savunuyordu.[2]

3797-*el-Emali, Saduk* [Ali'nin (a.s) vasfında Huzeyfe b. Yeman'dan]: O, insanların en üstünüdür ve onun hakkında ancak münafık şüphe eder.[3]

3798-*Şerhü'l-Ahbar* [Ali'nin (a.s) vasfında Huzeyfe b. Yeman'dan]: O, bu ümmetin, Peygamberinden (s.a.a) sonra en üstünüdür; bu konuda ancak münafık şüphe eder.[4]

3799-*Murucu'z-Zeheb*: Hicri otuz altı yılında Huzeyfe Küfe'de idi ve hastaydı. Osman'ın öldürüldüğü ve halkın Ali'ye (a.s) biat ettiği haberi ona ulaştığında dedi ki: 'Beni (mescide) çıkarın ve (halkı) cemaat namazına çağırın.' Onu minbere çıkardılar. Allah'a hamd-ü senada bulundu, Peygambere ve Ehlibeytine de salât-ü selam gönderdi. Sonra şöyle konuştu:

1-*el-Hisal*, s.496, h.5; Saduk, *el-Emali*, s.149, h.146; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.19; *Camiu'l-Ahbar*, s.51, h.56.

2-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.13, s.234.

3-Saduk, *el-Emali*, s.135, h.131.

4-*Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.144, h.82; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.156.

أيُّهَا النّاسُ ! إنَّ النّاسَ قَد بايَعوا عَلِيّاً(عليه السلام) ، فَعَلَيكُم بِتَقوَى الله ، وَانصُروا عَلِيّاً(عليه السلام)ووازروهُ ; فَوَالله إنَّهُ لَعَلَى الحَقِّ آخِراً وأوَّلاً ، وإنَّهُ لَخَيرُ مَن مَضى بَعدَ نَبِيِّكُم(صلى الله عليه وآله)ومَن بَقِيَ إلى يَومِ القِيامَةِ . ثُمَّ أطبَقَ يَمينَهُ عَلى يَسارِهِ ، ثُمَّ قالَ : اللّهُمَّ اشهَد أنّي قَد بايَعتُ عَلِيّاً(عليه السلام) ! وقالَ : الحَمدُ لله الَّذى أبقانى إلى هذَا اليَومِ .

وقالَ لابنَيهِ صَفوانَ وسَعد : احمِلانى ، وكونا مَعَهُ ; فَستَكونُ لَهُ حُروبٌ كَثيرَةٌ فَيَهلِكُ فيها خَلقٌ مِنَ النّاسِ ، فَاجتَهِدا أن تَستَشهِدا مَعَهُ ; فَإنَّهُ وَالله عَلَى الحَقِّ ، ومَن خالَفَهُ عَلَى الباطِلِ .

وماتَ حُذَيفَةُ بَعدَ هذَا اليَومِ بِسَبعَةِ أيّام[1] .

3800 . أنساب الأشراف عن أبى شريح : إنَّ الحَسَنَ(عليه السلام) وعَمّاراً قَدِمَا الكوفَةَ يَستَنفِرانِ النّاسَ إلى عَلِيٍّ(عليه السلام) ، فَقالَ حُذَيفَةُ : إنَّ الحَسَنَ وعَمّاراً قَدِما يَستَنفِرانِكُم ، فَمَن أحَبَّ أن يَلقى أميرَ المُؤمِنينَ حَقّاً حَقّاً فَليَأتِ عَلِيَّ بنَ أبى طالِب(عليه السلام)[2] .

3801 . إرشاد القلوب : لَمّا وَصَلَ عَهدُ أميرِ المُؤمِنينَ(عليه السلام) إلى حُذَيفَةَ]والى المَدائِنِ[جَمَعَ النّاسَ وصَلّى بِهِم ثُمَّ أمَرَ بالكِتابِ فَقَرَأَهُ عَلَيهِم . . . ثُمَّ إنَّ حُذَيفَةَ صَعِدَ المِنبَرَ ، فَحَمِدَ اللهَ وأثنى عَلَيهِ ، وصَلّى عَلى مُحَمَّد وآلِ مُحَمَّد ، ثُمَّ قالَ : الحَمدُ لله الَّذى أحيَا الحَقَّ وأماتَ الباطِلَ ، وجاءَ بِالعَدلِ ودَحَضَ الجَورَ وكَبَتَ الظّالِمينَ .

أيُّهَا النّاسُ ! إنَّما وَلِيُّكُمُ اللهُ ورَسولُهُ وأميرُ المُؤمِنينَ حَقّاً حَقّاً ، وخَيرُ مَن نَعلَمُهُ بَعدَ نَبِيِّنا رَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) ، وأولَى النّاسِ بِالنّاسِ ، وأحَقُّهُم بِالأَمرِ ، وأقرَبُهُم إلَى الصِّدقِ ، وأرشَدُهُم إلَى العَدلِ ، وأهداهُم سَبيلا ، وأدناهُم إلَى الله وَسيلَةً ، وأقرَبُهُم بِرَسولِ الله(صلى الله عليه وآله) رَحِماً .

---

١ . مروج الذهب : ج2 ص394 .

٢ . أنساب الأشراف : ج2 ص366 .

'Ey insanlar! Halk Ali'ye (a.s) biat etmiştir. O halde Allah'tan sakının, Ali'ye yardım edin ve ona destek verin. Allah'a yemin olsun ki o, sonda da başta da hep hak üzeredir; o, Peygamberinizden (s.a.a) sonra gelip geçmiş ve kıyamete kadar olacakların en üstünüdür.' Daha sonra sağ eliyle sol elini kavrayarak şöyle dedi: 'Allahım, sen şahit ol ki ben Ali'ye (a.s) biat ettim!' Sonra da şöyle dedi: 'Beni bugüne kadar yaşatana hamd olsun.'

İki oğluna, Safvan ve Sâ'd'a dedi ki: Beni götürün ve siz ikiniz onunla birlikte olun. Çok yakında onun birçok savaşı olacak ve bu savaşlarda halkın birçoğu yok olacak. Onun yanında şehit olmak için çaba sarf edin. Zira [Allah'a yemin olsun ki] o, hak üzeredir ve ona muhalefet edenler batıl üzeredir.

Huzeyfe, o günden bir hafta sonra öldü.[1]

3800-*Ensabu'l-Eşraf* [Ebu Şureyh'ten]: Hasan (a.s) ile Ammar, halkı Ali'ye (a.s) doğru yola çıkarmak için Küfe'ye geldiler. Huzeyfe dedi ki: Hasan ve Ammar sizleri hareket ettirmek için gelmişler. Öyleyse her kim müminlerin gerçek emiriyle görüşmek istiyorsa Ali b. Ebutalib'e (a.s) gitsin.[2]

3801-*İrşadu'l-Kulub*: Emirülmüminin'in mektubu [Medain valisi olan] Huzeyfe b. Yeman'a ulaştığında halkı toplayıp cemaat namazı kıldı. Sonra mektubu getirmelerini emretti ve onu cemaate okudu… Daha sonra Huzeyfe minbere çıktı. Allah'a hamd-ü senada bulunup Hz. Muhammed ve Ehlibeytine salât-ü selam gönderdikten sonra şöyle konuştu: Hakkı dirilten ve batılı öldürene, adaleti getirip zulmü düşürene ve zalimleri ezene hamdolsun.

Ey insanlar! Hiç şüphesiz sizin veliniz Allah'tır, Resulüdür ve müminlerin gerçek emiridir. O, Peygamberiniz Allah Resulünden (s.a.a) sonra bildiğimiz en üstün kişi, halka halkın en yetkilisi, yönetime en liyakatlisi, doğruluğa en yakını, adalete en meyillisi, yolu en iyi bulanı; Allah'a vesile olmada onların en yakını, Resulullah'a (s.a.a) akrabalık bağıyla en yakın kişidir.

1-*Murucu'z-Zeheb*, c.2, s.394.
2-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.366.

أنيبوا إلى طاعَةِ أوَّلِ النّاسِ سِلماً ، وأكثَرِهِم عِلماً ، وأصدَقِهِم طَريقَةً ، وأسبَقِهِم إيماناً ، وأحسَنِهِم يَقيناً ، وأكثَرِهِم مَعروفاً ، وأقدَمِهِم جِهاداً ، وأعَزِّهِم مَقاماً ، أخى رَسولِ اللهِ وَابنِ عَمِّهِ ، وأبِى الحَسَنِ وَالحُسَينِ ، وزَوجِ الزَّهراءِ البَتولِ سَيِّدَةِ نِساءِ العالَمينَ ، فَقوموا أيُّهَا النّاسُ !

فَبايِعوا عَلى كِتابِ اللهِ وسُنَّةِ نَبيِّهِ ، فَإِنَّ للهِ فى ذلِكَ رَضىً ، ولَكُم مَقنَعٌ وصَلاحٌ ، وَالسَّلامُ .

فَقامَ النّاسُ بِأجمَعِهِم ، فَبايَعوا أميرَ المُؤمِنينَ(عليه السلام) بِأحسَنِ بَيعَةٍ وأجمَعِها .

فَلَمّا استَتَمَّتِ البَيعَةُ ، قامَ إلَيهِ فَتىً ـ مِن أبناءِ العَجَمِ ووُلاةِ الأنصارِ ، لِمُحَمَّدِ بنِ عُمارَةَ بنِ التَّيِّهانِ أخى أبِى الهَيثَمِ بنِ التَّيِّهانِ ـ يُقالُ لَهُ : مُسلِمٌ ، مُتَقَلِّداً سَيفاً ، فَناداهُ مِن أقصَى النّاسِ :

أيُّهَا الأميرُ ! إنّا سَمِعناكَ تَقولُ فى أوَّلِ كَلامِكَ : انَّما وَلِيُّكُمُ اللهُ ورَسولُهُ وَأميرُ المُؤمِنينَ حَقّاً حَقّاً ; تَعريضاً مِمَّن كانَ قَبلَهُ مِنَ الخُلَفاءِ أنَّهُم لَم يَكونوا اُمَراءَ المُؤمِنينَ حَقّاً ، فَعَرِّفنا أيُّهَا الأميرُ ، رَحِمَكَ اللهُ ! ولا تَكتُمنا ; فَإِنَّكَ مِمَّن شَهِدَ وغِبنا ، ونَحنُ مُقَلِّدونَ ذلِكَ فى أعناقِكُم ، وَاللهُ شاهِدٌ عَلَيكُم فيما تَأتونَ بِهِ مِنَ النَّصيحَةِ لاُمَّتِكُم ، وصِدقِ الخَبَرِ عَن نَبِيِّكُم(صلى الله عليه وآله) .

قالَ حَذيفَةُ : أيُّهَا الرَّجُلُ ، أمّا إذا سَأَلتَ وفَحَصتَ هكَذا ، فَاسمَع وَافهَم ما اُخبِرُكَ بِهِ : أمّا مَن تَقَدَّمَ مِنَ الخُلَفاءِ قَبلَ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) مِمَّن تَسَمّى بِأميرِ المُؤمِنينَ ، فَإِنَّهُم تَسَمَّوا بِذلِكَ وسَمّاهُمُ النّاسُ بِهِ ، وأمّا عَلِيُّ بنُ أبى طالِب فَإِنَّ جَبرائيلَ(عليه السلام) سَمّاهُ بِهذَا الاِسمِ عَنِ اللهِ تَعالى ، وشَهِدَ لَهُ الرَّسولُ(صلى الله عليه وآله) عَن سَلامِ جَبرائيلَ لَهُ بِإِمرَةِ المُؤمِنينَ ،

وكانَ أصحابُ رَسولِ اللهِ يَدعونَهُ فى حيَاةِ رَسولِ اللهِ بِأميرِ المُؤمِنينَ[1] .

Halkın ilk İslam'ı kabul edeninin itaatine dönün; o ki halkın arasından ilmi en çok ve yolu en doğru olandır. İmanda onların en uzun geçmişe sahip olanıdır o; yakini en güzel, iyiliği en fazla, cihadı en uzun ve makamı en aziz olandır o. Resulullah'ın kardeşi ve amcası oğlu, Hasan ile Hüseyin'in babası, âlemdeki kadınların hanımefendisi Zehray-ı Betül'ün eşidir o.

Ey insanlar! Şimdi ayağa kalkın, Allah'ın kitabına ve Peygamberinin sünnetine biat edin. Zira bunda Allah'ın rızası vardır, sizin içinse kanaat ve yarar vardır. Vesselam.

Halkın hepsi ayağa kalkıp Emirülmüminin'e (a.s) en güzel ve kapsamlı şekilde biat ettiler.

Biat tamamlanınca [Ebu Heysem b. Teyyihan'ın kardeşi Ümare'nin oğlu Muhammed'e ait Ensarın azad ettiği kölelerden Acemoğullarından] Müslim isminde bir genç ona doğru ayağa kalktı. Kılıcını kuşanmış olan o genç cemaatin en uç köşesinden şöyle seslendi:

Ey Emir! Sen, konuşmanın başında "sizin veliniz Allah'tır, Resulüdür ve müminlerin gerçek emiridir" dedin. Böylece ondan önceki halifelerin müminlerin gerçek emirleri olmadıklarını ima ettin. Ey Emir! Bunu bize açıkla, Allah sana rahmet etsin! Bizden saklama! Zira sen, şahitlerdensin ve bizse görmeyenlerdeniz. Biz bu konuda sizin boynunuzdakine mukallidiz. Allah, ümmetinizin hayrı için Peygamberinizden (s.a.a) getirdiğiniz doğru haberde sizin üzerinize şahittir.

Huzeyfe dedi ki: Ey adam! Madem bunu sordun ve irdeledin, o halde sana haber vereceğim şeyi iyi dinle ve anla: Ali b. Ebutalib'den (a.s) önceki halifelere "Emirülmüminin/ müminlerin emiri" deniliyordu. Ancak onlar, halk tarafından bu isimle çağrılıyorlardı. Ama Ali b. Ebutalib'e gelince; ona bu ismi Cebrail (a.s) yüce Allah tarafından getirdi. Resulullah da (s.a.a) Cebrail'in onu "Emirülmüminin/ müminle-

---

١ . إرشاد القلوب : ص322 .

rin emiri" ünvanıyla selamlamasına şahitlik etti. Peygamberin ashabı, Resulullah (s.a.a) hayatta iken de onu "Emirülmüminin" ismiyle çağırıyorlardı.[1]

3802 . **الأمالی للطوسی عن علیّ بن علقمة الأنماری** : لَمّا قَدِمَ الحَسَنُ بنُ عَلِیٍّ صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِما وعَمّارُ بنُ یاسِر(رضی الله عنه) یَستَنفِرانِ النّاسَ ، خَرَجَ حُذَیفَةُ(رحمه الله) وهُوَ مَریضٌ مَرَضَهُ الَّذی قُبِضَ فیهِ ، فَخَرَجَ یُهادی بَینَ رَجُلَینِ ، فَحَرَّضَ النّاسَ وحَثَّهُم عَلَی اتِّباعِ عَلِیٍّ(علیه السلام) وطاعَتِهِ ونُصرَتِهِ ، ثُمَّ قالَ : ألا مَن أرادَ ـ وَالَّذی لا إلهَ غَیرُهُ ـ أن یَنظُرَ إلی أمیرِ المُؤمِنینَ حَقّاً حَقّاً ، فَلیَنظُر إلی عَلِیِّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام) ، فَوازِروهُ وَاتَّبِعوهُ وَانصُروهُ[2] .

3803 . **الأمالی للطوسی عن أبی راشد** : لَمّا أتی حُذَیفَةَ بَیعَةُ عَلِیٍّ(علیه السلام) ، ضَرَبَ بِیَدِهِ واحِدَةً عَلَی الاُخری وبایَعَ لَهُ ، وقالَ : هذِهِ بَیعَةُ أمیرِ المُؤمِنینَ حَقّاً ، فَوَاللهِ لا یُبایَعُ بَعدَهُ لِواحِدٍ مِن قُرَیش إلاّ أصغَرَ أو أبتَرَ یُوَلّی الحَقَّ استَهُ ![3]

10 / 6

خُزَیمَةُ بنُ ثابِت الأنصاریُّ

3804 . **المستدرک علی الصحیحین عن الأسود بن یزید النخعی**: لَمّا بویعَ عَلِیُّ بنُ أبی طالِب(علیه السلام)عَلی مِنبَرِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، قالَ خُزَیمَةُ بنُ ثابِت الأنصاریُّ وهُوَ واقِفٌ بَینَ یَدَی المِنبَرِ :

1-*İrşadu'l-Kulub*, s.322.

٢ . الأمالی للطوسی : ص486 ح1065 .

٣ . الأمالی للطوسی : ص487 ح1066 .

إذا نَـحنُ بايَعنا عَـلِيّاً فَـحَسبُنا أبـو حَسَن مِمّا نَـخافُ مِنَ الفِتَنْ

وَجَدناهُ أولَى النّاسِ بِالنّاسِ إنَّهُ أطَـبُّ قُـرَيش بِالكِتابِ وبِالسُّنَنْ

فَإنَّ قُـرَيشاً ما تَـشُـقُّ غُـبارَهُ إذا ما جَرى يَوماً عَلَى الضُّمَّرِالبُدَنْ

3802-*el-Emali, Tusi* [Ali b. Alkame Enmari'den]: Hasan b. Ali (a.s) ile Ammar b. Yasir halkı harekete geçirmek için geldiklerinde Huzeyfe dışarı çıktı. O, ölümüyle sonuçlanan hasta haliyle iki kişiye dayanarak çıktı. Sonra da halkı Ali'ye uymaları, ona itaat edip destek vermeleri için teşvik etti. Şöyle dedi: Şunu iyi bilesiniz [kendisinden başka ilah bulunmayana yemin olsun ki] her kim gerçek "Emirülmüminin'e/ müminlerin emirine" bakmak istiyorsa Ali b. Ebutalib'e (a.s) baksın. Şimdi ona destek olun, kendisine uyun ve ona yardım edin.[1]

3803-*el-Emali, Tusi* [Ebu Raşid'den]: Ali'ye (a.s) biat edildiği haberi Huzeyfe'ye ulaştığında bir elini diğerine vurarak ona biat etti ve dedi ki: Bu, gerçek Emirülmüminin'e biattir. Allah'a yemin olsun ki bundan sonra Kureyş'ten kime biat edilirse ya küçük veya eksik olacak, hakka arkasını dönecektir![2]

6/10

HUZEYME BİN SABİT EL-ENSARİ

3804-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Esved b. Yezid Nahai'den]: Peygamberin (s.a.a) minberinde Ali b. Ebutalib'e biat edildiğinde minberin önünde durmuş olan Huzeyme b. Sabit Ensari şöyle dedi:

Şimdi biz Ali'ye biat ettik ya

1-Tusi, *el-Emali*, s.486, h.1065.
2-Tusi, *el-Emali*, s.487, h.1066.

Artık korktuğumuz fitnelerde Ebul Hasan yeter bize
Halka halkın en evla olanını bulduk artık
Kurân ve sünnete Kureyş'in en maharetlisidir o
Kureyş'ten hiç kimse onun ayağının tozuna yetişemez
Zira gün olmamıştır ki şişman deve zayıf deveden öne geçsin

وفـيهِ الَّذى فـيهِم مِنَ الخَيرِ كُـلِّهِ وما فيهِمُ بَعضُ الَّذى فيهِ مِن حَسَنْ[1]

11 / 6

سَعدُ بنُ أبى وَقّاص

3805 . صحيح مسلم عن عامر بن سعد بن أبى وقّاص عن أبيه : أمَرَ مُعاوِيَةُ بنُ أبى سُفيانَ سَعداً فَقالَ : ما مَنَعَكَ أن تَسُبَّ أبَا التُّرابِ ؟

فَقالَ : أما ما ذَكَرتُ ثَلاثاً قالَهُنَّ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَلَن أسُبَّهُ ، لأَن تَكونَ لى واحِدَةٌ مِنهُنَّ أحَبُّ إلَىَّ مِن حُمرِ النَّعَمِ :

سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ لَهُ ، خَلَّفَهُ فى بَعضِ مَغازيهِ ، فَقالَ لَهُ عَلِىٌّ(عليه السلام) : يا رَسولَ اللهِ ، خَلَّفتَنى مَعَ النِّساءِ وَالصِّبيانِ ؟ ! فَقالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : أ ما تَرضى أن تَكونَ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى إلاّ أنّهُ لا نُبُوَّةَ بَعدى ؟ !

وسَمِعتُهُ يَقولُ يَومَ خَيبَرَ : لأُعطِيَنَّ الرّايَةَ رَجُلاً يُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، ويُحِبُّهُ اللهُ ورَسولُهُ . قالَ : فَتَطاوَلنا لَها ، فَقالَ(صلى الله عليه وآله) : اُدعوا لى عَلِيّاً ، فَاُتِىَ بِهِ أرمَدَ ، فَبَصَقَ فى عَينِهِ ودَفَعَ الرّايَةَ إلَيهِ ، فَفَتَحَ اللهُ عَلَيهِ .

ولَمّا نَزَلَت هذِهِ الآيَةُ : ﴿فَقُلْ تَعَالَوْاْ نَدْعُ أَبْنَآءَنَا وَأَبْنَآءَكُمْ﴾[2] دَعا رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)

---

١ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص124 ح4595 ; كشف الغمّة : ج1 ص78 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص195 .

٢ . آل عمران : 61 .

عَلِيّاً وفاطِمَةَ وحَسَناً وحُسَيناً(عليهم السلام) فَقالَ : اللّهُمَّ هؤُلاءِ أهلى[1] .

١ . صحيح مسلم : ج4 ص1871 ح32، سنن الترمذى : ج5 ص638 ح3724، خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص44 ح9 وفيه «آية التطهير» بدل «آية المباهلة»، البداية والنهاية : ج7 ص340 عن إبراهيم بن سعد بن أبى وقّاص عن أبيه .

Onların hepsindeki hayırların tümü mevcuttur onda
Ondaki güzelliklerden bir kısmı bile yoktur onlarda[1]

6/11
SÂD BİN EBİ VAKKAS

3805-*Sahih-i Müslim* [Amir b. Sâd b. Ebi Vakkas, babasından]: Muaviye b. Ebu Süfyan, Sâd'ın getirilmesini emretti. Sonra dedi ki: Seni Ebu Turab'a sebbetmekten engelleyen şey nedir?

Dedi ki: Resulullah'ın (s.a.a) onun hakkında buyurduğu üç sözü hatırladığımda asla ona sebbedemiyorum. Eğer bunlardan sadece birine sahip olsam bu, bana kırmızı tüylü develerden daha sevimli gelirdi:

Resulullah (s.a.a), savaşlarından birinde onu geride bıraktığında Ali (a.s), "Ya Resulullah! Beni kadınlar ve çocukların yanında mı bırakıyorsun?!' demişti. Resulullah'ın (s.a.a) ona şöyle buyurduğunu duydum: 'Bana nispetle Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konumda olmak istemez misin, sadece benden sonra peygamberlik yoktur?!'

Hayber savaşında Peygamberin şöyle buyurduğunu duydum: 'Sancağı öyle bir kişiye vereceğim ki Allah'ı ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu sever.' Bizim hepimiz sancağı almak için boynumuzu uzatmıştık ki "Bana Ali'yi çağırın." diye buyurdu. Gözünden rahatsız olduğu halde onu getirdiler. Gözüne tükrüğünü sürüp sancağı ona verdi ve Allah onu muzaffer kıldı.

"*De ki: Gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı… çağıralım*"[2] ayeti nazil olduğunda Resulullah (s.a.a), Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i çağırıp şöyle dedi: 'Allahım, bunlar benim ailemdir.'[3]

1-*el-Müstedrek ala's-Sahiheyn,* c.3, s.124, h.4595; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.78; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.195.

2-Âl-i İmran, 61.

3-*Sahih-i Müslim*, c.4, s.1871, h.32; *Sünen-i Tirmizi*, c.5, s.638, h.3724; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.44, h.9, bu kaynakta "Mübahele" ayeti yerine "Tathir" ayeti; *el-Bidaye ven'Nihaye*, c.7, s.340, İbrahim b. Sâd b. Ebu Vakkas'tan, o da babasından.

3806 . المستدرک علی الصحیحین عن عامر بن سعد : قالَ مُعاوِيَةُ لِسَعدِ بنِ أبی وَقّاص : ما يَمنَعُکَ أن تُسَبَّ ابنَ أبی طالب ؟

قالَ : فَقالَ : لا أسُبُّ ما ذَکَرتُ ثَلاثاً قالَهُنَّ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، لاَ□ن تکونَ لی واحِدَةٌ مِنهُنَّ أحَبُّ إلَیَّ مِن حُمرِ النَّعَمِ .

قالَ لَهُ مُعاوِيَةُ : ما هُنَّ يا أبا إسحاقَ ؟

قالَ : لا أسُبُّهُ ما ذَکَرتُ حينَ نَزَلَ عَلَيهِ الوَحیُ ، فَأخَذَ عَلِيّاً وَابنَيهِ وفاطِمَةَ(علیهم السلام)فَأدخَلَهُم تَحتَ ثَوبِهِ ، ثُمَّ قالَ : رَبِّ ، إنَّ هؤُلاءِ أهلُ بَيتی .

ولا أسُبُّهُ ما ذَکَرتُ حينَ خَلَّفَهُ فی غَزوَةِ تَبوکَ غَزاها رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، فَقالَ لَهُ عَلِیٌّ(علیه السلام) : خَلَّفتَنی مَعَ الصِّبيانِ وَالنِّساءِ ؟ ! قالَ : أ لا تَرضی أن تَکونَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسی إلاّ أنَّهُ لا نُبُوَّةَ بَعدی ؟ !

ولا أسُبُّهُ ما ذَکَرتُ يَومَ خَيبَرَ قالَ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) : لاَ□عطِيَنَّ هذِهِ الرّايَةَ رَجُلاً يُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، ويَفتَحُ اللهُ عَلی يَدَيهِ . فَتَطاوَلنا لِرَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، فَقالَ : أينَ عَلِیٌّ ؟ قالوا : هُوَ أرمَدُ ، فَقالَ(صلی الله علیه وآله) : اُدعوهُ ، فَدَعَوهُ فَبَصَقَ فی وَجهِهِ ، ثُمَّ أعطاهُ الرّايَةَ ، فَفَتَحَ اللهُ عَلَيهِ .

قالَ : فَلا وَاللهِ ، ما ذَکَرَهُ مُعاوِيَةُ بِحَرفٍ حَتّی خَرَجَ مِنَ المَدينَةِ[1] .

3807 . خصائص أمير المؤمنين عن أبی نجيح : إنَّ مُعاوِيَةَ ذَکَرَ عَلِیَّ بنَ أبی طالب(علیه السلام) ، فَقالَ سَعد بنُ أبی وَقّاص : وَاللهِ لاَ□ن تَکونَ لی إحدی خِلالِهِ الثَّلاثِ أحَبُّ إلَیَّ مِن أن تَکونَ لی ما طَلَعَت عَلَيهِ الشَّمسُ :

---

١ . المستدرک علی الصحيحين : ج3 ص117 ح4575 ، مسند البزّار : ج3 ص324 ح1120 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائی : ص119 ح55 .

3806-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Amir b. Sâd'dan]: Muaviye, Sâd b. Ebi Vakkas'a dedi ki: Seni Ebutalib'in oğluna küfretmekten alıkoyan şey nedir?

Dedi ki: Resulullah'ın (s.a.a) onun hakkında buyurduğu üç sözü [ki eğer bunlardan sadece birine sahip olsam bu, bana kırmızı tüylü develerden daha sevimli gelirdi] hatırladığımda ona küfredemiyorum.

Muaviye ona "Ey Ebu İshak! Nedir bunlar?" diye sordu.

Dedi ki: Ona vahiy nazil olunca Ali'yi, onun iki oğlunu ve Fatıma'yı seçip onları elbisesinin altına soktu. Sonra da "Rabbim, bunlar benim Ehlibeyt'imdir." dedi. Bunu hatırlayınca ona küfretmiyorum.

Resulullah (s.a.a), Tebük Savaşı'na çıktığında onu geride bıraktı. Bunun üzerine Ali (a.s) ona dedi ki: 'Beni çocuklar ve kadınların yanında mı bırakıyorsun?!' Buyurdu ki: 'Bana nispetle Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konumda olmak istemez misin, sadece benden sonra peygamberlik yoktur?!' Bunu hatırladığımda ona küfretmiyorum.

Hayber savaşında Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Bu sancağı öyle bir kişiye vereceğim ki Allah'ı ve Resulünü sever. Allah, onun elleriyle fetih sağlayacak.' Hepimiz boynumuzu Resulullah'a (s.a.a) doğru uzatmıştık ki "Ali nerede?' diye sordu. "O, gözünden rahatsızdır." dediler. Buyurdu: 'Onu çağırın.' Onu çağırdıklarında yüzüne tükrüğünü sürdü. Sonra da sancağı ona verdi ve Allah onu muzaffer kıldı. Bunu hatırladığımda ona küfretmiyorum.

Ravi diyor ki: Allah'a yemin olsun ki Muaviye Medine'den çıkıncaya kadar onun hakkında tek bir kelime dahi söz etmedi.[1]

3807-*Hasais-i Emirülmüminin* [Ebu Nuceyh'ten]: Muaviye, Ali b. Ebutalib'den (a.s) söz edince Sâd b. Ebu Vakkas dedi ki: Allah'a yemin olsun ki eğer onun üç hasletinden biri bende olsaydı bu bana, güneşin üzerine doğduğu her şeye sahip olmamdan daha sevimli olurdu:

1-*el-Müstedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.117, h.4575; *Müsned-i Bezzar*, c.3, s.324, h.1120; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.119, h.55.

لاَ□ن يكَونَ قالَ لى ما قالَ لَهُ حينَ رَدَّهُ من تَبوكَ : «أما تَرضى أن تَكونَ منّى بمَنزلَةِ هارونَ من موسى إلاّ أنَّهُ لا نَبىَّ من بَعدى ؟ !» ، أحَبُّ إلَىَّ من أن يَكونَ لى ما طَلَعَت عَلَيه الشَّمسُ !

ولاَ□ن يَكونَ قالَ لى ما قالَ لَهُ يَومَ خَيبَرَ : «لاَ□عطِيَنَّ الرّايَةَ غَداً رَجُلاً يُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، ويُحِبُّهُ اللهُ ورَسولُهُ ، يَفتَحُ اللهُ تَعالى عَلى يَدَيه ، لَيسَ بفَرّار» أحَبُّ إلَىَّ من أن يَكونَ لى ما طَلَعَت عَلَيه الشَّمسُ !

ولاَ□ن أكونَ كُنتُ صِهرَهُ عَلَى ابنَته ، ولى منهَا الوَلَدُ منها ما لَهُ ، أحَبُّ إلَىَّ من أن يَكونَ لى ما طَلَعَت عَلَيه الشَّمسُ ![1]

3808 . **مجمع الزوائد عن محمّد بن إبراهيم التيمى** : إنَّ فُلاناً دَخَلَ المَدينَةَ حاجّاً ، فَأتاهُ النّاسُ يُسَلِّمونَ عَلَيه ، فَدَخَلَ سَعَدٌ فَسَلَّمَ ، فَقالَ : وهذا لَم يُعِنّا عَلى حَقِّنا عَلى باطِلِ غَيرِنا .

قالَ : فَسَكَتَ عَنهُ ساعَةً ، فَقالَ : ما لَکَ لا تَتَكَلَّمُ ؟

فَقالَ : هاجَت فِتنَةٌ وظُلمَةٌ فَقُلتُ لبَعيرى : إخ إخ ، فَأَنَختُ حَتّى انجَلَت .

فَقالَ رَجُلٌ : إنّى قَرَأتُ كتابَ اللهِ من أوَّله إلى آخِرِه فَلَم أرَ فيه إخ إخ .

قالَ : فَغَضِبَ سَعدٌ ، فَقالَ : أمّا إذ قُلتَ ذاکَ فَإنّى سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)يَقولُ : عَلِىٌّ مَعَ الحَقِّ ـ أوِ الحَقُّ مَعَ عَلِىٍّ ـ حَيثُ كانَ .

قالَ : مَن سَمِعَ ذلکَ مَعَکَ ؟

قالَ : قالَهُ فى بَيتِ اُمِّ سَلَمَةَ .

---

١ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص233 ح126 ، البداية والنهاية : ج7 ص341 نحوه .

قالَ : فَأرسَلَ إلى أُمِّ سَلَمَةَ فَسَأَلَها ، فَقالَت : قَد قالَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فی بَیتی .

Tebük Savaşı'ndan onu **geri çevirdiğinde kendisine buyurduğu "Bana nispetle Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konumda olmak istemez misin, sadece benden sonra peygamber yoktur?!" sözünü bana söyleseydi** bu bana, güneşin üzerine doğduğu her şeye sahip olmamdan daha sevimli olurdu!

Hayber günü onun hakkında buyurduğu **"Sancağı öyle bir kişiye vereceğim ki Allah'ı ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu sever. Yüce Allah onun elleriyle fetih sağlayacak; o, kaçmaz"** sözünü benim hakkımda buyursaydı bu bana, güneşin üzerine doğduğu her şeye sahip olmamdan daha sevimli olurdu! Eğer ben onun kızının kocası olsaydım ve onun sahip olduğu gibi ondan çocuk sahibi olsaydım bu bana, güneşin üzerine doğduğu her şeye sahip olmamdan daha sevimli olurdu![1]

3808-*Mecmau'z-Zevaid* [Muhammed b. İbrahim Teymi'den]: Falan kişi (Muaviye) hac ziyareti için Medine'ye girdi. Halk gelip onu selamlıyordu. Sonra Sâd içeri girince (Muaviye) dedi ki: Bu şahıs, başkalarının batılına karşı bizim hakkımıza yardım etmemiştir.

Sâd bir süre sessiz kaldı. Muaviye, "Neden konuşmuyorsun?" diye çıkıştı.

Dedi ki: Fitne ve karanlık kabarınca deveme "ih ih" dedim ve ortalık aydınlanıncaya kadar onu yatırdım.

Adam (Muaviye) dedi ki: Ben, Allah'ın kitabını başından sonuna kadar okudum ve onda "ih ih" görmedim.

Sâd öfkelendi ve dedi ki: Madem böyle dedin, ben de Resulullah'ın (s.a.a) **"Ali hak iledir** [veya hak Ali iledir] **nerede olursa olsun."** buyurduğunu duydum.

Dedi ki: Kim seninle birlikte bu sözü duymuş?

Sâd: Bunu Ümmü Seleme'nin evinde buyurdu.

1-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.233, h.126; *el-Bidaye ve'n-Nihaye,* c.7, s.341.

Bunun üzerine (Muaviye) birini gönderip Ümmü Seleme'den sordu. O da dedi ki: 'Resulullah (s.a.a) bu sözü benim evimde buyurdu.'

فَقالَ الرَّجُلُ لِسَعد : ما كُنتَ عِندی قَطُّ أَلوَمَ مِنکَ الآنَ !

فَقالَ : ولِمَ ؟

قالَ : لَو سَمِعتُ هذا مِنَ النَّبیِّ(صلی الله علیه وآله) لَم أزَل خادِماً لِعَلیٍّ(علیه السلام) حَتّی أموتَ ! ![1]

3809 . المناقب لابن شهر آشوب : دَخَلَ سَعدُ بنُ أبی وَقّاص عَلی مُعاوِیَةَ بَعدَ مُصالَحَةِ الحَسَنِ(علیه السلام) ، فَقالَ مُعاوِیَةُ : مَرحَباً بِمَن لایَعرِفُ حَقّاً فَیَتَّبِعَهُ ولا باطِلاً فَیَجتَنِبَهُ !

فَقالَ : أرَدتَ أن اُعینَکَ عَلی عَلیٍّ(علیه السلام) بَعدَما سَمِعتُ النَّبیَّ(صلی الله علیه وآله) یَقولُ لابِنَتِهِ فاطِمَةَ(علیها السلام) : أنتِ خَیرُ النّاسِ أباً وبَعلاً ![2] .

3810 . تاریخ دمشق عن الحارث بن مالک : أتَیتُ مَکَّةَ ، فَلَقیتُ سَعدَ بنَ أبی وَقّاص ، فَقُلتُ : هَل سَمِعتَ لِعَلیٍّ(علیه السلام) مَنقَبَةً ؟

قالَ : قَد شَهِدتُ لَهُ أربَعاً ، لاَنْ تَکونَ لی واحِدَةٌ مِنهُنَّ أحَبُّ إلَیَّ مِنَ الدُّنیا اُعَمَّرُ فیها مِثلَ عُمُرِ نوح(علیه السلام) :

إنَّ رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) بَعَثَ أبا بَکر بِـ «بَراءَة» إلی مُشرِکی قُرَیش ، فَسارَ بِها یَوماً ولَیلَةً ، ثُمَّ قالَ لِعَلیٍّ(علیه السلام) : «اتَّبِع أبا بَکر فَخُذها فَبَلِّغها ، ورُدَّ عَلَیَّ أبا بَکر» فَرَجَعَ أبو بَکر ، فَقالَ : یا رَسولَ اللهِ ، أنَزَلَ بی شَیءٌ ؟

قالَ(صلی الله علیه وآله) : لا ، إلاّ خَیرٌ ، إلاّ أنَّهُ لَیسَ یُبَلِّغُ عَنّی إلاّ أنَا أو رَجُلٌ مِنّی ـ أو قالَ :

---

۱ . مجمع الزوائد : ج7 ص476 ح12031 ، تاریخ دمشق : ج20 ص360 عن عبید الله بن عبد الله المدینی ; المناقب للکوفی : ج1 ص422 ح330 عن المنهال بن عمرو وکلاهما نحوه .

۲ . المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص70 ، الصراط المستقیم : ج2 ص70 .

مِن أهلِ بَيتى ـ.

Adam (Muaviye), Sâd'a şöyle dedi: Şimdiye kadar asla benim yanımda bugünkünden daha çok kınanmayı hak etmedin!

Sâd: Neden o?

Adam (Muaviye) dedi ki: Eğer ben bunu Peygamberden (s.a.a) duymuş olsaydım ölünceye kadar Ali'ye hizmetçi olurdum!![1]

3809-*el-Menakıb, İbn-i Şehraşub*: Sâd b. Ebi Vakkas, İmam Hasan'la (a.s) sulh anlaşmasının ardından Muaviye'nin yanına geldi. Muaviye dedi ki: Hakkı tanımadığı için ona uymayan ve batılı da tanımadığı için ondan kaçınmayan hoş gelmiş!

Sâd dedi ki: Peygamberin (s.a.a), kızı Fatıma'ya (s.a) "*Sen baba ve koca yönünden halkın en üstünüsün*" buyurduğunu duyduğum halde Ali'ye (a.s) karşı sana yardım etmemi mi istiyorsun?[2]

3810-*Tarih-i Dımeşk* [Haris b. Malik'ten]: Mekke'ye varınca Sâd b. Ebi Vakkas'la görüştüm. Dedim ki: Acaba Ali (a.s) hakkında bir menkıbe duydun mu?

Dedi ki: Ondan dört şeye şahit oldum ki; eğer bunlardan sadece birine sahip olsaydım bana, Nuh'un ömrü kadar yaşayacağım dünyadan daha sevimli gelirdi:

Resulullah (s.a.a), Ebubekir'i "Beraat" suresiyle Kureyş müşriklerine doğru gönderdi. O, bir gün bir gece yol gitmişti. Sonra Ali'ye buyurdu ki: "Ebubekir'in peşinden git ve onu kendisinden alıp tebliğ et, Ebubekir'i de bana geri gönder." Ebubekir geri döndü ve dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Acaba benim hakkımda bir şey mi indi?'

Buyurdu: 'Hayır, sadece iyilik. Ancak benden olanı sadece ben

---

1-*Mecmeu'z-Zevaid*, c.7, s.476, h.12031; *Tarih-i Dımeşk*, c.20, s.360, Ubeydullah b. Abdullah Medini; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.422, h.330, Minhal b. Amr'dan.

2-İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* , c.3, s.70; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.70.

veya benden olan [veya şöyle buyurdu: Ehlibeytimden] bir kişi tebliğ etmelidir.'

قالَ : فَكُنّا مَعَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) فِي المَسجِدِ ، فَنودِيَ فينا لَيلاً : لِيَخرُج مِنَ المَسجِدِ إلاّ آلُ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) وآلُ عَلِيٍّ(عليه السلام) ، قالَ : فَخَرَجنا نَجُرُّ نِعالَنا ، فَلَمّا أصبَحنا أتَى العَبّاسُ النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، أخرَجتَ أعمامَكَ وأصحابَكَ وأسكَنتَ هذَا الغُلامَ ؟ !

فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : ما أنَا أمَرتُ بِإخراجِكُم ولا إسكانِ هذَا الغُلامِ ، إنَّ اللهَ هُوَ أمَرَ بِهِ .

قالَ : والثّالِثَةُ : أنَّ نَبِيَّ اللهِ(صلى الله عليه وآله) بَعَثَ عُمَرَ وسَعداً إلى خَيبَرَ، فَخَرَجَ سَعدٌ ورَجَعَ عُمَرُ ، فَقالَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : لاَُعطِيَنَّ الرّايَةَ رَجُلاً يُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، ويُحِبُّهُ اللهُ ورَسولُهُ ـ في ثَناءٍ كَثيرٍ أخشى أن أُخطِئَ بَعضَهُ ـ فَدَعا عَلِيّاً(عليه السلام) ، فَقالوا لَهُ : إنَّهُ أرمَدُ ، فَجيءَ بِهِ يُقادُ ، فَقالَ(صلى الله عليه وآله) لَهُ : افتَحْ عَينَيكَ ، فَقالَ(عليه السلام) : لا أستَطيعُ . قالَ : فَتَفَلَ في عَينَيهِ مِن ريقِهِ ، ودَلَكَها بِإبهامِهِ ، وأعطاهُ الرّايَةَ .

وَالرّابِعَةُ : يَومَ غَديرِ خُمٍّ ; قامَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فَأبلَغَ ، ثُمَّ قالَ : يا أيُّهَا النّاسُ ! أ لَستُ أولى بِالمُؤمِنينَ مِن أنفُسِهِم ؟ ـ ثَلاثَ مَرّاتٍ ـ قالوا : بَلى . قالَ(صلى الله عليه وآله) : اُدنُ يا عَلِيُّ ، فَرَفَعَ يَدَهُ ، ورَفَعَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَدَهُ ، حَتّى نَظَرتُ إلى بَياضِ إبطَيهِ ، فَقالَ : مَن كُنتُ مَولاهُ فَعَلِيٌّ مَولاهُ ـ حَتّى قالَها ثَلاثَ مَرّاتٍ ـ .

وَالخامِسَةُ مِن مَناقِبِهِ : أنَّ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) غَزا عَلى ناقَتِهِ الحَمراءِ ، وخَلَّفَ عَلِيّاً(عليه السلام) ، فَنَفِسَت ذلِكَ عَلَيهِ قُرَيشٌ ، وقالوا : إنَّهُ إنَّما خَلَّفَ أنَّهُ استَثقَلَهُ ، وكَرِهَ صُحبَتَهُ .

فَبَلَغَ ذلِكَ عَلِيّاً(عليه السلام) ، قالَ : فَجاءَ حَتّى أخَذَ بِغَرزِ النّاقَةِ فَقالَ عَلِيٌّ : زَعَمَت قُرَيشٌ

أَنَّکَ إِنَّما خَلَّفتَنی أَنَّکَ تَستَثقِلُنی وکَرِهتَ صُحبَتی ! قالَ : وبَکی عَلِیٌّ(علیه السلام) .

Sâd şöyle devam etti: Peygamberle (s.a.a) birlikte mescitte idik; sonra gece vakti bize şöyle seslenildi: 'Resulullah'ın (s.a.a) ve Ali'nin (a.s) ailesi dışında herkes dışarı çıkmalıdır.' Biz de terliklerimizi sürükleyerek dışarı çıktık. Sabah olunca Abbas Peygamberin (s.a.a) yanına geldi ve dedi ki: Ey Allah'ın Resulü! Amcalarını ve ashabını dışarı çıkardın ve şu gence (mescitte) yer mi verdin?!

Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: Sizi çıkarmaya ve bu genci yerleştirmeye ben emretmedim; Allah bunu emretti.

Üçüncüsü şudur: Peygamber (s.a.a) Ömer ve Sâd'ı Hayber'e gönderdi. Sâd hamle etti ve Ömer geri çekildi [İş bir yere varmadı]. Sonra Resulullah şöyle buyurdu: 'Sancağı öyle bir kişiye vereceğim ki Allah'ı ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu sever. [Birçok övgülerde bulundu ki onların bir kısmında hata etmekten korkuyorum.]'

Sonra Ali'yi (a.s) çağırdı. Dediler ki: 'Onun gözü iltihaplanmış.' Nihayetinde onu tutup yanına getirdiler. Peygamber (s.a.a) ona "Gözlerini aç!" diye buyurunca "Yapamıyorum" dedi. Bunun üzerine tükürüğünden onun gözlerine vurdu ve parmağıyla da yaydı. Sonra da sancağı ona verdi.

Dördüncüsü: Gadir-i Hum günü Resulullah (s.a.a) ayağa kalktı ve duyurdu. Sonra şöyle buyurdu: 'Ey insanlar! Acaba ben müminlere kendi nefislerinden daha evla değil miyim? [Bunu üç defa söyledi].' Dediler ki: 'Evet.' Buyurdu ki: 'Yaklaş ya Ali!' Sonra onun elini kaldırdı, Resulullah da (s.a.a) elini kaldırdı. Öyle ki iki koltuğunun altındaki beyazlığı gördüm. Şöyle buyurdu: Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. [Bunu üç defa tekrarladı].

Onun menkıbelerinden beşincisi de şudur: Resulullah (s.a.a) kırmızı tüylü devesine binerek savaş için yola çıktı ve Ali'yi (a.s) geride bıraktı. Kureyş, onu ehil olarak görmediği için götürmediğini söylediler ve dediler ki: Geride bırakılmasının tek sebebi ona yük olması ve birlikteliğinden rahatsızlık duymasıdır.

Bu sözler Ali'ye (a.s) ulaşınca gelip devenin üzengisinden tuttu.

Ali, "Kureyş, sana yük olduğum ve birlikteliğimden rahatsızlık duyduğun için beni geride bıraktığını iddia ediyor!" dedi ve ağladı.

قالَ : فَنادى رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) فِى النّاسِ ، فَاجتَمَعوا ، ثُمَّ قالَ : أَيُّهَا النّاسُ ! ما مِنكُم أحَدٌ إلاّ ولَهُ حامَّةٌ ، أ ما تَرضَى ـ ابنَ أبى طالِب ـ أن تَكونَ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى إلاّ أنَّهُ لا نَبِىَّ بَعدى ؟ !

فَقالَ عَلِىٌّ(عليه السلام) : رَضيتُ عَنِ اللهِ ورَسولِهِ[1] .

3811 . المستدرک على الصحيحين عن خيثمة بن عبد الرحمن : سَمِعتُ سَعدَ بنَ مالِک[2] ، وقالَ لَهُ رَجُلٌ : إنَّ عَلِيّاً يَقَعُ فيکَ أنَّکَ تَخَلَّفتَ عَنهُ ! فَقالَ سَعدٌ : واللهِ إنَّهُ لَرَأىٌ رَأَيتُهُ ، وأخطَأَ رَأيى ، إنَّ عَلِىَّ بنَ أبى طالِب(عليه السلام) أُعطِىَ ثَلاثاً ، لأَن أكونَ أُعطيتُ إحداهُنَّ أحَبُّ إلَىَّ مِنَ الدُّنيا وما فيها :

لَقَد قالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَومَ غَديرِ خُمٍّ بَعدَ حَمدِ اللهِ وَالثَّناءِ عَلَيهِ : هَل تَعلَمونَ أنّى أولى بِالمُؤمِنينَ ؟ قُلنا : نَعَم . قالَ(صلى الله عليه وآله) : اللّهُمَّ مَن كُنتُ مَولاهُ فَعَلِىٌّ مَولاهُ ; والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ .

وجىءَ بِهِ يَومَ خَيبَرَ وهُوَ أرمَدُ ما يُبصِرُ ، فَقالَ : يا رَسولَ اللهِ ، إنّى أرمَدُ ، فَتَفَلَ فى عَينَيهِ ودَعا لَهُ ، فَلَم يَرمَد حَتّى قُتِلَ ، وفُتِحَ عَلَيهِ خَيبَرُ .

وأخرَجَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) عَمَّهُ العَبّاسَ وغَيرَهُ مِنَ المَسجِدِ ، فَقالَ لَهُ العَبّاسُ : تُخرِجُنا ونَحنُ عَصَبَتُکَ وعُمومَتُکَ ، وتُسكِنُ عَلِيّاً ؟ ! فَقالَ(صلى الله عليه وآله) : ما أنَا

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص116 ح8482 ـ 8485 ، كفاية الطالب : ص285 ; بشارة المصطفى : ص204 وراجع الخصال : ص311 ح87 .

٢ . هو سعد بن أبى وقّاص ، واسم أبى وقّاص : مالک (أُسد الغابة : ج2 ص452 الرقم2038) .

أخرَجتُكُم وأسكَنتُهُ ، ولكِنَّ اللهَ أخرَجَكُم وأسكَنَهُ[1] .

Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) seslendi ve halk toplanınca şöyle buyurdu: Ey insanlar! Sizlerden her birinizin samimi bir yareni vardır. Ey Ebutalib'in oğlu! Bana nispetle Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konumda bulunmaya razı olmaz mısın, sadece benden sonra peygamber yoktur?!

Ali (a.s) dedi ki: Allah ve Resulünden razı oldum.[2]

3811-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Hayseme b. Abdurrahman'dan]: Sâd b. Malik'e[3] adamın biri "Ali, ondan geri durduğun için seni eleştiriyor" dediğinde şöyle söylediğini duydum: Vallahi öngördüğüm bir görüştü ve görüşüm hatalıydı. Ali b. Ebuta-lib'e üç özellik verilmiştir; eğer onlardan sadece birisi bana verilseydi benim için dünya ve içindekilerden daha sevimli olurdu:

Resulullah (s.a.a), Gadir-i Hum gününde Allah'a hamd-ü senada bulunduktan sonra onun hakkında şöyle buyurdu: 'Benim müminlere daha evla olduğumu biliyor musunuz?' Dediler ki: 'Evet.' Buyurdu: 'Allahım! Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır, onu seveni sev ve ona düşman olana düşman ol.'

Hayber gününde de onu getirdiler, gözü iltihaplanmıştı ve görmüyordu. Dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ben gözümden rahatsızım.' Peygamber (s.a.a), onun gözlerine tükrüğünü sürdü ve hakkında dua etti. Bunun üzerine öldürülünceye kadar asla gözünden rahatsız olmadı ve Hayber onunla fethedildi.

Resulullah (s.a.a), amcası Abbas'ı ve diğerlerini mescitten çıkardı. Bunun üzerine Abbas ona dedi ki: 'Senin akraban ve amcan olduğu-

---

١ . المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص126 ح4601 وراجع السنّة لابن أبی عاصم : ج2 ص595 ح1384 والمناقب للکوفی : ج2 ص401 ح878 .

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.116, h.8482-8485; *Kifayetu't-Talib*, s.285; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.204. Ayrıca bkz: *el-Hisal*, s.311, h.87.

3-O, Sâd b. Ebi Vakkas'tır. Ebu Vakkas'ın ismi Malik'ti (*Usdu'l-Gabe*, c.2, s.452, no:2038).

muz halde bizi çıkarıyorsun da Ali'yi mi yerleştiriyorsun?!' Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: 'Sizi çıkaran ve onu yerleştiren ben değilim. Fakat Allah sizi çıkardı ve onu yerleştirdi.'[1]

3812 . **المستدرک علی الصحیحین عن قیس بن أبی حازم** : کُنتُ بالمَدینَة ، فَبَینا أنَا أطوفُ فی السّوق إذ بَلَغتُ أحجارَ الزَّیت ، فَرَأَیتُ قَوماً مُجتَمعینَ عَلی فارس قَد رَکبَ دابَّةً وهُوَ یَشتُمُ عَلیَّ بنَ أبی طالب(علیه السلام) وَالنّاسُ وُقوفٌ حَوالَیه ، إذ أقبَلَ سَعدُ بنُ أبی وَقّاص فَوَقَفَ عَلیهِم ، فَقالَ : ما هذا ؟ فَقالوا : رَجُلٌ یَشتُمُ عَلیَّ بنَ أبی طالب(علیه السلام) .

فَتَقَدَّمَ سَعدٌ ، فَأفرَجوا لَهُ حَتّی وَقَفَ عَلَیه ، فَقالَ : یا هذا ! عَلامَ تَشتُمُ عَلیَّ بنَ أبی طالب(علیه السلام) ؟ أ لَم یَکُن أوَّلَ مَن أسلَمَ ؟ ! أ لَم یَکُن أوَّلَ مَن صَلّی مَعَ رَسول الله(صلی الله علیه وآله) ؟ ! أ لَم یَکُن أزهَدَ النّاس ؟ ! أ لَم یَکُن أعلَمَ النّاس ؟ ! وذَکَرَ حَتّی قالَ : أ لَم یَکُن خَتَنَ رَسول الله(صلی الله علیه وآله) عَلَی ابنَته ؟ ! أ لَم یَکُن صاحِبَ رایَةِ رَسول الله(صلی الله علیه وآله) فی غَزَواته ؟ !

ثُمَّ استَقبَلَ القِبلَةَ ورَفَعَ یَدَیه وقالَ : اللّهُمَّ إنَّ هذا یَشتُمُ وَلِیّاً مِن أولیائکَ ، فَلا تُفَرِّق هذَا الجَمعَ حَتّی تُریَهُم قُدرَتَکَ !

قالَ قَیسٌ : فَوَالله ما تَفَرَّقنا حَتّی ساخَت بِه دابَّتُهُ ، فَرَمَتهُ عَلی هامَته فی تِلکَ الأحجار ، فَانفَلَقَ دِماغُهُ وماتَ ![2]

3813 . **تاریخ الیعقوبی عن سعد بن أبی وقّاص** : إنَّ عُمَرَ لَم یُدخِل فِی الشّوری إلاّ

1-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.126, h.4601. Ayrıca bkz: İbn-i Ebi Asim, *es-Sünne,* c.2, s.595, h.1384; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.401, h.878.

٢ . المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص571 ح6121 ; المناقب للکوفی : ج1 ص291 ح212 عن السدی نحوه .

مَن تَحِلُّ لَهُ الخِلافَةُ ، فَلَم يَكُن أحَدٌ مِنّا أحَقَّ بِها مِن صاحِبِهِ إلاّ بِاجتِماعِنا عَلَيهِ ، غَيرَ أنَّ عَلِيّاً قَد كانَ فيهِ ما فينا ، ولَم يَكُن فينا ما فيهِ[1] .

3812-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Kays b. Ebi Hazım'-dan]: Medine'deydim ve pazar yerini dolaşıyordum. "Ehcaru'z-Zeyt" mahallesini vardığımda bir grup kişinin merkebi üzerinde oturmuş bir süvarinin başına toplandıklarını gördüm. O, Ali b. Ebutalib'e (a.s) sövüyordu ve insanlar da onun etrafında durmuşlardı. Tam o sırada Sâd b. Ebi Vakkas çıkageldi ve kalabalığın yanında durup "Ne bu?" diye sordu. Dediler ki: Bir adam Ali b. Ebutalib'e (a.s) sövüyor.

Sâd ileri çıktı, ona yol açtılar ve gelip adamın karşısında durdu. Dedi ki: 'Ey adam! Neye dayanarak Ali'yi kötülüyorsun? İslam'ı ilk kabul eden o değil miydi?! Resulullah'la (s.a.a) ilk namaz kılan o değil miydi?! Halkın en zahidi o değil miydi?! İnsanların en bilgini o değil miydi?!' Bu şekilde ondan söz etti ve ekledi: Acaba o, Resulullah'ın (s.a.a) kızının kocası değil miydi?! O, Resulullah'ın (s.a.a) savaşlarında sancaktarı değil miydi?!

Daha sonra kıbleye doğru dönüp ellerini kaldırdı ve dedi ki: 'Allah'ım! Bu adam, senin velilerinden birine sövmektedir! Kudretini onlara göstermeden bu cemaati dağıtma!'

Kays diyor ki: Allah'a yemin olsun ki henüz dağılmamıştık ki merkebi onu yere vurdu ve başı oracıktaki taşların üzerine çarptı, beyni dağıldı ve öldü.[2]

3813-*Tarih-i Yakubi* [Sâd b. Ebi Vakkas]: Ömer, Şura'ya

---

١ . تاريخ اليعقوبى : ج2 ص187 ، وقعة صفّين : ص75 ; شرح نهج البلاغة : ج3 ص114 .

2-*el-Müstedrek ala's- Sahiheyn*, c.3, s.571, h.6121; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.291, h.212, Süda'dan.

ancak hilafete layık olanları dâhil etti. Bizden hiçbirimiz diğerine karşı daha liyakatli değildi. Sadece Ali hariç; bizde olan özellikler onda vardı ve ondaki özellikler bizde yoktu.[1]

12 / 6

سَلمانُ

3814 . **المصنّف عن سلمان** : إنَّ أوَّلَ هذهِ الاُمَّةِ وُروداً عَلى نَبيِّها(صلى الله عليه وآله) أوَّلُها إسلاماً عَلِيُّ بنُ أبى طالب(عليه السلام)[٢] .

3815 . **الأمالى للطوسى عن سلمان** : لا أزالُ اُحِبُّ عَلِيّاً(عليه السلام) ; فَإنّى رَأَيتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)يَضرِبُ فَخِذَهُ ، ويَقولُ : مُحِبُّکَ لى مُحِبٌّ ، ومُحِبّى للهِ مُحِبٌّ ، ومُبغِضُکَ لى مُبغِضٌ ، ومُبغِضى للهِ تَعالى مُبغِضٌ[٣] .

3816 . **رجال الكشّى عن سلمان** : ألا إنَّ لَكُم مَنايا تَتبَعُها بَلايا ، فَإنَّ عِندَ عَلِيٍّ(عليه السلام) عِلمَ المَنايا ، وعِلمَ الوَصايا ، وفَصلَ الخِطابِ عَلى مِنهاجِ هارونَ بنِ عِمرانَ ، قالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : «أنتَ وَصِيّى وخَليفَتى فى أهلى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى» ولكِنَّكُم أصَبتُم سُنَّةَ الاُولى ، وأخطَأتُم سَبيلَكُم .

وَالَّذى نَفسُ سَلمانَ بِيَدِهِ ، لَتَركَبُنَّ طَبَقاً عَن طَبَقٍ سُنَّةَ بَنى إسرائيلَ القُذَّةَ بِالقُذَّةِ ، أما وَاللهِ لَو وَلَّيتُموها عَلِيّاً(عليه السلام) لاَكَلتُم مِن فَوقِكُم ، ومِن تَحتِ أرجُلِكُم ، فَأبشِروا بِالبَلاءِ ،

1-*Tarih-i Yakubi*, c.2, s.187; *Vakat-u Sıffın*, s.75, *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.3, s.114.

٢ . المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص503 ح49 ، المعجم الكبير : ج6 ص265 ح6174 ، اُسد الغابة : ج4 ص90 ح3789 ، تاريخ دمشق : ج42 ص41 ، الرياض النضرة : ج3 ص110 ; الأمالى للطوسى : ص246 ح432 و ص312 ح633 ، شرح الأخبار : ج1 ص178 ح138 .

٣ . الأمالى للطوسى : ص133 ح213 و ص352 ح728 نحوه ، الدرجات الرفيعة : ص213 .

وَاقنَطوا مِنَ الرَّجاءِ ، ونابَذتُكُم عَلى سَواء ، وَانقَطَعَتِ العِصمَةُ فيما بَينى وبَينَكُم مِنَ الوَلاءِ[1] .

6/12

SELMAN

3814-*el-Musannef* [Selman'dan]: Bu ümmetten Peygamberiyle (s.a.a) ilk görüşecek kişi İslam'ı ilk kabul eden kişidir; Ali b. Ebutalib'dir (a.s).[2]

3815-*el-Emali, Tusi* [Selman'dan]: Daima Ali'yi (a.s) severim. Zira Resulullah'ın (s.a.a) onun baldırına vurarak şöyle buyurduğunu gördüm: Seni seven beni sevendir ve beni seven Allah'ı sevendir. Sana buğzeden bana buğzedendir ve bana buğz eden Allah'a buğzedendir.[3]

3816-*Ricalu'l-Keşşi* [Selman'dan]: İyi bilin ki sizin için olaylar vardır ki onların ardında belalar var. Ali'nin yanında olayların ve vasiyetlerin ilmi, Harun b. İmran'ın yöntemiyle hakemlik yeteneği vardır. Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurmuştu: "Sen benim vasim ve ailem içindeki halifemsin; Harun'un Musa'ya nispetle sahip olduğu konumdasın." Fakat siz öncekilerin sünnetini tuttunuz ve yolunuzda hataya düştünüz.

Selman'ın canını elinde bulundurana yemin olsun ki sizler İsrailoğullarının sünnetini adımı adımına uygulamaya koyacaksınız. Şunu iyi bilin! Allah'a yemin olsun ki eğer Ali'yi hükümete getirseydiniz başınızın üstünden ve ayaklarınızın altından (nimetlerle) beslenirdiniz.

---

١ . رجال الكشّى : ج1 ص79 ح47 عن عبد الله بن سنان عن الإمام الصادق(عليه السلام) ، الاحتجاج : ج1 ص294 ح51 عن الإمام الصادق عن آبائه(عليهم السلام)نحوه وفيه «أنت وصيّى فى أهل بيتى ، وخليفتى فى اُمّتى ، وأنت منّى بمنزلة هارون من موسى ولكنّكم أخذتم سنّة بنى إسرائيل ، فأخطأتم الحقّ وأنتم تعلمون فلا تعملون...» ، بحار الأنوار: ج22 ص387 ح28.

2-İbn-i Ebi Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.503, h.49; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.6, s.265, h.6174; *Usdu'l-Gabe*, c.4, s.90, h.3789; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.41; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.110; Tusi, *el-Emali*, s.246, h.432 ve s.312, h.633; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.178, h.138.

3-Tusi, *el-Emali*, s.133, h.213 ve s.352, h.728; *ed-Derecatu'r-Refia*, s.213.

Şimdiyse belalarla müjdelenin ve ümitten ümitsiz olun; hepinizi birden atıverdim ve sizinle aramdaki dostluk perdesi kesilmiştir.[1]

1-*Ricalu'l-Keşşi*, c.1, s.79, h.47, Abdullah b. Sinan İmam Sadık'tan (a.s); *el-İhticac*, c.1, s.294, h.51, İmam Sadık'tan (a.s) babalarından (a.s), bu kaynakta "Sen, benim Ehlibeyt'im içindeki vasim ve ümmetim arasındaki halifemsin. Sen bana, Harun'un Musa'ya nispetle sahip olduğu konumdasın. Ancak sizler İsrailoğullarının sünnetini tuttunuz; biliyorsunuz ama amel etmiyorsunuz…" şeklinde; *Biharu'l-Envar*, c.22, s.387, h.28.

3817 . التدوين عن أحمد بن عبد الوهاب بن نجدة عن أشياخه : لَمّا كانَ يَومُ السَّقيفَةِ اجتَمَعَت الصَّحابَةُ عَلى سَلمانَ الفارِسيِّ ، فَقالوا : يا أبا عَبدِ اللهِ ، إنَّ لَکَ سِنَّکَ ودينَکَ وعَمَلَکَ وصُحبَتَکَ مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، فَقُل فى هذَا الأَمرِ قَولاً يُخلَدُ عَنکَ ، فَقالَ : «گويَم ، اَگَر شِنَويد» .

ثُمَّ غَدا عَلَيهِم فَقالوا : ما صَنَعتَ يا أبا عَبدِ اللهِ ؟

فَقالَ : «گُفتَم ، اَگَر بِكار بَريد» .

ثُمَّ أنشَأَ يَقولُ :

ما كُنتُ أحسَبُ أنَّ الأَمرَمُنصَرِفٌ عَن هاشِمٍ ثُمَّ مِنهُم عَن أبِى الحَسَنِ
أ لَيسَ أوَّلَ مَـن صَلّى لِـقِـبلَـتِه وأعـلَمَ القَومِ بِالأَحـكامِ وَالـسُّنَنِ
ما فيهِمُ مِن صُنوفِ الفَضلِ يَجمَعُها ولَيسَ فِى القَومِ ما فيهِ مِنَ الحَسَنِ

ويُقالُ : لَيسَ لِسَلمانَ غَيرُ هذِهِ الأَبياتِ[1] .

3818 . الأمالى للمفيد عن عياض : مَرَّ عَلِيُّ بنُ أبى طالِبٍ بِمَلاَ فيهِم سَلمانُ ، فَقالَ لَهُم سَلمانُ : قوموا فَخُذوا بِحُجزَةِ هذا ، فَوَاللهِ لا يُخبِرُكُم بِسِرِّ نَبِيِّكُم(صلى الله عليه وآله) غَيرُهُ[2] .

---

١ . التدوين فى أخبار قزوين : ج1 ص78 و 79 ; إعلام الورى : ج1 ص362 نحوه عن ربيعة بن الحارث بن عبد المطّلب .

٢ . الأمالى للمفيد : ص354 ح6 و ص138 ح2 ، الأمالى للصدوق : ص641 ح869 كلاهما نحوه عن زرّ بن حُبَيش ، الأمالى للطوسى : ص124 ح194 عن عياض عن أبيه ، بشارة المصطفى : ص265 ، المناقب للكوفى : ج2 ص439 ح923 عن أبى إسحاق عن رجل نحوه .

3817-*et-Tedvin* [Ammet b. Abdulvahhab Necde, üstatlarından]: Sakife günü olduğunda sahabe Selman Farsi'nin başına toplandılar ve dediler ki: 'Ey Ebu Abdullah! Senin yaşın büyüktür; dinin, amelin ve Resulullah'la (s.a.a) olmuş birlikteliğin vardır. Şimdi bu konuda bir söz söyle ki senden taraf kalıcı olsun.' Selman dedi ki: 'Söylerim, eğer dinleseniz."

Ertesi gün onların yanına gittiğinde "Ne yaptın ey Ebu Abdullah?" diye sordular.

Dedi ki: 'Söyledim, eğer (sözümü) uygularsanız."

Sonra bu şiiri okudu:

Haşim'den, hele onlar arasından Ebu'l-Hasan'dan

Hükümetin uzaklaştırılacağını sanmazdım ben

Kıbleye doğru ilk namaz kılan o değil miydi?

Ahkâm ve sünnetlere kavmin en bilgini o değil miydi?

Onlardaki tüm faziletleri kendisinde toplamıştı o

Oysa aralarında ondaki güzelliği taşıyan hiç kimse yoktu

Selman'dan bu beyitlerden başka şiir kalmadığı söylenmektedir.[1]

3818-*el-Emali, Müfid* [Ayaz'dan]: Ali b. Ebutalib, aralarında Selman'ın da bulunduğu bir cemaatin yanından geçti. Selman onlara dedi ki: Kalkın ve bunun eteğinden tutun! Allah'a yemin olsun ki onun dışında hiç kimse size Peygamberinizin (s.a.a) sırrını haber vermez.[2]

1-*et-Tedvin fi Ahbar-i Kazvin,* c.1, s.78 ve 79; *İlamu'l-Vera,* c.1, s.362, Rabia b. Haris b. Abdulmuttalib'den.

2-Müfid, *el-Emali,* s.354, h.6 ve s.138, h.2; Saduk, *el-Emali,* s.641, h.869, Zer b. Hubeyş'ten; Tusi, *el-Emali,* s.124, h.194, Ayaz'dan, babasından; *Bişaretu'l-Mustafa,* s.265; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.439, h.923, Ebu İshak'tan, bir kişiden.

13 / 6

عَبدُ اللهِ بنُ عَبّاس

3819 . تاريخ بغداد عن عبد الله بن عبّاس ـ فى تَفسيرِ قَولِه تَعالى : ﴿قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَ بِرَحْمَتِهِ﴾[1] ـ : ﴿بِفَضْلِ اللَّهِ﴾: النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله)، ﴿وَ بِرَحْمَتِهِ﴾: عَلِيٌّ(عليه السلام)[2] .

3820 . شرح نهج البلاغة عن ابن عبّاس : فَرَضَ اللهُ تَعالَى الاستِغفارَ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) فِى القُرآنِ عَلى كُلِّ مُسلِمٍ بِقَولِه تَعالى : ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ﴾[3] فَكُلُّ مَن أسلَمَ بَعدَ عَلِيٍّ فَهُوَ يَستَغفِرُ لِعَلِيٍّ(عليه السلام)[4] .

3821 . تاريخ دمشق عن ابن عبّاس : لِعَلِيٍّ أربَعُ خِصال : هُوَ أوَّلُ عَرَبِيٍّ وعَجَمِيٍّ صَلّى مَعَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ، وهُوَ الَّذى كانَ لِواؤُهُ مَعَهُ فى كُلِّ زَحف ، وهُوَ الَّذى صَبَرَ مَعَهُ يَومَ المِهراسِ، انهَزَمَ النّاسُ كُلُّهُم غَيرَهُ ، وهُوَ الَّذى غَسَّلَهُ ، وهُوَ الَّذى أدخَلَهُ قَبرَهُ[5] .

3822 . تاريخ دمشق عن ابن عبّاس : كُنّا نَتَحَدَّثُ : أنَّ النَّبِيَّ(صلى الله عليه وآله) عَهِدَ إلى عَلِيٍّ(عليه السلام) سَبعينَ عَهداً لَم يَعهَدها إلى غَيرِهِ[6] .

---

١ . يونس : 58 .

٢ . تاريخ بغداد : ج5 ص15 ح2365، تاريخ دمشق : ج42 ص362 ; الأمالى للطوسى : ص254 ح457، المناقب لابن شهر آشوب : ج4 ص180 ، روضة الواعظين : ص119 نحوه .

٣ . الحشر : 10 .

٤ . شرح نهج البلاغة : ج13 ص224 ; تأويل الآيات الظاهرة : ج2 ص681 ح8 .

٥ . تاريخ دمشق : ج42 ص72 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص120 ح4582، الاستيعاب : ج3 ص197 ح1875 ، المناقب للخوارزمى : ص58 ح26 ; الإرشاد : ج1 ص79 ، الخصال : ص210 ح33، كنز الفوائد : ج1 ص264، كشف الغمّة : ج1 ص80 كلّها نحوه .

٦ . تاريخ دمشق : ج42 ص391، المعجم الصغير : ج2 ص69، تاريخ أصبهان : ج2 ص225 ح1525، حلية الأولياء : ج1 ص68، كفاية الطالب : ص291، السنّة لابن أبى عاصم : ص550 ح 1186 .

6/13
ABDULLAH BİN ABBAS

3819-*Tarih-i Bağdat* [Abdullah b. Abbas'tan] Yüce Allah'ın "*De ki: "Ancak Allah'ın lütuf ve rahmetiyle…*"[1] sözünün tefsirinde; Allah'ın lütfu, Peygamberdir (s.a.a) ve O'nun rahmeti, Ali'dir (a.s).[2]

3820-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga* [İbn-i Abbas'tan]: Yüce Allah Kurân'da "*Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla*"[3] sözüyle her Müslümana Ali (a.s) hakkında istiğfar etmeyi farz kılmıştır. Ali'den (a.s) sonra İslam'a girmiş olan herkes Ali (a.s) için istiğfar etmektedir.[4]

3821-*Tarih-i Dımeşk* [İbn-i Abbas'tan]: Ali'nin dört hasleti vardır: O, Arap ve Acem'in arasından Resulullah'la (s.a.a) birlikte namaz kılan ilk kişidir. Her savaşta onun sancağı kendisiyle olan kişidir. Mihras günü (Uhud Savaşı'nda) Peygamber'in yanında sabreden odur; oysaki onun dışındaki insanların hepsi kaçmıştı. Peygamberi yıkayan (gusül veren) ve kabrine bırakan odur.[5]

3822-*Tarih-i Dımeşk* [İbn-i Abbas'tan]: Biz diyorduk ki: Peygamber (s.a.a) Ali'ye (a.s) yetmiş sorumluluk yükledi ki ondan başka hiç kimseye böyle bir vasiyette bulunmadı.[6]

1-Yunus, 58.

2-*Tarih-i Bağdat*, c.5, s.15, h.2365; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.362; Tusi, *el-Emali*, s.254, h.457; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb*, , c.4, s.180; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.119.

3-Haşr, 10.

4-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.13, s.224; *Tevilu'l-Ayati'z-Zahire*, c.2, s.681, h.8.

5-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.72; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.120, h.4582; *el-İstiâb*, c.3, s.197, h.1875; Harezmî, *el-Menakıb*, s.58, h.26; *el-İrşad*, c.1, s.79; *el-Hisal*, s.210, h.33; *Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.264; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.80.

6-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.391; *el-Mucemu's-Sagir*, c.2, s.69; *Tarih-i İsbehan*, c.2, s.225, h.1525; *Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.68; *Kifayetu't-Talib*, s.291; İbn-i Ebi Asim, *es-Sünne*, s.550, h.1186; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.361, h.286 ve 287; *Tusi*, *el-Emali*, s.113, h.173, bu iki kaynakta "yetmiş" yerine "seksen" şeklinde.

3823 . المعجم الأوسط عن ابن عبّاس : كانَت لِعَلِيٍّ بنِ أبی طالب(علیه السلام) ثَمانیَ عَشرَةَ مَنقَبَةً ، لَو لَم یَکُن لَهُ إلاّ واحِدَةٌ مِنها لَنَجی بِها ، ولَقَد کانَت لَهُ ثَلاثَ عَشرَةَ مَنقَبَةً ، ما کانَت لاحَد مِن هذِهِ الاُمَّةِ[1] .

3824 . المحاسن والمساوئ عن ابن عبّاس : لَقَد سَبَقَ لِعَلِیٍّ(رضی الله عنه) سَوابِقُ لَو أنَّ سابِقَةً مِنها قُسِّمَت عَلَی النّاسِ لَوَسِعَتهُم خَیراً[2] .

3825 . الفصول المختارة عن ابن عبّاس : وَاللهِ ، ما مَلاَتُ طَرفی قَطُّ مِنهُ; هَیبَةً لَهُ(ع)[3] .

3826 . تاریخ دمشق عن ابن عبّاس : عَقِمَ النِّساءُ أن یَأتینَ بِمِثلِ أمیرِ المُؤمِنینَ عَلِیِّ بنِ أبی طالِب[4] .

3827 . تاریخ دمشق عن ابن عبّاس : وَاللهِ ، ما رَأَیتُ ولا سَمِعتُ رَئیساً یوزَنُ بِهِ[5] .

3828 . تفسیر فرات عن ابن عبّاس : لَکانَ ـ وَاللهِ ـ عَلِیٌّ أمیرُ المُؤمِنینَ یُشبِهُ القَمَرَ الزّاهِرَ ، وَالأَسَدَ الخادِرَ ، وَالفُراتَ الزّاخِرَ ، وَالرَّبیعَ الباکِرَ ، فَأَشبَهَ مِنَ القَمَرِ ضَوءَهُ وبَهاءَهُ ، ومِنَ الأَسَدِ شَجاعَتَهُ ومَضاءَهُ ، ومِنَ الفُراتِ جودَهُ وسَخاءَهُ ، ومِنَ الرَّبیعِ خِصبَهُ وحِباءَهُ ، عَقِمَ النِّساءُ أن یَأتینَ بِمِثلِ عَلِیٍّ(علیه السلام) بَعدَ النَّبِیِّ(صلی الله علیه وآله) ، تَاللهِ ما سَمِعتُ ولا رَأَیتُ إنساناً مُحارِباً مِثلَهُ[6] .

---

١ . المعجم الأوسط : ج8 ص212 ح8432 ; الخصال : ص509 ح1 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص3 .

٢ . المحاسن والمساوئ : ص45 ، شواهد التنزیل : ج1 ص29 ح11 نحوه وراجع تاریخ دمشق : ج42 ص418 والمصنّف لابن أبی شیبة : ج7 ص505 ح65 والأمالی للطوسی : ص391 ح859 .

٣ . الفصول المختارة : ص214 ، الصراط المستقیم : ج1 ص144 .

٤ . تاریخ دمشق : ج42 ص460 ، المحاسن والمساوئ : ص45 ; نثر الدرّ : ج1 ص269 ، خصائص الأئمّة(علیهم السلام) : ص75 ، بشارة المصطفی : ص141 ، عیون المعجزات : ص48 کلّها نحوه .

٥ . تاریخ دمشق : ج42 ص460 ، عیون الأخبار لابن قتیبة : ج1 ص110 ; عیون المعجزات : ص48 .

٦ . تفسیر فرات : ص431 ح569 ، بحار الأنوار : ج32 ص605 ح478 .

3823-*el-Mucemu'l-Evsat* [İbn-i Abbas'tan]: Ali b. Ebutalib'in (a.s) on sekiz menkıbesi vardı ki hatta bunlardan sadece birine sahip olması bile onun vesilesiyle kurtulmasına yetiyordu. Onun, bu ümmetten hiç kimsenin sahip olmadığı on üç menkıbesi vardı.[1]

3824-*el-Mehasin ve'l-Mesavi* [İbn-i Abbas'tan]: Ali'nin (a.s) öyle sabıkaları vardı ki eğer onlardan sadece birisi insanlara paylaştırılsaydı hayır hepsini kuşatırdı.[2]

3825-*el-Fusulu'l-Muhtare* [İbn-i Abbas'tan]: Allah'a yemin olsun ki sahip olduğu heybetinden dolayı Ali'ye (a.s) asla uzun uzadıya bakamadım.[3]

3826-*Tarih-i Dımeşk* [İbn-i Abbas'tan]: Kadınlar, Emirülmüminin Ali b. Ebutalib gibi birini doğurmaktan kısır kaldılar.[4]

3827-*Tarih-i Dımeşk* [İbn-i Abbas'tan]: Allah'a yemin olsun ki onunla (boy) ölçüşecek bir başkan ne gördüm, ne de duydum.[5]

3828-*Tefsir-i Furat* [İbn-i Abbas'tan]: Allah'a yemin olsun ki Emirülmüminin Ali (a.s), parlak dolunaya, yuvasındaki aslana, taşkın Fırat'a ve taze bahara benziyordu; nuru ve heybeti ile dolunaya benzerdi. Şecaat ve atikliği ile aslana benzerdi. Cömertlik ve bağışı ile Fırat'a benzerdi. Verimlilik ve lütfuyla bahara benzer. Kadınlar, Peygamberden (s.a.a) sonra Ali (a.s) gibi birini doğurmaktan kısır kaldılar. Allah'a yemin olsun ki onun gibi savaşan bir insan ne duydum ne de gördüm.[6]

1-*el-Mucemu'l-Evsat,* c.8, s.212, h.8432; *el-Hisal*, s.509, h.1; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.2, s.3, bu kaynakta ilk cümle yer almamış ve her iki kaynakta da "on üç" yerine "on sekiz" şeklinde.

2-*el-Mehasin ve'l-Mesavi*, s.45; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.29, h.11. Ayrıca bkz. *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.418; *el-* İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef,* c.7, s.505, h.65; Tusi, *el-Emali,* s.391, h.859.

3-*el-Fusulu'l-Muhtare*, s.214; *es-Sıratu'l-Mustakim*, c.1, s.144.

4-*Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.460; *el-Mehasin ve'l-Mesavi*, s.45; *Nesru'd-Dur*, c.1, s.269; *Hasais-i Eimme* (a.s), s.75; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.141; *Uyunu'l-Mucizat*, s.48.

5-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.460; İbn-i Kuteybe, *Uyunu'l-Ahbar,* c.1, s.110; *Uyunu'l-Mucizat*, s.48; *Hasaisu'l-Eimme* (a.s), s.75.

6-*Tefsir-i Furat*, s.431, h.569; *Biharu'l-Envar*, c.32, s.605, h.478.

3829 . **وقعة صفّين عن ابن عبّاس** : أميرُ المُؤمنينَ ، وَابنُ عَمِّ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، الآمرُ بالمَعروفِ ، وَالنّاهى عَنِ المُنكَرِ ، وَالصّادِعُ بِالحَقِّ ، وَالقَيِّمُ بالهُدى ، وَالحاكِمُ بِحُكمِ الكِتابِ ، الَّذى لا يَرتَشى فِى الحُكمِ ، ولا يُداهِنُ الفُجّارَ ، ولا تَأخُذُهُ فِى اللهِ لَومَةُ لائِم[1] .

3830 . **تاريخ دمشق عن ابن عبّاس ـ فى عَلِىٍّ**(عليه السلام) **ـ** : كانَ وَاللهِ ـ فى عِلمى ـ عَليماً حَكيماً ، إن سَمِعتُهُ يَقولُ شَيئاً إلاّ أحسَنَهُ[2] .

3831 . **خصائص أمير المؤمنين عن عمرو بن ميمون** : إنّى لَجالِسٌ إلَى ابنِ عَبّاس إذ أتاهُ تِسعَةُ رَهط ، فَقالوا : يَابنَ عَبّاس ! إمّا أن تَقومَ مَعَنا ، وإمّا أن تَخلُوَنا هؤُلاءِ ، قالَ: فَقالَ ابنُ عَبّاس : بَل أقومُ مَعَكُم ، قالَ : وهُوَ يَومَئِذ صَحيحٌ قَبلَ أن يَعمى .

قالَ : فَابتَدَؤوا فَتَحَدَّثوا فَلا نَدرى ما قالوا ، قالَ : فَجاءَ ابنُ عَبّاس وهُوَ يَنفُضُ ثَوبَهُ ، وهُوَ يَقولُ : اُفٍّ وتُفٍّ ! وَقَعوا فى رَجُل لَهُ عَشرُ خِصال ، وَقَعوا فى رَجُل قالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : لاَبعَثَنَّ رَجُلاً يُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، ويُحِبُّهُ اللهُ ورَسولُهُ ، لا يُخزيهِ اللهُ أبداً .

قالَ : فَاستَشرَفَ لَها مَنِ استَشرَفَ ، فَقالَ : أينَ ابنُ أبى طالِب ؟ قيلَ : هُوَ فِى الرَّحى يَطحَنُ . قالَ : وما كانَ أحَدُكُم لِيَطحَنَ ؟ !

قالَ : فَدَعاهُ وهُوَ أرمَدُ ، لا يَكادُ يُبصِرُ ، فَنَفَثَ فى عَينَيهِ ، ثُمَّ هَزَّ الرّايَةَ ثَلاثاً ، فَدَفَعَها إلَيهِ ، فَجاءَ بِصَفِيَّةَ بِنتِ حُيَىٍّ .

وبَعَثَ أبا بَكر بِسورَةِ التَّوبَةِ ، وَبَعثَ عَلِيّاً خَلفَهُ فَأخَذَها مِنهُ ، فَقالَ : قالَ النَّبِىُّ(صلى الله عليه وآله) : لا يَذهَبُ بِها إلاّ رَجُلٌ مِنّى وأنَا مِنهُ .

---

١ . وقعة صفّين : ص116 ; شرح نهج البلاغة : ج3 ص187 .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص413 وفى رواية اُخرى «ما سمعت يصف شيئاً قطّ إلاّ أحسنه» .

3829-*Vakat-u Sıffın* [İbn-i Abbas'tan]: Emirülmüminin (a.s), Resulullah'ın (s.a.a) amcası oğludur; iyiliği emreden, kötülükten alıkoyan, hakkı haykıran, hidayeti ayakta tutan ve Kurân'ın hükmüyle hükmeden biridir. Hakemlikte rüşvet almaz, suçlularla uzlaşmaz ve Allah yolunda kınayanın kınamasına aldırış etmez.[1]

3830-*Tarih-i Dımeşk* [Ali (a.s) hakkında İbn-i Abbas'tan]: Allah'a yemin olsun ki benim nazarımda o, âlim ve hekim biriydi; konuştuğunda hep en güzel sözü söylediğini duyardım.[2]

3831-*Hasais-i Emirülmüminin* [Amr b. Meymun'dan]: Ben İbn-i Abbas'ın yanında oturmuştum ki dokuz grup onun yanına geldi. Dediler ki: 'Ey İbn-i Abbas! Ya bizimle gelirsin ya da bizi bunlarla yalnız bırakırsın.' İbn-i Abbas dedi ki: 'Ben sizinle geleceğim.' (Ravi şöyle diyor:) İbn-i Abbas o gün gözlerini kaybetmemişti, sıhhati yerindeydi.

Onlar konuşmaya başladılar ve ne söylediklerini anlamadık. Sonra İbn-i Abbas elbisesini silkerek geldi ve şöyle diyordu: Yazıklar olsun! On hasleti olan bir kişiyi eleştiriyorlar. Bir kişiyi eleştirdiler ki Resulullah (s.a.a) onun hakkında buyurmuştu: "Öyle bir kişiyi göndereceğim ki Allah ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu sever. Allah asla onu mahcup etmeyecektir.

Herkes bu şerefi kendisi için arzu ederken Peygamber (s.a.a) "Ebu Talib'in oğlu nerede?" diye buyurdu. "Değirmende un öğütüyor" dediler. Buyurdu: 'İçinizden un öğütecek biri yok mu?!' Velhasıl onu çağırdı. Gözü iltihaplanmıştı, göremiyordu. Gözlerine hafifçe üfledi ve sonra da sancağı üç kez dalgalandırıp ona verdi. O da Huyey'in (Hayber hâkimi) kızı Safiye'yi getirdi.

Ebubekir'i Tevbe suresiyle gönderdi. Sonra da kendisinden sureyi alması için Ali'yi onun peşinden gönderip şöyle buyurdu: "Bu sureyi ancak benden olan bir kişi götürebilir ki ben de ondanım."

1-*Vakat-u Sıffın*, s.116; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.3, s.187.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.413, başka bir rivayette "Bir şeyi anlattığında hep en güzel şekilde anlattığını duyardım."

قالَ: وقالَ(صلى الله عليه وآله) لِبَنى عَمِّهِ : أَيُّكُم يُوالينى فِى الدُّنيا وَالآخِرَةِ ؟

قالَ : وعَلِيٌّ(عليه السلام) مَعَهُ جالِسٌ ، فَقالَ عَلِيٌّ(عليه السلام) : أَنَا أُواليكَ فِى الدُّنيا وَالآخِرَةِ .

قالَ : وكانَ أَوَّلَ مَن أسلَمَ مِنَ النّاسِ بَعدَ خَديجَةَ .

قالَ : وأَخَذَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ثَوبَهُ فَوَضَعَهُ عَلى عَلِيٍّ وفاطِمَةَ وحَسَن وحُسَين ، فَقالَ : ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً﴾[1] .

قالَ : وشَرى عَلِيٌّ نَفسَهُ ; لَبِسَ ثَوبَ النَّبِيِّ(صلى الله عليه وآله) ثُمَّ نامَ مَكانَهُ .

قالَ : وكانَ المُشرِكونَ يَرمونَ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، فَجاءَ أبو بَكر ، وعَلِيٌّ نائِمٌ ، قالَ : وأبو بَكر يَحسَبُهُ أَنَّهُ نَبِيُّ اللهِ .

قالَ: فَقالَ لَهُ عَلِيٌّ : إنَّ نَبِيَّ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قَدِ انطَلَقَ نَحوَ بِئرِ مَيمون فَأَدرِكهُ .

قالَ : فَانطَلَقَ أبو بَكر فَدَخَلَ مَعَهُ الغارَ .

قالَ : وجَعَلَ عَلِيٌّ يُرمى بِالحِجارَةِ ، كَما كانَ يُرمى نَبِيُّ اللهِ وهُوَ يَتَضَوَّرُ قَد لَفَّ رَأسَهُ فِى الثَّوبِ لا يُخرِجُهُ حَتّى أصبَحَ ، ثُمَّ كَشَفَ عَن رَأسِهِ ، فَقالوا : إنَّكَ لَلَئيمٌ ، كانَ صاحِبُكَ نَرميهِ فَلا يَتَضَوَّرُ ، وأنتَ تَتَضَوَّرُ ، وقَد استَنكَرنا ذلِكَ مِنكَ .

قالَ : وخَرَجَ بِالنّاسِ فى غَزوَةِ تَبوكَ ، قالَ : فَقالَ لَهُ عَلِيٌّ : أَخرُجُ مَعَكَ ؟ فَقالَ لَهُ نَبِيُّ اللهِ : لا ، فَبَكى عَلِيٌّ ، فَقالَ لَهُ النَّبِيُّ : أما تَرضى أن تَكونَ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى إلاّ أَنَّكَ لَستَ بِنَبِيٍّ ؟ ! إنَّهُ لا يَنبَغى أن أذهَبَ إلاّ وأنتَ خَليفَتى .

قالَ: وقالَ لَهُ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) : أنتَ وَلِيّى فى كُلِّ مُؤمِن بَعدى .

---

١ . الأحزاب : 33 .

Peygamber (s.a.a) amcası oğullarına, "Hanginiz dünyada ve ahirette benim yanımda olacak?" diye sorduğunda yanında oturmuş olan Ali (a.s), "Ben dünya ve ahirette senin yanında olacağım" diye cevap verdi.

O, Hatice'den sonra İslam'ı kabul eden ilk kişiydi. Resulullah (s.a.a) elbisesini kaldırıp onu Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in üzerine atarak şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz Allah, yalnızca siz Ehlibeyt'ten her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."*[1]

İbn-i Abbas şöyle devam etti: Ali canını sattı; Peygamberin elbisesini giyip onun yerine yattı. Müşrikler (evin dışından) Resulullah'a taş fırlatıyorlardı. Derken Ebubekir geldi, Ali (a.s) uyumuştu ve Ebubekir, onun Peygamber olduğunu sanıyordu. Sonra Ali (a.s) kalkıp ona şöyle buyurdu: 'Peygamber Meymun kuyusuna doğru gitti, ona yetiş!' Ebubekir yola düştü ve Peygamberle birlikte mağaraya girdi.

Peygambere taş attıkları gibi Ali'ye de taş atıyorlardı ve o (acıdan) kıvranıyordu. Fakat başını yorgana sarmıştı ve sabah oluncaya kadar başını çıkarmadı. Sonra başını açtığında müşrikler dediler ki: Seni gidi aşağılık herif! Senin efendine taş attığımızda o kıvranmazdı; ama sen kıvranıyordun ve bu hareketini garipsedik doğrusu!

Tebük savaşına doğru cemaatle birlikte yola çıktığında Ali (a.s) ona dedi ki: 'Ben de seninle birlikte çıkayım mı?' Peygamber (s.a.a) ona "Hayır" diye cevap verince Ali (a.s) ağladı.

Bunun üzerine Peygamber (s.a.a) ona "Bana Harun'un Musa'ya nispetle sahip olduğu konumda bulunmaya razı olmaz mısın, sadece sen peygamber değilsin? Ancak sen, benim halifem olman halinde benim gitmem reva olur" diye buyurdu.

Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: Sen benden sonra her müminin velisisin.

1-Ahzab, 33.

قالَ : وسَدَّ أبوابَ المَسجدِ غَيرَ بابِ عَلِيٍّ(عليه السلام) ، قالَ : فَكانَ يَدخُلُ المَسجِدَ جُنُباً ، وهُوَ طَريقُهُ ، لَيسَ لَهُ طَريقٌ غَيرُهُ .

قالَ: وقالَ : مَن كُنتُ وَلِيَّهُ فَعَلِيٌّ وَلِيُّهُ[1] .

3832 . مروج الذهب عن ابن عبّاس ـ فى جَوابِ مُعاوِيَةَ لَمّا قالَ لَهُ : فَما تَقولُ فى عَلِيٍّ ؟ ـ : رَضِيَ اللهُ عَن أبِى الحَسَنِ ! كانَ ـ وَاللهِ ـ عَلِيٌّ (عليه السلام) عَلَمَ الهُدى ، وكَهفَ التُّقى ، ومَحَلَّ الحِجا ، وبَحرَ النَّدى ، وطَودَ النُّهى ، وكَهفَ العُلا للوَرى، داعِياً إلَى المَحَجَّةِ العُظمى ، مُتَمَسِّكاً بِالعُروَةِ الوُثقى ، خَيرَ مَن آمَنَ وَاتَّقى ، وأفضَلَ مَن تَقَمَّصَ وَارتَدى ، وأبَرَّ مَنِ انتَعَلَ وسَعى ، وأفصَحَ مَن تَنَفَّسَ وقَرا ، وأكثَرَ مَن شَهِدَ النَّجوى ، سِوَى الأنبياءِ وَالنَّبِيِّ المُصطَفى(صلى الله عليه وآله) ، صاحِبَ القِبلَتَينِ فَهَل يُوازيهِ أحَدٌ ؟ وهُوَ أبُو السِّبطَينِ(عليهما السلام) فَهَل يُقارِنُهُ بَشَرٌ ؟ وزَوجُ خَيرِ النِّساءِ(عليها السلام)فَهَل يَفوقُهُ قاطِنُ بَلَد ؟ للأُسودِ قَتّالٌ ، وفِى الحُروبِ خَتّالٌ ، لَم تَرَ عَينى مِثلَهُ ولَن تَرى ، فَعَلى مَنِ انتَقَصَهُ لَعنَةُ اللهِ وَالعِبادِ إلى يَومِ التَّنادِ .

قالَ : إيهاً يَابنَ عَبّاس ! لَقَد أكثَرتَ فِى ابنِ عَمِّكَ[2] .

---

١ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص70 ح23 ، مسند ابن حنبل : ج1 ص708 ح3062 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص682 ح1168 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص143 ح4652 ، المعجم الكبير : ج12 ص77 ح12593 ، تاريخ دمشق : ج42 ص97 ح8439 ـ 8443 ، البداية والنهاية : ج7 ص338 ، المناقب للخوارزمى : ص125 ح140 ، السنّة لابن أبى عاصم : ص588 ح1351 ، ذخائر العقبى : ص156 كلّها نحوه وراجع أنساب الأشراف : ج2 ص355 .

٢ . مروج الذهب : ج3 ص60 وراجع ذخائر العقبى : ص142 والمسترشد : ص306 ح113 وبحار الأنوار : ج44 ص112 ح9 .

Peygamber Ali'nin (a.s) kapısı hariç mescide açılan bütün kapıları kapadı. O, cünüp halde mescide giriyordu, mescit onun yolu idi ve ondan başka yolu yoktu. Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: Ben kimin velisi isem Ali de onun velisidir.[1]

3832-*Murucu'z-Zeheb* [İbn-i Abbas'tan]: Muaviye, İbn-i Abbas'a Ali (a.s) hakkındaki görüşünü sorduğunda şu cevabı verdi: Allah Ebu'l-Hasan'dan razı olsun! Allah'a yemin olsun ki Ali (a.s) hidayet sancağı, takva sığınağı, akıl merkezi, cömertlik deryası, basiret dağı ve halkın büyük sığınağıydı. İnsanları ana caddeye çağırıyordu, sağlam kulpa yapışmıştı. İman ve takva ehlinin en üstünüydü o. Gömlek giyip sırtına cübbe atan en faziletli kişiydi o. Ayakkabı giyip çaba sarf eden en iyi kişiydi. Nefes alıp okuyan en iyi kişiydi. Peygamberler ve Mustafa Peygamber (s.a.a) dışında necvaya (gizli konuşmaya) en çok şahit olan kişiydi o. İki kıble sahibiydi (iki kıbleye doğru namaz kılmıştı). Kim ona denk olabilir ki? O iki torunun (Hasan ve Hüseyin'in) babasıdır, hiçbir beşer ona eş olabilir mi? En üstün kadının eşidir, hiçbir şehir sakini ondan üste çıkabilir mi ki? Aslanları öldürendi ve savaşlarda pusudaydı. Gözüm onun gibisini görmedi ve asla görmeyecektir.

Onu ayıplayanlara kıyamet gününe kadar Allah'ın ve kullarının laneti olsun.

Muaviye dedi: Yeter, ey İbn-i Abbas! Amcan oğlu hakkında çok konuştun![2]

1-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.70, h.23; *Müsned-i İbn-i Hanbel,* c.1, s.708, h.3062; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.682, h.1168; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn,* c.3, s.143, h.4652; *el-Mucemu'l-Kebir,* c.12, s.77, h.12593; *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.97, h.8439-8443; *el-Bidaye ve'n-Nihaye,* c.7, s.338; Harezmî, *el-Menakıb,* s.125, h.140; İbn-i Ebu Asım, *es-Sunne,* s.588, h.1351; *Zehairu'l-Ukba*, s.156. Ayrıca bkz. *Ensabu'l-Eşraf,* c.2, s.355.

2-*Murucu'z-Zeheb*, c.3, s.60. Ayrıca bkz: *Zehairu'l-Ukba,* s.142; *el-Musterşed,* s.306, h.113; *Biharu'l-Envar,* c.44, s.112, h.9.

3833 . المناقب للخوارزمی عن مجاهد : قیلَ لابنِ عَبّاس : ما تَقولُ فی عَلِیِّ بنِ أبی طالب(علیه السلام) ؟ فَقالَ :

ذَکَرتَ وَاللهِ أحَدَ الثَّقَلَینِ ، سَبَقَ بِالشَّهادَتَینِ ، وصَلَّی القِبلَتَینِ ، وبایَعَ البَیعَتَینِ ، وأُعطِیَ السِّبطَینِ ، وهُوَ أبُو السِّبطَینِ ـ الحَسَنِ وَالحُسَینِ(علیهما السلام) ـ ورُدَّت عَلَیهِ الشَّمسُ مَرَّتَینِ بَعدَما غابَت عَنِ الثَّقَلَینِ ، وجَرَّدَ السَّیفَ تارَتَینِ ، وهُوَ صاحِبُ الکَرَّتَینِ ، فَمَثَلُهُ فِی الاُمَّةِ مَثَلُ ذِی القَرنَینِ ، ذاکَ مَولایَ عَلِیُّ بنُ أبی طالب(علیه السلام)[1] .

3834 . المناقب للخوارزمی عن عیسی بن عبد الله عن أبیه عن جدّه : قالَ رَجُلٌ لابنِ عَبّاس : سُبحانَ اللهِ ! ما أکثَرَ مَناقِبَ عَلِیٍّ(علیه السلام) وفَضائِلَهُ ؟ إنّی لاَحسَبُها ثَلاثَةَ آلاف .

فَقالَ ابنُ عَبّاس : أوَلا تَقولُ : إنَّها إلی ثَلاثینَ ألفاً أقرَبُ[2] .

3835 . تفسیر فرات : أبصَرَ]ابنُ عَبّاس[رَجُلاً یَطوفُ حَولَ الکَعبَةِ وهُوَ یَقولُ : اللّهُمَّ إنّی أبرَأُ إلَیکَ مِن عَلِیِّ بنِ أبی طالب ! فَقالَ لَهُ ابنُ عَبّاس : ثَکِلَتکَ اُمُّکَ وعَدِمَتکَ فَلِمَ تَفعَلُ ذلکَ ! فَوَاللهِ لَقَد سَبَقَت لِعَلِیٍّ(علیه السلام) سَوابِقُ لَو قُسِّمَ واحِدَةٌ مِنهُنَّ عَلی أهلِ الأَرضِ لَوَسِعَتهُم . قالَ : أخبِرنی بِواحِدَةٍ مِنهُنَّ ؟

قالَ : أمّا اُولاهُنَّ : فَإنَّهُ(علیه السلام) صَلّی مَعَ النَّبِیِّ(صلی الله علیه وآله) القِبلَتَینِ ، وهاجَرَ

---

١ . المناقب للخوارزمی : ص330 ح349 ; مائة منقبة : ص130 ح75 نحوه .

٢ . المناقب للخوارزمی : ص33 ح3 ، کفایة الطالب : ص252 ، تذکرة الخواصّ : ص13 عن مجاهد نحوه ، ینابیع المودّة : ج1 ص363 ح3 .

مَعَهُ ، وَالثّانی لَم یَعبُد صَنَماً قَطُّ .

3833-*el-Menakıb, Harezmî* [Mücahit'ten]: İbn-i Abbas'a "Ali b. Ebu Talip hakkında görüşün nedir?" diye sorulunca dedi ki:

Allah'a yemin olsun ki iki ağır emanetten birinden söz ettin. Şehadeteynde (Allah'ın birliğine ve Peygamberin risaletine şahitlikte) öne geçti, iki kıbleye doğru namaz kıldı, iki defa biat etti ve Resulullah'ın iki torunu (Hasan ve Hüseyin) ona verildi. O, iki torunun (Hasan ve Hüseyin'in) babasıdır. Güneş battıktan sonra iki defa onun için geri döndürüldü. İki defa kılıç çekti; o iki hücumun sahibidir. Onun bu ümmet içindeki durumu Zulkarneyn'in durumu gibidir. O, benim mevlam Ali b. Ebu Talib'tir.[1]

3834-*el-Menakıb, Harezmî* [İsa b. Abdullah, babasından dedesinden]: Adam'ın biri İbn-i Abbas'a dedi ki: 'Fesuphanallah! Ali'nin menkıbe ve faziletleri ne kadar çokmuş? Ben üç bin tane olduğunu sanıyorum.'

İbn-i Abbas dedi ki: Neden onun faziletleri otuz bine yakındır demiyorsun?[2]

3835-*Tefsir-i Furat*: İbn-i Abbas Kâbe'nin etrafında tavaf ederken "Allah'ım! Ben Ali b. Ebu Talip'ten nefret ederek sana sığınıyorum!" diye dua eden birini gördü. İbn-i Abbas ona dedi ki: 'Anan yasına otursun! Kahrolasıca! Neden böyle yapıyorsun?! Allah'a yemin olsun ki Ali'nin (a.s) öyle sabıkaları vardır ki onlardan sadece birisi yeryüzündekilere paylaştırılsaydı hepsini kuşatırdı.' Adam, "Onlardan birini bana söyle!" dedi.

İbn-i Abbas şöyle konuştu: 'Birincisi şudur: O peygamberle

1-Harezmî, *el-Menakıb,* s.330, h.349; *Mie Menkıbe*, s.130, h.75.

2-Harezmî, *el-Menakıb,* s.33, h.3; *Kifayetu't-Talib*, s.252; *Tezkiretu'l-Havas*, s.13, Mücahit'ten; *Yenabiu'l-Mevedde,* c.1, s.363, h.3.

birlikte iki kıbleye namaz kıldı ve onunla hicret etti. İkincisi ise o, asla puta ibadet etmedi.'

قالَ : يَابنَ عَبّاس ، زدنى فَإنّى تائبٌ ، قالَ : لَمّا فَتَحَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) مَكَّةَ دَخَلَها فَإذا هُوَ بِصَنَم عَلَى الكَعبَةِ يَعبُدونَهُ مِن دونِ الله ، فَقالَ عَلِىٌّ(عليه السلام) لِلنَّبىِّ(صلى الله عليه وآله) : أطمَئِنُّ لَکَ فَترقى عَلَىَّ ، فَقالَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) : لَو أنَّ اُمَّتى اطمَأنّوا لى لَم يُعَلّونى لِمَوضِعِ الوَحىِ ، ولكِن أطمَئِنُّ لَکَ فَترقى عَلَىَّ ، فَاطمَأنَّ لَهُ فَرَقِىَ ، فَأخَذَ الصَّنَمَ فَضَرَبَ بِهِ الصَّفا ، فَصارَت إرباً إرباً ، ثُمَّ طَفَرَ عَلِىٌّ(عليه السلام) إلَى الأَرضِ وهُوَ ضاحِکٌ ، فَقالَ لَهُ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) : ما أضحَکَکَ ؟

قالَ(عليه السلام) : عَجِبتُ لِسَقطَتى ولَم أجِد لَها أَلَماً . فَقالَ(صلى الله عليه وآله) : وكَيفَ تَألَمُ مِنها وإنَّما حَمَلَکَ مُحَمَّدٌ ، وأنزَلَکَ جَبرَئيلُ(عليه السلام) !

. . . فَقالَ الرَّجُلُ لابنِ عَبّاس : زدنى فَإنّى تائبٌ . قالَ : أخَذَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) بِيَدى ويَدِ عَلِىِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام) فَانتَهى بِنا إلى سَفحِ الجَبَلِ ، فَرَفَعَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) يَدَيهِ ، فَقالَ : اللّهُمَّ اجعَل لى وَزيراً مِن أهلى ، عَلِيّاً اشدُد بِهِ أزرى .

فَقالَ ابنُ عَبّاس : لَقَد سَمِعتُ مُنادِياً يُنادى مِنَ السَّماءِ : لَقَد اُعطيتَ سُؤلَکَ يا مُحَمَّدُ !

فَقالَ النَّبىُّ(صلى الله عليه وآله) لِعَلِىٍّ(عليه السلام) : اُدعُ . فَقالَ عَلِىٌّ(عليه السلام) : اللّهُمَّ اجعَل لى عِندَکَ عَهداً ، اللّهُمَّ وَاجعَل لى عِندَکَ وُدّاً .

فَأنزَلَ اللهُ : ﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُواْ وَ عَمِلُواْ الصَّالِحَـتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَانُ وُدًّا﴾ الآيَةَ[1] [2] .

3836 . **علل الشرائع عن عبايةَ بن ربعى** : جاءَ رَجُلٌ إلَى ابنِ عَبّاس ، فقَالَ لَهُ :

---

١ . مريم : 96 .

٢ . تفسير فرات : ص249 ح337 ، بحار الأنوار : ج40 ص60 ح94 .

أخبِرنی عَنِ الأَنزَعِ البَطینِ عَلِیِّ بنِ أبی طالِب(علیه السلام) ; فَقَدِ اختَلَفَ النّاسُ فیه ؟

Adam dedi ki: Ey İbn-i Abbas! Bana daha fazlasını söyle. Doğrusu ben tövbe ettim.

İbn-i Abbas dedi ki: Peygamber (s.a.a) Mekke'yi fethedip oraya girdiğinde Kâbe'nin üzerinde bir put vardı ve halk ona ibadet ediyordu. Ali (a.s) Peygambere (s.a.a) dedi ki: 'Ben kendimi sana dayanak kılıyorum; (o putu kırmak için) benim sırtıma çık!' Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: 'Ümmetim bana dayanak olursa (taşıdığım) vahiyden dolayı beni kaldıramazlar. Ama ben senin dayanağım olacağım ve sen benim sırtıma çıkıver!' Böylece ona dayanak oldu Ali'de yukarı çıkıp putu aldı ve onu Safa'ya doğru attı; put paramparça oldu. Sonra aşağı atladı ve güldü. Peygamber ona "Neden güldün" diye sorunca dedi ki: 'Yere düştüğüm halde acı hissetmediğim için şaşırdım.' Peygamber (s.a.a) buyurdu: "Muhammed seni taşıdığı ve Cebrail de seni indirdiği halde nasıl acı hissedebilirdin ki?!'

Adam İbn-i Abbas'a dedi ki: 'Bana daha fazlasını söyle, ben tövbekârım.' İbn-i Abbas dedi ki: Peygamber (s.a.a), benim ve Ali b. Ebu Talib'in elinden tutarak bizi dağın eteğine kadar götürdü. Sonra Peygamber (s.a.a) ellerini kaldırıp şöyle dua etti: 'Allahım! Bana kendi ailemden bir vezir kıl, Ali'yi; onunla arkamı güçlendir.' İbn-i Abbas şöyle devam etti: Sonra gökten bir münadinin şöyle seslendiğini duydum: 'İstediğin sana verildi Ey Muhammed!' Peygamber (s.a.a), Ali'ye "Dua et." diye buyurdu. Ali de şöyle dua etti: 'Allahım! Katında benim için bir ahit kıl. Allahım! Benim için kendi katında bir muhabbet kıl.' Bunun üzerine Allah şu ayeti indirdi: *İman edip doğru işler yapanlara gelince Rahman olan Allah onları (yaratıklarına) sevdirecektir*.[1]-[2]

3836-*İlelu'ş-Şerayi* [Abaye b. Rab'i'den]: Adamın biri İbn-i Abbas'ın yanına gelerek ona "Bana "Enzai'l-Betin"[3] Ali b. Ebu Talip'ten söz et. Zi-

1-Meryem, 96

2-*Tefsir-i Furat*, s.249, h.337; *Biharu'l-Envar*, c.40, s.60, h.94.

3-Enza, kelimesi sözlükte sökülmüş ve kopmuş anlamına gelir. Başının iki şakağındaki saçları dökülmüş kimseye denir. Betin ise sözlükte göbekli anlamına gelir. Bazı rivayetlerde İmam Ali'nin (a.s) şakaklarındaki saçların döküldüğü ve hafifçe bir göbeği olduğu için bu vasıfla anıldığı bildirilse de bu kaynakta da geldiği gibi "Enza, şirkten sökülüp kopmuş, Betin ise ilimle dolmuş" anlamına gelmektedir ki İmam

ra insanlar onun hakkında ihtilafa düşmüşlerdir" dedi.

فَقالَ لَهُ ابنُ عَبّاس :

أيُّهَا الرَّجُلُ ! وَاللهِ لَقَد سَأَلتَ عَن رَجُل ما وَطِئَ الحَصى بَعدَ رَسول اللهِ(صلى الله عليه وآله) أفضَلُ منهُ ، وإنَّهُ لاَخو رَسول الله ، وَابنُ عَمِّه ووَصِيُّهُ وخَليفَتُهُ عَلى اُمَّته ، وإنَّهُ الأَنزَعُ مِنَ الشِّرك ، بَطينٌ مِنَ العلمِ ، ولَقَد سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : «**مَن أرادَ النَّجاةَ غَداً فَليَأخُذ بِحُجزَةِ هذَا الأَنزَعِ**» يَعنى عَلِيّاً(عليه السلام)[1] .

3837 . الأمالى للصدوق عن الضحّاک بن مزاحم : ذُكِرَ عَلِيٌّ(عليه السلام) عِندَ ابنِ عَبّاس بَعدَ وَفاته ، فَقالَ : وا أسَفاه عَلى أبِى الحَسَنِ ! مَضى وَاللهِ ، ما غَيَّرَ ولا بَدَّلَ ، ولا قَصَرَ ولا جَمَعَ ، ولا مَنَعَ ولا آثَرَ إلاّ لِلّه .

وَاللهِ ، لَقَد كانَت الدُّنيا أهوَنَ عَلَيهِ مِن شِسعِ نَعلِه ، لَيثٌ فِى الوَغى ، بَحرٌ فِى المَجالِس ، حَكيمٌ فِى الحُكَماءِ ، هَيهاتَ ! قَد مَضى إلَى الدَّرجاتِ العُلى[2] .

3838 . الأمالى للصدوق عن سعيد بن جبير : أتَيتُ عَبدَ الله بنَ عَبّاس ، فَقُلتُ لَهُ : يابنَ عَمِّ رَسولِ الله ! إنّى جِئتُکَ أسأَلُکَ عَن عَلِيِّ بنِ أبى طالب(عليه السلام) وَاختِلافِ النّاسِ فيه ؟

فَقالَ ابنُ عَبّاس : يَابنَ جُبَير ! جِئتَنى تَسأَلُنى عَن خَيرِ خَلقِ الله مِنَ الاُمَّةِ بَعدَ مُحَمَّد نَبِيِّ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، جِئتَنى تَسأَلُنى عَن رَجُل كانَت لَهُ ثَلاثَةُ آلافِ مَنقَبَة فى لَيلَة واحِدَة وهِيَ لَيلَةُ القِربَةِ[3] ؟

Ali'nin (a s) üstün kemal sıfatlarına uygun olan da bu manadır. *Çev.*

١ . علل الشرائع : ص159 ح3 ، معانى الأخبار : ص63 ح11 .

٢ . الأمالى للصدوق : ص492 ح670 ، روضة الواعظين : ص135 .

٣ . ليلة القربة : إشارة إلى ليلة بدر ، حيث ذهب ليأتى بالماء ، ومناقبه : سلام جبرئيل عليه فى ألف

İbn-i Abbas ona şu cevabı verdi:

Ey adam! Allah'a yemin olsun ki Resulullah'tan (s.a.a) sonra yeryüzünde adım atmış en üstün kişiyi sordun bana. O, Resulullah'ın (s.a.a) kardeşi, amcası oğlu, vasisi ve ümmeti üzerindeki halifesidir. O şirkten kopmuştu ve ilimle dolmuştu. Resulullah'ın şöyle buyurduğunu duydum: Her kim yarın (kıyamette) kurtulmak istiyorsa, şu "Enza"ın (yani Ali'nin) eteğinden tutsun.[1]

3837-*el-Emali, Saduk* [Zahhak b. Muzahim'den]: İbn-i Abbas'ın yanında vefatının ardından Ali'den (a.s) söz açılınca dedi ki: Vah Ebu'l-Hasan'a! Allah'a yemin olsun ki geçip gitti; değiştirmedi, tahrif etmedi, kusurda bulunmadı ve yığmadı. Engellemedi ve tercih etmedi, ancak Allah için olursa müstesna.

Allah'a yemin olsun ki dünya ona ayakkabısının bağından daha değersizdi. Savaşta aslan gibiydi. [İlim için düzenlenen] Oturumlarda derya gibiydi. Hikmet erbabı arasında hekim biriydi. Heyhat! O çok yüce derecelere gitti.[2]

3838-*el-Emali, Saduk* [Said b. Cübeyr'den]: Abdullah b. Abbas'ın yanına gittim ve ona dedim ki: Ey Resulullah'ın amcası oğlu! Sana Ali b. Ebu Talip ve insanların onun hakkındaki ihtilafını sormaya geldim.

İbn-i Abbas dedi ki: Ey İbn-i Cubeyr! Bana, Allah Resulü Muhammed'den (s.a.a) sonra Allah'ın yarattıklarının en üstününü sormaya mı geldin. Bana, sadece Bedir[3] gecesinde üç bin menkı-

---

من الملائكة وميكائيل فى ألف وإسرافيل فى ألف، فكان كلّ سلام من الملائكة منقبة (بحار الأنوار: ج40 ص8).

1-*İlelu'ş-Şerayi*, s.159, h.3; *Maani'l-Ahbar*, s.63, h.11.

2-Saduk, *el-Emali*, s.492, h.670; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.135.

3-Bedir gecesinde İmam Ali (a.s) su getirmek için gittiğinde Cebrail, Mikail ve İsrafil'in her biri bin melekle ona selam verdiler. Her meleğin verdiği

besi bulunan bir kişiyi sormaya mı geldin?!

يَابنَ جُبَير ! جِئتَنى تَسألُنى عَن وَصِىِّ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ووَزيرِه ، وخَليفَتِه ، وصاحِبِ حَوضِه ولِوائِه وشَفاعَتِه ، وَالَّذى نَفسُ ابنِ عَبّاس بِيَدِه ، لَو كانَت بِحارُ الدُّنيا مِداداً ، وأشجارُها أقلاماً ، وأهلُها كُتّاباً ، فَكَتَبوا مَناقِبَ عَلِىِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام)وفَضائِلَهُ مِن يَومَ خَلَقَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ الدُّنيا إلى أن يُفنِيَها ، ما بَلَغوا مِعشارَ ما آتاهُ اللهُ تَبارَكَ وتَعالى[1] .

3839 . الأمالى للطوسى عن عبد الوارث : بَينَا ابنُ عَبّاس يَخطُبُ عِندَنا عَلى مِنبَرِ البَصرَةِ ، إذ أقبَلَ عَلَى النّاسِ بِوَجهِه ، ثُمَّ قالَ :

أيَّتُهَا الاُمَّةُ المُتَحَيِّرَةُ فى دينِها ! أما وَاللهِ لَو قَدَّمتُم مَن قَدَّمَ اللهُ ، وأخَّرتُم مَن أخَّرَ اللهُ ، وجَعَلتُمُ الوِراثَةَ وَالوِلايَةَ حَيثُ جَعَلَهَا اللهُ ، ما عالَ سَهمٌ مِن فَرائِضِ اللهِ ، ولا عالَ وَلِىُّ اللهِ ، ولاَ اختَلَفَ اثنانِ فى حُكمِ اللهِ ، فَذوقوا وَبالَ ما فَرَّطتُم فيه بِما قَدَّمَت أيديكُم ﴿وَ سَيَعْلَمُ الَّذينَ ظَـلَمُواْ أَىَّ مُنقَلَب يَنقَلِبُونَ ﴾[2] . [3]

3840 . فضائل الصحابة عن أبى صالح : لَمّا حَضَرَت عَبدَ اللهِ بنَ عَبّاس الوَفاةُ قالَ : اللّهُمَّ إنّى أتَقَرَّبُ إلَيكَ بِوِلايَةِ عَلِىِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام)[4] .

---

selamda onun için bir menkıbe vardır. (*Biharu'l-Envar*, c.40, s.8).

١ . الأمالى للصدوق : ص651 ح887 ، روضة الواعظين : ص142 وفيه «ألف منقبة» بدل «ثلاثة آلاف» ، بحار الأنوار : ج40 ص7 ح17 ; ينابيع المودّة : ج1 ص365 ح7 نحوه .

٢ . الشعراء : 227 .

٣ . الأمالى للطوسى : ص64 ح93 وص100 ح154، بشارة المصطفى: ص254، الأمالى للمفيد : ص286 ح4 وص47 ح7 عن عبيدالله بن أحمد الربعيوزاد فيه «ولاتنازعت الاُمّة فى شىء من كتاب الله» بعد «حكم الله».

٤ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص662 ح1129 ، الرياض النضرة : ج3 ص130 عن أبى مقدم

Ey İbn-i Cubeyr! Bana Resulullah'ın (s.a.a) vasisi, veziri ve halifesini; havuzu, sancağı ve şefaatinin sahibini mi sormaya geldin?! İbn-i Abbas'ın canını elinde bulundurana yemin olsun ki eğer dünyanın denizleri mürekkep, ağaçları kalem ve sakinleri kâtip olsalar; sonra da Yüce Allah'ın dünyayı yarattığı günden onun sonuna kadar Ali b. Ebu Talib'in menkıbe ve faziletlerini yazmaya meşgul olsalar yüce Allah'ın ona verdiklerinin onda birine bile ulaşamazlar.[1]

3839-*el-Emali, Tusi* [Abdulvaris'ten]: İbn-i Abbas Basra minberinde bize hitap ettiği sırada yüzünü halka çevirerek şöyle dedi:

Ey dininde şaşkınlığa düşmüş ümmet! Allah'a yemin olsun ki eğer Allah'ın öne geçirdiğini öne geçirseydiniz ve Allah'ın geride bıraktığını geri bıraksaydınız; veraset ve velayeti Allah'ın kıldığı yere bıraksaydınız hiçbir hisse ilahi farizaların dışında kalmazdı ve Allah'ın velisi zulme uğratılmazdı, Allah'ın hükmünde iki kişi dahi ihtilafa düşmezdi. Şimdi kendi ellerinizle yaptığınız gevşekliğin vebalini tadın. "*Zulmedenler hangi dönüşe döndürülecekleri*ni (hangi akıbete uğrayacaklarını) *yakında bilecekler*."[2]/ [3]

3840-*Fazailu's-Sahabe* [Ebu Salih'ten]: Abdullah b. Abbas'ın vefat anı geldiğinde şöyle dedi: Allah'ım Ali b. Ebu Talib'in (a.s) velayetiyle sana yaklaşıyorum.[4]

صالح ; بشارة المصطفى : ص239 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص200 ، كفاية الأثر : ص22 عن عطاء .

1-Saduk, *el-Emali,* s.651, h.887; *Ravzatu'l-Vaizin*, s.142, bu kaynakta "üç bin menkıbe" yerine "bin menkıbe" şeklinde; *Biharu'l-Envar,* c.40, s.7, h.17; *Yenabiu'l-Mevedde,* c.1, s.365, h.7.

2-Şuara, 227

3-Tusi, *el-Emali,* s.64, h.93 ve s.100, h.154; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.254; Müfid, *el-Emali,* s.286, h.4 ve s.47, h.7, Ubeydullah b. Ahmed Rab'i'den, bu kaynakta "Allah'ın hükmünde iki kişi dahi ihtilafa düşmezdi" cümlesinden sonra şunu da eklemiş: "Ümmet Allah'ın kitabından hiçbir şeyde tartışmaya girmezdi."

4-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.662, h.1129; *er-Riyazu'n-Nazra,* c.3, s.130, Ebu Mikdem Salih'ten; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.239; İbn-i Şehrâşub, *Menakıb,*

14 / 6

عَبدُ اللهِ بنُ عُمَرَ

3841 . **مسند ابن حنبل عن ابن عمر** : لَقَد أُوتِیَ ابنُ أبی طالِب ثَلاثَ خِصال لاَ□ن تَکونَ لی واحِدَةٌ مِنهُنَّ أحَبُّ إلَیَّ مِن حُمرِ النَّعَمِ : زَوَّجَهُ رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ابنَتَهُ ، ووَلَدَت لَهُ ، وسَدَّ الأبوابَ إلاّ بابَهُ فِی المَسجِدِ ، وأعطاهُ الرّایَةَ یومَ خَیبَرَ[1] .

3842 . **تاریخ دمشق عن کثیر النواء عن جمیع بن عمیر عن ابن عمر** : یَسُرُّکَ أن اُحَدِّثَکَ عَن عَلِیٍّ ؟ قُلتُ : نَعَم . قالَ : إنّا جُلوسٌ عِندَ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) إذ قالَ : لاَ□عطِیَنَّ الرّایَةَ الیَومَ رَجُلاً یُحِبُّ اللهَ ورَسولَهُ ، ویُحِبُّهُ اللهُ ورَسولُهُ ، اُدعوا لی عَلِیّاً .

فَقالَ بَعضُ القَومِ : یا رَسولَ اللهِ إنَّهُ أرمَدُ ما یُبصِرُ شَیئاً ، فَجاءَ بِهِ غُلامٌ یَقودُهُ حَتّی أقامَهُ بَینَ یَدَیهِ ، فَتَفَلَ فی عَینَیهِ ، وأعطاهُ الرّایَةَ ، فَسِرنا مَعَ عَلِیٍّ وبَیعَةِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) .

قالَ : فَوَالَّذی نَفسی بِیَدِهِ ، ما صَعِدَ آخِرُنا حَتّی فَتَحَ اللهُ عَلی أوَّلِنا .

ثُمَّ قالَ : اُحَدِّثُکَ عَن عَلِیٍّ ؟ قُلتُ : نَعَم .

قالَ : آخی رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) بَینَ أصحابِهِ ، وآخی بَینَ أبی بَکر وعُمَرَ ، وبَینَ فُلان وفُلان ، حَتّی بَقِیَ عَلِیٌّ ، وکانَ رَجُلاً شُجاعاً ماضِیاً عَلی أمرِهِ إذا أرادَ شَیئاً .

فَقالَ : یا رَسولَ اللهِ ! بَقیتُ أنَا ، فَقالَ(صلی الله علیه وآله) : أ ما تَرضی أن أکونَ أخاکَ ؟

---

c.3, s.200; *Kifayetu'l- Eser*, s.22, Ata'dan.

١ . مسند ابن حنبل : ج2 ص256 ح4797 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص567 ح955 ، مسند أبی یعلی : ج5 ص238 ح5575 ، تاریخ دمشق : ج42 ص121 و 122 ، البدایة والنهایة : ج7 ص342 ; شرح الأخبار : ج2 ص181 ح522 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص191 .

قالَ : بَلى ، قالَ : فَأَنتَ أخى فِى الدُّنيا وَالآخِرَةِ .

6/14

ABDULLAH BİN ÖMER

3841-*Müsned-i İbn-i Hanbel* [İbn-i Ömer'den]: Ali b. Ebutalib'e üç haslet verilmiştir ki eğer onlardan biri bana verilmiş olsaydı kırmızı tüylü develere sahip olmaktan daha sevimli gelirdi bana; Resulullah (s.a.a), onu kızıyla evlendirdi ve kızı ondan çocuk doğurdu. Peygamber (s.a.a), onun kapısı dışında mescide açılan bütün kapıları kapadı. Hayber gününde sancağı ona verdi.[1]

3842-*Tarih-i Dımeşk* [Kesir Nevva'dan Cumey b. Umeyr'den] İbn-i Ömer (bana) dedi ki: 'Ali'den söz etmem hoşuna gider mi?' Dedim ki: 'Evet.' Dedi ki: Biz Resulullah'ın (s.a.a) yanında oturmuştuk ki ansızın şöyle buyurdu: Bugün sancağı öyle bir kişiye vereceğim ki Allah'ı ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu sever. Bana Ali'yi çağırın! Cemaatten biri dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Onun gözü iltihaplanmış, hiçbir şey görmüyor.' Bir hizmetçi elinden tutarak onu Peygamberin yanına getirdi; Peygamber gözlerine tükürüğünü sürdü ve sancağı ona verdi. Biz de Resulullah'a (s.a.a) uyarak Ali ile birlikte hareket ettik. Canımı elinde bulundurana yemin olsun ki henüz ordunun sonu ileri atılmamıştı ki Allah öncü birliklerimize zaferi nasip etti.

İbn-i Ömer dedi ki: 'Sana Ali'den söz edeyim mi?' "Evet" dedim.

Dedi ki: Resulullah (s.a.a), ashabı arasında kardeşlik tesis etti. Ebubekir'le Ömer arasında kardeşlik tesis etti, falanla filan arasında derken sadece Ali kaldı. O, şecaatli bir kişiydi ve bir şeyi irade ettimi onu yerine getirirdi.

O dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü! Ben kaldım.' Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu: Benim sana kardeş olmamı istemez misin?

1-*Müsned-i İbn-i Hanbel,* c.2, s.256, h.4797; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.567, h.955; *Müsned-i Ebu Yelâ,* c.5, s.238, h.5575; *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.121 ve 122; *el-Bidaye ve'n-Nihaye,* c.7, s.342; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.181, h.522; İbn-i Şehrâşub, *Menakıb,* c.2, s.191.

Dedi ki: Elbette ki evet (isterim). Peygamber buyurdu: O halde sen dünya ve ahirette benim kardeşimsin.

قالَ : قُلتُ : فَأَنتَ تَشهَدُ بِهذا عَلَى ابنِ عُمَرَ ؟ قالَ : نَعَم .

قالَ : فَشَهِدَ ثَلاثَ مَرّات بِاللهِ الَّذى لا إلهَ إلاّ هُوَ لَسَمِعَهُ مِن ابنِ عُمَرَ[1] .

3843 . المناقب لابن المغازلى عن نافع مولى ابن عمر : قُلتُ لابنِ عُمَرَ : مَن خَيرُ النّاسِ بَعدَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ؟ قالَ : ما أنتَ وذاكَ لا أُمَّ لَكَ ؟ ! ثُمَّ قالَ : أستَغفِرُ اللهَ ! خَيرُهُم بَعدَهُ مَن كانَ يَحِلُّ لَهُ ما كانَ يَحِلُّ لَهُ ، ويَحرُمُ عَلَيهِ ما كانَ يَحرُمُ عَلَيهِ .

قُلتُ : مَن هُوَ ؟ قالَ : عَلِيٌّ ، سَدَّ أبوابَ المَسجِدِ وتَرَكَ بابَ عَلِيٍّ ، وقالَ لَهُ : لَكَ فى هذَا المَسجِدِ ما لى ، وعَلَيكَ فيهِ ما عَلَيَّ ، وأنتَ وارِثى ، ووَصِيّى ،تَقضى دَينى ، وتُنجِزُ عِداتى ، وتَقتُلُ عَلى سُنَّتى ، كَذَبَ مَن زَعَمَ أنَّهُ يُبغِضُكَ ويُحِبُّنى[2] .

3844 . الأمالى للطوسى عن ابن عمر : سَأَلَنى عُمَرُ بنُ الخَطّابِ ، فَقالَ لى : يا بُنَيَّ ! مَن أخيَرُ النّاسِ بَعدَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ؟ قُلتُ : مَن أُحِلَّ لَهُ ما حَرَّمَ اللهُ عَلَى النّاسِ ، وحَرَّمَ عَلَيهِ ما أُحِلَّ لِلنّاسِ .

فَقالَ : وَاللهِ لَقَد قُلتَ فَصَدَقتَ ، حَرَّمَ عَلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِبٍ الصَّدَقَةَ ، وأُحِلَّت لِلنّاسِ ، وحَرَّمَ عَلَيهِم أن يَدخُلُوا المَسجِدَ وهُم جُنُبٌ ، وأحَلَّهُ لَهُ ، وغُلِّقَتِ الأبوابُ وسُدَّت ، ولَم يُغلَق لِعَلِيٍّ بابٌ ولَم يُسَدَّ[3] .

3845 . شواهد التنزيل عن ابن عمر : عَلِيٌّ أعلَمُ النّاسِ بِما أنزَلَ اللهُ عَلى مُحَمَّدٍ(صلى الله عليه وآله)[4] .

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص96 ح8437 ; المناقب للكوفى : ج1 ص345 ح272 نحوه .

٢ . المناقب لابن المغازلى : ص261 ح309 .

٣ . الأمالى للطوسى : ص291 ح565 .

٤ . شواهد التنزيل : ج1 ص39 ح29 .

[Kesir Nevva] Diyor [Cumey b. Umeyr'e]: Dedim ki: 'İbn-i Ömer'in bunu söylediğine sen şahit misin?' Dedi ki: 'Evet.'

Üç defa kendisinden başka ilah bulunmayan Allah'a yemin ederek bunu İbn-i Ömer'den duyduğuna şahitlik etti.[1]

3843-*el-Menakıb, İbn-i Magazili* [İbn-i Ömer'in azad ettiği kölesi Nafi'den]: İbn-i Ömer'e "Resulullah'tan (s.a.a) sonra halkın en üstünü kimdir?" diye sordum. Dedi ki: 'Ey anasız adam! Bundan sana ne?!' Sonra şöyle dedi: 'Allah'tan mağfiret diliyorum! Peygamberden sonra halkın en hayırlısı Peygambere helal olanın ona helal ve Peygambere haram olanın da ona haram olduğu kişidir.'

Dedim ki: 'O kimdir?' Dedi ki: 'Ali'dir. Peygamber mescide açılan kapıları kapadığında Ali'nin kapısını bıraktı ve ona şöyle buyurdu: Bu mescitte bana caiz olan her şey sana da caizdir; bana reva olmayan her şey sana da reva değildir. Sen benim varisim ve vasimsin; borcumu ödeyeceksin, vaatlerimi gerçekleştireceksin ve benim sünnetime dayanarak savaşacaksın. Sana buğz ettiği halde beni sevdiğini zanneden kimse yalan söylemiştir.'[2]

3844-*el-Emali, Tusi* [İbn-i Ömer'den]: Ömer b. Hattab bana sordu ve dedi ki: 'Oğlum! Resulullah'tan (s.a.a) sonra insanların en üstünü kimdir?' Dedim ki: O şahıstır ki Allah'ın halka haram kıldığı şey ona helal kılınmış ve halka helal kılınan şey ona haram kılınmıştır.

Dedi ki: Allah'a yemin olsun ki doğruyu söyledin. Allah, Ali b. Ebutalib'e sadakayı haram kılmıştır; ama halka helaldir. Onlara cünüplü iken mescide girmeyi haram kılmıştır ve bunu ona (Ali'ye) helal kılmıştır; (mescide açılan) bütün kapılar kapatılmış ve engellenmiştir. Oysaki Ali'nin (evinden mescide açılan) kapısı kapatılmamış ve engellenmemiştir.[3]

3845-*Şevahidu't-Tenzil* [İbn-i Ömer'den]: Ali, Muhammed'e (s.a.a) indirilmiş olanı halkın en iyi bilenidir.[4]

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.96, h.8437; Kufi, *el-Menakıb,* c.1, s.345, h.272.
2-İbn-i Magazilî, *el-Menakıb,* s.261, h.309.
3-Tusi, *el-Emali,* s.291, h.565.
4-*Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.39, h.29.

3846 . **تاريخ دمشق عن سعد بن عبيدة** : قالَ رَجُلٌ لابنِ عُمَرَ : ما تَقولُ فى عَلِيٍّ ؟ فَإِنّى أُبغِضُهُ ! ! قال : أبغَضَکَ اللهُ فَإِنّى أُبغِضُکَ[1] .

3847 . **خصائص أمير المؤمنين عن سعد بن عبيدة** : جاءَ رَجُلٌ إِلَى ابنِ عُمَرَ ، فَسَأَلَهُ عَن عَلِيٍّ(عليه السلام). فَقالَ : لا تَسأَلنى عَن عَلِيٍّ ، ولكِنِ انظُر إلى بَيتِه مِن بُيوتِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) .

قالَ الرَّجُلُ : فَإِنّى أُبغِضُهُ . قالَ ابنُ عُمَرَ : أبغَضَکَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ[2] .

3848 . **كنز الفوائد عن خلف بن أبى هارون العبدى** : كُنتُ جالِساً عِندَ عَبدِ اللهِ بنِ عُمَرَ ، فَأَتى نافِعُ بنُ الأَزرَقِ ، فَقالَ : وَاللهِ ، إنّى لا أُبغِضُ عَلِيّاً !

فَرَفَعَ ابنُ عُمَرَ رَأسَهُ فَقالَ : أبغَضَکَ اللهُ ! أتُبغِضُ ـ وَيحَکَ ـ رَجُلاً سابِقَةٌ مِن سَوابِقِه خَيرٌ مِنَ الدُّنيا بِما فيها ؟[3]

3849 . **المعجم الأوسط عن العلاء بن عَرار** : سُئِلَ ابنُ عُمَرَ عَن عَلِيٍّ وعُثمانَ . فَقالَ : أمّا عَلِيٌّ(عليه السلام) فَلا تَسأَلوا عَنهُ ، انظُروا إلى مَنزِلَتِه مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ; فَإِنَّهُ سَدَّ أبوابَنا فِى المَسجِدِ ، وأقَرَّ بابَهُ ، وأمّا عُثمانُ فَإِنَّهُ أذنَبَ يَومَ التَقَى الجَمعانِ ذَنباً عَظيماً ، فَعَفَا اللهُ عَنهُ ، وأذنَبَ فيكُم ذَنباً دونَ ذلِکَ فَقَتَلتُموهُ[4] .

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص414 .

٢ . خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص204 ح107 ، المصنّف لابن أبى شيبة : ج7 ص495 ح4 ، أنساب الأشراف : ج2 ص404 ; شرح الأخبار : ج1 ص162 ح113 كلّها نحوه .

٣ . كنز الفوائد : ج1 ص148 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص3 ; شواهد التنزيل : ج1 ص30 ح12 .

٤ . المعجم الأوسط : ج2 ص38 ح1166 ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص595 ح1012 ، المصنّف لعبد الرزّاق : ج11 ص232 ح20408 ، خصائص أمير المؤمنين للنسائى : ص201 ح104 و ص202 ح106 كلّها نحوه وراجع تاريخ دمشق : ج42 ص139 .

3846-*Tarih-i Dımeşk* [Sâd b. Ubeyde'den]: Adamın biri İbn-i Ömer'e "Ali hakkındaki görüşün nedir? Doğrusu ben ona buğz ediyorum!!" dedi. İbn-i Ömer dedi ki: Allah sana buğz etsin! Ben de sana buğz ediyorum.[1]

3847-*Hasais-i Emirülmüminin* [Sâd b. Ubeyde'den]: Adamın biri İbn-i Ömer'in yanına gelerek ondan Ali (a.s) hakkında sordu. Dedi ki: Bana Ali'yi sorma, fakat onun evinin Resulullah'ın (s.a.a) evlerinden biri olduğuna bak!

Adam dedi ki: 'Doğrusu ben ona buğz ediyorum!' İbn-i Ömer dedi ki: 'Yüce Allah da sana buğz etsin!'[2]

3848-*Kenzu'l-Fevaid* [Halef b. Ebu Harun Abdi'den]: Abdullah b. Ömer'in yanında oturmuştum. Tam o sırada Nafi b. Ezrak çıkageldi ve dedi ki: Allah'a yemin olsun ki ben Ali'ye buğz ediyorum!

İbn-i Ömer başını kaldırdı ve şöyle dedi: Allah sana buğz etsin! Yazıklar olsun sana! Sabıkalarından sadece birisi dünya ve içindekilerden daha üstün olan bir kişiye mi buğz ediyorsun?![3]

3849-*el-Mucemu'l-Evsat* [Ala b. Arar'dan]: İbn-i Ömer'e Ali ve Osman hakkında soru yöneltilince dedi ki: Ali'ye gelince; onu sormayın; onun Resulullah (s.a.a) yanındaki konumuna bakın. Peygamber (s.a.a) bizim mescide olan kapılarımızı kapadı ve onun kapısını açık bıraktı. Osman'a gelince; doğrusu o, iki grubun karşı karşıya geldiği günde [Uhud savaşında kaçarak] büyük bir günah işledi. Sonra Allah onu affetti. Oysaki aranızda bundan daha küçük bir günah işlediği halde onu öldürdünüz.[4]

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.414.

2-Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin,* s.204, h.107; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.495, h.4; *Ensabu'l-Eşraf*, c.4, s.404; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.162, h.113.

3-*Kenzu'l-Fevaid*, c.1, s.148; *İbn-i Şehrâşub, Menakıb,* c.2, s.3; *Şevahidu't-Tenzil*, c.1, s.30, h.12.

4-*el-Mucemu'l-Evsat*, c.2, s.38, h.1166; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe,* c.2, s.595, h.1012; *el-Musannef*, Abdurrezzak, c.11, s.232, h.20408; Nesai, *Hasais-i Emirülmüminin*, s.201, h.104 ve s.202, h.106. Ayrıca bkz: *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.139.

15 / 6

عَبدُ اللهِ بنُ عَيّاش

3850 . **أُسد الغابة** : قالَ سَعيدُ بنُ عَمرِو بنِ سَعيدِ بنِ العاصِ لِعَبدِ اللهِ بنِ عَيّاشِ بنِ أبى رَبيعَةَ : يا عَمِّ ! لِمَ كانَ صَغوُ النّاسِ إلى عَلِيٍّ ؟ قالَ : يَابنَ أخى ! إنَّ عَلِيّاً كانَ لَهُ ما شئتَ مِن ضِرسٍ قاطِعٍ فِى العِلمِ ، وكانَ لَهُ البَسطَةُ فِى العَشيرَةِ ، وَالقِدَمُ فِى الإسلامِ ، وَالصِّهرُ لِرَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وَالفِقهُ فِى السُّنَّةِ ، وَالنَّجدَةُ فِى الحَربِ ، وَالجودُ بِالماعونِ[1] .

3851 . **فضائل الصحابة عن سعيد بن عمرو القرشى عن عبد الله بن عيّاش الزرقى** : قُلتُ لَهُ : أخبِرنا عَن هذَا الرَّجُلِ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب ؟ قالَ : إنَّ لَنا أخطاراً وأحساباً ، ونَحنُ نَكرَهُ أن نَقولَ فيهِ ما يَقولُ بَنو عَمِّنا .

قالَ : كانَ عَلِيٌّ رَجُلاً تِلعابَةً ـ يَعنى مَزّاحاً ـ وكانَ إذا قَرَعَ قَرَعَ إلى ضِرسٍ حَديد .

قُلتُ : ما ضِرسُ حَديد ؟ قالَ : قِراءَةُ القُرآنِ ، وفِقهٌ فِى الدّينِ ، وشَجاعَةٌ ، وسَماحَةٌ[2] .

16 / 6

عَبدُ اللهِ بنُ مَسعود

3852 . **فضائل الصحابة عن عبد الله بن مسعود** : كُنّا نَتَحَدَّثُ أنَّ أفضَلَ أهلِ المَدينَةِ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب[3] .

---

١ . أُسد الغابة : ج4 ص96 الرقم3789 ، الاستيعاب : ج3 ص208 الرقم1875 ، تهذيب التهذيب : ج4 ص203 الرقم5561 ، الصواعق المحرقة : ص127 ، الرياض النضرة : ج3 ص152 ; كشف الغمّة : ج1 ص117 .

٢ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص576 ح975 ، الرياض النضرة : ج3 ص200 .

٣ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص646 ح1097 و ص604 ح 1033 ، مسند البزّار : ج5 ص55 ح1616 ، الرياض النضرة : ج3 ص182 ، المستدرک على الصحيحين : ج3 ص145 ح4656 .

6/15

ABDULLAH BİN AYYAŞ

3850-*Usdu'l-Gabe*: Said b. Amr b. Said b. As, Abdullah b. Ayyaş b. Ebu Rabia'ya dedi ki: Ey amca! Neden insanlar Ali'ye meylediyorlar? Dedi ki: Ey kardeşimin oğlu! İlimde istediğin kadar keskin ve dişli idi. Aşiret yönünden büyüklük ve asalet sahibiydi; İslam'da önceliği vardı. Resulullah'ın damadıydı. Sünnette derin bilgisi, savaşta yiğitliği ve malda cömertliği vardı.[1]

3851-*Fazailu's-Sahabe* [Said b. Amr el-Kureşi, Abdullah b. Ayyaş ez-Zerki'den]: Ona dedim ki: 'Bize şu adamdan, Ali b. Ebutalib'den söz et!' Dedi ki: 'Bizim asalet ve nesebimiz vardır. Bu yüzden amcamız oğullarının onun hakkında söylediklerini söylemek istemiyoruz.'

Sonra şöyle dedi: Ali şakacı biriydi. Ciddiyetle vurduğunda ise demirden bir diş gibiydi.

"Demirden diş ne demektir?" diye sordum. Dedi ki: Kurân okumak, dinde derinlik, şecaat ve cömertlik.[2]

6/16

ABDULLAH BİN MESUD

3852-*Fazailu's-Sahabe* [Abdullah b. Mesud'dan]: Biz, Ali b. Ebutalib'in Medine halkının en faziletlisi olduğundan hep söz ederdik.[3]

3853 . تاريخ دمشق عن عبد الله بن مسعود : إنَّ القُرآنَ أُنزِلَ عَلى سَبعَةِ أحرُف ، ما

1-*Usdu'l-Gabe*, c.4, s.96, no:3789; *el-İstiâb*, c.3, s.208, no.1875; *Tehzibu't-Tehzib*, c.4, s.203, no.5561; *Sevaiku'l-Muhrika*, s.127; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.152; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.117, Ömer b. Said'den. Ayrıca bkz. *Tarih-i Dımeşk,* c.42, s.417.

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.576, h.975; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.200.

3-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.646, h.1097 ve s.604, h.1033; *Müsned-i Bezzar*, c.5, s.55, h.1616; *er- Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.182; *el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.145, h.4656; *et-Tabakatu'l-Kubra*, c.2, s.338; *el-İstiâb*, c.3, s.206, h.1875, son üç kaynakta "en faziletlisi" yerine "en iyi hakemlik edeni" şeklinde.

مِنها حَرفٌ إلاّ لَهُ ظَهرٌ وبَطنٌ ، وإنَّ عَلِيَّ بنَ أبى طالِب عِندَهُ مِنهُ عِلمُ الظّاهِرِ وَالباطِنِ[1] .

17 / 6

عَدِيُّ بنُ حاتِم

3854 . **الإمامة والسياسة** ـ فى ذِكرِ اختِلافِ أصحابِ الإمامِ فِى استِمرارِ القِتالِ يَومَ صِفّينَ ـ : قامَ عَدِيُّ بنُ حاتِم ، فَقالَ :

أيُّهَا النّاسُ ! إنَّهُ وَاللهِ لَو غَيرُ عَلِيٍّ دَعانا إلى قِتالِ أهلِ الصَّلاةِ ما أجَبناهُ ولا وَقَعَ بأمرٍ قَطُّ إلاّ ومَعَهُ مِنَ اللهِ بُرهانٌ ، وفى يَدَيهِ مِنَ اللهِ سَبَبٌ ، وإنَّهُ وَقَفَ عَن عُثمانَ بِشُبهَةٍ ، وقاتَلَ أهلَ الجَمَلِ عَلَى النَّكثِ ، وأهلَ الشّامِ عَلَى البَغيِ ، فَانظُروا فى أُمورِكُم وأمرِهِ ; فَإن كانَ لَهُ عَلَيكُم فَضلٌ فَلَيسَ لَكُم مِثلُهُ ، فَسَلِّموا لَهُ ، وإلاّ فَنازِعوا عَلَيهِ .

وَاللهِ لَئِن كانَ إلَى العِلمِ بِالكِتابِ وَالسُّنَّةِ إنَّهُ لاَعلَمُ النّاسِ بِهِما ، ولَئِن كانَ إلَى الإسلامِ إنَّهُ لاَخو نَبِيِّ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وَالرَّأسُ فِى الإسلامِ ، ولَئِن كانَ إلَى الزُّهدِ وَالعِبادَةِ إنَّهُ لاَظَهرُ النّاسِ زُهداً ، وأنهَكُهُم عِبادَةً ، ولَئِن كانَ إلَى العُقولِ وَالنَّحائِزِ إنَّهُ لاَشَدُّ النّاسِ عَقلاً ، وأكرَمُهُم نَحيزَةً ، ولَئِن كانَ إلَى الشَّرَفِ وَالنَّجدَةِ ، إنَّهُ لاَعظَمُ النّاسِ شَرَفاً ونَجدَةً[2] .

3855 . **مروج الذهب** : ذُكِرَ أنَّ عَدِيَّ بنَ حاتِم الطّائِيَّ دَخَلَ عَلى مُعاوِيَةَ ، فَقالَ لَهُ مُعاوِيَةُ : ما فَعَلَتِ الطُّرُفاتُ ـ يَعنى أولادَهُ ـ ؟ قالَ : قُتِلوا مَعَ عَلِيٍّ .

3853-*Tarih-i Dımeşk* [Abdullah b. Mesud'dan]: Kurân yedi harf üzerine nazil olmuştur; onlardan hiçbir harf yoktur ki onun bir zahi-

---

١ . تاريخ دمشق : ج42 ص400 ، فرائد السمطين : ج1 ص355 ح281 ، حلية الأولياء : ج1 ص65 وليس فيه «منه».

٢ . الإمامة والسياسة : ج1 ص141 .

ri ve bir de batını olmasın. Ali b. Ebutalib'in yanında ise onun zahir ve batın ilmi vardır.[1]

6/17

ADİY BİN HATEM

3854-*el-İmame ve's-Siyase* [Sıffın gününde İmam'ın yarenleri savaşın sürmesi konusunda ihtilafa düşünce]: Adiy b. Hatem ayağa kalktı ve dedi ki: Ey insanlar! Allah yemin olsun ki eğer Ali'den başkası bize namaz ehliyle savaşmayı emretseydi bunu kabul etmezdik. O, hiçbir işe girişmemiştir ki yanında Allah'tan bir delil ve elinde Allah'tan bir sebep bulunmamış olsun. Osman konusunda bir şüpheden dolayı durdu. Cemel ashabıyla biatlerini bozmalarına, Şam ehliyle de zulümlerine karşılık savaştı. Kendi işinizde ve onun işinde iyice düşünün. Eğer size karşı onun bir fazileti varsa ancak sizde onun gibisi yoktur. Öyleyse ona teslim olun. Aksi halde onunla dövüşün.

Allah'a yemin olsun ki eğer ölçü Kurân ve sünnete ilimse o, bu ikisine halkın en âlimidir. Eğer İslam ise o, Allah Peygamberinin (s.a.a) kardeşi ve İslam'da başta gelen kişidir. Eğer züht ve ibadetse o, zühtte insanların en güçlüsü ve ibadette en çok zahmet çekendir. Eğer akıl ve mizaç ise o, insanlardan aklı en güçlü, tabiatı en yüce olandır. Eğer ölçü şeref ve cesaretse şeref ve cesarette insanların en yücesidir o.[2]

3855-*Murucu'z-Zeheb*: Adiy b. Hatem Tai Muaviye'nin yanına geldi. Muaviye ona dedi ki: Turufat[3] [yani oğulların] nerede?

قالَ : ما أنصَفَکَ عَلِیٌّ ; قَتَلَ أولادَکَ وبَقّی أولادَهُ !

1-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.400; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.355, h.281; *Hilyetu'l-Evliya*, c.1, s.65.

2-*el-İmame ve's-Siyase*, c.1, s.141.

3-Adiy b. Hatem'in, Sıffın savaşında şehit olan Tureyf, Taraf ve Turfe ismindeki üç oğlunu kasdediyordu. *Çev.*

فَقالَ عَدیٌّ : ما أنصَفتُ عَلیّاً; إذ قُتِلَ وبَقیتُ بَعدَهُ . فَقالَ مُعاویَةُ : أما إنَّهُ قَد بَقِیَت قَطرَةٌ مِن دَمِ عُثمانَ ما یَمحوها إلاّ دَمٌ شَریفٌ مِن أشرافِ الیَمَنِ ، فَقالَ عَدیٌّ :

وَاللهِ، إنَّ قُلوبَنَا الَّتی أبغَضناکَ بِها لَفی صُدورِنا، وإنَّ أسیافَنَا الَّتی قاتَلناکَ بِها لَعَلی عَواتِقِنا ، ولَئِن أدنَیتَ إلَینا مِن الغَدرِ فِتراً لَنُدنِیَنَّ إلَیکَ مِنَ الشَّرِّ شِبراً ، وإنَّ حَزَّ الحُلقومِ ، وحَشرَجَةَ الحَیزومِ ، لاَهوَنُ عَلَینا مِن أن نَسمَعَ المَساءَةَ فی عَلِیٍّ[1] .

18 / 6

عُقبَةُ بنُ عَمرو

3856 . تاریخ الیعقوبی ـ فی ذِکرِ مَجلِسِ بَیعَةِ النّاسِ لِعَلِیٍّ(علیه السلام) ـ : ثُمَّ قامَ عُقبَةُ بنُ عَمرو فَقالَ :

مَن لَهُ یَومٌ کَیَومِ العَقَبَةِ وبَیعَةٌ کَبَیعَةِ الرِّضوانِ ؟ وَالإمامُ الأَهدَی الَّذی لا یُخافُ جَورُهُ ، وَالعالِمُ الَّذی لا یُخافُ جَهلُهُ[2] .

19 / 6

عَمّارُ بنُ یاسِر

3857 . الفتوح عن عمّار بن یاسر ـ مِن کَلامِهِ فی حَربِ صِفّینَ لِعَمرِو بنِ العاصِ ـ : أیُّهَا الأَبتَرُ ! أ لَستَ تَعلَمُ أنَّ النَّبیَّ(صلی الله علیه وآله) قالَ : مَن کُنتُ مَولاهُ فَعَلِیٌّ مَولاهُ ، اللّهُمَّ والِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ ، وَانصُر مَن نَصَرَهُ ، وَاخذُل مَن خَذَلَهُ ؟[3]

Adiy: Ali'nin yanında öldürüldüler.

---

۱ . مروج الذهب : ج3 ص13 ، العقد الفرید : ج3 ص86 ; الأمالی للسیّد المرتضی : ج1 ص217 وفیه «یعنی : طریفاً وطرافاً وطرفة» بدل «یعنی أولاده» وکلاهما نحوه إلی «بعده» .

۲ . تاریخ الیعقوبی : ج2 ص179 .

۳ . الفتوح : ج3 ص77 ; وقعة صفّین : ص338 نحوه .

Muaviye: Ali sana insaflı davranmadı; senin evlatlarını ölüme gönderdi, ama kendi evlatlarını sakladı!

Adiy: Ben Ali'ye insaflı davranmadım; o öldürüldü ve ben ondan sonra hayatta kaldım.

Muaviye: Osman'ın kanından sadece bir damla kalmış ki onu ancak Yemen şeriflerinden saygın birinin kanı temizliyebilir.

Adiy: Sana buğz ettiğimiz kalplerimiz sinelerimizdedir ve sana karşı savaştığımız kılıçlarımız da boyunlarımıza asılıdır. Eğer bizim aleyhimize yarım karış hile yapacak olursan sana bir karış kötülükle karşılık veririz. Hiç şüphesiz boğazımızın kesilmesi ve gırtlağımızdan ölüm anında çıkacak hırıltı, Ali hakkında kötü söz işitmekten daha kolaydır bize.[1]

6/18

UKBE BİN AMR

3856-*Tarih-i Yakubi* [Halkın Ali'ye (a.s) biat ettiği toplantıdan söz ederken]: Sonra Ukbe b. Amr ayağa kalkıp dedi ki: Kim Akabe günü gibi bir güne ve rızvan biati gibi bir biate sahiptir? Öyle bir hidayet imamıdır ki zulmünden korkulmaz ve öyle bir âlimdir ki cehlinden korkulmaz.[2]

6/19

AMMAR BİN YASİR

3857-*el-Fütuh* [Ammar b. Yasir'in Sıffın Savaşı'nda Amr b. As'a söylediği sözünden]: Ey zürriyetsiz! Bilmez misin ki Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: Ben kimin mevalası isem Ali de onun mevlasıdır. Allah'ım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol; ona yardım edene yardım et ve onu yalnız bırakanı yalnız bırak?[3]

3858 . الأمالی للطوسی عن مالک بن أوس : كانَ عَلِیٌّ بنُ أبی طالِب(علیه السلام) أكثَرَ

1-*Murucu'z-Zeheb*, c.3, s.13; *el-İkdu'l-Ferid*, c.3, s.86; Seyyid Murtaza, *el-Emali*, c.1, s.217, bu kaynakta "[yani oğulların]" yerine "[yani Tureyf, Taraf ve Turfe] şeklinde ve "… ondan sonra hayatta kaldım" cümlesine kadar.

2-*Tarih-i Yakubi*, c.2, s.179.

3-*el-Fütuh*, c.3, s.77; *Vakat-u Sıffın*, s.338.

ما يَسكُنُ القَناةَ[1] ، فَبَينا نَحنُ فِى المَسجِدِ بَعدَ الصُّبحِ إذ طَلَعَ الزُّبيرُ وطَلحَةُ ، فَجَلَسا فى ناحيَةٍ عَن عَلِيٍّ(عليه السلام) ، ثُمَّ طَلَعَ مَروانُ وسَعيدٌ وعَبدُ اللهِ بنُ الزُّبيرِ وَالمِسوَرُ بنُ مَخرَمَةَ فَجَلَسوا ، وكانَ عَلِيٌّ(عليه السلام)جَعَلَ عَمّارَ بنَ ياسِرٍ عَلَى الخَيلِ ، فَقالَ لاَبِى الهَيثَمِ بنِ التَّيِّهانِ ولِخالِدِ بنِ زَيدٍ أبى أيّوبَ ولاَبِى حَيَّةَ ولِرِفاعَةَ بنِ رافِعٍ فى رِجالٍ مِن أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله): قوموا إلى هؤُلاءِ القَومِ ; فَإِنَّهُ بَلَغَنا عَنهُم ما نَكرَهُ مِن خِلافِ أميرِ المُؤمِنينَ إمامِهِم ، وَالطَّعنِ عَلَيهِ ، وقَد دَخَلَ مَعَهُم قَومٌ مِن أهلِ الجَفاءِ وَالعَداوَةِ ، وإِنَّهُم سَيَحمِلونَهُم عَلى ما لَيسَ مِن رَأيِهِم .

قالَ : فَقاموا ، وقُمنا مَعَهُم حَتّى جَلَسوا إلَيهِم ، فَتَكَلَّمَ أبُو الهَيثَمِ بنُ التَّيِّهانِ ، فَقالَ : إنَّ لَكُما لَقِدَماً فِى الإِسلامِ ، وسابِقَةً وقَرابَةً مِن أميرِ المُؤمِنينَ ، وقَد بَلَغَنا عَنكُما طَعنٌ وسَخَطٌ لاَمِيرِ المُؤمِنينَ ، فَإِن يَكُن أمرٌ لَكُما خاصَّةً فَعاتِبا ابنَ عَمَّتِكُما وإِمامِكُما ، وإن كانَ نَصيحَةً لِلمُسلِمينَ فلا تُؤَخِّراهُ عَنهُ ، ونَحنُ عَونٌ لَكُما ، فَقَد عَلِمتُما أنَّ بَنى أُمَيَّةَ لَن تَنصَحَكُما أبَداً ، وقَد عَرَفتُما عَداوَتَهُم لَكُما ، وقَد شَرِكتُما فى دَمِ عُثمانَ ومالاَتُما ، فَسَكَتَ الزُّبيرُ وتَكَلَّمَ طَلحَةُ ، فَقالَ : افرَغوا جَميعاً مِمّا تَقولونَ ; فَإِنّى قَد عَرَفتُ أنَّ فى كُلِّ واحِدٍ مِنكُم خِبطَةً .

فَتَكَلَّمَ عَمّارُ بنُ ياسِرٍ(رحمه الله) فَحَمِدَ اللهَ وأثنى عَلَيهِ ، وصَلّى عَلَى النَّبِىِّ(صلى الله عليه وآله) وقالَ :

أنتُما صاحِبا رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وقَد أعطَيتُما إِمامَكُما الطّاعَةَ وَالمُناصَحَةَ ، وَالعَهدَ وَالميثاقَ عَلَى العَمَلِ بِطاعَةِ اللهِ وطاعَةِ رَسولِهِ ، وأنَ يَجعَلَ كِتابَ اللهِ إِمامَنا ، وهُوَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِبٍ ، طَلَّقَ النَّفسَ عَنِ الدُّنيا ، وقَدَّمَ كِتابَ اللهِ ، فَفيمَ السَّخَطُ وَالغَضَبُ عَلى عَلِيِّ بنِ أبى طالِبٍ(عليه السلام) ؟ ! فَغَضَبُ الرِّجالِ فِى الحَقِّ ، اُنصُرا نَصَرَكُما اللهُ .

---

١ . قناة : واد بالمدينة ، وهى أحد أوديتها الثلاثة (معجم البلدان : ج4 ص401) .

3858-*el-Emali, Tusi* [Malik b. Evs'ten]: Ali b. Ebutalib (a.s) genellikle "Kanat"[1] bölgesinde ikamet ediyordu. Bir gün sabah namazının ardından mescitte oturmuştuk ki Talha ile Zubeyr çıkageldiler ve Ali'ye uzak bir mesafede oturdular. Sonra Mervan, Said, Abdullah b. Zubeyr ve Misver b. Mahreme gelip oturdular. Ali (a.s) Ammar Yasir'i süvari birliklerin komutanı yapmıştı.

Ammar, Resulullah'ın (s.a.a) sahabelerinden bir cemaatin arasında oturmuş olan Ebu Heysem b. Teyyihan, Halid b. Zeyd Ebu Eyyup, Ebu Hayye ve Rifae b. Rafi'ye şöyle dedi: 'Şu topluluğa karşı ayağa kalkın! Bize ulaşan bilgiye göre onlar imamları olan Emirülmüminin'e muhalefet etmişler ve onu kötülemektedirler. Bu da bizi rahatsız etmektedir. Bir grup zulüm ve kin ehli de onların arasına nüfuz etmiş, istemedikleri bir işe itmiştir onları.'

Onlar ayağa kalkınca biz de kalkıp yanlarına gittik. Ebu Heysem b. Teyyihan konuşmaya başladı ve dedi ki: 'Siz ikinizin (Talha ile Zubeyr) İslam'da önceliğiniz, belli bir geçmişiniz ve Emirülmüminin'le de akrabalığınız var. Bize ulaşan habere göre Emirülmüminin'i kötülüyor ve ona öfke duyuyormuşsunuz! Eğer bu ikinize özel bir durumsa gidip halanız oğlu ve önderinize serzenişte bulunun. Yok, Müslümanların maslahatı içinse bunu da ondan (Ali'den) saklamayın. Biz de size yardım edelim. Oysa biliyorsunuz ki Ümeyyeoğulları asla sizin hayrınızı istememiştir. Onların size olan düşmanlığını bilmektesiniz. Her ikinizin de Osman'ın kanında katkısı ve etkisi olmuştur.' Zübeyr sukut etti ve Talha konuşmaya başlayarak şöyle dedi: Hepiniz söyleyeceğinizi söyleyin, biliyorum ki her birinizin içinde bir söz var.

Ammar b. Yasir Allah'a hamd-ü senada bulunup Peygambere salât-ü selam gönderdikten sonra şöyle dedi: Siz ikiniz Peygamberin (s.a.a) sahabesiniz. İmam'ınız Ali b. Ebutalib'e itaat edeceğinize, hayrını dileyeceğine dair söz verdiniz. Allah ve Resulüne itaat yolunda amel edeceğinize dair ve Allah'ın kitabının önümüzde olacağı konusunda söz verdiniz. O, dünyadan sıyrılmış ve Allah'ın kitabını önder edinmiştir. Ali b. Ebutalib'e öfke ve gazap neye dayanır?! Hâlbuki yiğitlerin öfkesi haktan ötürü olur. Ona yardım edin ki Allah da size yardım etsin.

1-Kanat, Medine'nin üç vadisinden biridir. (*Mucemu'l-Buldan*, c.4, s.401).

فَتَكَلَّمَ عَبدُ اللهِ بنُ الزُّبَيرِ ، فَقالَ : لَقَد تَهَذَّرتَ يا أَبَا اليَقظانِ ، فَقالَ لَهُ عَمّارٌ : ما لَکَ تَتَعَلَّقُ فی مثلِ هذا يا أعبَسُ ، ثُمَّ أمَرَ فَأُخرِجَ ، فَقامَ الزُّبَيرُ فَالتَفَتَ إلی عَمّار(رحمه الله)فَقالَ : عَجَّلتَ يا أَبَا اليَقظانِ عَلَی ابنِ أخيکَ رَحِمَکَ اللهُ . فَقالَ : عَمّارُ بنُ ياسِر : يا أبا عَبدِ اللهِ ، أنشُدُکَ اللهَ أن تَسمَعَ قَولَ مَن رَأَيتَ ، فَإِنَّکُم مَعشَرَ المُهاجِرينَ لَم يَهلِک مَن هَلَکَ مِنکُم حَتَّی استَدخَلَ فی أمرِهِ المُؤَلَّفَةَ قُلوبُهُم .

فَقالَ الزُّبَيرُ : مَعاذَ اللهِ أن نَسمَعَ مِنهُم . فَقالَ عَمّارٌ : وَاللهِ يا أبا عَبدِ اللهِ ، لَو لَم يَبقَ أحَدٌ إلاّ خالَفَ عَلِيَّ بنَ أبی طالِب لَما خالَفتُهُ ، ولا زالَت يَدی مَعَ يَدِه ; وذلکَ لاَنَّ عَلِيّاً لَم يَزَل مَعَ الحَقِّ مُنذُ بَعَثَ اللهُ نَبِيَّهُ(صلی الله عليه وآله) ، فَإِنّی أشهَدُ أنَّهُ لا يَنبَغی لاَحَد أن يُفَضِّلَ عَلَيهِ أحَداً[1] .

3859 . الأمالی للطوسی عن موسی بن عبد الله الأسدی : لَمَّا انهَزَمَ أهلُ البَصرَةِ أمَرَ عَلِيُّ بنُ أبی طالِب(عليه السلام)أن تَنزِلَ عائِشَةُ قَصرَ أبی خَلَف ، فَلَمّا نَزَلَت جاءَها عَمّارُ بنُ ياسِر فَقالَ لَها : يا اُمَّتَ ، کَيفَ رَأَيتِ ضَربَ بَنيکِ دون دينِهِم بِالسَّيفِ ؟ فَقالَت : استَبصَرتُ يا عَمّارُ مِن أجلِ أنَّکَ غَلَبتَ .

قالَ : أنَا أشَدُّ استِبصاراً مِن ذلکَ ، أما وَاللهِ لَو ضَرَبتُمونا حَتّی تَبلُغونا سَعَفاتِ هَجَرَ لَعَلِمنا أنّا عَلَی الحَقِّ ، وأنَّکُم عَلَی الباطِلِ .

فَقالَت لَهُ عائِشَةُ : هکَذا يُخَيَّلُ إلَيکَ ، اتَّقِ اللهَ يا عَمّارُ ، فَإِنَّ سِنَّکَ قَد کَبِرَ ، ودَقَّ عَظمُکَ ، وفَنِیَ أجَلُکَ ، وأذهَبتَ دينَکَ لابنِ أبی طالِب .

---

١ . الأمالی للطوسی : ص730 ح1530 ، بحار الأنوار : ج32 ص28 ح9 .

Abdullah b. Zübeyr konuşmaya başladı ve dedi ki: 'Ey Ebu Yekzan! Saçmaladın.' Bunun üzerine Ammar ona, "Ey asık surat! Böyle bir konuda senin gibisine söz düşmez!" dedi. Sonra da onu dışarı çıkarmalarını emretti. Zübeyr ayağa kakıp Ammar'a dedi ki: 'Ey Ebu Yekzan! Allah sana rahmet etsin, kardeşinin oğlu hakkında acele hüküm verdin!' Ammar b. Yasir dedi ki: 'Ey Ebu Abdullah! Seni yemin veriyorum, sakın şu gördüklerinin sözünü dinleme! Siz Muhacirlerden "muellefet-u kulubuhum"[1] cemaatini işlerinde müdahil edenler hariç hiç kimse ölmemiştir.'

Zübeyr dedi ki: 'Onların sözünü dinlemekten Allah'a sığınırım.' Ammar dedi ki: 'Ey Ebu Abdullah! Allah'a yemin olsun ki eğer bütün insanlar Ali'ye muhalif olsa da asla ona muhalefet etmeyeceğim ve daima elim onun elinde olacaktır. Zira Allah, Peygamberini (s.a.a) gönderdiği ilk günden beri Ali daima hak ile birlikteydi. Ben şahitlik ederim ki hiç kimseye, başka birini ondan üstün tutması reva değildir.[2]

3859-*el-Emali, Tusi* [Musa b. Abdullah Esedi'den]: Basralılar hezimete uğrayınca Ali b. Ebutalib, Ayşe'yi Ebu Halef kasrına yerleştirmelerini emretti. Ayşe oraya yerleşince Ammar b. Yasir yanına gidip ona şöyle dedi: 'Ey anne! Evlatlarının dinleri uğruna kılıç çalmalarını nasıl gördün?' Ayşe: Ey Ammar! Zafer kazandın diye hak üzere olduğunu mu sanıyorsun?

Ammar: Ben bundan daha fazlasını görüyor, kendimi hak üzere biliyorum. Allah'a yemin olsun ki eğer bizi kılıçlarınızla döverek Hecer bölgesindeki hurmalıklara kadar sürseydiniz yine de bizim hak, sizin de batıl üzere olduğunuzu bilirdik.

Ayşe: Hayale kapılmışsın sen! Ey Ammar Allah'tan kork; yaşlanmışsın, kemiğin incelmiş, ömrün sonuna varmış ve Ebutalib'in oğlu yüzünden dinini kaybetmişsin.

1-Muellefet-u Kulubuhum, kalpleri İslam'a ısındırılsın diye kendilerine zekât verilen İslam'ı içtenlikle kabul etmemiş kimselerdir. *Çev.*

2-Tusi, *el-Emali,* s.730, h.1530; *Biharu'l-Envar,* c.32, s.28, h.9.

فَقالَ عَمّارٌ : إنّی وَاللهِ اختَرتُ لِنَفسی فی أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، فَرَأَیتُ عَلیّاً أقرَأَهُم لِکتابِ اللهِ عَزَّ وجَلَّ ، وأعلَمَهُم بِتَأویلِهِ ، وأشَدَّهُم تَعظیماً لِحُرمَتِهِ ، وأعرَفَهُم بِالسُّنَّةِ مَعَ قَرابَتِهِ مِن رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله) ، وعِظَمِ عَنائِهِ وبَلائِهِ فِی الإِسلامِ ، فَسَکَتَت[1] .

20 / 6

عُمَرُ بنُ الخَطّابِ

3860 . **تاریخ دمشق عن عمر بن الخطّاب** : اللّهُمَّ لا تُنزِلَنَّ شَدیدَةً إلاّ وأبُو الحَسَنِ إلی جَنبی[2] .

3861 . **المناقب للخوارزمی عن عمر بن الخطّاب** : اللّهُمَّ لا تُبقِنی لِمُعضِلَةٍ لَیسَ لَهَا ابنُ أبی طالِبٍ حَیّاً[3] .

3862 . **أنساب الأشراف عن عمر بن الخطّاب** : لا أبقانِیَ اللهُ لِمُعضِلَةٍ لَیسَ لَها أبو حَسَنٍ[4] .

3863 . **الکافی عن عمر بن الخطّاب** : لَولا عَلِیٌّ لَهَلَکَ عُمَرُ[5] .

---

۱ . الأمالی للطوسی : ص143 ح233 ، بشارة المصطفی : ص281 ، الشافی : ج4 ص355 .

۲ . تاریخ دمشق : ج53 ص35 ، فرائد السمطین : ج1 ص343 ح264 ، ذخائر العقبی : ص149 ، الریاض النضرة : ج3 ص162 .

۳ . المناقب للخوارزمی : ص97 ح98 ، مقتل الحسین للخوارزمی : ج1 ص45 ، فرائد السمطین : ج1 ص344 ح266 ; شرح الأخبار : ج2 ص317 ح651 وفیه «کان عمر یقول . . .» ولیس فیه «حیّاً» .

۴ . أنساب الأشراف : ج2 ص351 ; المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص31 و ص361 وفیه «لم یکن» بدل «لیس» ، بحار الأنوار : ج40 ص227 ح6 .

۵ . الکافی : ج7 ص424 ح6 ، تهذیب الأحکام : ج6 ص306 ح849 و ج10 ص50 ح186 ، کتاب من لا یحضره الفقیه : ج4 ص36 ح5025 ، تفسیر العیّاشی : ج1 ص75 ح155 ، الفضائل لابن شاذان : ص95 ، خصائص الأئمّة(علیهم السلام) : ص85 ، الإیضاح : ص191 و 192 ، شرح الأخبار : ج2 ص319 ح655 .

Ammar: "Allah'a yemin olsun ki ben Resulullah'ın (s.a.a) ashabı arasından kendim için bir seçimde bulundum. Ali'yi, Allah'ın kitabını onların arasından en iyi okuyan, onun tevilini en iyi bilen ve onun saygınlığını en üst düzeyde tutan, Resulullah'a (s.a.a) olan yakınlığıyla birlikte sünneti en iyi tanıyan, İslam yolunda en fazla bela ve zahmete katlanan biri olarak gördüm." Bunun üzerine Ayşe sustu.[1]

6/20

ÖMER BİN HATTAB

3860-*Tarih-i Dımeşk* [Ömer b. Hattab'dan]: Allahım! Ebu'l-Hasan'ın yanımda bulunmadığı hiçbir sıkıntı gösterme bana![2]

3861-*Menakib-i Harezmî* [Ömer b. Hattab'dan]: Allahım! Beni, Ebutalib'in oğlunun çözümü için hayatta olmadığı hiçbir zorlukla yalnız bırakma![3]

3862-*Ensabu'l-Eşraf* [Ömer b. Hattab'dan]: Allah, çözümünde Ebu'l-Hasan'ın bulunmadığı hiçbir sorun için beni geriye bırakmasın.[4]

3863-*el-Kâfi* [Ömer b. Hattab'dan]: Eğer Ali olmasaydı Ömer helak olurdu.[5]

1-Tusi, *el-Emali*, s.143, h.233; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.281, bu kaynakta "Ebu Halef" yerine "İbn-i Ebu Halef" şeklinde; *eş-Şafî*, c.4, s.355.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.53, s.35; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.343, h.264; *Zehairu'l-Ukba*, s.149; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.162.

3-Harezmî, *el-Menakıb,* s.97, h.98; Harezmî, *Maktelu'l-Hüseyin*, c.1, s.45; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.344, h.266; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.317, h.651.

4-*Ensabu'l-Eşraf*, c.2, s.351; İbn-i Şehrâşub, *Menakıb,* c.2, s.31 ve s.361; *Biharu'l-Envar*, c.40, s.227, h.6.

5-*el-Kâfi*, c.7, s.424, h.6; *Tehzibu'l-Ahkâm*, c.6, s.306, h.849 ve c.10, s.50, h.186; *Men La Yahzuruhu'l-Fakih*, c.4, s.36, h.5025; *Tefsir-i Ayyaşi*, c.1, s.75, h.155; İbn-i Şazan, *el-Fazail*, s.95; *Hasaisu'l-Eimme* (a.s), s.85; *el-İzah*, s.191 ve 192; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.319, h.655; *el-Musterşed*, s.583, h.253; İbn-i Şehrâşub, *Menakıb,* c.2, s.31; *Zehairu'l-Ukba*, s.149.

3864 . **كنز العمّال عن عمر بن الخطّاب** : يَابنَ أبى طالِب ! فَما زِلتَ كاشِفَ كُلِّ شُبهَةٍ ، ومُوَضِّحَ كُلِّ حُكم[1] .

3865 . **فضائل الصحابة عن سعيد بن المسيّب** : كانَ عُمَرُ يَتَعَوَّذُ بِاللهِ مِن مُعضِلَةٍ لَيسَ لَها أبو حَسَن[2] .

3866 . **الإمام الصادق**(عليه السلام) : مَرَّ عُمَرُ بنُ الخَطّابِ عَلَى الحَجَرِ الأَسوَدِ ، فَقالَ : وَاللهِ يا حَجَرُ ! إنّا لَنَعلَمُ أنَّكَ حَجَرٌ لا تَضُرُّ ولا تَنفَعُ ! إلاّ أنّا رَأَينا رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يُحِبُّكَ ، فَنَحنُ نُحِبُّكَ .

فَقالَ لَهُ أميرُ المُؤمنينَ(عليه السلام) : كَيفَ يَابنَ الخَطّابِ ؟ فَوَاللهِ ، لَيَبعَثَنَّهُ اللهُ يَومَ القِيامَةِ ، ولَهُ لِسانٌ وشَفَتانِ ، فَيَشهَدُ لِمَن وافاهُ ، وهُوَ يَمينُ اللهِ فى أرضِهِ ، يُبايِعُ بِها خَلقُهُ .

فَقالَ عُمَرُ : لا أبقانَا اللهُ فى بَلَدٍ لا يَكونُ فيهِ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب[3] .

3867 . **المستدرک على الصحيحين عن أبى سعيد الخدرى** : حَجَجنا مَعَ عُمَرَ بنِ الخَطّابِ ، فَلَمّا دَخَلَ الطَّوافَ استَقبَلَ الحَجَرَ ، فَقالَ : إنّى أعلَمُ أنَّكَ حَجَرٌ لا تَضُرُّ ولا تَنفَعُ ! ولَولا أنّى رَأَيتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) قَبَّلَكَ ما قَبَّلتُكَ ، ثُمَّ قَبَّلَهُ .

فَقالَ لَهُ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب : بَلى يا أميرَ المُؤمِنينَ ! إنَّهُ يَضُرُّ ويَنفَعُ .

---

١ . كنز العمّال : ج5 ص834 ح14509 نقلا عن أبى طالب علىّ بن أحمد .

٢ . فضائل الصحابة لابن حنبل: ج2 ص647 ح1100 ، الطبقات الكبرى: ج2 ص339، تاريخ دمشق: ج42 ص406، أُسد الغابة : ج4 ص96 ح3789 ، الاستيعاب : ج3 ص206 ح1875 ، الإصابة : ج4 ص467 ح5704 ، الصواعق المحرقة: ص127، البداية والنهاية: ج7 ص360 نحوه، صفة الصفوة: ج1 ص132، كنزالعمّال: ج10 ص300 ح29509.

٣ . علل الشرائع : ص426 ح8 عن عبد الرحمن بن كثير الهاشمى .

3864-*Kenzu'l-Ummal* [Ömer b. Hattab'dan]: Ey Ebu Talib'in oğlu! Sen daima her şüpheyi giderici ve her hükmü açıklayıcısın.[1]

3865-*Fazailu's-Sahabe* [Said b. Museyyib'den]: Ömer, Ebu'l-Hasan'ın hazır bulunmadığı her sorundan Allah'a sığınırdı.[2]

3866-İmam Sadık (a.s): Ömer b. Hattab "Haceru'l-Esved"in yanından geçerken dedi ki: Ey taş! Allah'a yemin olsun ki biz çok iyi biliyoruz ki sen bir taşsın; ne zarar ne de yarar verirsin! Ancak biz Resulullah'ın (s.a.a) seni sevdiğini gördük, bu yüzden biz de seni seviyoruz.

Emirülmüminin ona şöyle buyurdu: Nasıl yani ey Hattab'ın oğlu? Allah'a yemin olsun ki kıyamet günü Allah onu kaldıracak; onun bir dili ve iki dudağı olacak ve ona ulaşmış olan herkese şahitlik edecek. O, Allah'ın yeryüzündeki elidir ve Allah onunla yaratıklarından biat alır.

Bunun üzerine Ömer şöyle dedi: Allah bizi, Ali b. Ebutalib'in bulunmadığı bir şehirde yaşatmasın.[3]

3867-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Ebu Said Hudri'den]: Ömer b. Hattab ile birlikte hac yaptık. Tavafa girdiğinde "Haceru'l-Esved"e yönelerek şöyle dedi: 'Ben çok iyi bilirim ki sen bir taşsın; ne zarar ne de yarar verirsin! Eğer Resulullah'ın (s.a.a) seni öptüğünü görmeseydim seni öpmezdim.' Sonra onu öptü. Ali b. Ebutalip ona, "Evet, ey müminlerin emiri! O zarar ve yarar verir.'

1-*Kenzu'l-Ummal*, c.5, s.834, h.14509, Ebutalib Ali b. Ahmed'den.

2-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.647, h.1100; *et-Tabakatu'l-Kubra*, c.2, s.339; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.406; *Usdu'l-Gabe*, c.4, s.96, h.3789; *el-İstiâb*, c.3, s.206, h.1875; *el-İsabe*, c.4, s.467, h.5704; *Savaiku'l-Muhrika*, s.127; *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c.7, s.360; *Sıfatu's-Safve*, c.1, s.132; *Kenzu'l-Ummal*, s.300, h.29509.

3-*İlelu'ş-Şerayi*, s.426, h.8, Abdurrahman b. Kesir Haşimi'den.

قالَ: ثُمَّ قالَ : بِكِتابِ اللهِ تَبارَكَ وتَعالى .

قالَ : وأينَ ذلِكَ مِن كِتابِ اللهِ ؟

قالَ : قالَ اللهُ عَزَّ وجَلَّ : ﴿وَ إِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنم بَنِىءَادَمَ مِن ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُواْ بَلَى﴾[1] خَلَقَ اللهُ آدَمَ ومَسَحَ عَلى ظَهرِهِ فَقَرَّرَهُم بِأَنَّهُ الرَّبُّ وأَنَّهُمُ العَبيدُ ، وأخَذَ عُهودَهُم ومَواثيقَهُم وكَتَبَ ذلِكَ فى رَقٍّ ، وكانَ لِهذَا الحَجَرِ عَينانِ ولِسانٌ ، فَقالَ لَهُ : افتَح فاكَ ، قالَ : فَفَتَحَ فاهُ فَأَلقَمَهُ ذلِكَ الرَّقَّ ، وقالَ : اشهَد لِمَن وافاكَ بِالمُوافاةِ يَومَ القِيامَةِ ، وإنّى أشهَدُ لَسَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)]يَقولُ[: يُؤتى يَومَ القِيامَةِ بِالحَجَرِ الأَسوَدِ ، ولَهُ لِسانٌ ذَلِقٌ ، يشهَدُ لِمَن يَستَلِمُهُ بِالتَّوحيدِ ، فَهُوَ يا أميرَ المُؤمِنينَ ! يَضُرُّ ويَنفَعُ .

فَقالَ عُمَرُ : أعوذُ بِاللهِ أن أعيشَ فى قَومٍ لَستَ فيهِم يا أَبَا الحَسَنِ[2] .

3868 . المناقب للخوارزمى عن يحيى بن عقيل : كانَ عُمَرُ بنُ الخَطّابِ يَقولُ لِعَلِيِّ بنِ أبى طالِبٍ(عليه السلام)فيما كانَ يَسأَلُهُ عَنهُ فَيُفَرِّجُ عَنهُ : لا أبقانِى اللهُ بَعدَكَ يا عَلِيُّ[3] .

---

١ . الأعراف : 172 .

٢ . المستدرک على الصحيحين : ج1 ص628 ح1682 ، شعب الإيمان : ج3 ص451 ح4040 ، الدرّ المنثور : ج3 ص605 ، أخبار مكّة للأزرقى : ج1 ص323 ، تاريخ دمشق : ج42 ص406 ، شرح نهج البلاغة : ج12 ص100 وفيه «لا أبقانى الله بأرض لست بها يا أبا الحسن» والثلاثة الأخيرة نحوه ، كنز العمّال : ج5 ص177 ح12521 ; الأمالى للطوسى : ص476 ح1041 مفصّلاً وفيه «فقال عمر : لا عشت فى اُمّة لست فيها . . .» وراجع الرياض النضرة : ج3 ص166 وذخائر العقبى : ص150 وشرح الأخبار : ج2 ص317 ح652 .

٣ . المناقب للخوارزمى : ص101 ح104 ، فرائد السمطين : ج1 ص349 ح274 ، فيض القدير : ج4 ص357 نقلا عن الدارقطنى عن أبى سعيد نحوه ، الرياض النضرة : ج3 ص166 ، ذخائر العقبى : ص150 ; شرح الأخبار : ج2 ص316 ح650 عن سلمان بن حرب ، المناقب لابن شهر آشوب : ج2 ص31 عن أبانة بن

Sonra şöyle devam etti: 'Hem de yüce Allah'ın kitabına göre.'

Ömer dedi ki: 'Allah'ın kitabının neresinde var?' İmam dedi ki: Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "*Hani Rabb'in Âdemoğullarını bellerinden çıkardı ve onları kendilerine karşı şahit tuttu. "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?*" dedi.[1]Allah Âdem'i yarattı ve sırtını mesh etti. Onun soyundan Rab olduğuna ve onların da Allah'ın kulları olduğuna dair kendilerinden söz aldı ve bunu bir deriye yazdı. Şu taşın iki gözü ve bir dili vardı. Ona "ağzını aç" dedi. O da ağzını açınca Allah bu deriyi onun ağzına bıraktı ve şöyle buyurdu: Kıyamet günü hac yapanların haccına şahit ol.

Şahitlik ederim ki ben Resulullah'tan (s.a.a) şöyle [buyurduğunu] duydum: Kıyamet günü "Haceru'l-Esved"i konuşan bir dil olarak getirirler ve o, tevhit esasına dayalı olarak kendisine dokunan herkese şahitlik eder. Dolayısıyla [ey müminlerin emiri!] o zarar ve yarar verir.

Ömer dedi ki: Ey Ebu'l-Hasan! Senin aralarında bulunmadığın bir toplumda yaşamaktan Allah'a sığınırım.[2]

3868-*el-Menakıb, Harezmî* [Yahya b. Akil'den]: Ömer b. Hattab, Ali b. Ebutalib'e bir meseleyi götürdüğünde ve nihayetinde o da sıkıntısını giderdiğinde şöyle söylerdi: Ya Ali! Allah beni senden sonra yaşatmasın![3]

بطّة .

1-Âraf, 172

2-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.1, s.628, h.1682; *Şuebu'l-İman*, c.3, s.451, h.4040; *ed-Dürru'l-Mensur*, c.3, s.605; *Ahbar-i Mekketi'l-Lazerki*, c.1, s.323; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.406; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.12, s.100, bu kaynakta "Allah beni, Ebu'l-Hasan'ın bulunmadığı bir yerde bırakmasın" şeklinde; *Kenzu'l-Ummal*, c.5, s.177, h.12521; Tusi, *el-Emali*, s.476, h.1041. Ayrıca bkz. *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.166; *Zehairu'l-Ukba*, s.150; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.317, h.652.

3-Harezmî, *el-Menakıb,* s.101, h.104; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.349, h.274; *Feyzu'l-Kadir*, c.4, s.357, Daru'l-Kutni'den Ebu Said'den; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.166; *Zehairu'l-Ukba*, s.150; *Şerhu'l-Ahbar*, c.2, s.316, h.650,

3869 . **الاستيعاب** : وقالَ]عُمَرُ[فِى المَجنونَةِ الَّتى أمَرَ برَجمِها ، وفِى الَّتى وَضَعَت لستَّةِ أشهُر ، فَأرادَ عُمَرُ رَجمَها ، فَقالَ لَهُ عَلِىٌّ(عليه السلام) : إنَّ اللهَ تَعالى يَقولُ : (وَ حَمْلُهُو وَ فِصَـــلُهُو ثَلَـثُونَ شَهْرًا)[1] الحَديثَ ، وقالَ(عليه السلام) لَهُ : إنَّ اللهَ رَفَعَ القَلَمَ عَنِ المَجنونِ ، الحَديثَ ، فَكانَ عُمَرُ يَقولُ : لَولا عَلِىٌّ لَهَلَكَ عُمَرُ[2] .

3870 . **الإمام الباقر**(عليه السلام) : جاءَ أعرابِيّانِ إلى عُمَرَ يَختَصِمانِ ، فَقالَ عُمَرُ : يا أبَا الحَسَنِ ! اقضِ بَينَهُما ، فَقَضى عَلِىٌّ(عليه السلام) عَلى أحَدِهِما ، فَقالَ المَقضِىُّ عَلَيهِ]لِعُمَرَ[: يا أميرَ المُؤمِنينَ ! هذا يَقضى بَينَنا ؟ ! فَوَثَبَ إلَيهِ عُمَرُ ، فَأخَذَ بِتَلبيبِهِ ثُمَّ قالَ : وَيحَكَ ! ما تَدرى مَن هذا ؟ هذا مَولاىَ ومَولى كُلِّ مُؤمِنٍ ، ومَن لَم يَكُن مَولاهُ فَلَيسَ بِمُؤمِنٍ[3] .

3871 . **شرح نهج البلاغة** : إنَّ عَلِيّاً(عليه السلام) جَلَسَ إلى عُمَرَ فِى المَسجِدِ ، وعِندَهُ ناسٌ ، فَلَمّا قامَ عَرَضَ واحِدٌ بِذِكرِهِ ، ونَسَبَهُ إلَى التِّيهِ وَالعُجبِ .

فَقالَ عُمَرُ : حَقٌّ لِمثلِهِ أن يُتيهَ ! وَاللهِ لَولا سَيفُهُ لَما قامَ عَمودُ الإسلامِ ، وهُوَ بَعدُ أقضَى الأُمَّةِ ، وذو سابِقَتِها ، وذو شَرَفِها[4] .

3872 . **الصراط المستقيم عن شهر بن حوشب** : إنَّ عُمَرَ لَمّا بَدَأَ بِالحَسَنَينِ(عليهما السلام)

Selman b. Harb'dan; *İbn-i Şehrâşub, Menakıb*, c.2, s.31, Ebane b. Bitte'den.

١ . الأحقاف : 15 .

٢ . الاستيعاب : ج3 ص206 ح1875 .

٣ . المناقب للخوارزمى : ص 161 ح 191 عن إبراهيم بن حيّان ، ذخائر العقبى : ص126 من دون إسناد إلى المعصوم ; المناقب للكوفى : ج2 ص386 ح861 عن إبراهيم بن حبّان ، بشارة المصطفى : ص236 عن إبراهيم بن حيّان ، شرح الأخبار : ج1 ص110 ح31 ، كشف الغمّة : ج1 ص299 .

٤ . شرح نهج البلاغة : ج12 ص82 نقلاً عن أبى بكر الأنبارى فى أماليه .

فِی العَطاءِ ، قالَ لَهُ ابنُهُ : قَدَّمتَهُما عَلَیَّ ، ولی صُحبَةٌ وهِجرَةٌ دونَهُما ؟

3869-*el-İstiâb*: Ömer deli bir kadın hakkında recmedilmesini emretti. Altı ay önce doğurmuş olan bir kadının da recmedilmesini istemişti ki Ali (a.s) ona dedi ki: Yüce Allah şöyle buyuruyor: "*Onun taşınması ve sütten kesilmesi otuz aydır*[1]… Allah deliden teklif kalemini kaldırmıştır...

Ömer şöyle diyordu: Eğer Ali olmasa Ömer helak olurdu.[2]

3870-İmam Bakır (a.s): Aralarında husumet bulunan iki bedevi Ömer'in yanına gelip hakemlik yapmasını istediler. Ömer "Ey Ebu'l-Hasan! Bu ikisi arasında hakemlik et!" dedi. Bunun üzerine Ali (a.s) onlardan birinin aleyhinde hüküm verdi. Aleyhinde hüküm verilen kişi [Ömer'e] "Ey müminlerin emiri! Bu mu bizim aramızda hakemlik edecek?!" diye çıkışınca Ömer onun üzerine atlayıp yakasından tuttu ve dedi ki: 'Yazıklar olsun sana bunun kim olduğunu biliyor musun? Bu benim ve her müminin mevlasıdır. Bu, her kimin mevlası değilse o mümin değildir.'[3]

3871-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*: Ali mescitte Ömer'in yanına oturdu. Onun huzurunda insanlar vardı. Ali kalkıp gidince cemaatten biri onu kötüledi, onu kibirli ve kendini beğenmiş olmakla itham etti.

Bunun üzerine Ömer dedi ki: Onun gibi birinin kibirlenmesi haktır. Allah'a yemin olsun ki eğer onun kılıcı olmasaydı İslam'ın direği doğrulmazdı. O, bu ümmetin en iyi hüküm vereni, en uzun geçmişe ve üstün şerefe sahip olanıdır.[4]

3872-*es-Sıratu'l-Mustakim* [Şehr b. Huşeb'den]: Ömer beytulmalı bölüştürürken Hasan ve Hüseyin ile başlayınca oğlu ona şöyle dedi:

1-Ahkaf, 15.

2-*el-İstiâb*, c.3, s.206, h.1875.

3-Harezmî, *el-Menakıb,* s.161, h.191, İbrahim b. Hayyan'dan; *Zehairu'l-Ukba*, s.126, Masum'a isnat etmeden; Kufi, *el-Menakıb,* c.2, s.386, h.861, İbrahim b. Hebban'dan; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.236, İbrahim b. Habban'dan; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.110, h.31, İbrahim Hiyar'dan; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.299.

4-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.11, s.82, Ebubekir Enbari'den Emali'sinde.

Bu ikisini benden öne mi geçirdin? Hâlbuki benim sahabeliğim ve hicretim vardır, bunların değil!

فَقالَ : أُسكُت لا أُمَّ لَکَ ، أبوهُما ـ وَاللهِ ـ خَيرٌ مِن أبيکَ ، وأُمُّهُما خَيرٌ مِن أُمِّکَ[1] .

3873 . **بشارة المصطفى عن عمر بن الخطّاب** : اِعلَموا أنَّهُ لا يَتِمُّ لاِحَد شَرَفٌ إلاّ بِوِلايَةِ عَلِيِّ بنِ أبى طالِب وحُبِّهِ[2] .

3874 . **تاريخ بغداد عن عمر بن الخطّاب** ـ لَمّا رَأى رَجُلاً يَسُبُّ عَلِيّاً(عليه السلام) ـ : إنّى أظُنُّکَ مُنافِقاً ; سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : إنَّما عَلِيٌّ مِنّى بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى ، إلاّ أنَّهُ لا نَبِيَّ بَعدى[3] .

3875 . **فضائل الصحابة عن عروة بن الزبير** : إنَّ رَجُلاً وَقَعَ فى عَلِيِّ بنِ أبى طالِب(عليه السلام)بِمَحضَرِ مِن عُمَرَ ، فَقالَ لَهُ عُمَرُ : تَعرِفُ صاحِبَ هذَا القَبرِ ؟ هُوَ مُحَمَّدُ بنُ عَبدِ اللهِ بنِ عَبدِ المُطَّلِب(صلى الله عليه وآله) ، وعَلِيٌّ ابنُ أبى طالِبِ بنِ عَبدِ المُطَّلِب ، فَلا تَذكُر عَلِيّاً إلاّ بِخَير ; فَإنَّکَ إن أبغَضتَهُ آذَيتَ هذا فى قَبرِهِ[4] .

3876 . **المستدرک على الصحيحين عن أبى هريرة** : قالَ عُمَرُ بنُ الخَطّاب : لَقَد أُعطِىَ عَلِيُّ بنُ أبى طالِب ثَلاثَ خِصال لاَنْ تَكونَ لى خَصلَةٌ مِنها أحَبُّ إلَىَّ مِن أن أُعطى حُمرَ

---

١ . الصراط المستقيم : ج2 ص70 ، المناقب لابن شهر آشوب : ج3 ص71 ، المسترشد : ص284 ح95 كلاهما نحوه .

٢ . بشارة المصطفى : ص249 .

٣ . تاريخ بغداد : ج7 ص453 ح4023 ، تاريخ دمشق : ج42 ص166 ح8578 ـ 8580 ، الرياض النضرة : ج3 ص118 .

۴ . فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص641 ح1089 ، تاريخ دمشق : ج42 ص519 ، الرياض النضرة : ج3 ص123 ; الأمالى للطوسى : ص431 ح965 عن الزبير وفيهما «تنقصه» بدل «أبغضته» ، الأمالى للصدوق : ص472 ح633 وفيه «تنقّصته» بدل «أبغضته» .

النَّعَمِ .

Ömer dedi ki: Kes sesini ey annesi ölesice! [Allah'a yemin olsun ki] bu ikisinin babası senin babandan üstündür ve anneleri senin annenden üstündür.[1]

3873-*Bişaretu'l-Mustafa* [Ömer b. Hattab'dan]: Şunu iyi bilin ki Ali b. Ebutalib'in velayeti ve sevgisi olmadan hiç kimsenin şerefi kemale ermez.[2]

3874-*Tarih-i Bağdat* [Ömer b. Hattab'dan]: Ömer Ali'ye (a.s) sebbeden birini görünce dedi ki: Zannederim ki sen münafıksın! Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: "Doğrusu Ali bana nispetle Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konumdadır. Ancak benden sonra peygamber yoktur.[3]

3875-*Fazailu's-Sahabe* [Urve b. Zübeyr'den]: Adam'ın biri Ali b. Ebutalib'i Ömer'in yanında kötüleyince Ömer ona dedi ki: Şu kabrin sahibini tanıyor musun? O Abdulmuttalip oğlu Abdullah'ın oğlu Muhammed'dir ve Ali de Abdulmuttalib'in oğlu Ebutalib'in oğludur. O halde Ali'yi hayırla yâd et. Zira ona düşmanlık ettiğinde şuna (Hz. Muhammed'e) kabrinde eziyet etmiş olursun.[4]

3876-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Ebu Hureyre'den]: Ömer b. Hattab dedi ki: Ali b. 'Ebutalib'e üç haslet verilmiştir. Onlar-

---

1-*es-Sıratu'l-Mustakim*, c.2, s.70; İbn-i Şehrâşub, *el-Menakıb,* c.3, s.71; *el-Müsterşed*, s.284, h.95.

2-*Bişaretu'l-Mustafa*, s.249.

3-*Tarih-i Bağdat*, c.7, s.453, h.4023; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.166, h.8578- 8580; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.118.

4-İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.641, h.1089; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.519; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.123; Tusi, *el-Emali*, s.431, h.965, Zübeyr'den ve bu iki kaynakta "ona düşmanlık ettiğinde" yerine "onu kötülediğinde" şeklinde; Saduk, *el-Emali*, s.472, h.633, bu kaynakta da"ona düşmanlık ettiğinde" yerine "onu kötülediğinde" ifadesi yer almıştır.

dan sadece birine sahip olmam bana kırmızı tüylü develer verilmesinden daha sevimli gelirdi.'

قيلَ : وما هُنَّ يا أميرَ المُؤمنينَ ؟

قالَ : تَزَوُّجُهُ فاطِمَةَ بنتَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وسُكناهُ المَسجِدَ مَعَ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَحِلُّ لَهُ فيهِ ما يَحِلُّ لَهُ ، والرّايَةُ يَومَ خَيبَرَ[1] .

3877 . **تاريخ دمشق عن عمر بن الخطّاب** : أمّا عَلِيٌّ فَسَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ فيهِ ثَلاثَ خِصالٍ لَوَدِدتُ أنَّ لي واحِدَةً مِنهُنَّ ، فَكانَ أحَبَّ إلَيَّ مِمّا طَلَعَت عَلَيهِ الشَّمسُ ; كُنتُ أنَا وأبو عُبَيدَةَ وأبو بَكرٍ وجَماعَةٌ مِنَ الصَّحابَةِ ، إذ ضَرَبَ النَّبِيُّ(صلى الله عليه وآله) بِيَدِهِ عَلى مَنكِبِ عَلِيٍّ فَقالَ لَهُ : يا عَلِيُّ ! أنتَ أوَّلُ المُؤمِنينَ إيماناً ، وأوَّلُ المُسلِمينَ إسلاماً ، وأنتَ مِنّي بِمَنزِلَةِ هارونَ مِن موسى[2] .

3878 . **تاريخ دمشق عن عمر بن الخطّاب** : كُفّوا عَن عَلِيٍّ(عليه السلام) ; فَإنّي سَمِعتُ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)]يَقولُ [فيهِ خِصالاً ، لَو أنَّ خَصلَةً مِنها في جَميعِ آلِ الخَطّابِ كانَ أحَبَّ إلَيَّ مِمّا طَلَعَت عَلَيهِ الشَّمسُ ; إنّي كُنتُ ذاتَ يَومٍ ، وأبو بَكرٍ ، وعَبدُ الرَّحمنِ ، وعُثمانُ بنُ عَفّانَ ، وأبو عُبَيدَةَ بنُ الجَرّاحِ ، في نَفَرٍ مِن أصحابِ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، فَانتَهَينا إلى

---

١ . المستدرک على الصحيحين : ج3 ص135 ح4632 ، المصنّف لابن أبي شيبة : ج7 ص500 ح36 عن ابن عمر ، فضائل الصحابة لابن حنبل : ج2 ص659 ح1123 عن أبي صالح وكلاهما نحوه ، تاريخ دمشق : ج42 ص120 ، الصواعق المحرقة : ص127 وفيهما «لايحلّ لي» بدل «يحلّ له» ، المناقب للخوارزمي : ص332 ح354 ، البداية والنهاية : ج7 ص342 ، الرياض النضرة : ج3 ص158 نحوه ، كنز العمّال : ج13 ص116 ح36376 عن الإمام عليّ(عليه السلام) .

٢ . تاريخ دمشق : ج42 ص167 ح8581، المناقب للخوارزمي : ص55 ح19 ، كنز العمّال: ج13 ص122 ح36392 نقلا عن الحسن بن بدر والحاكم في الكنى والشيرازي في الألقاب وابن النجّار و ص124 ح36395 كلاهما نحوه .

بابِ أُمِّ سَلَمَةَ إذا نَحنُ بِعَلِيٍّ مُتَّكِئاً عَلى نَجَفِ البابِ ، فَقُلنا : أرَدنا رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) .

Ona "Ey müminlerin emiri! Onlar nedir?" diye sorulunca şöyle dedi:

Resulullah'ın (s.a.a) kızı Fatıma'yla evliliği, Resulullah'la (s.a.a) birlikte mescitte ikamet etmesi; mescitte Peygambere caiz olan her şey ona da caizdi ve Hayber günü ona verilen sancak.[1]

3877-*Tarih-i Dımeşk* [Ömer b. Hattab'dan]: Resulullah'ın (s.a.a) onun hakkında buyurduğu üç özelliği duydum ki bunlardan sadece bir tanesine sahip olmam bana güneşin üzerine doğduğu her şeyden daha sevimliydi. Ben, Ebu Ubeyde ve Ebubekir ashaptan bir grupla birlikte olduğumuz sırada Peygamber (s.a.a) eliyle Ali'nin omzuna vurarak ona şöyle buyurdu: Ya Ali! Sen imanda müminlerin ve İslam'da Müslümanların birincisisin. Bana nispetle Harun'un Musa'ya nispet sahip olduğu konumundasın.[2]

3878-*Tarih-i Dımeşk* [Ömer b. Hattab'dan]: Ali'den (onu kötülemekten) vazgeçin! Zira ben Resulullah'ın (s.a.a) onun hakkında buyurduğu birtakım özellikleri duydum ki eğer onlardan sadece birisi Hattab hanedanında olsaydı bana güneşin üzerine doğduğu her şeyden sevimli gelirdi. Bir gün ben ve Ebubekir, Abdurrahman, Osman b. Affan ve Ebu Ubeyde b. Cerrah Resulullah'ın (s.a.a) ashabından bir grup ile birlikte yürüyorduk.

1-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.135, h.4632; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.7, s.500, h.36, İbn-i Ömer'den; İbn-i Hanbel, *Fazailu's-Sahabe*, c.2, s.659, h.1123, Ebu Salih'ten; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.120; *Savaiku'l-Muhrika*, s.127; Harezmî, *el-Menakıb,* s.332, h.354; *el-Bidaye ven'Nihaye*, c.7, s.342; *er-Riyazu'n-Nazra*, c.3, s.158; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.116, h.36376, İmam Ali'den (a.s).

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.167, h.8581; Harezmî, *el-Menakıb,* s.55, h.19; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.122, h.36392, Hasan b. Bedir'den, Hâkim, *el-Kuney* kitabında, Şirazi, *el-Elkab*'da ve İbn-i Neccar'dan ve s.124, h.36395.

Ümmü Seleme'nin kapısına vardığımızda Ali'nin kapıya yaslanmış olduğunu gördük. "Resulullah ile görüşmek istiyoruz" dedik.

فَقالَ : هُوَ فِی البَیتِ یَخرُجُ عَلَیکُمُ الآنَ .

فَخَرَجَ عَلَینا رَسولُ اللهِ(صلی الله علیه وآله) فَثُرنا حَولَهُ ، فَاتَّکَأَ عَلی عَلِیٍّ ثُمَّ ضَرَبَ یَدَهُ عَلی مَنکِبِه ، وقالَ : اُکسُ ابنَ أبی طالِب ; فَإِنَّکَ مُخاصَمٌ بِسَبعِ خِصال لَیسَ لاَحَد بَعدَهُنَّ إلاّ فَضلُکَ :

إنَّکَ أوَّلُ المُؤمِنینَ مَعی إیماناً ، وأعلَمُهُم بأیّامِ اللهِ ، وأوفاهُم بِعَهدِه ، وأرأفُهُم بِالرَّعِیَّةِ ، وأقسَمُهُم بِالسَّوِیَّةِ ، وأعظَمُهُم عِندَ اللهِ مَزِیَّةً[1] .

3879 . **المناقب للخوارزمی عن عمر بن الخطّاب** : کانَت فی أصحابِ مُحَمَّد(صلی الله علیه وآله) ثَمانِیَ عَشرَةَ سابِقَةً ، خُصَّ مِنها عَلِیُّ بنُ أبی طالِب بِثَلاثَ عَشرَةَ ، وشارَکنا فِی الخَمسِ[2] .

3880 . **ربیع الأبرار** : استَعدی رَجُلٌ عُمَرَ عَلی عَلِیٍّ ، وعَلِیٌّ جالِسٌ ، فَالتَفَتَ عُمَرُ إلَیه فَقالَ : یا أبَا الحَسَنِ ، قُم فَاجلِس مَعَ خَصمِکَ ، فَقامَ فَجَلَسَ مَعَ خَصمِه فَتَناظَرا ،وَانصَرَفَ الرَّجُلُ ، فَرَجَعَ عَلِیٌّ إلی مَجلِسِه ، فَتَبَیَّنَ عُمَرُ التَّغَیُّرَ فی وَجهِه ، فَقالَ :

یا أبَا الحَسَنِ ، ما لی أراکَ مُتَغَیِّراً ؟ أکَرِهتَ ما کانَ ؟

قالَ : نَعَم .

قالَ : وما ذاکَ ؟

قالَ : کَنَّیتَنی بِحَضرَةِ خَصمی ، فَألاّ قُلتَ لی : یا عَلِیُّ ، قُم فَاجلِس مَعَ خَصمِکَ ؟

فَأخَذَ عُمَرُ بِرَأسِ عَلِیٍّ فَقَبَّلَ بَینَ عَینَیهِ ، ثُمَّ قالَ : بِأبی أنتُم ، بِکُم هَدانَا اللهُ ، وبِکُم

---

۱ . تاریخ دمشق : ج42 ص58 ح8398 ، کنز العمّال : ج13 ص116 ح36378 نحوه .

۲ . المناقب للخوارزمی : ص331 ح352 و ص99 ح101 ، فرائد السمطین : ج1 ص344 ح265 .

أخرَجَنا مِنَ الظُّلُماتِ إِلَى النّورِ[١] .

Dedi ki: 'O, evdedir, birazdan yanınıza gelecek.' Tam o sırada Resulullah (s.a.a) bize doğru çıktı, hemen etrafına toplandık. O, Ali'ye yaslandı, sonra elini onun omzuna vurarak şöyle buyurdu: "İftihar et ey Ebu Talib'in oğlu! Sen hiç kimsede bulunmayan yedi hasletle diğerlerine üstün gelirsin. Sen benimle birlikte ilk iman eden, Allah'ın günlerini en iyi bilen, O'nun sözüne en vefalı, halka en şefkatli davranan, onların arasında en eşit bölüştüren ve Allah katında en üstün meziyeti olan kişisin.[2]

3879-*el-Menakıb, Harezmî* [Ömer b. Hattab'dan]: Muhammed'in (s.a.a) ashabında on sekiz sabıka vardır ki onlardan on üç tanesi Ali b. Ebu Talib'e özeldir; beş tanesindeyse o bizimle ortaktır.[3]

3880-*Rebiu'l-Ebrar*: Ali'nin oturduğu bir mecliste adamın biri ondan şikâyetçi olup Ömer'den hüküm istedi. Ömer, Ali'ye dönüp dedi ki: 'Ey Ebu'l-Hasan! Kalk ve hasmının yanında otur.' Ali kalkıp onun yanına oturdu, tartıştılar ve sonunda adam vazgeçti. Ali de kalkıp önce oturduğu yerine geri döndü. Ömer, Ali'nin yüzündeki değişikliği fark etti ve şöyle sordu:

Ey Ebu'l-Hasan! Neden yüzün değişti, yoksa bu durumdan rahatsız mı oldun?

Dedi ki: Evet!

Ömer, "Neden?" diye sorunca Ali (a.s) buyurdu ki: Hasmımın huzurunda beni künyemle çağırdın. Keşke bana "Ya Ali! Kalk hasmının yanına otur!" diye hitap etseydin. Bunun üzerine Ömer Ali'nin başından tutup iki gözünün arasından öptü. Sonra dedi ki: Babam sana feda

---

١ . ربيع الأبرار : ج3 ص595 ، المناقب للخوارزمی : ص98 ح99 ، شرح نهج البلاغة : ج17 ص65.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.58, h.8398, Musannif hadisi zikrettikten sonra şöyle dedi: Bundan biri sakıt olmuştur. *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.116, h.36378; *Bişaretu'l-Mustafa*, s.271, bu kaynakta "Allah'ın günleri" yerine "Allah'ın emri" şeklinde.

3-Harezmî, *el-Menakıb,* s.331, h.352 ve s.99, h.101; *Feraidu's-Simtayn*, c.1, s.344, h.265.

olsun! Sizinle Allah bizi hidayet etti ve sizinle bizi karanlıklardan aydınlığa çıkardı.[1]

3881 . **مسند زيد عن زيد بن علىّ عن أبيه عن جدّه عن الإمام علىّ**(عليهم السلام) ـ أَنَّهُ قالَ لِعُمَرَ فِى امرأَةٍ حامِلٍ اعتَرَفَت بِالفُجورِ فَأَمَرَ بِها أن تُرجَمَ ـ : فَلَعَلَّکَ انتَهَرتَها أو أَخَفتَها ؟ قالَ : قَد كانَ ذلکَ ، فَقالَ : أ وَما سَمِعتَ رَسولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَقولُ : لا حَدَّ عَلى مُعتَرِفٍ بَعدَ بَلاءٍ ، إنَّهُ مَن قَيَّدتَ أو حَبَستَ أو تَهَدَّدتَ فَلا إقرارَ لَهُ . قالَ : فَخَلّى عُمَرُ سَبيلَها ، ثُمَّ قالَ : عَجَزَتِ النِّساءُ أن تَلِدَ مِثلَ عَلِيِّ بنِ أبى طالِبٍ ، لَو لا عَلِيٌّ لَهَلَکَ عُمَرُ[٢] .

21 / 6

عَمرُو بنُ الحَمِقِ

3882 . **وقعة صفّين عن عبد الله بن شريک** : قالَ عَمرُو بنُ الحَمِقِ : إنّى ـ وَاللهِ يا أميرَ المُؤمِنينَ ! ـ ما أَجَبتُکَ ولا بايَعتُکَ عَلى قَرابَةٍ بَينى وبَينَکَ ، ولا إرادَةِ مالٍ تُؤتينيهِ ، ولاَ التِماسِ سُلطانٍ يُرفَعُ ذِكرى بِهِ ، ولكِن أحبَبتُکَ لِخِصالٍ خَمسٍ :

أَنَّکَ ابنُ عَمِّ رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وأَوَّلُ مَن آمَنَ بِهِ ، وزَوجُ سَيِّدةِ نِساءِ الأُمَّةِ فاطِمَةَ بِنتِ مُحَمَّدٍ(صلى الله عليه وآله) ، وأَبُو الذُّرِّيَّةِ الَّتى بَقِيَت فينا مِن رَسولِ اللهِ(صلى الله عليه وآله) ، وأَعظَمُ رَجُلٍ مِنَ المُهاجِرينَ سَهماً فِى الجِهادِ .

فَلَو أنّى كُلِّفتُ نَقلَ الجِبالِ الرَّواسى ، ونَزحَ البُحورِ الطَّوامى ، حَتّى يَأتِىَ عَلَىَّ يومى فى أمرٍ أُقَوّى بِهِ وَلِيَّکَ ، وأُوهِنُ بِهِ عَدُوَّکَ ، ما رَأَيتُ أنّى قَد أدَّيتُ فيهِ كُلَّ الَّذى يَحِقُّ عَلَىَّ مِن حَقِّکَ .

1-*Rebiu'l-Ebrar*, c.3, s.595; Harezmî, *el-Menakıb,* s.98, h.99, Abdullah b. Abbas'tan; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.17, s.65.

٢ . مسند زيد : ص335 ، كشف اليقين : ص73 ح55 ، كشف الغمّة : ج1 ص113 ; ذخائر العقبى : ص146 وليس فيه «ثمّ قال . . .» ، المناقب للخوارزمى : ص81 ح65 .

فَقالَ أميرُ المُؤمنينَ عَلِيٌّ(عليه السلام) : اللّهُمَّ نُوِّر قَلبَهُ بِالتُّقى ، وَاهدِهِ إلى صِراط مُستَقيم ، لَيتَ أنَّ فى جُندى مِئَةً مِثلَکَ[1] .

3881-*Müsned-i Zeyd b. Ali* [Babasından, dedesinden]: İmam Ali (a.s) zina ettiğine dair itirafta bulunan ve Ömer tarafından recm edilmesi hükmü verilen bir kadın hakkında Ömer'e şöyle buyurdu: 'Yoksa onu sıkıştırdın mı? Ya da korkuttun mu?' Ömer "Evet, doğrudur" dedi. Bunun üzerine Ali (a.s) dedi ki: 'Resulullah'ın şöyle buyurduğunu duymadın mı? Belaya duçar olduktan sonra itiraf eden kişiye had (ilahi ceza) uygulanmaz. Her kim zincire vurulur, hapsedilir ya da tehdit edilirse ikrarı geçersizdir.' Bunun üzerine Ömer kadını serbest bıraktı ve sonra da şöyle dedi: Kadınlar Ebutalib'in oğlu Ali gibi birisini doğurmaktan acizdirler. Eğer Ali olmasaydı Ömer helak olurdu.[2]

6/21

AMR BİN HAMİK

3882-*Vakat-u Sıffın* [Abdullah b. Şerik'ten]: Amr b. Hamik dedi ki: Ey Emirülmüminin! Allah'a yemin olsun ki seni, ne aramızdaki akrabalıktan dolayı, ne bana vereceğin bir malı dileyerek ve ne de namımın yükselmesine vesile olacak bir yetki elde etmek amacıyla sevdim ve biat ettim. Ancak seni beş hasletten dolayı sevdim:

Sen Resulullah'ın (s.a.a) amcasının oğlu, ona iman eden ilk kişi, ümmetin kadınlarının hanımefendisi olan Resulullah'ın (s.a.a) kızı Fatıma'nın eşi ve Resulullah'tan (s.a.a) aramızda kalmış olan neslin babasısın; cihatta da Muhacirler arasından en üstün nasibin sahibisin.

Eğer senin dostuna yardımcı olabileceğim ve düşmanını zaafa uğratabileceğim bir güne kavuşmam yolunda sağlam dağları taşımak ve deryaları doldurmuş suları çekmekle sorumlu tutulsaydım yine de

---

١ . وقعة صفّين : ص103 ، الاختصاص : ص14 ; جمهرة خطب العرب : ج1 ص321 ، شرح نهج البلاغة : ج3 ص181 كلّها نحوه .

2-*Müsned-i Zeyd*, s.335; *Keşfu'l-Yakin*, s.73, h.55; *Keşfu'l-Gumme*, c.1, s.113; *Zehairu'l-Ukba*, s.146; Harezmî, *el-Menakıb,* s.81, h.65.

kendimi, üzerimde bulunan senin haklarını tümüyle yerine getirmiş olarak görmezdim.

Emirülmüminin Ali (a.s) şöyle buyurdu: Allah'ım! Onun kalbini takva ile aydınlat ve kendisini doğru yola hidayet et! Keşke ordumda senin gibi yüz kişi olsaydı.[1]

22 / 6

قُثَمُ بنُ العَبّاسِ

3883 . المستدرک علی الصحیحین عن أبی إسحاق : سَأَلتُ قُثَمَ بنَ العَبّاسِ : کَیفَ وَرِثَ عَلِیٌّ(علیه السلام) رَسولَ اللهِ(صلی الله علیه وآله) دونَکُم ؟

قالَ : لاِنَّهُ کانَ أوَّلَنا بِهِ لُحوقاً ، وأشَدَّنا بِهِ لُزوقاً[۲] .

3884 . تاریخ دمشق عن إسماعیل بن أبی خالد : قُلتُ لِقُثَمَ : ما شَأنُ عَلِیٍّ(علیه السلام) کانَ لَهُ مِن رَسولِ اللهِ(صلی الله علیه وآله)مَنزِلَةٌ لَم تَکُن لِلعَبّاسِ ؟

قالَ : لاِنَّهُ کانَ أسرَعَنا بِهِ لُحوقاً ، وأشَدَّنا بِهِ لُصوقاً[۳] .

23 / 6

قَیسُ بنُ سَعدِ بنِ عُبادَةَ

1-*Vakat-u Sıffin*, s.103; *el-İhtisas*, s.14; *Cemheret-u Hutebi'l-Arab*, c.1, s.321; *Şerh-i Nehcü'l-Belaga*, c.3, s.181.

۲ . المستدرک علی الصحیحین : ج3 ص136 ح4633، المعجم الکبیر : ج19 ص40 ح86 و ح85 وفیه «دون العبّاس» بدل «دونکم»، تاریخ دمشق : ج42 ص393، أُسد الغابة : ج4 ص373 ح4279 کلاهما نحوه، المصنّف لابن أبی شیبة : ج8 ص348 ح206 وزاد فیه «والله» قبل «کان»، کنز العمّال : ج13 ص143 ح36447 ; الطرائف : ص284 نحوه وراجع الفصول المختارة : ص264 وشرح الأخبار : ج1 ص212 ح185 .

۳ . تاریخ دمشق : ج42 ص392 .

3885 . الفصول المختارة عن قيس بن سعد بن عبادة : قالَ وهُوَ مُتَوجِّهٌ إلى صِفّينَ :

وعَـلِيٌّ إمامُـنا وإمـامُ لِـسِوانا أتـى بِهِ التَّـنزيلُ

يَومَ قالَ النَّبِيُّ : مَن كُنتُ مَولا هُ فَهذا مَولاهُ خَطبٌ جَليلُ

6/22

KUSEM BİN ABBAS

3883-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn* [Ebu İshak'tan]: Kusem b. Abbas'a "Siz değil de neden Ali Resulullah'ın (s.a.a) varisi oldu?" diye sorduğumda dedi ki: Çünkü o içimizden Peygambere (s.a.a) katılmada ilk hareket eden ve onun yanında yer almada en sağlam duranımızdı.[1]

3884-*Tarih-i Dımeşk* [İsmail b. Ebu Halid'den]: Kusem'e "Ali'nin makamı neydi ki Resulullah'a (s.a.a) nispetle Abbas'ın sahip olmadığı bir konumdaydı?" diye sordum.

Dedi ki: Çünkü o, içimizden ona katılmada en hızlı davranan ve birlikteliğinde en sağlam olanımızdı.[2]

6/23

KAYS BİN SAAD BİN UBADE

3885-*el-Fusulu'l-Muhtare* [Kays b. Saad b. Ubade'den]: O, Sıffın'a doğru giderken şu beyitleri okudu:

1-*el-Mustedrek ala's-Sahiheyn*, c.3, s.136, h.4633; *el-Mucemu'l-Kebir*, c.19, s.40, h.86 ve h.85, bu kaynakta "sizi değil de" yerine "Abbas'ı değil de" şeklinde; *Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.393; *Usdu'l-Gabe*, c.4, s.373, h.4279; İbn-i Ebu Şeybe, *el-Musannef*, c.8, s.348, h.206; *Kenzu'l-Ummal*, c.13, s.143, h.36447; *et-Taraif*, s.284. Ayrıca bkz. *el-Fusulu'l-Muhtare*, s.264; *Şerhu'l-Ahbar*, c.1, s.212, h.185.

2-*Tarih-i Dımeşk*, c.42, s.392.

Ali imamdır bize ve diğerlerine
Nazil olan Kurân'ımızın hükmüyle
Bir gün demişti Nebi: Kime mevla isem ben
Bu da mevladır ona, ne de yüce bir beyandı bu

إنَّما قالَهُ النَّبِيُّ عَلَى الاُمـَّـــــــــةِ حَتماً ما فيهِ قالٌ وقيلُ[1]

3886 . **شرح نهج البلاغة** : قالَ مُعاوِيَةُ لِقَيسِ بنِ سَعد : رَحِمَ اللهُ أبا حَسَن ! فَلَقَد كانَ هَشّاً بَشّاً ، ذا فُكاهَة .

قالَ قَيسٌ : نَعَم ، كانَ رَسولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله) يَمزَحُ ويَبتَسِمُ إلى أصحابِه ، وأراكَ تُسِرُّ حَسواً فِي ارتِغاء[2] ، وتَعيبُهُ بِذلِكَ ! أما وَاللهِ لَقَد كانَ مَعَ تِلكَ الفُكاهَةِ وَالطَّلاقَةِ أهيَبَ مِن ذى لَبدَتَينِ ، قَد مَسَّهُ الطُّوى ، تِلكَ هَيبَةُ التَّقوى ، ولَيسَ كَما يَهابُكَ طَغامُ[3] أهلِ الشّامِ[4] .

---

١ . الفصول المختارة : ص291 ، خصائص الأئمّة : ص43 ، المناقب لابن شهرآشوب : ج3 ص28 .

٢ . قال الميدانى : «يُسِرّ حسواً فى ارتغاء» الارتغاء : شرب الرِّغوة . أصله : الرجل يُؤتى باللَبن ; فيُظهر أنّه يريد الرغوة خاصّة ولا يريد غيرها ، فيشربها ، وهو فى ذلک ينال من اللبن . يضرب لمن يريک أنّه يعينک ، وإنّما يجرّ النفع إلى نفسه (مجمع الأمثال : ج3 ص525 الرقم 4680) .

٣ . الطَّغام : من لا عقل له ولا معرفة ، وقيل : هم أوغاد الناس وأراذلهم (النهاية : ج3 ص128) .

٤ . شرح نهج البلاغة : ج1 ص25 ; بحار الأنوار : ج41 ص147 .

Peygamber söylemişti ümmete bunu
Kesin olarak yoktur tartışması bunun[1]

3886-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga*: Muaviye, Kays b. Sâd'a dedi ki: "Allah Ebu'l-Hasan'a rahmet etsin! Açık yüzlü, güleç ve şakacı biriydi.

Kays dedi ki: Evet, Resulullah da (s.a.a) ashabına şaka yapardı ve onların yüzlerine gülümserdi. Zannediyorum ki sen bu sözünle onu eleştirmek istersin. Fakat Allah'a yemin olsun ki tüm açık yüzlülüğü ve şakacılığıyla birlikte yeleli aç aslandan daha heybetliydi o! İşte bu, takva heybetidir. O, senin gibi Şam akılsızlarının büyük saydığı biri değildir.[2]

1-*el-Fusulu'l-Muhtare,* s.291; *Hasaisu'l-Eimme*, s.43; İbn-i Şehrâşub, *Menakıb,* c.3, s.28.

2-*Şerh-i Nehcü'l-Belaga,* c.1, s.25; *Biharu'l-Envar,* c.41, s.147.

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ FASIL **5**

PEYGAMBER'İN DİLİNDEN İMAM ALİ (A.S) 5
1-Peygamber'in (s.a.a) Ali (a.s) Hakkındaki Sözlerinin Çokluğu *5*
2-Ali (a.s) Gizli Bir Sırdır *5*
3-Peygamberin (s.a.a) Sözü Ali (a.s) Marifetine Açılan Penceredir *7*
4-Peygamberin (s.a.a) Ali (a.s) Hakkındaki Hadislerinin Tasnifi *9*
YARATILIŞ 19
Ben ve Ali Bir Nurdanız 19
Ben ve Ali Bir Ağaçtanız 25
Eti Etim, Kanı Kanımdır 31
AİLE 33
İki Gülümün Babası 33
Bana Fatıma'dan Daha Azizdir 36
Hasan ve Hüseyinden Daha Üstün 40
Soyum Onun Sülbündedir 42
PEYGAMBER YANINDAKİ KONUMU 44
Bana Olan Konumu Benim Allah Katındaki Konumum Gibidir 44
Bedenimde Başımın Konumundadır 48
O Benden ve Ben Ondanım 48
Kendim İçin Sevdiğimi Onun İçin de Severim 54
Canım 56
Habibim 60
Dostum 63
Borcumu Ödeyen 64
Dünya ve Ahiretteki Velim 73
Hayatı ve Ölümü Benimledir 75
SİYASİ VE TOPLUMSAL KONUM 77
Ben ve Ali Bu Ümmetin Babalarıyız 77
Ümmet Üzerindeki Hakkı Babanın Evladı Üzerindeki Hakkı Gibidir 79

Arabın Efendisi....81
Müslümanların Efendisi....85
Dünya ve Ahirette Efendi....89
Allah'ın Seçtiği....91
Allah'ın Hücceti....95
Sırrımın Sahibi....100
Vezirim....103
Vasim....115
Halifem....118
Seçtiğim....119
Kendimden Sonra Bıraktığım En İyi Kişi....121
Onun Hizbi Allah'ın Hizbidir....124
Ona İtaat Allah'a İtaattir....127
Onun Durumu Kâbe'nin Durumu Gibidir....130
Onun Durumu Nuh'un Gemisi Gibidir....134
Adalet Kelimesi....134
Allah'ın Sağlam İpi....136
Dinin Direği....140
Müminlerin Reisi....140
Hidayet Sancağı....142
Sırat-ı Mustakim/ Doğru Yol....144
Hidayet Şehri....147
Sıddık-ı Ekber ve Faruk-u Azam....148
O Olmasaydı Benden Sonra Müminler Tanınmazdı....151
Onun Yoluna Muhalefet Eden Sapmıştır....153
Hıtta (Mağfiret) Kapısı....155
Cennet Kapısı....156
MANEVİ KEMALLER....157
Onda Peygamberlerin Özellikleri Var....157
En Üstününüz....161
İnsanların En İyisi....163
Şehitlerin Efendisi....167
Allah'ın Onunla Necvası (Gizli Konuşması)....169
Allah, Resulü ve Cebrail Ondan Razıdır....171
Ona Hiçbir Günah Yazılmamış....173
Onu Zikretmek İbadettir....175
Ona Bakmak İbadettir....177
Bağışlanmış....181
MANEVİ MAKAMLAR....183

Elimi Sıkan İlk Kişi 183
Sancağımın Sahibi 187
Havuzumun Sahibi 195
Sırattan Geçiş İzni Onunladır 202
O Cennettedir 204
Cennette Dostum 206
Cennetin Zulkarneyni 215
Cennette Parlayacak 217
Cennet ve Cehennemi Bölüştüren 217
RAKAMSAL MENKIBELER 226
Sana Üç Şey Verilmiş 226
Rabbimden Senin Hakkında Beş Haslet İstedim 228
Ali Hakkında Bana Beş Şey Verildi 231
Allah Bana Beş Şey ve Ali'ye Beş Şey Verdi 233
Yedi Şeyle İnsanları Yenersin 235
Allah Bana Senin Hakkında Yedi Haslet Vermiştir 237
Bana Senin Hakkında Dokuz Haslet Verilmiştir 239
Çeşitli Kapsamlı Menkıbeler 241
HAKKIYLA TANINMAZ 253
Faziletleri Sayısızdır 253
Eğer Guluv Korkusu Olmasaydı 255
Onu Allah'tan ve Benden Başkası Tanımadı 258

ÜÇÜNCÜ FASIL 261

ALİ'NİN DİLİNDEN ALİ 261
İmam'ın Kendisini Övmesi Hakkında Bir Araştırma 261
1-Yüce Allah'ın Nimetlerini Zikretmek Hususundaki Emrine Uymak 262
2-Tarihî Gerçeklerin Beyanı 263
3-Hakkı ve Mazlumu Savunmak 263
4-Halkın Hakkını Savunmak 264
5-Şiddetli Propagandaların Hücumu Karşısında Kendisini Savunması 265
RESULULLAH (S.A.A) YANINDAKİ YERİ 269
Yakın Akraba 269
Ondan Bir Parça Gibiydim 271
Omuzdaki Pazu Gibi 271
Işıktan Bir Işık Gibi 273
Resulullah'ın İkizi 275
Borcum Borcu ve Nesebim Nesebidir 275
Ona En Son Veda Eden Bendim 277
Diriyken ve Ölüyken Ona En Öncelikli Benim 279

PEYGAMBER'E KARŞI NİHAİ DERECEDE EĞİLİŞİ 279
Ben Muhammed'in Kullarından Bir Kulum 280
Resulullah'a Asla Muhalefet Etmedim 281
RAKİPLERİNDEN ÖNDE OLUŞU 283
Ahmed'den Başka Kimse Beni Geçmez 283
Hakka Davette Asla Benden Öne Geçen Olmamıştır 285
Herkesten Sessizdim, Ama Öne Geçmede Herkesten Üstündüm 285
Ben Senden ve O İkisinden Daha Üstünüm 286
Şu Çağa Şaşıyorum! 287
GÖZ ALICI FAZİLETLER 289
Ayete'l-Kübra (En Büyük Ayet) 289
Sıddık-ı Ekber 290
Faruk-u Ekber 292
Kurân-ı Natık (Konuşan Kurân) 294
Halkın Kitabı ve Sünneti En İyi Tanıyanı 294
Müminlerin Önderi 296
Kıyamet Günü Dava İçin Kalkacak İlk Kişi 298
Cennet ve Cehennemi Bölüştüren 298
SAYISAL FAZİLETLER 300
Bana Altı Şey Verilmiştir 301
Bana Yedi Şey Verilmiştir 302
Bana Dokuz Şey Verilmiştir 302
Ben Resulullah'tan (s.a.a) On Haslete Sahibim 304
Yedi Şey 306
Yetmiş Faziletim Var 351
Çeşitli Menkıbeler 380
İMAM KENDİSİNİ ŞİİRLE ANLATIYOR 400

DÖRDÜNCÜ FASIL 409

EHLİBEYT'İN DİLİNDEN ALİ (A.S) 409
RESULULLAH'IN (S.A.A) KIZI FATIMA (S.A) 411
İMAM HASAN (A.S) 417
ŞEHİTLER EFENDİSİ İMAM HÜSEYİN (A.S) 423
İMAM ALİ B. HÜSEYİN ZEYNELABİDİN (A.S) 431
İMAM MUHAMMED BAKIR (A.S) 436
İMAM CAFER SADIK (A.S) 438
İMAM MUSA B. CAFER KAZIM (A.S) 447
İMAM ALİ BİN MUSA ER-RIZA (A.S) 451
İMAM MUHAMMED BİN ALİ EL-CEVAD (A.S) 453

İMAM ALİ BİN MUHAMMED EL-HADİ (A.S) 455
İMAM HASAN BİN ALİ EL-ASKERİ (A.S) 460
İMAM HÜCCET BİN HASAN EL-MEHDİ (A.S) 460

BEŞİNCİ FASIL 463

PEYGAMBER'İN EŞLERİNİN DİLİNDEN ALİ 463
ÜMMÜ SELEME 465
AYŞE 469
MEYMUNE 473

ALTINCI FASIL 477

PEYGAMBER'İN ASHABININ DİLİNDEN ALİ (A.S) 477
EBU EYYÜB EL-ENSARİ 479
EBU HEYSEM MALİK BİN TEYYİHAN 481
EBUBEKİR BİN EBU KUHAFE 481
EBUZER EL-GİFARİ 485
EBU SAİD EL-HUDRİ 489
ENES BİN MALİK 491
SABİT BİN KAYS EL-ENSARİ 493
CABİR BİN ABDULLAH EL-ENSARİ 493
HUZEYFE BİN YEMAN 500
HUZEYME BİN SABİT EL-ENSARİ 506
SÂD BİN EBİ VAKKAS 509
SELMAN 523
ABDULLAH BİN ABBAS 528
ABDULLAH BİN ÖMER 546
ABDULLAH BİN AYYAŞ 553
ABDULLAH BİN MESUD 553
ADİY BİN HATEM 555
UKBE BİN AMR 557
AMMAR BİN YASİR 557
ÖMER BİN HATTAB 563
AMR BİN HAMİK 577
KUSEM BİN ABBAS 579
KAYS BİN SAAD BİN UBADE 579